

เทศนาธรรมสงเคราะห์โลก

นับแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๙๓ เป็นต้นมา
ภายหลังหมดสิ้นความสงสัยในธรรมทั้งปวงแล้ว
องค์หลวงตาได้เมตตาสงเคราะห์โลกด้วยการแสดงพระธรรมเทศนา
แก่หมู่เพื่อนพระเถร นักปฏิบัติด้านจิตตภาวนา ตลอดถึงฆราวาสญาติโยมที่เข้ามาเกี่ยวข้อง
ตลอดจนสงเคราะห์ด้านวัตถุสิ่งของแก่โลก อย่างไม่อาจประมาณค่าเป็นตัวเลขได้

องค์ท่านสอนคณะศิษย์อยู่เนืองๆ ให้ทราบหลักการ
ฟังธรรมที่ถูกต้องและอานิสงส์แห่งการฟังธรรม ดังนี้

“...การฟังเทศน์อบรมจิตใจ ให้ตั้งไว้ที่จิตของเรา
เรียกว่า สติเฝ้าบ้าน จิตนั้นแหละเป็นบ้าน เวลาท่านเทศน์
ไปจะเห็นผลประจักษ์ ดังท่านแสดงไว้ในธรรมว่า การฟัง
เทศน์มีอานิสงส์ถึง ๕ อย่าง

ข้อที่ ๑. ผู้ฟังจะได้ยินได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ยินได้ฟัง

ข้อที่ ๒. สิ่งใดที่เคยได้ยินได้ฟังแล้วแต่ยังไม่เข้าใจ
ชัด จะเข้าใจแจ่มแจ้งชัดขึ้น

ข้อที่ ๓. จะบรรเทาความสงสัยเสียได้

ข้อที่ ๔. จะทำความเข้าใจให้ถูกต้องได้

ข้อที่ ๕. เป็นข้อสำคัญ จิตผู้ฟังยอมสงบผ่องใส
นี้เกิดขึ้นจากขณะฟังเทศน์ จิตเมื่อไม่ส่งออกข้างนอกยอม
สงบ เมื่อสงบยอมผ่องใส

นี่เป็นคุณสมบัติประจำผู้ที่ฟังเทศน์ด้วยความตั้งใจ
จริงๆ ผลจะปรากฏอย่างนั้น จิตสงบผ่องใสนี้สำคัญ ถ้า
สงบแล้วก็ผ่องใส...”

เทศนาอบรมพระ

การเทศนาสอนโลกขององค์หลวงตา ท่านจะแสดงธรรมอบรมพระแยกจากฆราวาส เพราะพระและฆราวาสมีชีวิตความเป็นอยู่และความมุ่งมั่นต่างกัน เนื้อธรรมที่แสดงจึงต่างกันออกไป หากแสดงธรรมรวมๆ กันแล้วผลย่อมไม่เต็มที่ องค์ท่านเคยเปรียบเหมือนกับการปรุงแกงหม้อใหญ่ให้คนจำนวนมากได้รับประทาน จะให้ถูกปากทุกๆ คนย่อมเป็นไปไม่ได้ จากนั้นถ้ามีเวลาเหลือพอ องค์ท่านจึงจะแสดงธรรมเพื่อชนกลุ่มน้อยด้วย เพื่อให้ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงกัน

สอนตนจริง สอนผู้อื่นก็จริง

ในอดีตช่วงเรียนหนังสือและออกปฏิบัติ การเทศนาว่าการของท่านมีแต่การเทศน์สอนตนเองตลอดมา หากมีเทศน์บ้างก็เพราะเลี้ยงไม่ได้จริงๆ ดังนี้

“...พอออกปฏิบัติแล้ว ที่นี้มันก็เป็นมหาแล้วละ การเทศนาว่าการก็ไม่ได้เป็นอารมณ์...ไม่เคยสนใจกับการเทศน์ให้ใครฟัง นอกจากเทศน์สอนเจ้าของอย่างเดียว แต่หากมีที่จำเป็นจนได้นั้นแหละ บางทีไปก็ไปพักอยู่บ้านใดบ้านหนึ่ง เขามีงานในบ้านของเขา เขาต้องมานิมนต์เราไปเทศน์ เราบอกว่า ‘เทศน์ไม่เป็น’

เขาไม่ยอมเชื่อเลย เขาว่า ‘เป็นมหาแล้วไอ้ย อย่าว่าเลยว่าเทศน์ไม่เป็น’ เขาวานะเนียมหาที่มาตัวเองได้เหมือนกันนะ เขาไม่ยอมเชื่อเลย ‘ลงเป็นมหาแล้วเทศน์ไม่เป็นไม่มี’ เขาว่าเลย... อันนั้นก็ไปเทศน์

เวลาจำเป็นจริงๆ หากมีเป็นบางแห่งๆ เพราะเราเที่ยวไปหลายแห่ง ไปบางที่ก็มีงานในหมู่บ้านของเขา เขาก็นิมนต์เรามาเทศน์ มันก็จำเป็นต้องได้มา นานๆ ที นอกนั้นไม่เอาไหนละ ไม่เทศน์นะ เทศน์สอนใครไม่เทศน์เลยละ

จากเรียนมาเข้าด้านปฏิบัติแล้วยังไม่สนใจเลย นอกจากจำเป็นอย่างที่ว่านี้ เราก็เทศน์ให้ฟังเสียบ้างเท่านั้น นอกนั้นไม่เอาเลยๆ จากนั้นมามันก็เกี่ยวข้องกับเพื่อนกับฝูง กับประชาชนญาติโยม ก็ต้องได้เทศน์ไปเรื่อยละเรื่อยมาจนกระทั่งปานนี้

เทศน์สอนเรานี้มันยากนะ เทศน์สอนเรานี้มันเอาจริงเอาจังทุกอย่าง มัดกันทุกแง่ทุกมุม จึงเรียกว่าสอนละซี เทศน์สอนประชาชนเขาจะเก็บได้หนักเบาเล็กน้อย มันก็เป็นกำลังของเขา แต่เทศน์สอนตัวเองนี้มันเอาจริงเอาจังทุกอย่าง ว่ายังงี้ต้องอย่างงั้นนะ บังคับเลยนะ เรียกว่าสอนตัวเอง บีบกันตลอดเลย นี่ละมันยากกว่าสอนประชาชนนะ ...”

ครั้นเมื่อองค์ท่านสอนตนเองบังคับตนเอง จนเห็นผลเป็นที่พอใจแล้ว ต่อมามีพระเถระเข้า

องค์หลวงตา ในพรชาต้นของการบวช

มาเกี่ยวข้องขออยู่ศึกษาด้วย ท่านก็ให้ความใส่ใจที่จะแนะนำสั่งสอนอย่างจริงจัง ดังนี้

“...ผมสอนจริงๆ สอนหมู่สอนเพื่อน ขอให้เห็นใจ รับไว้แต่ละองค์ๆ นี่ผมรับไว้จริงๆ ด้วยเหตุด้วยผล สอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย เต็มภูมิความสามารถที่จะสั่งสอนได้ การดูหมู่เพื่อนภายในวัดนี้ซึ่งเป็นเสมือนอวัยวะของผมดูอย่างละเอียดถี่ถ้วนทุกอย่างเต็มสติกำลังความสามารถของผม ที่อื่นๆ ผมไม่ได้สนใจ

ผมเคยพูดเสมอ พอออกนอกวัดไปแล้ว ใส่แว่นตาเข้าไปเลย ไม่สนใจเพราะไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบ เราไม่ใช่ผู้ที่จะให้อิโวาทสั่งสอนใครๆ นี่ เป็นเรื่องของเขา สมบัติของใครของเรา แต่นี้หมู่เพื่อนน้อมกายวาจาใจเข้ามา

ถ่ายเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๐๖ อายุ ๕๐ ปี ▶

เพื่อให้เราเป็นภาระ **อาจารย์ เม กันเต โททิ, อาจารย์สมโต นิสสาย วัธฉามิ** นี่ก็รับด้วย **โอปายักง, ปฏีรูปง, ปาสาทิเกน สัมปาเทติ..**

ท่านถึงได้ว่า ฟังตัวเอง ยังไม่ได้ต้องอาศัยครูบา-อาจารย์เป็นที่พึ่งไปก่อน ๕ พรรชานั้นท่านพูดไว้พอประมาณ ถ้า ๕ พรรชาล่วงแล้วยังเป็นไปไม่ได้ก็ต้องอยู่เพื่อศึกษาอบรมกับท่านผู้ดีกว่าตนต่อไป คิดดูซิพระ ๖๐ พรรษาที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์ก็ต้องมาขออนุญาตจากผู้ ๑๐ พรรษา แต่มีหลักจิตหลักธรรมวินัย ท่านบอกไว้แล้วในพระวินัย เพราะมันไม่สำคัญอยู่กับพรรษา แต่สำคัญที่ความทรงตัวได้หรือไม่ได้ สำคัญตรงนี้ต่างหาก...”

ด้วยความรับผิดชอบและปรารถนาดีต่อพระเถระที่มาศึกษาจึงกลายเป็นความเข้มงวด

กวดขันในข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ อย่างจริงจัง ดังนี้ “เราเป็นอย่างนั้นจริงๆ กับพระกับเถระนี้

เด็ดจริงๆ เพราะฉะนั้นท่านถึงได้นำมาพูด คือจริงจังทุกอย่าง หลักธรรมหลักวินัยเคลื่อนไม่ได้ แต่ก่อนเป็นอย่างนั้น นี่ที่เขาว่าลือว่าอาจารย์มหาบัวดุๆ คือเขาเห็นแต่เผินๆ คือเข้มงวดกวดขันข้อปฏิบัติ แต่ก่อนไม่ค่อยมีประชาชนญาติโยมเข้าไปเกี่ยวข้อง มีแต่พระเถระล้วนๆ มันก็เข้มงวดกวดขันกันได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยไซ้ไหมล่ะ

พวกญาติโยมมา ควรว่าบ้างก็ว่าบ้างเล็กน้อย ดูบ้างอะไรบ้างอย่างนั้นละ ใครก็ว่าลือว่าอาจารย์มหาบัวดุๆ เดียวนี้เขาลบลายหมดแล้วไม่มีเหลือละคำว่าดุๆ แล้วดูเท่าไรยิ่งคลานเข้ามา พวกบ้าไม่รู้จักดู”

หยุดเทศน์ยาวด้วยโรคหัวใจ

องค์ท่านกล่าวถึงวันที่เริ่มต้นเป็นโรคหัวใจ จนต้องยุติการแสดงธรรมนานหลายปี ดังนี้

“...ระยะ ๒๕๐๔-๒๕๐๕ เทศน์กรรมฐานล้วนๆ พวกพระจะได้ฟังเทศน์เรา กัณฑ์มีตั้งแต่นั้นละ ฟังไม่มีใครมาฟัง มีแต่เทศน์สอนพระ ร้อยเปอร์เซ็นต์ฟังๆ เทศน์แต่สมาธิ-ปัญญา อย่างเดียวมันคล่องตัวฟัง

จากนั้นมาปี ๒๕๐๖ ทรุดใหญ่ โรคหัวใจกำเริบ จากนั้นมาเรื่องก็ไม่เป็นท่า ตะเกียกตะกายเทศน์ หยุดมา ๓ หรือ ๔ ปีไม่เทศน์เลย แม้แต่แขกก็รับไม่ได้ละ อย่าว่าแต่ไม่เทศน์เลย รับแขกก็รับไม่ได้

เริ่มเป็นวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๐๖ เป็นตอนกำลังเทศน์ในงานเผาศพท่าน**อาจารย์กงมา จิรปุญโญ** เจ้าอาวาสวัดออยธรรมเจดีย์ วันนั้นคนเป็นหมื่นๆ พระเป็นพันๆ

คือตามธรรมดาๆ เทคนัธรรมดาๆ มันก็ไม่เร็วนะ เป็นธรรมดาไป ถ้าเทคนัทั่วๆ ไปนี่มันก็เป็นธรรมดาทั่วๆ ไป ไม่ค่อยเร่งไม่ค่อยเร็วล่ะ...

เราก็เทคนัมุ่งไปทางพระเรามาก เพราะฉะนั้นมันถึงแผ่ตร้อนธรรมะ มันก็ผิงๆ เลย ... พอเทคนัถึงขั้นสมาธิ .. เรื่องสมาธิเรื่องปัญญานี้เร็ว เริ่มต้นสมาธิก็เริ่มเร็วแล้ว แล้วขั้นของสมาธิที่ขึ้นก็ภูมิไปตามความละเอียดของสมาธิก็เร็วไปเรื่อยๆ และยิ่งเข้าขั้นปัญญาและปัญญาอัตโนมัติด้วยแล้วยิ่งไปใหญ่เลย หมุนตัวๆ เวลามันเป็นอย่างนั้นมันหมุนนี้ นี่เราไม่เคยเป็น มันอะไรพูดไม่ถูกนะ เหมือนกับเราจะสลับบนธรรมมาสน์ ก็กเดียวเลย ก็กเดียวเท่านั้น โห เราก็ไม่เคยเป็น หยุดก็กเดียวเชียว ‘ทำไมเป็นอย่างนี้’

แต่สติรู้ตลอดเวลาจนกระทั่งรู้สึก รู้สึกชัดเจนว่า

‘อ้อ! นี่แหละที่เขาเรียกว่าเป็นโรคหัวใจเป็นอย่างนี้ อย่างนี้เอง’

คือมันตัวสั่นหมด .. มันจะสลับในเวลานั้นเลยหยุด ถ้าธรรมดาแล้วดีไม่ตาย แต่นี่มันก็ไม่เป็นไร จิตใจไม่มีอะไร มันเป็นอะไรก็ตามธาตุขันธ์ พอมันค่อยคลี่คลายออกมาๆ นี่ .. พอค่อยเบาเรื่องภายในนี้แล้วออกมาทางส่วนร่างกายนี้ตัวมันสั่นหมดเลย เอวังก็ไม่มี อะไรก็ไม่มี พอลงจากธรรมมาสน์ได้ก็ลงจากธรรมมาสน์เลย กราบมับๆ หนีเลย คนก็มีดแปดทิศแปดด้านเลย ไม่ทราบที่เราลงธรรมมาสน์เมื่อใด เราไม่ได้เกี่ยวกับใครนี่ ลงธรรมมาสน์แล้วไปเลย คนจะตาย จะอยู่ได้ยังไง

ตั้งแต่บัดนั้นมาก็รู้ว่า ‘อ้อ! โรคหัวใจมันเป็นอย่างนี้ๆ รู้มาโดยลำดับ’...

นั่นละเทคนักำลังเร่งเต็มเหนี่ยวๆ หยุดก็กเดียว โรคหัวใจมันกระตุกเอาอย่างแรง ขึ้นจะสลับสไล ตั้งแต่บัดนั้นมาได้เทคนัเลย หยุดเลยต้อนรับแขกคนพูดอะไรกับใครไม่ได้ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๖-๒๕๑๒ มา เล่นกับแขกคนอะไรไม่ได้เลย ..

จากนั้นปี ๒๕๑๔-๒๕๑๕ เริ่มพูดได้บ้างเล็กน้อย ทั้งพูดทั้งระว่าง แล้วปี ๒๕๑๘-๒๕๑๙ เริ่มเทคนัสอนคุณเพาพาง (ป่วยเป็นโรคกระเจิงขอมาปฏิบัติธรรมเตรียมตัวตายที่วัดป่าบ้าน-

(แถวนั่งจากซ้าย) หลวงปู่จันทร์ศรี จันทิโป
พระธรรมเจดีย์ พระจันทิโปมาจารย์ (จันทิโก กตปุญโญ)
(แถวยืนจากซ้าย) หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน
พระครูสมุห์สวัสดิ์ พระพันตรีพักตร์ มินะกนิษฐ

ดาด) .. เทคนัไม่ได้มากก็เริ่มเทคนั เทคนัได้พอธรรมดาๆ เร่งไม่ได้ มันกระเทือน ต่อมามันก็กำเริบอีกในปี ๒๕๒๘-๒๕๒๙ ก็รุนแรงเหมือนกัน หมอเขาห้ามรับแขกจึงหลบหนีไปอยู่ทางพญา .. ในสวนลึกๆ อันนั้นก็บังคับเลย เรียกว่าไม่รับแขกทั้งนั้น คนมาจ้งหันมากเรื่องมากทางกรุงเทพฯ ก็ไป ทางที่โหนดสามย่าน ตอนเช้าเต็มไปทุกวันๆ นั่นแหละ

แต่เรามีข้อบังคับเอาไว้ เราจะรับได้เฉพาะตอนเช้านี้ เพราะไม่ใช่เป็นเวลาพูดเทศนาว่าการ พอขบฉันเสร็จแล้วให้เลิกไปเลย ทำอย่างนั้นนานนะ ทีละอาทิตย์กว่าๆ เกือบสองอาทิตย์ก็มี ไปพักสองหนสามหน .. จากนั้นค่อยเบามาเรื่อยๆ แล้วค่อยเทคนัมา ทุกวันนี้เบาโรคหัวใจแทบไม่มีถ้าธรรมดานะ แต่ธาตุขันธ์นี้มันก็บวบกกันเข้า มันก็อ่อนด้วยธาตุด้วยขันธ์

(จากซ้าย) หลวงปู่กว่า สมโน องค์หลวงตา และไม่ทราบนาม

‘เทคนัทุกวันนี้ก็เทคนัไปอย่างนั้น ถ้าเทคนัรุนแรงก็ได้ มันไปกระเทือนตรงนั้น ให้หายมันไม่หาย เป็นแต่เพียงมันสงบเท่านั้นเอง’...

ธาตุขันธ์...เครื่องมือธรรม

ความสะดวกในธาตุขันธ์เป็นสิ่งสำคัญต่อการเทคนั ดังที่องค์ท่านเคยกล่าวไว้ว่า

“...เทคนัของเราเวลาหนุ่มนี้ .. ไหลเลย...เวลาอืดเพนี้...กำลังเร่งๆ พอติลมหายใจ

หมด เนื้อธรรมยังไม่หมด เลยต้องรีบสวดลม-
หายใจดังฟู้ฟู้ เลยนะ เสียงมันติดอยู่ในเทป
นะ ถึงขนาดนั้นนะ เต๋ยวี่ โอ้ย ตายเลย .. นี
ละมันต่างกันนะธาตุขันธ์ มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ นี
เทศน์แต่ก่อน มันไหลออกมา

ยิ่งเทศน์ธรรมะขึ้นสูงเท่าไรยิ่งฟังจนแทบ
ไม่ทัน มันเป็นอย่างนั้นนะ มันฟัง ฟัง เลย เพราะ
ธรรมะออกจากนี้ลั่นๆ ลั่นๆ ไม่ได้ไปคว้า
คัมภีร์นั้นคัมภีร์นี้ ออกจากนี้ ธรรมะสูงเท่าไร
มันยิ่งเด็ดๆ ยิ่งเร็วมันยิ่งฟัง เทศน์นี้เร่งจน
กระทั่งถึงว่า เป็นปีนกลไปเลย...นี่ละเวลาที่ยัง
หนุ่มน้อย

แต่มันก็เป็นกรรมอันหนึ่งเหมือนกัน พอ
จากนั้นมาแล้วเป็นโรคหัวใจ ตั้งแต่ ๒๕๐๖ มา
เลย นั่นละล้มไปเลย เทศน์นี้หยุดหมด จน
กระทั่ง ๒๕๑๒-๑๓ พอพูดได้บ้างเล็กน้อย จาก
๒๕๐๖ ไปถึง ๒๕๑๑-๑๒ นีไม่ได้พูดเลย แม้แต่
ต้อนรับแขกก็ไม่เอา หลบหลีกปลีกตัวไปหาอยู่
ในป่าในรกไป ชุ่มๆ ซ่อนๆ รับแขกไม่ได้

พอ ๒๕๑๓-๑๔ ไปแล้ว ก็มีเทศน์ได้บ้าง
เล็กน้อย จนกระทั่งถึง ๒๕๒๐ .. ที่ลงหนังสือ
เล่มธรรมชุดเตรียมพร้อมและหนังสือศาสนา
อยู่ที่ไหน...ที่ออกมาเนี่ย เทศน์สอน .. ตั้งเกือบ

คุณเพาพาง วรธนะกุล

ร้อยกัณฑ์ เทศน์สอนทุกวัน .. นั่นละเริ่มเทศนา
ละ ถึงไม่เข้มข้นก็ตาม ก็เรียกว่าเริ่มเทศน์ละ
จากนั้นมาก็ค่อยไปเรื่อยๆ หากอยู่ในเกณฑ์
ระวังโรคหัวใจนี้อยู่ตลอด มันจึงไม่เต็มเม็ดเต็ม
หน่วย ที่จะเทศน์เด็ดๆ เผ็ดๆ ร้อนๆ เหมือนแต่
ก่อน โอ้ ไม่ได้ ว่างั้นเลย จึงต้องลดลง นีก็
เรียกว่าเป็นกรรมอันหนึ่งเหมือนกัน

หากว่าร่างกายนี้มันพร้อมมาตลอดแล้ว
การเทศน์นี้ รู้สึกว่าจะกว้างขวางมาก เพราะ
เทศน์ไม่มีหยุดนี่นะ ที่หยุดก็หยุดเพราะโรคต่าง
หาก โรคบีบบังคับ หยุดไปสักพักหนึ่ง ถึงมา
เริ่มออก .. เทศน์แต่ก่อน จริงๆ พูดได้จริงๆ
เพราะเราเทศน์อย่างนั้นจริงๆ มันเป็นในนิสัย
จิตใจของเราเองนี่ เทศน์ออกมานี้ ไม่ได้บีบไม่
ได้บังคับ มันหากเป็นของมันเอง ยิ่งเทศน์ภาค
ปฏิบัติด้วยแล้ว มันยิ่งไหลเลยนะ คล่องที่สุด
เลย ฟัง ฟัง ฟังเลย...”

นอกจากโรคหัวใจจะเป็นเหตุให้ท่านหยุด
เทศน์แล้ว ในช่วงที่เกิดสงครามเวียดนามก็เป็น
อีกสาเหตุหนึ่งด้วยที่ไม่อาจเทศน์อบรมพระได้
เนื่องจากมีเสียงรบกวนจากเครื่องบินไอพ่นที่บิน
ขึ้นลงสนามบินทหารในจังหวัดอุดรธานีอยู่ตลอด

หากกล่าวถึงระดับความรุนแรงโรคภัยไข้
เจ็บประจำองค์ท่านในช่วงอดีตที่ผ่านมา ความ
หนักหน่วงมิได้มีผลต่อการเทศนาว่าการท่านั้น
ยังกระทบอย่างรุนแรงต่อธาตุขันธ์ร่างกายของ
องค์ท่านชนิดคณะแพทย์ศิริราชต้องตื่นตระหนก
อีกด้วย แต่เพราะ “ใจ” และ “ธรรมโอสถ” ของ
ท่านสามารถผ่อนหนักเป็นเบาได้ ดังนี้

“...เรื่องใจสำคัญนะ เรายกตัวอย่าง พวก
หมอศิริราชเขาตั้งหน้าตั้งตามาณิสงค์เราไปค้าง
ที่ศิริราชสักคืนหนึ่ง ให้ไปค้างที่นั่นเลย แล้วเขา
เอาเครื่องอะไรพะรุงพะรังมาให้เราแบก เอา
เครื่องมาวัดไว้เพื่อจะได้ดูชัดเจน พอปลดออก
มาเขามาดู ที่นื้ตอนหลังมาเขาลดอันนั้นออก
มา เขาวานี้ ‘โอ้โฮ’ หมอคนไหนก็ ‘โอ้โฮๆ’ ทั้ง
นั้น ‘แล้วเป็นยังไง?’

เขาว่า ‘ถึงแค่นี้ตายไปแล้ว นี่มันเลยไป
อีกนั้ท่านยังเฉยอยู่ ลงขนาดนี้แล้วมันตายไป
ห้าทวีปแล้ว นี่ท่านอยู่ได้ยังไง เห็นท่านเฉย
ธรรมดา ท่านอยู่ได้ยังไง’

นี่ก็คงกำลังใจใช้ไหมละ กำลังธรรมกำลัง

เครื่องเล่นเทปขององค์หลวงตาที่ใช้ฟังธรรมเทศนาภายในกุฏิ

ใจ เราไม่มีอะไรกับใคร พวกหมอ โอ้ย ตกใจ
ตกใจกันทั้งนั้น พอออกมาดูแล้ว ก็อย่างนั้นละ
กำลังใจ ก็เราไม่มีอะไร เราพูดจริงๆ เรื่องกำลัง
ใจกำลังธรรมเป็นอันเดียวกันแล้ว มันจึงไม่มี
สะทกสะท้านหัวไหนกับอะไรในสามโลกธาตุ

เราพูดจริงๆ ให้สมชื่อสมนามว่าเราสอน
ลูกศิษย์นี้สอนจริงๆ หรือสอนหลอกลวงท่านทั้ง
หลาย เราเป็นอยู่นี้คิดดูซิหมอเขาเอามาตรวจ
กลางคืน ให้เราไปค้างคืนที่ศิริราช โถ เนี่ยๆ
เขาวางนั้นนะพวกหมอเขานั้นแหละ เขาว่า
เนี่ยมันตายตั้งแต่ขั้นนี้แล้ว นี่ท่านยังไปอยู่นั้น
เต๋ยวี่นี่นะไปอยู่นั้น ท่านอยู่ได้ยังไงงั้น พวก
บ้า เราอยากว่า

**‘ก็อยู่ได้ด้วยธรรมละซิ พวกไม่มีธรรม
มันเป็นบ้ามันตื่นกัน อย่างนั้นละ’ จบแล้ว...**

สัญญา...ไม่เที่ยง

นับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้นมา องค์ท่าน
ได้งดเทศน์อบรมพระเณรในวัด ส่วนการนิมนต์ไป
เทศน์ข้างนอกนั้นท่านงดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕
ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ท่านเคยกล่าวไว้ ดังนี้

“...ไปเทศน์ที่นู่นก็เทศน์ลำบากมาก ไปก็
ไม่ได้พักทั้งวัน .. เหนื่อย แล้วความจำ เทศน์ไป
ก็หลง อ้าว ไปถึงไหนแล้วละ ว่าอย่างนี้แล้ว
อยู่บนธรรมาสันนั้น สิมแล้ว ไม่ทราบเทศน์
เรื่องอะไรมา เอ้า ตั้งใหม่ๆ อย่างนั้นนะเต๋ยวี่
ความจำไม่เป็นท่า มันไม่เอาไหนแล้วความจำ

ขันธ์ ๕ เป็นทั้งเครื่องมือของกิเลสด้วย
เป็นทั้งเครื่องมือของธรรมด้วย เวลากิเลสเป็น

เจ้าของมันก็เอาเป็นเครื่องมือ สกปรกเหวี่ยงกัน ทีนี้มาเป็นเครื่องมือของธรรม ธรรมก็นำมาใช้สิ ก็ใช้ขั้นอันเดียวกันนี้ เป็นแต่เพียงว่า ธรรมท่านไม่ยึดเท่านั้นเอง ก็เลสมันยึดเป็นของมัน ชั้น ๕ ทั้งหมดเป็นของกิเลสทั้งหมด

กิเลสยึดแต่ธรรมท่านไม่ยึด ใช้เป็นเครื่องมือเฉยๆ ต่างกันเท่านั้นเอง แต่ต้องเอาขั้น ๕ เทศน์ มันชำรุดตรงไหนก็ไม่สะดวกตรงนั้นแหละ อย่างเช่นความจำนี่ เทศน์ไปๆ มันหลงลืมไปแล้ว จะเอาอะไรมาเทศน์ต่อกันไป

เมื่อเจื่อนต้นหลงลืมไปแล้วจะต่อไปหาเจื่อนปลายยังงี้ได้ จำไม่ได้ก็ตั้งใหม่ มันก็เป็นแบบใหม่ไปอีก.. เทศน์ที่ไหนๆ เขานิมนต์ไปที่ไหนไม่เอาแล้ว เทศน์ลำบาก .. เหนื่อย ทั้งความจดจำก็ยิ่งเลวลงทุกวันๆ ...”

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ แม้จะชราภาพเพียงใดองค์ท่านก็ต้องยอมฝืนสังขารอีกครั้ง เดินทางไปเทศน์นอกสถานที่เกือบทั่วประเทศเพราะความรักชาติบ้านเมืองและความเมตตาสงสารพี่น้องชาวไทยนั่นเอง หลังจากนั้นไม่นาน เทศนาของท่านก็เผยแพร่กระจายออกไปทั่วโลกส่งผ่านด้วยระบบอินเทอร์เน็ต เริ่มจากถอดคำเทศน์เป็นตัวหนังสือ ต่อมาเป็นเสียงเทศน์และวิดีโอเทศน์ ลำดับสุดท้ายเป็นการถ่ายทอดสดทั้งในวัดป่าบ้านตาดและทุกสถานที่ที่องค์หลวงตาแสดงธรรม ดังนี้

“ไปเทศน์ที่ไหนออกทั่วโลกๆ ตลอดเลย

มันก็มีขบขันที่พูดให้ลูกศิษย์ลูกหาฟัง เราที่นี่เทศน์สอนโลกตั้งแต่โน้นแหละมา ตั้งแต่หลังวัดดอยธรรมเจดีย์มาแล้วนั้น .. เทศน์มาโดยตลอด เบื้องต้นก็เทศน์สอนพระอยู่ในป่าในเขา จากนั้นพระก็มากขึ้นๆ ประชาชนก็เกี่ยวข้องมากขึ้น”

ช่วงปลายชีวิตขององค์หลวงตาราวต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๒ องค์ท่านเมตตาบอกว่า “เทศน์ก็ลดลงๆ จนกระทั่งทุกวันนี้ เดี๋ยวนี้ยังเหลือแต่สุหนี่ อย่างอื่นไม่มี เหลือแต่สุหนี่”

น้ำธรรมไหลพุ่ง

ด้วยการสอนที่จริงจัง บางครั้งทำให้ผู้มาใหม่เข้าใจว่าองค์ท่านดุๆ ในเรื่องนื่องค์ท่านเมตตาบอกว่าถึงสมัยอยู่กับหลวงปู่มันไว้ ดังนี้

“...พอไปถึงหลวงปู่มัน มันหาที่ค้านไม่ได้ .. อยู่นานเข้าๆ มันรู้ เวลาท่านดุด่าพระเณร ใครก็ตามนะ ดุมากดูน้อย ธรรมะจะออกล้วนๆ มากน้อย เด็ดเท่าไร ธรรมะยิ่งพุ่งๆ ก็หาที่ต้องถือว่าเป็นตณหาประเภทใดไม่ได้ เด็ดเท่าใดธรรมะยิ่งออกพุ่งๆ แล้วเราก็ปรับตัวของเราตลอดเวลา ปรับตัวของเรายู่เรื่อยๆ จึงค่อยเข้ากันได้ เข้าใจเรื่องของท่าน

สุดท้ายถ้าท่านไม่อยู่มันเหมือนกับขาดอะไร ถ้าเป็นอาหารก็ขาดอะไรยั้งนั้นนะ มันไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย ถ้าได้ยินเสียงเปรี้ยงดังเปรี้ยงปร้าง เอาละซิ ถ้าเป็นฝนก็ฟ้าร้องแล้วเตรียมหาอะไรมารองรับ

อันนี้เด็ดเท่าไร ธรรมะยิ่งไหลออกมาเลย มันก็ยิ่งอบอุนนะ ท่านดูยั้งมันไม่ใช่ดู เลยย้อน

หลังกลับมา มันมีแต่กำลังของธรรมล้วนๆ นี่เป็นความเมตตาล้วนๆ ไม่ใช่ท่านดุนะ มันก็จับได้เลย

คือกิริยาท่านแสดงเอาขั้นนี้ใช้ ขั้นนี้เป็นเครื่องมือของกิเลสมาดั้งเดิม พอกิเลสหมดไปหมดแล้ว ธรรมก็เอาขั้นนี้เป็นเครื่องมือ กิริยาท่าทางซึ่งซึ่งตั้งตั้งจึงเป็นเหมือนกับกิเลส เพราะมันมีเครื่องมืออันเดียวกัน แต่อันนี้มันเป็นพลังของธรรม เด็ดเท่าไร ยังมีแต่เรื่องของธรรมล้วนๆ ออกมา กิริยาคลายคลึงกัน

เมื่อมันรู้แล้วมันก็ยอมรับนะซิว่า อ้อ เราก็เลยเทียบได้เลยว่า เหมือนกับถังน้ำ ๒ ถังนี้ ถังนี้เต็มไปด้วยน้ำที่สกปรก น้ำเต็มแต่สกปรก ทั้งถัง ถังนี้ น้ำสะอาดเต็มที่ มาเปิดน้ำทั้ง ๒ ถังนี้ออกดูสิ ทีนี้เวลาเปิดแรงเท่าไร สมมุติเราเปิดถึงสกปรกก่อนนะ เราเปิดน้อยออกน้อย เปิดมากออกมาก เปิดเท่าไรมันก็พุ่งๆ ออกไปเท่าไร มันก็มีแต่น้ำสกปรก กว้างขวางขนาดไหนมีแต่สกปรกเลอะเทอะไปหมดเลย

ทีนี้เปิดถึงน้ำที่สะอาด เปิดขนาดไหนเปิดเต็มที่มันก็ออกเต็มที่เหมือนกัน แต่เป็นน้ำที่สะอาดทั้งหมดนะ เนะ มันต่างกันต่างกันอย่างนั้นนะ...”

และด้วยความจริงจังดังกล่าวจึงเป็นที่รำลือและกลัวเกรงแก่บรรดาพระเณร โดยเฉพาะลูกศิษย์ลูกหาและประชาชน ดังนี้

“...อันนี้ก็นึกถึงท่านอาจารย์ฝั้น พวกหมูปวกชายบิ๊ม (ม.ร.ว.ทองศิริ ทองแถมและคณะ) ไปโน้นละ (ไปกราบหลวงปู่ฝั้น) ไม่ค่อยมานี้ เราก็ไม่เคยสนใจกับใคร เข้าใจไหมละ เรื่องนี้ไม่

องค์หลวงตากับพระเถร บนศาลาวัดป่าบ้านตาด

เคยสนใจกับใคร เข้มงวดกวัดขันแต่พระเถรที่
อยู่ที่นี่ เคลื่อนไม่ได้นะ คนข้างนอกไม่ค่อยเข้ามา
แหละ มีแต่พระปฏิบัติต่อกันล้วนๆ ทุกสิ่งทุก
อย่างทุกกระเบียดเลยไม่ได้คลาดเคลื่อน ข้อ
วัตรปฏิบัติหลักธรรมหลักวินัยแน่นปึ๋งตลอด
เลยอยู่อย่างนั้น

องค์ไหนเคลื่อนคลาดยังงៃไ้เบี่ยกันเลย
ทีนี้ก็รำลือไปข้างนอกว่าหลวงตาบ้วนนี้ดูมาก
ใครเขาก็ไม่ค่อยมา เราก็ไม่เคยสนใจว่าจะให้
ใครมาหาเรา เพราะปฏิบัตินิสัยเราก็เป็นอย่าง
นั้นมาดั้งเดิม ตั้งแต่อกปฏิบัติไม่มีใครมาอยู่กับ
เราได้เลย ..

แต่ทุกวันนี้ (ระยะโครงการช่วยชาติปี
๒๕๔๑ เป็นต้นมา) เหมือนพูหนวกตาบอดนะ
ถ้าเทียบกับแต่ก่อน โอ้ย เข้ากันไม่ได้เลยภาค
ปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเขาถึงได้รำลือกันนักหนาว่า

‘อาจารย์มหาบัว โอ้ย ท่านดูมาก’

แต่ก่อนยังหนุ่มเขาก็เรียกว่าอาจารย์-
มหาบัว ใครไม่ค่อยมาละ...”

เดือน..ฟังธรรมอย่าคาดอย่าหมาย

องค์หลวงตากล่าวเดือนผู้ฟังธรรมให้
ระวังการคาดการณ์ นึกน้อมเอาจิตของตน
ไปเป็นอย่างนั้นทั้งที่ไม่จริง ดังนี้

“...นี่พูดอย่างนี้ก็ไม่อยากจะพูด คือเกี่ยว
กับผู้มาอบรมศึกษา เวลาเข้าไปแล้วพอถึง
ธรรมชั้นละเอียดแล้วมักจะหมายนะ คือมักจะ
หมายมักจะคาด ครูปาอาจารย์พูดอย่างนั้น

อย่างนี้ แล้วนึกน้อมเอาจิต
ของตัวเองไปเป็นอย่างนั้น
ทั้งๆ ที่มันไม่จริง แล้วก็
ความผิดของผู้นั้น จึงต้อง
ระวังเหมือนกัน ถ้าหากว่า
ไม่อธิบายไว้บ้างพวกนี้ก็ไม่
เข้าใจ เวลาไปถึงจุดใดจุด
หนึ่งเข้าไปก็จะได้ยึดเอาอัน
นี้มาเป็นหลัก

‘อ้อ ท่านว่าอย่างนั้น
นะ’ มันก็มีทางที่จะพิจารณา
ไปอีกได้

ถ้าบอกอย่างนี้แล้ว ผู้ที่เป็นเถรตรงนั้นสติ
ปัญญาไม่ค่อยรอบนัก ถึงว่าจะเป็นขั้นนั้นก็ตาม
ก็ยังขึ้นอยู่กับนิสัยอีกเหมือนกัน มันจะ
คล่องแคล่วแกว่งล้าต่างกันอีตาดต่างกัน ถึง
มหาสติมหาปัญญาเหมือนกันก็ตาม ไม่ใช่ว่าจะ
เป็นแบบเดียวกันหมด อาจจะไปน้อมนึกเอาอัน
นั้นมาเป็นของตัวเสียบ้าง เข้าใจว่าตัวเป็น
อย่างนั้นเสียบ้างแล้วก็นอนใจ เนาะลำบาก

ท่านอาจารย์มันรู้ลึกกว่าท่านฉลาดมาก
พออธิบายถึงจุดนี้ท่านเว้นเสียปั๊ ไปเอาข้าง
หน้าอธิบาย พอไปถึงจุดนั้นท่านเว้นปั๊ๆ ท่าน
ไม่เข้าจุดนั้นเลยคือกลัว ทำไมท่านถึงไม่เข้า

‘เราจึงมาทราบทีหลังว่าที่ท่านไม่เข้า
เพราะกลัวจะไปเกิดสัญญาความสำคัญมัน
หมายขึ้นมาในวงปฏิบัติ’

อย่าไปคาดอดีตอนาคตยิ่งกว่าปัจจุบันซึ่ง
เป็นที่อยู่ของสังขาร ให้พิจารณาลงตรงนั้น

ท่านพูดอะไรก็ตามในวงปฏิบัติโดยเฉพาะ
แล้วอย่าไปคาดเป็นอันขาด..ผิด เอ้า รู้ขึ้นมาจาก
ไหนก็ให้เป็นเรื่องของเราเป็นอย่างนี้ เรื่องของ
ท่านเป็นอย่างนั้น เรื่องของเรเป็นอย่างนี้ ให้
เป็นเครื่องยืนยันกันอย่างนี้ เราจะไปน้อมของ
เราอยากให้เป็นเหมือนท่านอะไรอย่างนี้ไม่
ได้..ผิด เช่นว่าสมาธิ รวมอย่างสนิทยังนี้นะ
แล้วก็น้อมจิตให้มันสนิททั้งๆ ที่มันไม่สนิทก็ผิด
มันเป็นอย่างไรก็ต้องเป็นตามหลักนิสัยของตัวเอง
เอง ให้รู้ด้วยตัวเอง เป็นสมบัติของตัวเอง
สมบัติของเราเป็นอย่างนี้ สมบัติของเขาเป็น
อย่างนั้น สมบัติของตัวเองเป็นอย่างนี้ ให้รู้ชัดๆ ว่า
นี่เป็นของตัวเอง นั้นละถูกต้อง ให้ระวังกันที่เตือน
นั้น

มันยึดได้นะ มันหากเป็นเอง คือความรู้เท่า
ไม่ถึงการณ์มันหากไปยึดได้ ยึดจนได้นั้นแหละ
จึงต้องได้เตือนไว้เสมอ ระวัง จิตจะเข้าถึงชั้น
ละเอียดมันยึดแบบละเอียดนั้นแหละ เราไม่ทัน
มันเสีย นี่ละที่สอนหมู่เพื่อนถึงเรื่องสติปัญญา ก็
สอนเพื่อธรรมขั้นนี้เป็นสำคัญ สติปัญญาจึงต้อง
ประมวลมาตั้งแต่บัดนี้เรื่อยมา เริ่มฝึกสติปัญญา
เมื่อเข้าตาจนแล้วจะได้มีทางออกได้ด้วยสติ
ปัญญา เพียงหยาบๆ สติปัญญาก็ไม่มีใช้แล้วจะ
ทำยังงៃ เมื่อเข้าถึงธรรมอันละเอียดก็ตายอยู่
อย่างนั้นซิ ไปไม่ได้ ที่ดูค่าว่ากล่าวหมู่เพื่อนก็
เพราะอย่างนี้เอง พอมองไปดูปัญหานี้ไว้แล้ว พูด
ออกมาคำหนึ่งสองคำก็เปิดนี้ไว้แล้ว แสดงให้
เห็นความโง่ความฉลาดอยู่ในตัว...”

ประชุมสงฆ์อบรมธรรมบริเวณชั้นล่างของศาลาวัดป่าบ้านตาด

การปกครองพระเณรวัดป่าบ้านตาต

องค์หลวงตาวางข้อวัตรปฏิบัติของวัดป่าบ้านตาตไว้ ดังนี้

“...วัดป่าบ้านตาตนี้ตั้งแต่สร้างวัดมาแต่ก่อนไม่รับพระมาก .. เราสงวนสถานที่และการภavanaสำหรับพระ จึงไม่รับพระมาก ซึ่งแต่ก่อนก็มีครูบาอาจารย์หลายองค์ ครูบาอาจารย์ท่านยังไม่ร่วงโรยไป พระก็แตกกระจัดกระจายไปอยู่ที่ครูบาอาจารย์องค์นั้นบ้างองค์นี้บ้างหลายองค์ ในวัดเราก็ผ่อนผันสั้นยาวได้ หรือจะเคร่งกว่านั้นก็ได้ เช่น ในวัดเราอย่างมากไม่ให้เลย ๑๘ องค์ แค่นั้นๆ นะ ..

เราก็ไม่เคยสนใจกับการก่อสร้างอะไรทั้งนั้น สร้างเฉพาะที่จำเป็นที่อยู่ปฏิบัติเป็นร้านเล็กๆ มาจนกระทั่งทุกวันนี้ ทำโกโก้ ไว้ ๒-๓ หลังนี้ อวดแขก นอกนั้นมีแต่กระต๊อบเรือมาจนกระทั่งทุกวันนี้

สำหรับวัดนี้เราให้เป็นวัดภavanaล้วนๆ คงเส้นคงวาหนาแน่นด้วยข้อวัตรปฏิบัติหลักธรรมวินัย มิให้เคลื่อนคลาด พระจะมากน้อยปฏิบัติ

เป็นแบบเดียวกันหมด คลาดเคลื่อนไม่ได้

‘อย่างน้อยเดือน มากกว่านั้นดู เลยจากดุกก็ขับออก’

พระเณรมีมาก ต่างชาติก็เยอะ เราก็แบ่งรับเอา แบ่งประเทศละหนึ่งองค์สององค์ไม่ให้

มากกว่านั้น เพื่อพระไทยเราซึ่งเต็มทั่วเมืองไทยทุกภาคมาอยู่ทั้งหมด ให้ได้ประโยชน์ทั่วถึงกัน

ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับวัด เปิดประตูวัดไว้แต่กลางวัน พอค่ำเข้ามาก็ปิดประตูรถจอดข้างนอก ถ้าจำเป็นที่ควรจะต้องเข้ามาข้างในก็ให้เข้ามา

ถ้าไม่มีกฎเกณฑ์เหตุผลบังคับเอาไว้ เลอะเทอะไปหมด มนุษย์เลอะเทอะไม่เหมือนสัตว์ทั้งหลายเลอะเทอะนะ ทำความเสียหายได้มาก...”

นิทาน “สุหนี่”

“... หลวงตาจะเล่านิทานให้ฟัง พ่อเฒ่า เรียกว่าพ่อตา ลูกเขยลูกสาวเข้าใจไหมละ พ่อตา ตื่นแต่เช้าก็ไปเผาสวนเผ่าไร่ ที่มันเศษมันเหลือเผาสวนใหญ่ยังไม่เสร็จ ตอนเช้าตื่นแต่เช้าก็ไปเผาไร่เผาสวน ที่มันยังเศษยังเหลือยังเผาไม่หมด ไปแต่เช้าเลย ก็คิดว่าลูกสาวเขาจะไปตามหลัง

เผาสวนตั้งแต่เช้าจนสาย มันก็หิวละซีไม่ได้กินข้าว จนกระทั่งสายๆ

หิวข้าว หิวจัด หิวมากทีเดียว จนตะวันเที่ยง ลูกเขยกับลูกสาวจึงหอบกล่องข้าว ต้อนแต่นๆ ไป เข้าใจ

มันก็ไม่โหชิ คนกำลังหิวข้าวหลายๆ สิวาจึงได้มันก็เกินไป จะว่าอะไรมันก็จะเกินไป พอเห็นลูกสาวกับลูกเขยหอบกล่องข้าวต้อนแต่นๆ ไปนั่นละ ไปเห็นหน้าเขาก็ ‘สุหนี่’ (พวกเธอนี้หนา)

มีแต่ ‘สุหนี่’ ถ้าจะว่าอะไร มันก็จะเลยเถิด ก็มีแต่ ‘สุหนี่ๆ’ เข้าใจไหม เลยพูดอะไรไม่ได้ มันจะเลยเถิดเพราะความโกรธความเคียดแค้นมันเต็มหัวใจ จะว่าอะไรมันจะเลยเถิด เลยบังคับตัวเองเอาไว้ไม่ได้แต่เพียงว่า ‘สุหนี่ๆ’ ความหมาย ทำไมมาสายนัก ภูหิวข้าวกำลังจะตายสุรู้ไหม ความหมายว่าจั้นแหละ

แต่นี้พูดอะไรไม่ออก ก็พูดได้แต่เพียงว่า ‘สุหนี่ๆ’ เข้าใจไหมละ นี่เทศน์กันหนึ่งแล้ว เทศน์ ‘สุหนี่ๆ’ อันนี้ก็เหมือนกันนั่นแหละ เรานั่งอยู่ในร่ม พวกนี้ตากแดด มันร้อนจะตาย แทนที่ทางนั้นจะว่าเรา ‘สุหนี่’ ไม่ว่า ‘สุหนี่ ไม่ร้อนเธอ สุหนี่ๆ ไม่ร้อนเธอ’ เขาน่าจะไม่ไหวให้เรา เขานั่งตากแดด ว่าสุหนี่ เขาไม่กล้าตกลงเราเลยต้องว่าเสียเอง ว่าพวกนี้นั่งตากแดดมันจะเป็นจะตาย เลย ‘สุหนี่ ไม่ร้อนเธอ’ เข้าใจเธอ

พูดนิทานย่อยๆ ให้ฟังเสียก่อน พูดกันอย่างนี้ละ นิทานเอาย่อยมาๆ เรื่อยมา...”

ทหารสู่สมรภูมिरบ

องค์หลวงตากล่าวถึงความเป็นมาของพระที่มาขออยู่ศึกษาที่ท่านเทียบกับชีวิตทหาร ดังนี้

“...พระมาอยู่สถานที่นี้ทั่วประเทศไทย มีทุกภาค ปริญญาตรีก็มี โทก็มี เอกก็มี และนายพันนายพลมาบวชอยู่นี้ก็มี .. พระมาอยู่ที่นี้ท่านมาเพื่ออะไร ท่านมาเพื่อประพฤติปฏิบัติศึกษาปรรภาจากครูบาอาจารย์จริงๆ ..

ดูภาคกลางจะมากกว่าเพื่อน ที่นี้ ภาคอื่นๆ ก็มีหมดทุกภาคเลยนะ.. วัดนี้ไม่มีภาคไหนต่อภาคไหน เป็นชาติไทยด้วยกันด้วย เป็นลูกศิษย์ตถาคตศากยบุตรด้วย

จึงไม่มีคำว่าชาติชั้นวรรณะภาคนั้นภาคนี้เป็นลูกชาวไทยอันเดียวกัน เป็นลูกชาวพุทธอันเดียวกัน .. ท่านมาเพื่อศึกษาปรรภาตั้งหน้า-

ตั้งตาประพฤติปฏิบัติจริงๆ เราก็ได้อุตสาห์พยายามสั่งสอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย เต็มสติกำลังความสามารถ ..

ที่ว่าโรคของเรากำเริบ กำเริบทางหัวใจนี้เรายังมีความแน่ใจอยู่ว่า คงเกี่ยวกับเรื่องการแนะนำสั่งสอนนี้เองเป็นสำคัญอันหนึ่ง เพราะการสั่งสอนพระยอมใช้กำลังวังชาลุ่มเสี่ยงต่งเน้นหนัก เผ็ดร้อนมากกว่าการสอนใครๆ ในบรรดาประชาชนและพระเณรทั้งหลาย

เพราะเหตุไร .. เพราะพระที่มาสู่วัดป่าบ้านตาดนี้ ส่วนมากมีแต่พระกรรมฐานตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราจะเทียบแล้วก็เหมือนกับทหารที่เข้าสู่แนวรบแล้ว การยืนศาสตราวุธหรืออุบายวิธีการต่างๆ ให้ทหารที่เข้าสู่แนวรบ ย่อมจะยืนแต่สิ่งสำคัญๆ อาวุธก็เป็นอาวุธที่ทันสมัย อุบายก็เป็นอุบายที่ทันสมัย ต่อเหตุการณ์ที่จะได้ชัยชนะมาสู่บ้านเมือง อันนี้ก็เหมือนกัน

ธรรมะอุบายต่างๆ ที่จะแสดงให้บรรดาพระทั้งหลายที่มาจากที่ต่างๆ เข้ามาสู่สถานที่นี้ได้ยินได้ฟังก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นการพูดการเทศนาว่าการต่างๆ ตลอดถึงลุ่มเสี่ยงโหวตการณ์ต่างๆ จึงมีแต่ความเผ็ดร้อนไปตามๆ กันหมดเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์...”

กุฏิองค์หลวงตามุงด้วยหญ้า ใช้จนผุพังไปถึง ๓ หลัง จึงยอมให้สร้างกุฏิที่แข็งแรงขึ้น

หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

หลวงปู่เจี๊ยะน้ำตาร่วง

ในปี พ.ศ.๒๕๐๔-๒๕๐๖ หลวงปู่เจี๊ยะมาพักจำพรรษาอยู่ด้วยที่วัดป่าบ้านตาด ในระยะนั้นอยู่ระหว่างการก่อสร้างกุฏิองค์หลวงตาที่ท่านใช้จนถึงปัจจุบัน เป็นกุฏิที่ยังไม่ยกขึ้น ได้ถุนกุฏิเป็นดินโล่งๆ ในตอนนั้นหลวงปู่เจี๊ยะตั้งใจจะใช้คราดเกลี่ยดินบริเวณกุฏิ แต่มาทำในเวลาที่ลวงเลยไปมากจนกลายเป็นเหตุ ดังนี้

“...ท่านเจี๊ยะเคยมาจำพรรษาที่ปีหนึ่งจำพรรษาที่วัดป่าบ้านตาดปี ๒๕๐๔ เราจำได้นิสัยท่านตรงไปตรงมา ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมหลาย

ล้นพันคม ตรงไปตรงมา .. เราพูดใส่ท่านเจี๊ยะที่วัดป่าบ้านตาดปี ๒๕๐๔ ลืมเมื่อไร ก็ออกมาจากพ่อแม่ครูอาจารย์ด้วยกันหยกๆ มาตอนค่ำเราจะปลุกกุฏิหลังเราอยู่ทุกวันนี้ละ เกลี่ยดินออกจากนี้ไปค่าๆ เราก็เดินจงกรมเป็นเวลาเดินจงกรม กำลังจะมืด

ฟังเสียงค้อนเสียงเปรี้ยงๆ กลางวัด ‘เฮ้อ มันยังไวกันนักหนา’

เราออกจากทางจงกรมก็ไปเลย ไปเห็นอาจารย์เจี๊ยะกำลังทำคราดที่จะมาเกลี่ยดินกุฏิเรา ไปก็ยืนขัดกันเลย

‘นี่ท่านก็มาจากพ่อแม่ครูจารย์มัน ผมก็มาจากพ่อแม่ครูจารย์มัน พ่อแม่ครูจารย์มันเคยทำอย่างนี้ไหม ผมอยากถามเท่านั้นเอง ผมเรียนน้อย’

พอว่านั้นท่านเข้าใจแล้วนี่ เราก็เดินกลับมา พอเข้ามาท่านมานั่งรออยู่ที่นั่งข้างบนที่ฉันท่านนั่งรออยู่แล้ว มากี่ปีบปีบขึ้นมาเลย มาจับขาแล้วดึงออกไป เอาหัวมาถูเท้าเรา

‘ดินนี้มันสำหรับเหยียบชี้ ไม่ใช่เหยียบหัวคนนะ’ เราว่า

‘ขอเหยียบหน่อยเถอะมันผิดเอาเสียมากมายมันไวกเอาเสียเหลือเกิน’ น้ำตาร่วงเลย ‘แหม ท่านอาจารย์ทำไมถึงพูดถูกต้องเอานักหนา เมื่อคืน ผมนอนแล้วน้ำตาร่วงตลอด’

นั่นเห็นไหมธรรมต่อธรรมเข้ากันเป็นอย่างนั้นละ ใส่เปรี้ยงๆ เป็นธรรมทั้งนั้นนี่นะ ทางนั้นยอมรับก็เป็นธรรม นี่ละธรรมต่อธรรมเข้ากันได้สนิท

กุฏิองค์หลวงตาที่สร้างแทนกุฏิมุงหญ้าและใช้ยาวนานจนตลอดชีวิตของท่าน โดยในช่วง ๓ ปีสุดท้ายได้มีการยกกุฏิขึ้น เพื่อใช้บริเวณชั้นล่างแทน

องค์หลวงตาและหลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

อาจารย์เจี๊ยะท่านก็บอกตรงๆ เลยว่า ‘พระที่มาอยู่หัวใจของผมมีสององค์ ท่านอาจารย์มั่นหนึ่ง กับท่านอาจารย์หนึ่ง นอกนั้นผมไม่ค่อยลงใคร่าง่ายๆ’

ท่านเป็นลูกเจ๊กท่านก็พูดแบบเจ๊กละชิ เราก็ฟังแบบเรา นี่ละที่ว่าขวานผ่าซาก ดึงเท้าของเราเอาหัวมาถูเลย .. น้ำตาพังด้วยนะ เพราะฉะนั้นท่านถึงลงยอมละชิ พ่อแม่ครูจารย์-มั่นไม่เคยพาทำอย่างนั้น ท่านมาทำได้อย่างไร ว่าจั้นเลย ทั้งบ๊ยะเลยนะไ้กำลังเป๊กๆ ทั้งบ๊ยะเลย เราก็เดินกลับเลย

ท่านเป็นธรรม ท่านตรงไปตรงมาด้วยความ เป็นธรรม ผิดบอกว่าผิดเลย ถูกบอกว่าถูก เรียกว่าธรรม แต่โลกของกิเลสตันหาเขาว่า ขวานผ่าซาก กิริยาทำทางท่านไม่สวยงาม ไม่งามก็ตามออกจากใจที่สวยงามแล้วนั่นแหละ แสดงออกมากิริยาทำทางนี้สยต่างกัน ความ เป็นธรรมเป็นหลักใหญ่...”

เทศน์โปรด..เทวดา อินทร์ พรหม

นอกเหนือจากการแสดงธรรมแก่พระเถระ นักปฏิบัติภาวนา ขรราวาสญาติโยม ตลอดจนประชาชน ซึ่งเป็นสังคมมนุษย์ทั่วๆ ไปแล้ว สำหรับองค์หลวงตาท่านยังมีการะหน้าที่ต้องสั่งสอนเทวบุตรเทวดา อินทร์ พรหม หรือแม่เมตตาจิตโปรดโปรดจิตวิญญาณในภพภูมิต่างๆ อีกด้วย ซึ่งองค์หลวงตาได้เคยกล่าวในเรื่องนี้ว่า

“...เอ้า! เทศน์อย่าว่าแต่มนุษย์มนา เทวดา อินทร์ พรหม เทศน์ได้ทั้งนั้น ภาษาเกี่ยวกับเรื่องเทวดาเป็นภาษาเซนใด ใจเป็นภาษาเดียว อันนี้พูดไม่ได้แต่เข้าใจ พวกเทวบุตร เทวดา อินทร์ พรหม .. นี่การสอนโลกเราบอกตรงๆ เลยว่าเราสอนด้วยความแนใจ ไม่มีสงสัย ไม่ว่าจะเป็นธรรมะชั้นใดภูมิใดๆ สอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย ถอดออกมาจิตใจที่ได้ปฏิบัติผ่าน มาแล้วทั้งเหตุทั้งผลสมบูรณ์แบบทุกอย่าง

การสอนโลกเราจึงไม่สงสัย สอนได้ทุกแห่งทุกหน นี่เรายกมนุษย์นะ เราพูดเพียงมนุษย์ เทวดา อินทร์ พรหม เป็นอย่างไร การสอนเทวดาสอนอย่างไร พวกเทวบุตรเทวดา อินทร์ พรหม ท่านสอนกันอย่างไร นี่เป็นเรื่องของเทวดา อินทร์ พรหม กับท่านผู้สอน คนอื่นเข้าไปยุ่งไม่ได้ เวลาเห็นสอนประชาชนท่านก็ไม่มายุ่ง พวกเทวดา อินทร์ พรหม ท่านก็ไม่มายุ่งนะ เวลาสอนเทวบุตรเทวดาเต็มเม็ดเต็มหน่วยไปเหมือนกัน ..

เราพูดนี้เราพูดได้อย่างเต็มปาก เราหาได้อย่างเต็มใจแล้ว ไม่มีอะไรบกพร่องแล้วภายในใจของเรา เราจึงกล้าสามารถเทศน์ว่าการได้ ทุกแห่งทุกหน อย่าว่าแต่มนุษย์มนา เทวดา อินทร์ พรหม ก็เทศน์สอนได้เหมือนกัน แต่ไม่ใช่ฐานะที่มนุษย์จะมาฟังเสียงเทศน์เทวดา คือไม่จำเป็นต้องพูดถึง เวลาพูดถึงมนุษย์ เทวดาก็ไม่มาเกี่ยวข้อง เทวดาก็เป็นเทวดา มนุษย์เป็นมนุษย์ เวลาสอนเทวดา มนุษย์ก็ไม่ไปเกี่ยวข้อง

เทศน์สอนเทวดา .. ธรรมนี้ควรหมดในสามโลก ธาตุ ธรรมเหนือหมดทุกอย่างเลย สอนได้หมดนั่นละ...”

ธรรมฝ่ายเหตุมี ผลแห่งธรรมก็ต้องมี

ด้วยความเมตตาอบรมธรรมปฏิบัติด้านจิตตภาวนาแก่พระเถระและฆราวาสเสมอมา บรรดาลูกศิษย์ลูกหาผู้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจังก็มีจำนวนไม่น้อยที่ได้รับแสงธรรมของพระพุทธองค์เป็นลำดับ ไม่จำกัดว่าเป็นพระหรือฆราวาส ไม่จำกัดว่าเป็นหญิงหรือชาย พยานในธรรมก็ย่อมประจักษ์ขึ้นในใจของผู้ปฏิบัติเป็นลำดับไปเช่นกัน ดังคำกล่าวของท่านที่ว่า

“ภาคปฏิบัติก็คืองานอันหนึ่งของเรา ทำไมงานเรามีด้วยการประพฤติปฏิบัติ ผลทำไมจะไม่ได้เล่า เหตุกับผลเป็นของคู่เคียงกันมาแต่ไหนแต่ไร ทำไมเราทำมันจะไม่มีผล เมื่อเหตุเป็นไปสมควรแก่ผลจะพึงเกิดขึ้นได้อยู่แล้ว”

ฉะนั้นเมื่อท่านเหล่านั้นต่างเพียรสร้างเหตุให้สมบูรณ์ขึ้นทุกขณะ ผลอันควรย่อมเกิดขึ้นได้และนำมาซึ่งความสงบร่มเย็นในจิตใจของท่าน กระทั่งไม่เห็นวัตถุสิ่งของเงินทองลาภยศบริษัทรบรียารหรือยศลาบรรดาศักดิ์ใดๆ เป็นของประเสริฐเลิศเลอยิ่งกว่า “ธรรม” สิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงเครื่องอาศัย เครื่องอำนวยความสะดวกแก่ร่างกายให้พอเป็นพอไปเท่านั้น แต่เรื่องของ “จิตใจ” นั้น ท่านถือเป็นสมบัติอันล้ำค่าอย่างหาประมาณมิได้เลย

ธรรมเทศนาที่องค์หลวงตาแสดงแก่พระเถระผู้เข้ามาศึกษาอบรม...รุ่นแล้วรุ่นเล่า ท่านจะย้ายอยู่เสมอว่า

“...การทำ ความเพียรเพื่อ ความพ้นทุกข์ จะ ยากลำบากเพียงไร ก็ให้ถือว่าเป็น

งานอันตนจะพึงทำ หลีกเลี้ยงไปไม่ได้ ถ้าต้องการพ้นจากทุกข์ซึ่งกีดขวางกีดขวางจิตใจอยู่ตลอดเวลา ให้จิตใจเป็นอิสระ อย่าพึงท้อถอยทางความเพียร อย่าไปคำนึงว่าวาสนามาก วาสนาน้อยในขณะที่จะทำความดี มีการเจริญกรรมนั่งสมาธิเพื่อมรรคผลนิพพาน เป็นต้น

ถ้าจะคิดว่าอำนาจวาสนาน้อย ในขณะที่จิตเลือนลอยผลอตัวออกไป พอรลึกลึกได้ก็ให้ทราบว่าเป็นการสั่งสมในการตัดทอนนิสัยวาสนาของตนให้ด้อยลงไปโดยลำดับ ถ้ามากกว่านี้นิสัยวาสนาก็จะขาดสูญไป เพราะความชั่วเป็นสิ่งทำลายหรือเผาผลาญให้วอดวายไป

การทำสมาธิอยู่ตลอดเวลา ก็คือการสร้างอำนาจวาสนาขึ้นภายในจิต เพื่อจะปราบปรามสิ่งที่เป็นข้าศึกมีอยู่ภายในใจให้หมดสิ้นไปนั้นแล ใครจะไปสร้างวาสนาที่ไหนถ้าไม่สร้างที่ใจ วาสนาจะมากน้อยเพียงไรก็เกิดขึ้นที่ใจเป็นผู้สร้างได้

เราอย่าเข้าใจว่ามรรคผลนิพพานจะเห็นห่าง จะอยู่ห่างกันจากปฏิบัติคือข้อปฏิบัติ เช่นเดียวกับบันไดมีความเกี่ยวเนื่องกันกับบันไดเวียนกับบันไดมีความเกี่ยวเนื่องกันกับบันไดเวียน ตีกรรมบ้านช่องจะสูงเพียงไรบันไดต้องติดแนบไปทุกๆ ชั้นของบันไดของเรือน คำว่า “ธรรมะ” จะสูงขึ้นไหนซึ่งเป็นฝ่ายผล ... ธรรมฝ่ายเหตุคือข้อปฏิบัตินี้จะพึงติดแนบกันไปทุกชั้นทุกภูมิ เพราะผู้ที่ก้าวเข้าถึงธรรมขั้นนั้นๆ ก็ต้องเป็นไปตามธรรมขั้นเหตุ คือ ทางดำเนิน...”

ถือธรรมเป็นใหญ่..ไม่ถืออาจารย์เป็นใหญ่

องค์หลวงตาใช้หลักธรรมเป็นใหญ่ในการปกครองจึงไม่มีการถือตัวว่าเป็นอาจารย์แล้วไม่ต้องฟังผู้ใดอย่างไรก็ถูกเสมอ ดังนี้

“...ย่นเข้ามาหาวัดป่าบ้านดาดที่เคยปกครองพระเณรทั้งหลายอยู่ ไม่ว่ามาจากเมืองนอกเมืองใน เมืองนอกคือประเทศต่างๆ มาอยู่ในวัดนี้ไม่น้อย และเมืองในก็คือเมืองไทยเราทั่วประเทศมาอยู่ที่นี่ ท่านอยู่ด้วยกันด้วยความผาสุก ท่านไม่ยกเรื่องฐานะสูงต่ำอวดดีอวดแบ่งอย่างนั้นเข้ามาทะเลาะเล้า ซึ่งเป็นพินเป็นไฟจะ

เผาไหม้กัน เข้ากันไม่สนิท ท่านเอาแต่ธรรมล้วนๆ มาหากัน อยู่ด้วยกันด้วยความเป็นธรรม แนะนำตักเตือนกันได้ ใครผิดใครถูกประการใด ก็แนะนำตักเตือนสั่งสอนกันได้

เราที่เป็นอาจารย์สอนคน เราจะยกตัวอย่างให้พี่น้องทั้งหลายฟังนะ สมควรว่าเป็นอาจารย์สอนพระสอนเณรสอนประชาชนใหม่ เราพูดให้ฟังชัดเจน ตัวเราเองเป็นผู้เป็น

ที่อยู่เราแต่ก่อนเป็นกระต๊อบเล็กๆ เราทำงานอะไรอยู่ก็ไม่ว่าแหละ แล้วมองดูนาฬิกาความเข้าใจของเราว่า นาฬิกาเลยเวลาปิดกวาดไปแล้ว ตามธรรมดานัดปิดกวาด ๔ โมง ปิดกวาดกันทั่ววัด ต่างคนต่างมีนาฬิกา ไม่ต้องเคาะระฆังอะไรให้ทราบ ถึงเวลาแล้วต่างคนต่างออก

ทีนี้เราก็ดูนาฬิกาของเรา มองดูนาฬิกาเข้าใจว่ามัน ๔ โมง ๒๐ นาทีไปแล้ว ปิบปิบออกจากที่เลย เพราะการทำข้อวัตรปฏิบัติเรากับพระกับเณรเหมือนกัน ดีไม่ดีเรารวดเร็วยิ่งกว่าพระ สมัยที่ยังหนุ่มน้อยนะ การทำข้อวัตรปฏิบัติเหมือนกันกับพระกับเณร ดีไม่ดีคล่องตัวกว่าพระกว่าเณรอีก

พอมองดูนาฬิกาเข้าใจว่ามันเลยเวลาแล้ว ปิบปิบโดดลงคว่ำไม้ตาดปิดกวาดออกไปศาลาไม่เห็นพระสักองค์เดียวเลย มีแต่เรากวาดออกไป

มีเณรหนึ่ง ชื่อ**เณรจรวด** มันทิดจรวดทุกวันนี้ มันทิดจรวดนี้เป็นหลานของท่านสุพัฒน์วัดบ้านด้าย ที่ตกเครื่องบินตาย จรวดคือมันรวดเร็วดี ใช้คล่องดี

มันมาตั้งแต่เป็นเด็กแล้วก็มาเป็นเณรอยู่วัดป่าบ้านดาด มันรักษาศาลาอยู่นั้น มันเห็นเราปิดกวาดออกไปก็คงจะขวางตามันละ พอไปก็ขู่ละชิ ขึ้นอย่างเด็ดนะ

‘เณรๆ เป็นยังไงพระวัดนี้มันตายกันหมดแล้วหรือถึงเวลาปิดกวาดแล้ว ทำไมจึงไม่เห็นใครมาปิดกวาด เป็นยังไงมันตายกันหมดแล้วใครจะกุสลาใครละ มันตายกันหมดทั้งวัดแล้ว เป็นยังไงเณร’

คือเณรมันขัดตามัน มันก็เลยเอาไม้กวาดมากวาดแคร็กๆ จี้เณร ‘หือ เณร เป็นยังไง’ เณรก็บอกว่า ‘เวลานี้นาฬิกาเพิ่งได้ ๓ โมง ๒๐ นาที’

คือกำหนดกัน ๔ โมงปิดกวาด เราดูนาฬิกาเข้าใจว่า ๔ โมง ๒๐ นาทีเลยปิดกวาดออกมา พอเณรว่าเท่านั้นเราก็ก ‘เหอ?’ ขึ้นเลย

เณรก็ซ้ำอีกว่า ‘นาฬิกาเพิ่งได้ ๓ โมง ๒๐ นาที’

เราก็กขึ้นทันที ‘เออ ถ้าอย่างนั้นหยุดๆ อย่ามาปิดกวาด มันจะเป็นบ้ากันทั้งวัด’

นั่นเห็นไหมละ ที่แรกแผดจะกัดจะฉีก พอเณรว่าอย่างนั้นเราก็กว่า หยุดๆ อย่ามาปิดกวาดจะเป็นบ้ากันทั้งวัด

‘เราจะไปแก้บ้าของเรา’ เดินปึ้งๆ กลับคืนเลย

นักธรรมะต้องเป็นอย่างนั้น ผิดบอกว่า ผิด ถูกบอกว่าถูก ที่แรกเข้มนั้นเหมือนว่าจะตมยาพระทั้งวัดเลยทีเดียว พระไม่เห็นมาปิดกวาดถึงเวลาแล้ว มันเป็นอย่างงี้ ใครจะกุสลาใครมันตายกันหมดทั้งวัดแล้ว พอเณรตอบมาเท่านั้น มันเป็นบ้าเราคนเดียว .. เอ้า ถ้าันหยุดๆ ทันทีเลยนะ เอ้าหยุดๆ เดี่ยวมันจะเป็น

อีกมุมหนึ่งภายในวัดป่าบ้านดาด

เณร : กาลนาค

“...ครั้งพุทธกาลท่านมีเณรรับใช้พระ พระเป็น ๔๐๐-๕๐๐ เณรไม่ได้หลับได้นอน แต่ก็ดี เขาเรียกในบาลีเราดูมานานสิมันนะ เณรรับใช้พระกลางคืนกลางวันไม่ได้นอน เพราะพระมาก รับใช้ องค์นั้นรับใช้ของคณี่ จะมาหลับมานอนก็ไม่ได้ เดี่ยวของคณี่นใช้ องค์นี้ใช้ แต่เณรก็ใจดี

พระก็เคยถามว่า ‘เณรนี้ได้อุปถัมภ์อุปัฏฐากพระจำนวนมากมาย ยิ่งเณรที่มีอาณิสสสัมมาณะ จะปรารถนาเอาอะไรควรจะสมหวังแล้วเพราะเณรไม่เคยมีข้อขัดแย้งทักท้วงต่อพระเจ้าพระสงฆ์ที่ท่านใช้ไปในกิจการต่างๆ แล้วเณรจะเอาอะไร อยากไปนิพพานมัย’

‘เวลานี้ยังไม่อยากไปนิพพาน’ ‘เพราะอะไร’

‘คือมันยังไม่ได้นอนต้องนอนให้อิ่มซะก่อน’

หนังสือยังมีเรียกว่า กาลนาค คือตายแล้วเป็นพญานาค นอนตามความปรารถนา นอนจนกระทั่งพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ มาตรัสรู้นี้เสียงเถาตของคำ อาณูปาทแห่งธรรมแห่งทองคำไปซ้อนกัน องค์นี้ตรัสรู้แล้วถาตนั้นก็มาซ้อนกันสะท้านหวั่นไหว พญานาคที่หลับนั้นตื่นนอนซะทีหนึ่ง ตื่นนอนในขณะที่เถาตมาซ้อนกัน คือเถาตอันนี้เป็นพระพุทธเจ้าองค์นั้นๆ ขึ้นมา แล้วพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ถาตก็มาซ้อนกัน เสียงสะท้านหวั่นไหว

ที่นี้พญานาคที่นอนหลับจะตื่นในเวลาทีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้แต่ละพระองค์ มาตรัสรู้แล้วเสียงเถาตสะเทือนสะท้าน จะตื่นเวลานั้น เมื่อวานก็ตรัสรู้องค์หนึ่ง วันนี้ก็มาตรัสรู้อีกองค์หนึ่ง คือเพลันในการหลับนอน พระพุทธเจ้าตรัสรู้ห่างกันขนาดไหน พุทธันตรระหว่างพระพุทธเจ้าองค์นี้กับองค์นี้ ที่มาตรัสรู้นี้เป็นสัญญาบอกว่าเปล่าเป็นเวลานานแสนนาน นานขนาดไหน กาลนาคองค์นั้นยังว่า เมื่อวานมาตรัสรู้องค์หนึ่ง แล้ววันนี้มาตรัสรู้องค์หนึ่ง เหมือนว่ากระชั้นชิดกันเหลือเกิน คือมาจนการหลับนอน นอนสบายมาก...”

ให้กำลังใจศิษย์

องค์หลวงตาให้กำลังใจนักปฏิบัติให้รับแรงปฏิบัติขณะยังมีพระพุทธศาสนาอยู่ ดังนี้

“...ยากลำบากไม่ใช่อะไรพาให้ยากนะ ถ้าจะสร้างความดีนั้นมันหากมีเครื่องขัดเครื่องข้องขึ้นภายในใจ นั้นแหละคือกิเลสมันกัดมันขวางเรา ไม่ใช่ธรรม กัดขวางไม่ให้ทำ ขึ้นชื่อว่าความดีแล้วมันไม่ยอมให้ทำ นั่นคือกิเลสมันขวางไว้ ... ถ้าเราทำตามใจของเราแล้ว ฟินมันทำแล้วต่อไปก็ไม่ได้ฟิน กำลังมันอ่อนลงๆ ที่นี้ไม่ได้ทำอยู่ไม่ได้ เนะ อำนาจของความดีมีอย่างนั้น...

นี่เกิดมาชาตินี้ไม่ได้แล้ว เกิดแก้มืออีกไม่ได้นะ กรรมของเรายังไงก็ต้องไป นี่พอเหมาะเป็นจังหวะที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว และพร้อมกับได้พบพุทธศาสนา พุทธศาสนา คือศาสนาเอก ผู้ล้นกิเลสเป็นเจ้าของศาสนา พระพุทธเจ้าของเราเป็นผู้ล้นกิเลส ไม่มีศาสนาใดที่เป็นผู้ล้นกิเลสครองศาสนาสั่งสอนสัตว์โลก มีศาสนาพุทธ พุทธๆ นี่เท่านั้น ไม่ว่าพระพุทธเจ้าพระองค์ใดขึ้นชื่อว่าพุทธศาสนาแล้ว ต้องเป็นศาสนาของท่านผู้ล้นกิเลส...

ไม่ใช่ศาสนาจะมีตลอดไปนะ มีเป็นวรรคเป็นตอน เช่นเวลานี้ก็พุทธศาสนาของเรายังมีพอหมดจากนี้แล้ว กว่าจะไปถึงศาสนาพระอริยเมตไตรยนี้ นั่นแหละท่านเรียกว่าสัญญาภัย .. ไม่มีคำว่าบาปว่าบุญในหัวใจสัตว์โลก ทั้งๆ ที่บาปบุญคุณโทษนรกสวรรค์มีอยู่ดั้งเดิมก็ตาม แต่ใจสัตว์โลกยังไม่ยอมรับ สิ่งที่ยอมรับ คือความอยากความทะเยอทะยาน ความเกียวกกราด อะไรทุกอย่างขึ้นชื่อว่าความชั่วแล้วมันไปรวมนั้นหมด ให้ดูดีให้เต็มให้พอกพอใจ มองเห็นหน้ากันมีแต่กัดแต่ฉีกกันทั้งนั้น...

ถ้าเกิดเช่นนั้นแล้วเรียกว่ากรรม ผู้ที่มีกรรมหนาที่สุดจึงต้องไปเกิดในยานั้น... ก็ไม่มีที่จะได้สร้างบุญสร้างกุศล เพราะไม่มีใครแนะนำสั่งสอนรู้ได้ สิ่งที่ดีชั่วทั้งหลายทำอยู่ทุกวัน ทำอยู่ด้วยความมืดมิดก็มีแต่ความชั่วช้าลามก มีแต่ฟินแต่ไฟอันเป็นผลเผาไหม้ ไม่มีส่วนดีเลย นี่เราไม่ได้เกิดในช่วงสัญญาภัย เราเกิดในช่วงพุทธภัย คือกับพระพุทธเจ้าอยู่ เวลา

บ้ำกันทั้งวัด ใครอย่ามาปิดกวาดถ้าไม่อยากเป็นบ้า เราจะไปชำระบ้ำของเราเอง เดินกลับป๊ปปๆ เลย ..

นี่เหตุผลเข้าใจไหม จะไปถือว่าเราว่าเขาว่าใหญ่ว่าน้อยไม่ได้ ความผิดความถูกเป็นธรรม ผิดบอกว่าผิด ถูกบอกว่าถูก เป็นธรรม นี้เราก็ยอมรับด้วยความเป็นธรรม จะกัดจะฉีกพระอยู่ สุดท้ายก็เลยให้พระมากัดฉีกเราคนเดียว .. การปกครองหมู่เพื่อนเราไม่ได้เอาอำนาจบาตรหลวงปาๆ เลื่อนๆ เข้ามาปกครองเราเอาธรรมเป็นเครื่องปกครอง...”

นี่จึงให้พากันชวนขวายเป็น...

เวลานี้เราได้เกิดมาพบพุทธศาสนาเรียกว่าเป็นบุญลาภของเรา **กิจโจ มนุสสปฏิลาโก** การเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นบุญลาภอันประเสริฐแน่ะ นอกจากนั้นก็ **กิจฉัง สัทธัมมัสสนัง** ยังได้ยินได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าอีก ก็เป็นบุญลาภอีกอันหนึ่ง เพียงเท่านี้ก็พอแล้วเรา ท่านว่า **กิจโจ พุทธานมปาโท** เพราะการเกิดขึ้นแห่งพระพุทธเจ้านั้นเป็นบุญลาภอันประเสริฐสุดของสัตว์โลก นี่คำสอนของท่านที่เป็นองค์แทนศาสนาได้อยู่ ให้ได้ยึดคำสอนของท่าน นี่แหละคือองค์แทนศาสนา จะไม่ผิดพลาด ให้พากันอุตส่าห์พยายาม...”

ข้อวัตรปฏิบัติวัดป่าบ้านตาดยุคแรกๆ

เมื่อองค์หลวงตามีที่พักจำพรรษาอยู่เป็นที่เป็นฐานมั่นคงแล้ว พระเถระต่างหลั่งไหลมาอยู่กับท่านมากขึ้น หลวงปู่พัก สันติธัมโม มีโอกาสจำพรรษาวัดป่าบ้านตาดในยุคแรกช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๐ หนังสือประวัติของท่านกล่าวถึงข้อวัตรปฏิบัติในครั้งนั้น ดังนี้

“ชีวิตประจำวันในวัดป่าบ้านตาดสมัยนั้น พระอุปัฏฐากจะมีหน้าที่จัดเตรียมอัฐบริวารขององค์หลวงตาให้พร้อมรอไว้เพื่อออกบิณฑบาตพร้อมกัน ส่วนมากโยมที่ใส่บาตรมักจะเป็นคนในหมู่บ้านตาด ใส่ข้าวสุกข้าวเหนียว ส่วนกับข้าวจะหิ้วตามมาที่วัด เมื่อกลับมาถึงวัด พระทุกรูปจะช่วยกันจัดและแบ่งอาหาร หลวงตาเป็นผู้ให้พร จากนั้นพวกโยมก็จะนำอาหารไปแบ่งกัน หากแต่จะยังไม่รับประทานในทันที

องค์หลวงตากับหลวงปู่พัก สันติธัมโม

ถ่ายเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ อายุ ๕๕ ปี

เพราะจะไปช่วยกันกวาดบริเวณรอบๆ ก่อนเพื่อรอพระฉันเสร็จ จึงจะรับประทานอาหารร่วมกัน”

เมื่อพระเถระฉันเสร็จแล้วจึงล้างบาตรตลอดเวลาในการทำกิจ จะไม่ปรากฏเสียงพูดคุยกันเด็ดขาด จากนั้นส่วนใหญ่จะแยกย้ายไปตามที่พักของตัวเพื่อภาวนาเดินจงกรม ยังคงมีบางรูปผลัดเปลี่ยนกันขึ้นไปเช็ดกุฏิขององค์หลวงตา ตกเย็นพระจะลงมากวาดตาด พอเสร็จแล้วทุกรูปจะไปช่วยกันหามน้ำจากบ่อน้ำ ซึ่งสมัยนั้นยังเป็นคันโยกอยู่ โยกน้ำขึ้นมาท้วไปเติมตามห้องน้ำกุฏิต่างๆ จนเต็มแล้วถึงกลับมาสร่งน้ำกันที่บ่อน้ำ จากนั้นจะมารวมกันฉันน้ำร้อนน้ำปานะ

ที่ระเบียงศาลา ซึ่งเวลานี้เป็นจังหวะที่สามารถพูดคุยกันได้บ้าง แต่ต้องพูดคุยอย่างมีสติ ห้ามส่งเสียงดัง มิฉะนั้นจะได้ยินองค์หลวงตากล่าวว่า

“ชาวบ้านมาหรือ? ชาวบ้านมาหรือ?”

บางวันองค์หลวงตาจะลงมาฉันน้ำร้อนด้วย วันนั้นปรากฏว่าศาลาจะเจียบเป็นพิเศษ ต่อมาพระมากขึ้นและองค์หลวงตาไม่ค่อยลงมาฉันด้วย จึงย้ายที่ฉันจากกระเบียงศาลาไปเป็นโรงต้มน้ำร้อนแทน พอถึงช่วงค่ำประมาณ ๑-๒ ทุ่มก็จะมารวมกันฟังองค์หลวงตาเทศน์อบรมพระ

แม้องค์หลวงตาท่านจะไม่ส่งเสริมเรื่องการก่อสร้าง แต่เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ต้องอาศัยพระเถระลูกศิษย์ลูกหาที่มีฝีมือช่างให้ช่วยกันดูแลรับผิดชอบไม่ว่างานสร้างกุฏิ ศาลา โรงครัว โรงน้ำร้อน กำแพงวัด งานซ่อมหลังคากุฏิ โยมแม่องค์หลวงตาซึ่งมุงด้วยหญ้าคาต้องเปลี่ยนใหม่ทุกปีหรือ ๒ ปี หรือแม้กระทั่งงานยกศาลา ยกกุฏิต่อเติมกุฏิขององค์หลวงตา ในสมัยหลังก็จะให้พระมาดูแลรับผิดชอบด้วย

ในช่วงเวลาต่างๆ หากองค์หลวงตามิธุระจะไปที่โรงครัว ท่านมักจะเรียกให้พระอาจารย์-สิงห์ทอง ต่อมาก็พระอาจารย์ฟักหรือพระ-

เล่นบั้งไฟเล็ก

“...ที่วัดป่าบ้านตาดไม่ค่อยมีเณร ส่วนมากมีฆัรวะยะ พอพูดอย่างนี้แล้วก็ระลึกได้ อยู่วัดป่าบ้านตาด มีเณรหนึ่งอยู่นั้น อายุประมาณ ๑๔ ปี รูปร่างผอมเล็กๆ ไม่ได้โต นอกนั้นมีแต่พระ ทั้งวัดมีเณรองค์เดียว จะไปเล่นกับพระอะไรๆ ก็ไม่ได้ เดี่ยวพระจะเขกบาลเอาสิ พระท่านไม่เล่น ไม่เหมือนเด็ก มันคงจะหิวกระหายอยากเล่น ไปทำอะไรไม่รู้ละ ไปทำบั้งไฟเล็กๆ ขโมยทำในวัดในป่า พระไม่รู้ซึกองค์เดียว เขาไปขโมยทำของเขา เขาฝึกคณองภาษาเด็ก บั้งไฟเล็กๆ เหมือนบั้งไฟใหญ่ แต่เขาทำเล็กๆ ซัดๆ ไปจุดซิดๆ อยู่ในป่า เวลาหลังมานี้เราถึงถามว่าบั้งไฟนี้ทำได้ยังไง ทำไมถึงรู้วิธีทำ เขาบอกว่าตอนที่เขาเป็นเด็กเขาไปกับพ่อเขาไปทำบั้งไฟอยู่ในวัด พระท่านทำบั้งไฟ ตะไลบ้างอะไรบ้าง ก็ไปดูพ่อทำ เลยได้วิชานั้นมาทำ

ทางจงกรมอยู่ลึกๆ ในป่า เพราะในวัดป่าบ้านตาด แต่ก่อนพระไม่ให้มีมากนะ อย่างมากไม่ให้เลย ๑๘ องค์ อยู่ทางจงกรมในป่าลึกๆ ฐานะเป็นสถานที่ที่ชุมตัวจุดบั้งไฟอยู่ที่นี่ของเณร เรียกว่าไม่มีใครเห็นละทำ เพราะมันอยู่ลึกจริงๆ ไม่มีใครเข้าไป พระก็ ๑๗-๑๘ องค์ก็พออยู่แล้ว สดมากทีเดียว เพราะฉะนั้นที่นั่นจึงเป็นที่สดมากกว่าที่อื่นๆ แกก็ไปขโมยจุดบั้งไฟอยู่ในป่า

ตอนนั้นประมาณ ๒ ทุ่ม เราออกจากทางจงกรมแล้ว มันดลบันดาลยังงไม่ทราบ แผลกอยู่นะแล้วก็บั้งเข้าไปนั่นเลย ซึ่งแต่ก่อนเราก็ไม่เคยไป วันนั้นมาดลบันดาลยังงไม่รู้ละ ออกจากทางจงกรมบั้งเข้าไปเลย

พอเดินเข้าไปมืดๆ พอจวนจะถึงแล้ว มองเห็นบั้งไฟเล็กๆ ซัดๆ จุดเพลินอยู่คนเดียว เณรน้อยจุดบั้งไฟเพลินอยู่คนเดียว ขึ้นจริงๆ ด้วยนะ เสียอะไร มันก็ยิ่งให้ขยับสนใจเข้าไป ค่อยด้อมเข้าไป ยังไม่เห็นว่า เป็นบั้งไฟนะ เดินเข้าไปที่ไหนได้ เณรน้อยองค์นั้นจุดบั้งไฟขึ้น คนเดียวเลยนะ

พอเราเดินเข้าไปตรงนั้น พอมันจุดนั้นขึ้นแล้ว เตรียมอีกจะจุดอีกมันมีหลายบั้งเหมือนกัน พออยู่ๆ เรา ก็โผล่เข้าไปเลย มันมองเห็น โอ๊ยตัวสั่นเลย ก็มองเห็นเสือโคร่งใหญ่ชะด้วยนะ ไม่ใช่เห็นธรรมดา เสือดงเสือดาว ก็ไม่เห็น ไปเจอเสือโคร่งใหญ่กำลังเข้ามาเหมือนหนึ่งว่าจะตะครุบเข้าไป

มองดูเห็นบั้งไฟอยู่ ๓-๔ บั้ง มันกำลังจะจุดขึ้นอีก เราก็เดินดูนั่นดูนี่ มันมีเสาเล็กๆ เสาบั้งไฟน้อยนั่นแหละ แล้วกำลังจะจุดขึ้นอีก พอดีเราโผล่เข้าไป เราก็ไม่ว่าอะไร เหมือนไม่มีอะไร คือมันอยู่เฉยๆ ไม่ได้ ลิงมันตื่น ความหมายว่าจันแหละ ถ้าจะบอกว่าลิงตื่น พาลิงมาเล่นมันก็ไม่กล้าบอก เหมือนกับเพื่อนแกล้ง ‘เณรทำอะไร’

แกนั่งตัวสั่น ‘โอ๊ย ทำไปอย่างจันละ’ พุดเสียงสั่นไปหมดเลย เราเดินดูนั่นดูนี่ แกนั่งตัวสั่น ‘ไหนละ มีอะไรอีกละ’

พอออกไปแล้วเราก็หนีไปเลย บั้งไฟที่ยังอยู่เหลือนั้นไม่ทราบมันจุดอีกหรือมันปาเข้าปากก็ไม่รู้ มันหมดขลัง บั้งไฟมีก็บั้งมันก็ไม่มีขลัง หมดขลังแล้ว ลองตัวสำคัญก็เสือโคร่งใหญ่ชะด้วย ไปเวลาเจิบๆ ด้วย

มันโคกเศร้าเหงาหงอย ๓ วัน เราก็ไม่พูดถึงเลย เรายังไม่พูด เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น บั้งไฟที่มันเอาวางไว้เราก็ไม่เคยถามถึง เพราะโทษเต็มตัวมันอยู่ใน ๓ วันนี่ จนกระทั่งล่วงไปสัก ๔-๕ วัน คุณลักษณะทำทาง สีสหน้าสีตามันดีขึ้นค่อยปกติเข้ามา จนกลายเป็นปกติ อารมณ์ที่กลัวเราจากความผิดของตัวเองคงหายไปหมด จากนั้นเราจึงได้เรียกมาสอน ก็อบรมสั่งสอนธรรมดา ไม่มีแสดงอาการอะไร แต่เพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมวินัย เราลงทัณฑ์กรรม คือตามหลักวินัย ศีลของเณร เณรผิดศีลผิดธรรมยังง ควรจะปฏิบัติยังงให้ถูกต้องตามหลักแห่งธรรมวินัย พอแนะนำสั่งสอนเรียบร้อยแล้ว

เราบอกว่าให้พระมากำกับ คือที่ตะวันตกกาลานั้น แต่ก่อนเป็นหลุมเป็นบ่อ เป็นหญ้า ไม่มีอะไรละ เป็นดินธรรมชาติ เลยบอกให้เณรเอาดินในจอมปลวกนั่นมาถมหลุมอันนี้วันละ ๑ ชั่วโมง ไม่เอามาก แล้วให้พระมากอดยกกับให้เณรไปขุดเอาดินบนจอมปลวกมาเท ใส่บั้งก็มาเท ถม ทำอยู่ ๓ วันก็พอดี ถมนั้นก็เรียบพอดี จากนั้นก็มาสอนอีก อย่าทำอย่างนั้นไม่ได้ละ การที่เราไม่รับเณรเข้ามาในวัดก็มันมีเหตุการณอย่างนี้ เพิ่งเกิดขึ้น เราคิดไว้แล้วมันจะเป็นอย่างนี้ พุดถึงเรื่องว่าไม่ค่อยได้รับเณร คือเณรมันเป็นเด็ก ถึงจะเอาผ้าเหลืองผ้าสีขนอะไรมาใส่มันก็เป็นผ้าเป็นสีขน แต่เณรมันก็เป็นเณร เด็กมันก็เป็นเด็ก นิสัยเป็นลิงมันก็ลิงตามประสาของเด็ก ด้วยเหตุนี้เองจึงไม่ค่อยรับ ขบขันดีนะ คนหนึ่งกลัวจะตายคนหนึ่งขบขัน เด็กมันเป็นอย่างเงี้ย เราไม่ได้คิดว่าเป็นความผิดความพลาดอะไรของเณรนะ เณรมันเป็นอย่างนี้เอง

มันอยู่คนเดียวไม่ได้ คือมันต้องชอบสนุกเล่นนั่นเล่นนี่ ที่นี้อยู่กับพระเล่นกับพระไม่ได้ละ พระท่านเอาจริงเอจัจ ท่านภาวนา ไปเล่นกับท่านได้ยังง มันก็กลัวนะสิ เพราะพระองค์ไหนก็ขึงขังตึงตัง ไม่มีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสกับเณรพอจะไปทะเล่กับท่านได้ แล้วมันไปทะเล่อะไร มันก็ไปทะเล่กับบั้งไฟ เข้าทำดีนะ ขึ้นนะ มันจุดบั้งขึ้น ซัดๆ ขึ้น เข้าทำดี เป็นบั้งไฟเล็ก ขึ้นสูงนะ วัดกรรมฐานไม่ค่อยมีเณร สำหรับพระปฏิบัติจริงๆ ท่านไม่ค่อยจะยุ่งกับเณร คือเณรมันลอดตาข่ายอยู่นะ ตาข่ายแห่งธรรมแห่งวินัย มันก็ไม่พ้นที่มันจะออกนอกกลุ่มนอกทางไปตามประสาของเณรจนได้ เราจึงไม่ค่อยรับ ก็มีแต่พระอย่างงี้ดีดี ผิงๆ มองดูองค์ไหนเหมือนเป็นแบบพิมพ์เดียวกันเลย เอาจริงเอจัจทุกอย่าง ข้อวัตรปฏิบัติเคร่งครัด ปฏิบัติตัวเอง ต่อข้อวัตรปฏิบัติ และต่อศีลต่อธรรมตลอดเวลา เณรเข้ามาก็ขวางกันนะสิ มีไว้ก็สำหรับรับประเคนของท่านนั้นแหละ...”

อาจารย์ลี ระยะเวลาที่พระอาจารย์ปัญญาติดตามองค์หลวงตาไปด้วยเสมอ ซึ่งพระติดตามก็ต้องหยิบเอาเครื่องบันทึกเสียง ในสมัยนั้นก็คือเครื่องเล่นเทปแบบมีสายเอาไว้คอยอัดเทปคำสอน แม่ขาวในสมัยแรกๆ นั้นก็มีโยมแม่องค์หลวงตา คุณแม่ชีแก้ว คุณแม่ชีน้อม คุณแม่ชีบุญ เป็นต้น ระยะเวลาๆ มามีอุบาสิกามาขอพักปฏิบัติธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงช่วยชาติจนถึงระยะสุดท้ายขององค์หลวงตา มีอุบาสิกาจำพรรษามากกว่า ๒๐๐ คน องค์หลวงตาลังให้พระเณรจัดเตรียมอาหารไว้สำหรับทานมือเดียวเท่านั้น

แม้หน้าที่การงานในวัดจะมากขึ้นเพราะประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกับมากขึ้น แต่เพราะองค์หลวงตาท่านรักศิษย์พระเณรของท่านมาก ท่านจึงเข้มงวดในการรักษาสภาพวัดให้เหมาะสมสะดวกต่อการบำเพ็ญเพียรเสมอ ท่านไม่ให้พระเณรมีการงานอย่างอื่นๆ ทำ อันเป็นการขัดต่องานจิตตภาวนาซึ่งเป็นงานหลัก ท่านทะนุถนอมศิษย์พระเณรไม่ให้มีมลทิน ไม่ให้ข้องแวะกับคนภายนอกโดยไม่จำเป็น

ท่านพระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก มีโอกาสได้จำพรรษาในรุ่นถัดมา ได้กล่าวถึงบรรยากาศการปกครองพระขององค์หลวงตาในสมัยก่อน ดังนี้

“...สมัยก่อนเวลาหลวงตาดูพระ ดูจริงๆ นะ พอดูเสร็จแล้วพระองค์นั้นเสียใจจริงๆ นะ สรุปลแล้วหลวงตากับพระจะเข้มงวดกวดขันกันในสมัยก่อน เพราะมันน้อย ดิวเข้มเลย บางที

หลวงตาท่านเห็นพระบางที่ท่านก็ดู แต่องค์นั้นก็ไมทันคิดว่าตัวเองทำผิดใช้ไหมละ แต่หลวงตาดู มันก็เสียใจใช้ไหมละเมื่อโดนดู ซึ่งจริงๆ เป็นกุศโลบายเพื่อสอนลูกศิษย์องค์อื่นด้วย แต่ที่นี้องค์ที่โดนดูมันเจ็บละซิ องค์ที่โดนดูนี้มันเจ็บพอโดนตาเท่านั้นละ องค์เป็นพี่ๆ พวกเราก็ไปหา

‘เฮ้ย ไม่ต้องเสียใจนะ ให้ท่านเป็นเชิงรองดีแล้วละ’

‘ผมไม่รู้เหมือนกันนะว่าตรงนี้นมันผิดแต่หลวงตาดูว่าไปแล้วหละ’

‘ไม่ต้องเสียใจ ท่านสอนพวกเราด้วยกัน พวกเราผิดด้วยกันในจุดนี้ พวกเราก็มารู้จุดนี้

ตายก่อนขมาโทษพระวินัย

“...พระองค์หนึ่งที่ว่า เวลานี้ยังเป็นพญานาคอยู่ อันนี้ครั้งศาสนาของพระกัสสปะ พระองค์นั้นบวชในศาสนาของพระกัสสปะ นั่งเรือไปตามลำคลอง ท่านไม่ได้มีเจตนา แต่มีมันคนอง พอเรือมันวิ่งผ่านไป กอตะไคร่น้ำมันอยู่ฝั่งคลอง เรือก็ไป ท่านเลยไปจับ พอจับท่านไม่เจตนาว่าจะจับจะเด็ดใบตะไคร่น้ำให้ขาด พอจับยังไม่ปล่อยเรือบึ่งไป ใบตะไคร่น้ำเลยติดมือมาเลย ตอนนั้นเป็นตอนสำคัญ เมื่อรู้ว่าเจ้าของเป็นโทษ ยังหาพระมาประกาศโทษของตนให้ทราบ เรียกว่าขมาโทษพระวินัย ก็ไม่มีพระวันนั้น เพราะท่านลงเรือไปในลำคลอง

พอดีท่านป่วยนะสิ พอป่วยก็เลยตาย จิตเป็นกังวลยังไม่ได้แสดงโทษของตน ไม่ได้ปฏิญาณโทษของตนเองต่อพระองค์ใดองค์หนึ่งตามหลักวินัยมี เลยตาย ตายแล้วก็เลยไปเป็นพญานาค ไม่ตกนรกอะไรแต่ไปเป็นพญานาค เพราะโทษอันนี้ ฟังศาสนาพระกัสสปะกับพระศาสนาของเรานี้ก็ต่างกันเป็นพุทธันดรหนึ่ง ห่างกัน ระหว่างนี้เป็นศาสนาของพระพุทธเจ้า ระหว่างนี้เป็นศาสนาพระสมณโคดมเรา จากศาสนาของพระกัสสปะที่พระองค์นั้นทำผิดวินัย ก็มาถึงพุทธศาสนาของเรา เวลาตายแล้วไปเป็นพญานาค จะไปสวรรค์ก็ไปไม่ได้ จะตกนรกก็ไปไม่ถึง ไปเป็นหัวหน้าพวกพญานาคทั้งหลาย

ที่นี้ความเชื่อความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนายังฝังใจอย่างลึกทีเดียว ที่นี้พอพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น ทราบเท่านั้นว่าพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น ปิดดินดี ทั้งๆ ที่เป็นพญานาค อยากฟังเทศน์ฟังธรรม เราเสียท่าเสียทางเพราะความเผลอสติเท่านั้นนะ ความเผลอสตินี้ล่ะที่ไปจับเอากอตะไคร้ กอตะไคร้เลยขาดติดมือโดยไม่มีเจตนา เพราะเรือมันก็วิ่งไป ทางนี้มีมือไปจับเอาตะไคร้ เรือพาไป ที่นี้มีมือยังไม่ได้ปล่อย ทำเท่านั้นก็ยังผิด มาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าเกิดความปิติยินดีในธรรมว่า ถ้าธรรมดาพญานาคนี้ควรจะได้สำเร็จพระโสดา ในขณะนั้นเลย แต่เพราะเป็นวิสัยของประเภทของสัตว์เดียรัจฉาน จึงสำเร็จพระโสดา ไม่ได้แต่อ่านาจาอันสงฆ์ที่มาฟังเทศน์ฟังธรรมนี้สูงเด่นขึ้นไปอีก มีอำนาจวาสนากว้างขวางออกไปในวงพญานาคทั้งหลาย

ท่านแสดงไว้อย่างนั้น คือนั่นควรจะได้บรรลุพระโสดา แต่เพราะโทษอันนี้กิดขวางเอาไว้เลยไม่สำเร็จ กิดขวางไว้ให้เป็นพญานาคก็ประเภทสัตว์ มนุษย์เท่านั้นที่จะสำเร็จพระโสดา อันนั้นสำเร็จไม่ได้ นี่ท่านแสดงเพียงเล็กน้อย นี่หมายถึงกรรมนะ ทำอยู่อย่างนั้น ไม่ได้สละอะไรมากมายนะ มันก็แสดงให้เห็นอยู่ ท่านถึงบอกว่า กรรมไม่มีลี้ลับนะ กรรมดีกรรมชั่ว ใครทำที่ไหนไม่มีลี้ลับ เพราะเจ้าของเป็นผู้ทำ เปิดเผยอยู่กับการกระทำของตัวเองทั้งดีและชั่ว ท่านจึงต้องให้สัจธรรมะด้วยดี มีสัจธรรมะรักษาตัวเสมอ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำ นั้นเรียกว่าวิบากกรรม ดีชั่วเป็นผลให้เป็นสุขเป็นทุกข์ มันอยู่ที่เรา...”

คุณแม่ชีแก้ว คุณแม่ชีน้อม โยมมารดาองค์หลวงตา และคุณแม่ชีบุญ ณ วัดป่าบ้านตาด ถ่ายเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๓

ท่านดำที่นี้ พวกเราจะได้ระวังต่อไป’

คล้ายๆ มาบอกว่าไม่ใช่ว่าผิดแค่เราคนเดียวนะ มันผิดกันทั้งหมดนะ พวกหมู่นี้ พอพวกหมู่นี้ เออท่านเจ็บคนเดียว พวกเราก็จะได้ระวัง เเออองค์นั้นเจ็บก็เจ็บไป แต่ไม่ต้องเสียใจนะ มันก็ผิดด้วยกันนั่นแหละ อันนี้คือ การดูการปลอม”

หากกล่าวถึงความตั้งใจและความเคารพในข้อวัตรปฏิบัติที่เกี่ยวกับองค์หลวงตานั้น ผู้รับหน้าที่ทุกรุ่นจะตั้งใจด้วยความประณีตละเอียดลออยิ่ง จะพยายามไม่ให้ผิดพลาดตกหล่นไปแม้แต่เล็กน้อยนิดเดียว พระอาจารย์ภูษิตขันติโร ซึ่งได้จำพรรษาวัดป่าบ้านตาดในช่วงที่ ๒ เป็นผู้หนึ่งที่เป็นพยานยืนยันในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดีด้วยข้อปฏิบัติของท่านเองในยุคนั้นว่า

“เราใช้มือเรานี้แหละล้างส้วมพ่อแม่ครูอาจารย์ .. เข้านอกออกในกุฏิหลวงตา ทำงานทั้งหมดตั้งแต่ใส่ปลอกหมอนจนถึงเทกระโถนล้างส้วม ซึ่งการล้างส้วมของหลวงตานี้ เราไม่ใช้ไม้ล้างโถส้วมหรอกนะ เราใช้มือของเรานี้แหละล้าง”

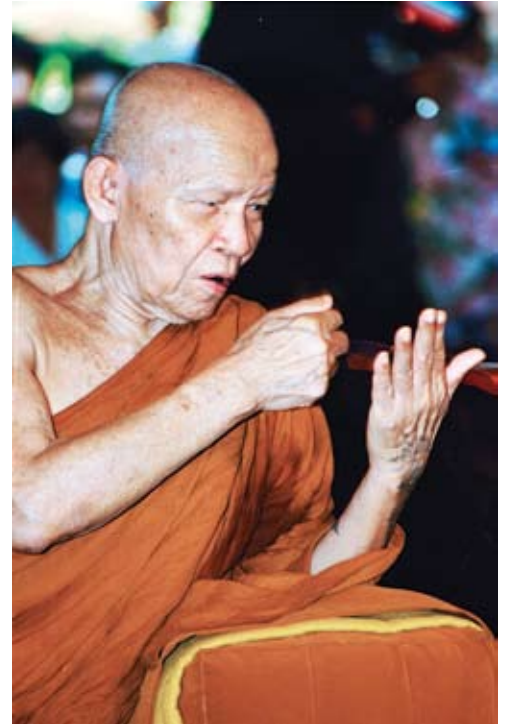
สำหรับการทำข้อวัตรภายในกุฏิองค์หลวงตานั้น พระผู้รับผิดชอบต้องมีความละเอียด

รอบคอบและทำด้วยความพิถีพิถันการใช้สติปัญญาประกอบในงานเสมอ เนื่องจากองค์หลวงตาท่านเข้มงวดกวดขันมาก ดังนี้

“...ได้พูดเสมออย่างกุฏิเราไม่ให้เข้าไปยุ่งนะ คือมันขวางตาทันทีเลย เราเข้าไป องค์ไหนที่เข้าไปจัดทำข้อวัตรนี้ อย่างมากไม่เลย ๒ องค์ สำหรับกุฏิเราที่ไปเกี่ยวข้องกับเรา มีเท่านั้น ก็มีผู้ไปจัดยาให้ตอนเช้าตอนเย็น นี่อันหนึ่ง มีผู้ไปคอยเซ็ดอะไรๆ ตอนเราไม่อยู่ สององค์เท่านั้นไม่ให้มาก พอได้ดูกันไป นอกนั้นไม่ให้เข้าไปยุ่ง ไปก็ขวางทันทีเลย ขวางทันทีๆ จนกระทั่งถึงได้ออกอุทานในใจ

‘โอย นี่มาภาวนายังไง สติตั้งไม่มีเลย ปัญญาความแยบคายอะไรเหล่านี้ไม่มีประจำเลย ไม่มีแฝงเลย มีแต่ความซ่อย ซ้ำๆ และไม่เอาไหน’

บอกตลอดเวลา เพราะฉะนั้นเราถึงไม่ให้เข้าไปกุฏิเรา มันบอกตลอด แพล็บี้บู้แล้ว นอกจากไม่พูดเฉยๆ ถ้าหากธรรมดาก็ซังไว้แล้วในนี้ เผาในนี้ แต่เราไม่เฝ้า ถึงทราบเรื่องพระเรื่องเณรผู้เกี่ยวข้องกับเรา เพราะอยู่ในวงของการแนะนำสั่งสอนรับผิดชอบของเรา เราต้องดูทุกอย่าง...”

สภาพวัดป่าบ้านตาดสมัยก่อน

ธรรมเทศนาโดยย่อ : ข้อวัตรปฏิบัติพระเณรวัดป่าบ้านตาด

อุปชฌายะตามหลักพระวินัย

“...กฎเกณฑ์คณะสงฆ์ลักษณะปกครองอะไรมีขึ้นมาทุกวันนี้ เพราะเรื่องการประพฤติของพระของเณรเรามันพิสดารไปเรื่อย เพราะฉะนั้นจึงต้องมีเรื่องกฎกระทรวงบ้าง ข้อบังคับกฎกติกาอะไรบ้าง กฎหมายลักษณะปกครองสงฆ์บ้าง ขึ้นมาเพื่อปกครอง หลักเหล่านี้ถึงจะมีมากน้อยเพียงไรก็ตาม แต่ต้องไม่ทำลายหรือทำความกระทบกระเทือนต่อหลักพระวินัยเป็นสำคัญท่านว่า อย่างบัญญัติหรือกฎข้อบังคับให้ตั้งอุปชฌายะนี้เหมือนกันนะ ก็ตั้งตามเขตตามภาค ใครอยู่ในเขตไหน อำเภอใด ตำบลใด ควรจะมีอุปชฌาย์ เพื่อไม่ให้ลำบากในการอุปสมบทของกุลบุตรสุดท้ายภายหลัง ก็ตั้งอุปชฌาย์ ตั้งทางโน้นก็ให้บวชให้ทางโน้น ตั้งที่โน้นก็ให้บวชทางนั้นๆ ผู้ไม่ได้ตั้งก็ไม่ให้เป็นอุปชฌาย์ ไม่เรียกว่าอุปชฌาย์ นี่ความหมายของการตั้งขึ้นเมื่อภายหลังนี้ว่าอย่างนั้น

แต่เมื่อมีเหตุจำเป็นที่ควรจะบวช จะบวชนี้จะผิดไหม นี่เป็นปัญหาอันหนึ่งขึ้นมา เอ้า พระวินัยผิดไหม พระวินัยว่ายังไง เอาพระวินัยเป็นเกณฑ์เลย คือพระวินัยพระที่บวชตั้งแต่ ๑๐ พรรษาขึ้นไปแล้วสามารถที่จะเป็นอุปชฌายะได้ นี่ละตรงนี้อันหนึ่ง ถ้าสมมุติว่าเกิดมีผู้บวชขึ้นมา หรืออย่างผมนี้มีความจำเป็นที่จะบวช กุลบุตรสุดท้ายผู้ใดก็ตาม ผมบวชขึ้นมาที่สงฆ์จะรับรองไหม นี่เป็นข้อหนึ่งขึ้นมา

ที่ผมพิจารณาหรือผมพูดออกมา เพื่อให้หมู่เพื่อนได้ใช้ความพินิจพิจารณา หรือได้พิจารณาตามเหตุผลนี้ เทียบเคียงกับหลักธรรมหลักวินัยต่างหากนะ ไม่ใช่ผมจะเป็นผู้ล่วงเกินธรรมวินัย คือมันมีหลายแง่หลายทางนี่ที่จะถือว่า ถ้าได้ตั้งให้เป็นอุปชฌาย์แล้วถึงจะบวชได้ ถ้าไม่ได้ตั้งเป็นอุปชฌาย์แล้วบวชก็เป็นโมฆะอย่างนี้ จะเป็นโมฆะจริงๆ เหรอในเมื่อหลักพระวินัยมีอยู่นี้ พระวินัยท่านว่าผู้มีอายุ ๑๐ พรรษาขึ้นไปแล้ว และเป็นผู้ทรงธรรมทรงวินัยด้วยดี มีสัมมาคารวะ มีอาจารย์เป็นที่เคารพเลื่อมใสของพระเณรและประชาชนแล้ว ผู้นั้นเป็นอุปชฌายะได้โดยไม่ต้องตั้งจากผู้หนึ่งผู้ใดเลย เนะ นี่คือพระวินัยตัวเอง หรือศาสดาตั้งเองก็ได้ เพราะศาสดาเป็นผู้บัญญัติไว้ นี่ยังมีข้อแม้อยู่อันหนึ่ง ..

แต่ท่านไม่ทำอันนั้นเพราะเคารพในกฎอันนี้ ไม่ทำนั่นเลยๆ ไม่ได้หมายถึงว่าจะบวชไม่ได้เลย พระวินัยมีอยู่ทำไม่บวชไม่ได้ ศาสดาแท้ๆ เป็นผู้ตั้งเป็นผู้บัญญัติขึ้น อันนี้เป็นพวกคณะสงฆ์เราสุดท้ายภายหลังมาตั้งขึ้น เพื่อไม่ให้มีความวุ่นวายเกินไป เพราะสมัยทุกวันนี้พระองค์ที่โลกมาก เป็นอุปชฌาย์แล้วคอยแต่จะกิน มี (อย่างนั้น) นั้นจะว่าไง ไม่ใช่อุปชฌาย์ด้วยความเมตตาสงสารกุลบุตรสุดท้ายภายหลัง ไม่ได้ทำด้วยความเมตตาสงสาร แต่ผู้ที่ทำด้วยความเมตตาสงสาร ไม่ได้หวังโลกโลเลอะไรเลย บวชตามหลักพระวินัยทำไม่จะเป็นไปไม่ได้ นี่อันหนึ่งที่เน้นข้อคิด

สำหรับเราเองเราแน่ใจว่าได้ทั้งนั้น ไม่มีใครตั้งก็ตามพระวินัยตั้งแล้ว นั่นพระวินัยตั้งแล้วคือศาสดาตั้งแล้ว บวชได้ แต่ท่านไม่ทำเพราะเคารพในกฎนี้ กฎนี้ก็ไม่เห็นมีอะไรเสียหายนี้ ท่านบวชมาสักเท่าไรแล้วไม่ทำความเสียหาย มันเป็นกฎเป็นระเบียบอันดีงามซึ่งควรเคารพเราจึงเคารพเรื่อยมา บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายจึงเคารพในกฎนี้เรื่อยมา แต่ไม่ลังกับว่าจะต้องลบล้างพระวินัยข้อนั้นทิ้งไปเลยไม่

ให้มี ให้มีแต่ผู้ตั้งเป็นอุปชฌายะแล้วถึงจะบวชได้เท่านั้น นี่พูดเป็นข้อคิดให้คณะสงฆ์เราได้คิด แต่ไม่ใช่ให้อุตริไปทำนะ คณะสงฆ์ท่านตั้งไว้แล้วก็เพื่อความสวยงามแล้ว เรียบร้อยแล้ว เราทำเป็นแง่คิดแห่งพระวินัยข้อหนึ่งขึ้นมาเท่านั้นเอง...”

เครื่องรบกิเลส

“...เวลานี้เราทั้งหลายต่างก็คาดเครื่องรบเต็มตัวอยู่แล้ว เครื่องรบของเราทุกชิ้น ซึ่งเป็นหลักธงชัยอันสืบเนื่องมาแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ที่ทรงได้ชัยชนะมาแล้ว เครื่องรบนั้น คือ**บริขารแปด**ที่ประทานให้ผู้บวชเป็นพระเป็นเณรในพระพุทธศาสนา ได้แก่ **บาตร สบง จีวร สังฆาฏิ ประคดเอว มัดโกน เครื่องกรองน้ำ และกล่อ่งเช็ม** นี่คือเครื่องรบของนักบวชที่ประทานให้เป็นมรดกนับแต่วันอุปสมบท ปฏิญาณตนเป็นศิษย์พระตถาคต และทรงชีวิตปฏิบัติและทางดำเนินเพื่อชัยชนะข้าศึก คือกิเลส โลภ โทโส โมโห อันเป็นส่วนภายในทุกกรณี แต่ประโยชน์สำคัญคือตัวของเราเอง บัดนี้เราได้คาดการรบไว้มากน้อยเท่าไรเพื่อชัยชนะมาสู่ตัวเรา

เครื่องมือในการรบ คือ **ศีล สมาธิ ปัญญา** แยกออกไปตามมัชฌิมาปฏิปทา มี ๘ คือ **สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปไป** นี่เป็นองค์แห่งปัญญา **สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว** นี่เป็นองค์แห่งศีล **สัมมาวาจาโม สัมมาสติ สัมมาสมาธิ** นี่เป็นองค์แห่งสมาธิ รวมแล้วเรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา พระพุทธเจ้าแลสาวกท่านเดินทางสายนี้แล ซึ่งโลกทั้งหลายเดินได้โดยยาก...”

พระธรรมพระวินัย

“...เราที่ได้บวชมาในพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีหน้าที่การงานซึ่งจะทำได้โดยสมบูรณ์ ไม่มีอะไรขัดข้องยุ่งเหยิงเหมือนฆราวาสเขา เป็นโอกาสที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการที่จะบำเพ็ญตนให้ถูกต้องดังตามลำดับจนถึงจุดหมายปลายทาง ตามทางของศาสดาที่ทรงสั่งสอนไว้แล้วทุกแห่งทุกมุม .. ถ้าไม่ปล่อยให้ความซี้เถียงซัดร้นอันเป็นเรื่องของกิเลส ความท้อถอยอ่อนแออันเป็นเรื่องของกิเลสเข้ามาทำงานเสีย

พระวินัยก็ดี พระธรรมก็ดี เป็นทั้งทางเดินทั้งรั้วกันไม่ให้ปลีกแหวะ เช่น**พระวินัย**เป็นรั้วกันสองฟากทางไว้ **ธรรม**เป็นทางสายกลาง เรียกว่ามัชฌิมาปฏิปทา พระวินัยเป็นรั้วกันไว้ทั้งสองฟากไม่ให้ข้าม หรือปลีกแหวะออกไปป็นรั้วป็นราวคือหลักธรรมหลักวินัย อันเป็นสาวกชาตธรรมด้วยกันทั้งนั้น การทำรั้วไว้ด้วยศีลก็คือการปิดกั้นทางที่จะผิดเป็นโทษเป็นภัยแก่ผู้เดินทางนั้น ไม่ให้ปีนออกไปสู่ภัยสู่อันตรายทั้งหลายอันจะนำมาซึ่งโทษ และดำเนินตามสายทางคือมัชฌิมาเป็นลำดับ ลำด้า ไม่ปลีกแหวะจากหลักมัชฌิมานี้ ด้วยความอุตสาหะพยายามไม่ลดละท้อถอยอย่างใดต้องถึงจุดที่หมายปลายทางโดยไม่ต้องสงสัย...

คำว่าพระวินัยก็พอทราบกัน คือ คีล ๕ คีล ๘ คีล ๑๐ และคีล ๒๒๗ เหล่านี้เป็นหลักพระวินัยทั้งนั้น ส่วนพระธรรมมีมากและละเอียดไปเป็นชั้นๆ ไม่มีที่สิ้นสุด เช่น ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา เป็นต้น จัดเป็นหมวดธรรม พระวินัยเป็นของจำเป็นตามขั้นและเพศของผู้รักษา .. ไม่อาจเอื้อมล่วงเกิน ใจก็มีความเยือกเย็น ไม่เป็นอารมณ์ เพราะเหตุแห่งความผิติดที่ตนรักษา จะอบรมใจให้สงบก็ไม่มีศีลปฏิบัติเป็นอารมณ์เครื่องกวนใจ ใจมีทางสงบได้ง่าย แม้อยู่โดยลำพังก็เย็นใจ ผิวพรรณก็ผ่องใส และมีกิริยาองอาจ ไม่สะทกสะท้าน นี่เป็นศีลสมบัติที่เราได้รับในปัจจุบัน

ต่อไปก็เริ่มให้เป็นสมบัติขึ้นภายในใจ โดยวิธีอบรมจิต เช่น นั่งกำหนดอานาปานสติ ถือนมหายใจเข้าออกเป็นอารมณ์ของใจ หรือ พุทโธ ธัมโม สังโฆ บทใดบทหนึ่งที่จิตชอบ มีสติกำกับอยู่ที่ใจซึ่งบริกรรมธรรมบทนั้นๆ เป็นอารมณ์อยู่ ใจจะค่อยมีความรู้เด่นขึ้นที่จุดนั้น และมีความเย็นสบาย ความสุขที่เกิดขึ้นจากความสงบจะไม่เหมือนความสุขอื่นใดที่เคยผ่านมา ผู้ได้รับความสุขประเภทนี้แล้ว จะเป็นที่สะอึกใจทันที พร้อมทั้งความพอใจที่จะพยายามให้ความสงบสุขนี้เกิดขึ้นบ่อยๆ ..

ความสงบของใจมีหลายชั้น คือชั้นหยาบ ชั้นกลาง และชั้นละเอียด ตามแต่ผู้บำเพ็ญจะสามารถทำได้เป็นขั้นๆ และพยายามทำจิตของตนให้ขยับขึ้นไปเป็นระยะ จนถึงชั้นละเอียดสุดของสมาธิ ส่วนความสุขอันเป็นผลย่อมมีความละเอียดขึ้นไปตามขั้นของสมาธิ ปัญญาก็มีขั้นหยาบ ชั้นกลาง และชั้นละเอียด เช่นเดียวกับสมาธิ และควรนำมาใช้กำกับสมาธิขั้นนั้นๆ ได้ตามโอกาสอันควร จะเป็นความรอบคอบของนักปฏิบัติธรรมทุกๆ ขั้นไป ...”

อนุศาสน์ ๘ นิสสัย ๔ อภินิยกิจ ๔

“...**นิสสัย ๔** อนุศาสน์ข้อที่ ๑ ว่า **รุกขมูลเสนาสน์** .. ไปอยู่ตามรุกขมูลร่มไม้ ในป่าในเขาตามถ้ำเงื้อมผา ป่าช้าปาร์กชัฏ ที่แจ้งลมพัด อากาศเย็นเป็นทีสะดวกแก่การบำเพ็ญสมณธรรมปราศจากสิ่งรบกวน แล้วจงอุดสำห้อยและบำเพ็ญในสถานที่เช่นนั้นตลอดชีวิตเกิด .. ท่านไม่สอนว่านั่นตลาด นั่นถนนสามแพร่งสี่แพร่ง นั่นชุมนุมชนคนหนาแน่น พวกท่านจงไปกางกลดกางมุ้งอยู่ในที่ชุมนุมชนเช่นนั้น พวกท่านทั้งหลายจะปลอดภัยและถึงแดนแห่งความพ้นทุกข์ได้โดยพลัน อย่างนี้พระองค์ไม่ได้สอน ..

ข้อที่ ๒ ว่า **ปัสสกูลจีวร** ท่านทั้งหลายบวชมาแล้ว พึงแสวงหาผ้าบังสุกุลที่เขาทอดทิ้งตามป่าช้า ตามถนนหนทาง นำมาปะติดปะต่อ ปะชุนกันเข้าเป็นผืนสบง จีวร สังฆาฏิ พอได้ครองร่างและชีวิตสืบต่อเพศพรหมจรรย์ให้เป็นไปในวันหนึ่งๆ สมกับเพศสมณะซึ่งไม่ใช่ชนกุ่มเพื่อยโก้..

ข้อที่ ๓ **ปณฺธิยาโลปโกชน** เราบวชในพระศาสนาแล้ว อย่าเป็นผู้เกียจคร้าน จงบิณฑบาตมาฉันด้วยกำลังปลื้มแข่งของตัวโดยความบริสุทธิ์ใจ บรรดาศรัทธาญาติโยมทั้งหลายให้ด้วยความเต็มอกเต็มใจ ใส่บาตรให้เราฉันตามสมณประเพณี ซึ่งปราศจากการซื้อขาย ปราศจากการทำไร่นาเหมือนอย่างประชาชน การบิณฑบาตมาฉันเป็นกิจวัตร ชื่อว่าเป็นทางแห่งอาชีพที่บริสุทธิ์ของนักบวช พึงอุดส่ำทำอย่างนั้นตลอดชีวิตเกิด

ข้อที่ ๔ **คิลานเภสัช** คือยารักษาโรค คำว่า โรคหรือไข้ เป็นได้ทั้งพระและ

พระราชาไม่เลือกหน้า เมื่อความจำเป็นเกิดขึ้น เรื่องจำเป็นจะต้องแก้ไขก็ต้องมีขึ้นเป็นเงาเทียมตัว แต่พึงรู้จักประมาณในการขอจากญาติในพระศาสนา หรือคนให้โอกาสแก่การขอให้เป็นความดีที่สุด ความรู้จักประมาณเป็นธรรมจำเป็น นักบวชควรมีประจำตนตลอดเวลา ..

อภินิยกิจ ๔ คือห้ามไม่ให้ทำ เด็ดขาดไปเลย เป็นสิ่งที่ร้ายแรงมาก ในกิจ ๔ ประการ เช่น ผ่าสัตว์อย่างนี้เป็นต้น หรืออวดอุตตริมนุสสธรรม ..

นี่เป็นพระโอวาทที่พระองค์ทรงสอนพระลูกองค์ ที่บวชมาต้องรับโอวาทข้อนี้จนได้ นิสสัย ๔ อภินิยกิจ ๔ หรืออนุศาสน์ ๘ นั้นแจ่มออกมาอย่างนี้ให้รู้กัน...”

การบำเพ็ญเพียรประจำวันของหลวงปู่มั่น

“...ปกติหลังจากฉันเสร็จแล้ว ท่าน (หลวงปู่มั่น) เริ่มเข้าทางจงกรมทำความเพียรราวหนึ่งถึงสองชั่วโมง แล้วออกจากทางจงกรมเข้าห้องพักและทำภาวนาต่อไปจนถึงบ่ายสองโมง ถ้าไม่มีธุระอื่นๆ ก็เข้าทางจงกรม ทำความเพียรต่อไปจนถึงเวลาปิดกวาดลานวัด ท่านถึงจะออกมาจากที่ทำความเพียร หลังจากสร้งน้ำเสร็จก็เข้าทางจงกรมและเดินจงกรมทำความเพียรต่อไปถึงสี่หรือห้าทุ่มจึงหยุด แล้วเข้าที่สวดมนต์ภาวนาต่อไป จนถึงเวลาจำวัดแล้วพักผ่อนร่างกาย ราวสามนาฬิกา คือ เก้าทุ่มเป็นเวลาตื่นจากจำวัด และทำความเพียรต่อไปจนถึงเวลาโคจรบิณฑบาต จึงออกบิณฑบาตมาฉันเพื่อบำบัดกายตามวิบากที่ยังครองอยู่ นี่เป็นกิจวัตรประจำวันที่ท่านจำต้องทำให้ขาดได้...”

กินอยู่เรียบง่าย หรฺุหฺรด้วยธรรม

“...งานของพระที่ช่วยให้ทำอย่างนั้น ก็กลายเป็นงานก่อสร้างไปหมด นั่นหฺรุหฺรฟูฟ่า ฟุ่มเฟือยแล้วเอามาแข่งขันกัน วัดนั้นสวย วัดนี้งาม วัดใดเครื่องก่อสร้างต่างๆ สวยงามเท่าไร ยิ่งเป็นที่เกรงขาม บ๊ะ ฟังชฺินะ กิเลสมันเอาให้เป็นทีเกรงขามไปได้ละ มันแทรกเข้าไปอยู่ในนั้นละ ยิ่งหฺรุหฺรฟูฟ่าสวยงามเท่าไรยิ่งเป็นเครื่องประดับวัดวาอาวาส นี่ละ กิเลสเข้าไปประดับร้านทั้งภายนอกทั้งภายใน ไม่เพียงประดับร้านเฉยๆ ข้างนอกนี่หลอกไว้แบบหนึ่ง ข้างในก็หลอกไว้อีกแบบหนึ่ง มันเต็มวัดเต็มวาเต็มพระเต็มเณร ส่วนพระราชาเขาไม่ต้องพูดละ เขาไม่มีแบบมีฉบับ พระเรานี้มีแบบมีฉบับ ควรจะได้แบบฉบับอันดีงามมาประดับตนและสั่งสอนประชาชน ..

เมื่อภายในมีหลักมีเกณฑ์ มีความสง่างามแล้ว อยู่ที่ไหนก็สง่างามหมด อดบ้างอึดบ้างก็ไม่เป็นทุกข์ ท่านไม่เป็นกังวล ใครจะอดอยากขาดแคลนยิ่งกว่ากรรมฐาน ผู้มุ่งต่อรรดต่อธรรมไม่มี ถ้าเป็นเรื่องของผู้มุ่งต่อรรดต่อธรรมแล้ว ต้องเป็นผู้ได้รับความทุกข์ต่างๆ จากปัจจัย ๔ คือที่อยู่ที่อะไร คือท่านไม่สนใจ ท่านไม่เอา เพราะไม่ใช่ทาง เพียงอยู่อาศัยวันหนึ่งๆ ไปเท่านั้นพอ ภายในนี้ท่านสนใจมาก...”

พูดคุยกันเป็นอรรถเป็นธรรม

“...นี่เป็นงานของพระพุทธเจ้า งานของสาวกที่เกี่ยวข้องกันเป็นอย่างนั้น เรื่องอรรถเรื่องธรรมล้วนๆ ไม่มีอะไรเข้ามาเจือปนเลย ถ้าสมัยปัจจุบันก็หลวงปู่มั่น นี่ก็เหมือนกัน ตรงเป้งเลยเชียย ไม่มีจะพูดเรื่องโลกเรื่องสงสาร ไม่เคย พูดอะไรๆ ก็มีแต่พูดเรื่องอรรถเรื่องธรรม เรื่องที่ทำความ پاکความเพียร ท่านพูดกันอย่างนั้น คุยกันก็ชั่วโมงก็ตาม มีแต่เรื่องอรรถเรื่องธรรมล้วนๆ ฟังแล้วรื่นเริงๆ นั้นมันต่างกันอย่างนั้นนะ นี่ละธรรม ธรรมออกก้าวเดินเป็นอย่างนั้น กิเลสออกก้าวเดิน กิเลสออกตีตลาด คำพูดคำจาจะเป็นเรื่องของกิเลส ของการบ้านการเมือง ความได้ ความเสีย การซื้อการขาย เรื่องหญิงเรื่องชายไปหมด นี่คือกิเลสออกตีตลาด...”

ไม่ก่อสร้างวัตถุ แต่สร้างหัวใจ

“...เพราะฉะนั้น เราจึงได้ชูเชียวกรรมฐานเรา ขนาดนั้นมันยังรอดออกไปได้นะ โอ มันเร็วบางทีชี้หน้าเลยขนาดนั้น เอาอย่างหนัก เกี่ยวกับเรื่องการก่อสร้างยุ่งเหยิงวุ่นวาย นี่เป็นการสร้างความกังวล ไม่ได้สร้างความสงบ เมื่อเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร สติปัญญาความคิด ความอ่านไตร่ตรอง ความกังวลวุ่นวาย ความก่อความมันจะเข้ามาพร้อมๆ กัน นั่นคือสร้างความวุ่นวาย ปลูกกุฏิขึ้นเพียงหลังหนึ่งเท่านั้น ก็สร้างความวุ่นวายสักเท่าไร ยิ่งสร้างศาลาขึ้นหลังใหญ่ๆ ทั้งหลัง มันจะก่อความมากน้อยเพียงไร ทั้งวุ่นวายทั้งก่อความ เลยกลายเป็นศาสนากวน บ้านกวนเมืองไป กวนเอาทำเอาสิบเขามาสร้างนั่นเอง เนี่ย ที่ให้เกามันไม่ยอมเกามันเลลโลลออกไปข้างนอกมันยิ่งไปใหญ่ ที่นี้เลยกลายเป็นศาสนากวนบ้านกวนเมือง แทนที่จะให้เป็นความร่มเย็นแก่โลกแก่สงสาร กลับเป็นความร้อนยิ่งกว่าโลกไปซะอีก กวนโลกกวนสงสารเขาไปอีก นี่ละกิเลสมันเข้าตีตลาด ตีอย่างนี้ โอ้เราไม่รู้ ประดับตกแต่งอะไร มีแต่เรื่องของกิเลส...”

ไม่รับนิมนต์ไปฉันในบ้าน

“...วัดป่าบ้านตาดก็ประกาศตั้งแต่เริ่มสร้างวัดมา เรบอกตรงๆ เลยว่าวัดนี้เป็นวัดที่สร้างขึ้นมาเพื่อสั่งสมอรรถธรรมมรรคผลนิพพานล้วนๆ เรบอกตรงๆ เพราะฉะนั้นการเกี่ยวข้องกัน ไปฉันที่นั่นที่นี้ตามบ้านตามเรือน ในเมืองนอกเมืองที่ไหน เราจึงขอวิณยาต เรบอก ขออย่ามานิมนต์พระวัดนี้ไป มันจะขาดงานการ

ของท่านที่ท่านทำด้วยความตั้งใจตั้งใจไปทุกวี่ทุกวันจนจะกลายเป็นความเหลวแหลกแหวกแนวไป จึงขอวิณยาตจากบรรดาพี่น้องทั้งหลายไม่ให้มานิมนต์วัดนี้ไปฉันในบ้าน บ้านนั้นบ้านนี้ในเมืองนอกเมืองก็ตาม เราเป็นหัวหน้า เราเป็นหัวหน้าเป็นผู้วิณยาตขอพี่น้องทั้งหลายไม่ว่าชาวอุดรชาวไหนก็ตาม ให้เสมอกันหมด แต่ถ้าหากว่ามีความจำเป็นจริงๆ เราไม่ได้ห้ามขาดโดยถ่ายเดียว มีข้อแม้ที่จะแยกแยะ หากว่ามีความจำเป็นจริงๆ ซึ่งควรจะเป็นไปตามนั้น พระกับโยม โลกกับธรรมแยกกันไม่ออกก็ต้องช่วยกัน แก้ไขดัดแปลงกันไป หนุนกันไปตามความจำเป็น เอ้า เราจะจัดให้ เนาะ จะเอาสักกี่องค์พระเราจัดให้เลย ถ้าไม่จำเป็นจะทำแบบซ้ำๆ ซากๆ จนกลายเป็นประเพณีนั้นมันเสียทางพระ ธรรมไม่มี จะมีแต่เรื่องของโลกล้วนๆ ไปหมด เราจึงตัดอันนี้เอาไว้...”

เน้นเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา

“...พระเราไม่มีความสงบเลยไม่มีความหมาย วา่จั่นเลยนะ ... สมบัติทางโลกเขา คือเงินทองข้าวของดีกรามบ้านช่อง สมบัติของพระก็คือ ศิล สมาธิ ปัญญา มรรคผลนิพพาน นั้น สมบัติของพระเป็นอย่างนั้นนะ นี่มันมาแย่งงานของโลกมาใช้ในวัดในวาในพระในเณร เวลาที่ธรรมจึงหมดความหมายไปทุกวันๆ นี่ละนี้เรียกว่า กิเลสมันเก่ง ดูเอาสิ...ไม่มีใครคิดนะว่า กิเลสเข้าตีตลาด ดีแบบไหน เวลานั้นมันกำลังตีแหลกหมด ไม่เลือกว่าวัดว่าวาประชาชนญาติโยม ดีแหลกไปตามๆ กันหมดไม่ได้ยกโทษ พูดตามหลักความจริง...”

เพราะแบบแผนดำรงตำราเครื่องยืนยันกันมียู่ นั้น เอาอันนั้นออกมาทางซี .. งานของพระไม่มีอะไรเกินการอยู่ในป่าในเขา เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา ที่อยู่ของพระผู้มุ่งต่อมรรคผลนิพพานตามทางศาสดาจริงๆ ท่านสอนอย่างนั้นนี่นะ .. พูดตั้งแต่เรื่องการเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ชำระกิเลส พอพระเข้ามาเฝ้าพระพุทธเจ้า จะรับสั่งทันทีเลย เป็นยังงั้ไปอยู่ที่นั่น นั่นหมายถึงว่าที่ภาวนานะ ไปอยู่ที่นั่น ภาวนาเป็นยังงั้ จิตใจเป็นยังงั้ ... จากนั้นพระองค์ก็ประทานโอวาท .. ให้ประกอบความ پاکเพียรทั้งวันทั้งคืนยืนเดินนั่งนอน ตลอดถึงการพักผ่อนก็บอกไว้หมด

ในอปัลณกปฏิบัติปาฐุตร ท่านแสดงไว้เป็นสูตรจริงๆ เอามาสวดมนต์อยู่ที่นี่ .. อปัลณกปฏิบัติปาฐุ คือการปฏิบัติไม่ผิด ปฏิบัติด้วยความสม่ำเสมอ คือ ตั้งแต่ปฐมยามไปให้ประกอบความเพียร จะเดินจงกรมก็ได้จะนั่งสมาธิภาวนาก็ได้ พอถึงมัชฌิมยามก็พักผ่อนนอนหลับ พอปัจจุณยามก็ตื่นขึ้นเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเรื่อยๆ ไป ตอนกลางวันก็ทำนองเดียวกัน หากจะมีการพักผ่อนบ้างในตอนกลางวันก็พักได้ แต่ต้องระมัดระวังให้ปิดประตู รักษา มารยาทในการพักผ่อน ท่านสอนไว้โดยละเอียดลออมากที่สุด...”

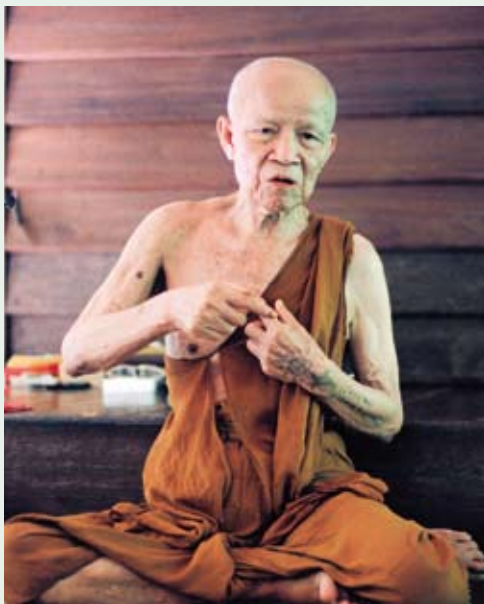
อย่าตีโทษพระธรรม ให้ปฏิบัติคุณธรรม

“...เราอาจมีความเห็นผิดไปตำหนิโทษพระศาสนาว่า พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไม่เป็นนียยานิกรรม พอที่จะนำผู้ปฏิบัติธรรมให้พ้นจากทุกข์ไปได้จริง สมกับที่พระองค์ตรัสไว้ว่าสวากขาตธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้ว แท้จริงทั้งวันทั้งคืนกระแสน้ำใจของเราเอนเอียงไปสู่โลกตลอดเวลา คำว่า โลก ทั้งโลกใน ทั้งโลกนอก ฟังทราบว่าเป็นสภาพหนึ่งจากธรรมที่พระองค์ทรงมุ่งหวัง การปฏิบัติของพระพุทธเจ้าและสาวกทั้งหลายมุ่งในหลักธรรมเพื่อความพ้นทุกข์ เพราะเหตุนี้ประโยชน์แห่งความเพียรทุกๆ ประโยค จึงเป็นไปเพื่อความแก้ไขมลทินจนหมดสิ้น โดยตลอดไม่มีอะไรเหลืออยู่ จากนั้นก็กลายเป็น พุทฺโธ ขึ้นมาทำให้โลกได้กราบไหว้บูชา

ที่ท่านเป็นธรรมทั้งองค์เพราะท่านปฏิบัติคุณธรรม เหตุกับผลจึงลงกันได้ อย่างนี้ ส่วนเราทั้งหลายเดินจงกรมนั่งสมาธิจริง แต่กลายเป็นสมาธิหัวต่อ นั่งหลับในสมาธิไม่รู้กี่ครั้งก็หน หรือกลายเป็นเรื่องประจำก็อาจเป็นไปได้ในบางราย นี่ผู้เทศน์ไม่รับรองแทนได้ แต่เรื่องคงเป็นความจริงอย่างนั้น ผลจึงกลายเป็นอื่นเสมอไป ถ้าเหตุเป็นเรื่องของธรรมแล้ว ผลจะกลายเป็นอื่นไปไม่ได้ เพราะเหตุกับผลต้องสวมรอยกันไป เพราะเราทำไม่ถูกต้องตามหลักธรรม

แทนที่จะเดินจงกรม นั่งสมาธิ ให้สติสัมปยุตด้วยความเพียรติดต่อกันกับ

บพทธรรม หรือสภาวะธรรมที่เราพิจารณา แต่จิตกลายเป็นอื่นไปเสีย โดยส่งกระแสใจไปตามรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส แม้ธรรมารมณ์ที่ปรุงขึ้นกับใจก็ปรุงไปเพื่อรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัส ทั้งที่เป็นอดีตและอนาคต ไม่ปรากฏจิตเป็นปัจจุบันแม้แต่ขณะเดียว อย่างนี้ผลก็ต้องเป็นโลกเสมอไป เพราะกระแสของจิตกลายเป็นโลกอยู่ตลอดเวลา ส่วนจิตก็ต้องเป็นโลกขึ้นมา ได้แก่เรื่องของสมุทัยแดนเกิดขึ้นแห่งทุกข์ ทำหัวใจของเราให้เดือดร้อนแล้วก็มาตำหนิผลว่า ทำไม่จึงเกิดความรุ่มร้อน วันนี้ไม่สบาย แต่ตนก่อเหตุความไม่สบายไว้ทั้งวันทั้งคืน เพื่อความเป็นอื่นจากธรรมโดยไม่รู้สึกลึกๆ ไม่ได้คำนึงถึงเลย เรื่องจึงเป็นอย่างนั้น...”

ศีล สมาธิ ปัญญา

“...ศีลปริภาวิโต สมาธิ มหัทธผล โหติ มหานิสังโส สมาธิที่ศีลหล่อเลี้ยงแล้ว ด้วยความระเวียงระวัง หิริโอตตปปะ รักษาศีลของตนให้บริสุทธิ์แล้ว การบำเพ็ญสมณธรรม คือสมาธิธรรม ย่อมมีความสงบร่มเย็นได้ง่าย นี่เป็นข้อแรก ..

สมาธิปริภาวิตา ปัญญา มหัทธผลา โหติ มหานิสังสา ปัญญาที่สมาธิเป็นเครื่องหนุนหล่อเลี้ยงอยู่เสมอ .. เมื่อจิตเป็นสมาธิแล้วเรียกว่าจิตอัมมารมณ์ ไม่คิดไม่ปรุง มีแต่อารมณ์อันเดียวแนบ นั่นเรียกว่าเอกัคคตารมณ์ เอกัคคตาคือจิต .. เมื่อสมาธิมีความสงบใจ ที่เรียกว่าใจอัมมารมณ์ ไม่อยากคิดปรุงแต่งต่างๆ ในเรื่องที่เป็นภัยต่อจิตใจ เพราะจิตใจอัมมัตว์ด้วยสมาธิธรรม มีความสงบเย็น มีธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง แล้วปัญญาย่อมเดินได้สะดวกคล่องตัว .. ตั้งแต่ขั้นหายของปัญญา จนกระทั่งถึงขั้นละเอียดสุด วิมุตติหลุดพ้นไปจากปัญญานี้ทั้งนั้น .. ถ้าจิตไม่เป็นสมาธิ จิตยุ่งเหยิงวุ่นวาย จะพาพิจารณาทางด้านปัญญา มันกลายเป็นสัญญาอารมณ์ เป็นฝ่ายสมุทัย เป็นฝ่ายกิเลสตัณหาไปเสีย โดยไม่รู้สึกลึกๆ ..

ปัญญา ปริภาวิตัง จิตตัง สัมมเทว อาสเวหิ วิมูจจิติ จิตที่ปัญญาชักฟอกเรียบร้อยแล้ว ย่อมหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงโดยชอบ คือจิตนี้จะหลุดพ้นด้วยปัญญา ปัญญาเป็นเครื่องชักฟอกจิตให้หลุดพ้น .. นี่ธรรม ๓ ประการ...”

กรรมฐาน ๔๐ ห้อง

“...จะระงับความคิดปรุงทั้งหลายเหล่านี้ด้วยบพทธรรม ถ้าระงับเฉยๆ จะระงับไม่ได้ ต้องอาศัยบพทธรรมเพราะจิตทำหน้าที่อันเดียว ไม่มีงานอื่นใดเข้ามาแทรกในขณะที่ทำหน้าที่อันเดียวอยู่นั้น งานสองเข้ามาเรียกว่า แ่่งงานกันแล้ว ต้องให้มีงานอันเดียว คือเราเจริญจิตใจด้วยบทภาวนา นี่ผู้ฝึกหัดเบื้องต้นนะ ให้ฝึกหัดภาวนาอบรม มีคำบริกรรมเป็นเครื่องกำกับใจอยู่เสมอ เราอย่าปล่อยคำบริกรรม

อย่างหนึ่งเห็นว่า ไม่ทันการณ์ แล้วหนักเข้าไปกว่านั้นเลยกลายเป็นว่า เห็นว่าศรีไปเสีย เราคิดนึกแบบเรียนลัดให้จิตสงบไปเองๆ อย่างนี้ดีกว่า นี่เป็นความอุทธริอันหนึ่งของจิต มันเกิดมาเรื่อยๆ เพราะมันชอบอุทธริชอบทะนงตัว เมื่อธรรมแทรกเข้าไป มันจึงต้องปิด ทั้งๆ ที่ธรรมเป็นความถูกต้องดีงาม มันยังต้องปิดจนได้ แล้วก็เรียนลัด นึกแต่ความรู้เฉยๆ ให้สติอยู่กับความรู้ มันก็ไม่ใช่หลักเป็นเกณฑ์อะไรเลย เพราะสติผลอได้ง่าย เมื่อสติผลอความรู้ก็ถูกกิเลสลากให้เกลไถลไปในที่ต่างๆ ตามอารมณ์ที่เคยคิดเคยปรุงนั้นแล แล้วก็กลายเป็นกิเลสล้วนๆ ขึ้นมาแทนที่ที่เราว่าเราภาวนา

เพราะฉะนั้นเพื่อกำจัดอันนี้ลงไป ให้ได้ผลในการภาวนาเท่าที่ควรในเบื้องต้น จึงขอให้อัดคำบริกรรมไว้ให้ดี คำบริกรรมในกรรมฐาน ๔๐ ห้องนั้น ควรแก่ทั้งสมณธรรมทั้งวิปัสสนาธรรม ควรแก่กันได้ทั้งนั้น .. เวลาเราภาวนา ระงับความอยากเหล่านี้ลง จะเป็นด้วยบพทธรรมใดก็ตาม เช่นเรากำหนดภาวนา พุทฺโธ อัมโม สังโฆ หรือ อนุสติ ๑๐ อสุภะ ๑๐ ก็ได้ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ก็ได้ มรณสติก็ได้ อานาปานสติก็ได้ เหล่านี้ เป็นบทภาวนากรรมฐาน ๔๐ ห้อง เป็นบพทธรรมเพื่อความสงบใจ.. แล้วให้ตั้งสติด้วยดีกำกับคำบริกรรมนี้ไว้กับจิตตนเอง

อย่าถืองานอื่นงานใดว่าเป็นงานสำคัญยิ่งกว่างานปริกรรม ที่กำกับด้วยสติอย่าง เข้มงวดกวดขันนี้ นี่เรียกว่าประกอบความเพียร...”

อานาปานสติ

“...ผู้กำหนดอานาปานสติก็ให้รู้แต่ลมเข้าลมออก สูงต่ำก็ช่างไม่สำคัญ สำคัญ ที่ความรู้ความสัมผัสของลมเข้าลมออกรู้กันอยู่ทุกๆ ระยะเวลา จะสูงจะต่ำหายา ละเอียดให้กำหนดรู้ที่ลมเข้าออกนี้เท่านั้น อย่าไปคาดหมายให้เกิดความลึกลับเลอสงสัย และตั้งลมบ่อยๆ ไม่ถูก .. การตั้งลมจะตั้งสูงตั้งต่ำ เราตั้งที่ตรงไหนแล้วก็ให้จับที่ตรง นั้นไว้ แล้วกำหนดให้รู้ลมเข้า รู้ลมออกอยู่ทุกระยะๆ .. จับลมไม่หลุดไม่ลอย .. สุดท้ายก็เหลือแต่ลม เหลือแต่ลมก็กำหนดแต่ลมจนละเอียดเข้าไป เอ้า ลมจะหมด จริงๆ ก็ให้หมด อย่าไปตกใจอย่าไปกลัวตาย เมื่อจิตยังครองร่างอยู่ ลมจะหมดไปก็ ไม่ตาย .. ถึงลมจะหมดไปก็ตามให้ทราบว่า ลมที่กำหนดนั้นหมดไป แต่ความรู้ที่เป็น ตัวการสำคัญซึ่งเราต้องการนั้นมีอยู่กับเรา..นี่คือหลักของการภาวนาอานาปานสติ...”

ไตรลักษณ์

“...พระพุทธเจ้าตรัสสอนให้พิจารณาไตรลักษณ์ (ทุกขัง อนิจจัง อนัตตา) ก็ เพื่อจะตัดสาเหตุการหลั่งน้ำตาของสัตว์ผู้ไปยึดไตรลักษณ์มาเป็นตนเป็นของ ตนเสียได้ กลายเป็นความรู้เท่าทันตามหลักความจริงและถอดถอนอุปาทานความ ยึดมั่นสำคัญผิดอันเป็นเสี้ยนหนามที่มั่งคั่งแห่งหัวใจให้หมดไป .. บรรดาสัตว์บุคคล ตลอดทวยเทพที่มีรูปร่าง แรงความคิด ภูมิที่อยู่ และนิสัยวาสนา.. จำต้องยอมรับ กฎของไตรลักษณ์อันเป็นกฎของวิญญูะอันเดียวกัน..

ทุกขัง คือความทุกข์กายไม่สบายใจ ใครจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับทุกข์อันเกิด ขึ้นกับตนผู้เป็นต้นเหตุของทุกข์ไปไม่ได้ .. **อนิจจัง** คือความแปรปรวนนั้น มีอยู่ รอบตัวทั่วสรรพางค์ร่างกาย ไตร่ตรองไปตามสภาวะซึ่งมีอยู่ในตัวอย่างสมบูรณ์ให้ เห็นชัด แม้ทุกข์ ความบีบคั้นก็มีอยู่ทั้งวันทั้งคืน ไม่เพียงแต่ทุกข์ทางกาย ทุกข์ทาง ใจที่เกิดขึ้นเพราะอารมณ์ต่างๆ ก็มีอยู่เช่นเดียวกัน จึงกำหนดให้เห็นชัด คำว่า **อนัตตา** ก็ปฏิเสธในความเป็นสัตว์ เป็นสังขาร เป็นเรา เป็นเขาอยู่ทุกขณะ เมื่อ พิจารณาจนมีความชำนาญ ภายก็จะรู้สึกว่าเขา ใจก็มีความอัศจรรย์และสว่าง กระ่างแจ้งไปโดยลำดับ...”

สติปัฏฐานสี่

“...สติปัฏฐาน แปลว่า ที่ตั้งของสติ มีสี่ คือ กาย เวทนา จิต ธรรม ทุก ส่วนของร่างกายรวมแล้วเรียกว่า **กาย** ความสุข ความทุกข์ และเฉยๆ ไม่สุข ไม่ ทุกข์ ที่เป็นไปทางกายทางใจ ที่เรียกว่า **เวทนา** ใจและกระแสของใจที่เกี่ยวกับ อารมณ์เรียกว่า **จิต** สิ่งที่ถูกใจและกระแสของใจเกี่ยวข้องหรือสิ่งที่ถูกเพ่งทั้งส่วน

หยาบ ส่วนกลาง และส่วนละเอียด เรียกว่า **ธรรม** ทั้งสี่นี้มีสมบูรณอยู่กับตัวเรา ทุกท่าน และเป็นบ่อเกิดของสติ ปัญญา ศรัทธา ความเพียร ตลอดจนวิมุตติความ หลุดพ้น...”

อริยสัจ ๔

“...หลักความจริงอันเป็นหัวใจของพระศาสนาที่พระพุทธเจ้าประทานไว้ อริยสัจธรรมทั้งสี่นี้ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. การพิจารณา**ทุกข์**ก็เป็นอริยสัจ อันหนึ่ง เมื่อเห็นเรื่องของทุกข์แล้วเป็นเหตุให้คิดต่อไปว่าทุกข์นี้เกิดขึ้นเพราะอะไร เช่นเราเสียใจในขณะที่ประสบสิ่งที่ไม่น่าปรารถนา.. เราพยายามพิจารณาหาต้นเหตุ แห่งความเสียใจว่า เกิดขึ้นมาเพราะเหตุใด และจะมีทางแก้ไขความเสียใจด้วยวิธี ใด ดังนั้นก็เรียกว่าเราพยายามจะถอน**สมุทัย**อยู่ในขณะเดียวกันนั้นแล้ว .. การ ไตร่ตรองหรือพิจารณาทุกข์ตั้งใจดูทุกข์ กำหนดรู้ทุกข์ ตั้งสติดูทุกข์ ล้วนแล้วแต่ เป็นเรื่องของ**มรรค** คือ ศีล สมาธิ ปัญญาทั้งนั้น.. คือสติกับปัญญาไปโดยทำนอง นี้ ก็เป็นการทำให้แจ้งซึ่ง**นิโรธ**โดยลำดับในขณะเดียวกัน .. ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์มีอยู่ที่ตรงไหน มีอยู่ที่กายมีอยู่ที่ใจ สมุทัยมีอยู่ที่ไหน สมุทัยมีอยู่ที่ใจ.. สมุทัยได้แก่อะไรให้เห็นอย่างชัดเจนว่า กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา.. ทุกข์ อยู่ทีใจเป็นสำคัญ ซึ่งเกิดขึ้นจากสมุทัยเป็นผู้ผลิตขึ้นมา นิโรธดับทุกข์จะดับที่ไหน ทุกข์เกิดขึ้นที่ไหนนิโรธก็ดับที่นั่น แล้วสาเหตุที่จะทำให้โรธดับทุกข์ได้มาจากไหน ก็มาจากมรรค ..

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรคก็ดี **สติปัฏฐาน**สี่ก็ดี และ**ไตรลักษณ์**ก็ดี โปรด ทราบว่ามีอยู่กับคนๆ เดียว มิได้มีอยู่ในที่ต่างกัน ผู้ปฏิบัติต่อธรรมทั้งสามนี้สายใด สายหนึ่งชื่อว่าปฏิบัติต่อตนเอง เพราะจุดความจริงคือตัวเราเป็นฐานรับรองธรรมทั้ง สามประเภทนี้ ถ้าพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม ให้ชัดเจนด้วยปัญญาแล้ว ทุกข์กับ สมุทัยไม่จำต้องบังคับขู่เข็ญด้วยวิธีอื่นใด แต่จะหมดสิ้นไปเอง ตามหน้าที่ของเหตุซึ่ง ดำเนินโดยถูกต้อง ถ้าพิจารณาไตรลักษณ์ คือ **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ก็ให้เห็นชัดว่า กาย เวทนา จิต ธรรมเป็นไตรลักษณ์แน่นอน ไม่เป็นอย่างอื่น การดำเนินสาย อริยสัจก็ดี สายสติปัฏฐานก็ดี และสายไตรลักษณ์ก็ดี มันเป็นเรื่องของคนๆ เดียวกัน และเป็นทางสายเอกที่สามารถยังผู้ดำเนินตามให้ถึงธรรมอันเอกได้เช่นเดียวกัน...”

ปัญญาอบรมสมาธิ

“...การทำจิตใจให้สงบด้วยอุบาย **สมาธิอบรมปัญญา** หรือด้วยอุบาย **ปัญญาอบรมสมาธิ** ทั้งสองนี้เป็นอุบายวิธีที่ถูกต้องเสมอกัน เพราะเป็นอุบาย เครื่องกระตุ้นเตือนสติให้ตามรู้ความเคลื่อนไหวของจิตทุกระยะในขณะที่ทำการ อบรม.. ปัญญาอบรมสมาธินั้นเป็นธรรมที่ควรนำมาใช้ในเวลาที่จิตมีความฟุ้งซ่าน รำคาญจนเกินควร .. ปัญญาทำการพิจารณาหักห้ามกีดกันจิตที่กำลังฟุ้งซ่านกับ อารมณ์ในเวลานั้น ให้จิตรู้สึกตัวด้วยเหตุผลโดยวิธีต่างๆ จนจิตยอมรับหลัก เหตุผลและยอมจำนนต่อปัญญาผู้พำสอนแล้วกลับตัว แล้วย้อนเข้าสู่ความสงบ

ได้.. การฝึกทรมานจิตใจให้สงบเป็นสมาธิลงได้ ด้วยทั้งจิตกำลังพุ่งซ่านและระล่ำระสายด้วยอุบายที่กล่าวมา เรียกว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” เพราะทำการหักห้ามจิตลงได้ด้วยความฉลาดรอบคอบของปัญญา...”

อารมณ์เครื่องยั่วชวน

“...ใจที่ไม่ยอมเข้าสู่ความสงบได้ตามใจหวังในเวลาบำเพ็ญนั้น โดยมากใจมีอารมณ์เครื่องยั่วชวนมาก เช่น รูปไหลเข้ามาในคลองจักขุ เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัสต่างก็ไหลเข้ามาทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย แล้วไหลผ่านเข้าไปถึงใจ กลายเป็นธรรมารมณ์ขึ้นมา ใจซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ ชั่ว ดี และสุข ทุกข์ จึงมีความกระเพื่อมรับอารมณ์อยู่ตลอดเวลา หาโอกาสดำรงตนอยู่ด้วยความสงบสุขไม่ได้เลย

จำต้องรับรู้ รับเห็น รับสุข รับทุกข์ จนไม่มีเดือน ปี นาที ชั่วโมง เป็นเวลาพักผ่อนใจ แต่เป็นธรรมดาของสามัญจิต จะอยู่โดดเดี่ยวโดยลำพังตนเองย่อมไม่ได้ ต้องอาศัยอารมณ์เป็นผู้พาอยู่ พาไป พาให้ดี ให้ชั่ว พาให้สุข ให้ทุกข์ พาให้ดีใจและเสียใจ พาให้เพลิดเพลินและเศร้าโศกอยู่เป็นประจำ จึงไม่มีโอกาสได้เห็นความสุขอันแท้จริงของใจ ความสุขที่เกิดจากการอบรม แม้จะอาศัยธรรมเป็นอารมณ์ของใจ แต่ก็ยังเป็นเครื่องสนับสนุนใจให้ได้รับความสุขเพื่อเป็นตัวของตัวเองขึ้นไปเป็นลำดับ จนถึงขั้นเป็นตัวของตัวเองได้อย่างสมบูรณ์...”

ดับโลกโกรธหลงที่ต้นตอคือใจ

“...ความโลภเกิดขึ้น ติดตามความโลภให้รู้ว่ามันเกิดขึ้นเพราะเหตุไร ที่มันไปโลก ไปโลกอยากได้อะไร อยากได้ไปทำไม เท่าที่มีอยู่เพราะความโลภไปเที่ยวกว้านเอามาก็หนักเหลือกำลังอยู่แล้ว ยิ่งหาที่ปลงวางไม่ได้ .. ความโกรธเกิดขึ้นก็เหมือนกัน ไม่เพ่งเล็งผู้ที่ถูกเราโกรธ ต้องย้อนเข้ามาดูตัวโกรธซึ่งแสดงอยู่ที่ใจ และออกจากใจ ว่าไม่มีอันใดที่จะรุนแรง ไม่มีอันใดที่จะให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายยิ่งกว่าความโกรธที่เกิดขึ้นภายในใจเรา ทำลายเราก่อนแล้วถึงไปทำลายคนอื่น เพราะไฟเกิดที่นี้และร้อนที่นี้แล้วจึงไปทำผู้อื่นให้ร้อนไปตามๆ กัน เมื่อพิจารณาอย่างนี้ไม่ลดละต้นเหตุของผู้ก่อเหตุ ความโลภก็ดี ความโกรธก็ดี ความหลงก็ดี ย่อมระงับดับลง เพราะการย้อนเข้ามาพิจารณาดับที่ต้นตอของมัน ซึ่งเป็นจุดที่ถูกต้องและเป็นจุดที่สำคัญที่ควรทำลายกิเลสประเภทต่างๆ ได้...”

อย่ามองกันในแง่ร้าย

“...อย่ามองกันในแง่ร้าย ให้มองกันในแง่เหตุผลและเมตตาต่อกันเสมอ เพราะคนเรารู้และอรรถาธิบายใจก็ไม่เหมือนกัน ผู้มีความรู้มากก็มี ความรู้น้อยก็มี ผู้โง่ผู้ฉลาดมีสลับปนกันไป ผู้หยาบผู้ละเอียดมี ให้ต่างคนต่างระมัดระวังสิ่งใดที่มีอยู่ในตัวเรา ยิ่งสิ่งใดที่เป็นภัยต่อหมู่เพื่อนด้วยแล้ว ให้ระมัดระวังและกำจัดให้ได้ อย่าหวังไว้เผด็จและดวงคณะ และอย่าแสดงออกมาเป็นอันขาด

ซึ่งเป็นการขายตัวอย่างเลวร้ายที่สุดให้อภัยไม่ได้เลย นี่แหละคือหลักของการปกครอง ของการอยู่ร่วมกันเป็นอย่างนี้ จึงต้องได้ระมัดระวังเสมอ ประมาทไม่ได้ตลอดไป...”

เตือนพระเณร มหาภัย ๕ อย่าง

“...พระเราเป็นเพศที่หนึ่งที่จะสามารถครองมรรคครองผลได้ เพราะมีโอกาสดังาม ทุกสิ่งทุกอย่างอำนวยความสะดวก ให้พากันตั้งใจ เราเป็นห่วงเป็นใยพระลูกพระหลานของเรา กลัวจะเลินเล่อเพลอสติเป็นบ้ากับโลกกับสงสารเขา ทุกวันนี้เรื่องของกลมาของกิเลสนั้นมีมากนะ วันนี้จะพูดให้บรรดาพระลูกพระหลานทั้งหลายของเราได้ทราบเสียว่าจุดใหญ่มหาภัยคืออะไร

เริ่มตั้งแต่ **หนังสือพิมพ์** เป็นข่าวเป็นคราว พระเราไม่จำเป็นต้องหาข่าวหาคราว หลีกข่าวหลีกคราวทั้งนั้นถึงถูก อย่างพระพุทเจ้าไล่เข้าป่า .. เพื่อหลีกข่าวหลีกคราวทั้งหลาย อันเป็นเรื่องยุ่งเหยิงวุ่นวายของกิเลสมันบีบบังคับตัวเอง จากนั้นก็ **วิทยุ** ให้ตัดออก อันนี้ก็เป็นเรื่องข่าวเรื่องคราว เรื่องยุ่งก่อกวนจิตใจให้ฟุ้งเพื่อเห่อเหิมไปตามมัน **เทวทัตโทรทัศน์ วิทยุ** นี่เป็นตัวอย่างมาก อันนี้อันหนึ่งแล้ว **โทรศัพท์มือถือ** นี่สุดยอดได้เลย จับโทรศัพท์ขึ้นใส่หูปั๊บ นี่คุยกับอัสวได้สบายเลยนัดกันไปห้องไหนหับไหน ที่ไหนๆ มานรูดมานรูดไม่สำคัญ นัดกันได้ถึงที่สุดเลย

นี่แหละ ๕ กษัตริย์นี่เองเป็นตัวทำลายศาสนาอยู่เวลานี้ วัดวาอารามเราเลยจะระจก้างไปหมดเพราะสิ่งเหล่านี้เข้าไปทำลาย ตามวัดตามวา จะไม่มีเหลือพระเณรอยู่ในวัดแล้ว .. นี่ละตัวมหาภัย จึงได้เผด็จให้พระลูกพระหลานทั้งหลายทราบ อย่าได้คุ้นอย่าได้ชินกับมัน อย่าเห็นว่าเป็นสิริมงคล นี่คือตัวภัยสำหรับพุทธศาสนา .. ในวัดนี้มีไม่ได้ ..

สำหรับพระเณรของเรา ให้พากันระมัดระวังให้มาก ใครกล้าหาญชาญชัยก็คือเป็นเทวทัตต่อสู้อะไรพระพุทเจ้านั้นแล นี่เป็นจุดสำคัญมาก ขอให้พากันระมัดระวัง .. อย่าไปสนิทสนมกับมันถ้าไม่ยอมจม นี่เป็นข้าศึก แม้แต่ไม่มีสิ่งเหล่านี้ จิตใจของเรายังเสาะยังแสวงหายุ่งเหยิงวุ่นวายตลอดเวลา จนหาเวลาว่างหาความสงบไม่ได้ ก็เพราะจิตหาอารมณ์หาข่าว .. ให้เอาข่าวแห่งพระพุทเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ .. ข่าวภาวนาลงไปสู่จุดนี้ ระงับดับข่าวนั้นให้หมดไป ให้เหลือแต่ข่าวพุทโธ ธัมโม สังโฆ ข่าวอรรถชาวจรรมอยู่ภายในใจ ใจของเราจะได้มีความสงบเยือกเย็น ข่าวธรรมกับข่าวโลก คือข่าวกิเลสกับข่าวธรรมนี้ต่างกันมากนะ...”

มหาปเทศและสิกขาบทเล็กน้อย

“...ของอะไรๆ ที่ตกมาใหม่ๆ นี่ คัมภีร์พลิกไม่ทัน ตามไม่ทัน เพราะสมัยทุกวันนี้เป็นสมัยจรวด แต่พระพุทเจ้าท่านครอบไว้หมดเลยโดยยกมหาปเทศขึ้นเป็นข้อเทียบเคียง ทรงแยกออกมา ส่วนหนึ่งควร ส่วนหนึ่งไม่ควร ส่วนไหนที่ควรเป็นสิ่งของที่จะใช้สอย จะขบฉันอะไรก็แล้วแต่ที่ควร แต่นี้ไม่มีในพระวินัยแต่ก่อน ก็ให้โอนลงหลักพระวินัยที่เป็นของควร เช่น น้ำอ้อยแต่ก่อนมี แต่น้ำตาลไม่มีใน

พระวินัย ก็ให้โอนน้ำดาลว่าเป็นของควร และฉันได้ใน ๑ วัน เช่นเดียวกับน้ำอ้อย

เป็นของไม่ควร เช่นอย่างท่านบัญญัติสุราเอาไว้ในพระวินัย แต่นอกจากนั้น ซึ่งเป็นพิษเป็นภัย เป็นความผิดเหมือนกัน หากไม่มีในพระวินัย ก็โอนเข้าไปทางสุร่าว่าเป็นของไม่ควร เช่น พวกฝิ่น เฮโรอีน อะไรเหล่านี้ ก็โอนเข้าไปทางนั้น นี่ท่านเรียกมหาปเทศ คือแยกอันไหนที่ควร ให้ไปทางฝ่ายพระวินัยที่ควร ของที่คล้ายคลึงกันก็ไปทางนั้น อันไหนที่ไม่ควรก็ให้แยกไปทางไม่ควร นั้นพระพุทธเจ้าท่านฉลาดขนาดไหน ท่านยกมหาปเทศขึ้นเทียบเคียงเข้าไปอย่างนั้น เวลาท่านจะปรินิพพานก็ยังทรงอนุญาต ถ้าสงฆ์มีความประสงค์จะถอนสิกขาบทเล็กน้อยก็ได้ แต่ท่านไม่ได้รับรู้ว่า สิกขาบทเล็กน้อยคืออะไร..

คิดดู ขนาดพระอริยสงฆ์ขึ้นพระอรหันต์ ท่านยังไม่มืองคิโดลงมติได้เลยว่า สิกขาบทเล็กน้อยนั้น คือสิกขาบทเช่นไร จะรวมลงในสิกขาบทเท่าไร ฟังซี ก็เพราะท่านเคารพพระพุทธเจ้านั่นเอง ถ้าหากว่าสงฆ์มีความปรารถนาจะถอนสิกขาบทเล็กน้อยก็ได้ ท่านพูดกลางๆ ไว้อย่างนี้ ทีนี้เพราะความเคารพของพระสงฆ์ในครั้งนั้น ยกพระอรหันต์ขึ้นเลยแหละเป็นหลักใหญ่ ก็ไม่เห็นมืองคิโดที่จะระบุออกมาว่า สิกขาบทเล็กน้อยนั้นคืออันนั้น อันนั้นให้ถอนได้ๆ หรือให้ถอนสิกขาบทนั้นได้ วินัยข้อนั้นได้ ไม่เห็นมืองคิโดกล้าตัดสิน ก็บอกไว้ในนั้นอีกแหละ เวลาพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว พระสงฆ์แม้องค์เดียวซึ่งเป็นพระอรหันต์ลงมา ไม่มืองคิโดกล้าตัดสินลงได้ หรือจะถอนพระวินัยสิกขาบทเล็กน้อยนั้นได้ ก็เป็นอย่างนั้น...”

การทำวัตรสวดมนต์

“...การประชุมไหว้พระสวดมนต์ จะมีเฉพาะวันอุโบสถปาฏิโมกข์เท่านั้น.. ท่านประสงค์ให้พระเถระทำวัตรและสวดมนต์ตามอริยาคัยโดยลำพัง จะสวดมากน้อยหรือถนัดในสูตรใดและเวลาใด ก็ให้เป็นความสะดวกของแต่ละรายไป ดังนั้น การทำวัตรสวดมนต์ของท่านจึงเป็นไปโดยลำพังแต่ละรายตามเวลาที่ต้องการ และเป็นภาวาไปในตัว เพราะความระลึกอยู่ภายในอย่างเงียบ มิได้ออกเสียงดังเช่น ทำด้วยกันหลายคน .. สวดมนต์สวดอะไรก็ตาม ดูสูตรไหนดูให้ถูกต้องแม่นยำ อย่าให้คลาดเคลื่อน อย่าถือว่าไม่สำคัญ ศาสนาลำคัญทั้งพระสูตรทั้งพระวินัยทั้งปรมัตถ์ สำคัญหมด สูตรต่างๆ ออกมาจากจำพวกไหน จำพวกพระสูตรหรือพระวินัย หรือพระปรมัตถ์ ก็ให้ถูกต้องตามนั้น อย่าทำมักง่ายไม่ได้...”

การสวดปาฏิโมกข์

“...คิดดูพระพุทธเจ้าบางองค์ ๑ ปีถึงประชุมปาฏิโมกข์กันหนหนึ่ง ๖ ปีย่นลงมาๆ ปีหนึ่งลงอุโบสถสังฆกรรมทีหนึ่ง พระสงฆ์ก็อยู่ได้ด้วยความสะดวก มีความสามัคคีกลมกลืนกันดี ไม่แตกไม่ร้าง ส่วนศาสนาของพระพุทธเจ้าได้ภายใน ๑๕ วันเท่านั้น เห็นว่าเป็นความเหมาะสม ใน ๑๕ วันประชุม

สงฆ์ลงอุโบสถครั้งหนึ่ง ท่านบอกไว้อย่างนี้ นี่เป็นความแตกต่างกัน ในบรรดาพระพุทธเจ้าทั้งหลายที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ นอกนั้นเหมือนกันหมด ..

สวดปาฏิโมกข์นี้ทำไมเลวลงอีกแล้วละ ฟังแล้วไม่น่าฟังเลย มันเลวลงทุกอย่างละนะ ก่อนที่จะสวดทำไมไม่ฝึกไม่ซ้อมตัวเองให้เรียบร้อย นี่เป็นสังฆมณฑล เป็นสันนิบาตของสงฆ์ ไม่ใช่สันนิบาตของเด็กนี่ มาทำเล่นๆ เหมือนเด็กได้เหอ สวดให้ถูกตามบทตามบาทดังที่เคยสวดมานั้นมันดีอยู่แล้วเราก็ไม่ว่า นี่มันเลวลงจะไม่ให้ว่ายังงี้ ก็ไม่ได้สอนเพื่อให้เลวลง สอนเพื่อให้ดีขึ้น เพียงสวดปาฏิโมกข์ที่เคยสวดอยู่แล้วยังเลวลงได้ หยาบๆ นี่ก็เห็นอยู่แล้ว ละเอียดจะเอาความดีมาจากไหน ความละเอียด จะละเอียดยิ่งกว่านั้นได้ยังงี้ ..

เพราะขาดความเอาใจใส่ จิตใจไม่ได้อยู่กับธรรมกับวินัยพอให้มีความหนักแน่นในจิต ที่จะให้เกิดความสนใจจดจ่อ ก็ดูเหมือนสวดพอเป็นพิธีไปอย่างนั้น แต่เราไม่ได้ยกโทษเราพูดตามความจริง เราได้ยินด้วยหูของเรา เรานั่งฟังปาฏิโมกข์อยู่ด้วยทำไมเราจะไม่รู้ ก็เราสวดปาฏิโมกข์ได้ด้วยนี้ไม่ใช่สวดไม่ได้ สวดดีไม่ดีก็ต้องรู้ มีแต่มหาเปรียญทั้งนั้นสวด เวลาสวดไปไม่เป็นท่า ไม่สมเป็นวัดใหญ่และอยู่ในกรุงเทพฯ เอาแต่ความเร็วเข้าว่า เลยเหมือนนกขุนทอง ไม่ได้ศัพท์ได้แสงไม่ทราบ **ทิมะ รัสสะ** อย่างไร พาดกันไปอย่างนี้ก็มี แล้วผมเกี่ยวข้องอยู่หลายวัดนี้ในกรุงเทพฯ ไปพักวัดไหนก็ต้องได้ฟังปาฏิโมกข์วัดนั้นๆ เช่น วัดเทพศิรินทร์สวดดีวัด... นี่เป็นรองลงไป รองอยู่มาก นี่เราพูดถึงวัดใหญ่ๆ

เราไปอยู่ที่ไหนเราสังเกตทั้งนั้น มันอดไม่ได้ที่ไม่สังเกต มันหากสังเกตอยู่จั้นแหละ ตามความรู้สึกของเจ้าของเองมันชอบสังเกต สังเกตหาเหตุหาผลเพื่อเป็นอรรถเป็นธรรมนั่นเอง ไม่ใช่สังเกตเพื่อจะยกโทษยกกรรมมองใครๆ ในแง่ร้ายอย่างนั้นเราไม่มี มองเพื่อหาความสัตย์ความจริง มันเป็นแต่ความจริงทั้งนั้น เช่น การสวดปาฏิโมกข์ก็เป็นความจริงเหมือนกัน **อะเป็นอะ อีเป็นอี อีเป็นอี ครุ ลหุ หนักเบา อักษรนั้นๆ สระตัวนั้นออกมาจากฐานกรณ์ใด**

พวกมหาเปรียญรู้ได้ดี่นี้ เพราะอันนี้เป็นหลักของบาลีที่จะสอบเป็นเปรียญด้วยต้องรู้ **สิลล ฐนิต โฆสะ อโฆสะ ครุ ลหุ ทิมะ รัสสะ** พวกมหาเปรียญรู้ดีจะนั้นเมื่อผ่านประโยคนี้อไปแล้วแม้จะไม่ฝึกกับใครก็รู้ เพราะครูได้สอน**อักษรฐานกรณ์**ตั้งแต่เรียนบาลีอยู่แล้ว นอกจากไม่สนใจเท่านั้นเอง จะว่าไม่รู้พูดไม่ได้ ลงเป็นมหาเปรียญไม่รู้สิ่งเหล่านี้เป็นไปไม่ได้ว่าจั้นเลย เพราะนี่เป็นหลักสูตรของความเป็นมหาเปรียญ เป็นหลักสูตรฝ่ายบาลี ก่อนจะไปแปลธรรมบทต้องผ่านบาลีเหล่านี้เสียก่อน **สนธิ สมาส** เหล่านี้ต้องคล่องตัว ศัพท์ไหนเป็นสนธิ ศัพท์ไหนเป็นสมาส เป็น**ตัดติด อาชยาด นามกิตต์** รู้หมด ดีไม่ดียังรู้ไปจนกระทั่ง**ธาตุ วิภคติ ปัจจัย** จะมาว่าอะไรแต่อักษรฐานกรณ์ที่เรียนเพื่อสวดปาฏิโมกข์เท่านั้น ..

เกี่ยวกับการสวดปาฏิโมกข์อันเป็นกิจสงฆ์อย่างเต็มที่ไม่มี นี่เป็นสังฆกรรมประเภทหนึ่ง กิจสงฆ์ทั้งหมดที่จะเป็นความเรียบร้อยลงได้ในสังฆกรรมประเภทนี้ ต้องผู้สวดเป็นสำคัญ สวดปาฏิโมกข์ สวดไม่ถูกก็ไม่สมบูรณ์ สงฆ์ไว้วางใจให้ผู้นั้นทำหน้าที่เพื่อสงฆ์ทั้งวัด จึงต้องทำหน้าที่ให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยให้ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้เองจึงต้องเตือนเสมอ ก่อนที่ใครจะสวดต้องได้ฝึกซ้อมให้เป็นที่แน่ใจก่อน

ในระยะขึ้นเริ่มแรกแห่งการสวดนี้ถึงจะไม่รวดเร็วอะไรก็ตาม เราไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งกว่าการสวดให้ถูกต้องตามอักษรฐานกรณ์ เมื่อจำได้แม่นยำ สวดได้ถูกต้อง ในเบื้องต้นแม้จะสวดช้าไปบ้างแต่เมื่อความเคยชินมีแล้วก็รวดเร็วไปเอง ไม่ใช่เร็วแบบไม่ได้ถ้อยได้ความ เร็วตกตามบทตามบาท **ที่ไหนที่มีรัสสะมากๆ** ก็

เร็ว ที่มีโทษมากๆ ก็เข้าไปเอง ตามจังหวะของการสวดที่มีเสียงสั้นเสียงยาว เคยชินแล้วเป็นไปเอง ความเร็วก็เร็วไปเอง เร็วไปตามหลักแห่งความถูกต้อง ไม่ใช่รวดเร็วไปด้วยสักแต่อย่างนั้นไม่นับเข้าในกฎเกณฑ์นี้ ...”

การขณินัย

“...ขณินัย พ่อแม่ครูจารย์มันให้ขอรวมกันหมดทีเดียว ท่านก็ชี้แจงเหตุผลให้ทราบ ขอในเวลาบางอย่างเป็นอย่างหนึ่ง ขอในเวลาที่บ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วมารวมกันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่ง ไม่ขัดต่ออาวุโสกันแต่ เพราะในขณะนั้นเป็นนามลูกศิษย์ขณินัยจากอาจารย์ด้วยกันทั้งนั้นท่านว่า ก็ถูกของท่าน แต่มีแปลกอยู่เราไม่เคยเห็น เณรท่านให้ขณินัยเหมือนกันนะ คือความพึงพิงสำหรับเณร องค์ไหนหนอท่านให้ขณินัยผมลืมเสียแล้ว พอได้เป็นแบบฉบับอันหนึ่งให้เป็นข้อคิดสำคัญ...”

หลักธรรมหลักวินัยเหนืออาวุโสกันแต่

“...ไ้อ้เราจะว่าขวานผ่าซากก็ตาม หรือจะว่าตรงไปตรงมาก็ตาม เหตุผลมียังไรธรรมมียังไรเราพูดตามนั้นเลย ไม่น่าเลื่อมใสเราบอกว่าไม่น่าเลื่อมใส ผิดเราว่า ผิดเลย เรื่องครูเรื่องอาจารย์ว่าเป็นผู้ใหญ่ไม่สำคัญยิ่งกว่าธรรมกว่าวินัย เรื่องหลักธรรมหลักวินัยเป็นหลักสำคัญมากที่สุดทีเดียว เราเคารพตรงนี้ ถึงเคารพอาวุโสกันแต่ก็ตาม ก็ต้องเป็นผู้มีหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องยืนยันพอที่จะเป็นอาวุโสกันแต่ได้โดยสมบูรณ์ แล้วควรกราบไหว้บูชาซึ่งกันและกัน เคารพซึ่งกันและกัน ก็ถือในหลักเกณฑ์ของธรรมวินัยเป็นหลักเป็นเกณฑ์ ไม่ใช่จะว่าบวชมาหลายๆ พรรษา แล้วก็ว่าเป็นอาวุโส จะให้กราบให้ไหว้เลยอย่างนั้นไม่ได้ ในหลักพระวินัยมี อายุ ๖๐ พรรษายังต้องมาขณินัยต่อพระผู้มีพรรษาน้อยกว่า นั่นคือไม่สามารถที่จะรักษาตนได้ อายุพรรษาจึงไม่สำคัญ...”

การอดอาหาร อดนอน

“...ดังที่ท่านอดอาหาร ในวัดป่าบ้านตาดนี้เรียกว่าเด่นมาตลอด ใครจะว่าบ้าก็ให้ว่ามา หลวงตาบวเป็นสมภารวัดป่าบ้านตาด พาลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลายดำเนินมา ผิดถูกประการใดให้พิจารณา เราเรียนมาก็เรียนมาเพื่อมรรคเพื่อผล เพื่ออรรถเพื่อธรรมอย่างสูงทีเดียวตั้งแต่ต้นเลย การมาปฏิบัติก็ปฏิบัติเพื่อมรรคเพื่อผลเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการปฏิบัติเหล่านี้จึงแน่ใจว่าไม่ผิด เช่น อดอาหาร อดนอน อาหารนี่เป็นสำคัญพญทางธาตุขันธ์ แต่เป็นภัยต่อจิตใจได้ถ้าผู้ไม่พิจารณา เพราะฉะนั้นจึงให้แบ่งสัปปะสน์ส่วนกันให้พอดี ธาตุขันธ์ก็ให้พอเป็นไปอย่าให้เหลือเฟือจนเกินไป จะกลายเป็นหมูขึ้นเขียงแล้วไม่ยอมลง ต้องมีการฝึกการทรมาน

พระเราถ้านั้นมากๆ สติไม่ดี ดีไม่ดีล้มเหลว จำให้ตึนะข้อนี้พระ พอผ่อนอาหารลงไปสติจะเริ่มดีขึ้น ผ่อนลงไปหรือตัดอาหารเป็นวันๆ ไป สติดี ตึขึ้น

ปัญญจะสอดแทรกไปตามๆ กัน ส่วนมากอดอาหารผ่อนอาหารนี้ถูกจิตนิสัยของผู้ปฏิบัติมากที่สุด มากกว่าข้อปฏิบัติอย่างอื่นๆ อย่างท่านว่า รุณงค์ ๑๓ นั้นก็เพื่อกำจัดกิเลส คำว่า รุณงค์ ก็แปลว่าเครื่องกำจัดกิเลสนั่นแหละ อะไรที่ถูกกับจิตนิสัยของตนให้ยึดมาปฏิบัติ เช่นท่านบอกว่าเนสัชชิก ไม่นอน จะกำหนดสักกี่วันก็คืนก็แล้วแต่ แล้วปฏิบัติตามนั้น ผลเป็นยังงี้บ้าง เราสังเกตดูผล ถ้าไม่ได้ผลทั้งนี้เราก็พยายามทำเต็มกำลังตามรุณงค์ข้อนั้นๆ เราก็แยกเสีย เห็นว่าไม่ถูกก็พลิกไปข้ออื่น

สำหรับอดอาหารนี้ไม่มีในรุณงค์ ๑๓ แต่มีในธรรมข้ออื่น เช่น **บุพเพสิกขา** ไม่มีในรุณงค์ ๑๓ แต่ก็อยู่ในธรรมเช่นเดียวกัน เช่นบุพเพสิกขาเป็นต้น ในบุพเพสิกขาท่านแสดงไว้ว่า ถ้าพระอดอาหารเพื่อไ้อ้เพื่ออดแล้วปรับอาบัติทุกความเคลื่อนไหวเลย ไม่ว่าจะอยู่อาการใดปรับอาบัติเป็นโทษทั้งนั้นๆ ห้ามอด พุดง่าย ๆ ถ้าฝืนอดไปก็ปรับโทษตลอด อดอาหารเพื่อกิเลสตัณหา คืออดเพื่อไ้อ้เพื่ออดเพื่อให้เขายกยอตนว่าเป็นผู้รู้ผู้ฉลาดเพราะอดอาหารอย่างนี้ ปรับอาบัติตลอดเวลา นี่คือข้อธรรม มีในคัมภีร์ เรายกมาแสดงให้ฟัง แต่ถ้าอดเพื่ออรรถเพื่อธรรมแล้วอดเกิด เราตลาคตอนุญาติ นี่ธรรมเหมือนกัน คืออดเพื่ออรรถเพื่อธรรมอดเกิด เราตลาคตอนุญาติ

การอดนี้ก็ต้องสังเกตดูจิตนิสัยของตน เหมาะสมกับการอดอาหารหรือไม่เหมาะ ส่วนมากเหมาะ เพราะอาหารกับธาตุขันธ์มันเข้ากันได้ ธาตุขันธ์นี้มีกำลังทับจิตใจ การภาวนาไม่ค่อยสะดวก จึงต้องได้ผ่อนสั้นผ่อนยาวอยู่เสมอ ผู้ปฏิบัติอย่าทำสุดสัสมัหัดันๆ เดๆ สักแต่ว่าทำไมเกิดประโยชน์...”

ถือรุณงค์เข้าพรรษา

“...นี่เข้าพรรษาแล้วตั้งแต่วันพຸนี้ไปนั่นก็จะบิณฑบาตดังรุณงค์ที่เคยปฏิบัติมาทุกปี ประชาชนทั้งหลายมีศรัทธาก็เอามาใส่บาตร ตามเขตที่ปักไว้แล้วถือเอากำแพงเท่านั้นเป็นบาทรฐาน เรียกว่ารับมาถึงนั่นแล้วก็หยุด เราเอานั่นเป็นบาทรฐานไปเลย .. พระท่านรับบิณฑบาตมาแล้วก็เป็นเรื่องของท่านเอง ข้อวัตรปฏิบัติประจำพระก็คือไม่รับบิณฑบาตไม่รับอาหารเมื่อเข้าในวัดแล้ว .. ถ้าท่านรับก็ขาดรุณงค์ข้อนี้ ท่านไม่ใช่เยอหยิ่งจองหองนะ รุณงค์บังคับไว้ให้เป็นผู้มีศรัทธามากน้อย ได้มากได้เท่าไรก็ตามเอาเพียงเท่านั้นๆ เพื่อจะตัดกิเลสตัวมันโลกมากินไม่พอนั่นเอง ตีลงมาธรรมะจะได้ค่อยเจริญรุ่งเรืองขึ้นไปเป็นลำดับ นี่การปฏิบัติตน...”

การเข้าพรรษา

“...ประเพณีการเข้าพรรษานี้ ถือเป็นกิจสำคัญสำหรับพระนับแต่ครั้งพุทธกาลมา เริ่มแรกจริงๆ ก็ไม่มีการจำพรรษา เห็นมีความจำเป็นเกี่ยวกับการเที่ยวของพระไม่มีเวลาเวลา ทำคนอื่นให้ได้รับความเสียหายบ้างหรือมากน้อยตามแต่พระเณรมีจำนวนมาก เที่ยวไม่มีเวลาหยุดทั้งหน้าแล้งหน้าฝน เมื่อเขากราบทูลพระพุทเจ้าเกี่ยวกับเรื่องการสัญจรไปมาของพระ พระองค์จึงทรงบัญญัติ

ให้มีการจำพรรษา การอยู่จำพรรษานั้นต้องอยู่ให้ครบไตรมาสคือ ๓ เดือน มีวันนี้เป็นวันเริ่มแรก เพราะเป็นฤดูฝนสมกับการเข้าพรรษา จะอยู่ในสถานที่ใดก็ถือบริเวณนั้นเป็นขอบเขตของตน ซึ่งจะต้องจำพรรษาอยู่ที่นี่ตลอดไตรมาสคือ ๓ เดือน นี่เป็นประเพณีของพระเราต้องมีจำพรรษา จะไปเร็ว ร่อนๆ ไม่มีการจำพรรษาอย่างนั้นไม่ได้ ผิดพระวินัย ..

เขตในวัดเรานี้เป็นเขตที่กำหนดได้ง่ายที่สุด มีกำแพง นี่ในบริเวณวัดนี้เป็นเขตที่พระอยู่จำพรรษา กำหนดไตรมาส ๓ เดือน ไม่ได้ไปไหนถ้าหากไม่มีความจำเป็น เมื่อมีความจำเป็นสัตตาคหณียกิจไปได้ ๑ วันตามหลักพระวินัยแล้วกลับมา อย่างน้อยต้องมาค้างที่วัด ๑ คืนแล้วไปได้อีก ๑ วัน และกลับมาค้างที่วัดอีก ๑ คืน นี่ด้วยความจำเป็นที่จะต้องไป ด้วยสัตตาคหณียกิจต่อกัน ท่านอธิบายไว้ตามพระวินัยละเอียดมากทีเดียว แต่ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นก็ห้ามไปค้างคืนที่อื่น...”

สัตตาคหณียกิจ

“...สัตตาคหณียกิจ กิจที่ควรจะไปได้มี ๑ วันท่านบอก บิดามารดาป่วย เพื่อนฝูงสหายหรือครูหรืออาจารย์ป่วย ท่านก็บอกไว้ตามหลักพระวินัย วัตถุประสงค์จริงมากจนจะหาที่หลบที่ซ่อนที่อยู่ไม่ได้ เช่น ศาลาโรงฉัน เป็นต้น ให้ไปหาไม้มาทำมาซ่อมแซม สัตตาคหณียกิจได้ แล้วก็มาค้างวัดคืนหนึ่งแล้วออกไป ภายใน ๑ วันกลับมา หรือพวกศรัทธาญาติโยมที่เป็นศรัทธาใหม่ เช่น พระมหากษัตริย์ นี่ก็ไปได้ ๑ วัน สิ่งที่จะต้องอนุโลมในสิ่งนั้นท่านก็บอกว่ามี ก็พึงอนุโลมตามนี้

อย่าไปแบบสุมสุมหาไม่ได้หาได้หลัง นั่นดูไม่ได้นะ อย่าไปไหนก็สัตตาคหณียกิจไปเรื่อยๆ สัตตาคหณียกิจในสัตตาคหณียกิจนี้ เลยไม่ทราบว่าจะสัตตาคหณียกิจอะไร เก่งกว่าครูกว่าอาจารย์ไปอย่างนั้น มีแล้วนะ ทุกวันนี้ปรากฏแล้วทั้งๆ ที่เป็นครูเป็นอาจารย์นั้นแหละ ให้เห็นได้อย่างชัดเจน...”

ประเคนหรือเทน้ำล้างบาตรก่อนบิณฑบาต

“...ตามพระวินัย พระจะออกบิณฑบาต หรือใช้บาตร ต้องให้เณรหรือญาติโยมประเคนบาตรให้ก่อน ถ้าไม่มีใครประเคน เทน้ำล้างบาตรเขย่าไปมา แล้วเททิ้งเสียก็พอ แต่ถ้าเอาผ้าไปเช็ด ฟุ่นละออกจากผ้าก็จะไปติดเป็นบาตร เป็นอามิสบาตรใช้ไม่ได้ ตามสายตาของโลกเอาผ้าเช็ดแห้งก็สะอาดดีแล้ว แต่จริงๆ ในผ้าย่อมมีฟุ่นละออกอยู่โดยตามองไม่เห็น...”

ไม่บิณฑบาตไม่ฉัน อนิสงส์บิณฑบาต

“...การบิณฑบาต ถือเป็นกิจวัตรสำคัญประจำพระพุทธรูปในสายของท่านไม่ให้ขาดได้ เว้นแต่ไม่ฉันก็ไม่จำเป็นต้องไป ขณะไปก็สอนให้มีความเพียรทางกายในไม่ลดละทั้งไปและกลับจนมาถึงที่พัก ตลอดการจัดอาหารใส่บาตรและลงมือฉัน

การบิณฑบาตเป็นกิจวัตรข้อหนึ่งที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้บำเพ็ญ ให้ได้รับความสงบสุขทางใจ คือ เวลาเดินไปในละแวกบ้านก็เป็นการบำเพ็ญเพียรไปในตัวตลอดทั้งไปและกลับ เช่นเดียวกับเดินจงกรมอยู่ในสถานที่พัก หนึ่ง เป็นการเปลี่ยนอิริยาบถในเวลานั้น หนึ่ง ผู้บำเพ็ญทางปัญญาโดยสม่ำเสมอแล้ว เวลาเดินบิณฑบาตขณะที่ได้เห็นหรือได้ยินสิ่งต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาสัมผัสทางทวาร ย่อมเป็นเครื่องเสริมปัญญาและถือเอาประโยชน์จากสิ่งนั้นๆ ได้โดยลำดับ หนึ่ง เพื่อตัดความเกียจคร้านประจำนิสัยมนุษย์ที่ชอบแต่ผลอย่างเดียว แต่ขี้เกียจทำเหตุซึ่งเป็นคู่ควรแก่กัน หนึ่ง เพื่อตัดทิฐิมานะ ที่เข้าใจว่าตนเป็นคนชั้นสูงออกจากตระกูลสูงและมั่งคั่งสมบูรณ์ทุกอย่าง แล้วรังเกียจต่อการโคจรบิณฑบาตอันเป็นลักษณะคนที่ย่ำขอลาทำคนเดียว...”

บิณฑบาตซ้อนผ้าสังฆาฏิ

“...การบิณฑบาต ประเพณีหรือหลักวินัยพระพุทธเจ้ายืนตัวอยู่แล้ว การไปบิณฑบาตในหมู่บ้านให้ครองผ้าซ้อนกัน สังฆาฏิ จีวร เว้นแต่บิณฑบาตตามทุ่งนาหรือในครัว ไม่ได้เข้าบ้าน นี่เป็นประเภทหนึ่ง ใช้ผืนเดียวก็ได้ไม่ขัดข้อง แต่เข้าไปในหมู่บ้านแล้วต้องซ้อนผ้า ฟังให้ตื่น .. ถ้าลงได้เห็นแล้วเอาจริงๆ นะไม่เหมือนใคร เพราะพระวินัยมีชัดเจนมากทีเดียวประจำองค์พระ ให้ซ้อนผ้า เว้นแต่ฟ้าลงฝนตก อากาศมีดริမ်ฝนจะตก นี่ที่มีข้อยกเว้นในพระวินัย ถ้าอากาศแจ่มใสและเข้าไปในหมู่บ้านด้วย ให้ซ้อนผ้าเข้าไปบิณฑบาต ..

ให้ยึดหลักพระวินัยคือองค์ศาสดา ให้เกะติดนะ ถ้าพลาดจากพระวินัยคือพลาดจากศาสดา เหยียบหัวพระพุทธเจ้าไปพร้อมเลยนะ พระวินัยและธรรมนี้แลคือศาสดาของเธอทั้งหลายแทนเราตถาคตเมื่อเราตายไปแล้ว...”

การขบฉัน

“...การขบการฉันให้สำรวม ตาสำรวมในบาตร และเวลาฉันจึงหันหน้าเหม่อมองไปที่ไหนๆ นั้นความไม่มีสติ และเสียศักดิ์ศรีของผู้ฉันในบาตรเป็นอันมากทีเดียว นี่เราเคยเตือน มองดูแป๊บๆ มันขวางตานะ เพราะเราไม่เคยปฏิบัติอย่างนั้นมา ปุตตสณฺณู ปิณฑปาต มันก็มีทั้งสองภาคไม่ใช้ ปุตตสณฺณู ปิณฑปาต อันหนึ่งเป็นภาครับบิณฑบาตไม่ใช้ ปฏิคฺคเหสุสามิถิ ลิกฺขา กรณียา คือรับบาตรทำความสะอาดสัญญาอยู่ในบาตรในขณะที่รับบาตรนั้น ปุตตสณฺณู ปิณฑปาต ญญชิสสามิถิ ลิกฺขา กรณียา เวลาฉันจึงหันหน้าให้ทำความสำคัญอยู่ในบาตร ตาก็มองอยู่นี้ อย่าไปเลื้อยไปทางโน้นเลื้อยไปทางนี้ มองโน้นมองนี้

มองดูเห็นหมู่เพื่อนทำให้ขวางตาอยู่ดูไม่ได้ละ ผมเห็นอยู่นี้ เราเคยทำความเข้าใจเจ้าของตั้งแต่วันฉันในบาตรมาแล้ว เราทำเอาจริงเอางั้นนะ ทำความเข้าใจกับเจ้าของ จะไปฉันทะม่อๆ มองๆ ดูนั้นดูนี้ ทั้งเคี้ยวทั้งกลืนหาสติสติไม่ได้ โอ้ เสียดศีลศีลของกรรมฐาน อย่างน้อยเป็นอย่างนั้น อย่างมากก็เหลวความเลือนลอย ดูในนั้นในบาตร **ปุตตสญญี** ทำความเข้าใจ ทำความสำคัญอยู่ในบาตร สำรวมอยู่ในบาตรนั้น

ฉันก็อย่าให้ได้ยินเสียงจู้ๆ จี๊ๆ ให้ระมัดระวังกิริยาอาการของการขบการฉัน ใน ๒๖ ข้อเสขียวัตรท่านก็บอกไว้แล้ว ท่านสอนหมดการขบการฉัน การขบการถ่าย โอโห สอนละเอียดลออมาก พระวินัยละเอียดมากทีเดียว ถ้าหากเราดำเนินตามพระวินัยแล้วจะมีที่ตองติที่ไหนพระเรา มีแต่ความสวยงามทั้งนั้นแหละ ที่โลกเขาตองติหรือเพื่อนฝูงได้ตองติ แสงหูแสงตา เพราะความไม่ปฏิบัติตามหลักกรรมหลักวินัยนั่นเอง มันเลยไม่น่าดู อย่ามาทำให้เห็นนะ...”

พิจารณาอาหาร ฉันสำรวม

“...ถ้ามีญาติโยมตามออกมาแม้แต่คนหนึ่งขึ้นไป ท่านอนุโมทนา *ยลา สัพพี* ก่อนแล้วค่อยลงมือฉัน .. ท่านเริ่มทำความสงบอารมณ์พิจารณาปัจจุขณะ *ปฏิสังขายินโธ* ฯลฯ ในอาหารชนิดต่างๆ ที่รวมในบาตร โดยทาง *อนิจฺ ทุกฺขํ อนตฺตา* บ้าง ทางปฏิกุศลสัญญาบ้าง ทางธาตุบ้าง ตามแต่ความถนัดของแต่ละท่านจะพิจารณาแยกคายในทางใด อย่างน้อยประมาณหนึ่งนาทีขึ้นไป แล้วค่อยเริ่มลงมือฉันด้วยทำสำรวมและมีสติประจำตัวในการขบฉัน..

มีสติระงับการบดเคี้ยวอาหารไปทุกระยะ ไม่ให้มีเสียงดังกรอบแกรบมูมมามซึ่งเสียงมารยาทในการฉัน และเป็นลักษณะของความเผอเรอและตะกละตะกลามตามองลงในบาตร ทำความสำคัญอยู่ในบาตรด้วยความมีสติ ไม่เหม่อมองสิ่งนั้นสิ่งนี้ในเวลาฉัน อันเป็นลักษณะของความลืมหืมตัวขาดสติ..โดยสังเกตรหว่างจิตกับอาหารที่เข้าไปสัมผัสกับชีวหาประสาทและธาตุชั้นรับในเวลากำลังเคี้ยวกลืน ไม่ให้จิตกำเริบลำพองไปตามรสอาหารชนิดต่างๆ...”

ฉันพอประมาณ เลือกอาหารสัปปายะ

“...ได้อะไรมาจากบิณฑบาตก็ฉันพออย่าอดภาพให้เป็นไป ไม่พอกพูนส่งเสริมกำลังทางกายให้มาก อันเป็นข้าศึกต่อความเพียรทางใจให้ก้าวไปได้ยาก การฉันคนเดียวก็ควรฉันพอประมาณ ไม่มากเกินไปจนท้องอืดเพื่อย่อยไม่ทัน เพราะเหลือกำลังของไฟในกองธาตุจะย่อยได้ ความอดความหิวถือเป็นเรื่องธรรมดาของผู้พิจารณาธรรมทั้งหลายเพื่อความสิ้นทุกข์โดยไม่เหลือ นอกจากฉันคนเดียวแล้วยังสังเกตอาหารอีกด้วยว่า อาหารชนิดใดเป็นคุณแก่ร่างกาย ไม่ทำให้ท้องเสียและเป็นคุณแก่จิต ภาวนาสะดวง จิตไม่มัวหมองเพราะพิษอาหารเข้าไปทำลาย

เช่น เผ็ดมากเกินไป เค็มมากเกินไป ซึ่งทำให้ออกร้อนภายในท้อง ก่อความกังวลแก่จิตใจไม่เป็นอันทำความเพียรได้สะดวก เพราะกายกับใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกันและกระเทือนถึงกันได้เร็ว ท่านจึงสอนให้เลือกอาหารที่เป็นสัปปายะ ซึ่งเป็น

คุณแก่ร่างกายและจิตใจถ้าพอเลือกได้ ถ้าเลือกไม่ได้แต่ทราบอยู่ว่าอาหารนี้ไม่เป็นสัปปายะก็งดเสียดีกว่า ฟืนฉันทลงไปแล้วเกิดโทษแก่ร่างกาย ทำความทุกข์กังวลแก่จิตใจ ผู้ฉันคนเดียวมักทำความรู้สึกตัวได้ดี ไม่ฟุ้งเพ้อเห่อเหิมในรสอาหารชนิดต่างๆ...”

ห้ามฉันเนื้อ ๑๐ อย่างและเนื้อเจาะจงอีก ๓

“...เราเป็นผู้ปฏิบัติศีลธรรมไม่ปฏิบัติผิดจะเป็นอะไรไป เราเป็นผู้ขอทานเขาให้อะไรมาก็กินไปตามเรื่องตามราวเท่านั้นเอง ไม่เป็นการรบกวนเขาให้ยุ่งเหยิงวุ่นวาย อันนี้เป็นเรื่องของโลกเขาเป็นมาตั้งแต่ดั้งเดิม ห้ามอะไรเขาไม่ได้ เรื่องเนื้อ ๑๐ อย่างที่ไม่ให้ฉัน พระองค์ก็ทรงบัญญัติไว้แล้ว นับตั้งแต่ **เนื้อมนุษย์** เน้นะพึงชิ พระองค์ก็ไม่ให้ฉัน **เนื้อหมา เนื้อม้า เนื้อราชสีห์ เนื้อเสือโคร่ง เสือเหลือง เสือดาว เนื้องู เนื้อหมี เนื้อช้าง** เนื้อเหล่านี้ห้ามหมดแล้ว

ที่ห้ามก็ห้ามแล้วนี้ แล้วก็ยังมี **อุทิสสมังสะ** คือเนื้อที่เขาเจาะจงอีก ๓ อย่าง เนื้อเจาะจงเป็นยังงี้ เขาไป *ฆ่ามาเพื่อถวายพระ* พระเห็นอยู่ไม่ควรฉัน เห็นเขาเอาอาวุธชนิดนี้ไป แล้วได้สัตว์ชนิดนั้นมาตรงกับอาวุธชนิดนี้ เช่นได้แหเอาไปทอดปลานี้ แล้ววันหลังเขาเอาปลานี้มาถวาย คงเป็นเหมือนกับว่าเขาไปทอดแหเอาปลานี้เพื่อมาถวายพระฉัน *เมื่อสงฆ์อยู่ก็ไม่ควรฉัน* เมื่อสงฆ์อยู่ได้ยินเขาว่าฉันก็ไม่ฉัน หรือเนื้อสดๆ ร้อนๆ องค์กรใดสงฆ์อย่าฉัน เน้นะ ท่านก็บอกอยู่แล้ว องค์กรไหนไม่สงฆ์ก็ฉันได้ บอกชัดเจนอยู่แล้วนี้ ท่านก็บอกไว้แล้วที่ห้ามฉัน ฉันนั้นเป็นอาบัติฉันนั้น ฉันเนื้อมนุษย์เป็นอาบัติอุลลัจฉัย กับบอกไว้หมด จากนั้นก็ห้าม **เนื้ออุทิสสมังสะ** ที่เขาเจาะจงก็บอกไว้แล้ว แม้เช่นนั้นองค์กรไหนไม่รู้ไม่เห็นก็ฉันได้บอกไว้อีก...”

กาลิกระคนกัน

“...ไปบิณฑบาตกับท่าน (หลวงปู่มั่น) เขาเอาน้ำตาลบใส่มาให้ น้ำตาลบหลักพระวินัยมีนี้ กาลิกระคนกัน ไม่ระคนกัน บอก เช่นน้ำตาล ถ้านำมาผสมกับข้าว อายุได้แค่ข้าวเท่านั้น จากเขายันเที่ยง น้ำตาลที่นี้จะหมดอายุ ถ้าเปื้อนข้าวเนะ ถ้าไม่เปื้อนข้าวน้ำตาลนี้จะเก็บไว้ได้ตามกาล คือ ๑ วัน คือฉันได้ในเวลาวิกาลตลอดอายุ ๑ วันของมัน ถ้าผสมกับข้าวแล้วจะได้เพียงถึงเที่ยงเท่านั้น เรายกตัวอย่างเฉพาะอันเดียวเนะ กาลิกนี้มีถึงสี่กาลิก **ยาวกาลิก ยามกาลิก สัตตาห-กาลิก และยาวชีวิก**

ยาวกาลิก คือประเภทอาหาร รับประทานแล้ว พอถึงเที่ยงวันหมดอายุแล้วเอามาฉันอีกไม่ได้เนะ ฉะนั้นอาหารมาจริงๆ พระจึงไม่รับประทานถ้าเลยหลังฉันแล้ว มีข้อพระวินัยอยู่ ส่วน **ยามกาลิก** ได้ชั่ว ๒๔ ชั่วโมงเป็นอย่างมาก คือพวกน้ำอัฐฐพาน ส่วน **สัตตาหกาลิก** พวกน้ำอ้อย น้ำตาล เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง อันนี้เมื่อไม่ระคนกับอาหารประเภทที่อายุสั้น ก็ฉันได้ตามกาลของมัน คือ ๑ วันจึงหมดอายุ เมื่อหมดอายุแล้วต้องเสียสละไปเลยนะ มาอยู่อีกไม่ได้ ส่วน **ยาวชีวิก** นั้นเป็นพวกยา ฉันได้ตลอดกาลของมัน คือจนกระทั่งหมด ยาวชีวิกคือตลอดชีวิตของยานั้น...”

ฉันขามน้อย..ผ้าหุด รสอาหารเหี้ยมธรรมดา

“...มองไป โห ชดกันเป็นแถวในขามน้อยๆ ในวัด .. แล้วกัน มันเป็นหลักปฏิบัติอันหนึ่งแล้วนี่ นึกในใจ จนกระทั่งไปถึงเณรน้อยเราไปดู ไม่เห็นเวลาเราดู มัวแต่รสเหี้ยมหัวใจอยู่นั้น รสอะไร รสอาหารเหี้ยมเอา รสธรรมเลยขึ้นไม่ได้ชิตายพิณาคฉิบหายหมด รสอาหารมันเหี้ยม รสลิ้นมันไปเหี้ยม รสอาหารเข้าไปเหี้ยมลิ้น รสลิ้นก็เหี้ยมธรรมดาแหละกระจัดกระจายไม่มีเหลือ จึงได้เตือน จะแก้ไขไม่แก้ไขยังงี้กับบอกทุกคนแล้วนี่ ..

แล้วเวลาฉันจึ่งหันก็ผ้าหุดลุ่มลงมานี้ มัวแต่เพลินกับรสเท่านั้น ผ้าหุดลงไปก็ไม่เห็นไม่สนใจ ดูไปๆ กลัวจะบงจะพร่องกลัวจะผลอเนื้อผลอตอะไร จึงได้ไปดูๆ แล้วเป็นยังงี้ นานๆ ดูทีหนึ่ง...”

ขนาดบาตรเพื่อการรุดงค์

“...บาตรพระกรรมฐานสายท่านอาจารย์มั่น รู้ลึกลับขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นส่วนมาก ทั้งนี้เนื่องจากท่านชอบเที่ยวรุดงค์ไปในที่ต่างๆ ตามป่าตามภูเขา ประจําณีสัย..บริวารจําเป็นที่ควรนำติดตัวไปด้วยในเวลาออกเที่ยวรุดงค์นั้นไม่มีมาก มีเพียงบาตร สังฆาฏิ จีวร สบง ผ้าอาบน้ำ ถอด มุ้ง กาน้ำ เครื่องกรองน้ำ มีดโกน รองเท้า เทียนไขบ้างเล็กน้อย และโคมไฟที่เย็บหุ้มด้วยผ้าขาวสำหรับจุดเทียนเดินจงกรมทำความเพียร ..

บริวารบางอย่าง เช่น ผ้าสังฆาฏิ มุ้ง มีดโกน เทียนไข และโคมไฟ ท่านชอบใส่ลงในบาตร ดังนั้นบาตรพระรุดงค์จึงมักใหญ่ผิดธรรมดาบาตรทั้งหลายที่ใช้กัน เพราะจําต้องใส่บริวารเพื่อความสะดวกในเวลาเดินทาง พอบาตรเต็มบริวารก็หมดพอดี .. บาตรที่มีขนาดใหญ่ เวลาฉันจึ่งหันก็สะดวก เพราะท่านฉันสำรวมในบาตรใบเดียว มีความีหวานท่านรวมลงในบาตรทั้งสิ้น...”

การรักษาบาตร

“...การปฏิบัติต่อบาตร วิธีวางบาตร วิธีล้างบาตร วิธีเช็ดบาตร และวิธีรักษาบาตร.. พอฉันเสร็จก็ล้างและเช็ดบาตรให้สะอาดปราศจากกลิ่นอาย การล้างบาตรอย่างน้อยต้องล้างถึงสามน้ำ เมื่อเช็ดแห้งแล้วถ้ามีแดดก็ผึ่งครู่หนึ่ง แล้วเก็บไว้ในที่ควร ถ้าอากาศแจ่มใสฝนไม่ตก ก็เปิดฝาไว้เพื่อให้หายกลิ่นที่อาจค้างอยู่ภายใน

การรักษาบาตร ท่านรักษาอย่างเข้มงวดกวดขันเป็นพิเศษ คนไม่เคยล้าง ไม่เคยเช็ดและไม่เคยรักษาบาตร ท่านไม่อาจมอบบาตรให้อย่างง่ายดาย เพราะกลัวบาตรจะเข้าสนิม กลัวจะวางไว้ในที่ไม่ปลอดภัย กลัวบาตรจะกระทบของแข็งและกลัวตกลงถูกอะไรๆ ตกหรือบุนแล้วเกิดสนิมในวาระต่อไป เมื่อเกิดสนิมแล้วต้องขัดใหม่หมดทั้งลูกทั้งข้างนอกข้างใน แล้วระบมด้วยไฟอีกถึงห้าไฟตามพระวินัยจึ่งจะใช้ได้ต่อไป ซึ่งเป็นความลำบากมากมาย ท่านจึงรักสงวนบาตรมากกว่าบริวารอื่นๆ ไม่ยอมปล่อยมือให้ใครง่าย ๆ ...”

กัปปิยภัณฑ์

“...บางที่เขาเอาปลาร้าห่อใส่บาตรให้ กลับพอไปถึงถ้าปลาร้าเป็นปลาร้าดิบ และไม่มีญาติโยมสักคน ก็ต้องได้เอาออก ไม่ได้กิน ภาษาทางภาคนี้เขาเรียกหมากแวงหมากไฟนี้ หมากแวงอย่างอยู่หน้าศาลานี้ เขาเอามาให้กินจะกินได้ยังงี้เองมๆ แล้วก็คายทิ้ง เพราะไม่ได้กัปปิยะ มะไฟก็อมๆ สักลูกสองลูกบ้างแล้วก็ได้ทิ้งพอรำคาญนี้ละ อมเดี๋ยวมันจะลงคอไป ไม่ได้กัปปิยะก่อน ..

กัปปิยภัณฑ์คือสิ่งจําเป็นที่จะซื้อจะหามาสำหรับพระ แต่เราตลาดไม่อนุญาตให้พระรับเองหรือเช่ารับไว้ก็ดี ถ้ามีความยินดีต่อการรับเงินรับทองนั้นปรับอาบัติอีก คือไม่ให้ยินดีในเงินในทอง ให้ยินดีในกัปปิยภัณฑ์ต่างหาก กัปปิยภัณฑ์ที่เงินทองจะแลกเปลี่ยนมา ให้ยินดีทางโน้นต่างหากไม่ให้มายินดีในเงินทอง นี่เป็นข้อผ่อนผัน ..

เพียงปัจจัยเครื่องอาศัยเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่ท่านให้ระมัดระวังรักษาเอาอย่างมากมาย ดังเราทั้งหลายได้เห็นแล้วในพระวินัยของพระเป็นอย่างไร ในธรรมชาตินี้ท่านเข้มงวดกวดขันอย่างไรบ้าง ถึงขนาดที่ต้องสละในท่ามกลางสงฆ์เป็นเรื่องเล็กน้อยเมื่อไร .. พระพุทธเจ้าจึงทรงอนุญาตไว้โดยความมีข้อแม้ ให้ถือเป็นการจําเป็นเพียงกัปปิยภัณฑ์ ไม่จําเป็นในเงินในทอง อย่ายินดีในเงินในทอง ถ้ายินดีอย่างนี้แล้วปรับโทษปรับอาบัติอีก...”

เงินทองตกหล่นในวัด

“...ความละเอียดลออของธรรมวินัยพระพุทธเจ้า ตามธรรมดาท่านห้ามจับเงินและทอง ห้าม ห้ามเด็ดขาด แต่ที่นี้เมื่อเวลาที่มีสมบัติเงินทองของมีค่ามาตกอยู่ในวัดต้องจับต้องเก็บ ไม่เก็บไม่ได้ ปรับโทษพระ ตามธรรมดาจับต้องไม่ได้ เมื่อเห็นของมีค่าของผู้ใดก็ตามมาตกอยู่ในสถานที่รับผิชอบของพระ พระต้องเก็บแล้วโฆษณาหาเจ้าของ ถ้าโฆษณาหาเจ้าของไม่ได้ หมด เรียกว่าหมดความสามารถแล้ว เอาปัจจัยเอาสมบัติอันนี้ไปแลกเปลี่ยนกัน เอามาทำประโยชน์ส่วนรวมไว้ในวัด

เวลาเขามาถามันสุดวิสัยแล้วก็ชื้อบอ กนี้ ทำไว้แล้วศาลาหลังนี้ นั่นพระวินัยถ้าธรรมดาจับไม่ได้ ถ้าตกอยู่ในวัดหรือในบริเวณรับผิชอบของพระต้องเก็บ ไม่เก็บไม่ได้ ปรับโทษพระ เนะ เป็นอย่างนั้นละ จับแล้วโฆษณาหาเจ้าของ ไม่มีแล้วก็เอาของนี้ที่เป็นของมีค่าไปซื้ออะไรแลกเปลี่ยนมาสร้างสาธารณประโยชน์ขึ้นในสถานที่นั้น เป็นอย่างนั้นพระวินัยของพระท่านสอนอย่างนั้น...”

ออกพรรษาแล้วเที่ยวรุดงค์

“...พอออกพรรษาแล้ว ท่านพระอาจารย์มั่นจึ่งชอบออกเที่ยวรุดงค์ทุกๆ ปี โดยเที่ยวไปตามป่าตามภูเขา ที่มีหมู่บ้านพอได้อาศัยโคจรบิณฑบาต .. นำพระเข้าบิณฑบาตในหมู่บ้านด้วยบทธรรมหมวดต่างๆ คือสอนวิธีครองผ้าและทำสำรวมใน

เวลาเข้าบิณฑบาต ไม่ให้มองโน้นมองนี่อันเป็นกิริยาของคนไม่มีสติอยู่กับตัว แต่ให้มองในท่าสำรวมและสงบเสงี่ยมมีสติทุกกระยะที่ก้าวไปและถอยกลับ ใจรำพึงในธรรมที่เคยบำเพ็ญมาประจักษ์นัย ..

ที่โคจรบิณฑบาตถ้ามีหมู่บ้านราว ๔-๕ หลังคาเรือน หรือ ๘-๙ หลังคา ก็พอเป็นไปสำหรับพระรุดงค์เพียงองค์เดียวไม่ลำบากอะไรเลย ตามปกติพระรุดงค์กรรมฐานไม่ค่อยกังวลกับอาหารคาวหวานอะไรนัก บิณฑบาตได้อะไรมาท่านก็สะดวกไปเลย แม้ได้เฉพาะข้าวเปล่าๆ ไม่มีกับเลย ท่านยังสะดวกไปเป็นวันๆ เพราะเคยอดเคยอิ่มมาแล้วจนเคยชิน...”

ปวารณาออกพรรษา

“...วันนี้เป็นวันปวารณาวินออกพรรษาวางฉันนะ เข้าพรรษาครบไตรมาส ๓ เดือน ก็มาครบวันนี้ แล้วออกวันนี้ ครบ ๓ เดือน .. คำว่า “ปวารณา” พระจะไม่ทราบก็มีนะ เวลานั้นมันจะเป็นเพียงพิธีกริยาออกมาจากความไม่มีธรรมในใจ ไม่มีวินัยในใจแล้วนะ คำว่า **สงฆม ญนเต ปวารมิ** คือปวารณาตน เปิดโอกาสตนแก่สงฆ์ทั้งหลายที่นั่นรวมกันอยู่นี้ คือเปิดเผยเปิดโอกาสให้กันแนะนำตักเตือนสั่งสอนได้ ผิดพลาดประการใด ได้เห็นก็ดี กิริยาอาการที่ไม่ถูกต้องนั้น ได้ยินก็ดี กิริยาแห่งการแสดงหรือการพูดออกมา หรือได้สงสัยก็ดี เหล่านี้ ให้ตักเตือนสั่งสอน เมื่อทราบแล้วจะได้ปฏิบัติแก้ไขตัดแปลงต่อไป .. คำปวารณาจึงไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เปิดโอกาสไม่ให้มีทิฏฐิมานะต่อกัน ไม่มีคำว่าชาติชั้นวรรณะ เป็นสังฆะหรือเป็นพระสงฆ์สาวกบุตรอันเดียวกัน เปิดโอกาสให้กัน

เพราะความรู้เราลำพังคนเดียว ไม่สามารถที่จะรู้รอบได้ในกิริยาความเคลื่อนไหวของตน จึงต้องได้อาจารย์ผู้อื่นคอยแนะนำตักเตือนสั่งสอน นับแต่ครูบาอาจารย์ลงมาถึงพระเพื่อนฝูงด้วยกัน คอยแนะนำตักเตือนสั่งสอนกัน เปิดโอกาสให้กันเพื่ออรรถเพื่อธรรม ไม่ได้เพื่อทิฏฐิมานะฐานะสูงต่ำอะไรเลย สิ่งเหล่านั้นไม่ใช่ธรรม ความเป็นธรรมก็คือความเปิดโอกาสเพื่ออรรถเพื่อธรรมคือความถูกต้องดีงามแก่ตน เมื่อท่านผู้อื่นผู้ใดได้เห็นความไม่ดีไม่งามของเราที่แสดงออก ด้วยการได้เห็นได้ยินได้ฟัง ด้วยรังเกียจสงสัยก็ตานั้นจะได้เตือนเรา ก็จะได้รับไว้ประพฤติปฏิบัติ

เรื่องทิฏฐิมานะนั้นเป็นเรื่องของกิเลส การเปิดโอกาสตักเตือนซึ่งกันและกันนั้นเป็นเรื่องของธรรม เพราะเราอยู่ด้วยกันหลายคน อาจมีความผิดพลาด จึงต้องเปิดโอกาสให้แนะนำหรือตักเตือนซึ่งกันและกันได้ ให้พากันเข้าใจตามนี้ นี่ละพระโอวาทของพระพุทธเจ้า...”

งานกฐิน

“...กฐินตั้งแต่วันแรมค่ำหนึ่งเดือน ๑๑ ไปถึงวันเพ็ญเดือน ๑๒ หมดเขตกฐิน .. วันเพ็ญยังทอดได้อยู่ กฐินนี้เป็นสิ่งที่อนุโลมต่างหากนะ พระพุทธเจ้าทรงอนุโลมผ่อนผันให้ พระชาวเมืองปาฐะเดินทางมา จะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ณ กรุงสาวัตถี เข้าไม่ได้ เข้าไม่ทันต้องหยุดจำพรรษาที่เมืองสาเกตก่อน พอออกพรรษา

หนทางยังแจ้งด้วยน้ำ ก็รีบเดินทางมา ผ้าเปียกหมดเลย มีผ้ามาเท่านั้นเปียกหมด ท่านเลยอนุโลมผ่อนผันให้เป็นผ้าพิเศษอีก มีกฐินเข้าไป ให้มีการทอดกฐินเป็นการอนุโลม เพราะฉะนั้นจึงมีกฐินมาเรื่อย

เดิมจริงๆ ไม่มีกฐิน มีแต่ผ้าบังสุกุลเป็นพื้นมาเลย บังสุกุลคือผ้าที่คลุกเคล้าอยู่ตามฝุ่นตามอะไร สกปรกโสมนไม่เลือกละ บังสุกุลคือตกอยู่ขึ้นขึ้นขึ้นหรือตามป่าช้าหรือตามสายทาง ผ้าเศษผ้าเดนผ้าทิ้ง นี่ละพระท่านไปเก็บมาซักบังสุกุลได้มาแล้วก็มาเย็บปะติดปะต่อกันเป็นสบงบ้างจีวรบ้างสังฆาฏิบ้าง เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงทรงผ่อนผันเอาอย่างมากทีเดียว คือสังฆาฏินี้ธรรมดาสองชั้น แม้จะประร้อยชั้นก็ตามพระองค์ก็ทรงอนุญาต ขาดตรงไหนๆ ท่านปะท่านซุนเข้าไปถึงร้อยชั้นเราตลาดก็อนุญาต นั่นท่านทรงผ่อนผันเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติของพระ แต่ก่อนเป็นอย่างนั้น

ครั้นหลังมานี้ก็เห็นพระท่านมาจากเมืองอื่น เข้ามาเมืองที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ จีวรเปียกปอนมา มาประชุมมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าก็เลยมาไม่ได้ จีวรเปียกปอน จะเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเวลานั้นมาไม่ได้ เพราะจีวรเปียกหมด ท่านมีผ้าเพียงสามผืน พระองค์จึงทรงผ่อนผันให้มีกฐิน อนุโลมให้มีผ้า จะเป็นจีวรสองผืนก็ได้ บริหารใดก็ตามเป็นสิ่งที่พิเศษเหลือจากไตรจีวรสามผืนนั้นก็ได้เรื่อยมาเป็นกฐินที่นี้กฐินก็เลยใหญ่กว่าบังสุกุลไป...”

ไม่ใส่รองเท้าเข้าบ้าน

“...สรุปแล้วก็ถือว่า สิ่งที่เป็นอาบัติเล็กน้อยๆ ก็คงจะเล็งไปตามกาลสมัย เช่น อย่างท่านห้ามใส่รองเท้าเข้าไปในบ้านอย่างนี้ละ นอกจากเท้าเป็นแผล ห้ามใส่รองเท้าเข้าไปในหมู่บ้าน อันนี้เวลาเปลี่ยนแปลงมาเปลี่ยนแปลงมา จนทุกวันนี้เศษแก้วเต็มไปหมดตามลาน ก็ทำความสะอาดลำบากเหมือนกัน นี่ก็ทำให้คิดอยู่

แต่อย่างไรก็ตามสำหรับเราแล้วไม่เคยใส่รองเท้าเข้าไปหรอก แม้จะตายและเท้านี้จะเหวอะหะเพราะแก้วตำก็ช่างมันละ ขอให้เราได้บูชาตลาดแล้วเป็นพอ นี่สำหรับเราเองเป็นอย่างนั้น แต่เราพิจารณาเพื่ออรรถนะทั้งหลายที่เห็นว่าเป็นความเหมาะสมอย่างไรบ้าง ที่ท่านห้ามใส่รองเท้าเข้าในบ้าน สำหรับในวงธรรมยุตเราไม่เคยมี นอกจากจะเป็นธรรมยุตจรวดก็เอาแน่ไม่ได้เหมือนกัน...”

เที่ยววิเวก

“...ออกพรรษานี้ใครอยากจะไปเที่ยวภาวนาหาที่สงบสักก็ไปนะ ผมไม่ได้ห้าม ก็ไม่ทราบจะห้ามเพื่ออะไร นอกจากที่ไหนเป็นที่เหมาะสมในการประกอบความพากเพียรเท่านั้น เอาไป ว่าอย่างนั้นเลย ผมพร้อมเสมอที่จะส่งเสริมหมู่เพื่อนในทางที่เป็นผลเป็นประโยชน์ เฉพาะอย่างยิ่งคือจิตตภาวนา

พอออกพรรษาแล้วก็เข้าป่าเข้าเขาเลย แต่ก่อนหากเป็นมาอย่างนั้น อย่างสมัยที่เราอยู่กับพ่อ แม่ครูจารย์มันเป็นอย่างนั้น .. ตามธรรมดาพอออก

เทศนาอบรมนักภavana

การเทศนาสอนโลกขององค์หลวงตานั้น มีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๓ เป็นต้นมา ในเบื้องต้น ท่านเทศนาอบรมพระอยู่ในป่าในเขา จากนั้น พระเข้ามาศึกษากับท่านมากขึ้นเรื่อยๆ ประชาชนก็เริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น เมื่อมีความจำเป็นต้องได้สร้างวัดป่าบ้านตาดขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เพราะโยมมารดาของท่าน เป็นเหตุแล้ว การเทศนาอบรมนักภavanaไม่ว่า จะเป็นแม่ขวแม่ชีหรือเป็นฆราวาสผู้ตั้งใจ ปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้นอย่างจริงจังก็เริ่ม ปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าเดิม ดัง เรื่องราวต่อไปนี้

คุณเพาพงา วรธนะกุล ที่วัดป่าหนองแขง จ.อุดรธานี

พญ.ม.ร.ว.สังศรี เกตุสิงห์

โยมแม่ชมเชยการเทศน์

เนื่องจากโยมแม่ขององค์หลวงตามิได้ ฝึกหัดอ่านเขียนหนังสือมาเพราะสมัยก่อน การศึกษายังไม่เจริญดังเช่นปัจจุบัน จึงต้องอาศัย ลูกหลานหรือนักปฏิบัติธรรมสตรีที่มาพักภavana ที่วัดป่าบ้านตาดให้ช่วยอ่านหนังสือที่ท่านเป็นผู้เขียนให้ฟังทุกวัน ดังนี้

“...เรื่องโยมแม่ .. คุณหญิงสงศรี (เกตุสิงห์) หนึ่ง คุณเพาพงา (วรธนะกุล) หนึ่ง เวลา มาอยู่ที่วัดป่าบ้านตาดแล้วตอนบ่าย ๔ โมง จะผลัดกันมาอ่าน “หนังสือประวัติหลวงปู่มั่น” ให้โยมแม่ฟังทุกวัน อ่านวันละชั่วโมง หรือ ๔๐ กว่านาทีทุกวัน จนกระทั่งจบ

เราเข้าครัวออกครัวก็อย่างที่เรเข้าอยู่นี้ เข้าออกอยู่อย่างนั้น พอไปที่ศาลา วันนั้น ไปธุระกับพระ ไม่ใช่ไปโดยลำพัง เราดูนั่นดูนี่ อันนั้นไปด้วยมีกิจธุระ พอเห็นเราเข้าไปโยมแม่ ปุบปับมาเลย ตอนนั้นไม่มีใคร ศาลาหลังเล็กๆ แม่มาก็มานั่งพักกลางแจ้ง พักบนคือปากไม้ไผ่ สับไม้ไผ่ เราก็นั่งไปนั่งนั้น พอเรานั่งปั๊บแม่ก็ว่า ‘ให้แม่ชมเชยสักหน่อยนะ’

‘ชมเชยอะไรกัน? ที่ตอนเป็นเด็กเป็นเล็ก ทั้งดูทั้งดำทั้งเขียนทั้งดี เวลาโตมาแล้วมาชมเชย ทาอะไร’ เราว่าอย่างนี้ แหะ แม่กับลูกแหะกัน

ทางแม่ก็ตอบดิฉัน ‘โอ้ย! เวลาเป็นเด็ก ก็เป็นอย่างหนึ่ง มันน่าเขียนน่าดีก็เขียนดีเอา บ้างแหละ ที่นี้เวลาโตมาแล้วก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง แม่ชมเชยสักหน่อย เวลาแต่งหนังสือทำไมถึง ได้เลิศเลอหยดย้อยเอานักหนา แต่งหนังสือ ประวัติท่านอาจารย์มั่นนี้อ่านจบแล้ว แม่ซาบซึ้ง มาก บางทีน้ำตาร่วงเลย อัจฉริยะธรรมพระพุทเจ้า ก็อัจฉริยะ น้ำตาร่วงเกี่ยวกับหลวงปู่มั่นด้วย ที่หลวงปู่มั่นท่านได้รู้ได้เห็น ท่านดำเนินยังงี้ ก็อัจฉริยะ แล้วอัจฉริยะผู้แต่งนี้ก็อัจฉริยะ สำนวนนี้ทำไมถึงแต่งดีแบบดี’

เราบอกว่า ‘ก็หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระองค์ เลิศเลอก็แต่งเลิศเลอตามเรื่องของท่านทุกทีทุกที ผู้แต่งไม่ได้เลิศอะไรนะ’

‘โอ้ย! หลวงปู่มั่นเลิศเลอก็รู้ว่าเลิศเลอ ผู้แต่งนี้ก็แปลกๆ อยู่นะ ไม่มีอะไร แต่งด้อย่างนี้ ไม่ได้ แม่จึงขอมชม’ ว่าอย่างนั้นนะ แล้วแม่ก็ พูดว่า

‘จะให้ใครแต่งอย่างนี้แต่งไม่ได้นะ ทำไม ถึงหยดย้อยเหมือนไม่ได้เกิดในหัวอกของ แม่เลยลูกคนนี้ ฟังตรงไหนไพเราะเพราะพริ้ง ตามกันไป ธรรมท่านก็เลิศ ผู้เขียนนี้ก็เลิศ ไม่งั้นเขียนไม่ได้’

จากนั้นเราก็ถามแม่บ้างว่า ‘แล้วเป็น ยังไงที่ขอเงินไปซื้อหนังสือมา เรียนมาแล้ว มาแต่งหนังสือให้โยมแม่อ่าน แล้วเป็นยังงี้ มันคุ้มค่าไหม’

‘คุ้มมหาคุ้มลูกเอ๊ย...’ แม่ว่าอย่างนั้น

เพราะตามธรรมดาพอกับแม่ไม่เคยชมลูก นิสัยพ่อแม่ก็ดุดดลตลอด การชมนี้ไม่เอา

เราพูดถึงเรื่องหนังสือ เรื่องเอาจริงเอาจัง เงินของโยมพ่อโยมแม่ส่งไป เราไม่ยอมที่จะไป ชื้อนั่นชื้อนี้มาใช้พิเศษของเจ้าของ ไม่เอานะ ต้องเพื่อหนังสือเท่านั้นๆ เราจริงจังมาก...”

โยมแม่องค์หลวงตา

เริ่มเทศน์เพื่อคนป่วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ สตรีซึ่งเป็นศิษย์องค์หลวงตาท่านหนึ่งชื่อคุณเพาพางา วรธนะกุล ได้ป่วยไข้ไม่สบายจึงไม่คิดทำงานทางโลก อีกต่อไป คุณเพาพางาได้เขียนจดหมายขอมา ปฏิบัติจิตตภาวนาเตรียมรับกับมรณภัยที่วัดป่าบ้านตาด ซึ่งท่านก็ได้ให้ความอนุเคราะห์ตามที่ขอและตั้งใจไปแสดงธรรมเป็นกรณีพิเศษ ดังนี้

“...คุณเพาเราเสีย(ชีวิต) ไปก็ปีแล้ว ปี ๒๕๑๔-๒๕๒๐ ไม่รู้จะ เหตุที่ว่อย่างนั้นก็คือว่า คุณเพาเป็นโรคมะเร็งในกระดูกข้างๆ นี้ หมอเขาบอกว่าอยู่อย่างนานได้ ๖ เดือน แกก็หมดหวังแล้ว เลยเขียนจดหมายไปหาเราที่อุดรฯ หมอว่าอย่างนั้นแล้วเหมือนว่าหมดหวังละ เลยเขียนจดหมาย ‘อยากจะมาภาวนาก่อนตาย’

โยมแม่โมโหแทนลูก

ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์มักนิมนต์ให้ท่านไปแสดงธรรมอยู่เนืองๆ ถ้าเป็นงานสำคัญ ท่านเจ้าคุณจะมารับท่านไปเทศน์ด้วยตนเอง เลย มีอยู่คราวหนึ่งได้รับนิมนต์ให้ไปเทศน์อีกเช่นเคย ครั้งนั้นท่านไปพักค้างคืนที่วัดโพธิ์สมภรณ์ พอตอนเช้าออกบิณฑบาตก็พบกับเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นเลย ดังนี้

“...เราก็นั่งพักวัดโพธิ์สมภรณ์ แล้วตอนเช้าก็ออกบิณฑบาต ห้าแยก เราก็นั่งไปตามทาง พุดบาทแล้วก็โยมคนหนึ่ง ตัวเตี้ยๆ หัวล้านๆ มันเดินสวนทางมาแล้วก็หยุดกึก มันก็มาจับสายสะพายบาตรของเราไว้ มันก็แหงนหน้า ขึ้นดูเราแล้วพูดว่า ‘บักหัวโล้นมึงบิณฑบาตได้อีหยังบ’ (ไอ้หัวโล้นมึงบิณฑบาตได้อะไรบ้าง)

เราฟังแล้วก็อึ้งๆ แล้วก็ไป มันก็ยังหันหน้ามาอีก ข้ายังพูดว่า ‘เอ๊ะ! บักหัวโล้นนี้ คำว่ามันยังชื้อๆ อยู่ (เฉยๆ อยู่)’

เราก็เฉยอีก ตกลงมันก็ได้แต่ลมปากมันไป เราก็ดูเฉยไม่ว่าอะไร เพราะเรื่องเหล่านี้เราเคยได้ยินมาแล้วในโลกสงสาร ถึงเขาไม่ทำให้เรา เราว่าเราเองก็ยังได้นี้มา ‘หัวโล้น’ ไข้ไหม อย่างมันหัวล้านถึงไม่ว่ามันล้าน มันก็ล้านอยู่แล้วไข้ไหม มันก็ล้านอยู่แล้ว (หัวเราะ) พอเล่าให้โยมแม่ฟังว่า ‘นี่เขาคำว่าให้อย่างนี้’

‘ว้าย! แม่เลี้ยงมาจนปานนี้ ตั้งแต่ลูกบวช มาแม่มยังไม่เคยได้ว่าลูกปานนี้เลย’

‘โอ้ย! นี่มันแม่ เค้าไม่ใช่แม่นี่นะ’ เราก็ว่า ก็แกใหม่เสีย

‘โอ้ย! นำโมโห’

แม่เพื่อนโมโห เพื่อนคันเขี้ยว เพื่อนอยากไล่กัดเค้า เค้าไปฮอดทวิปไหนปู้จ๊ก เพื่อนคันเขี้ยว เพื่อนอยากไล่กัดลมกัดแล้งเค้า ‘โอ้ย! มันนำโมโหแท้ๆ ว้าย!’ แม่บ่นว่าพึมพำ...”

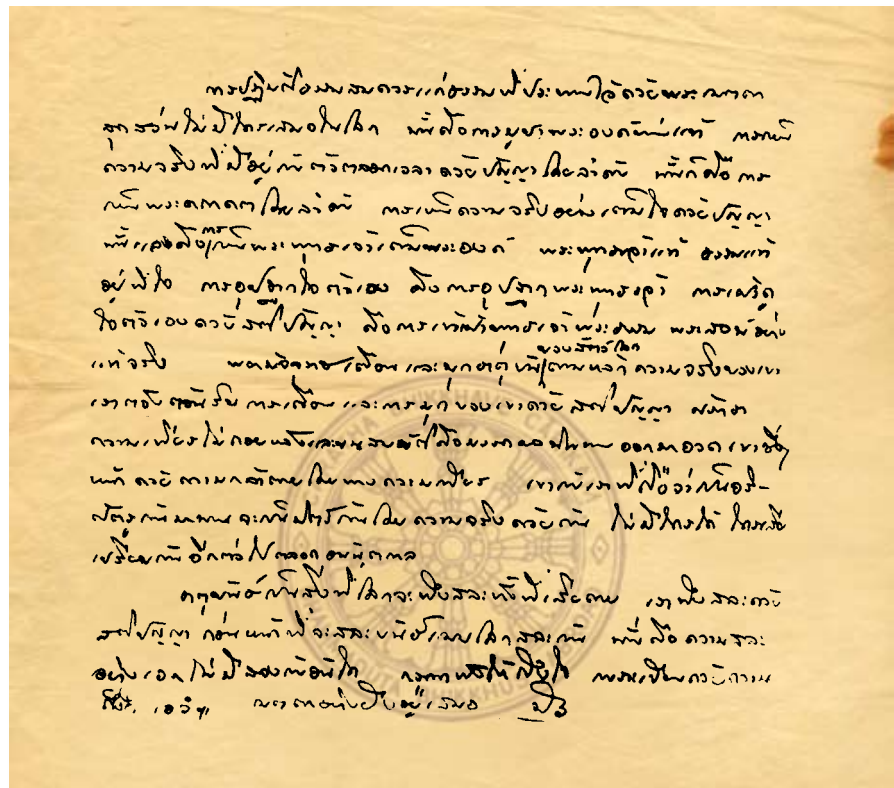
บรรยากาศเขตภวนาอุบลสิการวัดป่าบ้านตาดในสมัยอดีต

เราก็พูดเป็นสองพักเอาไว้ (ตอบจดหมาย) ‘ถ้าไปภวนาธรรมดาๆ นี่ ยายากอยู่ที่ไหน ไปที่ ไตไปก็ได้ ไม่ไปก็ได้ไม่ว่า’ เราว่างั้นนะ ข้อสอง ‘ถ้าตั้งใจจะภวนาจริงๆ เพื่อเห็นโทษแห่งความ ตายของตัวเองแล้วก็ เอา! ไปได้’

เราว่าสองพัก พอแก่ได้รับจดหมาย ตอนเย็นวันนี้แกก็ออกเดินทางเลย ตอนเช้าไป ถึงแล้ว ไปรถยนต์ ‘อ้าว จดหมายได้รับหรือยัง’ ‘ได้รับเมื่อเย็นวานนี้ พอได้รับแล้วก็มาเลย’ ‘เอ้า ถ้าอย่างนั้นให้เลือกเอา กฎีที่อุไร ห้วยธารอยู่ กับกฎีคุณหญิงก้อย สองหลังนี้ให้ เลือกเอา เป็นที่สงัด จะพักหลังไหนก็ได้’

ก็ตอบว่า ‘พักหลังคุณหญิงก้อย’ แต่ก่อน มันเตี้ยๆ ฟังยกขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้...

ตั้งแต่วันนั้นมาเราเข้าไปเทศน์ให้ฟัง ทุกวันนะ ดูเหมือนเป็นปี ๒๕๑๔ - ๒๕๑๕ เทศน์ให้ฟังทุกเย็น พอตกเย็นมาจวนมืดแล้ว ไปกับท่านปัญญา ท่านปัญญาเป็นผู้อัดเทป เราไปเทศน์ให้ฟังทุกเย็นๆ เลย เว้นแต่วันไหน ประชุมพระ หรือเรามีธุระจำเป็นเราก็บอก

จดหมายที่องค์หลวงตาเขียนตอบคุณเพาพาง

ล่วงหน้าเอาไว้ว่าวันพรุ่งนี้จะไม่เข้ามา นอกจาก นั้นเทศน์ทุกวันๆ ดูเหมือน ๙๐ กว่ากัณฑ์ ไปอยู่ นั้นตั้ง ๓ เดือน นั้นละจึงได้หนังสือเล่มที่ว่า “ศาสนายูอยู่ที่ไหน” หนึ่ง “ธรรมะชุดเตรียม พร้อม” หนึ่ง สองเล่มนี้ที่เทศน์ติดกันไปเรื่อยๆ เป็นหนังสือสองเล่มนี้ ก็อยู่ในยานปี ๒๕๑๙ มั้ง แก่เสียปีนั้น เราลืมๆ เสีย ...”

โยมแม่ได้หลักใจฟังเทศน์ลูก

ในช่วงที่ท่านเมตตาสงเคราะห์คนป่วยใน คราวนี้เองทำให้โยมแม่ของท่านมีโอกาส ฟังธรรมอย่างต่อเนื่องเกิดผลด้านจิตใจ ดังนี้

“...โยมแม่ก็ได้มาฟังเทศน์ ไม่มากละเทศน์ ก็ดูเหมือนประมาณสัก ๓๐ นาทีละมั้ง แต่ละ กัณฑ์ๆ ละ ๓๐ หรืออย่างมากที่สุด ๔๐ นาที หาก เทศน์ทุกวันเลย ... นี่ละที่เทศน์สอนคุณเพาพาง เทศน์ติดเทศน์ต่อ เทศน์ไม่หยุดไม่ถอย ตั้งแต่ นั้นมาแล้วก็ไม่เคยเทศน์อย่างนั้นอีกนะ มีหนเดียว เท่านั้นในชีวิตของเราที่เทศน์ติดกันไปเลย ใน ๓ เดือนเทศน์ทุกคืนๆ เว้นวันประชุมพระ ถ้าวัน ไหนประชุมอบรมพระไม่เข้า นอกจากนั้นเข้า

หรือมีธุระจำเป็นที่จะไปไหนก็ไป

โยมแม่จึงได้กำลังใจที่ไปเทศน์สอนคุณเพา โยมแม่ได้กำลังใจตอนนั้น ถึงขนาดที่ว่าพอ คุณเพากลับไปแล้วก็พูดเปิดอกกับเรานิมนต์เรา ให้ไปเทศน์

‘วันไหนไม่มีแขกคนมา ถ้า อาจารย์ว่างก็ขอนิมนต์มาเทศน์ สอนอบรมแม่บ้างนะ เวลาฟัง เทศน์นี้ไม่ได้บังคับจิตใจ พอ เริ่มเทศน์จิตจ่อปั๊บเท่านั้น เทศน์นี้จะกล่อมลง แล้ว แนวเลยไม่ต้องบังคับ จิต สงบได้ทุกครั้งเลยไม่มี พลาด ฟังกัณฑ์ไหนได้ เหตุผลเลย ไม่ต้องบังคับ พอเสียงธรรมเริ่ม สดึกก็เริ่ม จับจิตเกี่ยวโยงกันโดยลำดับ ความรู้กล่อมลงๆ ธรรมเทศนา กล่อมใจแนวลง สงบแนวๆๆ ถ้า แม่ทำโดยลำพังตนเองนั่งจนหลังจะ หักมันก็ไม่ลง อยากนิมนต์อาจารย์มาเทศน์ เป็นการช่วยทางด้านจิตตภาวนาได้ดี’

นั่นละตั้งรากตั้งฐานได้แน่นอนก็ตรงนั้น แต่เราก็ไม่ได้ไป เพราะงานเราก็มีของเรา ก็ฟังเฉยๆ ไม่ได้ไปตามนิมนต์ เพราะงานเรามาก นี่ละโยมแม่ตั้งหลักตั้งฐานจิตได้ตั้งแต่บัดนั้นมา พอฟังเทศน์จิตนี้ไม่ต้องบังคับ บอกเลย พอเริ่มเทศน์เท่านี้จิตจ่อ สติลงที่จิตจ่อบิ๊บเทศน์นี้ จะไหลเข้ามา นั่นฟังซิ เทศน์จะไหลเข้ามา เพราะสติอยู่กับใจ

มันก็เหมือนคนอยู่ในบ้าน แยกคนมาจากที่ไหนๆ ก็รู้ว่าใครเป็นใครมา นอกจากไม่อยู่บ้านเสีย แยกมา ขโมยมา โจรมากก็ไม่รู้ เมื่ออยู่ในบ้านแล้วก็รู้

อันนี้สติอยู่กับใจ พอเทศน์นี้ธรรมะก็ไหลเข้าไปเลย ธรรมะสัมผัสใจ สัมผัสติด สัมผัสต่อ จิตจ่อฟังมันก็แน่วลง ไม่ได้บังคับยาก บอกอย่างนั้นเลยนะโยมแม่พูด

‘เวลาฟังเทศน์นี้ไม่ได้บังคับเลย พอเริ่มเทศน์จิตเริ่มจ่อบิ๊บแล้วก็หมุนเข้าลงแนว บอกว่าทุกภพที่ไม่เคยพลาด แม่จึงอยากให้อาจารย์มาเทศน์ เป็นการช่วยการภาวนาของแม่ได้ดี ดีกว่าที่บำเพ็ญภาวนาโดยลำพังตนเอง มันเคยอยู่อย่างนี้แหละ พอฟังเทศน์นี้ลงบิ๊บๆ แต่ถ้าเราภาวนาโดยลำพังเราเองจะให้ลงอย่างนี้ นั่งจนหลังจะหักมันก็ไม่ลง มันต่างกันอย่างนั้นนะ เพราะฉะนั้นการเทศน์นี้จึงเป็นเครื่องกล่อมใจได้เป็นอย่างดี’

ที่โยมแม่พูดก็ถูกต้อง คือเสียงเทศน์เสียงธรรม กับความรู้นี้มันรับกัน เกี่ยวเนื่องกันโดยลำดับ ที่นี้ความรู้มันก็ไม่สายสแลไปรับที่ไหนได้ มันรับแต่เสียงธรรม อย่างเดียวๆ ติดต่อกัน สืบเนื่องๆ แล้วลง

โยมแม่พูดเองเลย และมีข้อแม่อันหนึ่ง ‘แต่ต้องเป็นเทศน์ของอาจารย์ เทศน์องค์อื่นแม่ไม่อยากจะฟัง ถ้าไม่ใช่เทศน์อาจารย์ จิตมันไม่ลงนะจิต ถ้าเป็นเทศน์อาจารย์แล้วจิตมันลงได้ง่าย’

ไปอย่างนั้นนะ ก็ตรงไปตรงมาเหมือนกัน

‘เวลานี้แม่หูสูงแล้วนะ’

ทางนี้ก็จะเข้าไป ‘ระวังนะหูสูง เดี่ยวมันจะเป็นหูหนามนะ’

ทางนั้นก็แว๊ดขึ้นมาทันทีว่า ‘มันจะเป็นหูหนมาได้ยังไง นี่มันหูคน’

‘อ้าว มันก็เป็นตรงที่สูงๆ นั่นแหละ’ เลยเจิบเลย ลูกลูกไม่ได้...

จากนั้นก็พูดถึงเรื่องการเทศนาว่าการ ‘แม่ ก็เคยฟังมามากต่อมากแล้ว’ เพราะนิสสัย โยมแม่เป็นคนชอบวัดแต่ไหนแต่ไรมา

‘ท่านเทศนาว่าการอยู่นั้นก็ฟังไป ธรรมดๆ ไม่ได้สะดุดใจ และไม่คอยเห็นผล ในขณะที่ฟังเหมือนอาจารย์เทศน์ให้ฟัง เวลาอาจารย์เทศน์ไม่ได้ออกไปข้างนอกนะ ตามปริยัติท่านเทศน์เล่าที่ท่านนั้นนิทานนี้ไป เราก็ฟังไปเลย จิตมันไม่เข้า แต่เวลาอาจารย์เทศน์ ไม่เทศน์อย่างนั้น เทศน์ดีเข้ามาๆ’

เราก็ไม่เคยคิดว่าดีเข้ามายังไง แต่มันก็เป็นในหลักธรรมชาติของธรรมที่ติดะล่อมจิตที่มันติดมันดันเข้ามาๆ จนเป็นความสงบๆ เทศน์ที่ไรดีเข้ามาทั้งนั้นไม่ได้ออกไปข้างนอกเหมือนปริยัติ ที่นี้ดีเข้ามาหลายครั้งหลายหน จิตมันก็ลงสงบได้ๆ ต่อไปมันก็สงบแนวเลย พอเริ่มเทศน์บิ๊บมันก็เริ่มลงเลย นี่ละที่ว่าแม่หูสูงแล้วนะ เทศน์องค์อื่นไม่อยากจะฟังถ้าไม่ใช่เทศน์อาจารย์

นี่ละที่ว่าแม่ลงลูกก็คือแม่ของเราเอง ลงจริงๆ ลงโดยหลักธรรมชาติ ทั้งๆ ที่เราเป็นลูก การบวชเรียนมาตั้งแต่เริ่มบวช การปฏิบัติกรรมฐานในสถานที่ใด ศึกษาเล่าเรียนและปฏิบัติในป่าในเขา ได้รับความทุกข์ความทรมานขนาดไหนไม่เคยเล่าให้โยมแม่ฟังนะ เพราะไม่เคยมีโอกาสนี้จะไปพูดคุยกันระหว่างแม่กับลูก ก็เป็นเหมือนคนทั่วๆ ไปหมดเลย เพราะฉะนั้นเรื่องราวการบวชของเราโยมแม่จึงไม่ทราบ ดีไม่ดีคนอื่นทราบยิ่งกว่าโยมแม่ เพราะไปก็ไปธรรมดา

อย่างที่ว่าเข้าไปในครัว มีอะไรก็พูด จากนั้นไปเลย ที่จะไปพูดคุยกันระหว่างแม่กับลูกนี้ไม่เคยมี ออกปฏิบัติไปอย่างนั้นอย่างนี้ก็ไม่เคยเล่า ไม่เคยพูด ศึกษาเล่าเรียนเป็นยังงี้

ภาพในอดีตขององค์หลวงตาออกบิณฑบาต
(ภาพเล็ก) โยมแม่ขององค์หลวงตา
ถ่ายเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๑

การปฏิบัติธรรมเป็นยังงี้ จิตใจเป็นยังงี้ๆ ไม่เคยเล่านะ มีแต่ไปก็เทศน์อย่างนี้เลยจนกระทั่งตายจากกัน

โยมแม่ไม่ทราบเรื่องราวของเราเรื่องการออกปฏิบัติ ทราบตั้งแต่เวลาเราไปอยู่กับหลวงปู่มัน แม่เล่าให้ฟัง

‘โห พอได้ทราบที่อาจารย์ไปอยู่กับหลวงปู่มัน จากศึกษาเล่าเรียนแล้วก็ไปอยู่ ทราบข่าวมาว่าอาจารย์ไปอยู่กับหลวงปู่มัน แหม! แม่ดีใจจนขนลุกเลยพอทราบว่าเป็นอยู่กับหลวงปู่มัน เพราะเป็นพระที่เลิศเลออยู่แล้ว แม่เคารพนับถือมานานแล้ว ดีใจเอามาก’

ส่วนเราที่บวชมาแล้วไปเล่าเรื่องราวของตัวเองที่บวชให้แม่ฟัง ไม่เคยมี ไม่ว่าทางด้านปริยัติ ทางด้านปฏิบัติ หนักเบาเล็กน้อยไม่เคยเล่า ตลอดจนแม่จากไป ไม่เคยเป็นเหมือนทั่วๆ ไป เราไม่เคยเล่า และไม่เคยพูดในฐานะแม่กับลูกเลย เป็นธรรมดาไปเลย ... โยมแม่เรียกเราว่า “มหา” ครั้นต่อมาค่อยเลื่อนชั้น ขึ้นจนกระทั่งวาระสุดท้ายเรียกว่า “อาจารย์” โยมแม่ลงเราจริงๆ นะ

‘เราก็พอใจที่ได้บวชโยมแม่ ...’

สอนโยมแม่ แม่วาระสุดท้าย

องค์หลวงตามืดตาเล่าเหตุการณ์ในวาระสุดท้ายของโยมแม่ ดังนี้

“...บางทีเราพูดถึงธรรมะขั้นสูงๆ เอาจนเต็มเหนี่ยวตามสายทางแห่งธรรม บางทีมันก็เกี่ยวข้องกับตัวเอง ถึงกาลเวลาที่จะดับจะเป็นจะไป หรือจะเป็นจะตายอะไร มันก็ว่าของมันไปตามเรื่อง ด้วยหลักความเป็นจริงของธรรม

โยมแม่ได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้เลยเชียวว่า ‘โหย! แม่ไม่อยากได้อินเลยอย่างนั้น คือมันเหมือนเป็นรูปเป็นภาพว่าลูกตาย’

เราก็พูดสวนทันทีว่า ‘ไม่อยากได้อินก็ต้องได้อิน มันจะเป็นจะตายด้วยกันทุกคน อย่าไปห่วงไหวภายนอกซิ เรื่องความเป็นความตายเป็นหินลับปัญญา ให้พิจารณาพิจารณา ให้มันคล่องแคล่วในเรื่องความตายแล้วจะไม่กลัวตายที่พูดนี้ไม่ได้พูดด้วยความกลัวความกลัวตายอะไรเลย พูดตามหลักความจริง แม่จะมาเสียใจทำไม’ เราก็พูดอย่างนั้น

โยมแม่ลงจริง ๆ บางทีเราพูดถึงธรรมะขั้นสูงๆ เอาจนเต็มเหนี่ยว

โยมแม่มีนิสัยใจนักบุญอยู่แล้ว ไม่เคยลดละเรื่องวัดเรื่องวา ไปฟังเทศน์ทุกวันพระเป็นประจำ เอาถึงไหนถึงกันมาตลอดตั้งแต่

องค์หลวงตาได้ปรารภถึงโยมมารดาของท่านว่า

“...พูดถึงโยมแม่เราพอใจในการปฏิบัติธรรม โยมแม่ได้หลักไม่สงสัยเลย ดีไม่คิดจะไม่กลับมาเกิดอีกก็ได้ ..หยุดพักนี้แล้วออกจากนี้ก้าวฝั่งเลย ถึงไม่ถึงที่สุดในขณะที่นั้นก็ก้าวเตรียมพร้อมแล้วที่จะพุ่ง ..

โยมแม่เราไม่กลับมาเกิดแล้วละ ไปนิพพานข้างหน้าเลย...”

เรายังไม่บวช เวลาเราบวชแล้วยิ่งหนาแน่นเข้ามาๆ จนกระทั่งได้ออกบวช มีความแน่นหนามั่นคงมากในใจตลอดมา...

ตอนวาระสุดท้ายของโยมแม่ เราไปยืนอยู่หน้ากุฏิ กุฏิหลังเล็กๆ มีแต่ลูกหลานเฝ้าอยู่เต็มไปหมด โยมแม่ร่างกายอ่อนลงๆ เราตั้งใจไปถามจริงๆ บอกตรงๆ เลยว่า ‘เป็นอย่างไรละ โยมแม่ ดูอาการแบบนี้จะอยู่ได้ไม่นาน จิตใจแม่เป็นอย่างไร?’

แม่พูดขึ้นทันทีเลยว่า ‘จิตใจแม่ดี จิตใจแม่ส่งาผ่องใสตลอดเวลา ไม่วิตกวิจารณ์กับความ เป็นความตายเลย’

หลังจากนั้นมาได้สองวันหรือสามวัน แม่ตื่นเช้าขึ้นมาบอกลูกๆ ว่า ‘เออ! แม่จะไม่พ้นวันนี้ แม่คงจะไปวันนี้แหละ’

ตอนเช้าวันนั้นพอเวลา ๘ โมง ๔๕ นาที โยมแม่ก็เสียชีวิตไปอย่างสงบเงียบเลย

นี่แหละจิตเมื่อได้รับการอบรม จิตจะมีหลักยึด คือธรรมเป็นหลักยึดแล้วจะไม่ว่าวุ่น ขุ่นมัวกับสิ่งของเงินทองยศฐาบรรดาศักดิ์ สิ่งใดก็ตามที่เคยพัวพันกันมาด้วยความติดอกติดใจว่าเจ้าของมีสิ่งนั้นสิ่งนี้ เวลาธรรมเข้าสู่ใจพลังของธรรมหรือคุณค่าของธรรมนี้จะครอบคลุมดูละเอียดเหล่านั้นจะจางไปๆ จิตเลยเข้ามาสู่ธรรม

เมื่อเข้ามาสู่ธรรมแล้วก็หนนกันอยู่นี้เย็นสบาย อะไรจะขาดจะเหลืออะไรจะหมดไปสิ้นไปไม่สนใจ อันนี้ไม่หมด สง่างามอยู่ภายในใจนี้ละเรียกว่า ใจเป็นธรรม ใจมีธรรมเป็นที่เกาะสบายอย่างนั้น

เราไม่วิตกวิจารณ์สำหรับโยมแม่เสียไปแล้วบอกโยมแม่ชัดเจนว่า ‘โยมแม่ ไม่ต้องวิตกวิจารณ์การเป็นการตาย ป่าช้าเผาศพโยมแม่อยู่หน้าศาลานะ ลูกเป็นเจ้าภาพทั้งหมดเป็นเจ้าของศพโยมแม่ ลูกจะจัดการทั้งหมดเลย’

พอโยมแม่เสียแล้วเอาไปเผาที่หน้าศาลา อัฐิของโยมแม่ ลูกเขาจะแบ่งไปไหนก็ไม่ทราบ หากว่าเหลือบ้างไปฝังที่ต้นโพธิ์บริเวณกลางวัดป่าบ้านตาดนั่นเอง...”

จึงเป็นที่เชื่อได้ว่า โยมมารดาของท่านได้ประสบสุคติ นับว่าสมเจตนาธรรมของท่านอย่างยิ่งที่ได้ทดแทนพระคุณโยมมารดาอย่างเต็มที่

“ผู้ใดทำมารดาบิดาให้ตั้งอยู่ในคุณความดี มีศรัทธา ศีล ปัญญา เป็นต้น ผู้นั้นชื่อว่าได้สนองคุณท่านเต็มที่”

โยมมารดาได้จากโลกนี้ไปด้วยอาการอันสงบเมื่อมีอายุย่างเข้า ๙๓ ปี ตรงกับวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ และด้วยเหตุนี้เองในทุกๆ ปีของวันที่ ๓๐ พฤษภาคม (วันทำบุญโยมมารดา หรือ วันทำบุญเปิดโลกธาตุ) องค์หลวงตาไม่เคยละเว้นและไม่ลืมที่จะทำบุญระลึกถึงพระคุณโยมมารดา สิ่งนี้ย่อมแสดงถึงความซาบซึ้งในบุญในคุณของโยมมารดาแบบไม่สร้างชา

บริเวณลานต้นโพธิ์ภายในเขตสงฆ์
เป็นสถานที่เก็บอัฐิโยมแม่องค์หลวงตา

โยมบิดาองค์หลวงตา

สำหรับโยมบิดาของท่านนั้น ในช่วงหลายปีก่อนจะเสียชีวิต ท่านได้พยายามเขียนจดหมายมาขอร้องโยมบิดาอยู่หลายครั้ง ให้เลิกฆ่าสัตว์ตัดชีวิต จนในที่สุดโยมบิดาก็ยอมเชื่อและไม่ฆ่าสัตว์ใดๆ อีกเลย ท่านกล่าวย้อนอดีตพร้อมน้ำตาาร่วงด้วย

ระลึกถึงพระคุณของโยมบิดาที่น้ำตาของบิดาเป็นเหตุพลิกชีวิตของท่านให้เข้าสู่ทางธรรม จนบรรลู่ถึงแดนบรมสุขในพระพุทธศาสนา แต่กลับไม่มีโอกาสตอบแทนพระคุณท่านอย่างที่ตั้งใจไว้ว่า

“พ่อน้ำตาาร่วงลงเลย เรามองเห็นสะดุดบึงทันที มองไปทางแม่ แม่เห็นพ่อน้ำตาาร่วงแม่ก็น้ำตาาร่วง เราลูบปื้นหนึเลย สามวันไปคิดมดตัวเองนะ ลงจุดน้ำตาาร่วงอย่างเดียวหมดเลย เทียวไม่ไปไหน เราสลดสังเวช บุญคุณพ่อของเรายิ่งใหญ่ น้ำตาของพ่อทำให้เราเป็นมาขนาดนี้ ว่าอย่างนั้นเถอะ ไม่อย่างนั้นไม่มีหวังหละ ว่าอย่างนั้นเลย .. เราเสียดายที่พ่อเสีย ไม่ได้สอนพ่อเหมือนสอนแม่ สำหรับแม่นี่สอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย”

วันเปิดโลกธาตุ

วันเปิดโลกธาตุเป็นงานบุญประจำปีที่สำคัญอีกงานหนึ่งของวัดป่าบ้านตาดและเป็นที่รู้จักกันในบรรดาลูกศิษย์ขององค์หลวงตากลับกับวันที่ ๓๐ พฤษภาคมของทุกปี องค์หลวงตากล่าวถึงความหมายของวันเปิดโลกธาตุ ดังนี้

“โยมแม่ตายวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๕ .. จึงเรียกว่า วันครบรอบ จากนั้นก็ถือโอกาสนั้นเอาโยมแม่เป็นต้นเหตุอุทิศส่วนกุศลแผ่เมตตาทั่วแดนโลกธาตุในวันที่ ๓๐ เพราะฉะนั้นเขาถึงบอกว่าวันเปิดโลกธาตุ คือ เราเป็นคนพูดเองโดยถือโยมแม่เป็นเหตุ แล้วบำเพ็ญกุศลแผ่เมตตาจิต อุทิศส่วนกุศลให้สัตว์โลกทั่วแดนโลกธาตุ ในวันที่ ๓๐ นี้”

ด้วยเหตุนี้ งานบุญเปิดโลกธาตุจึงเป็นประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยจะได้มีโอกาสทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้แก่ญาติพี่น้องที่ตายไปแล้ว รวมทั้งเป็นการสร้างบุญกุศลเพื่อตนเองอีกด้วย และที่สำคัญยังเป็นประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายทั่วสามแดนโลกธาตุทั้งกามภพ รูปภพ และอรุภพ ที่อยู่ในภพภูมิต่างๆ จะได้มีโอกาสมาร่วมอนุโมทนาบุญนี้โดย

ทั่วกัน สำหรับสัตว์ที่กำลังตกทุกข์ได้ยากไร้ญาติพี่น้องหรือมีญาติพี่น้องแต่ไม่เคยทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้และอยู่ในวิสัยที่รับได้ก็จะมีโอกาสได้รับส่วนกุศลผลบุญจากผู้ร่วมบุญทั้งปวงซึ่งมีองค์หลวงตาพระอรหันต์ผู้เป็นเนื่อนาบุญอันยิ่งใหญ่เป็นผู้นำในการแผ่เมตตาอุทิศส่วนกุศลผลบุญไปทั่วทุกภพภูมิโดยไม่มีประมาณ ดังนี้

“...นั่นเห็นไหมละกองบุญกองมหากุศลกองพะเนิน คนละเล็กละน้อยๆ รวมกันมาแล้วบำเพ็ญมหากุศลเพื่อสัตว์โลก อุทิศส่วนกุศลแผ่กระจายไปในบรรดาพวกเปรตพวกผี ไม่มีญาติมีวงศ์จะได้รับทั่วหน้ากัน เพราะอันนี้แผ่กระจายไปเลย ไม่กำหนดกฎเกณฑ์ว่าเป็นญาติเป็นวงศ์อะไร เป็นญาติด้วยกันหมดแล้วกระจาย จึงเรียกว่าทำบุญแผ่โลกธาตุ .. นี่ละกองไทยทานที่พี่น้องทั้งหลายบริจาครวบรวมกันบริจาคมานี้จะไปส่งไปทางวัดป่าบ้านตาด ไปหากองบุญใหญ่ทางนั้น

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ถือเอาวันโยมแม่เสียไป วันนั้นเป็นวันที่จะตั้งเมตตาจิต บริจาคอุทิศส่วนกุศลให้ถึงบรรดาสัตว์ทั้งหลายที่มีความจำเป็นทั่วหน้ากัน และทั่วโลกดินแดนด้วยนะ ผู้มีญาติมีวงศ์ก็ได้อาศัยญาติวงศ์ผ่านไปๆ เป็นยุคเป็นคราวไป แต่ผู้ไม่มีก็เสวยกรรมไปเรื่อยๆ ไม่มีญาติก็ไม่มีใครช่วย ญาติเท่านั้นที่จะช่วยเหลือได้ ดังที่ท่านแสดงไว้ใน**ติโรกฐทกัณทสูตร**

ติโรกฐทกัณทสูตร นี้เวลาเขาไปทำบุญทำกุศล พวกเปรตพวกผีหวังพึ่งญาติ ต่างตัวต่างไหลมาๆ พวกที่มีญาติมีมิตรใจเป็นศีลเป็นทาน ใจกว้างใจขวาง ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้พวกนี้เปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติเป็นลำดับลำดับจนกระทั่งหลังไหลไปสวรรค์ จำนวนไม่น้อยพวกที่ไม่มีญาติมีวงศ์ ทั้งๆ ที่มาหวังพึ่งญาติวงศ์เหมือนกัน แต่ญาติวงศ์ไม่สนใจ ไม่อุทิศส่วนกุศลให้ พวกนี้เดือดร้อนกลับไปสถานที่ที่เสวยกรรมของตน ด้วยความเป็นเปรตเป็นผีท่านแสดงไว้ใน**ติโรกฐทกัณทสูตร**

องค์หลวงตาจัดการงานศพให้โยมมารดาด้วยองค์ท่านเองเมื่อปี ๒๕๒๕ และแม่ในช่วงปี ๒๕๕๓ ท่านก็ได้ปรารภถึงที่เก็บกระดูกโยมมารดาด้วยว่า “กระดูกของโยมแม่เราเอาไปฝังไว้ใต้ต้นไม้โพธิ์ภายในวัด ถ้านำเอากระดูกคนตายไปฝังไว้ใต้ต้นไม้โพธิ์เป็นมงคลดี”

พวกที่เขาได้รับอนุโมทนาอุทิศส่วนกุศลจากญาติแล้ว เขาอนุโมทนาเหมือนกัน อนุโมทนาในไตรภพทักขณสูตร ‘ขอให้ญาติของเราที่มีจิตใจเมตตาสงสารได้อุทิศส่วนกุศลให้พวกเราทั้งหลายนี้ ขอให้มีความสุขความเจริญยิ่งขึ้นไป’ นี่เป็นพวกเปรตพวกผีที่เปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติจนกระทั่งถึงสวรรค์ก็อนุโมทนาให้บรรดาญาติทั้งหลายที่แผ่ส่วนกุศลให้

ส่วนพวกเปรตพวกผีที่ไม่ได้รับส่วนกุศลจากพี่น้องทั้งหลายนี้ก็ด่าแข่ง มันต่างกันนะ ‘เราก็มียาติ ยาติของเรา ทำให้จึงเป็นคนใจดำ น้ำขุ่น ยาติทั้งหลายเขามี เขาช่วยเหลือกัน เราก็มียาติ ยาติของเรามันเป็นยังงี้ ไม่มีใครเหลียวแลเราเลย’ ต่างคนต่างกลับไปเสวยทุกข์แล้วมีความเสียอกเสียใจ ด่าว่าพวกญาติของตนว่าใจดำน้ำขุ่น เราทั้งหลายก็ให้จำเอาไว้ สร้างบุญกุศลคราวนี้ ทุกปีๆ ก็จะมี ไม่ว่ามีญาติ ไม่มีญาติที่ไหนส่วนบุญกุศลที่อุทิศกระจายทั่วไปหมด เพราะฉะนั้นพวกเปรตทั้งหลายจึงมารับได้ทั่วหน้ากัน ไม่ว่าจะเป็นญาติของใคร ไม่มีญาติก็ตามมารับได้ทั้งนั้น เพราะอันนี้แผ่กุศลกระจายทั่วไปหมด เป็นสาธารณกุศล

นี่เราจึงได้ทำ เพราะคิดเห็นอย่างที่ว่า พระพุทธเจ้ารับสั่งไว้ยังงี้ผิดที่ไหน เอาความจริงทั้งนั้นออกมา เรื่องความทุกข์ความสุขทั้งหลายที่อาศัยกันพึ่งกัน ไปเป็นเปรตเป็นผี ก็อาศัยญาติวงศ์ช่วยพยุงขึ้นไป ญาติวงศ์ที่ใจดำน้ำขุ่น ก็ไปเสวยกรรมของตัวตามเดิม

เราจึงได้พยายามทำ แล้วยกโยมแม่เป็นต้นเหตุเท่านั้นเอง ความมุ่งหมายเพื่อจะบำเพ็ญมหากุศลแผ่แก่สัตว์ทั้งหลายทั่วแดนโลกธาตุ จะมีญาติไม่มีญาติก็ตามรับได้ทั้งนั้น มหากุศลของพวกเราที่บริจาครับได้ทั้งนั้น ไม่นิยมว่าใครมีญาติไม่มีญาติ มารับ เป็นสาธารณกุศลรับได้ ..

ทำนี้ทำอย่างมีหลักมีเกณฑ์ มีเหตุมีผล ไม่ได้ทำอย่างสุมสัสมุหั้นะ เราพาพี่น้องทั้งหลายทำอะไรก็ตามเราไม่เคยมีแบบหลักลอยๆ ว่าทำนะ เรามีหลักมีเกณฑ์ทุกอย่าง นำตรงไหนออกให้แนต่อความสัตย์ความจริง ความถูกต้องดีงาม ไม่มีความกระทบกระทั่งกับความผิดของตนไม่ให้มี

องค์หลวงตาถือเอาวันที่โยมแม่ถึงแก่กรรมเป็นวันทำบุญอุทิศส่วนกุศลถึงโยมแม่ และแผ่เมตตาไปยังสรรพสัตว์ทั่วสามแดนโลกธาตุ จึงเรียกวันนี้ว่า “วันเปิดโลกธาตุ”

ส่วนใครจะพอใจไม่พอใจอันนั้นเป็นหัวใจคน เราต้องเล็งถึงความถูกต้องเป็นศูนย์กลาง เมื่อดำเนินด้วยความถูกต้องแล้ว ใครจะเสียใจจิตใจมันก็เป็นเรื่องของเขาไป เรื่องนี้เป็นเรื่องถูกต้องดีงามแล้ว ไม่สูญหาย เป็นเครื่องยืนยันว่าถูกต้อง เป็นพื้นฐานแห่งธรรมทั้งหลายแล้ว เราพาทำ ทำอย่างนี้เอง วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ถึงจะทำมาทุกปีๆ เราก็มักค่อยสนใจนะ เราสนใจแต่สัตว์โลก ที่เป็นห่วงมากก็คือว่าหาที่ยึดที่เกาะไม่ได้ เสวยชาติเป็นเปรตผี

เปรตผีนี้มีถึง ๑๓ จำพวกนะ ในหนังสือท่านบอกไว้ จำพวกที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม จำพวกที่หนึ่ง เปรตที่มีบาปหนามากที่สุดทีเดียว พอพ้นจากนรกมาก็มาเป็นเปรตประเภทที่หนึ่ง หลังจากนั้นประเภทที่สองที่สามถึง ๑๓ ประเภทของเปรต ท่านแสดงไว้ในคัมภีร์ เหล่านี้จะได้อาศัยบุญกรรมจากบรรดาญาติมิตรทั้งหลายอุทิศให้ และเราอุทิศส่วนกุศล สาธารณกุศลได้โดยทั่วกัน ...”

สรรพสัตว์ทั่วโลกธาตุ คือญาติร่วม เกิดแก่เจ็บตาย

องค์หลวงตาท่านแม่เมตตาไม่มีประมาณ ให้แก่สรรพสัตว์ทั่วโลกธาตุเป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว ท่านยังถือเอาวันที่ ๓๐ พฤษภาคม มาเป็น เหตุสอนพุทธศาสนิกชนให้รู้จักมีเมตตาต่อ ญาติมิตรเพื่อนร่วมเกิดแก่เจ็บตายด้วยการ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลอย่างไม่มีประมาณอีกด้วย ดังนี้

“...ท่านทั้งหลายเวลาทำบุญกุศลนี้ ให้แบ่ง บุญกุศลทั่วแดนโลกธาตุ ไม่นิยมว่าญาติไม่ญาติ ญาติเกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้นนั่นแหละ หวังพึ่งซึ่งกันและกันด้วยกันไปเลย ต้องตัวใคร ตัวมัน แต่อยู่ในแดนมนุษย์นี้พอพึ่งกันได้ พวกเปรตพวกผีนี้พึ่งได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ที่จะได้อาศัย ฟัน้องทั้งหลายบริจาคทานในคราวนี้ๆ เพราะ ฉะนั้นหลวงตาจึงได้อุตส่าห์พยายามทำบุญกุศล โดยยกโยมแม่ขึ้นเป็นต้นเหตุ วันตายของโยมแม่ วันนี้ วันที่ ๓๐ เอออันนี้เป็นต้นเหตุ

ในบรรดาสัตว์ทั้งหลายที่มีทั่วโลกมากกว่า โยมแม่เป็นไหนๆ นั่นแหละยกเอออันนั้นขึ้นมา ด้วยเพียงอาศัยโยมแม่เป็นต้นเหตุเท่านั้น กรุณาพี่น้องทั้งหลายทราบเอาไว้ วันนี้ได้พา พี่น้องทั้งหลายบำเพ็ญมาประจำปีๆ เพราะเห็น ความจำเป็นของสัตว์ลึกลับๆ นี่แหละ ตามทาง ของศาสนาที่ทรงสั่งสอนไว้แล้วด้วยความรู้แจ้ง เห็นจริง จึงได้นำธรรมนั้นมาสั่งสอน และพา พี่น้องทั้งหลายดำเนินตาม เพื่อสัตว์ทั้งหลาย เหล่านั้นที่หวังพึ่งผู้อื่นอยู่เขาจะได้พึ่ง ตามกำลัง ความสามารถของเขาของเรา บุญเขาบุญเรา รับกันมากน้อยเพียงไรรับกันไป เอากันไป ..

วันนี้บรรดาพี่น้องทั้งหลายที่มาทำบุญ งานเปิดโลกธาตุ นี่คือการช่วยโลก บรรดา ผู้ล้มหายตายจากไป มีญาติก็มี ไม่มีญาติก็มี ส่วนบุญกุศลที่เราทำเพื่อสามแดนโลกธาตุนี้ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับญาติไม่ญาติ ใครมารับส่วนบุญนี้ ได้เช่นกันทั้งนั้นๆ ให้ตั้งใจอุทิศส่วนกุศลถึงญาติ ถึงวงศ์ของตน สัตว์ทั้งหลายมีญาติด้วยกัน ทั้งนั้น ญาติเก่าญาติใหม่ ให้พากันตั้งใจอุทิศ ส่วนกุศล

วันนี้วันอุทิศส่วนกุศลถวายสัตว์ทั่วแดน โลกธาตุ ให้ต่างคนต่างอุทิศส่วนกุศลไปให้แก่ ท่านผู้ล้มหายตายจากไป ผู้มีบุญมีคุณตลอด สัตว์ทั่วๆ ไป วันนี้จะพาทำบุญให้สัตว์ทั้งหลาย ทั่วสามแดนโลกธาตุ .. **สัพเพ สัตตา** อันว่า สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย ด้วยกันทั้งสิ้น แล้วพวกเราทั้งหลายก็ขอแบ่ง ส่วนบุญกุศลให้ท่านผู้ไม่ได้มา ไม่ได้รับ เพื่อ ท่านเหล่านั้นจะได้รับบุญของท่านอุทิศให้เป็น ความยิ้มแย้มแจ่มใส

บางรายเลื่อนชั้นขึ้นไปหลายต่อหลาย มากต่อมาก บางรายถึงนิพพานเลย เพราะบุญ เราสร้างแล้วสร้างเล่าก็มาเข้าหัวใจของเรา บุญเข้าหัวใจแล้วไปละไปสวรรค์ชั้นไหนก็ไป ตั้งแต่มนุษย์ขึ้นไปเรื่อย แล้วต่ำกว่ามนุษย์ก็มี อีกเยอะนะ เราอย่าประมาทว่าสัตว์ทั้งหลาย มีน้อย คนเต็มศาลานี้สัตว์ทั้งหลายที่อยู่ใต้ศาลา นี้ยิ่งมากกว่าเราอีก...”

เกี่ยวกับภพภูมิของสรรพสัตว์ต่างๆ ใน วัฏสงสารนั้น องค์หลวงตาเมตตากล่าวไว้ ดังนี้ “...แดนนรกมี ๒๕ หลุม สวรรค์ก็มีหลายชั้น ตั้งแต่ **จาตุม** ขึ้นไป **ดาวดึงส์ ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตดี** ๖ ชั้น **พรหม-โลก** ๑๖ ชั้น .. วิญญาณในสามแดนโลกธาตุนี้ จึงไม่วางความเกิดความตายของสัตว์โลกตาม

ภพภูมิอันหยาบอันละเอียดเท่านั้น **กามภพ รูปภพ อรูปภพ** พังซี เว้นแต่อนาคามีถึง สุทธาวาส ๕ ชั้นนั้น เป็นยังงสุทธาวาส ๕ ชั้น อวิหา อตปปา สุตัสสา สุตัสสี อกนิฏฐา ..

ในโลกนี้ภพภูมิของสัตว์นั้นนะ มีมาก เรื่อยยับเพียงหมื่นๆ แสนๆ ภพภูมิเลย มีมากกว่านั้น ที่จิตมีทางที่จะเป็นไปได้ต่างๆ นานา เพราะสิ่งที่ไม่แน่นอนเหล่านี้แล และ สิ่งที่ไม่ไว้ใจเหล่านี้แลซึ่งมีมาก พระพุทธเจ้า จึงสอนลงในจตุรรวมว่า ผู้ใดเป็นผู้ที่จะไปสู่ในภพ ชาติใดๆ ต้องขึ้นอยู่กับจิตนี้เท่านั้น เพราะ ฉะนั้นจงสร้างจิต ผูกฝนอบรมจิตให้ดีเป็นสิ่ง สำคัญ ถ้าอบรมจิตนี้ด้วยดี คือโดยศีลโดยธรรม แล้ว จะมีสักกี่ร้อยล้านภพภูมิของสัตว์ก็ตาม จิตจะเกิดในภพภูมิที่ดีเท่านั้น เหมาะสมกับ वासนาบารมีของตน...”

งานบุญเปิดโลกธาตุนี้จึงเป็นสิ่งยืนยัน ถึงความเมตตาขององค์หลวงตาที่ไม่เพียงมีต่อ เพื่อนมนุษย์ สัตว์ร่วมโลกที่มองเห็นด้วยตาเนื้อ โดยการบริจาคทานวัตถุสิ่งของเป็นการ สงเคราะห์เท่านั้น ความเมตตาของท่านยัง แผ่กระจายอย่างกว้างขวางทั่วโลกธาตุไปยัง สรรพสัตว์ทั้งหลายที่อยู่ลึกลับในภพภูมิละเอียด ให้มีโอกาสได้รับหรืออนุโมทนาส่วนบุญในวันนี้ อีกด้วย

วิภูสสงสาร ๓๑ ภูมิ

อรูปพรหมภูมิ ๔ ชั้น

เนวสัญญานาสัญญายตน
อาภิกขัญญายตน
วิญญาณัญญายตน
อากาสาณัญญายตน

สัทธาวาส ๕ ชั้น

อกนิษฐา
สุทิสสี
สุทิสสา
อติปปา
อวิหา

จตุตถฌมานภูมิ ๒ ชั้น

อัสญญีสัตตา
เวทัพผลา

ตติยฌมานภูมิ ๓ ชั้น

สูกกีนทกา
อัปปมาณสุภา
ปริตตสุภา

ตติยฌมานภูมิ ๓ ชั้น

อาภัสสรรา
อัปปมาณภา
ปริตตาภา

ปฐมฌมานภูมิ ๓ ชั้น

มหาพรัหมมา
พรัหมปโรหิตา
พรัหมปาริสัชชา

กามสุดตภูมิ ๗ ชั้น

สววรรค์ ๖ ชั้น

ปรนิมมิตวสวัตตี

นิมมานรตี

ตูลิตา

ยามา

ตาวติงสา

จาตุมมหาราชิกา

อภายภูมิ ๔ ชั้น

ตริจณานภูมิ
เปรตภูมิ - อสุรกายภูมิ

นรกภูมิ

แผนภาพแสดงไตรภูมิ (สามแดนโลกธาตุ)

องค์หลวงตากกล่าวถึงการพิจารณาเรื่องจิตวิญญาณของสัตว์โลกไว้ว่า “เราดูพิจารณาจิตวิญญาณของสัตว์โลก เราดูละเอียดลออจริงๆ เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด หมุนเวียนอยู่ในวัฏฏะ เพราะมีอวิชชาเป็นตัวดึงไว้”

(ที่เชื่อนอุปรัตน์) “...กฎทำไว้ดินะกฎี พอเจียบๆ ลงไปเดินจงกรม มันโล่งดี ไปเห็นขอบละครกรรมฐาน ถ้าเป็นที่ไหนที่สังขตเจียบละครกรรมฐานมักจะขอบละ .. พักที่นั่นดี เจียบจริงๆ แผ่เมตตาครอบไปหมดเลยนะ ไม่ใช่ไปพักเฉยๆ นะ แผ่เมตตาจิตเมตตาธรรมถึงทั้งน้ำทั้งบกทั้งดินฟ้าอากาศ ได้ดินเหนือดินแผ่ถึงหมดแหละ เพราะที่เหล่านี้มีสัตว์โลกอยู่เต็มไปหมด ได้ดินนี้ก็เต็ม ไม่ใช่ไม่มีได้ดินมีเยอะ บนบกก็มี บนอากาศก็มี ถ้าขึ้นเบื้องสูงก็เป็นที่ยัศจรรย์...”

ตัวอย่างภพภูมิต่างๆ จากประสบการณ์พระกรรมฐาน

องค์หลวงตาท่านเมตตาเล่าเรื่องเกี่ยวกับภพภูมิต่างๆ จากประสบการณ์ตรงของพระกรรมฐานผู้ชำนาญไว้ในวาระต่างๆ มีจำนวนไม่น้อย ขอยกตัวอย่างมาแสดงบ้าง ดังนี้

ไสยศาสตร์ การขี้เสือ

“...วิชาขี้เสือนี่เป็นวิชาไสยศาสตร์อันหนึ่ง เขาเรียกมนต์เรียกเสือมา เสือก็มาจริงๆ อย่างที่พวกเขาขี้เสือ มีนะ นี่ละ ไสยศาสตร์ขี้เสือได้นะ ขี้เสือปานี่ขี้เสือได้

ที่บ้านหนองแขงนี่ก็มีคนหนึ่ง เราเกิดไม่ทันผู้เฒ่าตายเสียก่อน เขาเรียกพรานป้อ คนเตี้ยๆ ขี้เสื้อมาเรื่อย ดงนี้แกขี้เสือทั้งนั้น เขาเห็นกันทั้งบ้าน ไปในป่า พอไปเหนื่อยๆ แล้วขี้เสื้อมากมา เขามีวิชาจับเสือขี้ อันนี้ก็มีคนหนึ่งอยู่ทางบ้านมาย อ.บ้านมาย หรือ อ.บ้านม่วง มีเสือ...คงใหญ่ คนนี้ก็ขี้เสือได้ ไปเรียนวิชามาจากฝั่งลาว ไปเรียนกับพวกโชพวกฆ่า เขาเรียนวิชาขี้เสือ

ว่าไปด้วยกัน ๕ คน ครุหน้าหน้าไป พอไปตั้งทัพลงตรงนี้ปั๊บ แล้วก็นั่ง ร่ายมนต์เรียกเสือมา เสือตัวไหนอยู่ใกล้มันก็มา มากี่มานอนอยู่ตามนี้ เสือ เสือโคร่งนะ คนร่ายมนต์ ที่นี้เสือก็มา ลูกศิษย์นี้ต่างพากันกลัวจน ตัวสั่นแหละ อาจารย์เป็นคนร่ายเสือมา

ที่นี้ พอมันมาแล้วก็สั่งคนนั้นไปขี้เสื้อมานี้ คือมันมานอนอยู่ตามอย่างนี้ ให้ขี้เสื้อมันเข้ามาหาครูนี้ ครูนั่งอยู่นี้ ทดลองในขั้นนี้ก่อนนะ ทดลองเป็นขั้นๆ จนกระทั่งใจกล้าหาญเชื่อวิชาตัวแล้วทีนี้ก็ปล่อย อันนี้ก็สั่งคนนี้ให้ไปขี้ เสือ ไม่ยอมไป กลัวเสือกินหัวมัน อาจารย์ไล่ไม่ยอมไป เสือกินอนดาราตาช อยู่ มันคงเสือนี่นะ ตัวไหนอยู่ใกล้ก็มาก่อน ตัวไหนอยู่ไกลก็มา บางทีจนคน จะเลิกแล้วค่อยมาถึงก็มี

ที่นี้ พอถึงคนที่ทำนี้ตัดสินใจเลย ตายก็ตาย ถ้าครูไม่เก่งจริงจะเรียก เสือมาไม่ได้ เอากันตรงนั้นตัดสินใจ ถ้าครูไม่เก่งจริงแล้วเรียกเสือมาไม่ได้ ครูต้องเก่ง นี่ครูเป็นคนบอกเองให้เราไปขี้เสื้อมาหาครูนี้จะเป็นอะไรไป

‘เฮ้อ ตายก็ยอมตาย’

ไป... ก้าวขาจะไม่ออก มันแข็งไปหมดว่าจัน เฮ้อๆ ไปบังคับให้ไป ไปก็ไปขี้เสื้อมาหาครู พอขี้ตัวนี้มาแล้ว ไปๆ ขี้เสื้อมาอีก ขี้ตัวนี้มานอนอยู่นี้ นอนอยู่หน้าคน นี่ละไสยศาสตร์เขาเก่งไหม ก็ขี้ตัวนั้นมาขี้ตัวนี้มา กล้าหาญ ละ นี่เป็นครั้งแรกแล้วนะทดลองพักแรก พักที่สองครูนั่งอยู่ที่นี่ ให้ลูกศิษย์ ไปนั่งอยู่โน้น ห่างๆ จากครูไป ให้ลูกศิษย์เป็นคนร่ายมนต์เรียกเสือมา มาหา แล้วก็ขี้เสื้อมาหาครู เขาทำหลายพักนะเขาทดลอง คือที่แรกเรียกมาหาครู เสียก่อน ให้ลูกศิษย์คนนี้ไปขี้เสือเข้ามาหาครู ไปขี้เสื้อมันเข้ามา มาหา จากนั้นแล้วก็ให้ลูกศิษย์นี้ไปอยู่นอกๆ โหนดไกลๆ แล้วก็ไปร่ายมนต์เรียก เสือมา แล้วขี้เสื้อมาหาครู ที่นี้พอชำนาญแล้วถามลูกศิษย์ว่า แน่ใจแล้ว ไม่กลัวแล้วก็ปล่อยละ

อีตาคนนี้แกขี้เสือ คนบ้านมาย นี่ เขาเห็นกันหมดทั้งบ้านปฏิเสธได้ยังไง ที่นี้จึงรู้ว่าเสือสดมันดี รู้กันตามนี้ว่าจัน แกขี้เสือไปนี้ไปตามด่านในดง คนมาทางโน้นเสือมันเดินแล้วทางนี้ คนมาไม่ใช่คนธรรมดา คนธรรมดาที่เป็น อย่างหนึ่งพูดกันจ้อแจมา แต่นายพรานมานั้นสิ นายพรานเขาไม่ได้จ้อแจนี้ เขามาจ้อเลยหาขี้เนื้อล่าเนื้อ นายพรานก็รู้ พอนายพรานมาข้างหน้าโน้น ทางนี้ เดินแล้ว จะออกจากทาง พอเห็นท่าไม่ดีก็ปล่อย ปล่อยก็วิ่งเลยเข้าป่าปั๊บ ลักเดียวนายพรานก็มา

คือสดมันดีอย่างนั้นนะว่าจัน รู้ได้เร็วมาก ไ้ที่จะไปเจอกันจริงๆ ไม่ได้เจอ ง่ายๆ แหละ มันดุคึกๆ แล้ว พอจนเท่าไรมันเดินจะไป พอปล่อยปั๊บนี้วิ่งเลย เข้าป่า ลักเดียวนายพรานก็มา บางทีเวลานอนกลางคืนเหมือนกับว่าเอาเสือ เป็นหมา เจ้าของนอนอยู่กลางคืนพอตื่นขึ้นมาเสือมานอนอยู่ด้วยแล้ว มานอน อยู่กับคน มันไม่กลัวคนเพราะเป็นครูเขานี่ครูเสือ นี่ละเรียกไสยศาสตร์...

คนนี้ก็ขี้เสือเก่ง คนนี้ก็เหมือนกัน ขี้เสือ อยู่บ้านแขง บ้านธรรมลี (หลวง- ปู่ลี กุสโลโร) อยู่ที่นี่แหละ ผาแดง เขาเรียก พรานป้อ คนเตี้ยๆ ขี้เสื้อมาเรื่อย คนเจอเรื่อย ครูเขามีนะ ถ้าผู้ขี้เสือไปไม่ให้เจอคน ถ้าเจอคน เสือมันจะตะบป เจ้าของ ‘ไฮก’ ที่เดียว ตะบปเจ้าของแล้ววิ่งหนีเลย เจ็บ เสือมันตะบปเจ็บ เลย ต้องไปลับๆ เสียบๆ

พอจะมีคนต้องปล่อยเสือไป เสือมันบอกก่อนแหละ เสือสดมันดีมันบอก ก่อนเลย ที่จะไปเจอคนธรรมดาไม่เคยมีเมื่อนายพรานก็ตาม เขาไปอย่างด้อมๆ มองๆ นายพรานเขาไปนี้เขาไปด้อมๆ มองๆ หาขี้สัตว์ แม้อย่างนั้นเสือมันก็รู้ จนได้ หากมันทำตัวเดินไปเดินมา แสดงว่านี่มีคนมาแล้วข้างหน้า พอปล่อยนี้มัน จะวิ่งเข้าป่าปั๊บ ลักเดียวก็เจอคนมา นี่เขาเรียกไสยศาสตร์

เพราะสิ่งเหล่านี้มีอยู่ทั่วโลกดินแดน ใครเสาะแสวงหาขี้งักก็เจออย่างนั้น เพราะของมีอยู่ด้วยกัน พวกผีพวกอะไรๆ จิตวิญญาณอะไรมันเข้าถึง

วิชานี้มีวิญญาณอยู่ในนั้นในหลักวิชา อย่างพวกที่เขาทำคนก็เหมือนกัน นั้นแหละ พวกนี้ทางเขมรมีมากนะ เขมรมีมากวิชาอย่างนี้ พวกโชพวกฆ่ามีมาก อยู่ฝั่งลาวไปทางโน้น

แต่ก่อนเขาใช้วิชาอันนี้ทำคนให้ตายก็ได้ ทำคนให้รักกันเขาเรียกทำเสน่ห์ อะไรอย่างนั้นก็ได้ ทำคนให้ตายเลยก็ได้ ทำได้ทุกแบบวิชาพวกนี้ นี่เขาเรียก ไสยศาสตร์ ถ้ามีผู้เรียนผู้รักษาอยู่ สิ่งเหล่านี้ก็มีก็ปรากฏอยู่ ถ้าไม่มีผู้เรียนไม่มี ผู้รักษา มีก็เหมือนไม่มี เพราะใครไม่ได้สัมผัสมัน ถ้ามีวิชา วิชานั้นแหละไป เกี่ยวโยงกันกับสิ่งเหล่านี้มาอยู่กับเจ้าของ...”

พระปาณจณฺเฐสว

“...เขาถือเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าภาคไหนในเมืองไทยเราเนี่ย เมื่อคนตายแล้วต้องเกี่ยวกับพระ พูดถึงเรื่องนี้ก็ทำให้ระลึกถึง พระองค์ที่วักล้าหาญเต็มที ขี้ขลาดเต็มตัวจนจะตาย ท่านไปภาวนาอยู่ในถ้ำ อดอาหาร เทียวไปนั่งอยู่ตามทางเสือ ทางอะไรนั่นแหละ น่าเสียดายนะ พระองค์นี้ถ้าหากว่าจิตใจได้เหนียวรั้งครูอาจารย์ไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์จริงๆ ก็จะไม่เสีย นี่สิก็ไปแล้ว ทราบว่าสึก แต่ผมไม่เห็น ได้ทราบว่ามีสึก

แต่ก่อนแกเคยเป็นนักแสดง จิตใจ อู๋ย! เด็ดมาก สมเป็นนักแสดง ว่าไป...ไป ว่าอยู่...อยู่ จริงจังมากทีเดียว ตอนแกปฏิบัติตัวเอง แกก็จริงจัง กลัวผีนี้เป็นเบอร์หนึ่ง เวลาจะแก แกจนกระทั่งกล้าหาญเบอร์หนึ่งเหมือนกันในตัวเอง ไม่มีสะทกสะท้านเลยเรื่องผี ไปที่ไหนอยู่ได้หมด เพราะการแก้ได้ ไม่ใช่มันหายไปเฉยๆ หายด้วยอุบายวิธีแก้ด้วยธรรม มีความรู้แปลกๆ เหมือนกันพระองค์นี้ เวลานั่งภาวนา กลางคืน เขาตายในบ้าน ท่านก็รู้แล้ว

‘เอ้อ ! วันพรุ่งนี้จะมาอยู่เราอีกแล้ว นี่คนตายแล้วในบ้าน’

นั่น ท่านรู้แน่ แล้วก็จริงๆ แล้วยังไม่มีพระ สถานที่อยู่ ถ้ากับป่าช้าห่างกันเท่าไร ก็ใกล้ ตั้งห้าหกกิโล ลงไป ข้าวก็ไม่ได้กิน แทบล้มแทบตาย เมื่อยล้าก็ต่อได้ไป นี่แหละเรียกว่ามันแยกกันไม่ออก อย่างนี้ คนตายรายใดเป็นรู้ แปลกอยู่ณะพระองค์นี้ท่านบอกนะ มันรู้ และแน่นอนด้วย ถ้าสมมุติว่าเป็นแบบโลกๆ ก็ว่าพนันกันได้เลย บ้านนี้เขาตายแล้วคืนนี้เขาจะมานิมิตเราแล้ว บางทีก็มีเทพ พวกเทพมานะ ท่านก็พูดถึงเรื่องเทพดีเหมือนกัน เทวดาที่อาศัยอยู่ตามถ้ำ ไม่ใช่เป็นรุกขเทวดา รักษาดินว่ากัน อันนี้แกไม่มีเรียนมานะ มันเป็นขึ้นตามนิสัย

อย่างนี้แหละจิตเมื่อมีความสงบเข้าไปแล้ว ใจเรื่องนิมิตต่างๆ ที่จะมาปรากฏตามจิตนิสัยหรือไม่ปรากฏนั้นก็ไปตามจิตนิสัยด้วยกัน ไม่ต้องเรียน อันนี้เป็นขึ้นมาเอง เมื่อเป็นขึ้นมาแล้วนั้นแหละ ต้องเรียนวิธีการปฏิบัติต่อสิ่งนั้นให้ถูกต้อง ไม่อย่างนั้นผิดได้ เพราะอันนี้ไม่ใช่ของดี โดยถ่ายเดียว ถ้าหากเราได้รู้วิธีปฏิบัติกันโดยถูกต้องแล้ว ก็เป็นเครื่องมือได้ดี อันนี้พวกนักปฏิบัติรู้แปลกๆ ต่างๆ

สมัยที่ปฏิบัติอยู่ด้วยกันนี้ก็เคยเล่าสู่กันฟังสนุกสนานดีเหมือนกัน ที่เราเขียนในหนังสือปฏิบัติพระธุดงค์กรรมฐานสายท่านอาจารย์มั่นหรืออะไรนั้น มีแต่ความจริงทั้งนั้นนะ เช่น บางองค์อย่างนี้ เขียนเรื่องราวขององค์ไหนออกมา หากแต่เราไม่ระบุเท่านั้นแหละ เอาเรื่องของท่านองค์นั้นๆ ออกมาเลย เป็นความจริงๆ เป็นบางรายก็ไปอยู่ ความรู้ รู้เหมือนกัน นี่ก็ค้านกันไม่ได้ เอ้า องค์หนึ่งไปอยู่ถ้ำนั้น ...เอ้าองค์หนึ่งไปอยู่ถ้ำนั้นได้ ๓ คืน ผ่านมาแล้ว มหาท่าน

‘โอ๊ย อยู่ไม่ได้ ไม่ทราบเป็นยังไงมันผีหรืออะไรก็ไม่รู้แหละ ผีถามมาลาก มันเอาศีรษะห้อยลงเพดานถ้ำนี้ มันหย่อนลงมาเนี่ย’

ต้องขอยกยนะ มันเอานมมาใส่ตัวเรา เอาหัวหย่อนมานี้...แต่กุศลธรรมอะไรมันก็ไม่ยอมรับว่ากัน เจริญเมตตามันไม่รับ มันจะรับแต่กามกิเลส อยู่ที่นี่ ๓ คืนไม่ได้หลับได้นอนเลย มันมาแสดงอยู่อย่างนั้นก็เลยลงไป ไปหาเพื่อนอีกก็เล่าเรื่องให้ฟัง’

‘เอ้า ถ้ามันอยู่ถ้ำนี้ผมไปเองนะ’

พระองค์นั้นก็รู้เหมือนกัน มีความรู้ทางนี้เหมือนกัน ไปอยู่นั่นก็เหมือนกัน ได้ ๒ คืน ผ่านมาแล้ว

‘โอ๊ย! จริงๆ เอ้ มันเทวดาอะไร? พวกนี้มันผีอะไร? ทำไมมันกรรมหนักกรรมหนาเอานักหนาเนะ ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น มีแต่จะเอาทำเดียว เรื่องกิเลสกับเรื่องกาม กามราคะ ทำอะไรก็ไม่ยอมรับ เรียกว่าพวกนี้พวกหนาแบบบอกบุญไม่รับ’

ไม่ค้านกันนะ รู้จริงๆ ทำแบบเดียวกันแหละว่ากัน ที่แรกองค์นี้เล่าให้ฟังก่อน

‘เอ้า ผมลองดูหน่อย มันเป็นอย่างไรวะ’

เป็นที่รู้กัน พอไปเข้าก็ โอ๊ย ยอมรับ อย่างนั้นละถ้ามันเห็นเหมือนกัน รู้เหมือนกัน ค้านกันได้ยังไง เพราะเรื่องเหล่านี้ไม่ได้เป็นสัญญาอารมณ์ ปุ๊บปั๊บท่านเคยรู้เคยเห็นมาแล้ว เคยเป็นมาแล้วนี่เข้าใจแล้ว เข้าใจวิธีปฏิบัติ

สัญญาอารมณ์ไปหลอกเจ้าของก็มี เช่น บอกไปอย่างนั้น แล้วไปเป็นสัญญาอารมณ์ขึ้นมาก็มี แต่นี่เป็นผู้มีพื้นเพทางนี้อยู่แล้วด้วยกัน เข้าใจด้วยกัน เคยพูดเรื่องนั้นเรื่องนี้เกี่ยวกับเรื่องภูติผีปีศาจอะไรต่ออะไรให้กันฟังจนเคยชินหรือเป็นที่แน่ใจต่อกันและกันแล้ว เหมือนอย่างว่า

‘มีอะไรอยู่ไหนนะผมถึงได้มาที่นี่’

‘เอาเถอะท่านไปดูซิ’

‘โอ้ ไซ้’ เนะ ตาเรามิเราก็มองเห็น ‘อ้อ ไซ้’ เนะเป็นอย่างนั้นจะว่าไปหูเรามิก็ได้ยิน ภายในมันก็เป็นเหมือนกัน...”

ฝีกองกอย

“...แปลกๆ อันหนึ่งก็คือ ท่านอาจารย์ฝั้นท่านไปพักอยู่ที่ทางภาคอีสาน เขาเรียกว่า ฝีกองกอย มันร้องกลางคืน เขาว่าถ้าผีชนิดนี้มาเยี่ยมบ่อยๆ คนมักตายบ่อยๆ มันกินคนอย่างลึกกลับ เขาเรียกฝีกองกอย ท่านก็ไปพักอยู่ที่นั่น คนที่มาพักเขาก็บอกว่า ที่แถวนี้มีฝีกองกอย เขาเล่าให้ท่านฟัง

ตอนนั้นคิดว่าท่านมีพระไปด้วย เป็นสององค์กับท่าน แล้วก็มีความปาชาวคนหนึ่งรวมเป็นสามไปพักอยู่นั้น พอสามทุ่มล่วงไปแล้ว คืออยู่ในป่า มันเหมือนตึกกะ เขาบอกว่า ‘แถวนี้มีฝีกองกอย ถ้าฝีกองกอยเที่ยวไปแถวไหนแล้วคนมักจะเป็นไข้ป่วยแล้วตาย ฝิพวกนี้มันกินตับคน’

เขาเล่ากันไปอย่างนั้นแหละท่านก็ฟังไป จึงได้เห็นผีนชัดเจนนั่นเห็นไหมละ

พอมันร้อง ตาปะขาวอยู่ที่นั่น ตรงนั้นละ สามทุ่มกว่าๆ ท่านกำลังนั่งภาวนาอยู่ เสียง ‘กองกอยๆ’ มา ได้ยินชัดเจนนะจริงๆ กลางคืน ที่เขาว่าเสียง ‘กองกอยๆ’ มันเสียงอย่างนั้นจริงๆ เขาเรียกฝีกองกอย พอมาถึงตาปะขาว ท่านก็วิตกกังวลตาปะขาว กลัวมันจะมาทำอะไรตาปะขาวเพราะมันเป็นสัตว์ลึกลับ มองด้วยตาไม่เห็น

พอมันมาได้จังหวะแล้วท่านก็กำหนดจิตดู ท่านพูดเองนะ โอ้ย มันตัวเหมือนลิงท่านว่า ‘มันเหมือนลิง’ พอจิตท่านส่งไป โอ้ย มันกลัวมากที่สุดเลย พอตามันรับกับใจของท่าน เหมือนว่าตามันรับกับตาเราวั้นเงอะ แต่ตาเราเป็นตาใจ พอมองเห็นปับวิ้งปฐูตเลย กลัวมากที่สุดเลย กลัวอย่างมาก

ทีเดียว เราเห็นมัน จ้องดูอยู่ นี่ พอมันแพล็บเข้ามามองเห็นเรานี้ปฐูตวิ้งเลย ตั้งแต่วันนั้นเจียบเลย

‘โอ้ ได้เห็นแล้วมันเหมือนลิง สัตว์ตัวนี้เหมือนลิง คือมันไม่ได้เป็นรูปวัตถุ นะ รูปเป็นนามธรรมแต่เหมือนลิง’

ท่านอาจารย์ฝั้นท่านเล่าให้ฟัง ท่านรู้สึกพิศดารเกี่ยวกับพวกเปรตพวกผีพวกเทวบุตรเทวดา ท่านอาจารย์ฝั้นเด่นอยู่องค์หนึ่ง นั่นละเด่นไปคนละทางๆ บรรดาพระเจ้าพระสงฆ์ที่เป็นนักภาวนาด้วยกัน มีนิสัยยาสนาเดินทางไหนก็เป็นไปทางนั้นๆ จะเป็นขึ้นมาเองรู้เอง

ครูบาอาจารย์ที่เป็นนักภาวนา ท่านรู้ของท่านธรรมดๆ แต่เรื่องของโลก มันก็ดมันขวาง ท่านจึงไม่นำออกมาใช้ ไม่พูด พูดก็มีแต่การแนะนำสั่งสอนไป ธรรมดาที่อยู่ในฐานะซึ่งควรจะสอนได้ แต่เรื่องภายในแล้วท่านไม่พูด เคย

นอกจากพวกเดียวกัน ถ้าพวกเดียวกันท่านพูดเสมอ ไปอยู่ที่นั่นมือน้อยๆ เช่นอย่างในถ้ำ มีผีมีเทวดารักษา ท่านรู้ แต่ท่านพูดในวงของท่านเองพวกนักภาวนากรรมฐานด้วยกัน คือ ใจนี้เป็นนักรู้ เมื่อเปิดออกๆ นิสัยยาสนาของใครจะเด่นทางไหนๆ มันจะรู้ของมันเห็นของมันไปตามนั้น จะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับนิสัยยาสนา ไปคนละทิศละทาง...”

พญานาคเคราพ..หลวงพ่อด่าง

“...(หลวงพ่อด่าง) ไปพักภาวนาอยู่ทางน้ำหนาว นี่ละที่สำคัญนะ มีหลวงพ่อด่างองค์หนึ่งอยู่ทางด้านนั้น เติมนจกรมอยู่กลางวันนะไม่ไ่กลางคืน หลวงพ่อด่างเติมนจกรมอยู่ทางนี้ อดคั้นเติมนอยู่ทางนั้น งูใหญ่ ใหญ่เท่ากับต้นมะพร้าว มานี้มายกคอกขึ้นอำปากใส่หลวงตาองค์นี้ ตัวมันใหญ่กว่านี้ ฟังเสียงร้องว้อๆ ขึ้น

ตอนนั้นก็เติมนจกรมอยู่ ‘เป็นอะไรวะ’

‘งูใหญ่ไม่ทราบมาจากไหน กำลังจะจับผม อำปากใส่ผมอยู่ที่นี่’

ท่านก็มาแล้ว ก็เห็นจริงๆ กลางวันนะ หายก็หายในขณะนั้นเลยต่อหน้าต่อตา เป็นยังงัพญานาคมีหรือไม่มีฟังซิ ผู้เห็นท่านเห็นอยู่อย่างงั้น ผู้หลับตามันก็หลับอยู่งั้น พอมาก็เห็น โอ้ย มันยกคอกขึ้น ตัวเท่าต้นมะพร้าว ตัวยาว หลวงตานี้ก็เติมนจกรม ตัวแข็ง มันอำปาก มันไม่เข้ามาใกล้แหละ ทางประมาณสักวาเศษๆ มันอำปากอยู่อย่างงี้ ตัวใหญ่

ที่นี้หลวงพ่อด่างมา ‘ไหนมันอยู่ไหน’

พอว่าท่านเดินเข้ามาเลยนะ หลวงพ่อด่างไม่มีคำว่าสะทสะท้าน มันก็อำปาก ทางนี้ก็เดินเข้าไป ‘เอามึงจะกินกูหรือ เอaley มึงชอบตรงไหน เอaley’

เดิน บุกเข้าไปหาเลยเชียว มันกำลังอำปากอยู่ พริบเดียวหายเจียบเลย ไม่ทราบหายไปไหน ตัวใหญ่ๆ หายเดียวนั้นเลย ไปเจียบ บอกว่า ‘พญานาค มันมาแกล้งเลยๆ ภาวนาเมตตา มันไม่ดี ภาวนามันไม่ค่อยแผ่เมตตา’

นั่นเห็นไหมละ ตัวใหญ่จริงๆ นี่หลวงพ่อด่าง ท่านบุกเข้าไปเลยนะ ที่มันอยู่นั้น ท่านเดินไปหาเลย ท่านไม่มีสะทสะท้าน เอาเลยกินเรา เดินเข้าไปหาตรงนั้น หายวูบไปเลย เจียบเลย ไม่มี หายหมดทั้งตัว มันไปไหนไม่รู้ เวลารออกมาพูดว่า ‘มาแกล้งหลวงพ่อ หลวงพ่อใจดำไม่มีเมตตาจิต มันมาแกล้งเอา’

อันนี้ก็เข้ากันได้ ก็เรียนหนังสือเหมือนกันไม่ใช่ว่าที่พวกพาไปภาวนาไม่แผ่เมตตา พวกเทวดาทั้งหลายเกิดความเดือดร้อน มาแสดงอาการทั้งหลายให้เห็น เป็นกะโหลกหัวผีบ้างอะไรบ้าง และทำพระให้ทั้งจามทั้งไอ เป็นไข้เป็นหนาว วิ่งไปหาพระพุทธเจ้า พระองค์รับสั่ง เวลาไปไม่สบาย “ไม่สบายซิ พวกเธอใจดำ พวกเทพทั้งหลายเขาอยู่ที่นี่ เขาได้รับความลำบากลำบาก เขาก็แกล้งเอาบ้าง ไม่มีเมตตาจิตไป ไปเจริญเมตตาจิต ไปอยู่ที่นั่น”

โลกกลับมาก็เก่า ไปคราวนี้เจริญเมตตาจิตทุ่มเอ็นหมดเลย อำนาจเมตตาธรรม ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย เป็นธรรมชนะโลก สูดยออยู่กับเมตตาธรรม ให้พากันจำไว้ละ

>> ภูวนาคเคารพ..หลวงพ่อดำ

เมตตาธรรมคือความอ่อนน้อม ถ้าพวกเราพูดออกมา และมาเป็นสมมุติอย่างนี้ เรียกว่าความอ่อนน้อมทุกตัวสัตว์ไม่เป็นภัยต่อผู้ใดเลย เพราะฉะนั้นจึงเข้าได้หมดเมตตาธรรม จะเป็นโหดร้ายมา ทารุณขนาดไหนก็ตาม อำนาจเมตตาธรรมนั้นมันไปหมด ลบล้างได้หมดเลย พระเหล่านั้นเลยเจริญสมณธรรมได้สำเร็จมรรคผลนิพพาน เยอะนะอยู่ในนั้น พวกเทพ พวกเทวดา รุกขเทวดาอยู่บนต้นไม้เขาเคารพเขาก็ลงมาอยู่ข้างล่าง ลำบากลำบากเพราะพวกนี้เคยอยู่ต้นไม้ใช้ไหมล่ะ พระก็เป็นพระเจ้าดำน้ำขุ่น อยู่นานไปเห็นทำอะไรไม่ได้การ เขาก็เลยกลั่นแกล้งเอาบ้าง พระเหล่านี้เป็นหวัต เป็นโอ เป็นอะไรเป็นไขบ้าง บางทีเป็นกะโหลกหัวผีมาอยู่ทางจงกรมบ้าง อะไรบ้าง เขาแกล้งทำต่างๆ พอไปหาพระพุทธเจ้า พระองค์รับสั่งไล่กลับไปที่เก่าเลย ให้เจริญเมตตาอย่างนั้นๆ เหตุการณ์ทั้งหลายจะเปลี่ยนไปหมด มากก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ

พูดถึงเรื่องหลวงพ่อดำที่ว่าสูงใหญ่นั้น ก็เห็นประจักษ์อย่างนั้นแล้ว พริบหายเจียบ ไม่ทราบไปไหน ทั้งๆ ที่ท่านเดินบุกเข้าไปหาเลยนะ ไม่มีสะทกสะท้าน เอาเลย ต้องการอันไหนเอาเลย เดินเข้าไปหามันพริบเดียวหมดเลย ไปไหนไม่รู้ จึงได้มาสอนหลวงพ่อก่อนที่ถ้ำนั้นอีกเหมือนกันนั่นแหละ

หลวงพ่อดำ จิตตคุตโต
วัดป่าอุดมคงคาคีรีเขต
อ.มัญจาคีรี จ.ขอนแก่น

‘พระไปอยู่ก็เป็นพระ
หลังๆ ไปอยู่แทนที่จะเจริญ
เมตตาภาวนาชำระจิตใจตาม
หลักธรรมพระพุทธเจ้า กลับ
ไปทำแต่ของหลัง ทำนั้นทำนี้มี

แต่ของหลังๆ แบบโลกแบบกิเลสค้นหาไปหมด พวกเทวดาทั้งหลายเขาก็รำคาญ แทนที่จะเป็นศีลเป็นธรรมให้ได้รับความร่มเย็นยับๆ แยะๆ ก็ไม่มี ดีไม่ดีมีพระสองสามองค์ไปก็ไปทะเลาะกัน สร้างความรำคาญให้เขาอีก เขาก็มาดลบันดาลให้พระเหล่านี้หนีจากนั้นเลย พระองค์ไหนมาถ้าไม่เป็นศีลเป็นธรรม พวกรุกขเทพเหล่านั้นเขาหาอุปายขับไล่ อยู่ไม่ได้’

จนรำลือสถานที่นั้น นี่ก็ทางน้ำหนาว เหมือนกัน นี่ก็หลวงพ่อดำไปอยู่ พอมันนานมาจนรำลือว่าที่นี่มันแข็งอะไรต่ออะไร ทางภาษาภาคอีสานเขาเรียกมันเข็ดมันขวาง ทางนี้เรียกว่ามันแข็งมันแรง เวลาท่านไปอยู่ที่นั่นเขาก็บอกเลย ‘อยู่ที่นั่นอยู่ไม่ได้นะ เป็นอย่างนั้นอย่างนี้’ เป็นก็ เป็นเถอะ ท่านไม่สนใจแหละ จะพักที่นี่ เวลาพักแล้วท่านไม่ใช้พระขลังแบบนั้น ชี ท่านเป็นอรธเป็นธรรม ไปอยู่ไหนพวกเทพทั้งหลายเข้ามาหา เขามาเล่าเรื่องถึงพระองค์นั้นให้ฟัง เล่าเรื่องพระที่มากอยู่ที่นั่นให้ฟัง เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เขาเล่าให้ฟัง

ตกลงเรียกว่า เทวดาเล่าให้ฟังเสียเอง ประชาชนรู้เทวดาเล่าให้ฟังไม่ได้ ประชาชนว่ามานี่ทะเลาะกันเรื่องนั้นเรื่องนี้อ้าง แตกกันไป องค์ไหนมาก็มาทะเลาะกัน มาหาแต่ของหลังๆ ทำตะกรุดบ้าง ทำอะไรทุกอย่างอะไรที่มันขลังๆ แล้วก็แตกกันไป มามีหลายพวกแล้วนะพระ อยู่ที่นั่นไม่ได้ เขาว่าขึ้นประชาชนแต่เวลาเทวดามาพูด เทวดานี้ละทำเอา มาแล้วมาทำตั้งแต่ของอย่างนั้นของสกปรก เทวดาเขายังรู้ของสกปรก พระทำไม่รู้ เขากลั่นแกล้งเอาบ้างเลยแตกหนี

ทีนี้เวลาท่านมาอยู่ที่นั่น พวกเทพทั้งหลายเขาอาราธนาให้ท่าน ‘ขอนิมนต์ไม่ยากให้ท่านหนีไปไหน ขอให้อยู่ที่นี้ ท่านมาพักที่นี่มีความชุ่มเย็นเป็นสุข ไปหมดทุกแห่งทุกหน ทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นดีงามไปหมด’

ท่านก็อยู่นาน อยู่สถานที่นั้น และต่อไปก็ดูเหมือนเป็นวัดขึ้น เราก็ก๊มๆ ตอนนั้น หากทราบตั้งแต่ไปอยู่ที่แรกอยู่ไม่ได้ แต่ท่านไปอยู่ได้จนกระทั่งไม่ยากให้ท่านหนี ไม่อยากให้ท่านไปไหน ท่านก็รู้สึกว่าร่าเริงอยู่นานอยู่นะ ก็เห็นใจเทวดาเหมือนกัน เรื่องภูวนาค...”

พระกัลยาณาค

องค์หลวงตากกล่าวว่า ท่านพระอาจารย์สิงห์ทอง อัมมวโร ท่านมีนิสัยกล้าหาญไม่กลัวอะไรง่าย ๆ แต่คราวนี้ท่านไปพบเหตุการณ์อันน่าสะพรึงกลัวอย่างหนึ่งเข้าที่ภูทอก บ้านตากแดด อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งขณะนั้นมีหลวงตากองค์หนึ่งเป็นพระปฏิบัติฝ่ายมหานิกาย ท่านพระอาจารย์สิงห์ทองบอกให้พวกที่ไม่เชื่อว่าผีมีจริงให้ไปลองพิสูจน์ดูบ้างที่นี่ เหตุการณ์ในครั้งนั้นองค์หลวงตากเล่าไว้ ดังนี้

“...แล้วท่านสิงห์ทอง ยังอยากจะให้พวกนักวิทยาศาสตร์เก่งๆ ว่าไม่มีผีไม่มีอะไรให้ไปอยู่ภูเขาลูกนั้น ภูเขาลูกนั้นเราก็ดูผ่านไ้ผ่านมาอยู่ มันเป็นตีนเขา ข้างบนมีถ้ำอยู่ ๒ ถ้ำ มีหลวงตากองค์หนึ่งอยู่ทางนั้นถ้ำหนึ่งแล้วเป็นชอกเขาลงมาน้ำไหลลงมาตรงนี้แล้วมีอีกถ้ำหนึ่ง ครั้นเวลาสี่พระมาใหม่มาเยี่ยมมาพักอยู่ถ้ำนี้ ผีนั้นก็ลงมาจากโน้นนะ จากภูเขาบนหลังเขานั้นมีแอ่งน้ำอยู่ ไหลอยู่ทั้งแล้งทั้งฝนหากไม่มากนะ หากไหลอยู่...

ทั้งแล้งทั้งฝน เขาเขียนประกาศติดไว้ว่าไม่ให้ผู้หญิงลงอาบน้ำนั้น ถ้าผู้หญิงลงอาบ น้ำนั้นจะเหี้ยนคลุ้งไปหมดเลย เขาห้ามเขาเขียนประกาศติดเอาไว้ ถ้าต้องการก็ให้ตัดเอามาตีหมากินมาอาบ ห้ามไม่ให้ลงไปอาบนั้นจะเป็นความจริงถึงขนาดนั้นละ น้ำเป็นอย่างนั้นจริงๆ ถ้าผู้หญิงลงไปอาบน้ำนั้นเหี้ยนคลุ้งไปหมดเลย

มีพญานาคอยู่ที่นั่น... หลวงตากองค์นั้นท่านอยู่นั้นเป็นประจำ ท่านชินกับสัตว์ตัวนี้พอแล้ว มันลงมาจากภูเขาเหมือนกับเราลากต้นตาลทั้งต้นเอาต้นตาลทั้งต้นลากลงมาเสียงซ่าๆ ลงมา มันค่อยลงนะ ซ่าๆ ลงมาชอกเขาที่นี่ หลวงตากองค์นั้นอยู่ทางด้านนั้น ท่านอยู่ถ้ำนั้นเป็นประจำ แล้วถ้ำนั้นคนมาพักบ่อยๆ พระนะ

ถ้าใครมาพัก พระมาใหม่ไม่ว่าพระองค์ไหนมาจากไหนก็ตามเถอะตัวนี้เขาจะลงมาถามข่าว ที่นี้หลวงตากก็เลยสั่งบอกไว้ กลัวว่าพระจะกลัวคือกลัวว่าท่านสิงห์ทองจะกลัว ท่านสิงห์ทองเป็นพระขี้ดี นิสัยกล้าหาญ ขี้ดี จิตได้หมอบราบกับผิวนั้นซี พุดทำหายเลยเหียวนะ ใครเก่งว่าผีไม่มีแล้วให้มาตรินี้ถ้าไม่อยากเล่นกลางคืน ที่นี้พอมาถึง ผู้เฒ่าก็บอก

‘คุณหลานเอ๊ย พี่น้องจะลงมาเยี่ยมมะตอนค่ำวันนี้ เพราะคุณหลานมาใหม่เป็นพระอาคันตุกะ เป็นแขกมาเยี่ยม แล้วไอ้ตัวอยู่ข้างบนเขามันจะลงมาถามข่าวถามคราว ไม่ต้องกลัวนะ เขาจะลงมาธรรมดา

แต่เวลาเขาลงมาก็เหมือนเราลากต้นตาลทั้งต้น ลากลงมาซ่าๆ เวลาเขาขึ้นก็ซ่าๆ ลงไปตีนเขาแล้วหายเงียบนะ พอไปแค่นั้นเงียบ เวลาขึ้นมาก็ซ่าๆ เวลาขึ้นมาไม่ทำก็มี แล้วแต่เขาจะทำ เขาจะทำแบบไหน เขาทำได้’

พอตีท่านสิงห์ทองมาเหนื่อยๆ เดินทางมาไม่มีรถยนต์ พอมาถึงที่นั่นก็เข้าพัก ผู้เฒ่าก็สั่งเสียไว้เรียบร้อยกลัวผีนั้นละ ทางนี้เข้าใจแล้วก็นอนประมาณ ๓ ทุ่ม

คนจะตายเดินทางทั้งวันเหนื่อยมากเลยนอนเสียก่อน ถึงจะลุกขึ้นเดินจงกรม พอนอนหลับไปเสียงฮ่อยๆ อยู่หัวเตียง ฐเหมือนงูใหญ่เรานี้ขนาดเท่าต้นเสานี้แหละ เสียงมันฮ่อยๆ อยู่บนหัวเรานี้ ทางท่านสิงห์ทองนั้นก็เรียก

‘หลวงพ่อย’ ‘แม่หนยัง’

‘มันเสียงงูใหญ่มากอยู่นี้แล้ว’ ‘มันบ่แม่น เสียงที่บอกนั้นละอย่าไปกลัว’

‘บ่กลัวยังงี้ มันจะจับผมอยู่เดี๋ยวนี’ เสียงดังฮ่อยๆ นะซี ‘มันจะจับผมอยู่เดี๋ยวนี มันจะกลืนผม’

‘ไม่กลืนไม่ต้องกลัว มันเคยอย่างนั้นละ จะเป็นไรไป เชื่อหลวงพ่อก่อน เพราะหลวงพ่อกเคยอยู่นั้นมานานแล้วนี่นะ’ ‘จะเชื่อได้ยังงี้มันจะกินคนนี่’

เลยเรียกให้พระมาด้วยองค์หนึ่งนอนอยู่ทางโน้น ถ้ามันยาวนอนอยู่ทางโน้นเรียกพระองค์นั้นให้จุดไฟไล่โคมมา แขนวนมา แล้วเอาไม้ยาวๆ มา จะหัวมานี้ไม่ได้เดี๋ยวจะมาเหยียบงู เอาไม้ยาวๆ แล้วเอาโคมไฟห้อยมาถือมายาวๆ คนไปเรื่อยฉายไปเรื่อย พอคนมาถึงเตียง มันก็หาย เสียงเงิบเลยเสียงฮ่อยๆ ไม่ได้ยินอะไรหายเงิบ คนจึงกลับไป พอกลับไปสักเดี๋ยวจน มีเสียงขึ้นอีกแล้ว ‘...มาอีกแล้ว...’

คนนั้นเลยจุดไฟมาทางทั้งคืน จุดไฟมาแบบนั้นละ กลัวจะมาโดนงูเข้า เพราะเสียงใหญ่เสียงโตมากนั้นะ พอมาก็ไม่เห็นมีอะไร อยู่ได้คืนเดียวเท่านั้นละท่านสิงห์ทอง ‘ทำไมล่ะ?’

‘กลัวละซี ยอมรับว่ากลัว กลัวจริงๆ โห เหมือนมันจะกลืนเราทั้งคนนี่นะ ตัวมันจะขนาดเท่าลำตาล’

งูตัวนี้ “พญานาค” พอตื่นขึ้นมาไปลาหลวงตาก ‘ว่าอย่างไรล่ะลูก?’ ‘ไอ้ย กลัวงูอยู่ไม่ได้แล้ว’

‘ไปกลัวมันทำไม? หลวงพ่อก่อนนี้นานแสนนานรู้เรื่องของมันหมด ไม่มีอะไรแหละ อย่าไปกลัวเลย’

‘ไอ้ย กลัวๆ ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว’

ใครเก่งว่าผีไม่มีให้มา ถ้าไม่อยากเล่นกลางคืน

เอาจริงๆ นี่ นั่นละ เสียงมันเป็นอย่างนั้นเวลามันแสดง...พญานาค มาเล่าให้อาจารย์หมอย (ศาสตราจารย์ นพ.อวย เกตุสิงห์) ฟัง ไอ้ย ตั้งใจฟัง สนใจฟังอยากจะไปด้วยนะ อยากจะไปดูสภาพเป็นยังงี้ อยากไปดูเป็นกำลัง แต่ไม่มีเวลาพอที่จะไปดูได้ ไปดูถึงที่เลย ไปดูเหตุการณ์จริงๆ เป็นยังงี้ ไปดูก็เห็นจริงๆ นั้นแล้ว เพราะเป็นอย่างนั้นมาเป็นประจำ ว่าขอแต่แขกคนมาที่นั่น พอตกกลางคืนเขาจะลงมา เขาก็ไม่ทำอะไรละ ลงมาถามข่าวธรรมดา

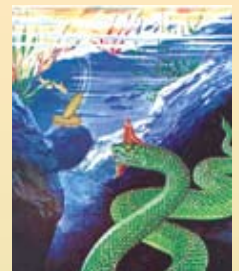
แต่เสียงมัน...ทำได้แปลกๆ นะแบบงูก็ได้ แบบเสือก็ได้ แบบไหนได้หมด ไม่ใช่มีแบบเดียว ที่มันน่ากลัวคือมันหลายแบบนั่นเอง บางทีเหมือนเสือ เห่อยๆ ไกลๆ ข้างถ้ำ เสือมาขังไว้ว่าอีกละ มันไม่ใช่เสือ อันนั้นละ ว่าอันนั้นก็เข้าใจกัน

อาจารย์หมอยอยากไปเป็นกำลัง ไ้ ชักท่านสิงห์ทองใหญ่เลยเหียวนะ ท่านสิงห์ทองเล่าให้ฟัง ที่นี้ท่านสิงห์ทองก็เป็นพระกล้าหาญด้วยไม่ใช่เป็นพระอดอด พระโกโรโกโสนะ ท่านพูดมันน่าฟัง เราเองก็เชื่อเพราะเราเชื่ออยู่ก่อนนั้นแล้วเรื่องเหล่านี้

‘โห มันน่ากลัวจริงๆ นะ’ ท่านว่า

‘ตัวมันขนาดเท่าลำตาลแล้วมันงูฟ่อๆ อยู่บนหัวเราใกล้ๆ ฝ่ามือเดียวเท่านั้น มันเหมือนจะกลืนเอาเลย เสียงฮ่อยๆ แต่มองหาตัวไม่เห็น ครั้นเวลาจุดไฟมาหาไม่เห็น ไปไหนก็ไม่รู้ พอดับไฟสักเดี๋ยวจนอีกแล้ว’

เขาเรียกภูทอก เราเคยผ่านไปผ่านมา เราเที่ยวกรรมฐาน แต่ไม่เคยขึ้นพักถ้าที่ว่า....”

เทวดาคุ้มครองพระลูกชาย

“...เรื่องเทวบุตรเทวดา เลยพูดให้ฟัง
พระผู้ท่านเชี่ยวชาญท่านชำนาญ
ในสมัยปัจจุบันนี้เองยังมีอยู่แต่เหมือน
ท่านไม่รู้ พระท่านรู้เหมือนไม่รู้ ไม่เหมือน
มรวาสไม่เหมือนคนทั้งหลาย พระท่าน
รู้ก็เหมือนไม่รู้ เห็นเหมือนไม่เห็น ธรรมดา
ธรรมดา อันใดจะเป็นประโยชน์แก่ใครก็
หยิบออกมาพูดๆ เมื่อวานนี้พูดเกี่ยวกับ
เรื่องเทวดาว่า

พระท่านอดข้าวภาวนา อดไปหลายวัน เทวดากลับท่านหิวกลับท่าน
ตาย เทวดาองค์นั้นเคยเป็นแม่ของพระองค์นั้น นั่นท่านรู้ขนาดนั้นนะ มาขอ
อุปถัมภ์อุปฐาก มองเห็นกันเดินไปเดินมา เห็นอยู่ อากัปกริยาแสดงอะไร
เห็นอยู่เหมือนคน เห็นอยู่ชัดๆ ในเวลาเสียบๆ นั้น

ทางพระก็ตกใจซี ตาสีมอยู่ก็เห็นอยู่ กลับตาก็เห็นสีมตาก็เห็น เห็นอยู่
อย่างนั้นชัดๆ เหมือนคนธรรมดา จึ่งพูดไปว่า ‘ไอ้ย อย่างนี้ไม่ได้นะเดี๋ยว
เขาโจมตีพระแหละ’ เทวดาว่า ‘โจมตียังงี้’

‘ก็มองเห็นกันอยู่’ ผู้หญิงกับพระอยู่ด้วยกันได้ยังงี้ เทวดาก็เป็นผู้
หญิง หลักธรรมหลักวินัยมีอยู่มีใช้เธอ’

‘ไอ้ย ก็ทำให้เห็นแต่ท่านเท่านั้นแหละคนอื่นมีที่หมิ่นที่แสนคนก็ไม่เห็น
ให้เห็นเฉพาะท่านเท่านั้น นอกนั้นไม่เห็น’

เอาอาหารทิพย์มาให้ดื่ม พูดกันด้วยภาษาใจไม่ได้พูดกันอย่างภาษา
เรานะ เอาอาหารทิพย์มาให้กิน พระท่านบอกว่า ‘กินไม่ได้ เวลานี้ไม่กินข้าว
อดอาหารภาวนา’

บางทีก็นำอาหารทิพย์มาหากลางคืน เวลานี้กลางคืนไม่กิน ก็อ้างไปเสีย
แล้วเวลากลางวันก็ว่าเวลานี้อดอาหารก็พลิกไปเสีย เทวดากลับทุกขียาก
ลำบากกลายเป็นกลัวตาย

‘ถ้าอย่างนั้นแม่จะเอาข้าวมา เอาข้าวทิพย์แหละมาทามาตาม
ร่างกายให้ซึมเข้าไป ให้ข้าวซึมเข้าไป’

‘ไม่เอาถ้ากลัวตายไม่ต้องอด’ พระท่านก็แก้ของท่านไปอย่างนั้น

กลางวิกาลวันก็มารออยู่ที่สูงๆ บนถ้ำ รักษาความปลอดภัยให้ลูก
ลูกอยู่คนเดียว มารักษาความปลอดภัยให้ ไม่ให้อะไรมาที่นี่ ถ้าเทวดาว่า
ไม่ให้มา สัตว์เลื้อยคลานก็มาไม่ได้ ไม่ว่าช้างว่าเสือว่าอะไรเทวดาไม่ให้เข้ามา
ในบริเวณนี้ พวกสัตว์พวกเปรต พวกผีอะไรไม่ให้เข้ามา เทวดารักษาอยู่ นี่
อย่างนี้ก็มี ฟังเอา แต่พวกเทวดานี้ร่างกายเหมือนสำลีนะ... เบา เบาเหมือน
สำลี ลงมาเหมือนสำลีสลิวลงมา ขึ้นก็เหมือนสำลี เดินแบบธรรมดาเรานี้

ก็ได้ ได้ทุกแบบ แบบสำลีนาก็มี แล้วแต่การแบบไหนที่ควรจะใช้ยังงี้
อิริยาบถใดควรจะใช้ยังงี้ได้ทั้งนั้น

ที่แปลกประหลาดมากก็เวลาคนตาย พระไปอยู่ในถ้ำไกลๆ จากบ้าน บ้านในป่า
ในเขาไม่ค่อยมีพระละซี ในป่าในเขาไม่ค่อยมีพระ ครั้นเวลาคนตายก็มานิมนต์
พระท่านไปกุสลาให้ ใครตายก็ตามในหมู่บ้าน เขาต้องมานิมนต์ท่านไป
กุสลา ธัมมา ที่นี้พอคนตาย ทางพระนี่รู้แล้วนี่

‘โห แล้วกัน พรุ่งนี้ต้องไปอีกแล้ว’

ตอนนั้นท่านไม่ได้ฉันข้าวนะ เป็นช่วงเวลาที่คุณพระท่านอดอาหารภาวนาอยู่
ก็เลยต้องเดินทางไปกุสลาให้เขาในหมู่บ้านนั้น ‘เอาอีกแล้วคนตายแล้ว’ ตายใน
บ้านโน้น ท่านรู้แล้วทางนี้

‘คนตายในบ้านอีกแล้ว’ บางทีก็รู้ขึ้นภายในตัวเอง บางทีเทวดามาบอกว่า

‘คนตายแล้วนะ’ อย่างนั้นก็ มีได้หลายทาง มาจากเทวดาก็มี ออกจาก
ความรู้เจ้าของก็มี บอกอะไรก็จริงทั้งนั้น พอประมาณสัก ๑๐ โมงเช้า เขาขึ้น
ภูเขา ‘มาแล้ว’

‘มาอะไรละ?’ คอยฟังคำตอบ ‘มานิมนต์ไปโปรดสัตว์’

แนร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่มีผิดไม่มีเคลื่อนเลย พอตื่นนอนขึ้นมาเอาแล้ววันนี้
เตรียมกุสลาแล้ววันนี้ พอ ๙ โมงเช้าหรือ ๑๐ โมงเช้า คนเผลอขึ้นไปแล้ว ‘อะไร
ละโยม?’

‘ไอ้ย นิมนต์ไปโปรดสัตว์’

พวกเรามั่นพวกตาบอดไม่เห็น ท่านผู้ตาดีท่านเห็นธรรมดาเหมือนเราตา
ดีเห็นอะไรนี่ ท่านผู้ตาดีภายใน นี่ละสิ่งเหล่านี้พระพุทธรูปเจ้ากล่าวไว้ทั้งหมดผิดที่
ตรงไหน นี่ละเครื่องของศาสนา กิ่งก้านของศาสนา มีอยู่หมดเลย ตั้งแต่อรยัส
เป็นต้นเป็นแกน ขยายกิ่งก้านสาขาออกไปหาพวกเปรต พวกนรก สวรรค์
พรหมโลก นิพพาน พวกเปรตพวกผีพวกอะไรๆ นี่เป็นกิ่งก้านของอรยัสในวง
ศาสนา...”

ตัวอย่างการเทศนาอบรมนักภานา

องค์หลวงตาเมตตาสอนและตอบปัญหาธรรมแก่นักภานาทั้งชายและหญิง ทั้งผู้มาพักปฏิบัติธรรมที่วัดป่าบ้านตาดและในสถานที่ต่างๆ มีจำนวนมาก ขอยกตัวอย่างมาแสดงแต่พอสังเขป ดังนี้

ถามปัญหาภานา

ถาม การพิจารณากายแรกๆ สติไม่ค่อยต่อเนื่อง มักจะกระโดดไปสู่อึดที่เจ็บช้าบ่อยๆ แต่เมื่อภานาพุทโธ ใหม่ๆ จนจิตสงบแล้วก็พิจารณาครั้งแรกเห็นกระดูกภายในกายเป็นเหมือนกระดูก แตกเป็นเกล็ดเล็กๆ ในทำนองหนึ่งครั้งและทำนองหนึ่งครั้ง ลูกจะดูอยู่เฉยๆ จนหายไป ครั้งที่สามนั่งภานาเห็นศีรษะตัวเองหลุดกระเด็นออกมาจากตัว แต่ก็ไม่ตกใจ คิดว่าเป็นอนิจจัง ครั้งที่สี่ เดินจงกรมตอนตีประมาณตีสอง เห็นหน้าตัวเองเป็นกระดูกๆ ไม่มีเนื้อ หลังจากนั้นไม่กี่วันตอนเช้ามีคิดเดินจงกรม ได้เห็นกระดูกตัวเองแตกเป็นเม็ดเหมือนกับก้อนกรวดเล็กๆ ไหลพหุลุดจากร่างกายไปรวมกันอยู่บนพื้นดินอย่างรวดเร็ว จิตคิดว่าตัวเรานี้ในที่สุดก็ต้องกลายเป็นดิน

หลังจากนั้นนานนับเป็นเดือน เดินจงกรมจนเหนื่อยและตีกมาก จึงนอนพักในท่านอนตะแคง ภานาพุทโธ ขณะนั้นลมภายนอกบ้านพัดแรงมาก ลูกภานาไม่รู้ว่ามีน้ำไหลมากับพายุด้วย น้ำไหลพัดเข้ามาในบริเวณที่ลูกนอนอยู่ใกล้มาก ตอนแรกตกใจมากรีบตั้งสติว่า ตายเป็นตาย เห็นเนื้อตัวเองหลุดเป็นชิ้นๆ ลูกน้ำพัดอย่างเร็วและแรง ลูกกำหนดจิต พุทโธ ในที่สุดมันก็ดับไป

การปฏิบัติของลูกรู้สึกว่าระทอนกระแท่นอยู่มากเพราะเวลาไม่ต่อเนื่อง และยังไม่ว้ใจรักษาสติ ลูกขอลถามว่า ลูกปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ และต้องทำอะไรต่อไป

หลวงตา ถูกต้อง แต่ต้องเพิ่มสติให้ติดต่อกันมากขึ้น

ถาม ขณะนี้ลูกกำลังรักษาสติให้มั่นคงหนักแน่น ด้วยการภานาพุทโธทุกขณะ เมื่อมีเรื่องมาระทบ ถ้าเป็นทุกข์จะสวหาต้นเหตุและหาอุบายดับได้ทุกครั้ง ถ้าเป็นเรื่องที่สนุกสนานเพลินใจหรือถูกใจอะไร ก็จะได้เตือนใจว่ามันไม่เที่ยง พยายามตั้งจิตให้เป็นกลางอยู่เสมอ กราบขอความเมตตาหลวงตาแนะนำสั่งสอนลูกด้วย

หลวงตา ที่ปฏิบัติมานี้ถูกต้องแล้ว พยายามให้ความเพียรสืบต่อเฉพาะอย่างยิ่งสติเป็นสำคัญให้ตั้งเสมอ ถูกต้อง เรื่องจิตเป็นของเล็กน้อยเมื่อไร ถูกมูตรถูกคูด คือขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลงครอบมันไว้ จิตที่มีความเลิกละอยู่ภายในนั้นแสดงตัวออกมาไม่ได้ ถูกมูตรคูดครอบไว้เสมอตลอดมา โลกทั้งหลายจึงไม่มีค่ามีราคาในตัวเอง ทั้งๆ ที่สัตว์โลกนี้ชอบยกยอ เกเลสชอบยกยอ กดไม่ชอบ...กิเลส ตามความจริงไม่ชอบ ชอบแต่ยก

ลืมแล้ว พุดไม่สืบต่อกันแล้วความหลงลืม เรื่องสติเป็นสำคัญ เอาตรนี้เลยนะ กิเลสมันจะดันขนาดไหนก็เถอะ สติเป็นสำคัญ สติห้ามอยู่อยู่หมัด ไม่ให้ออก เราทำมาแล้วนะ พาดเสียจนกระทั่งออกจะแตก สังขารมันดันออกมาจากอวิชา นันละรังใหญ่ของกิเลสมันดันออกมาเพื่อให้หาของ

ทางหาของมัน มันกินเรานั้นแหละไม่ใช่กินใคร ให้เราได้รับความทุกข์ความทรมาน ที่นี้บังคับไม่ให้ออก เมื่อไม่ให้ออก มันดันนั้นจนกระทั่งคับหัวอกเลยนะ แต่ไม่ยอมกัน ยังไงก็ไม่ให้ผลอ มันจะออกทำไหนดไม่ให้ผลอ มันดันตลอดมันจะออกคือสังขารคิดปรุงปั้นออกไปนี้เป็นกิเลสแล้ว มันกว่านเอาพินเอาไฟความกังวลวุ่นวายทุกอย่างที่เกิดจากความคิดความปรุงนี้เข้ามาเผาเราๆ เมื่อมันออกไม่ได้ก็ไม่มีอะไรมาเผา สติครอบเอาไว้ๆ ที่นี้จิตเมื่อมีสติรักษาอยู่ กิเลสเหล่านี้ก็กวนไม่ได้ อย่างมากมันก็ดันอยู่ภายในหัวอก แต่สติบังคับไม่ให้มันออกมันก็ไม่แตกกระจายเป็นพินเป็นไฟอะไรไป เอาให้เต็มเหนี่ยวเลย วันนี้เป็นอย่างนี้ไม่ให้ผลอ

พุดเรื่องนี้สยอันนี้รู้สึกจะผิดแปลกกับคนทั้งหลายอยู่พอสมควร ว่าอะไรเป็นอย่างนั้น จริงมากทีเดียว บอกไม่ให้ผลอก็ไม่ผลอจริงๆ ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับ ขณะไหนผลอไปไม่มี นั่น คือบังคับกันขนาดนั้นนะ เรียกว่านักมวยเข้าวงในกัน สติกับสังขารที่มันดันออกมานี้ต่อสู้กันไม่ให้ผลอๆ มันก็ออกไม่ได้ เมื่อออกไม่ได้ จิตใจได้รับการบำรุงรักษาด้วยสตินี้แล้วค่อยสงบเย็นเข้ามาๆ ที่นี้ที่มันดันออกมาค่อยๆ เบาลงๆ สติติดแนบตลอด ตั้งตัวได้เลย นี่ได้ทำแล้ว เรื่องสติเป็นสำคัญมาก มันจะหนาแน่นขนาดไหนก็ตามเถอะกิเลสความโกรธก็ดี อะไรรู้ก็เป็นเรื่องของกิเลสแล้ว สติจับปุ๊บไม่ให้ไปยุ่งกับอารมณ์อะไรที่ว่่า ไม่พอใจในคนนั้นคนนี้ อย่าออกไปหาคนนั้นคนนี้อันเป็นเรื่องสังขารปรุงออกไป ไม่ให้มันออกเรื่องก็ไม่มี ก็สงบลงด้วยสติบังคับนั้นละ สำคัญมากนะ

การภานาใครมีสติสืบต่อได้ดีเท่าไร ยิ่งจะก้าวหน้าเรื่อย ๆ นะ ตั้งฐานได้ไม่สงสัย เรื่องสตินี้ตั้งฐานได้เลย จิตไม่เคยสงบ สงบได้ ขอให้สตรักษาจิตอย่าให้สังขารปรุง สังขารนี้ตัวสำคัญมากนะ มันคิดออกไปร้อยเล่ห์พันเหลี่ยมร้อยพันพันคมเข้ามาตีเราฟันเราเผาเรานั้นแหละ เมื่อมันออกไม่ได้ก็ไม่มีอะไรมาเผา สติบังคับ จิตก็ค่อยสงบเย็นๆ ตั้งฐานได้ จำให้ตีทุกคนการปฏิบัติ จิตเป็นของสำคัญมาก เวลาถูกปิดบังหุ้มห่อนี้ เราเหมือนตัว ท่านเหมือนเรา ไม่มีอะไรผิดแปลกจากกันแหละ แต่พอธรรมะได้เบิกกิเลสตัวหุ้มห่อไว้นี้ออกไปๆ จิตจะค่อยสง่าขึ้นมาๆ เวลามันสง่ามากขึ้นๆ แล้วจนกระทั่งมาอัสสรยตัวเอง

โยมคนที่ ๑

ขอกราบเรียนถามการพิจารณากาย ลูกใช้สัญญาความจำภาพอสุภะจากรูปถ่ายที่อื่น และความเข้าใจที่ออกมาจากจิตถึงความเป็นกายมาพิจารณาร่างกายตัวเอง เหมือนที่หลวงตาได้สอนว่า พิจารณากายนอกภายใน ลูกเปิดภาพอสุภะในเว็บไซต์ของหลวงตา และให้ติดจิตคือให้สลดในอสุภะ ให้คลายออกจากความยึดในกาย จิตมันรู้สึกสลดเข้าทุกที และจากความจำภาพอสุภะที่ดูในรูปนั้น มันเริ่มเข้ามาในจิตใจ เป็นความรู้สึกให้สลดให้ว่างในกาย สัญญาความจำภาพนั้นเหมือนเป็นความเข้าใจในจิตด้วยอริยสัจและไตรลักษณ์ พอถึงอริยสัจในจิตมันแน่นๆ อยู่กลางอกเจ้าคะ สติลูกตอนนี้ตั้งไม่ให้ผลอจากอสุภะ พิจารณามากขึ้นๆ บางทีไม่ได้ตั้งใจพิจารณา แต่เห็นบุคคลทั่วๆ ไป มันก็แว็บๆ เป็นอสุภะเนื้อไส้ส่วนต่างๆ ภายในกาย จิตมันก็ยิ่งสลดเข้าไป อย่างที่ลูกพิจารณาและปฏิบัตินี้ถูกต้องหรือไม่เจ้าคะ

>> ถามปัญหาภาวนา

หลวงตา ถูกต้องมา โดยลำดับนะ อันนี้ถูกต้องมา โดยลำดับแล้วไม่มีที่ต้องดิ ให้เจริญนี้ให้มากเข้าไป ให้มีความคล่องแคล่วเข้าไป สิ่งเหล่านี้ทั้งหมดนี้มันจะเข้าไปในตัวของมันเองไปรู้ตัวเอง ปล่อยทั้งหมด แต่จะบอกว่า อย่างนั้นอย่างนี้บอกไม่ได้ ตอนนี้ เป็นเคล็ดลับ ให้ผู้นั้น

ตัดสินใจตัวเอง เรียกว่า สันติญาณโก มอบให้ตัวเองเป็น สันติญาณโก ของตัวเอง จากภาคปฏิบัติของตัวเอง ที่ครูบาอาจารย์สอนแล้วว่า ให้พิจารณาข้าๆ ข้าๆ จนคล่องตัว แล้วมันจะรวมตัวเข้าไปหาจิตทั้งหมดนั้นแหละ เรื่องความรู้ ความเห็นต่างๆ แล้วจิตจะเป็นผู้ปล่อยเองเข้าใจเธอ เอ้า เอาแค่นี้ก่อน เอ้า ว่าไปที่นี่ถูกต้องแล้ว

โยมคนที่ ๒

กราบนมัสการเรียนถามหลวงตาดังนี้ครับ ตอนนี้ผมมีสติแน่นเข้าเรื่อยๆ ไม่ค่อยเผลอ บริกรรมพุทโธติดแนบกับสติตามที หลวงตาสอน แล้วระยะนี้ผมสังเกตได้ถึงพัฒนาการของจิต คือมีความระลึกรู้ตัวดีขึ้น ทำอะไรมันคิดอ่านไตร่ตรองแบบเป็นธรรมดีขึ้น ไม่ทำอะไรแบบพรวดพราดทันทีเหมือนเมื่อก่อน วันหนึ่งๆ ตัวเองอยากอยู่กับความสงบเย็น พอทำงานเสร็จก็กลับบ้านไม่ได้ไปไหน แต่ทุกอิริยาบถมีสติกับพุทโธตลอดนะครับ

หลวงตา เออ ถูกต้องๆ อันนี้ก็ถูกต้องเหมือนกัน เอ้า ว่าไป

โยมคนที่ ๒

พยายามไม่ให้ขาด ทีนี้เวลามันมีเรื่องยุ่งๆ ใจมันก็ไม่วุ่นวายครับ ใจมันก็สงบเย็นๆ ของมัน ถ้าเป็นเมื่อก่อนก็ร้อนวุ่นวายไปตามเรื่องร้อนนั้นๆ ครับ พอมานั่งภาวนาหรือเดินจงกรมเดี๋ยวนี้เพียงครู่เดียวครับ ไม่นานจิตมันก็ตั้งรูปสกลลงไป แนวสงบไป แต่ความระลึกรู้ตัวมีเสมอครับ ผมจึงไม่รู้สึกตกใจ เหมือนมีสติสัมผัสปัญญะประคองไว้ แล้วถึงโอกาสก็เริ่มพิจารณาเข้าไปตามขั้นครับ อย่างนี้เป็นอาการถูกต้องของการภาวนาจิตจากการมีสติอยู่เสมอถูกหรือไม่ครับผม

หลวงตา ถูกต้องอันนี้ก็ถูกไปอีกแบบหนึ่งของผู้นั้นะ ไม่ผิด ถูกด้วยกันทั้ง ๒ นะ ให้เจริญให้มากกว่านี้เข้าไปเพื่อจะได้ชำนาญงาน ความสงบจะได้สงบและละเอียดเข้าไป และคล่องตัวเข้าไปเรื่อยๆ การพิจารณาก็จะคล่องตัว สติก็จะดีขึ้นเรื่อยๆ ถ้าเราใช้การฝึกด้วยความมีสติฝึกตนเองอยู่ตลอดเวลา นี้จะดีขึ้นทุกอย่างในบรรดาธรรมทั้งหลายที่เรา กำลังเจริญเวลานี้

สตรีนักภาวนาชาวกรุง

องค์หลวงตากล่าวถึงสตรีท่านหนึ่งปัจจุบันออกปฏิบัติธรรมเป็นอุบาสิกา เมื่ออดีตเคยทำงานอยู่สายงานวิศวกรรม การไฟฟ้า-นครหลวง กรุงเทพฯ การใช้ชีวิตในครั้งนั้นไม่แตกต่างอะไรจากคนทางโลกทั่วไป เพราะมีครอบครัวและบุตรธิดาถึง ๓ คน มีภาระหน้าที่การทำงานที่ต้องบริหารและรับผิดชอบ แต่ด้วยจิตใจรักและเห็นประโยชน์ใหญ่หลวงด้านจิตตภาวนา สตรีท่านนี้จึงพยายามเจียดเวลาเดินจงกรมและนั่งสมาธิภาวนาอย่างจริงจัง ฝึกฝนสติปัญญาไปพร้อมกับการงานโดยมิยอมให้เสียงานทางโลกแต่อย่างใด

อุบาสิกาท่านนี้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอมาหลายปีด้วยความพากเพียรระหว่างทำงานอยู่ทางโลก โดยพยายามเสาะหาอุบายธรรมจากครูบาอาจารย์สายพระกรรมฐานหลายต่อหลายองค์มีหลวงปู่หล้า เขมปัตโต เป็นต้น หลังจากปฏิบัติมานานนับสิบปี จึงได้มีโอกาสเข้ากราบสนทนธรรมกับองค์หลวงตาที่สวนแสงธรรมในคราวท่านลงไปกรุงเทพฯ และได้เล่าผลอัศจรรย์อันเกิดจากจิตตภาวนาถวายองค์หลวงตาเป็นที่รื่นเริงในธรรมทั้งอาจารย์และศิษย์ในขณะนั้น

เมื่อท่านกลับมาวัดป่าบ้านตาดแล้ว หลังจั่งหันวันหนึ่งปลายปี พ.ศ.๒๕๓๘ ท่านได้แสดงธรรมมีเนื้อหาไปสัมผัสกับเรื่องที่ได้สนทนากับอุบาสิกาท่านนี้ ดังนี้

“...พอพูดอย่างนี้ ก็ไปสัมผัสเรื่องหญิงคนหนึ่ง แกภาวนาอยู่ตามประสาประสาของแก สุดท้ายเอาจริงเอาจัง... เป็นเข้าจริงๆ เวลาเป็นเข้าจริงๆ แล้วเห็นโทษของกิเลสนี้ แหม...แกว่าอย่างนั้นนะ

‘ทำไมมันถึงร้ายแรงเอานักหนาภิเลสนี้ รุนแรงมาก หัวสามแดนโลกธาตุภิเลสขยำคน’

ฟังซิ แกไม่ได้เรียนนะ แกไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนทางอรรถทางธรรมออกจากภาคปฏิบัติล้วนๆ

‘มองไปที่ไหนดูมีแต่กิเลสขยำหัวสั่วโลกเต็มบ้านเต็มเมืองไม่ว่าสัตว์เดรัจฉาน ไม่วามนุษย์ ไม่ว่าชาติชั้นวรรณะใด มีแต่กิเลสขยำเอาใจหัวไม่ขึ้นเลย สดลสังเวช บางทีก็กระซิบบอกเพื่อนฝูงบ้าง บางคนพวกคลั่งกิเลสมันก็ไม่พอใจ สุดท้ายจะทำภาวนาก็ต้องหลบๆ ซ่อนๆ ไปทำอยู่ตามป่าตามอะไร เพราะทำงานอยู่ตลอดเวลา สติไม่ได้เผลอตลอดเวลา มันเป็นเองของมัน’

คำพูดอย่างนี้ไม่เป็นจริงเอามาพูดได้หรือ ต้องออกมาจากภาคปฏิบัติจริงเห็นจริง

‘สติดี ดีจริงๆ ไม่ใช่ธรรมดา ไม่หวั่นไหว ไม่ว่าจะทำการทำงานอะไร สติจ่อแล้วทำงานก็ทำไปตามเรื่อง ทำงานทางโลกก็ทำ ภายในก็ทำหมั่นตัว’

นั่นเห็นไหม ได้ยินแต่หลวงตาบ่ว่าหมั่นตัวๆ นี่ มีพยานแล้วนะ

เพื่อนฝูงเขาสงสาร พอทราบว่าเราไปเพราะแกอยากพบครูบาอาจารย์
อยากพบเราแกก็อยากพบ พอดีแกก็มาจริงๆ คนหลายๆ ก็ใส่เปรี้ยวเลย นั่นละ
ชั้นเวทีแถมเบี่ยนแล้วไม่ใช่เวทีธรรมดา ชัดกันใหญ่เลย แกก็ออกมาอย่าง
กระจำงเลยนะ เปรี้ยวๆ นั่นละ ความรู้ความเห็นที่เป็นขึ้นจากจิตใจ ไม่สะทก-
สะท้านนะ แกก็ใส่มาเปรี้ยวๆ ทางนี้ก็ใส่กันเลย

‘ก็ทำคำดำขาวไปอย่างนั้นละ แต่จิตมันดูดีมียากทำตลอดไป แต่ที่นี้
ก็ไม่ทราบว่ามีผิดหรือถูกประการใด’

บอกแกว่า ‘ถูกแล้ว เอ้า เอาเลยนะ รวมตัวแล้ว ที่นี้ฟาดลงไป ถลุมมัน
ตรงนั้นๆ ขึ้นแรงเป็นระยะๆ เข้าไป’

แกก็พอใจเอาอย่างมาก ‘ที่นี้เป็นที่ตายใจแล้ว’

เราว่า ‘ตายใจนะถูกต้องแล้ว ที่ปฏิบัติมานี้ถูกต้องแล้ว’

แกนั่งภาวนาได้ถึง ๑๓ ชั่วโมงก็มี ๙ ชั่วโมง ๑๐ ชั่วโมง ๑๓ ชั่วโมงก็มี
พิจารณาทุกขเวทนา ทุกขเวทนาเป็นของจริงทุกส่วน เป็นของจริงแล้วไม่มี
กระทบกระเทือนกันเลย จะนั่งตั้งกับตั้งกลบก็ได้ อย่างว่าแต่เพียง ๑๒-๑๓
ชั่วโมงเลย ลูกออกมาเฉยๆ นี่แหละ จะนั่งตั้งกับตั้งกลบก็ได้

‘ไม่มีอะไรที่จะเข้ามากระทบกระเทือนจิตใจได้เลย เมื่อต่างอันต่างจริง
แล้ว ไม่คละเคล้ากัน’

นั่นฟังซิแกพูด พูดอาจหาญเสียด้วยนะ เราก็ชื่นใจเห็นผลของการปฏิบัติ
ธรรมนี้ละ ธรรมของพระพุทธเจ้าพอปรากฏขึ้นในใจ

‘เห็นโทษของกิเลสเห็นจริงๆ เห็นจนสลดสังเวช มองไปไหนๆ พิจารณา
ไปไหน ไหม มีแต่กิเลสอย่างเดียวครอบงำสัตว์โลกให้ดิ้นล้มดินตายกันอยู่
ไม่ว่าชาติขั้นวรรณะใด แล้วโลกก็ไม่รู้ด้วยนะ นำสงสารอันหนึ่ง’ แกว่า

‘โลกก็ไม่รู้ด้วยนะ มันขยี้ขยำนานจะตายก็ยังดิ้นเพลิกกันอยู่’ คนมานะ
วันนั้นวันที่แกมาหา เพราะไม่มีเวลาที่จะพูดโดยเฉพาะ

‘ไม่ต้องเฉพาะ ฟาดเลย’

เราว่าอย่างนี้แหละ แกเห็นโทษของกิเลสจริงๆ เราไม่ตายให้กิเลสตาย
มีสองอย่าง ขึ้นนี้ขึ้นเห็นโทษของกิเลสเห็นเต็มหัวใจ เห็นคุณค่าของธรรมก็เห็น
เต็มหัวใจ ทั้งสองอย่างนี้บรรจุเข้าสู่ใจแล้วเอาชีวิตเข้าแลกเลย ไม่มีความสะทก-
สะท้าน เรื่องกับความตายหมุนตัวๆ

นี่ละคนหนึ่งจะไปได้ ไม่นานละ แน่แล้ว เป็นผู้หญิงนะ มีลูก ๓ คน แกก็
เคยส่งปัจจัยมาวัดนี้ประจำเดือน แกเล่าให้ฟัง คนฟังนี้ โห อ้าปากไม่จับแหละ
ลืมหลับไม่หลงเพราะขึ้นตามหลักธรรมชาตินี้ หมุนตัวๆ แกพูดเปรี้ยวๆ เอ้า
เปิดๆ ให้หมด เราว่าอย่างนั้นนะ เราก็หิวอยากฟังนี่นะ มันมีแต่พูดคนเดียว
เป็นบ้าอยู่ พูดตลอดเวลา เพราะไม่มีใครรู้ใครเห็นด้วย เหมือนบ้าพูดคนเดียว
เดียวเขาจะหาว่าเราเป็นบ้า พอได้ผู้หญิงคนนี้มาเป็นพยาน

‘เอ้าพูดๆ เลย เอาให้เต็มทีนะ’

เราอยากฟังเหลือเกินธรรมะประเภทนี้ พูดอย่างนี้แหละว่า ‘ไม่เคยได้ฟัง
เพิ่งจะได้ฟังนี่แหละ เอ้า เปิดเลย’ พอแกเปิดแล้วตรงไหนเป็นจุดที่ควร
จะแนะ ก็แนะแกๆ ไม่ใช่แนะธรรมดาณะ ดีเปรี้ยวๆ ลงไปเลย

‘เอาจุดนี้ๆ เอ้าๆ’

นี่ละจวนจะไป ไม่อยู่แล้ว เป็นธรรมชาติแล้ว เป็นอัตโนมัติแล้วหมุนเรื่อย
จิตเข้าถึงขั้นนี้แล้วหมุนเรื่อย เห็นโทษของกิเลสเห็นจนจะสลบไสล กิเลสเป็น
โทษแก่โลกขนาดไหน เวลาเข้าถึงตัวมันจริงๆ แล้วจนสลบไสล โทษของมัน
ทำให้เจ็บให้แสบให้ขีดให้หลาบให้กลัว จนไม่รู้จักเป็นจักตาย หลบกิเลส
หนีกิเลส ตายก็ตาย ให้ได้พ้นจากกิเลสก็แล้วกัน ให้พ้นๆ มันก็ป็นละซิ

พระพุทธเจ้าสอนเล่นเมื่อไร พวกเราไม่เห็นนั้นซี จึงได้ว่ากิเลสแหลมคม
มากนา แกพูด แกก็เปิดเต็มๆ เหมือนกัน แกพูดด้วยความตื่นเต้น และแกก็ไม่มี
ผู้ใดที่จะตอบรับแกอย่างนั้น เราก็ตอบรับเต็มภูมิเลย เพราะหิวกระหายอยาก
ฟังมานาน

ธรรมะประเภทนี้มีแต่ประเภทความจำ จำได้ก็มาบ้าน้ำลายกันเหมือน
นกขุนทองแก้วเจ้าข้าๆ เรียนจบพระไตรปิฎก กิเลสตัวเดียวหนึ่งไม่ถลอกเลย
เห็นแต่อย่างนั้นเต็มบ้านเต็มเมือง

นี่แกเอาจริงเอาจังแนแล้ว ... คนนี้ไม่นานด้วยนะ เมื่อมีผู้แนะจุดสำคัญนี้
แล้ว มันจะพุ่ง ไม่ลูปไม่คล้ำเมื่อมีผู้แนะ ความที่ดำเนินมาแล้วก็ว่าถูกต้องแล้ว
ก็หายห่วง จุดไหนที่กำลังดำเนินก็ขบถ ทางนี้ก็พุ่งๆ เลย

เป็นเรื่องอัศจรรย์เหมือนกันนะ คนไม่เคยกับศาสนาเวลามาปฏิบัติมัน
เป็นขึ้นนี่ละความรู้จากภาคปฏิบัติกระจายอย่างนี้เอง ความรู้ในหนังสือที่ท่าน
จดจารึกมาในตำรับตำราในพระไตรปิฎกพอประมาณเท่านั้นนะ ไม่ได้ซอกแซก
ซิกแซกกระจายไปทุกแห่งทุกหนเหมือนภาคปฏิบัติ... เรียกว่าทั่วท้องฟ้า
มหาสมุทรเลย...”

นับแต่เหตุการณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นมา สตรีท่านนี้ยังไม่มีโอกาส
เข้ากราบองค์หลวงตาอีกเลย จนกระทั่งต้นเดือนเมษายน ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ณ สวน-
แสงธรรม ถนนพุทธมณฑลสาย ๓ กรุงเทพมหานคร จึงได้เข้ากราบองค์หลวง-
ตาและสนทนาธรรมอีกครั้งหนึ่งใช้เวลาสนทนาเล็กน้อย ดังนี้

หลวงตา เวลานี้พิจารณาอะไรอยู่

สตรีนักภาวนา การปฏิบัติของลูกอาจจะไม่ได้ถูกร่องรอยที่หลวงตาสอน
ให้พิจารณานะเจ้าคะ เพราะว่าการปฏิบัติของลูกตลอดเวลาตั้งแต่ตื่นนอนมี
สติสัมปชัญญะตามรักษาคิด ใช้วิธีนี้อย่างเดียวเจ้าคะ ตามรักษาคิดนี้ ลูกไม่
ต้องกลับมาพิจารณาเลย ทุกขณะนี้พอลูกไล่ไปเรื่อยๆ เอาให้อยู่กับปัจจุบัน
ธรรมชัดๆ เลย อยู่กับจิตว่าง อยู่กับปัจจุบันธรรมก็จะเห็นความเกิดดับของ
สัญญา ความเกิด ดับของสิ่งที่รู้ทั้งหมด รู้แล้วดับ ถ้ารู้แล้วไม่หลง รู้แล้ว
ดับหมด

พอทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ มันก็ชัดขึ้นมาว่า มันไม่ใช่ตัวตน มันเป็นสิ่งซึ่ง
ไม่ใช่ตัวตนใดๆ ทั้งสิ้น มันเป็นธรรมชาติที่เกิดดับ เกิดดับเท่านั้นเอง เท่านั้น
หลังจากช่วงนั้นแล้วก็เลิกถูกตม เลิกถูกจิตตมอีกต่อไป

หลวงตา มันตมยังงัย?

สตรีนักภาวนา ถ้าเมื่อก่อนนี้ การที่จะระมัดระวังเฝ้ารักษาคิดนี้ ต้องสติ
ตามดูตามรู้กิเลสถึงจะไม่เกิดนะเจ้าคะ แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะแล้วรู้เท่าทัน
สัญญา สติตั้งมันไม่หลงอารมณ์ ทุกอย่างดับหมด ดับหมด เพราะอย่างนั้น
ถ้าครั้งไหนเกิดเพลิกเผลอไป แล้วหลงอารมณ์ ไปคว้าอารมณ์ก็ปล่อยได้เลย
เพราะว่ารู้ว่ามันโง่ไปแล้ว

>> สตรีนักภาวนาชาวกรุง

เพราะฉะนั้น ลูกกราบรายงาน หลวงตาว่า การรักษาคิดของลูกนี้ มีได้พิจารณาเลยเจ้าคะ แต่การรู้ที่เห็น เป็นขึ้นในขณะที่อยู่กับปัจจุบันธรรม ตลอดเวลา แล้วทุกๆ วันนี่สิ่งที่ปฏิบัติ อยู่ของลูกนี้ แม้แต่ฟังหลวงตา แม้จะ อยู่ในหมู่ผู้คน ลูกเหมือนกับมีตาอีกตา หนึ่งเห็นจิตตลอดเวลา เผื่อจิตตลอดเวลา ตั้งแต่ลืมตาจนเข้านอน

จะนั้นการภาวนาของลูกนี้ ความเพลิดเพลินในการทำงาน มีบ้างที่จิต ส่องออก แต่นอกนั้นแล้วจิตจะอยู่รักษาข้างในหมด จะไม่ออกมาเพ่นพ่าน เพราะรู้ดี รู้เห็นเห็นชาติหมดว่ามันออกไปมันเอามาแต่อะไรแล้วเข็ดหลาบ เปื่อหน่ายเจ้าคะ เพราะฉะนั้น วันทั้งวันจะมีสติตามรักษาคิดโดยไม่ต้องมี ใครมาบอกเลย

หลวงตา เข้าใจ เอาอยู่จุดนั้นละนะ เราจะไม่เร่งไม่บอกอะไรละ ให้ เอาปัจจุบันนี้เป็นหลักนะ เร่งก็เร่งอยู่ในปัจจุบัน ไม่เร่งก็อยู่ในปัจจุบัน ไม่นอกปัจจุบันแล้วไม่ผิด เข้าใจไหม ให้อยู่ในปัจจุบัน จิตในลักษณะใน ธรรมชาตินี้เป็นยังงั้น

คุณก็มีครอบครัวเหี้ยมเรือน มีงานมีการอยู่ จึงไม่ค่อยเร่งให้ ปลอ่ยให้ เจ้าของเร่งเจ้าของเอง เข้าใจ? ถ้าเป็นนักบวชนักปฏิบัติแล้วไล่ตีหลังทศ ไปเลย มันเป็นขึ้นเป็นตอน

สตรีนักภาวนา แต่จิตที่ดูเหมือนไม่เร่ง แต่มันก็ไม่ยอมปลอ่ยนะ

หลวงตา เราเข้าใจ พูดยอย่างนี้เข้าใจทันทีทันทีเลย ยังบอกให้ไปตาม หลักธรรมชาติปัจจุบันๆ อย่างนั้นละ มันไม่มีอะไรละ มันอยู่กับปัจจุบันนั้น หมดเลย พอเรียนจบปัจจุบันแล้วละ ไม่ต้องถามแล้ว ปัญหาอะไรไม่มีละ ที่นี้เอาละ ดูปัจจุบันของเจ้าของเป็นยังงั้น เเท่านั้นละ

สตรีนักภาวนา ถ้ามีคนถามว่าลูกจะถามอะไรหลวงตา ลูกก็ไม่รู้จะ ถามอะไร เพราะว่าลูกเฝ้าแต่ปัจจุบันตลอดเวลา ถ้าอยู่กับปัจจุบันเมื่อไหร่ เกิดดับก็มาตลอดสายเจ้าคะ

หลวงตา ก็ยังงั้นแล้ว นี่ก็ไม่ถามอะไร เพราะงั้นจึงว่าปัจจุบันนี้ พิจารณายังไงเท่านั้นเอง เนะ ก็เข้าปัจจุบันแล้วเข้าใจไหมละ ถามตรงนั้นแหละ ตรงปัจจุบันสำคัญมาก นี่มันลงปัจจุบันแล้ว

สตรีนักภาวนา เมื่อก่อนลูกตื่นตี ๓ นะเจ้าคะ รู้สึกว่าเวลามันน้อย ไป เตียวนี้ลูกขยับมาเป็นตี ๒ ครึ่งทุกวันเจ้าคะ ลูกเดินจงกรมทุกวัน ลูกจะ อยู่กับปัจจุบันเจ้าคะ อยู่กับปัจจุบัน เพราะฉะนั้น มันไม่มีความกลัวตาย ไม่มีความกลัวอะไรเลย เพราะรู้ว่าทุกๆ ขณะจิตถ้าตายลงในขณะใดนี่ มัน อยู่พร้อมเลยเจ้าคะ มันไม่มีสิทธิ์เลยที่จะหลุดไปไหนเจ้าคะ

(การสนทนาธรรมจบลงเพียงเท่านั้น)

สตรีนักภาวนาดูกาย

สตรีอีกท่านหนึ่งเป็นนักภาวนาคนสุดท้ายที่เขียนจดหมายมาถาม ปัญหาธรรมหลายครั้งและองค์หลวงตาเมตตาตอบจดหมายด้วยตนเองทุก ครั้งหรือแทบทุกครั้งแม้จะเข้าวัยชราภาพมากแล้วก็ตาม (ช่วง ๑๐ ปีสุดท้าย ก่อนมรณภาพ) เนื่องจากเป็นนักภาวนาที่ชอบการพิจารณาอสุภะแบบ โลดโผนมีการทดสอบลัทธิสัมผัสให้เห็นจริงถึงความสกปรกน่าขยะแขยง น่ารังเกียจของร่างกายจนเห็นผลของการปฏิบัติในระดับที่องค์หลวงตาแนะนำให้มาปฏิบัติเต็มตัว จากนั้นไม่นานสตรีท่านนี้จึงพักชีวิตทางโลกหันมา ภาวนาเต็มตัวหลายต่อหลายปีที่วัดป่าบ้านตาดเพื่อจะปฏิบัติได้เต็มที่ และสะดวกต่อการเข้าปรีกษาขององค์หลวงตา

สตรีท่านนี้ได้เข้าถามปัญหาจิตตภาวนากับองค์หลวงตาที่กุฏิของท่าน หลายครั้ง ท่านก็ให้แนะนำวิธีเป็นลำดับ ต่อมาเมื่อเช้าวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ สตรีท่านนี้ได้ตั้งข้อปัญหาขึ้นเพียงเล็กน้อยที่ศาลาใน คำถามครั้งนี้ เป็นสาเหตุให้ท่านระลึกถึงอดีตที่เคยเกิดปัญหาธรรมขั้นสูงที่วัดดอยธรรมเจดีย์และหลงติดปัญหานี้กับตนเองนานถึง ๓ เดือนเพราะขาดครูอาจารย์ แนะนำ ต่อมาเมื่อแก้ปัญหาตกลงไปได้ก็เกิดความอัศจรรย์ในธรรมอย่างใหญ่หลวงถึงขั้นน้ำตาร่วงขณะสำเร็จธรรม

ในการแสดงธรรมอัศจรรย์ที่ศาลาในครั้งนี้ก็เช่นกัน เนื้อหาธรรมถึงกับ ทำให้ท่านต้องน้ำตาร่วงออกมาอีก คล้ายคลึงกับเมื่อครั้งอดีตที่วัดดอยธรรมเจดีย์ จึงกราบเท้าขอน้อมนำพระธรรมเทศนาครั้งนี้มาแสดงโดยย่อ ดังนี้

ถาม หลวงตาเจ้าข้า เมตตาสอนการพิจารณาให้ถึงฐานความตายด้วย เจ้าคะ?

หลวงตา ฐานความตายก็อยู่ในนั้น ดูเอาตรงนั้นซิ ตายกับเกิดอยู่ในจิต ดวงนั้น ตัวจิตไม่เกิดไม่ตาย สิ่งแทรกพาให้เกิดให้ตาย เข้าใจหรือเปล่า ดูตัว จิต ไม่เห็นพิษของจิตจะไม่เห็นพิษของสิ่งเหล่านี้ จิตเป็นภัยเวลานี้ เข้าใจหรือ เปล่า อย่าว่าจิตเป็นคุณอย่างเดียวนะ ภัยอยู่กับจิตนั้น พาดตัวจิตเป็นตัว ภัยแล้ว ตัวนั้นอยู่ด้วยกันมันก็พังลงไป เข้าใจหรือเปล่าละ ถ้ายังมายอจิตอยู่ เมื่อไร จมนะ อย่าว่าไม่บอก เเท่านั้นแหละ ถึงกาลเวลาแล้วปิดหมดเลยไม่มี อะไรเหลือ สงวนอะไรไว้ นั่นละคือกองมหาพิษมหากาย

เราพูดยอย่างนี้แล้วมันก็กระเทือนถึงที่ว่าหลังเขาวัดดอยธรรมเจดีย์ ตอนเข้าก่อนจันทน์อย่างนี้ จิตมันอัศจรรย์อย่างว่านั่นแหละ อัศจรรย์บ้าอะไร ก็ไม่รู้ เจ้าของอัศจรรย์เจ้าของนะซี

‘ไอ้โห ทำไมจิตของเราถึงได้สว่างใส่อัศจรรย์เอาขนาดนี้เชียวนา’

รำพึง เดินจงกรมยืนอยู่ มันจำไปหมดเลย ทำไมถึงได้อัศจรรย์ขนาดนี้ จิตดวงนี้ๆ นั่นละตัวมหากาย คือตัวที่ว่าอัศจรรย์ นั่นเห็นไหมละ นั่นละธรรม ท่านกลัวไปหลงนะซี ก็ราดติดอยู่แล้วหลงอยู่แล้วว้าไ้ ไม่มีอะไรๆ ก็มาเอา จุดสุดท้าย นั่นละวัฏจักร เรียกว่าอวิชชาตรงนั่นเอง นั่นละยอดอวิชชา ยอดวัฏจักรวัฏจิต คืออวิชชา มันไม่มีอะไรแล้วก็ไปหมกเขยตรงนั้น ลักเดียว ขึ้นละซี ธรรมท่านเตือนขึ้นมา เพราะว่าที่ว่าสว่างใส่มันมีจุดของมันอยู่นั่น เหมือนตะเกียงเจ้าพายุ ใส่ตะเกียงเจ้าพายุมันจ้ำอยู่นั่น ออกไปข้างนอกมันก็ ออกจากใส่ตะเกียงที่สว่างจ้า นั่นละตัวสำคัญ

เราก็อัศจรรย์ตัวนั่นเอง ขึ้นอุทานในใจเหียวนะ โอ้โฮ จิตของเราทำไมถึงสว่างใส่อัศจรรย์เอาเสีย เหมือนหนึ่งว่าเหนือโลกเหนือสงสาร นั้นเห็นไหม อวิชาผลงฤทธิ์เวลาสุดท้ายเห็นไหม เรารู้มันเมื่อไร ไม่รู้จะไปหลงอัศจรรย์มันหาอะไร สักเดียวธรรมะท่านกลัวหลง ท่านก็ผุดขึ้นมาเป็นคำๆ เราลืมเมื่อไร ถ้ามีจุด จุดไล่ตะเกียงนั่นเองสว่าง นี่จุดกับต่อมเป็นไวพจน์ของกันและกัน ใช้แทนกันได้ *‘ถ้ามีจุดหรือต่อมแห่งผู้รู้อยู่ที่ไหน นั่นแลคือตัวภพ’*

นั่นเห็นไหมบอกตรงนี้ ตัวนี้ตัวภพ ถึงขนาดนั้นยังจับไม่ได้นะ งงไปเลย มีจุดมีต่อม คือตัวนี้เอง ถึงได้คิดถึงพ่อแม่ครูจารย์มันท่านมรณภาพจากไปแล้วนั้น เราไปติดปัญหาขึ้นอยู่กับหลังเขาวัดดอยธรรมเจดีย์ ถ้าท่านยังมีชีวิตอยู่พอกราบเรียนอย่างนี้เท่านั้น ถ้ามีจุดมีต่อมแห่งผู้รู้ที่ไหน นั่นแลคือตัวภพ ก็จุดนั่นเอง ท่านก็ไล่เปรี้ยงเข้าไปนั่นมันก็พังทันที พอรู้ปั๊บเห็นโทษของมันคอยจะไปอยู่แล้วนี่นะ แต่เราประคองมันไว้นั้นซี

นั่นละมหาภัยแท้ ตรงนั้นทีเดียว จุดที่รวมแห่งมหาภัยอยู่จุดที่สว่างกระจ่างแจ้งอัศจรรย์เต็มทีของวัฏจักร ของแดนสมมุติ อยู่จุดนั้นหมด เราไม่ลืม ตอนเดือนกุมภาพันธ์ ผาศพพ่อแม่ครูจารย์มันเสร็จแล้วก็ขึ้นบนเขา ติดปัญหาอันนี้ งงไปเลยนะ ไม่เกิดประโยชน์อะไรเลยธรรมะที่ท่านเตือนขึ้นมา แทนที่จะให้เป็นประโยชน์อย่างมหาศาลในเวลานั้น กลับเป็นความหลงมหาศาลเหมือนกัน เอ้อ จุดต่อมที่ไหนดานๆ ก็จุดนั้นแหละ นั่นละเดือนกุมภาพันธ์ เดือน ๓ ผาศพท่านเสร็จแล้วขึ้นบนเขา ไปติดปัญหาอันนี้

ไม่คิดไม่คิดว่าอันนี้เป็นตัวมหาภัย ยิ่งว่าเป็นมหาคุณอยู่ เห็นไหมกิเลสหลอกขนาดว่าตัวมหาภัยมันเสกว่าเป็นมหาคุณ เห็นไหม ก็แบกปัญหานี้ไป ลืมเมื่อไร .. นี่ที่ติดปัญหาตั้งแต่ขณะนั้นเดือน ๓ เดือน ๖ กลับมา เป็นเวลา ๓ เดือน กลับมาก็ขึ้นที่เก่าอีก แบกปัญหานี้ไป ๓ เดือนกลับลงมา หลังเขานั้นแหละ แต่ที่ติดปัญหาอยู่ทางจงกรมข้างกันนั้นกับด้านตะวันตก ปัญหานี้จบลงก็อยู่บนหลังเขาในภูเขาสูงเดียวกัน วัดดอยธรรมเจดีย์ บทเวลามันจะมันวุ่นเสียกันนั้น มันไม่มีละเรื่องกาลสถานที่เวลาเวลา จะมายุ่งไม่ได้ละ มีเฉพาะธรรมชาตินี้ เวลามันจะประมวลลงมา คือมันไม่มีที่พิจารณาแล้ว อะไรมันก็หมดทุกอย่าง ปลอยหมดแล้ว ยังเหลืออยู่อันเดียวเท่านั้น โลกธาตุนี้ว่างไปหมด ปลอยไปหมดวางไปหมดเลย ยังเหลืออันจุดอันต่อมนี้ เห็นไหมละ จึงเรียกว่ามหาภัยอยู่จุดนี้ ..

มันก็มาจับจุดนี้ มาวินิจฉัยตัวจิตนี้ มันหมดที่พิจารณาแล้ว อะไรก็ปลอยหมดแล้วเหลือแต่อันนี้นิดเดียวที่ปรากฏอยู่กับความรู้มัน มันก็มาวินิจฉัยเหล่านี้ เดี่ยวว่าสุข แล้วเดี่ยวว่าทุกข์ ออกจากอันนี้ เดี่ยวว่าผ่องใส เดี่ยวว่าเศร้าหมอง มันก็ออกจากนี้ ทำไมมันเป็นหลายอย่างนัก จิตดวงนี้นะ สักเดียวธรรมทานก็ผุดขึ้นมา แนะอย่างนั้นนะ นี่เรียกว่าธรรมเกิด กิเลสเกิดเป็นเครื่องผูกมัด ธรรมเกิดเปิดออก นั่นเรียกว่าธรรมเกิด กิเลสเกิดมันแทรกอยู่ด้วยกัน สักเดียวขึ้นมาเป็นคำๆ เหมือนเราพูด ขึ้นมาเป็นคำๆ คำว่าเศร้าหมองก็ดี นั้นเวลาจะขึ้นนะ คำว่าผ่องใสก็ดี คำว่าสุขก็ดี คำว่าทุกข์ก็ดี ธรรมเหล่านี้เป็นอนัตตานะ นั้นเวลาตัดกันจริงๆ ลงในชั้นอนัตตา ในไตรลักษณ์นี้จะเป็นอะไรขึ้นได้ทั้งนั้น ขึ้นบทสุดท้ายขึ้นได้ไตรลักษณ์นี้ แต่นี่สำหรับนิสัยเราขึ้นบทอนัตตา ปลอยให้หมดความหมายว่างั้น

ธรรมเหล่านี้เป็นอนัตตานะ คือความเศร้าหมองก็ดี ความผ่องใสก็ดี ความสุขก็ดี ความทุกข์ก็ดี รวมลงมาแล้วเรียกว่าธรรมเหล่านี้เป็นอนัตตา พอว่าเป็นอนัตตาคิดมันก็ตั้งจ่อหนึ่งเลย เพราะมันลงในอนัตตาแล้วไม่มีที่ไปแล้ว อันนี้เปิดให้หมดหัวอกเลยวันนั้นะ พอเท่านั้นแหละ จิตจะทำงานอะไรอยู่ก็ไม่ไข เป็นวางเฉยในธรรมชั้นนี้ ไม่ทำการทำงานอะไรเลย จะไปสนใจกับว่าอัตราก็ดี อนัตตาก็ดี หรือสนใจว่าสุขว่าทุกข์ เศร้าหมอง ผ่องใส ก็ดี ไม่ไป อยู่จุดศูนย์กลางเฉยด้วยมหาสติมหาปัญญาะ ไม่ได้เฉยๆ แบบเช่อๆ ทั้งอัปาทกอย่างพวกเรานะ

นั่นละถ้าเราจะพูดเป็นแบบโลกก็เรียกว่า ปลอยบทเพลอ แต่นั่นมันไม่ได้เพลอ เป็นแต่เพียงวางเฉยๆ ไว้ มันไม่เพลอไม่ทำอะไร มันก็ผางขึ้นมาเลย อันนี้ก็คือ อัตราก็ดี อนัตตาก็ดี เรียกว่ามันพริบคว่ำลงไปเลย ปิดอันนี้ทั้งหมดที่ว่าจุดว่าต่อมแห่งผู้รู้อยู่ที่ไหน นั่นแลคือตัวภพ นี่คือตัวนี้ก็มารวมกันแล้ว เศร้าหมอง ผ่องใสอะไร ลงในอนัตตาอันเดียวผางนี้ขาดสะบั้นไปหมดเลย นี่เวลามันลบนะ มันลบหมดเลย ผางขึ้นมานี้เหมือนฟ้าดินถล่มบุ่นนะ ฟังซินะ กระเทือนทั่วแดนโลกธาตุ อวิชาตัวเดียวนี้คว่ำลงจากจิตกระเทือนทั่วแดนโลกธาตุ เพราะอวิชาตัวนี้พาเที่ยวแดนโลกธาตุเข้าใจไหม พอคว่ำอันนี้ลงแล้วก็เหมือนกับว่าแดนโลกธาตุนี้คว่ำลงพร้อมกันหมด ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่มเลยนะ

ที่นี่พอมันพริบทีเดียวเท่านั้น อันนี้ไม่ได้มีอันใดที่จะเข้าไปตัดสิน หลักธรรมชาติตัดสินเองเป็นเองขึ้นมา ฟ้าดินถล่มก็เป็นเองทั้งนั้นเลย ไม่ได้มีอะไรตั้งสติตั้งตอบรับกันเลย เป็นลักษณะกลางๆ ขึ้นมาผางทีเดียวนี้ เหมือนกันกับว่าโลกธาตุนี้คว่ำหมดเลย พริบทีเดียวหมดเลย ที่นี้จำเลยที่นี้

‘อยู่ อัศจรรย์จริงๆ นี่เห็นไหมชั้นการทำงานที่น้องทั้งหลายดูเอา ความอัศจรรย์ที่มาสอนโลกเวลานี้พิลึกพิลั่น แหมดูซิน้ำตานี้ฟังเลย เดี่ยวนี้ก็ยังฟังเห็นไหม นี่ละชั้นการทำงาน ธรรมชาติมันไม่มีเข้าใจไหม นี่ละผางเท่านี้ โอ้อัศจรรย์จริงๆ’

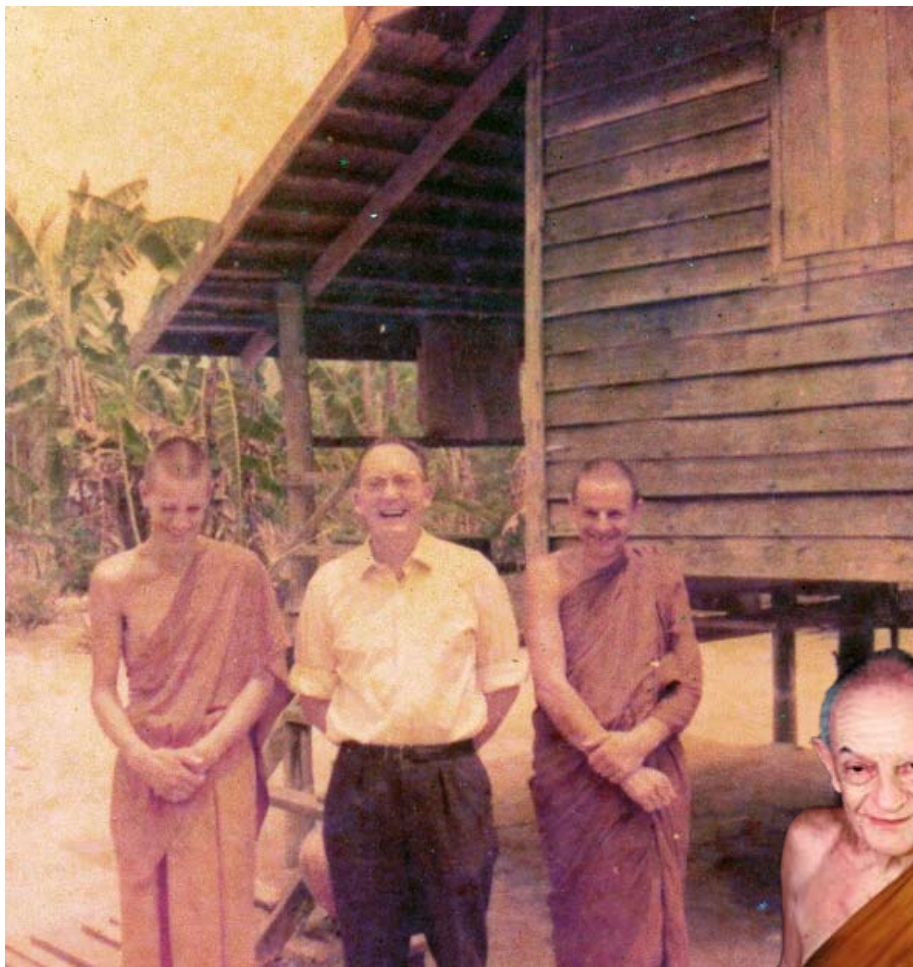
ให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบ ว่า ธรรมพระพุทธเจ้าเป็นยังงี้ อยากถามผู้มันนอนตายอยู่นี้ว่างั้นนะ

‘โอ๊ย อัศจรรย์จริงๆ แหม น้ำตานี้ฟังพราๆ โถๆ ขึ้นมาเลยเหียวนะ พระพุทธเจ้าตรัสรู้อย่างนี้ละหรือๆ ย้ายอยู่นั้นนะ ธรรมแท้เป็นอย่างไรละหรือๆ ไม่เคยคาดเคยคิดนะมันผางขึ้นมา อู๊ย อัศจรรย์พูดไม่ถูก คิดดูซิเดี่ยวนี้อย่างเป็นมันสดๆ ร้อนๆ’

จากนั้นแล้วมีตั้งแต่ความอัศจรรย์ เรียกว่ากายนี้ไหวเลยเหียวนะ มันเป็นอะไรก็ไม่รู้แหละ เป็นพร้อมกันหมดเลยเวลานั้น ฟ้าดินถล่ม แดนโลกธาตุดับพริบลงหมดเลย จากนั้นก็ย่ำทีเดียวว่า เหนอ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ๆ อย่างนี้ละหรือถามท่านหาอะไร มันเจออยู่นั้นแล้วจะว่าไง พระธรรมแท้เป็นอย่างไรละหรือๆ พระสงฆ์แท้เป็นอย่างไรละหรือๆ รวมเป็นอันเดียวกันหมดแล้ว เรียกว่าธรรมอัศจรรย์เลิศเลอ หรือว่าธรรมธาตุแล้วเท่านั้น เหนอ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ยังงี้ แต่ก่อนเราเคยคิดเมื่อไรว่า พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ จะมาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนะ ..วันนั้นเปิดให้พี่น้องทั้งหลายฟังเต็มที่ จนกระทั่งน้ำตาวิ่งให้เห็นต่อหน้าต่อตา ...”

อบรมชาวต่างชาติ

พระอาจารย์ปัญญา ปัญญาวิฑู (ปีเตอร์ มอร์แกน)
วิศวกรชาวอังกฤษ (ขวามือสุด) ที่วัดป่าบ้านตาด

ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้นมา เริ่มมี พระชาวต่างชาติมาขออยู่ศึกษาธรรมะกับ องค์หลวงตา แรกเริ่มเดิมทีท่านยังไม่อยาก รับไว้ ด้วยไม่ทราบถึงนิสัยใจคอว่าเป็นอย่างไร ท่านว่าเขาเองก็ยังไม่คุ้นเคยกับศาสนาพุทธ ยังไม่คุ้นเคยกับอาหารการกินชีวิตความเป็นอยู่ แบบไทยๆ เฉพาะอย่างยิ่งชนบททางภาคอีสาน เกรงจะเป็นที่ลำบากไม่สะดวกด้วยประการ ต่างๆ อย่างไรก็ตาม ด้วยความมุ่งมั่นอดทน และใส่ใจในการปฏิบัติธรรมอย่างแท้จริง องค์หลวงตาจึงเมตตาไว้

รับชาวต่างชาติ

ท่านพระอาจารย์ปัญญา (ปีเตอร์ มอร์แกน) เป็นพระชาวต่างชาติองค์แรกที่มาขอศึกษา อยู่ด้วย องค์หลวงตาเล่าความเป็นมาไว้ ดังนี้

“...ท่านปัญญานี้สุขุมมาก ท่านมาอยู่ กับเราตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ท่านมาขออยู่กับเรา ถึง ๕ วัน นั้นแหละ ไม่ใช่เล่นๆ นะ มาขอ ที่ แรกก็ทางฝ่ายปฏิบัติของเราที่ไม่เคยมีพระ กรรมฐานฝรั่ง เราก็กังไม่ยอมรับไว้ก่อน .. ประการหนึ่งก็ยังไม่ทราบนิสัยใจคอของฝรั่งนี้ เป็นยังไง เพราะเขาไม่เคยศาสนาพุทธเรา เรา

ที่วัดป่าบ้านตาด วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๓

จึงยังไม่รับ แล้วมาขออีก เราก็กังไม่ให้ ถึงครั้งที่ ๓ ที่ ๔ มาขอ เราก็กังไม่ให้ พอครั้งที่ ๕ ท่านมาแผนใหม่ เราหลงกลของท่าน เมื่อเห็นว่าไม่ได้จริงๆ แล้ว

ท่านก็บอกว่า 'ไม่ได้พักนานก็ตาม ขอมาพักชั่วคราว' ท่านว่าอย่างนั้นนะ เราก็กังหลงกลนะซี ตั้งแต่ต้นปี ๐๖ เดือนกุมภาพันธ์ วันที่ ๖ เราไม่ลืมนะ .. ตั้งแต่นั้นจนกระทั่งบัดนี้ ก็ปีแล้ว ท่านอยู่ชั่วคราวนะ มาอยู่ชั่วคราวเรื่อยมาจนบัดนี้ละ ..

จากนั้นมาก็เลยรับพระฝรั่งมาเรื่อยๆ สังเกตมาเรื่อยๆ ก็รู้สึกว่ พระฝรั่งที่มาอยู่ด้วยนั้น ดีทุกอย่าง ดีกันคนละทางๆ ทางภาคปฏิบัติ หลักธรรมวินัยดีด้วยกัน พระฝรั่งจึงมีอยู่เป็นประจำ แต่เราไม่รับมากนัก เราเอาแค่นั้นละ ถ้าหากว่าจะรับมากก็จะมากกว่านั้น จะกลายเป็นสวนฝรั่งไปหมดเลย (หัวเราะ) ..

พระชาวสหรัฐฯ องค์หนึ่ง อังกฤษมืองค์หนึ่ง แคนาดาองค์หนึ่ง และเยอรมันองค์หนึ่ง เวลานี้ดีทุกอย่าง .. ที่ผ่านมารู้สึกว่ พวกฝรั่งนี้ เขามีกฎมีระเบียบดี ..

พระเหล่านี้ท่านมา บางรายท่านเป็นเศรษฐีก็มีมาในนี้ ดอกเตอร์ดอกแต่อะไร ไม่ต้องพูดแหละเต็มอยู่ในนี้ พระฝรั่งมาจากประเทศไหนบ้างๆ เฉพาะเวลานี้มีอยู่ดูเหมือน

ภาพในอดีตของท่านพระอาจารย์ปัญญาฯ
ตั้งแต่สมัยเป็นฆราวาส
จนได้บวชเป็นพระอยู่วัดป่าบ้านตาด

๗ องค์ ๘ องค์พระฝรั่งอยู่ในวัดนี้ (หมายถึง ปี พ.ศ.๒๕๔๘ และใน ปี พ.ศ.๒๕๖๒ มีพระฝรั่ง ถึง ๖ องค์จากพระเถรทั้งหมด ๒๑ องค์) ..

ท่านมานี้แล้วเป็นแบบเดียวกันหมดเลย ตายใจกันได้ทั้งนั้น ไม่ได้มีโอ้อวดว่าเป็นความรู้ ความฉลาด มีฐานะสูงอย่างนั้นอย่างนี้ ท่านเหล่านี้ ไม่เคยมี มาแล้วมุ่งต่ออรรถถ่อธรรม ฟังเสียง อรรถเสียงธรรมจากครูจากอาจารย์แล้วนำไป ปฏิบัติ ตายใจกันได้ทั้งวัดนี้เลย วัดนี้จึงเป็น เหมือนอวัยวะเดียวกัน มีจำนวนมากขนาดไหน

ท่านปัญญามาอยู่ที่แรก ลาไปเที่ยวทางนั้น ทางนี้เราอนุญาตหมด เพื่อให้ท่านไปเห็นทุกสิ่ง ทุกอย่างตา หู จมูก ลิ้น กาย ไปเพื่อการศึกษา ให้ท่านได้ศึกษาทุกอย่าง ไปหลายครั้งหลายหน สุดท้ายเลยไม่ไป เลยอยู่นี้ พอไปพูดสัมผัสเรื่อง เทียวหรืออะไรเราก็เลยถาม

‘อ้าว ท่านปัญญาแต่ก่อนเห็นลาไปเที่ยว ทางนั้นทางนี้ที่นี้ทำไมไม่เห็นไปหลายปีแล้วนี่นะ’

‘โห้ย ไปวัดไหนไปที่ไหนมันก็ไม่เหมือน วัดป่าบ้านตาด มันแสดงหุแสดงตาจนได้’

แน่ะฟังชื่อนั้นละ ก็อยู่นั้นตั้งแต่นั้น จนกระทั่งท่านมรณภาพจากไป เป็นพระสุขุม มากทีเดียวท่านปัญญา ทำประโยชน์ให้วัดนี้ มากมาย ท่านเรียนจบทางวิศวะ ถ้าไม่ถาม เหมือนไม่รู้ละ ถามอะไร ไม่มีติดข้อง ว่าทำได้ๆ เรื่อย จนกระทั่งจรวดดาวเทียมท่านก็ทำได้ ..

ท่านพระอาจารย์เชอร์รี่ ชาวแคนาดา และท่านพระอาจารย์ดี๊ด ชาวอเมริกัน

ท่านพระอาจารย์มาร์ติน ชาวเยอรมัน

องค์หลวงตากับพระชาวต่างชาติ ที่ศาลาใหญ่วัดป่าบ้านตาด

ตามนิสัยที่ชอบทรมานตนอย่างท่านเชอร์รี่ นี่ไม่ค่อยชอบฉันจึงหัน เราเป็นแต่เพียงว่า เตือนให้รู้ เพราะเรื่องอดอาหารนี่เราทำมาแล้ว จนท้องเสีย คืออดอาหารมันจริงจังๆ สถิติ ถ้าสถิติงานก็ก้าวเดินถูกต้อง ถ้าสถิติพลังๆ เผลอๆ เขียนหนังสือก็ผิดๆ ถูกๆ ลบแล้วเขียน ถ้าสถิติ ไม่อยู่กับตัว ถ้าสติอยู่กับตัวเขียนหนังสือก็เป็น ตนเป็นตัวเป็นเนื้อเป็นหนังได้ความ มันขึ้นอยู่กับสติ สถิติจึงเป็นของสำคัญ

พระฝรั่งมาอยู่ที่นี้มีแต่อยู่นานๆ ทั้งนั้นแหละ แล้วก็ได้ไม่ต้องติที่ไหน องค์ไหนๆ มีดีทุกอย่าง บรรดาพระฝรั่งดีทุกองค์ๆ พระไทยเราก็ไม่เคยได้ดูได้ด่าองค์ไหน แต่นี้ถือตาม สมมุตินิยมเราก็บอกว่าพระต่างชาติเข้ามานี้ ดีทั้งนั้น พระไทยเราก็ดี ทางด้านภาวนาก็ดี ท่านปัญญา จะมาจากที่ไหนก็ตาม สำหรับวัดนี้ เราพูดจริงๆ สอนสมบูรณแบบตามศาสนธรรม ที่พระพุทธเจ้าสอน... ”

จากนั้นก็มีพระและฆราวาสชาวต่างชาติ ทั้งหญิงและชาย มาขออยู่ศึกษาทั้งระยะสั้น และระยะยาวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในจำนวนนี้มี หลายเชื้อชาติด้วยกัน เช่น อังกฤษ แคนาดา สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เยอรมัน โปแลนด์ เบลเยียม สิงคโปร์ ญี่ปุ่น จีน เกาหลี พม่า ลาว กัมพูชา อินโดนีเซีย มาเลเซีย ศรีลังกา ฯลฯ

วิธีสอนพระฝรั่ง

องค์หลวงตาเคยกล่าวนักบวชไม่ว่า มาจากชาติชั้นวรรณะใดหรือจากสถานที่ใด หากถือปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยแล้ว ย่อมอยู่ร่วมกันผาสุก ดังนี้

ท่านพระอาจารย์ปัญญาฯ
ในอิริยาบถต่างๆ ที่วัดป่าบ้านตาด

“เป็นธรรมเป็นวินัยด้วยกัน อยู่ด้วยกันเป็น ผาสุก ยกตัวอย่างแค่ว่า อย่างวัดป่าบ้านตาดนี้ ทั่วประเทศมาเกี่ยวข้องกัน แล้วก็นอกประเทศ อีก มาเยอะ พระพวกฝรั่งมังค่า ก็คือหัวใจเป็น ธรรมด้วยกัน เข้ากันได้สนิท ไม่ว่าชาติชั้น วรรณะใดไม่สำคัญ สำคัญที่เอาหลักธรรมเข้าไป จับบีบแล้วนำดูเลย ถ้าไม่มีธรรมไม่นำดู ธรรม จึงเป็นของงดงามมาก”

มีลูกศิษย์บางรายเคยกราบเรียนถาม องค์หลวงตาเหมือนกันว่าวัดป่าบ้านตาด มีพระฝรั่งอยู่จำนวนมาก องค์หลวงตามีวิธี แนะนำอย่างไรในเมื่อไม่รู้ภาษาของเขา ท่านตอบว่า

“ก็สอนแบบฝรั่งนั่นละ เราจะสอนแบบไหน ก็ไม่พ้นแบบฝรั่ง ให้ฝรั่งทำตัวให้ดี ให้เป็น พระฝรั่งที่ดี ให้ฝรั่งรักษาศีลให้ดี ให้ฝรั่งภาวนา ให้จิตเป็นศีล เป็นสมาธิ เป็นปัญญา พระฝรั่ง จะทรงมรรคทรงผลได้เช่นเดียวกับคนไทย เรายื่นแหละ ถ้าคนไทยเราไม่ปฏิบัติ สู้ฝรั่งไม่ได้”

ศิษย์รายเดียวกันถามอีกว่า “แล้วใช้ภาษา อะไรคะ”

องค์หลวงตากล่าวถึงเรื่องนี้แบบขบขันว่า “...จะไปยากอะไรประสาภาษา ไปเรียนนั่น เรียนนี้ให้ยุ่งกันทำไม คนไหนมากก็ฟาดฟุดๆ เสร็จ ก็แล้วกันไปเท่านั้นไม่เห็นยากอะไร’ (หัวเราะ) ..

พระฝรั่งสอนฝรั่ง สนิทดีกว่าคนไทย สอนฝรั่ง เพราะภาษาพื้นเพนิสัยกลมกลืนกัน

มาแล้วสอนกันได้ง่าย ให้ท่านปัญญาไปแล้ว วันนี้ สอนพวกพระฝรั่งซึ่งมาอยู่ในเมืองไทย เรายืมเยอะ บางทีก็ไปวัดนานาชาติบ้าง อะไรบ้าง เอาพระวัดนี้แหละไปสอน ท่านปัญญาวันนี้ไป แล้วแต่เช้า ฝรั่งสนใจมาก วัดเราก็คงไม่ได้ เพราะมากแล้ว ยังต้องส่งพระของเราไปอบรม สั่งสอนพระฝรั่ง ท่านปัญญาเป็นพระที่แยกกาย อยู่เนในวงกรรมฐาน สำหรับพระต่างชาติท่าน ปัญญาเป็นพระสำคัญขององค์หนึ่งอยู่ พอที่จะให้ อรรถให้ธรรมแก่ชาวเมืองนอกได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นเราถึงปล่อยให้ไป วันนี้ไปแล้ว ออกแต่เช้า

ความที่มันเคยชินกันมาตั้งแต่เดิม ภาษา เดียวกัน พูดกันง่ายรู้เรื่องกันเร็ว อย่างฝรั่ง ต่อฝรั่งสอนกันได้ง่าย เป็นอย่างนั้นนะ เรื่อง สอนได้เนะได้ น้ำหนักมันต่างกัน ภาษาก็เป็น อันเดียวกันแล้ว นี่พระเราก็คงมากเป็นลำดับ ลำด้า .. เราพูดถึงเรื่องศาสนา เราเห็นฝรั่ง มาบวช เราอยากให้ออกนี้บวชมากๆ นี่หลังไหล จะเข้ามาอยู่วัดป่าบ้านตาด แต่เราจับไม่ได้มาก เพราะพระไทยเรามีจำนวนมาก ต้องแบ่งสัน บินส่วน ถึงเช่นนั้นก็มีพระฝรั่งตั้ง ๙ องค์แล้ว (กลางปี ๒๕๔๓) อยู่นะเห็นไหม แต่ก่อนเรา ไม่รับมากนัก ๔-๕ องค์เป็นอย่างมาก เราแบ่งไว้ สำหรับพระไทยๆ เพราะวัดนี้ธรรมคับแคบ ตีบทันไม่มี เผลอให้ทั่วถึง

ท่านพระอาจารย์ปัญญาฯ สนทนาธรรมกับพระภิกษุชาวต่างชาติ

อย่างทั่วประเทศไทยนี้ พระทุกภาคมาอยู่ที่นี่ เต็มไปหมด ภาคไหนมาหมดมาอยู่ที่นี่ เปิดโล่งไว้หมด ว่าลูกศิษย์ตถาคตแล้วเท่านั้นพอ หลักธรรมวินัยเป็นอันเดียวกันอยู่ด้วยกันได้ ถ้ามีที่อยู่ ที่นี่พระฝรั่งเราได้กันไว้บ้างเพื่อพระไทยเราได้มาอาศัยอยู่ที่นี่ เพราะฉะนั้นเราจึงได้รับทีละสี่หรือห้าองค์เป็นอย่างมาก เดียวนี้มันถึงเก้าองค์สิบองค์แล้วจะว่าไง ไหลเข้ามาๆ พระฝรั่งเลยมาก แต่ท่านเหล่านี้มาอยู่ท่านมีความสัจจะ ความจริงดีอยู่ องค์ไหนที่มาอยู่ที่นี่เรายังไม่ได้นำหิณนะว่าองค์นั้นไม่ต้ององค์นี้ไม่ดี...”

ท่านพระอาจารย์อินทร์ถวายเจ้าจำพรรษาที่วัดป่าบ้านตาดเมื่อปี ๒๕๑๒ กล่าวถึงคำสอนขององค์หลวงตาในระยณะนั้นที่แสดงถึงความเมตตาต่อพระชาวต่างประเทศ ดังนี้

“...พระทั้งหมดมี ๑๖ องค์ จำพรรษา รุ่นแรก ๑๖ องค์ เท่านั้น ถือว่าน้อยมาก ท่านไม่รับใครอีกต่างหาก แล้วก็มีพระฝรั่งอีก ๕-๖ องค์ อีกต่างหาก พระฝรั่งมีท่านปัญญา ท่านเชอริ ท่านฟิลลิป ท่านดัก ท่านเอียน ท่านแพท .. ท่านก็บอกว่าพระไทยอย่าไปทะเลาะกับพระ

ฝรั่งนะ เพราะเขาข้ามน้ำข้ามทะเลมา นิสัย กิริยามารยาทก็แตกต่างกัน จะให้เหมือนพระไทย เป็นไปไม่ได้ เราเป็นพระไทยก็ต้องยึดหยุ่น .. มาทำได้ขนาดนี้ก็นับว่าดีแล้ว เขาไม่มีพื้นเพมาแบบพวกเรามาก่อน อาหารการบริโภคการอยู่ มันต่างกัน กิริยา มารยาท วัฒนธรรม มันก็ต่างกัน ถึงเขาได้ขนาดนี้ก็เอา มันก็พอแล้วละ หลวงตาท่านก็สอนพวกพระไทย...”

แม้พระชาวต่างประเทศจะทราบดีและเห็นถึงความเมตตาขององค์หลวงตาเป็นกรณีพิเศษ แต่กระนั้นก็ยังรู้สึกเคารพและเกรงกลัวองค์ท่านอยู่มากทีเดียว องค์หลวงตาเล่าเรื่องนี้แบบขบขันว่า

“...แต่ก่อนเราคล่องแคล่วว่องไว พระเณรมองไม่ทันละมองเรา เพราะฉะนั้นจึงกลัวมาก วันนั้นพอตีฝนตกใหม่กำลังสิ้น ที่นี่พระชาวออสเตรเลีย ชอบตลก ตอนนั้นยังเป็นผ้าขาวอยู่ กำลังเดินตามท่านปัญญา มา พอถึงตรงนั้นก็ลื่น จะล้ม ทีนี้พอมองเห็นเราเข้าก็ว่า ‘อันตราย’ ขบขันดินะ ทีแรกเดินไปนี่พอลื่นจะล้ม พอมองไปเห็นเราอันตราย อย่างนั้นละออสเตรเลีย

ชอบตลก

ท่านอะไร ท่านมีนิสัยตลก องค์นั้นอยู่ออสเตรเลีย คนออสเตรเลียมักตลกนะ พอเราเดินมานั้น ฝรั่งคู่กันละ ท่านปัญญาเดินนำหน้า ท่านอันนี้ละ เรียกอะไรลิ้มแล้ว เป็นคนออสเตรเลียเดินมานั้นลื่น .. พอมองไปเห็นเราก็อว “อันตราย” ฝึบ้ำเอ๊ย เดินไปด้วยกันละกับท่านปัญญา ท่านองค์นี้ละท่านองค์ออสเตรเลียตลกดินะ พอไปมันลื่น .. พอมองไปเห็นเรา “อันตราย” แก้อันตรายนะ ยิ่งขบขัน พระออสเตรเลียนิสัยตลก พอมองเห็นเราพลิกใหม่เลยวว่า “อันตราย” ขบขันดี...”

พระพุทธศาสนาเลิศ เข้ากับฝรั่งฉลาด

องค์หลวงตากล่าวถึงความคิดเห็นของท่านพระอาจารย์ปัญญาเกี่ยวกับความรู้ทางโลกกับความรู้ทางธรรมของชาวตะวันตก ดังนี้

“...ฝรั่งก็มาวัด มากับคนไทยเรา ท่านปัญญาชาวอังกฤษท่านพูดเป็นธรรม เรา

จำไม่ลืม ท่านปัญญาพูดเป็นธรรมดา เราไม่ลืมนะ ท่านพูดถึงเรื่องราว

‘พวกฝรั่งนี้ถ้าทางโลกแล้วยอมรับว่า เขาฉลาด แต่ทางธรรมนี้ฝรั่งโง่มาก พุทธศาสนานี้ เติมนานแสนนาน ไม่มีพวกฉลาดเหล่านี้ จะยึดศาสนานี้ได้เป็นสมบัติอันล้ำค่าของตน บ้างเลย ยึดแต่ศาสนานี้ศาสนาที่ลุ่มๆ ดอนๆ หาสาระไม่ได้ พุทธศาสนาที่เลิศเลอสุดยอด น่าจะเข้ากันได้กับฝรั่งที่ฉลาด แต่กลับเข้าไม่ได้ ถ้าเรื่องศาสนาแล้วโง่มาก อันนี้มันก็เป็นกรรม ของสัตว์ ใครจะอยู่ที่ไหนก็ตามมันเป็นกรรม ของสัตว์อยู่ในใจ ใครมีนิสัยใจคอเกี่ยวข้องกับธรรมที่โง่มันก็ติดกัพันกันเอง ผู้ไม่มีนิสัย ทางนี้ ของโง่ก็เอาไปกินหมด’

แนะฟังซิ ท่านพูดอย่างนั้นเลย ท่านพูด เถื่อนละ เราก็ไม่ลืม ...”

ข้อเด่นอีกเรื่องหนึ่งของชาวตะวันตก ที่องค์หลวงตารู้สึกชื่นชมก็คือความเมตตา ต่อสัตว์ ดังนี้

“เสือเมืองกาญจน์ (วัดป่าหลวงตาบัว) มันได้อาหาร มันมีवासานะสัตว์พวกนี้ มีवासนา เหมือนกัน มีพวกไหนมาช่วยหลายแห่งนะ (ฝรั่งเป็นมูลนิธิเขามาช่วย) เออ ฟังว่าพวกฝรั่ง ด้วยพวกไหนด้วย พวกนี้รักสัตว์นะพวกฝรั่ง

คำว่า “รัก” นี่หมายถึงว่าเด่น พวกฝรั่งไปที่ไหน รู้สึกเด่นกับสัตว์ นี่เขาก็มาช่วยวัดเมืองกาญจน์ เราจึงหยุด ไปคราวที่แล้วนั้น ไม่ใช่คราวนี้นะ ไปดูเฉยๆ เป็นความจริงแค่ไหน ไปชักถามดู เห็นว่าสมบูรณ์ ว่างั้น เราก็เลยเลิกตั้งแต่นั้นมา ไม่ให้เลย”

สำหรับพระฝรั่งที่มาศึกษาอยู่ที่วัดป่า-บ้านตาดนั้น องค์หลวงตากล่าวชมในความ เกลียวฉลาดของท่านแล้วโยงไปหลักธรรม ที่ให้ความร่มเย็นแก่โลกว่า

“...ถ้าพูดถึงเรื่องความเกลียวฉลาด วิชาทางโลกนี้ องค์นี้เก่งทางนั้น องค์นั้นเก่ง ทางนั้น เก่งไปคนละทิศละทางมาอยู่ที่นี่ เวลา มาอยู่ที่นี่แล้วเหมือนตุ๊กตานะ เหมือนไม่มีความรู้ วิชาอะไรเลย เวลาจำเป็นให้ท่านช่วยอะไร อย่างนี้ โอ้ย เรียบๆ เลย ท่านเก่งทุกด้าน ทุกทาง วิศวปรมาณูก็มีอยู่นี้ ของเล่นเมื่อไร องค์นี้เก่งทางนี้ องค์นั้นเก่งทางนั้นๆ ท่าน ปฏิบัติหน้าที่ดี เวลาบวชเป็นพระจึงไม่ได้ ต้องตึนะ เราจะรับมาก ก็รับไม่ได้พระฝรั่งก็ติ เราจึงพูด ตะกี้ก็พูด

เราอยากให้ฝรั่งนี้บวชหลายๆ หน้อย พวกนี้มันตัวเก่งมันรังแกคนทั้งโลก ไปที่ไหน ก่อความเดือดร้อน มีตัวนี้ตัวสำคัญ ถ้าได้มา

บวชรู้จักศีลจักรธรรมแล้ว มันจะมีเมตตา ให้ความร่มเย็นแก่ผู้น้อย เราว่างั้นนะ เดี่ยวนี้ มันใหญ่เท่าไรมันยิ่งกินใหญ่พุงใหญ่มันไม่มี ธรรม เอาพุงเป็นธรรม โอ้ย กินไม่ถอย พอกิน จะเต็มแล้วมันก็ถ่ายออกเสียแล้วกินใหม่เรื่อย อย่างนั้นนะ...”

องค์หลวงตากล่าวชมข้อวัตรปฏิบัติของ พระวัดป่าบ้านตาดว่ามีความเสมอต้นเสมอ ปลายดีมาตลอด และที่กล่าวชมเป็นพิเศษก็คือ พระฝรั่งชาวต่างประเทศ องค์หลวงตาชื่นชม ในข้อวัตรปฏิบัติและความมักน้อยของท่าน ดังนี้

“...ผู้ที่เด่นๆ ก็คือพระฝรั่ง มีองค์หรือสอง องค์นี้เด่นมากเป็นพิเศษ ทำข้อวัตรปฏิบัติ ปัดกวาดเช็ดถูหาเก็บใบไม้ไปทำอะไร มีพระชื่อ ว่าอะไรนะองค์หนึ่ง (ครูบาขอ) เออ นั่นแหละ องค์นี้เก่งมากทำข้อวัตรปฏิบัติ เราก็คอดไม่ได้ เราเดินผ่านไป เห็นท่านกำลังทำข้อวัตรปฏิบัติ หาเก็บใบไม้ คือปัดกวาดเรียบร้อยแล้วท่าน ยังไปตามเก็บ เช่นอยู่ในตำหนัก ท่านยังตามเก็บ ใบไม้ พอตีท่านทำอยู่ประตุ เราเดินฉากไปก็ไป เจอกัน เห็นท่านกำลังเก็บใบไม้ ‘เอ้อ ฮิส เวิร์ กู๊ด’ เราว่าแล้วก็ไปเลย (หัวเราะ)

‘ฮิส เวิร์ กู๊ดๆ’ แล้วเราก็ก็นไปเลย

ท่านพระอาจารย์ปัญญาฯ พูดคุยหักท่ายกับชาวต่างชาติที่มากราบเยี่ยมที่วัดป่าบ้านตาด

<< ครูบาขอ

พระตั้งใจปฏิบัติอย่าไปสนใจกับอะไร การข้อวัตรสามัคคีกันการปิดกวาดเช็ดถูทุกสิ่งทุกอย่างผมได้อนุโมทนาตลอดมา ไม่เคยมีแยก มีแยแะแตกร้างสามัคคีด้วยความซื่อสัตย์ซื่อตรง อ่อนแอไม่เอาไหน ไม่เห็น สำหรับวัดนี้พร้อมเพรียงกันดี ยิ่งพระฝรั่งองค์หนึ่งนี่เก่ง .. ไปที่ไหนท่านหาเก็บใบไม้ที่นั่นที่นี้ใส่ถุงไปเรื่อยๆ เราก็ดู

(ต้นปี ๒๕๕๐) ทำหน้าที่การงานข้อวัตรปฏิบัติพร้อมเพรียงกันก็ได้อยู่แล้ว แต่พระฝรั่งรู้สึกวุ่นวาย การทำข้อวัตรปฏิบัติปิดกวาดเช็ดถูที่นั่นที่นี้ ในห้องในตึกที่นั่นที่นั่นชอกช้ำ แม้ที่สุดที่ล้างถ้วยล้างจานที่พวกนี้กินแล้วมันไปทิ้งเกลื่อน มันไม่ล้าง พระฝรั่งต้องไปดูแลตลอด เราดูแลแล้วสะอาดใจๆ มันเป็นอย่างนี้ พวกนี้มันมาเห็นแก่กันกันเธอ ไปทิ้งไว้นั้นไม่เห็นล้างให้ดิบให้ต้าง พระฝรั่งท่านมาเที่ยวเก็บเที่ยวล้าง พระฝรั่งองค์หนึ่งนั่นนะ เก่งมากนะองค์นี้ ..

ท่านร้อยประร้อยขุนผ้าจีวรท่าน ที่ท่านทำอย่างนั้นไม่ใช่วัดนี้ไม่มีผ้าณะ ท่านทำด้วยความพอใจของท่าน ความพอใจในการทำอย่างนี้เป็นความพอใจที่มีคุณค่ามาก เราจึงให้ท่านมายืน

‘เฮ้า ยืนถ่ายภาพให้ดู จะหาไม่ได้แล้วสมัยปัจจุบัน’

ทั้งปะทั้งขุนจีวรท่าน พระฝรั่งอยู่ที่นั่นมองไปเหมือนเสือดาว มันต่างๆ ดาวๆ ปะนั่นขุนนี้ เราตั้งใจทันที เป็นอย่างนั้นนะ ซึ่งใจเพราะฉะนั้นจึงให้ท่านมายืนให้ถ่ายภาพ ให้พระทั้งหลายชาวพุทธเราได้ดูบ้าง นี่คิดตัวอย่างอันดีงามแต่สมัยพุทธกาล ท่านดำเนินมาอย่างนี้...”

โปรดชาวอังกฤษ

เมื่อกลางปีระหว่างวันที่ ๗-๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ องค์หลวงตาได้รับนิมนต์ไปอธิบายธรรมและตอบปัญหาธรรมให้แก่พุทธศาสนิกชนชาวอังกฤษ ที่ธัมมปทีปวิหาร ณ แอมส์เตลดอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยพระภิกษุปัญญาวัฑฒ (Peter John Morgan) เป็นผู้ทำหน้าที่เชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างพุทธศาสนิกชนชาวอังกฤษกับชาวไทย

ในการเดินทางไปครั้งนั้น มีผู้ร่วมไปปฏิบัติภารกิจอันสำคัญยิ่งนี้ ๕ ท่าน คือ ๑. องค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ๒. พระภิกษุปีเตอร์ จอห์น ปัญญาวัฑฒ ๓. พระภิกษุเซอร์ อิกิ-เจโด ๔. ศาสตราจารย์ นพ.อวย เกตุสิงห์ และ ๕. ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี

นักศึกษา ประชาชน ข้าราชการ และนักธุรกิจ ในประเทศอังกฤษ มีความสนใจในพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก ได้มีการตั้งกลุ่มพุทธศาสนิกชน ตั้งศูนย์พุทธศาสนิกชนกระจายอยู่หลายแห่ง รวมทั้งในบริเวณเมืองมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์

ตลอดเวลาที่องค์หลวงตาพำนักอยู่เพื่ออบรมสั่งสอน พุทธศาสนิกชาวไทยและชาวอังกฤษในกรุงลอนดอนต่างก็มาเข้ารับฟังธรรมจากองค์หลวงตา รวมทั้งให้การอุปฐากในทุกๆ เรื่องเป็นอย่างดี องค์หลวงตาจะอธิบายธรรมให้ฟัง หลังจากนั้นก็จะตอบปัญหาที่มีผู้ชักถามในประเด็นต่างๆ มากมาย

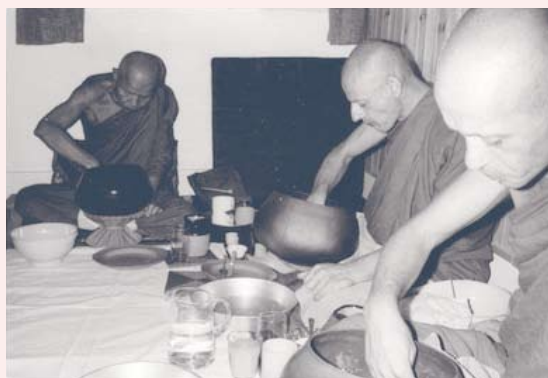

องค์หลวงตาในวัย ๖๑ ปี ณ ธัมมปทีปวิหาร กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

อากาศที่อังกฤษในยามที่องค์หลวงตาเดินทางมานี้ แม้เป็นฤดูร้อน แต่ก็ยังจัดว่าหนาวมากสำหรับคนไทย แต่ท่านก็ได้ลำบากยากใจแต่อย่างใด ท่านคงอยู่อย่างง่าย ๆ มีการออกบิณฑบาตฉันมือเดียวในบาตรตามปกติ และไม่ต้องการให้จัดอะไรเป็นพิเศษให้ท่านด้วย ทั้งในเรื่องอาหารและที่อยู่ ท่านให้เหตุผลว่า

“ท่านปัญญามาฉันอาหารคนไทยได้อย่างไรตลอดเวลา ๑๒ ปีที่อยู่กับเรา เราก็ฉันอาหารฝรั่งได้เช่นเดียวกัน”

ในช่วงที่อยู่อังกฤษ มีชาวฝรั่งสนใจปฏิบัติธรรมจำนวนมากต่างสนใจที่จะถามปัญหาธรรมะจากท่าน ฝรั่งผู้สนใจเหล่านี้มีตั้งแต่พวกที่ได้ฝึกสมาธิมานานแล้ว ผู้สนใจเริ่มฝึก ผู้ที่เคยฝึกสมาธิจากอาจารย์อื่นๆ นักศึกษามหาวิทยาลัย

องค์หลวงตา ท่านพระอาจารย์ปัญญา และท่านพระอาจารย์เซอร์ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ระหว่างวันที่ ๗-๒๒ มิถุนายน ๒๕๑๗

Farringdon Station 1974, London, UK.

เคมบริดจ์ ตลอดจนผู้ฟังจะเริ่มหันมาสนใจ พุทธศาสนา ต่างเข้ามาสนทนาร่วมกับท่านด้วยความสนใจต่อการปฏิบัติจริง ๆ

ผมราวสทั้งชาวอังกฤษและชาวไทยที่นี้ต่างก็มาใส่บาตรกันด้วยความศรัทธาปัสสัณติทุกวันในเวลา ๐๙.๐๐ น. และยังมีลูกศิษย์หนุ่มชาวอังกฤษ ๒ คน คนหนึ่งตอนปิดภาคเรียนของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เคยมาบวชเณรที่วัดบวรนิเวศวิหารแล้วไปฝึกปฏิบัติที่วัดป่าบ้านดาดอยู่กับท่านมาก่อน อีกคนเป็นนักศึกษา มาฝึกปฏิบัติธรรมที่ธัมมปทีปวิหารแห่งนี้อยู่ จึงพอรู้วิธีปฏิบัติต่อพระสงฆ์ แล้วคอยช่วยเหลือท่านได้อย่างเรียบร้อย คล่องแคล่วงดงาม แม้คนไทยเองก็ยังชมเชย

ทางยุโรป-สหรัฐ-ออสเตรเลีย นิมนต์..แต่เข็ดแล้ว

นอกจากการแสดงธรรมโปรดชาวอังกฤษแล้ว ท่านยังมีโอกาสไปทัศนศึกษาดูชนบทรรมนิยม ประเพณี ความเจริญทางวัตถุ ตลอดถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวอังกฤษ ดังนี้

“...ใครไม่เคยไปดูรถไฟใต้ดินอังกฤษ หลวงตาไปมาหมดแล้ว รถไฟใต้ดินก็เคยไปนั่งเฉยๆ นะ คือไปคราวนั้นมุ่งหน้าที่จะไปดูเรื่องราวต่างๆ ที่จะนำมาเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม .. เพราะว่าเมืองนี้เป็นเมืองสำคัญ

เมืองอื่นเขานิมนต์เหมือนกันแต่ไม่ไปนะ นิมนต์ทุกเมือง สหรัฐฯ เยอรมัน เพราะลูกศิษย์มีอยู่ทุกแห่ง ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย นี่เมืองใหญ่ๆ แม้ที่สุดฮอลแลนด์ก็มานิมนต์ให้ไป

แต่เราไม่ไป ไปเมืองเดียวนี้ ตั้งใจจะไปดูมันเป็นยังไง ไปอังกฤษนี้ ๒ อาทิตย์กว่า ลำบาก ฝึนนะ คือฝึนที่เขานิมนต์ก็ฝึนไป ฝึนไปแล้วก็ฝึนไป ดูสิ่งนั้นสิ่งนี้

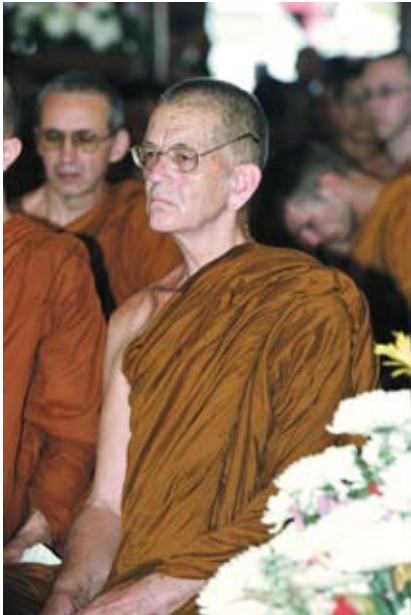
เราไม่ได้ไปแบบคึกแบบคนอง เราไปด้วยเหตุด้วยผล ไปทัศนศึกษาจริงๆ ลำบาก ลำบากขนาดไหนก็ไป ไปดูจริงๆ ดูทุกอย่าง ดูความเคลื่อนไหวไปมาของผู้คน รรราอะไรๆ ดู แม้ที่สุดโรงงานใหญ่ๆ ก็ไปเข้าไปโรงงานเลย เป็นแต่เพียงว่าไม่สมควรลงก็ไม่ลง ก็คนในอังกฤษ ลูกศิษย์ลูกหาเขานำไปเอง ไปดูโรงงานต่างๆ มีท่านปัญญานี้องค์หนึ่งไปด้วย ไปดูชอกแซกซิกแซก โรงงานใหญ่ๆ พวกโรงงานผลิตรถยนต์ โรงงานผลิตอะไรนี้ เข้าไปชอกแซกๆ ดูหมด แล้วก็ดูความเคลื่อนไหวไปมาของประชาชนรรถรา

แต่ก่อนไปทีแรกไป

เฉพาะตอนเย็น ตอนเช้าไม่ไป ไปเที่ยวดู พอจวนวันมาเท่าไรไปทั้งตอนเช้า ตอนเย็น คือทางโน้น กลางคืนมัน ๕ ชั่วโมง กลางวันมี ๑๙ ชั่วโมง มันผิดกันขนาดนั้นนะ กลางคืนมี ๕ ชั่วโมง ตี ๓ สว่างแล้ว ๓ ทุ่ม ยังไม่มีมืด ไปตอนเย็น ๔ โมงเย็น ๖ โมงเย็น กลับมาถึงวัด ไปเที่ยวดู วันนี้ไปทางนี้ๆ ไม่ให้ซักกัน สดท้ายไปทั้งเช้าทั้งเย็นเลยเพื่อให้ทั่วถึงเฉพาะในลอนดอนตระเวนทั้งหมด จุดสำคัญๆ จากนั้นก็ไปอีกหลายเมือง เคมบริดจ์ อ็อกซ์ฟอร์ดก็เข้า ที่ไหนไปหมดไปเที่ยวดู จากนั้นมาก็ลงรถไฟใต้ดิน ไม่มี

ณ บ้าน Mr.Ben Wint เมืองเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๗

ท่านพระอาจารย์จอร์จ (เชอร์รี่) อภิเจโต

งานอะไรละ ไปลงเฉยๆ ไปลงรถไฟใต้ดิน ไปไม่ไกล ก็ไปดูเฉยๆ ได้สถานีสองสถานีแล้วก็ขึ้นไปดูอะไรต่ออะไร...”

เวลานั้นดูเหมือนเป็น พ.ศ.๒๕๑๗ ไปอังกฤษ ไปอยู่นั้น ๒ อาทิตย์กว่า เราตั้งใจไปดูบ้านเมืองของเขา ทัศนศึกษาเพื่อเหตุผล ชี้แจงชี้คร้านเท่าไรก็ต้องไปถึงเวลากำหนดไว้ เช่นตอนเย็นบ่าย ๔ โมงออกพระฝรั่งแล้วโซเฟอร์ก็เป็นคนอังกฤษ ไปดูชอกแซกซิกแซก คือไปหาดูที่สำคัญๆ ไปดูหมด แม้ที่สุดโรงงานใหญ่ๆ เขาก็เข้า แต่ไม่ลงนะ เข้าไปดู

โซเฟอร์เขาเป็นลูกศิษย์ โซเฟอร์ขับรถ เขาเคยมาที่นี่ เขาเคารพมากอยู่ เรื่องรทางอังกฤษก็ไม่อด สถานทูตไทยและลูกศิษย์ในอังกฤษก็มีเยอะ รถมารอตลอด เราอยากไปค้นไหนได้ทั้งนั้น แต่เราจะไปตามเวลาของเรา มาแล้วก็ถามที่ไหนบ้างๆ ไปดู คือไปดูเป็นทัศนคติ ทัศนศึกษาแล้วก็ทัศนคติ ดูชอกแซกซิกแซกไปหมด ยิ่งจวนจะกลับเท่าไร ค่า ๑๘ นาฬิกาประชุมกัน ๖ โมงเย็นประชุม เลยจากนั้นแล้วยังไปอีก ออกจากที่ประชุม เขามาฟังเต็มหมดนะ คนไทย ฝรั่งมั่งค่า โอ๊ย ฝรั่งนี้เพิ่ม

ขึ้นๆ เพราะลูกศิษย์ในอังกฤษ ในกรุงลอนดอนนั้นมีมากอยู่ เขามีความเลื่อมใส แต่เขาไม่ได้มาเวลาเราไปถึงมากมาย เพิ่มขึ้นๆ ..

ไอ้หลวงตาไปอังกฤษเที่ยวเดียวเช็ดจนกระทั่งปานนี้ นั่งเครื่องบินจากอังกฤษมานี่ ๑๔ ชั่วโมง ตอนนั้น เราตั้งนาฬิกาไว้ตั้งแต่เริ่มนั่งปั๊บแล้วตั้งไว้ เครื่องบินออกจนกระทั่งมาถึงเมืองไทย ๑๔ ชั่วโมงกว่า เช็ดตั้งแต่นั้นเลย เขาจะเอาไปไหน อังกฤษนี้มานิมนต์ทุกปี เขาจะเอาไปอังกฤษ เลยบอกชัดๆ เลยว่า

‘ไม่ไป เช็ด อย่ามานิมนต์อีกนะ’

จากนั้นเขาก็เลยไม่นิมนต์ เขาก็มาแต่ไม่นิมนต์ อังกฤษทั้งผู้หญิงผู้ชายเขามาที่นี่มันเช็ด เจ็บแหว เทียวไปมันไม่เห็นทุกข์เรียกว่าชั้นที่หนึ่งหรืออะไร นั้นแหละ เวลาเราไปไม่มีผู้มีคนชั้นหนึ่ง มีอยู่ ๒-๓ คนเขาก็อยู่มุนั้น เราก็ฝรั่งสามหรือสี่คนสบาย อยากหลบอยากนอนสบาย มันไม่เห็นทุกข์อะไร บทเวลาขากลับมา ชั้นนั้นจะแน่นหมดเลย ขยับเขยื้อนอะไรก็ไม่ได้ โอ้โฮ ได้นั่งนั้นมาเป็นเวลา ๑๔ ชั่วโมง จากนั้นมาเลยเช็ด คือเจ็บบันเอว แต่ก่อนเรามีเจ็บเอวอยู่ด้วย เวนี่ระบมไปหมด ตั้งแต่นั้นมาเช็ด เขามานิมนต์ไป บอกไม่ไปเราบอกเราเช็ดนั่งเรือบินนาน

อย่างสหรัฐฯ เขามาเอาอย่างเข้มข้นก็มีอย่างธรรมดาที่มี ที่เขาจะมานิมนต์เราไปเข้มข้นคือว่าจะเอาไปด้วยเลย อย่างนั้นก็มิไม่ไปที่ไหนไกลๆ แล้วไม่ไป มันเช็ด อันนี้อยู่ประจำทำไม่เช็ด เราเช็ด...”

ฝรั่งมีเหตุผลเข้ากับ “ธรรมวินัย”

แม้องค์ท่านจะกลับมาเมืองไทยแล้ว แต่ชาวอังกฤษผู้สนใจจำนวนมากอยากนิมนต์ให้ท่านเดินทางไปแสดงธรรมอีก ท่านพูดในเรื่องนี้ว่า ท่านก็ชราภาพมากแล้ว ไม่สะดวกต่อการเดินทางเหมือนก่อน ท่านรู้สึกชื่นชมฝรั่งชาวอังกฤษว่าเขามีความสนใจใคร่รู้ในเรื่องจิตตภาวนาและพยายามปฏิบัติกันจริงๆ องค์ท่านเล่าเพิ่มเติมว่า

“...คราวที่ไปประเทศอังกฤษที่แรก ก็ไม่ค่อยมากมายนะชาวอังกฤษ คนไทยก็มาชาวอังกฤษก็ไม่มากนัก ไปๆ มาๆ ก็หนาเข้าๆ สุดท้ายเลยมีแต่พวกฝรั่งเต็มหมดเลย เวลามานั่งอยู่นี้ เหมือนผ้าพับไว้ล่ะ .. ใครก็เหมือนกันหมด เราก็ก็นั่งตาย เราไม่ได้ภาษาอังกฤษก็ต้องผ่านล่าม

ท่านปัญญาเป็นล่าม เวลาเขากล่าวปัญหาเขาก็ตอบ ท่านปัญญาก็ตอบแทนเรา ไปดูแล้วน่าสงสารมาก มาทุกวัน พอ ๖ โมงเย็นเขาก็เริ่มมา เราก็ก็นั่งสมาธิ ๓๐ นาทีทุกวันๆ จากนั้นเราก็กอบรมอีกประมาณ ๓๐ นาที

ตอนนั้นยังหนุ่มอยู่ ปี ๒๕๑๗ น่าสงสารมาก บางรายเขามาแรกๆ เขามาสังเกตการณ์ ที่นี้ไม่ได้ .. เลยมาอยู่ไม่ได้ คำว่าสังเกตการณ์เลยหายหมดเลย ไม่ได้มาอยู่ไม่ได้ อยากมาเป็นกำลัง ก็เลยสนใจทางด้านธรรมะไปเลย...

พูดความจริงพวกฝรั่งเฉพาอย่างยิ่งประเทศอังกฤษนี้ รู้สึกมีเหตุผลมีหลักมีเกณฑ์กับธรรมวินัยนี้เข้ากันได้เป่งเลยทีเดียว อย่างที่เราไปอยู่นั้นไม่นานนัก โถ น่าสงสารเหมือนกันนะ

ฝรั่งร้องไห้มีเธอ เรายังไม่เคยเห็น
ร้องไห้เรื่องอรรถเรื่องธรรมนะ นี่เห็นแล้วเห็น
ต่อหน้าต่อตา ก้มหน้าบิ๊บน้ำตาร่วงๆ พอ
ครูบาอาจารย์จะจากไป มานี้หนาแน่นขึ้น
ทุกวันๆ แก้อันนี้ไม่มีความหมายนะ นั่งแทรกกัน
เต็มไปได้หมด เลยไม่ถือกัน เอ้า นั่งยังนั่งเลย
แทรกกันไปหมด .. เต็ม...

นี่ถ้าหากว่า ศาสนาพุทธเราเป็นผู้มีหลัก
ศาสนาจริงๆ ประจำใจทั้งภายนอกภายในแล้ว
ชาวอังกฤษนี่ละ ดีไม่ดีจะเป็นเจ้าของศาสนา
พุทธเราด้วยซ้ำไป เพียงไปเท่านั้นก็รู้ ศาสนา
แน่นขึ้นทุกวันๆ ไม่ใช่ธรรมดา หนาแน่นขึ้น
ทุกวันๆ เขาพอใจในการตอบปัญหา คนหนึ่ง
เป็นคนถาม ... เรายังตอบจนหายใจไม่ออก
การตอบปัญหามาก

ความเป็นมาของการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ

เนื่องมาจากการที่รัฐบาลอนุมัติให้กรมการศาสนาจัดส่งพระธรรมทูตไปประกาศพระพุทธศาสนา
ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นเหตุให้มีการสร้างวัดพระพุทธศาสนา คือวัดพุทธปทีปขึ้น
ณ ประเทศนั้น และได้มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๐๙ ดังกล่าวนั้น กรมการศาสนาเห็นว่าควร
จักได้มีการจัดฝึกอบรมพระธรรมทูตสำหรับไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศเพื่อรับโครงการจัดตั้งวัด
พระพุทธศาสนาในต่างประเทศดังกล่าวแล้ว ต่อมากรมการศาสนาจึงได้ดำเนินการขออนุมัติคณะรัฐมนตรี
จัดตั้งโครงการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ภายใต้การควบคุมดูแลของมหาเถรสมาคมขึ้น
คณะรัฐมนตรีก็ได้อนุมัติในหลักการให้กรมการศาสนาดำเนินการได้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗

โดยให้มีคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมฯ คณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการทั้งที่เป็นบรรพชิต
และคฤหัสถ์ มีหน้าที่จัดการฝึกอบรมพระสงฆ์เป็นพระธรรมทูต เพื่อส่งไปปฏิบัติศาสนกิจประกาศพระ
ศาสนาในต่างประเทศ ครั้น ณ วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๙ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
องค์ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม จึงทรงมีพระบัญชาแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระ
ธรรมทูตไปต่างประเทศ ดังสำเนาพระบัญชาดังนี้

พระบัญชา

แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ด้วยเลขาธิการมหาเถรสมาคมได้เสนอให้มหาเถรสมาคมทราบ ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่
๒/๒๕๐๙ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ ว่าคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมการศาสนาดำเนินการฝึกอบรม
พระธรรมทูต ซึ่งจะส่งไปประกาศพระศาสนาในต่างประเทศ ในความอุปถัมภ์ของรัฐบาล และมหาเถร
สมาคมเห็นชอบที่จะแต่งตั้งพระสาสนโสภณ กรรมการมหาเถรสมาคม รับภาระเป็นประธานกรรมการนั้น

บัดนี้ พระสาสนโสภณ ได้คัดเลือกพระเถระจากคณะสงฆ์กับคฤหัสถ์ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะ
กรรมการ อำนวยการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศและกรรมการมหาเถรสมาคมได้พิจารณาให้
ความเห็นชอบแล้วจึงขอประกาศนามคณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ดังนี้

คณะกรรมการอำนวยการฝึกอบรม

กรรมการฝ่ายสงฆ์

1. พระสาสนโสภณ (เจริญ สุวฑฺฒโน)	วัดบวรนิเวศวิหาร	ประธานกรรมการ
2. สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (พิมพ์ ธีรมงฺโฆ)	วัดพระศรีมหาธาตุ	กรรมการ
3. พระราชชัยกวี (เจียม อินทปัญโญ)	วัดพระบรมธาตุไชยา	กรรมการ
4. พระราชสิทธิมนิ (โชดก ญาณสิทธิ)	วัดมหาธาตุ	กรรมการ
5. พระปัญญานันทมุนี (ปิ่น ปัญญานันทโท)	วัดชลประทานรังสฤษฎ์	กรรมการ
6. พระมหาบัว ญาณสัมปันโน	วัดป่าบ้านตาด อุดรธานี	กรรมการ
7. เลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย		กรรมการ
8. เลขาธิการสภากาชาดมหามกุฏราชวิทยาลัย		กรรมการ

กรรมการฝ่ายคฤหัสถ์

1. ดร.ดิเรก ชัยนาม	กรรมการ
2. ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	กรรมการ
3. นายสัญญา ธรรมศักดิ์	กรรมการ
4. พันเอก ปิ่น มุทุกันต์	กรรมการ
5. นายสุชีพ ปุญญานุภาพ	กรรมการ
6. พันโท ประสาร ทองภักดี	กรรมการและเลขานุการ

ความเจริญของชาติตะวันตก ไม่อัศจรรย์เหมือนธรรม ของพระพุทธเจ้า

หลวงปู่สุวัจน์กล่าวถึงความเจริญของ
ประเทศสหรัฐอเมริกาว่า

“...แต่สำคัญว่า จิตของเราอย่าไปหลงกับ
ความเจริญของบ้านเมืองของเขา ถ้าไปเอาอัน
นั้นมานี้แล้วเสร็จ ธรรมะหายไปหมดเลยแต่จิต
ของคนมันไม่อัศจรรย์เลย แม้แต่เขาจะวิเศษ
ยังไง มันไม่อัศจรรย์เลย

อัศจรรย์แต่พระพุทธเจ้า พระธรรม คือ
พระองค์สามารถที่จะพ้นทุกข์ (แม้มี) ความสุขจน
ขนาดเทวดาที่พระองค์ยังเห็นโทษ ขนาดที่นั่ง
ฉนวนสงบ ที่เรานั่งสงบมีความสุขพอใจใน
ความสุขอันนั้น แต่พระองค์ก็ยังเห็นโทษ ไม่
ติด ขนาดทำลายรูป มีแต่อากาศ มีแต่
วิญญาณ แต่พระองค์ก็ยังเห็นทุกข์เห็นโทษจน
พ้นได้

อันนี้มันอัศจรรย์ ปัญญาเราน่ะมันไป
ไม่ได้นะ เราต้องอาศัยพระพุทธเจ้า เพราะ-
ฉะนั้น การปฏิบัติมันต้องยึดหลักพระองค์
แล้วก็เร่งทำความเพียร เพราะทำแล้วจะต้องรู้

นอกจากพระพุทธเจ้าและครูบาอาจารย์
ที่เราใกล้ชิดที่เห็นปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ปัจจุบันผมก็ยึดหลวงปู่บ้านตาด เพราะนิสัย
ท่าน ชอบมาก การพิจารณาพลิกแพลงอะไร
ต่างๆ นิสัยเราชอบหลวงปู่บ้านตาดกับหลวงปู่-
ฝั้นเหมือนกันนะ .. เรื่องพลิกแพลงสติปัญญา
ที่ท่านแนะนำมานะ ผมชอบ...”

จากหนังสือ “ตามรอยธรรม” เรื่อง
“อริยมรรค อริยผล” โดย หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ
หน้า ๑๐๓ ในคราวเทศน์อบรมพระ เมื่อวันที่
๑๓ กรกฎาคม ๒๕๓๙ ณ วัดป่าเขาน้อย
จ.บุรีรัมย์

ชาวอังกฤษก็หัวเราะเก่งเหมือนกันนะ ...
หัวเราะไม่ใช่เล่นเหมือนกันนะ ... อย่าว่าฝรั่ง
ร้องไห้ไม่เป็น ฝรั่งหัวเราะไม่เป็น ฝรั่งร้องไห้
เป็นหัวเราะเป็น เห็นแล้วเราเห็น เวลาปัญหาใส่
ปั๊มนี่ คือมันถูกอย่างถนัดว่านั่นแหละ ใส่ปั๊มนี่
หัวเราะเอิ๊กอ๊าก มันถูกใจ เข้าใจหรือเปล่า
ตอบปัญหา... มันหากมีแหละ ปัญหา ก็เหมือนกัน
กับเรา เพราะความเป็นอยู่ของจิตมันเหมือนกัน

ที่เรียกว่าชาตินั้นชาตินี้ มันเอาชื่อเอานาม
ไปตามลักษณะเฉยๆ รูปร่างกลางตัวลักษณะ
อย่างนั้นชื่อว่าชาตินั้นๆ เฉยๆ ก็ คน หลักของคน
หลักของกรรมมีอยู่ เสมอกันหมด อันนี้ไม่ยิ่งหย่อน
กว่ากัน คำว่า คน เท่านั้น ก็ครอบคลุมหมดแล้ว
หลักของกรรม กรรมดีกรรมชั่วมีเหมือนกัน
หมด...”

พระธรรมทูต..ด้วยธรรมภายใน

ในระยะหนึ่งเมื่อหลายสิบปีมาแล้ว
มีการคัดเลือกพระธรรมทูตเพื่อออกเผยแผ่
พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ โดยมีพระสาสน-
โสภณ (เจริญ สุวฑฺฒโน)^๑ เป็นประธานกรรมการ
ฝ่ายสงฆ์ และเนื่องจากวัดป่าบ้านตาดมีพระ
ชาวต่างชาติอยู่ศึกษาอบรมด้วยตั้งแต่ปี พ.ศ.
๒๕๐๖ เป็นต้นมา จึงน่าเป็นเหตุให้องค์หลวงตา
ได้รับนิมนต์ให้เป็นกรรมการรูปหนึ่งในการคัด
เลือกพระธรรมทูตในครั้งนั้นด้วย

^๑ ต่อมาเป็นสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ-
ปริณายก

บัตรธรรมทูตขององค์หลวงตา

หลวงปู่ชอบ ฐานสโมและหลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ
ณ วัดกุริทัตตวนาราม มลรัฐแคลิฟอร์เนีย
ประเทศสหรัฐอเมริกา “หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ
ท่านเป็นศิษย์หลวงปู่ฝั้น ฐิตธโร รูปหนึ่งที่
เผยแผ่ธรรมะไปยังต่างประเทศ ท่านสร้าง
วัดกรรมฐานในสหรัฐอเมริกาถึง ๒ วัด คือ
วัดเมตตวนาราม ซานดิเอโก และ
วัดกุริทัตตวนาราม ออเรนจ์เคาน์ตี
มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา”

องค์หลวงตา ท่านพระอาจารย์ปัญญาฯ และท่านพระอาจารย์
เชอรี รอสส์เสด็จสมเด็จพะสังฆราชา ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๓

เกี่ยวกับการนำธรรมในพระพุทธศาสนา
ไปเผยแผ่ยังต่างแดนนี้ องค์หลวงตาท่านเคยให้
ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติที่จำเป็นของ
พระธรรมทูตไว้ว่า

“ต่างประเทศเขาก็มีความสนใจใน
พระพุทธศาสนาอยู่มาก ดูได้จากมีตำรับตำรา
มากมาย เขาก็สนใจว่าเรียนกัน แต่สำหรับภาค
ปฏิบัตินั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายกว้างขวางนัก
เพราะยังขาดผู้มีหลักเกณฑ์ทั้งภายในนอกกาย-
ในมาให้คำแนะนำสั่งสอนแก่เขา

ถ้าหากไปเป็นแบบเป็นฉบับมีหลักมีเกณฑ์
ภายในภายนอกพร้อม ไปแล้วจะเป็นประโยชน์
จริงๆ พุทธออกไปก็มีเหตุมีผลมีอรรถมีธรรม
ภายในจิตใจเอาไปใช้เขาบ้าง .. ทางด้านวัตถุ
เขาเจริญกว่าเราเท่าไร เอาอะไรไปใช้ ไม่มี
อะไรไปใช้ ต้องเอาธรรมเข้าใช้ ต้องเอาธรรม
ภายในออกใช้ พระพุทธเจ้าประกาศสอนโลก
ด้วยธรรมภายใน”

เมื่อครั้งที่องค์หลวงตาเดินทางไปเยือน
ประเทศอังกฤษในปี พ.ศ.๒๕๑๗ ชาวอังกฤษก็
กราบขอนิมนต์องค์หลวงตาให้เมตตาไปโปรด
อีกแต่ท่านก็คงปฏิเสธ และยังขอนิมนต์ท่าน
พระอาจารย์ปัญญาให้อยู่ประจำที่นี่อีกด้วย
องค์หลวงตาได้กล่าวถึงเรื่องนี้เช่นกันว่า

(จากซ้าย) สมเด็จพระสังฆราชา องค์หลวงตา และท่านพระอาจารย์ปัญญาฯ

ในพิธีเปิดการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
รุ่นแรก เมื่อปี ๒๕๐๗

จากภาพ ขวามือสุดคือองค์หลวงตา

“...เขาก็ขอพระ ขอนานปัญญาไว้ ให้อยู่
ที่อังกฤษ เราก็บอก ‘เราไม่ขัดข้อง ให้พวกเขา
คุยกันเองกับท่านปัญญา’

ท่านปัญญาก็หันมาหาเรา ‘ทางชาวอังกฤษนี้
เขานิมนต์ผมให้อยู่ที่นี่ ท่านอาจารย์จะว่าไง คือ
เวลาท่านอาจารย์กลับแล้วเขาจะนิมนต์ผมให้
อยู่ที่นี่ต่อไป ท่านอาจารย์จะว่าไง’

เราก็ตอบทันที ‘ผมไม่มีอะไรขัดข้อง
ผมสอน สอนเพื่อหมู่เพื่อคณะ สอนเพื่อโลก
เพื่อสงสาร ผมไม่ได้สอนเพื่อผม ผมพร้อมเสมอ
ถ้าอะไรที่จะออกเป็นประโยชน์ได้แล้วพร้อมเสมอ
ผมไม่ขัดข้อง สำหรับท่านละขัดข้องหรือสะดวก’

‘ขัดข้องอะไร’ นั่นถามมาอีก

‘ขัดข้องทั้งภายในภายนอกของการ
ปฏิบัติธรรมของพระละซี’

‘ยังไม่พร้อม ยังขัดข้อง’ สุดท้ายตอนนี้
ติดเรา ว่าขัดข้อง

‘เมื่อขัดข้องแล้วใครผิดใครถูกล่ะ ผมเปิดโอกาสตลอดเวลา ถ้าท่านพร้อมแล้วให้ท่านอยู่ได้ไปได้ ไม่พร้อมแล้วท่านมาถามผมหาอะไร’

พอท่านถามแบบนี้เลยดู ที่นี้ฝรั่งก็หัวเราะละซี คือท่านปัญญาพูดให้เขาฟังที่เราดูท่านปัญญา พวกอังกฤษเลยหัวเราะลั่น มีแต่ธรรมสำคัญเวลาออกสดๆ ร้อนๆ ได้ตอบกันในเวลานั้น ตกลงก็เลยไม่ได้ถามว่า ‘ทำไมท่านไม่ไป’

‘ยังไม่พร้อม’ ก็เลยอยู่นี่จนกระทั่งปานนี้...”

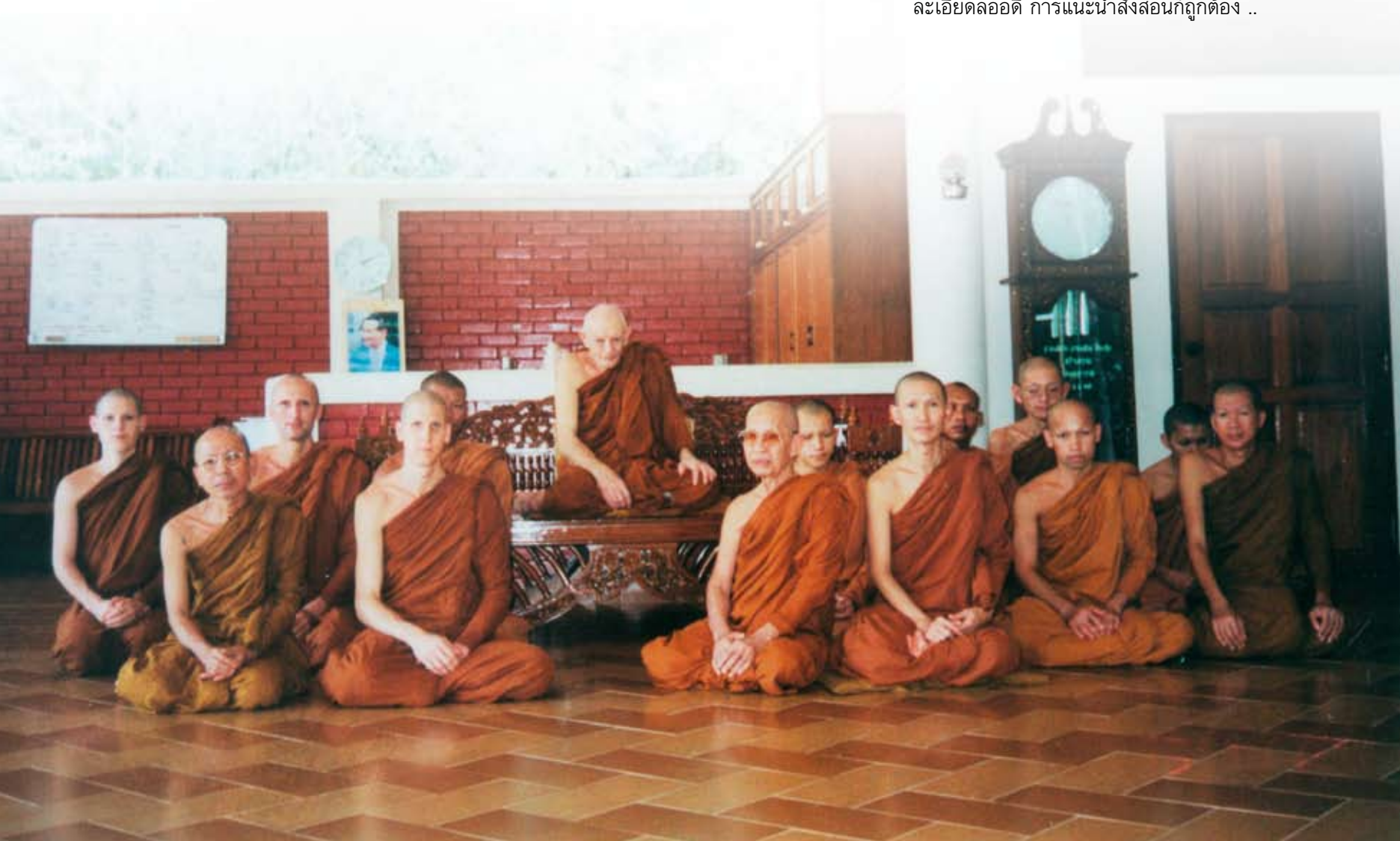
ท่านอาจารย์ปัญญา สายเชื่อมโยงชาวต่างชาติ

ท่านพระอาจารย์ปัญญาเป็นพระชาวตะวันตกองค์แรกที่มาบวชในประเทศไทยที่มีอายุพรรษาสูงสุดเมื่อเทียบกับบรรดาพระชาวตะวันตกด้วยกัน และอยู่ได้ร่มกาสาวพัสตร์จนตลอดสิ้นอายุขัยของท่านเมื่อวันพุธที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ เวลา ๐๘.๓๐ น. ซึ่งองค์หลวงตาได้กล่าวยกย่องคุณงามความดีของท่านไว้ ดังนี้

“...ท่านปัญญามาอยู่ตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ จนกระทั่งปานนี้เป็น ๔๑ ปี ท่านทำประโยชน์ให้ท่านก็เต็มเม็ดเต็มหน่วย ทำประโยชน์ให้โลกเฉพาะอย่างยิ่งในวัดป่าบ้านตาด ท่านทำประโยชน์ให้วัดนี้มากมายกายกองทีเดียว นี่ละพระชาวอังกฤษ ท่านมาอยู่ที่นี่ แล้วก็กำลังให้บรรดาเมืองนอกเมืองนาที่เข้ามาได้ติดต่อกับท่าน เป็นกำลังใจจากท่านอยู่ตลอดทีเดียว ท่านให้อุบายวิธีการต่างๆ บรรดาพระที่มาจากต่างประเทศ ได้อาศัยท่านปัญญาเป็นแนวทางเดิน

สำหรับเรานั้นนานๆ จะมีทีหนึ่ง ท่านปัญญาเป็นพื้นฐานที่จะเชื่อมโยงถึงบรรดาพระเจ้าพระสงฆ์ทั้งหลายที่มาจากเมืองนอก ได้เข้ามาอาศัยท่าน เวลานี้พระต่างชาติเข้ามาอยู่ที่นี่มากมาย ก็ได้อาศัยท่านปัญญานั้นแหละ ท่านปัญญาได้ทำประโยชน์ให้วัดนี้มาก เค้นทีเดียวท่านเก่งหมดเรื่องนาฬิกาฟังกนาฬิกา พวกเทพพวกวิทย์เหล่านี้ทำเป็นหมด อยู่ในวัดท่านแก่ให้ทั้งนั้น ท่านเก่งมากทุกอย่าง จึงว่าท่านทำประโยชน์ให้วัดมากมาย

แล้วก็ยังมีส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือเป็นสื่อทางอันดีงามสำหรับชาวเมืองนอก เขามาเขาก็มาอาศัยท่านปัญญาเป็นผู้คอยแนะนำสั่งสอนเป็นลำดับลำดับมา ท่านปัญญาตายไปก็ขาดประโยชน์อันนี้ สำคัญอันหนึ่ง สำหรับทางวัดก็ไม่ค่อยมีอะไรแหละ มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยท่านเป็นบางกาลเวลา ทุกวันนี้ก็ไม่ค่อยมีอะไรแหละในวัด แต่เรื่องอุบายแนะนำสั่งสอนบรรดาพระต่างชาติที่เข้ามา จะต้องมาถึงท่านปัญญาก่อน ทุกสิ่งทุกอย่างท่านปัญญาละเอียดลออดี การแนะนำสั่งสอนก็ถูกต้อง ..

วัดสาขาของคหหลวงตาในต่างประเทศ

วัดสาขาของคหหลวงตาเริ่มต้นก่อตั้งใน ๒ มลรัฐ

คณะศิษย์ในสหรัฐอเมริกาได้เข้ากราบเรียนของคหหลวงตาแสดงความประสงค์ จะสร้างวัดกรรมฐานในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสาขาของวัดป่าบ้านตาด องค์หลวงตาได้เมตตาตอบรับพร้อมกล่าวว่า “มีอะไรให้ปรึกษาท่านสุดใจ” คณะศิษย์ซึ่งได้จดทะเบียนมูลนิธิวัดป่าบ้านตาด สหรัฐอเมริกา (The Baan Taad Forest Temple Charitable Organisation) ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๖ เพื่อรับบริจาคในโครงการช่วยชาติและสงเคราะห์โลก จึงเริ่มก่อสร้างวัดโดยจัดซื้อที่ดิน ๘๗.๕ ไร่ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑ อยู่ทาง ตอนใต้ของเมืองพเวบลี มลรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา

องค์หลวงตาได้เมตตาได้รับองค์ประธานมูลนิธิตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา ในฐานะประธานสงฆ์ตามพระธรรมวินัยเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อรองรับความเป็นวัดในต่างประเทศ โดยกล่าวกับพระอาจารย์สุดใจ ทันทมนโณ และพระอาจารย์สมภพ อภิวัฒน์ โดยว่า “ประโยชน์เพื่อเรานั้นไม่มี เราทำ เพื่อประโยชน์ของคนส่วนมาก” และใช้ระเบียบข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ตามแบบ-อย่างวัดป่าบ้านตาดทุกประการ ตั้งแต่บัดนั้นคณะศิษย์ฝ่ายฆราวาสจึงทำหน้าที่ เป็นผู้รับสนองงานตามความเห็นชอบของคณะสงฆ์ตามพระธรรมวินัย

จากนั้นคณะสงฆ์ศิษยานุศิษย์องค์หลวงตาที่จำพรรษาวัดป่าบ้านตาดทั้งในอดีตและปัจจุบันซึ่งองค์หลวงตาไว้วางใจมอบภาระการงานให้ดูแล ต่างพร้อมใจ กันสานต่อเจตนาขององค์หลวงตาโดยให้มูลนิธิจัดระบบและปรับโครงสร้าง องค์การใหม่ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัยและกฎหมายคณะสงฆ์ไทย ทำหน้าที่ เทียบเท่าวัดธรรมยุตแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา มีการปกครองดูแลรักษาสมบัติ ของสงฆ์โดยคณะสงฆ์ จึงมอบหมายให้ตัวแทนคณะสงฆ์ ๑๗ รูป เข้าไปดูแล การสร้างวัดในสถานที่จริง กำหนดเดินทางช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ แต่ ปรากฏว่าองค์หลวงตาทะเลาะฟ้าตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนและมีลักษณะ ทรุดลงโดยลำดับ คณะสงฆ์จึงชะลอการเดินทางออกไป จนกระทั่งองค์ท่านเข้าสู่นิพพาน

ขณะเตรียมงานพระราชทานเพลิงพระสรีระสังขารองค์หลวงตา คณะสงฆ์ ได้ประชุมเป็นการภายในหลายวาระมีมติยอมรับและแต่งตั้งพระอาจารย์สุดใจ ทันทมนโณ เป็นประธานมูลนิธิวัดป่าบ้านตาดต่อจากองค์หลวงตา และได้นัดหมาย ผู้เกี่ยวข้องกับผู้มูลนิธิฝ่ายฆราวาสมาประชุมพร้อมกัน ณ ภูมิลำเนาของคหหลวงตา

เพื่อแจ้งให้ทราบว่ามีมูลนิธิต้องมีกฎเกณฑ์ที่เอื้อเพื่อต่อพระธรรมวินัยจะมีโครงสร้าง เดิมมีได้อีกต่อไป อย่างไรก็ตามการประชุมใช้เวลาเพียงเล็กน้อยไม่อาจลง รายละเอียดได้เพราะมีวาระเร่งด่วนหลายเรื่อง อีกประมาณ ๒ เดือนต่อมา ตัวแทนคณะสงฆ์จึงได้เดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อดูสถานที่จริงที่เมือง พเวบลี มลรัฐโคโลราโด มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า “สถานที่ที่ตั้งวัดดังกล่าวไม่เป็นที่ สบาย ไม่เหมาะสมในการเผยแผ่พระศาสนาและดำรงปฏิบัติทางพระอุดมการณ์ สบายท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ตามเจตนาของพ่อแม่ครูอาจารย์ได้”

จากนั้นคณะสงฆ์ได้เดินทางมาพักที่วัดภูริทัตตวนาราม เมืองออนแทรีโอ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งเป็นวัดกรรมฐานสาขาของหลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ ได้มีโอกาส เข้าหารือกับพระฝ่ายปกครองทั้งจากประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา มีประสบการณ์ ตั้งวัดในต่างประเทศหลายแห่ง หลายท่านได้เดินทางมาดูสถานที่จริงที่เมือง พเวบลีด้วยตนเองก่อนแล้วด้วย ได้ข้อสรุปเป็นเอกฉันท์ยืนยันความเห็น ครั้งก่อนว่า

“สถานที่ดังกล่าวอยู่ในเขตทะเลทราย ไม่เหมาะสมกับการตั้งวัด หากคิดจะ ตั้งจริงๆ ควรหาที่ใหม่ ไม่น่ารีบด่วน ควรพิจารณาให้รอบคอบ ควรหาสถานที่ ที่มีคนไทยที่มีความเคารพเลื่อมใสและมีมากพอจะอุปถัมภ์ค้ำชูวัดให้ยั่งยืนต่อไป ได้ยาวนาน”

สถานที่ตั้งวัดสาขาวัดป่าบ้านตาด เมืองพเวบลี ซึ่งคณะสงฆ์มีมติให้ยุติการก่อสร้าง เนื่องจากสภาพไม่เอื้อต่อการเป็นวัดและอยู่ในเขตทะเลทราย และให้ดำเนินการก่อสร้าง ในที่แห่งใหม่ ณ 11934 Singing Hills Rd., Park, Colorado มีรูปแบบการปกครองโดย คณะสงฆ์ตามพระธรรมวินัยที่สมบูรณ์

<< ท่านพระอาจารย์ปัญญา
และท่านพระอาจารย์ด็ค
สีลรัตน

วัดนี้เป็นจุดศูนย์กลางของกรรมฐานทั้งหลาย แล้วท่านปัญญาก็อยู่ในวัดนี้ด้วย เป็นพระที่ติดด้วย เป็นที่เคารพเลื่อมใส พระที่จะมาเกี่ยวข้องกับนี่จึงมีมากอยู่ เราแน่ใจว่าจะมีมากอยู่ แล้วพระต่างชาตก็เหมือนกัน ทางสายอาจารย์ชา ต่างชาติมีเยอะ ท่านก็เกี่ยวข้องกัน ท่านก็จะมา จากนั้นก็กำหนดตามนั้นแหละ ..

ก่อนที่จะไปกรุงเทพฯ เราก็ไปหาท่านปัญญาแล้ว ข้างล่างใต้ถุนนั้น เราเข้าไป ไม่มีใครเข้าไปแหละ พระเณรรู้ดี พอเห็นเราเข้าไป พวกพระพวกใครออกหมด เหลือแต่เราเฉพาะกับท่านปัญญาสององค์เท่านั้นคุยกัน เราก็บอกว่า ‘เรื่องศพเรื่องเมรุท่านไม่ต้องมาเป็นห่วง ท่านปฏิบัติมาเพื่อหัวใจท่านต่างหาก ไม่ได้ปฏิบัติมาเพื่อเหล่านี้นะ เหล่านี้ใครทำแทนได้ทั้งนั้น ส่วนจิตไม่มีใครทำแทนได้ เป็นหน้าที่ของท่านทำเอง’

บอกเท่านั้น สอนทางด้านจิตใจโดยเฉพาะๆ ท่านมีหลักเกณฑ์ทางด้านจิตใจนี้ท่านก็อาการไม่ดีแล้ว

ดูซิ เราก็จำเป็นจะต้องได้ลงไปกรุงเทพฯ เป็นแต่เพียงว่าสั่งเสียไว้ทุกอย่างเรียบร้อยแล้วเรื่องการจัดการเรื่องศพเรื่องเมรุของท่านหากว่าเรากลับมาไม่ทัน (ประชุมเพลิงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๓) ดูอาการของท่านรู้สึกว่าเป็นอาการที่จะไปโดยถ่ายเดียว ..

‘เวลาท่านดับจิตก็สงบเงียบไป’

พระเล่าให้ฟัง นี่สมชื่อสมนามกับพระปฏิบัติดูจิตของตัวเอง ท่านปัญญาก็คืออยู่ไม่มีที่ต้องติ เวลาจะดับก็ไปด้วยความสงบเงียบเลย พระท่านโทรมาบอกตั้งแต่เช้า พอสิ้นลมก็โทรมาเลย เราก็ทราบแล้วอย่างนี้ เราได้สั่งไว้หมดแล้วไม่มีปัญหาอะไร ให้จัดโดยสมบูรณ์ตามที่เราสั่งไว้แล้ว เวลาเรากลับไปก็เป็นอีกหน้าที่หนึ่งที่เราจะพาดำเนิน

ท่านได้หลักใจจริงๆ แหละท่านปัญญาจากพุทธศาสนาไม่สงสัย ท่านสุขุมมากท่านปัญญา ไม่มีที่ต้องติ ตั้งแต่วันมาอยู่กับเราไม่เคยได้ดูเลยนะ ไม่มี เรียบ สุขุมมาตลอด ฉลาดมาตลอด พวกชาวเมืองนอกมาก็คายท่านขึ้นนะๆ พอท่านเสียไปก็จะเสียประโยชน์ไปทางหนึ่งเหมือนกัน อายุท่าน ๗๙ เกือบ ๘๐ นะ...”

องค์หลวงตาเล่าถึงเหตุการณ์ที่ประเทศอังกฤษในคืนวันที่ท่านพระอาจารย์ปัญญาจะจากไปว่า

“...ท่านปัญญาเสียทางนี้แล้วก็ไปกระดูกศิษย์ที่เมืองอังกฤษ ‘เอ้ ท่านปัญญาเสียทางนี้ เวลาทางอังกฤษเป็นเวลาเท่าไร?’ (ตรงกับเวลาในอังกฤษ 02:30 AM)

คือทางนี้เสียตอน ๘ โมงเช้ากับเวลาทางโน้นก็ตรงกัน ไปเปิดประตูเปิดอะไรๆ โครมครามๆ ที่บ้านคุณเจน คุณเจนนี้เป็นลูกศิษย์มาอยู่กับคุณพริดา เจนนี้อยู่มาอยู่มา ร่วมเดือนบางครั้งนะมาภาวนาอยู่ที่นี่ แต่ก่อนคนไม่ค่อยมากนัก การภาวนาก็สะดวกสบาย คุณเจนกับพริดามา

คุณเจนนี้แหละที่ว่า ‘ท่านปัญญาไปบอกเวลาตาย ประตูก็เปิดเอง’

เขาเคยมาวัดนี้ อายุดูเหมือนเท่ากันกับท่านปัญญา พอทางนี้เสียตอน ๘ โมงเช้าทางโน้นก็ดูเหมือนตี ๑ แล้วแสดงในเวลาเดียวกันจนตื่นตื่น โดดไปปลุกผ้ามา

‘เป็นยังงี้เสียงมันพิลึกพิลั่น บึงบึงๆ’

วัดสาขาของคหหลวงตาในต่างประเทศ

>>

วัดภูริทัตตวนาราม เมืองออนทาร์โอ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย

ในการสร้างวัดเป็นการะหนักโดยเฉพาะเมื่ออยู่ห่างไกลจากลำบากที่จะรักษาข้อวัตรปฏิบัติพระธุดงค์ แต่คณะสงฆ์พิจารณาเห็นความเมตตาขององค์หลวงตาต่อคณะศิษย์ในสหรัฐอเมริกา จึงคิดจะสานต่องานของพ่อแม่ครูอาจารย์ให้แล้วเสร็จสมพระเกียรติองค์หลวงตา โดยยึดหลักเกณฑ์ที่องค์หลวงตาพาดำเนินมาเมื่อเกิดปัญหาสำคัญต้องตัดสินใจว่า “เรื่องนี้คณะสงฆ์เห็นอย่างไร เราเห็นด้วยกับคณะสงฆ์ เราเชื่อคณะสงฆ์มากกว่ามาราวาส”

คณะสงฆ์ได้ประชุมทบทวนกรณีวัดสาขาวัดป่าบ้านตาดที่เมืองฟเวโบลหลายครั้งได้ข้อสรุปว่าเห็นควรยุติการสร้างวัด ณ ที่แห่งนี้ เพื่อคุ้มครองเงินบริจาคสร้างวัดซึ่งเป็นสมบัติของสงฆ์มิให้สูญสิ้นไปมากกว่านี้ หากจะสร้างวัดตามเจตนาขององค์หลวงตาจริงๆ จังๆ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ มิใช่สร้างแต่เพียงวัดอยู่โดยไม่เห็นแก่คณะสงฆ์และพระธรรมวินัยสอดคล้องกับคำกล่าวขององค์หลวงตาที่กล่าวไว้แต่ต้นว่า “ประโยชน์เพื่อเรานั้นไม่มี เรารับเพื่อประโยชน์ของคนส่วนมาก”

คณะสงฆ์ได้พิจารณาเห็นควรให้ตั้งวัดในมลรัฐโคโลราโดนี้เป็นพื้นที่แห่งใหม่ที่เหมาะสมไม่ห่างไกลจากชาวพุทธผู้เคารพเลื่อมใสและชาวซึ่งในข้อวัตรปฏิบัติสายกรรมฐาน เพื่อรักษาวัดนี้ให้อยู่ในความดูแลของคณะสงฆ์ โดยใช้ชื่ออันเป็นมงคลตามชื่อองค์หลวงตาได้เคยเมตตาตั้งไว้ด้วยองค์ท่านเองในการสร้างวัดสาขาเมื่อหลายสิบปีก่อนว่า “วัดป่าหลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน โคโลราโด” และยังมีมติให้จดทะเบียนองค์กรการกุศลไม่แสวงหากำไรที่เมืองลอสแอนเจลิส มลรัฐแคลิฟอร์เนีย เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ใช้ชื่อว่า

www.Luangta.us

Luangta Forest Temple of America และ Colorado Forest Monastery of Luangta Maha Boowa Nyanasampanno มีโครงสร้างและระเบียบองค์กรตามหลักพระธรรมวินัย มีเว็บไซต์ชื่อ www.Luangta.us และขออาณานามันต์พระอาจารย์ณรงค์ อาจาโร อยู่จำพรรษาที่สหรัฐอเมริกา เพื่อรักษาการเป็นเจ้าอาวาส

วัดสาขาวัดป่าบ้านตาดที่มลรัฐเวอร์จิเนีย

เป็นองค์แรก

จากนั้นวัดป่าบ้านตาดโดยพระอาจารย์สุดใจ ทันทมนิ ในฐานะประธานมูลนิธิวัดป่าบ้านตาด สหรัฐอเมริกา ได้ออกประกาศให้มูลนิธิวัดป่าบ้านตาด สหรัฐอเมริกา (The Baan Taad Forest Temple Charitable Organisation) ยุติการรับบริจาคเพื่อการสร้างวัดที่เมืองฟเวโบล

มลรัฐโคโลราโด อีกต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและรักษาเงินบริจาคอันเป็นสมบัติของสงฆ์ไม่ให้เสียหายไปมากกว่านี้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๔ พระอาจารย์สุดใจ ในนามวัดป่าบ้านตาด ได้ลาออกจากทุกตำแหน่งในมูลนิธิฯ เป็นผลให้วัดป่าบ้านตาดไม่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิวัดป่าบ้านตาด สหรัฐอเมริกาอีกต่อไป

วัดสาขาวัดป่าบ้านตาดอีกแห่งหนึ่งที่ควรกล่าวถึงแม้ไม่มีโอกาสถวายรายงานต่อองค์หลวงตา ตั้งอยู่ที่มลรัฐเวอร์จิเนีย ซึ่งพระอาจารย์ดัด สีลรัตน ชาวอเมริกัน อดีตพระอุปัชฌาย์ผู้ใกล้ชิดองค์หลวงตานับสิบปี เป็นผู้เดินทางมาสำรวจที่ดินแห่งนี้ด้วยตนเอง ที่นี้มีความสงบสงัดร่มรื่นและกว้างขวางเหมาะสมเป็นวัดป่ากรรมฐานโดยแท้ ที่สำคัญมีประชาชนบริเวณใกล้เคียงสนับสนุนอุ้มชู เดิมทีพระอาจารย์ดัดได้เดินทางไปดูสถานที่ตั้งวัดที่เมืองฟเวโบลมาก่อน พบว่าอยู่ในย่านทะเลทรายเป็นเขตปศุสัตว์ ท่านไม่สามารถสานต่อให้เป็นวัดกรรมฐานได้ด้วยเหตุผลว่า “ที่นั่นไม่ใช่ที่สำหรับคนอยู่” ทำให้ท่านต้องเสาะหาสถานที่ใหม่ซึ่งคณะสงฆ์เห็นว่าควรให้การช่วยเหลือและรับเป็นวัดสาขาอีกแห่งหนึ่งขององค์หลวงตา

ดังนั้นเมื่อวันที่ ๑๑-๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะสงฆ์จึงได้นำเสนอวัดสาขาขององค์หลวงตาทั้ง ๒ แห่ง รายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการคณะสงฆ์ธรรมยุตในสหรัฐอเมริกา ครั้งที่ ๒๗/๒๕๕๔ ณ วัดแคโรไลนาพุทธจักรวนาราม เมืองโบลิเวีย มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา ในที่ประชุมมีวัดธรรมยุตในสหรัฐอเมริกาจำนวน ๕๒ วัด ทั้งนี้เพื่อให้คณะสงฆ์ในสหรัฐอเมริกาและฝ่ายปกครองได้รับทราบถึงเจตนารมณ์ของการก่อตั้ง ปัญหาอุปสรรค และความคืบหน้าในการก่อตั้ง ซึ่งคณะสงฆ์ศิษยานุศิษย์องค์หลวงตาจะได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการก่อตั้งวัดธรรมยุตในสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการต่อไป

การประชุมสามัญประจำปี 2554
คณะสงฆ์ธรรมยุต
THE DHAMMAYUT ORDER IN AMERICA
11 - 12 มิถุนายน 2554
ณ วัดแคโรไลนา เมืองโบลิเวีย

ดูว่าประตูเปิดอะไรเปิดไปหมดใช่ไหมล่ะ
นี่ละท่านปัญญาท่านไปเตือนลูกศิษย์ท่าน
เวลาก็ตรงกันนะ ทางนี้ตอนเช้าประมาณ
๘ โมง ทางโน้นก็ตี ๑ มันไม่ใช่เสียงธรรมดา
ฟังว่า เสียงโครมครามๆ ตึกๆ ตี ๑ นั่นนะเวลา
คนนอน เสียงโครมครามๆ มันอะไร โดดไป
ปลุกสามีมา เสียงอะไรๆ พอออกมาดูแล้ว
ปรากฏว่าประตูก็เปิดอะไรก็เปิดไปหมด

‘เฮ้ มันเป็นอย่างนี้’ วา่กันนะ

แล้วไม่นานก็ทราบของท่านปัญญาเสีย
เวลาเท่านั้น ก็ตรงเป้งกับเวลาทางโน้น ท่านไป
เยี่ยมลูกศิษย์ท่าน เสียงโครมครามๆ อันนี้
พูดถึงเรื่องท่านปัญญา...”

ท่านพระอาจารย์ปัญญาเป็นหัวหน้า
ผู้ออกแบบเมรุเผาศพองค์หลวงตาเมื่อปี พ.ศ.
๒๕๔๐ เนื่องจากองค์หลวงตามีธาตุขันธ์ทรุดโทรม
ลงไปมากถึงกับต้องสั่งให้ทำเมรุไว้ แต่ต่อมา
เมื่อฉันยาสมุนไพรจีนแล้ว อาการของท่านก็ฟื้น
คืนดีขึ้น เป็นลำดับจนกระทั่งหายขาด
ครั้นต่อมาในวาระสุดท้ายของท่านพระอาจารย์
ปัญญา องค์หลวงตาจึงกำหนดให้ใช้เมรุ
เดียวกันนี้มาใช้ในพิธีประชุมเพลิงของท่าน
พระอาจารย์ปัญญาแทน

องค์หลวงตาแสดงความห่วงใยผู้สนใจ
ไฝธรรมชาตตะวันตกและกล่าวว่ายังพอมีผู้
แนะนำในข้อปฏิบัติกรรมฐานต่อจากท่านพระ
อาจารย์ปัญญาอยู่บ้าง ดังนี้

“...ท่านมีหลักเกณฑ์ดีทางด้านจิตใจ
ท่านปัญญา ท่านดี๊ เหล่านี้ดีทั้งนั้น ท่านปัญญา
เสียไปขาดประโยชน์มากมายเกี่ยวกับพระ
ต่างชาติ เวลาพระต่างชาติมา ท่านปัญญาเป็น
จุดศูนย์กลางติดต่อเรื่องราวของอรรถของธรรม
ข้อวัตรปฏิบัติ ท่านปัญญาเป็นผู้ให้อุบายวิธีการ
ต่างๆ ที่นี้เวลาท่านปัญญาเสียไปแล้วรู้สึกขาด
ประโยชน์อันนี้มากมาย มาจากที่ไหนก็ท่าน
ปัญญาเป็นอันดับหนึ่งแหละ แนะนำต่อก็คือสอน
สอนพวกต่างชาติ ไม่ว่าชาวลาไม่ว่าพระนะ
ท่านปัญญาเป็นผู้คอยแนะนำเสมอ

นี้ท่านปัญญาเสียไปจึงขาดประโยชน์อันนี้
มากมายนะ ขาดมากเชียว รองลำดับมาสำหรับ
วัดนี้ก็มิตานดี๊ อันนี้ก็คืออยู่แต่รองท่านปัญญา
ลงมา อุบายวิธีการสั่งสอนแง่ธรรมแง่ธรรม
ต่างๆ ท่านปัญญาลาด ทางด้านจิตใจก็ดีด้วย
กันนั้นแหละ ท่านปัญญากับท่านดี๊ดีด้วยกัน
แต่ท่านปัญญารู้สึกว่าละเอียดลออในการ
แนะนำสั่งสอน

องค์หลวงตาในงานประชุมเพลิงพระอาจารย์ปัญญา

องค์ละหลายปี พระฝรั่งมาอยู่ที่นี่ ท่านดี๊
จะ ๒๐ กว่าปีแล้วมั้ง เดียวนี้เข้าๆ ออกๆ ไปที่นั่น
แล้วเข้ามา แล้วไปที่โน้นแล้วเข้ามา ให้ท่านดี๊คมา
อยู่ที่นี่ ตามปรกติท่านอยู่ในป่าในเขา เช่น
นาแห้ว ท่านชอบอยู่ในป่าในเขา เราเห็นว่า
พระฝรั่งเข้ามาอยู่มากมาอยู่ที่นี่ เมื่อท่านปัญญา
จากไปแล้วใครจะให้คำแนะนำสั่งสอน ก็เลย
ให้ท่านดี๊คมาอยู่ คอยแนะนำสั่งสอนแบ่งเบ
ภาระของท่านปัญญามาโดยลำดับ ที่นี้พอท่าน
ปัญญาจากไปก็ให้ท่านรับแทนเลย ท่านดี๊ก็ดี
ทางด้านจิตใจ...”

ท่านพระอาจารย์ปัญญา ปัญญาวิฑโฒ

นามเดิม ปีเตอร์ จอห์น มอร์แกน (PETER J MORGAN)
บิดา จอห์น วอตคิน มอร์แกน (J.W. MORGAN)
มารดา ไวโอเลต แมรี มอร์แกน (V.M. MORGAN)
สถานที่เกิด ณ ประเทศอินเดีย ในเหมืองทองโคลาร์ รัฐไมเซอร์ (ปัจจุบัน
เรียกว่า การินาตากะ) ภาคใต้ของอินเดีย ที่อยู่ในประเทศอังกฤษ คือ ตำบล
บริน อำเภอบันเนลี กรุงลอนดอน
ชาตะ วันจันทร์ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๔๖๘ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๑๒ ปีฉลู
พี่น้อง มีพี่น้องร่วมท้องมารดาเดียวกัน ๓ คน ชาย ๒ คน หญิง ๑ คน
โดยท่านเป็นบุตรชายคนโต
วิทยฐานะ จบการศึกษาปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า
จากฟาราเดย์เฮาส์ วิทยาลัยเทคนิค ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ
อาชีพ วิศวกรไฟฟ้า ท่านใช้ชีวิตเป็นฆราวาสอยู่ ๓๐ ปี โดยไม่มี
ครอบครัว
บรรพชา อายุได้ ๓๐ ปี บวชเป็นสามเณร เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๔๙๘
ณ พุทธวิหาร กรุงลอนดอน (ซึ่งรัฐบาลศรีลังกาสร้างไว้) โดยมีพระกปิลวิฑโฒ
ภิกขุ (พระชาวศรีลังกา แต่บวชในประเทศไทย) เป็นพระอุปัชฌาย์

The Venerable Acharn Pannavaddho Thera

My father, J.W. Morgan, and my mother, V.M. Morgan both came from South Wales in the UK. My father was a mining engineer and went out to work in South India in the Kolar Gold fields in Mysore state (now called Karnataka).

I was born in this gold mining area on the 19th of October 1925 (2468) and stayed there for about seven years after which I went to the UK for education. My primary education was at a school in Malvern Wells in the English midlands. When I left this school the second world war started and I went to a secondary school in Tonbridge Kent in the South East corner of the UK. After about a year I moved from this school because of the war and went to Cheltenham in the midlands. When I left Cheltenham I went to an electrical training college in London, called Faraday House. The war ended at about the time I left Faraday House and got my degree.

After this I spent two years in India working as an Electrical Engineer on the mine and then returned to the UK and got a job as an “application engineer” in Stafford where I stayed for about five years. I then got another job working for the Canadian Standards Association in London. Then after eighteen months I was ordained as

อุปสมบท อายุ ๓๑ ปี พระอุปัชฌาย์พาเข้ามาบวชในประเทศไทย อุปสมบทในคณะมหานิกาย เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๔๙๙ โดยมี พระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดุสิต จันทสีโร) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้อยู่ที่วัดปากน้ำ ๑ เดือน หลังจากนั้น จึงเดินทางกลับประเทศอังกฤษ โดยพักจำพรรษาอยู่ที่พุทธวิหาร ในกรุงลอนดอน เป็นเวลากว่า ๕ ปี ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๐๔ ท่านได้เดินทางกลับมายังประเทศไทยอีกครั้ง และพำนักอยู่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ จากนั้นท่านได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาข้อวัตรปฏิบัติในสำนักวัดป่าบ้านตาดเป็นครั้งแรก

อุปสมบทครั้งที่ ๒ เมื่อท่านอายุ ๓๙ ปี ได้อุปสมบทซ้ำในฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ด้วยวิธีที่พิถีพิถัน (คือทำพิธีบวชซ้ำอีกโดยมิได้ลาสิกขาบท) ในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๐๘ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ต.บางลำภู อ.พระนคร กรุงเทพฯ ได้รับฉายา ภาษามคธว่า **ปัญญาวฑฒโ** โดยมีสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ องค์ปัจจุบันเป็นพระอุปัชฌาย์ พระเทพญาณกวี เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระมหาบัว ญาณสัมปันโน เป็นพระอนุสาวนาจารย์ (บวชพระพร้อมกันกับท่านพระอาจารย์เชอริ์ อภิเษโต)

มรณภาพ วันพุธที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐ น. ขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๙ ปีวอก ด้วยโรคมะเร็งที่ลำไส้ สิริรวมอายุได้ ๗๘ ปี ๑๐ เดือนพอดี นับเป็นวันได้ ๒๘,๗๙๑ วัน อุปสมบทได้ ๓๙ พรรษา

ผลงานการแปลหนังสือธรรมะ

- Khandhavimutti Samangidhamma แปลจาก ขันธะวิมุตติสะมังกิธรรม บทประพันธ์ของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ
- The Dhamma Teaching of Venerable Acariya Maha Boowa in London แปลจาก หนังสือธรรมคำแห่งปิ่น ธรรมสามัคคี ท่านอาจารย์พระมหาบัว ในกรุงลอนดอน หนังสือเล่มนี้เกิดจากองค์หลวงตาเดินทางไปเมตตาชาวอังกฤษ เมื่อปี ๒๕๑๗ และท่านได้ติดตามองค์หลวงตาไปเป็นล่าม
- Forest Dhamma แปลจาก กัณฑ์เทศน์ขององค์หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน
- Patipada or The Mode of Practice of Venerable Acharn Mun แปลจาก ปฏิปทาพระธุดงค์กรรมฐานสายพระอาจารย์มั่น
- Wisdom Develops Samadhi แปลจาก กัณฑ์เทศน์ขององค์หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน
- Venerable Ajaan Khao Analayo แปลจาก หนังสือประวัติหลวงปู่ขาว อนาลโย โดยท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน เป็นหนังสือเล่มสุดท้าย ที่ท่านได้แปลเป็นภาษาอังกฤษ และกำกับพระให้ตรวจแก้ไขให้เสร็จ ก่อนที่ท่านจะเข้าโรงพยาบาลเป็นครั้งสุดท้าย

a Samanera in London.

My Samanera ordination (pabbajja) took place in the London Buddhist Vihara which was set up by the government of Sri Lanka, and it took place on the 31st of October 1955 (2498). The upajjhaya was Bhikkhu Kapilavaddho who had been ordained in Thailand.

On the 15th of December 1955 Bhikkhu Kapilavaddho, two other Samaneras and I flew to Bangkok and went to stay in Wat Paknam. On the 27th of January 1956 (2499), three of us were ordained as Bhikkhus with Mangalarajamuni (Luang Por Soth) as the Upajjhaya.

We did not stay long in Thailand and returned to London on the 16th of July 1956 to stay in a Vihara that was set up in London by a Buddhist organisation. In due course the others all returned to lay life and I was left to look after the Vihara.

I remained in England looking after the Vihara for five years, when another Bhikkhu came and took over. Then I came out to Thailand again on the 22nd of November 1961 (2504) and went to stay in Wat Chalapratana under Acharn Pannananda. My purpose in returning to Thailand was to find and stay with a Teacher who was skilled in the ways of practising the Teaching of the Buddha. Fortunately a Thai friend took me to meet the Venerable Acariya Maha Bua who had come to Bangkok on business.

After meeting Venerable Acariya Maha Bua two or three times I asked if I may go and stay at Wat Pa Baan Taad. He accepted me and I went to stay in Wat Pa Baan Taad on the 16th of February 1963 (2506), I was re-ordained in the Dhammayuta Nikaya on the 22nd of April 1965 (2508). My upajjhaya was Somdet Phra Yanasamwara (then abbot of Wat Bovorniwet and the present Sangharaja). My Kammavacariya was Phra Thepyanakavi and my Anusasanacariya was Phra Acariya Maha Bua Yanasampanno.

I have remained in Wat Pa Baan Taad since I first came here.

Bhikkhu Pannavaddho

Wat Pa Baan Taad May 1999 (2542)

Venerable Acharn Pannavaddho passed away at Wat Pa Baan Taad at 8.30 a.m. on August 18, 2004. He died of internal cancer. He was 78 years old and had been a Buddhist monk for 39 years.

ธรรมเทศนาพระอาจารย์ปัญญา

Computer : Khandhas 5

When discussing the khandhas, I use the simile of a computer. The body is like the hard-ware, and it must be there. The 4 nama-khandhas are like the software, and the computer is useless without it. You must have the software. The citta is like the person who uses the computer. The person using the computer can make it do good things or bad things, or stupid things. He can push it about all over the place. It is similar with our Khandhas. The citta is the one which plays with them and pushes them around. It's their master. And the Khandhas are all used for the citta's sake – for developing whatever it wants. If the citta were pure, it wouldn't matter. But it's not pure. It has kilesas in it. And it is the citta with kilesas that causes all the trouble. If the kilesas were in the body instead of being in the citta, when the body dies the kilesas would all disappear – there would be none left. But the fact is, the kilesas are in the citta, which does not die. So the kilesas carry on and go to the next life. Because of that, we come back again and again.

So it is essential to understand that the kilesas are in the citta and not in the khandhas. But the khandhas take on those aspects of the kilesas which the citta makes them take on. For instance, anger. Anger starts off in the citta. This triggers a response in the khandhas. First of all, consciousness becomes aware of it, and memories associated with it begin to arise. Then the thinking process builds it up and causes the anger to increase. Then feelings arise. These feelings come from the anger inside the citta. This brings us back to the citta and the kilesas. The kilesas are the things that push us around all the time. And the whole purpose of the Buddha-Dhamma and the Buddha-Sasana is to get rid of those kilesas.

The Venerable Acharn Pannavaddho Thera

เทศนาอบรมฆราวาส

หากไม่นับการแสดงธรรมในช่วงชีวิตการเรียนและการออกธุดงค์กรรมฐาน องค์หลวงตาเริ่มเกี่ยวข้องกับการเทศน์สั่งสอนประชาชนปรากฏชัดเจนตั้งแต่คราวไปจำพรรษาที่จังหวัดจันทบุรีในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ และกระจายกว้างขวางขึ้นเมื่อเริ่มตั้งวัดป่าบ้านตาดในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เป็นต้นมา

การแสดงธรรมอบรมฆราวาสขององค์หลวงตาแบ่งเป็น ๒ ประเภท ตามสถานที่ที่แสดงธรรม คือ ๑. อบรมคณะที่มากกราบเยี่ยมที่วัดป่าบ้านตาด ๒. เดินทางไปอบรมนอกสถานที่ ส่วนเนื้อหาธรรมที่แสดงนั้นท่านมีหลักเกณฑ์ว่า

“การเทศนาว่า การต้องไปตามกาลสถานที่บุคคล จะให้เสมอกันหมดไม่ได้ หากเป็นอยู่ในตัวของมัน เครื่องรับเครื่องวัดกันมันมีอยู่ในนั้น ไม่ต้องไปถามใคร รู้พอดีพอดีตลอดเวลา”

ในระยะที่ธาตุขันธ์ของท่านยังพอเป็นพอไป ท่านเมตตาต้อนรับนิมนต์ไปแสดงธรรมตามหน่วยงานต่างๆ ตามที่เขานิมนต์มา เช่น วัดหน่วยราชการ ทหาร ตำรวจ สถาบันการศึกษาต่างๆ ฯลฯ ซึ่งจะรับหรือไม่ท่านพิจารณาตามเหตุผลความจำเป็นเป็นสำคัญ ต่อเมื่อชราภาพมากเข้า ท่านจึงงดเว้นการออกไปแสดงธรรมนอกสถานที่ หากมีอยู่บ้างโดยมากเป็นงานเนื่องด้วยมรณกรรมของพระกรรมฐานครูบาอาจารย์องค์สำคัญๆ เช่น หลวงปู่ชอบ หลวงปู่ชา

หลวงปู่คำตัน หลวงปู่หล้า เป็นต้น

ต่อมาเมื่อเปิดโครงการช่วยชาติในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นไป องค์หลวงตาก็เมตตาต้อนรับนิมนต์ไปแสดงธรรมนอกสถานที่ในจังหวัดต่างๆ ในสถานที่ต่างๆ อีกครั้ง แต่คราวนี้ท่านต้องลำบากตรากตรำฟันฝ่าสังขาร เดินทางไปแสดงธรรมช่วยชาติเกือบทั่วประเทศไทยตลอด

ระยะเวลานับสิบปี ซึ่งธรรมเทศนาในระยะช่วยชาตินี้จักได้แสดงในบทต่อไป เมื่อมีโครงการช่วยชาติ พระธรรมเทศนาขององค์หลวงตายังกว้างขวางกระจายไปทั่วประเทศและทั่วโลกจนกระทั่งปัจจุบัน

ท่านพ่อลีกับงานฉลองสมโภชพระบรมสารีริกธาตุที่วัดป่าคลองกุ้ง พ.ศ. ๒๔๙๖ มีประชาชนมาร่วมงานจำนวนมาก

ต้อนรับคณะผู้มาเยือน

องค์หลวงตามีเมตตาต่อคณะผู้มาเยือน กลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่จากทางไกลทางไกลทั้งในและนอกประเทศที่มาขอเยี่ยมพบท่านตลอดมา แต่เมื่อกำลังอ่อนลง การต้อนรับย่อมมีข้อจำกัดเพิ่มขึ้น คราวหนึ่งท่านเล่าแบบขบขันถึงคณะกลุ่มใหญ่ที่เดินทางมาจากต่างจังหวัดเพื่อจะขอเข้ากราบท่าน ดังนี้

“...ควรรับขนาดไหนๆ .. มันสมควรขนาดไหน เมื่อเพียบเต็มที่แล้วมันจะไปไหนได้หรอก ก็ต้องหยุดพักเครื่องนะซี .. มาตลอดทั้งวัน เรา นั่งตลอดคนเดียว แล้วไม่ใช่วันหนึ่งวันเดียวด้วย นั่งมาตั้งแต่เมื่อไร มันตายได้มนุษย์เรา ชีวิตหดสั้นย่นเข้ามาเรื่อยๆ .. เขาว่าไม่ต้อนรับ ไปก็

องค์หลวงตาเริ่มเกี่ยวข้องกับประชาชนที่จังหวัดจันทบุรีเป็นแห่งแรก และมาเกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ในคราวออกมากอบกู้วิกฤตของชาติ

ครั้งก็หนไม่ได้พบท่าน ว่าอย่างนั้น ถ้าเราจะตอบก็ว่า

‘เขาก็ไม่ได้พบเจ้าคือกันแล้ว ก็เว้าจั่งซันจะเป็นหยังแมนบ่ จะมาเว้าแต่เจ้าบ่พบข้อย ข้อยก็บ่ได้พบเจ้าคือกันตัว มันก็เท่ากันแล้ว’

ยากอีหยังตอบคน มันสุดวิสัย ก็เคยรับอยู่แล้ว .. วันนั้นเรารับแขกทั้งวันเราจะตายจนไม่มีลมจะพูดแล้ว กำลังจะมืด พระก็มาบอกว่า คณะญาติโยมมาจากนู่นๆ เราก็งเล็งดู จากโน้นจากนั้นก็ไกล ก็ทน ‘เฮ้า ให้เข้ามา’ แน่นเอี้ยดกุฎิเรา .. มา เราก็เลยทำท่าละทีนี้ มันทำได้ทุกอย่าง พลิกลังก็ไค้คมก็ได้ อย่างนี้ก็ได้ๆ จะว่าไง ..

พอมารูเราก็อำทำซังซัง ใจเราอดหัวเราะไม่ได้นะ แต่ทำท่าซังซัง ‘แมนหมู่เจ้า มาอีหยังกะด้อกะเตี้ยแท้ เตี้ยวนี้วะ’ .. ชูนะ

เขาตอบว่า ‘มาชมบารมีหลวงพ่อ’

‘บารมีรแมนอีหยัง คนกำลังจะตายอยู่จับบ่ .. เฮ้า! ไป... ลง...’

ชูแล้ว พอเท่านั้นละ หลั่งลงไปลิตๆ .. จั่งซันแล้ว บัดจะเฮ็ด เฮ็ดจั่งซันแล้ว โกรธก็โกรธ เคียดก็เคียดก็ตาม ทำท่าคึกคักขึ้นโลดของทำได้แมนบ่ ตั้งแต่เขาเล่นลิเลละครเขายังทำได้ไซ้ไหม ถึงบทหัว..หัว ถึงบทให้..ให้ บ้าทั้งนั้นละพวกนี้ จั่งซันแล้วก็เฮ็ดได้ ..

ระยะนี้มานี้เราเพียบเต็มทีหนักมากมาเป็นประจำๆ เมื่อวานนี้เป็นวันสุดท้ายจนรับไม่ได้ ว่านั่นเถอะ หมดกำลัง ลูกเดินจะไม่ได้ ขาก็ขัดอะไรก็ขัดไปหมด กันก็จะแตกจะว่าไง โถ นั่งทั้งวันๆ แขกไม่ใช่คณะหนึ่งคณะเดียว มาทั้งแผ่นดินนี้ คณะนั้นเข้าคณะนี้ออกกอยู่อย่างนั้นแล้ว รับคนเดียวๆ ...”

บุญประเพณีข้าวเปลือก

องค์ท่านกล่าวถึงความเป็นมาของงานบุญ
ประเพณีข้าวเปลือกที่วัดป่าบ้านตาดไว้ว่า

“...แต่ก่อนเราไม่ค่อยสนใจนะ เพราะบ้าน
นี้เขาทำบุญประเพณีข้าวเปลือกมาเป็นประจำ
บ้านเขา เราเกิดมาเห็นอย่างนั้น ไม่มากก็น้อย
เขาทำของเขาทุกปี พอทำนาเสร็จเรียบร้อย
แล้วเขาทำบุญประเพณีข้าวเปลือก ถ้าสมมุติว่า
ไม่มีพระอยู่ในวัด วัดบางที่มีร้างมีอะไร เขาก็ไป
หาณินต์พระที่อื่นมาทำบุญ เสร็จเรียบร้อย
แล้วเขาก็ยกข้าวถวายท่านเลย อย่างนั้นประจำ
เรามาสร้างวัดนี้เขาก็ทำ ว่าอะไรเขาก็ว่า
‘เคยมาอย่างนี้ เป็นประจำมาเลย’

ที่เขาทำนี้ พอเราเกิดมาเห็นแล้วนะ ไม่
ทราบเขาทำมานานเท่าไร เป็นประจำทุกปีๆ ได้
มากได้น้อยเขาก็ทำของเขาอย่างนั้น มีพระอยู่
ในนั้นเขาก็ทำถวายพระในนั้น ถ้าไม่มีพระ
บางที่วัดร้างก็มี เขาก็ไปนิมนต์เอาวัดอื่นมา พอ
ทำเสร็จเรียบร้อยแล้วเขาก็ยกข้าวถวายไปเลย
เป็นประจำ รู้สึกจะฝังจริงๆ ฝัง นิสัยของเขา
หมู่บ้านนี้ นอกนั้นเราก็ไม่ค่อยรู้เรื่องรู้ราว แต่
บ้านนี้รู้ชัดๆ เพราะเราเกิดมาเห็นอย่างนั้นแล้ว
ไม่ทราบว่ามีใครเป็นคนพาทำแต่เริ่มแรกก็ไม่รู้
เขาทำของเขาอยู่อย่างนั้น เรียกว่าฝังเป็นนิสัย
เป็นประจำเพี้ยนของบ้านนะ เขาทำอยู่อย่างนั้น
เป็นประจำ

งานบุญประเพณีข้าวเปลือก วัดป่าบ้านตาด

เราจำได้ตอนที่เรามาบวชแล้วมาอยู่ที่นี่
มีปีเดียวเท่านั้น ดูเหมือนปี ๒๕๐๗ เรายังจำได้
นะ ที่เราบังคับเอาเลยบอกเขาว่า *‘ไม่ให้ทำ’* ดู
ด้วยบังคับด้วย ห้ามเด็ดขาดเลย ยกเหตุผลให้
ต่อหน้าต่อตา ปีนั้นข้าวเกือบจะไม่ได้ทำนากัน
แทบจะไม่ได้ทำนา แต่เขาก็จะทำบุญข้าวเปลือก
เราจึง *‘ห้ามอย่างเด็ดขาดเลย’* มึงดปีนั้น
เท่านั้น นอกนั้นเขาทำของเขา พูดเท่าไรเขาก็
ไม่ฟัง เขาก็ทำ ปีนั้นเอาเด็ดขาดเลยนะ เขาจึง
หยุดนะ รู้สึกเขาจะเสียดายอยู่เหมือนกันนะ
เพราะบางคนพูด แต่ไม่กล้ามาพูดต่อหน้าเรา
เขาพูดนอกๆ ว่า

*‘โอย เรื่องความมีความจนก็มีก็จนเป็น
ธรรมดาแหละ แต่การทำบุญให้ทานก็เป็นสิ่งที่
ชาวบ้านเขาฝังลึก เขาอยากทำบุญให้ทานข้าว
เปลือก’*

อ้าว ที่นี้เราก็แก้ไปใหม่ละ *‘ทำบุญข้าว
เปลือกไม่ได้ก็ให้เอาข้าวสุกพระไปบิณฑบาตให้
ใส่บาตรนั้นนะ’*

เขาก็แก้อีก *‘อ้อ อันนี้ก็เป็นอันหนึ่ง นั้นก็*

เป็นอย่างหนึ่ง ก็อยากทำบุญ’

แต่พอเราพูดด้วยเหตุด้วยผล *‘ข้าวก็จะ
ไม่มี ผู้จนก็จนอยู่ที่นี่ จะพักบ้างก็ได้นี่นา เพราะ
ไม่ใช่เราเป็นคนใจจัดใจดำ มีลดหย่อนผ่อนผัน
ไปตามกาลตามเวลา หรือหยุดตามเหตุการณ์’*

นี่ก็เราเป็นคนสั่งเองเราดูเอง พาลข้าวก็
จะไม่ได้ปีนั้น คือฟ้าฝนไม่มี เราจำได้ว่ามีปีนั้น
แหละแทบจะไม่ได้พันธุ์ข้าวแน่ ฟ้าฝนไม่มี ได้ก็
เล็กๆ น้อยๆ ที่ลุ่มๆ ก็พอได้บ้าง ถ้าธรรมดา
แทบไม่ได้ ถ้าเป็นนาตอนนาสูงไม่ได้เลย ไม่ได้
ทำ เวลาเป็นปกติเราก็ไม่ว่า ก็ให้ทำตามเรื่อง
ของเขา...”

หลวงปู่บุญมี ปริบุญโณ
กล่าวถึงงานบุญนี้แรกเริ่มที่
เดี่ยวจัดที่โรงเรียนบ้านตาด
ก่อนจะย้ายมาจัดที่วัด ดังนี้

*“จะเริ่มปฏิบัติกันมาตั้ง
แต่เมื่อใดนั้น ท่านไม่ทราบ แต่
มีความเป็นมาจากบุญคุณลาน
ซึ่งเดิมชาวบ้านตาดจัดงานที่*

โรงเรียนบ้านตาต โดยนำข้าวเปลือกมากองรวมกัน แล้วนิมนต์องค์หลวงตาพร้อมพระไปเจริญพระพุทธมนต์และถวายภัตตาหาร ต่อมาจึงมีการจัดที่วัดป่าบ้านตาต โดยชาวบ้านนำข้าวเปลือกมารวมกันที่วัดป่าบ้านตาต ซึ่งในเบื้องต้นมีเฉพาะชาวบ้านตาตกับชาวบ้านกกละทอนที่นำข้าวเปลือกมารวมกัน หลังจากนั้นได้มีการปฏิบัติสืบต่อกันมา”

คำว่า **ประทาย** นอกจากจะใช้เรียกชื่อการทำบุญที่มีชาวบ้านหลายๆ คนนำข้าวเปลือกมากองรวมกันแล้ว ในแถบจังหวัดอุบลราชธานีมีการใช้คำนี้ในการทำบุญก่อเจดีย์ทรายด้วย โดยจะใช้คำว่า **ตบประทาย** ซึ่งหมายถึง การที่ชาวบ้านแต่ละคนนำทรายมากองรวมกันแล้วก่อเป็นเจดีย์ทรายขึ้น จากนั้นมีการนิมนต์พระมาสวดมนต์และทำบุญอุทิศคล้ายกับทำบุญประทายข้าวเปลือก

ประทายข้าวเปลือก จึงหมายถึงกองข้าวเปลือกที่เกิดจากบุคคลหลายคนนำข้าวเปลือกมากองรวมกันเพื่อการทำบุญซึ่งเป็นประเพณีความเชื่อที่มีมาแต่เนิ่นนานแล้ว ชาวบ้านเขาทำนาได้ข้าว เขาก็จะเอาข้าวเปลือกมาทำบุญส่วนการทำน้ำพระพุทธมนต์ เป็นสิ่งมงคลที่ชาวบ้านได้ไปแล้วจะนำไปรดสรงทั้งคนในครอบครัว เรือกสวนไร่นา ตลอดจนสิ่งของอย่างอื่น เช่น บ้านเรือน ยุ้งข้าว เกวียน รถ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข

ในระยะแรกข้าวเปลือกที่นำมาบริจาคในงานบุญประทายข้าวเปลือกเป็นของหมู่บ้านตาต ต่อมาหมู่บ้านแถบนั้นก็มาร่วมด้วย และเริ่มกระจายออกกว้างมากขึ้นๆ จนไม่ถือเป็นงานบุญของหมู่บ้านหรือจังหวัดอุดรธานีอีกต่อไป องค์หลวงตาท่านจะนำข้าวเปลือกเหล่านี้ไปขายเพื่อนำเงินมาสงเคราะห์ช่วยเหลือกระจายออกเป็นประโยชน์ทั้งรายย่อยและสาธารณะตลอดมา ต่อมาเมื่อบ้านเมืองประสบวิกฤตเศรษฐกิจปลายปี พ.ศ.๒๕๔๐ องค์ท่านจึงเริ่มขอรับการบริจาคช่วยชาติแต่ก็ยังไม่กว้างขวางนัก

จนกระทั่งวันเสาร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เป็นวันทำบุญประทายข้าวเปลือกซึ่งอยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ในวันนั้นประชาชนจาก

องค์หลวงตาเมตตาสดพระปริตรและทำน้ำพระพุทธมนต์ตามประเพณีที่มีมาแต่เดิม ในงานมีกองข้าวเปลือกที่ประชาชนทั่วประเทศนำมาถวายจำนวนมาก

พระสืวลีมาแล้ว

“...พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดทุ่งศรีเมือง กับเราสนิทสนมกันมาก ท่านไม่มีคำว่าถือเนื้อถือตัว เข้านอกออกในได้หมด กับพระเจ้าพระสงฆ์พระเณรลูกๆ หลานๆ เข้าได้หมด ท่านไม่มีอะไรเลย เรื่องยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นอันเดียวกันกับพระลูกพระหลานไปหมด

นิสัยท่านชอบพูดเล่น พอเจอเราที่ไรเอากันละ ท่านนิสัยชอบเล่น พอตีมีงานเผาศพ ท่านอาจารย์ภูมิ ที่วัดโนนนิเวศน์ อุดรฯ ท่านกำลังฉันอยู่ เรากำลังไปถึงจะไปฉันที่นั่น ท่านเริ่มลงมือฉันแล้ว พอไปฉันเป็นอะไรมาตั้งแต่ก่อนก็ไม่ทราบ ท่านพูดก่อนนี้อีกด้วย พอเห็นเราเผลอเข้าไป

‘เฮ้อ พระสืวลีมาแล้ว’

ร้องลั่นขึ้นเลย เราก็ไม่ไหวแต่พูดไม่ออก ท่านว่าพระสืวลีมาแล้วๆ งานเผาศพท่านอาจารย์ภูมิ...”

หลวงพ่อกุมมี วิจิตรภูมิ
วัดป่าโนนนิเวศน์
อ.เมือง จ.อุดรธานี

พระธรรมไตรโลกาจารย์ (รักษ เรวโต)
วัดศรีเมือง อ.เมือง จ.หนองคาย

ทุกสารทิศเดินทางมาร่วมงานจำนวนมาก ท่านจึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกันว่าจะนำเงินที่ได้จากการขายข้าวเปลือกในครั้งนี้อย่างกว้างขวางแต่ไม่เป็นทางการเป็นครั้งแรก และถือปฏิบัติด้วยการบริจาคช่วยชาติเช่นนี้ตลอด ๗ ปีโครงการผ้าป่าช่วยชาติฯ จากนั้นก็เป็นการบริจาคสงเคราะห์โลกตลอดมา องค์ท่านกล่าวในเรื่องนี้ไว้ ดังนี้

“...ระยะนี้ข้าวเปลือกก็เป็นจริงเป็นจังเป็นเนื้อเป็นหนังจริงๆ เพื่อชาติของเรา .. มาจริงจังหนักแน่นตอนที่เราช่วยชาติ แต่ก่อนเราไม่สนใจเขาทำของเขาเอง ตอนนี้เลยเอาอันนี้เข้าเพิ่มกันเพื่อช่วยชาติของเรา .. เราก็

สงเสริมไปเลย เราไม่ได้มีอะไรเราไม่ได้เป็นเศรษฐี เรามีอะไรเราก็กทาน จะรอให้เป็นเศรษฐีแล้วค่อยทานมันตายทิ้งเปล่าๆ ไม่เห็นใครเกิดมาเป็นเศรษฐี เอาเศรษฐีมาอ้างแล้วจึงทำบุญมันตายกันหมดนั่นแหละไม่ได้ทำบุญ เรามีเท่าไรเราก็กทานของเรา อันนี้ก็เหมือนกัน เราไม่มีสมบัติเงินทองข้าวของอย่างอื่นเรามีข้าวก็เอาก็ไปนึ่งอีก จึงได้ทำ

เห็นไหมละงานนี้ (วันอาทิตย์ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑) คุณชิต วัดป่าบ้านตาดเนื้อที่ตั้งเกือบ ๖๐๐ ไร่ คนมาแน่นวัด เพราะอะไรจนถึงมากมายก่ายกอง เพราะวัดนี้ทำบุญช่วยโลก ช่วยทั่วประเทศไทยเรา เพราะฉะนั้นคนจึง

มามากมาย มาทั่วประเทศไทยเหมือนกัน งานทั้งหมดเรียกว่างานเพื่อโลก สงเคราะห์โลก ..

วันนี้ทำบุญข้าวเปลือกช่วยโลก ข้าวเปลือกมีมากมายไหนออกช่วยโลกทั้งหมด จึงเรียกว่างานเพื่อโลก งานสงเคราะห์โลก ทำเพื่อโลกทั้งนั้นแหละ งานบุญวัดป่าบ้านตาดเรานี้ก็เป็นงานบุญเพื่อช่วยโลกนะ เราทำทั่วประเทศไทยช่วยโลกทั้งนั้น .. ปัจจัยทั้งหลายที่มาเหล่านี้ช่วยโลกทั้งนั้นนะ สำหรับวัดนี้ไม่เอา มีเท่าไร ออกสร้างนั่นสร้างนี่ โรงพยาบาลเป็นอันดับหนึ่ง โรงพยาบาลทุกภาคทั่วประเทศไทย .. ชัดชัดของขาดเงินอะไรก็วิ่งเข้ามาหาเรา เราก็ช่วยเหลือตามที่เกิดที่มี .. หลวงตาพาพี่น้องทั้งหลายนำสมบัติเข้าส่วนรวมนะ หลวงตาไม่เคยแตะต้องสมบัติของส่วนรวม มีแต่ช่วยส่วนรวมตลอดมา ..

สรุปยอดข้าวเปลือกที่ผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญในงานบุญประเพณีข้าวประจำปี ณ วัดป่าบ้านตาด

ปี	จำนวน (กระสอบ)	จำนวนเงิน (บาท)
2549	10,923	7,951,131
2550	9,835	10,588,478
2551	12,214	11,363,285
2552	15,900	13,776,243
2553	14,925	17,551,117
2554	12,813	17,774,201

บุญประเพณีข้าวเปลือก

ตามอุรังคินทานหรือตำนานพระธาตุพนมกล่าวว่า ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้เสด็จตามลำน้ำโขงมาที่หนองคันแทะเลื้อน้ำ (เมืองเวียงจันทน์) พระบาทโพ้นดินตรงข้ามอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย พระบาทเวินปลา (พระพุทธรูปท่าอุเทน) จังหวัดนครพนม ภูเก้าพร้าว จังหวัดนครพนม พระธาตุอิงฮัง เมืองสุวรรณเขต ประเทศลาว และพระธาตุเชิงชุม จังหวัดสกลนคร เป็นต้น หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ในปี พ.ศ.๘ พระมหากัสสปะพร้อมพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ ได้อัญเชิญพระอุรังคธาตุของพระพุทธเจ้ามาประดิษฐานไว้ที่ภูเก้าพร้าว และมีการสร้างสถูปหรือเจดีย์บรรจุไว้ ปัจจุบันคือพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม

พระธาตุพนม อ.ธาตุพนม จ.นครพนม

การที่ชาวอีสานได้นับถือพระพุทธศาสนามาแต่ครั้งสมัยพุทธกาลดังกล่าวแล้ว นักปราชญ์อีสานได้นำเอาหลักธรรมะคำสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาผสมผสานเข้ากับวิถีชีวิตความเป็นอยู่และการดำรงชีพ จนกระทั่งมีการพัฒนาเป็นระเบียบหรือข้อวัตรสำหรับให้บุคคลในสังคมปฏิบัติ จนกลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดติดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน และเป็นการยากที่จะหาได้ในภาคอื่นของประเทศไทย

หลักธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้าที่กลายเป็นประเพณีและวัฒนธรรมของชาวอีสานดังกล่าวได้แก่ **ฮีตสิบสอง คองสิบสี่**

ฮีตสิบสอง ซึ่งคำว่า **ฮีต** หมายถึง **จารีต** ที่ปฏิบัติกันในหมู่ชาวอีสาน ซึ่งเป็นจารีตของการทำบุญในรอบปี ตลอดเวลา ๑๒ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนอ้าย คือ ธันวาคม ได้แก่

๑. เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม
๒. เดือนยี่ บุญคูณลาน
๓. เดือนสาม บุญข้าวสี
๔. เดือนสี่ บุญพระเวส
๕. เดือนห้า บุญสงกรานต์
๖. เดือนหก บุญบั้งไฟ
๗. เดือนเจ็ด บุญข้าสະ เป็นการล้างสิ่งที่เป็นเสนียดจัญไรต่างๆ
๘. เดือนแปด บุญเข้าพรรษา
๙. เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่เปรต
๑๐. เดือนสิบ บุญข้าวสาก เป็นการทำบุญถวายสลากภัต
๑๑. เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา
๑๒. เดือนสิบสอง บุญกฐิน

คองสิบสี่ บางทีเขียนหรือออกเสียงเป็น **คองสิบสี่** เป็นข้อปฏิบัติคู่กับฮีตสิบสอง มาจากคำสองคำได้แก่ **คอง** คือคำว่า **ครรลอง** ซึ่งหมายถึง ธรรมเนียมประเพณี หรือแนวทาง และ **สิบสี่** หมายถึง ข้อวัตรหรือแนวทางปฏิบัติสิบสี่ข้อ ดังนั้นคองสิบสี่จึงหมายถึง ข้อวัตรหรือแนวทางที่บุคคลทุกระดับนับตั้งแต่พระมหากษัตริย์ ผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง พระสงฆ์ และคนธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติสิบสี่ข้อ

>>

“คลอง” ตามความหมายของพระอริยานุวัตร บางครั้งเรียกว่า คลอง-เจ้าคลองขุน หรือ คลองท้าวคลองเพี้ย แต่ละข้อมีคำว่าฮีดนำหน้าด้วย (ทำให้เกิดความสับสนกับฮีดสิบสอง) แต่ละคลองจะมีสิบสี่ฮีดยกเว้น ฮีดปีคลองเดือนจะมีเพียงสิบสองฮีด ซึ่งนั่นก็คือฮีดสิบสองที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น คลองประกอบด้วย

๑. ฮีดเจ้าคลองขุน	๘. ฮีดไม้คลองเขย
๒. ฮีดท้าวคลองเพี้ย	๙. ฮีดป่าคลองลุง
๓. ฮีดไพร่คลองนาย	๑๐. ฮีดลูกคลองหลาน
๔. ฮีดบ้านคลองเมือง	๑๑. ฮีดเจ้าคลองแก่
๕. ฮีดปู่คลองย่า	๑๒. ฮีดปีคลองเดือน (ฮีดสิบสอง)
๖. ฮีดตาคลองยาย	๑๓. ฮีดไฮ่คลองนา
๗. ฮีดพ่อคลองแม่	๑๔. ฮีดวัดคลองสงฆ์

เดือนยี่ หรือ เดือน ๒ บุญคุณลาน

ลาน ในที่นี้คือ ลานนวดข้าว คือ เอาข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้วมากองให้สูงขึ้น ปล่อยให้ข้าวเป็นกองสูงขึ้น เรียกว่า *คุณ* หลังเก็บเกี่ยวข้าวในนาแล้วก็จะอยู่ในช่วงเดือนยี่หรือเดือนสองหรือเดือนมกราคม ชาวนาก็จะทำบุญคุณลาน หรือเรียกว่า บุญเดือนยี่ ก็ได้

มูลเหตุที่มีการทำบุญคุณลานนั้นมีว่า ในสมัยพระกัสสปพุทธเจ้า มีชายพี่น้องสองคนทำนาร่วมกัน พอข้าวออกรวงเป็นน้ามน น้องชายอยากทำข้าวมธุปายาสถวายพระสงฆ์ซึ่งมีพระกัสสปพุทธเจ้าเป็นประธาน และได้ชวนพี่ชาย แต่พี่ชายไม่ทำ จึงตกลงแบ่งนากัน

เมื่อน้องชายได้กรรมสิทธิ์ในที่นาแล้วก็ทำทานถึง ๓ ครั้ง คือ ตอนที่ยังเป็นน้ามน ๑ ครั้ง ฟาดข้าว ๑ ครั้ง และขนข้าวขึ้นยุ้งอีก ๑ ครั้ง ในการถวายทานทุกครั้งได้ตั้งความปรารถนาเป็นพระอรหันต์ ครั้นถึงสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โคดมก็ได้เกิดเป็นพราหมณ์ชื่อ โกลัญญะ ได้ออกบวชเป็นปฐมสาวก แล้วก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ส่วนพี่ชายถวายข้าวเพียงครั้งเดียวคือในเวลานวดข้าวเสร็จแล้ว และได้ตั้งความปรารถนาเป็นพระอรหันต์เช่นกัน และต่อมาได้เกิดเป็นสุภัททปริพาชก ได้บวชในศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโคดมเช่นกัน แต่ไม่มีโอกาสเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า คงเพียงได้กราบบังคมทูลถามข้อสงสัย ในขณะที่พระพุทธเจ้าใกล้ปรินิพพาน เมื่อได้ฟังพระคำรัสแล้วก็สำเร็จเป็นพระอนาคามี และเป็นพระอรหันต์สาวกองค์สุดท้ายในสมัยพุทธกาล จากพุทธประวัติดังกล่าวจึงเป็นที่มาของชาวอีสานในการทำบุญคุณลานหรือบุญประพายข้าวเปลือก

พิธีทำบุญคุณลาน ในตอนเย็นนิมนต์พระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ ตอนเช้าถวายภัตตาหาร เทศนาถวญสู่ขวัญลาน เลี้ยงอาหารแก่ผู้ไปร่วมพิธี พระสงฆ์อนุโมทนา ประพรมน้ำมนต์ เอน้ำมนต์ไปประพรมข้าว วั ว ควาย เชื่อว่าเจ้าของจะอยู่เย็นเป็นสุข ฝนจะตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีจึงขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ เชิญเจ้าแม่โพสพไปยังยุ้งข้าว

การทำบุญคุณลานนี้ทำขึ้นเฉพาะนาไครนเท่านั้น แต่ถ้าทำส่วนรวมเรียกว่า บุญกุ่มข้าวใหญ่ (คำว่า กุ่มข้าวใหญ่ หมายถึง กองข้าวเปลือกขนาดใหญ่) โดยคนทั้งหมู่บ้านนำข้าวเปลือกมารวมทำบุญด้วยกัน มีการนำดอกไม้ธูปเทียนมาร่วมกัน มารับศีลฟังธรรมถวายภัตตาหารพระสงฆ์ ที่ศาลาโรงธรรมหรือศาลากลางบ้าน สำหรับชีวิตพระขององค์หลวงตานั่นเกี่ยวข้องกับบุญคุณลานมาตั้งแต่พรรษาแรกตั้งที่กล่าวไว้ในบทต้นๆ ของหนังสือนี้

พระโกลัญญะ คือพระอรหันต์องค์แรกในสมัยพุทธกาล อดีตชาติเคยถวายข้าวที่ได้จากการทำนาถึง ๓ ครั้ง

พระสุภัททะ คือพระอรหันต์องค์สุดท้ายในสมัยพุทธกาล อดีตชาติเคยถวายข้าวที่ได้จากการทำนาเพียงครั้งเดียว พระสุภัททะเป็นพี่ชายพระโกลัญญะในอดีต

ในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร (ถ่ายเมื่อ ๓ มกราคม ๒๕๐๘)

บรรดาพี่น้องทั้งหลายที่หลวงตาพาทำบุญ ข้าวเปลือกวันนี้ก็ทำบุญเพื่อโลกของเรา .. ผู้ขัดสนจนใจมีอยู่ทุกหย่อมหญ้า ได้อันนี้ออกไปแล้วก็เฉลี่ยเผื่อแผ่ไปทั่วถึงกันหมด จึงว่าทำบุญสงเคราะห์โลก เราทำอย่างนั้นจริงๆ นี่ดูซิข้าวกองพะเนินนี้จะออกช่วยโลกทั้งนั้น ออกช่วยโลกทั้งหมด กรุณาทราบทั่วหน้ากัน วัดนี้ไม่เก็บจะเก็บอะไร ได้มาเท่าไรช่วยโลกทั้งหมด เราไปไหนก็ไปช่วยโลก อยู่ก็อยู่ช่วยโลก เราไม่เอาอะไร ไปนี้ก็ไปช่วยโลก ช่วยไปหมดทุกแห่งทุกหน .. กระจายออกไปสู่ที่ขาดแคลนกันดารที่ไหนเราออกช่วยทั้งนั้นๆ ..

สำหรับเรา เราไม่เอา กรุณาทราบไว้ตามนี้ เราพอแล้ว สมควรที่ว่าเป็นผู้นำของพี่น้องทั้งหลายออกทางด้านวัตถุ และด้านนามธรรม แนะนำสั่งสอนโลกทั่วๆ ไป ทั้งวัตถุเข้าสู่ส่วนรวมๆ...”

คุนเคยวัดบวรฯ วัดในกรุงเทพฯ

ในอดีตหากมีกิจธุระที่กรุงเทพมหานคร องค์หลวงตามักจะมาพำนักที่วัดบวรนิเวศวิหารเป็นประจำเนื่องจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ สมัยทรงดำรงสมณศักดิ์ที่พระสาสนโสภณกับองค์หลวงตาต่างก็นับถือกันเป็นสหายธรรม มีความสนิทสนมและห่วงใยซึ่งกันและกันด้วยความที่มีอายุและพรรษาใกล้เคียงกัน แม้เจ้าพระคุณเองก็ทรงไปพักภavanaที่วัดป่าบ้านตาดหลายครั้ง ครั้งละเป็นอาทิตย์ทีเดียว

ในปี พ.ศ.๒๕๐๘ ณ วัดเทวสังฆาราม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี องค์หลวงตายังได้ไปร่วมงานศพพระชนนีของเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่พระสาสนโสภณอีกด้วย องค์หลวงตากล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับท่านเจ้าพระคุณสมเด็จฯ ในอดีตว่า

“...เมืองกาญจน์นี้ก็วัดอะไรอยู่ทางด้านทิศเหนือโน้น นี่ก็สังกัดเหมือนกัน ตอนนั้นไปกับสมเด็จพระสังฆราช คือท่านพักอยู่วัดเหนือเป็นวัดเดิมของท่าน ท่านนิมนต์เราไปในงานเผาศพโยมมารดาท่านแล้วนิมนต์เราเป็นองค์แสดงธรรมด้วย เราถึงได้ไป ไปพักอยู่หลายคืนเหมือนกัน ท่านทรงเป็นเจ้าภาพมารดาของท่าน คนเคารพนับถือมาก งานจึงเป็นไปหลาย

วัน นั้นละตอนเรามีโอกาสไปงานของท่าน งานของเราอยู่ในป่า จึงได้สนุกเที่ยวดูป่าเถื่อนนั้น ไร่ ภวนาดี เราไม่ได้มาหาท่านแหละ ไปสักแต่ว่าไป ถึงเวลาแล้วก็ลงมาเท่านั้นแหละ มาเทศน์มาอะไร

มีสองครั้งสามครั้งที่เรามาเกี่ยวข้อง นอกนั้นเราไม่มา ก็เป็นการของท่านเอง ธุระของท่านเอง เราไม่ยุ่งท่าน ถึงได้สนุกภavana วัดนี้เป็นฐานหนึ่งของที่ภวนาสะดวกสบาย เข้าไปในป่านี้สบายไปหมดเลยนะ นี่หมายถึงเมืองกาญจน์ เป็นป่าเป็นเขา ตัวเมืองจริงๆ ห่างไกลกันอยู่ นั้นละที่มันสงัดวิเวกดี ตอนที่เรามีโอกาสบ้างก็ตอนตามเสด็จสมเด็จพระสังฆราช ตอนนั้นท่านยังไม่ได้เป็นสมเด็จพระสังฆราช ..

วัดบวรฯ จะเรียกว่าวัดเราก็ถูก **กุฎิ** คอยทำปราชญ์เป็นกุฎิที่สมเด็จพระสังฆราชประทับอยู่ที่นั่นแต่ก่อน ระยะเวลาที่คงจะอยู่ที่นั่นละมัง เราไปพักวัดบวรฯ แรกๆ ก็ไปพักกุฎิท่าน ท่านนิมนต์ให้พักกุฎิท่านให้อยู่ชั้นบนเลย ท่านนิมนต์เราขึ้นชั้นบนเราไม่ขึ้น เราบอกท่านจะพักอยู่ข้างล่าง จากนั้นเลยขอท่านพักกับเจ้าคุณยงต์นี่แหละ แต่ก่อนท่านให้พักกับท่านทั้งนั้นแหละ พักกุฎิท่าน พักกุฎิหลังนี้ ท่านให้เลือกเอาตามชอบใจสองหลังนี้ ครั้นต่อมาเราก็เลยไปพักอยู่กับกุฎิเจ้าคุณยงต์ .. เวลาสำคัญๆ ท่านจะพูดกับเราโดยเฉพาะ ปรีक्षाปรารภอะไรก็กลับซับซ้อนแปลกๆ ต่างๆ ท่านจะปรึกษาโดยเฉพาะๆ

โท เวลาคุณธรรมะนี้ท่านเอาจริงเอาจังมาก เฉพาะกับเราคุยกันสองต่อสอง .. เรื่องจิตตภาวนาท่านสนพระทัยทางด้านอานาปานสติ .. ท่านก็ภาวนาเต็มทีของท่าน .. เวลาคุย

วัดเทวสังฆาราม (วัดเหนือ) อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

(จากซ้าย) หลวงปู่ฝั้น อาจาโร องค์หลวงตา และสมเด็จพระญาณสังวรฯ ในพระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๕

วัดบวรนิเวศวิหาร ในอดีต

ก่อนแล้วค่อยพูด เป็นประโยชน์ๆ ซ้ำมาก เวลาท่านฟังเทศน์เรา ท่านก็คงจะคิดอันหนึ่งเหมือนกันนะ ท่านไปนั่งด้วยกัน เวลาให้เราเทศน์ บางวันที่ท่านว่างท่านก็ไปด้วย แต่ให้เราเทศน์ ที่นี้เวลาเราเทศน์กับท่านเทศน์มันต่างกัน ท่านเทศน์ซ้ำมากเชียว แต่เราพอเริ่มแล้วมันย่ำเลย ท่านก็ฟัง เราเทศน์ก็เป็นเรื่องของเรา ย่ำเลยของท่านพิศเสียไปก็แล้วก็ไปหาผักหาหญ้ามาแล้วเอามาวาง ค่อยไปก็แล้วไปหาเนื้อหาปลา มา แล้วก็ไปก็อีกทีหนึ่ง เป็นอย่างนั้น เรานี้ย่ำเลย มันต่างกัน

ที่สำคัญก็คือ พอเวลาเราก้าวเข้าวัดบวรฯ นี้ ภาระท่านปลดเปลื้องมาเลยเทียว เหมือนที่ท่านไวใจเลย มอบให้เราหมดเทศน์อบรมประชาชน พวกอุบาสกอุบาสิกาที่เข้าไปฟังเทศน์ วันพระวันอะไรต่ออะไรตอนเย็น วันพระท่านทิ้งให้เราเลย ไปเทศน์อบรมกรรมฐาน ตอนเช้าท่านก็ทำตามพิธีของท่าน ท่านจะไปเทศน์แต่ตอนเช้าเท่านั้น ตอนเย็นเราจะเป็นผู้อบรมประชาชน ท่านเปลื้องภาระการเทศน์ได้เยอะถ้าไปทีไร ท่านมอบให้เลยนะ ท่านเทศน์มักจะเทศน์เรื่องกรรมฐาน พอติเราไปนั้นเราเป็นกรรมฐานใหญ่ เข้าใจไหม ท่านก็โยนคุมให้

มินิทาน คือผู้ชายคนหนึ่งเดินเข้าไปในป่า ไปจะเอ่อกันกับหมี คือธรรมดาหมีนี่มันไม่ค่อยวิ่ง

หมี ถ้าเจอใกล้ๆ .. จะโดดเข้ามากัดคน ทำคนให้เสียท่าเสียก่อนมันค่อยไป พอหมีคนนั้นเดินไปนั้นไปจะเอ่อกับหมี หมีก็โดดมา ทางนี้ก็เข้าต้นไม้ มันก็ตะปบมา ต้นไม้อยู่ตรงกลาง คนอยู่ทางนั้นมันก็ตะปบสองขา แล้วคนนั้นก็จับได้ทั้งสองขालะ จับหมีตัวนั้นได้ทั้งสองขา

ทีนี้พอจับหมีได้หมีก็โดดจะออก หัวคนก็ชนต้นไม้ คนจะตาย คนจับขาหมีตึง หัวหมีก็ชนต้นไม้ ชนอยู่อย่างนั้น ต้นไม้อยู่ตรงกลาง คนเจ็บหัวช้ำ พอหมีโดด คนจับขามันอยู่ หัวคนชนต้นไม้ เขาจับขาหมีไว้ หัวหมีก็ชนต้นไม้ นั่นละ เอากันอยู่ปึงปึงๆ พอติอีกคนหนึ่งมา ทำอะไรนั้น นี่กำลังจับขาหมี มาช่วย คนนั้นเห็นจับขาหมี หัวหมีกับหัวคนชนต้นไม้ต้นเดียวกัน ทางนี้ก็ตะโกนเรียก โอ้ยทำอะไรนั้น ทางนี้กำลังจับขาหมีมาช่วยกัน คนนั้นก็บีบบีบจับขาหมีได้ คนนี้ก็เปิดเลย คนนั้นก็เลยชนต้นไม้สาอยู่กับหมีตัวนั้นแทน

เราไปวัดบวรฯ ก็แบบเดียวกัน คือสมเด็จพระสังฆราชท่านจับขาหมีอยู่ ชัดกันปึงปึงๆ พอเห็นเราไปท่านก็ว่ามาช่วยหน่อย พอเราจับขาหมีได้ท่านเปิดหมีเลย ปล่อยขาหมีให้เราเรากับหมีเลยชัดกันปึงปึงๆ ปานนี้ยังคงไม่หยุดละมัง ไปทีไรเป็นอย่างนั้นละ นั่นละนิทานย่อยๆ รั้งกัน เข้าทำดี มันมีในนิทานเหมือนกัน คือหมี

พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร

กันโดยเฉพาะก็คุยธรรมะจิตตภาวนาล้วนๆ ท่านก็ทราบเรื่องราวทราบได้ดี ทราบจนวิถิจิตวิถิธรรม การพิจารณาอะไรๆ เพื่อจะเป็นแนวทางให้ท่านพิจารณาต่อไป ความหมายว่านั่น สอนสังฆราชต้องสอนอย่างนั้นซิ ต้องหาอุบายวิธีพูดสอนไปในตัว ท่านสนพระทัยมากการภาวนา .. เวลามีปัญหาสำคัญๆ ท่านจะปรึกษากับเรา ท่านไม่ให้ใครมายุ่ง ปรึกษาธรรมะธัมโมอะไรต่ออะไร .. ท่านทำอานาปานสติคุยกันสนุกตินะสองต่อสอง ..

สมเด็จพระสังฆราชเรา ท่านไม่ค่อยชอบพูดแหละ .. ท่านเป็นนิสัยอย่างนั้น เวลาท่านเทศน์ ท่านเทศน์ตามนิสัยของท่าน คือท่านเทศน์ซ้ำมากนะ พูดขึ้นประโยคหนึ่งแล้วกว่าจะขึ้นอีกประโยคหนึ่งนาน เหมือนว่าคิดประโยคหน้าเสียก่อนแล้วค่อยพูด ประโยคจบเหมือนว่าคิดเสีย

นี้เวลาไปเจอใกล้ๆ มันไม่ได้วิ่งหนีนะ ส่วนมากมันจะวิ่งมาหาคน ตะปบหรือกัดคนเสียก่อน บางทีเจ็บมากด้วยมันถึงจะไป .. เรามาวัดบวรฯ มีแต่มาจับขาหนี ท่านปล่อยเลยให้เราเทศน์ ตั้งแต่มาพักที่นี่แล้วก็เลยไม่ได้ไป ..

.. ไปที่ไร่นาก็โยนภาระให้เราละ สำคัญตรงนี้ ไปที่ไร่นากะถ้าไปวัดบวรฯ หนักมาก เทศน์อบรมประชาชน ตอนเย็นจะไปเทศน์กรรมฐานที่**ตึกมหามกุฏ**หรือตึกอะไรที่รวมใหญ่นั่นละ เราไปที่นั่น เขาก็มาฟังที่นั่นฟังเทศน์ เทศน์อบรมเขาทางด้านภาวนา ..

ท่านภาระหนักมากการเทศนาว่าการ เราไปก็รู้สึกที่ท่านเบาลงมาก เราก็หนักมากเหมือนกัน ตั้งแต่เราสร้างวัดที่สวนแสงธรรมแล้วไม่ได้ไปอีกเลย จึงไม่ค่อยได้พบได้สนทนาปราศรัยกันกับท่าน .. แต่ก่อนรกราก็จอดได้สะดวกสบาย ทุกวันนี้แน่นหมด แม้แต่กลางวัดบวรฯ ที่เป็นสนามก็ดูว่าเป็นตึกเป็นอะไรขึ้นแล้วทุกวันนี้ หาที่จอดรถไม่ได้เลย ก็พอดีเรามีสวนแสงธรรม สถานที่จอดรถกว้างขวางเหมาะสมกัน ตั้งแต่นั้นมาเราเลยไม่ได้เข้าวัดบวรฯ ไม่ได้เข้าอีกเลย ไปก็บึ่งไปนุ่งเลยไปสวนแสงธรรมพักที่นั่นเลย

วัดไหนก็ไม่ไปพักในกรุงเทพ ตั้งแต่สร้างสวนแสงธรรมแล้ว ไป**สวนแสงธรรม**ทีเดียว แต่ก่อนเราเป็นพระหลายวัด ถ้ามีธุระเกี่ยวข้องใกล้กับวัดใดก็ไปพักวัดนั้นๆ ทำธุระวัดไหนพักหมดแหละ เพื่อนฝูงมีเยอะในกรุงเทพฯ **วัดบวรฯ วัดเทพศิรินทร์ วัดนรนาถฯ วัดบรมนิวาส วัดสัมพันธวงศ์** วัดไหนไปหมดนั่นแหละ พักวัดไหนก็พักได้เพื่อนฝูงมีเยอะ ตั้งแต่มาสร้างสวนแสงธรรมแล้วนี่จึงไม่ไปวัดไหนเลย ไปสวนแสงธรรม คนก็ไปรวมที่นั่นสะดวกสบาย เรื่องรกรากจอดได้สะดวกหมด วัดบวรฯ ทุกวันนี้ไม่มีที่จอดรถนะเพราะแน่นไปหมดเลย ..

เดี๋ยวนี้ไม่รู้จักกับใครเลยวัดบวรฯ พระที่เฒ่าที่แก่ก็ล่วงไปหมดแล้วแหละ ดูมองไม่เห็นใครนะ ผู้ใหญ่ๆ ที่เป็นเพื่อนฝูงกันแต่ก่อนปรากฏว่าล่วงลับไปหมดแล้ว คงยังเหลือแต่พระหนุ่มน้อยที่ได้สมณศักดิ์สูงขึ้นเป็นชั้นเป็นภูมิไป ส่วนพระที่เคยเป็นเพื่อนเป็นฝูงกันแต่ก่อนดูเหมือนหมดแล้วนะ วัดบวรฯหมด พอดี

(แถวหน้าจากซ้าย) องค์หลวงตา พระอุดมญาณโมลี พระธรรมไตรโลกาจารย์ สมเด็จพระญาณสังวรฯ

(แถวหลังสวมแว่นดำ) พระเทพสารเวที (เจ้าคุณบุญยืนต์)

สถานที่ : พระธาตุหลวง นครเวียงจันทน์ ประเทศลาว ปี พ.ศ. ๒๕๐๕

เราก็เลยมาอยู่ที่นี่ สุดท้ายเรียกว่าหมดจริงๆ ก็ไม่ผิด ยังเหลือแต่สมเด็จพระเจ้าคุณนรฯ นอกนั้นไม่มองเห็นองค์ไหนนะ ..

ตั้งแต่ท่านเป็นสมเด็จพระสังฆราชแล้ว (ปี พ.ศ. ๒๕๓๒) เรายังไม่มีโอกาสจะเข้ากราบนมัสการท่านเลยจนกระทั่งปานนี้ ท่านยังเป็นฝ่ายมา เป็นผู้ใหญ่กว่าเรามาที่นี่ ประกอบกับ**สร้างวัดสวนแสงธรรม**ก็เป็นระยะเดียวกัน แต่ก่อนเราไปพักวัดบวรฯ เป็นประจำ พอไปพักที่สวนแสงธรรมก็เลยไม่ได้เข้ามาวัดบวรฯ อีกที่นี่วัดบวรฯ ก็เลยไม่ได้ไปอีกทีนี้นะ ไปได้ที่นูนแล้วก็ไม่ได้มากราบนมัสการท่านเลย ..

ถ้าหากว่าพูดตามทางโลกแล้วเรียกว่าเรานี้ถือเนื้อถือตัว เยอหยิ่งจองหอง แต่ภายในใจของเราแล้วไม่มี เราเคารพท่านตลอดมา ที่ไม่ไปก็เพราะว่า ปกติท่านมีพระภาระมากมายอยู่แล้ว แม้เราเพียงตัวเท่าหนูกานของเราก็ไม่เคยว่าง ไท้อาจารย์มหาบัวจะมาเยี่ยมแล้วจะยุ่งใหญ่ใช้ไหมละ เพราะไปหาท่าน ไม่ไปกราบเรียนท่าน ปุบปิบเข้าไปเลยก็ไม่เหมาะ ก็เสียอีกทางหนึ่ง ถ้าจะกราบเรียนท่านแล้วค่อยเข้าไปก็เสียอีกทางหนึ่ง...”

เข้ากราบสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นพวงศ์)

ในช่วงที่องค์หลวงตามีธุระที่กรุงเทพฯ และไปพักที่วัดบวรนิเวศวิหาร คราวหนึ่งท่านหาโอกาสเข้ากราบสมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว.ชื่น นพวงศ์) ซึ่งเป็นสมเด็จพระสังฆราชในสมัยนั้น โดยปกติจะไม่มีผู้ใดเข้ากราบสมเด็จพระสังฆราชแบบเดียวๆ แต่ในครั้งนั้นท่านเข้าไปกราบสนทนาด้วยเพียงองค์เดียวเท่านั้น ยิ่งความประหลาดใจแก่บรรดาพระเถรภายในวัดไม่น้อยทีเดียว ดังนี้

“...ตอนขบขันมากก็คือ เราขึ้นไปเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ สมเด็จพระสังฆราชองค์นี้ คือธรรมดาใครจะขึ้นเฝ้าท่านไทย มีคนตามหน้าตามหลังรุมเลย เป็นอย่างนั้นเป็นประจำ ก็มีพระปอองค์เดียวนี้แหละแหวกแนว เวลาจะไปดูไม่มีคนบีบขึ้นเลยเชียว

โอ๊ย ท่านเมตตามากอยู่เนาะกับเรา ท่านคงเห็นว่าพระองค์นี้มันมาจากไหน มันกล้าหาญเหลือเกิน คงว่าฉัน ใส่ปุ๊บเลยคุยกัน ท่านถามซักนั่นซักนี่ เรากลับทูลท่านเรื่อย ๆ มาประมาณสัก ๑๐ นาทีเราก็ตกลง ท่านทรงยิ้มตลอดนะ เพราะ

ท่านไม่เคยเห็นพระชู้ต้อยอย่างนี้ ปุ๊บขึ้นเลยนะเรา ท่านยิ้มๆ เพราะท่านไม่เคยเห็นที่ไหน ท่านมองดูเราแล้วยิ้มๆ อยู่ตลอด แต่เราเฉย คือพระองค์ไหนก็ตามที่จะเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชนี้ต้องมีผู้นำขึ้นไปๆ ทุกๆ องค์

พอตอนเช้ามา มาเล่าให้สมเด็จพระสังฆราชองค์นี้ (สมเด็จพระญาณสังวรฯ) ฟัง โอ๊ย ท่านซักใหญ่เลย ‘ท่านอาจารย์ไปยังไง?’

‘อู๊ย จะยากอะไรกรรมฐานไป’ เราว่าถึงเวลาเราตอบเราตอบอย่างนั้น กรรมฐานไม่ได้ยากนะ มันยากแต่ไม่ใช่กรรมฐาน แต่หน้าแต่หลังท่านมองดูหน้าเรา บทเวลาจะเอา เอาอย่างนั้นนะ ขึ้นหาท่านเลย ท่านทรงเมตตามากอยู่

เวลากลางคืนเงียบบๆ เราก็สอบถามพระ ‘สมเด็จพระสังฆราชวชิรญาณวงศ์ ท่านรับแขกเวลาเท่าไร’ ถามพระผู้ใกล้ชิดเวลาที่ท่านว่างว่าฉัน ท่านบอกเวลาเท่านั้น เราก็จับเวลาเอาไว้ แล้วไปองค์เดียวนะไปแบบขโมย ต่อมๆ ไปถามพระ ท่านนั่งอยู่เหมือนกับว่าอยู่บนธรรมาสถูสูงอยู่นะ

พอเห็นเราไป เราก็สังเกตพระด้วย สังเกตทุกอย่างเพราะเราไปแบบปลอมๆ แปลกๆ ไม่มีใครทำอย่างนั้นแต่เราทำ มีพระเฝ้าท่านอยู่ ๓ องค์ เราขึ้นไปองค์เดียว พอไปถึงพระก็รับทูลท่าน ‘นี่อาจารย์มหาบัว’

ท่านยิ้มเลย เข้าใกล้ๆ เลย ท่านนั่งอยู่โน้นเรานั่งอยู่นี่ ไม่นานดูเหมือนไม่เลย ๑๐ นาที ท่านทรงยิ้มตลอดนะ อย่างหนึ่งก็คือว่าเห็นพระป่าพระเขาไป ไม่รู้จักขนบประเพณีธรรมเนียมอะไร ปุ๊บปุ๊บขึ้น เหมือนพระป่าว่าฉันเถอะ ท่านยิ้มนะทรงยิ้มตลอดเราสังเกตดู เราเป็นพระบ้านนอกพระอยู่ในป่าในเขาขึ้นไปหาท่าน ท่านถาม ‘มหาบัว เหนือ? อยู่อุดรเหนือ? เอ้อ อยู่อุดรรู้จักพระยาอุดรไหม’ ‘รู้จักบ้างครับกระผม’ เราก็ออย่างนั้น

‘พระยาอุดรแต่ก่อนอยู่วัดบวรฯ มหาจิต จากนั้นมาแล้วก็มาเป็นผู้ว่าอยู่ที่นี่ แล้วพระยาอุดรมีลูกกี่คน’ ท่านทรงรับสั่งด้วยดี ยิ้มๆ ตลอด ท่านรับสั่งถาม

‘ข้าพระองค์ไม่รู้ว่าท่านมีลูกกี่คน’

แล้วก็ถามอะไรต่ออะไร เราก็ตูลท่านเฉพาะๆ จากนั้นไม่นานเราก็กลับ กราบท่าน

แล้วลง ที่นี้ตอนเข้าพอดันจ้งหันเสร็จแล้ว ตอนนั้นท่านเป็นพระธรรมวราภรณ์ สมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบัน อยู่กุฏิถัดเราไป เวลาเราทำอย่างนั้นท่านก็งงเหมือนกันว่า

‘เมื่อคืนนี้ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราช’

ท่านว่า ‘เหอๆ แล้วไปเมื่อไร’ ‘ตอนเท่านั้นทุ่มเท่านั้นทุ่ม’

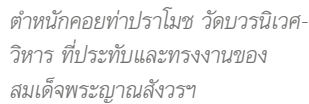
โอ๊ย จ้อเราเลยนะ ‘แล้วไปกี่องค์’ ‘ไปองค์เดียว’

ว่าฉันท่านยังจ้อใหญ่เลย ‘แล้วท่านรับสั่งอะไรบ้าง’

เราก็กกราบเรียนท่านว่ารับสั่งอย่างนั้นๆ แล้วก็ลงมา ท่านดูเราด้วยนะ ดูด้วยความสนใจ ภาษาของเราที่ว่าพระเฝ้าไปขึ้นได้ยังไงคงว่าในประเทศไทยไม่มีใครขึ้นอย่างนั้น มันขึ้นได้ยังไง คงจะว่าอย่างนั้น ท่านขบขัน ดูเราแล้วยิ้มตลอดนะ สมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบัน เพราะไม่มีใครทำอย่างนั้น เราไปตามประสาของเรา ถ้าไปแบบทั้งหลายเขาไปมันก็ไม่ใช้พระป่าเข้าใจไหม ต้องไปแบบพระป่า เช่อๆ ซ่าๆ แบบนั้น ขบขันดิ้นะ

โอ๊ย ท่านรับสั่งยิ้มๆ สมเด็จพระสังฆราชวชิรญาณ ท่านรับสั่งดีทุกอย่าง ยิ้มตลอด เราขึ้นไปนึกว่าท่านจะมีพระพักตร์ยังงี้ๆ ไม่มีนะ มีแต่ยิ้มตลอดเลย เราก็กไม่ให้เสียเวลา ขึ้นไปเล็กน้อยแล้วเราก็ตกลงมา นั่นละตอนเช้ามาสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบัน ตอนนั้นท่านเป็นธรรมวราภรณ์ เป็นชั้นธรรมโอ๊ย ท่านซักใหญ่เลยเทียวนะ

A black and white portrait of a young Buddhist monk. He has a shaved head and is wearing a dark, high-collared robe. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light color.

ท่านจงของท่านซักเราทุกอย่าง ท่านรับสั่งอะไร
บ้างยังงี้บ้าง ท่านไม่เคยเห็นนิสสัยอย่างนี้ เราก็
ธรรมดา มันใช้ได้ทุกแบบนี้ว่าไง ก็โลกสมมุติ
เวลาจะออกใช้พลิกทางนี้บ้างๆ ไปเรื่อยๆ พุท
ให้มันชัดเจนเสียว่ามันไม่ได้ติดอะไรนี้ ถ้าติด
เขาติดเรา อย่า ถ้างงติดเขาติดเราแล้วไปไม่
รอด ถ้าไม่ติดเขาติดเราเสียอย่างเดียวเท่านั้น
ไปได้หมด ทะลุหมดเลย

“สวนแสงธรรม” ตั้งอยู่ที่พุทธมณฑล สาย ๓ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ แต่เดิมเป็นทุ่งนา มีสระบัวอยู่ด้านหน้า สองฝั่งทางเข้าเป็นป่าสน รอบๆ จะมีคลองน้ำและสวนกล้วยไม้ เป็นป่าที่สัตว์นานาชนิดมาอาศัยอยู่ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒ ไร่ โดย น.อ.สกล รัตนนท์ (คุณตา) และ พญ.อุไรวัฒน์ สุนทรลักษณ์ (คุณยาย) เป็นผู้ถวายในปีพ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งขณะนั้นคุณยาย มีอายุ ๗๒ ปี คุณยายได้เขียนจดหมาย และส่งคนไปกราบเรียนองค์หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน เพื่อถวายสวนแสงธรรมให้อยู่ในความดูแลขององค์หลวงตา

แรกเริ่มเดิมทีคุณยายเคยอ่านหนังสือธรรมะขององค์หลวงตามาก่อนแล้วเกิดศรัทธา แต่ยังไม่มีโอกาสได้พบ คุณยายได้ไปปรึกษาหาข้อมูลจากศาสตราจารย์ นพ.อวย เกตุสิงห์ ซึ่งเป็นแพทย์รุ่นพี่ คุณหมอมวยจึงแนะนำให้ไปกราบหมัสการองค์หลวงตา ในเวลาที่ท่านมาพักวัดบวรนิเวศวิหาร บางลำพู กรุงเทพฯ ครั้งแรกที่ได้พบ คุณยายจำได้ว่าองค์หลวงตาเป็นพระองค์ที่คุณยายเคยนิมิตเห็นสมัยที่อยู่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี แต่วันทันนั้นไม่ค่อยมีโอกาสได้สนทนาอะไรมากนัก องค์หลวงตาได้นัดหมายให้ไปในวันรุ่งขึ้น คุณยายจึงได้กราบเรียนถึงเหตุการณ์ที่ได้ปฏิบัติธรรมมาทั้งหมดและขอถวายตัวเป็นศิษย์ ท่านได้เทศน์แนะนำวิธีที่จะปฏิบัติต่อไป ซึ่งคุณยายได้น้อมรับคำสอนมาปฏิบัติตาม ในระยะต่อๆ มาจึงได้ไปปฏิบัติธรรมที่วัดป่าบ้านตาด จังหวัดอุดรธานี ด้วยความเทิดทูนบูชา และลงใจกับองค์หลวงตาทุกประการอย่างไม่มีใครเปรียบเทียบได้

องค์หลวงตาจึงได้ส่งพระอาจารย์นพดล นันทโน จากวัดป่าบ้านตาดมาเป็นผู้ประสานทำความเข้าใจในเรื่องนี้ และองค์หลวงตามेतตารับการถวายที่ดินนั้น โดยได้นิมนต์หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท (ขณะนั้นท่านจำพรรษาอยู่ที่วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ) ซึ่งหลวงปู่เจี๊ยะได้มาดูสถานที่เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๒๖ และมาดูแลให้คำแนะนำในการจัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพของวัดป่า จึงเริ่มมีการปลูกต้นไม้ขึ้นในระยะนั้น

กำเนิดสวนแสงธรรม

น.อ.สกล รัตนานนท์ และ พญ.อุไรวัณณ์ สุนทรลักษณ์
(คนตา คนยาย และบุตร)

องค์หลวงตาบิณฑบาตบริเวณด้านนอกสวนแสงธรรม มีชาวกรุงเทพฯ และปริมณฑลมาใส่บาตรเป็นจำนวนมาก และองค์หลวงตามेटตาให้พร

สวนแสงธรรม

>> กิจกรรมที่นี้ในตอนเช้าองค์ท่านออกบิณฑบาตไปถึงถนนบางแวก แล้วเลี้ยวขวาไปตามถนน เมื่อถึงทางโค้งจึงวกกลับ ระยะแรกมีคนใส่บาตรไม่มากนัก ปีต่อๆ มาคณะศิษย์และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายต่างทราบข่าวและแพร่กระจายออกไป จึงมีประชาชนมาใส่บาตรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และมีจำนวนมากในช่วงมีโครงการช่วยชาติสถานที่กว้างขวางในเขตกรุงเทพมหานครจึงกลายเป็นสถานที่คับแคบไปในทันที ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๗-๒๕๓๘ คณะศิษย์ผู้มีศรัทธาได้ร่วมกันบริจาคปัจจัยเพื่อปรับปรุง ซ่อมแซมและเพิ่มเติมสิ่งก่อสร้างในสำนักสงฆ์หลายอย่าง เช่น การติดตั้งระบบน้ำประปา (๘ เมษายน ๒๕๓๑) สร้างรั้วคอนกรีตลาดยางถนนภายในบริเวณเพื่อให้มีสถานที่จอดรถมากขึ้น สร้างห้องน้ำใหม่สำหรับภรรยา สบและสร้างกุฏิเพิ่ม สร้างกุฏิขององค์หลวงตาบริเวณสระน้ำปี ๒๕๔๐ บริเวณด้านหน้าทางการได้สร้างถนนพุทธมณฑลสาย ๓ เชื่อมถนนบรมราชชนนีกับถนนเพชรเกษม สร้างเสร็จปลายปี ๒๕๔๐ ทำให้การเดินทางสะดวกยิ่งขึ้น จำนวนผู้คนที่มาทำบุญที่สำนักสงฆ์ทวีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จนแน่นขนัด แม้จะได้ขยายศาลาโดยการต่อเติมหลังคาออกไปจนเต็มพื้นที่แล้ว ยังแทบไม่พอรองรับผู้มีจิตศรัทธาโดยเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่ต้นปี ๒๕๔๑ เป็นต้นมา

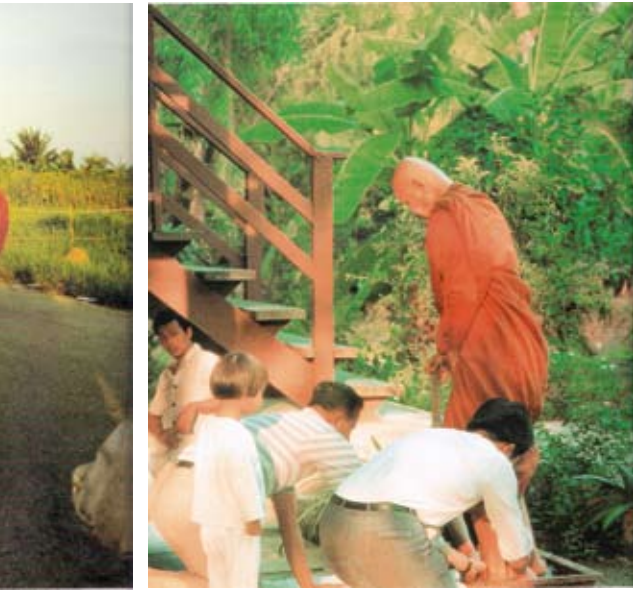

คุณตา คุณยาย

ช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ขององค์หลวงตามาโปรดญาติโยมที่สวนแสงธรรมคราใด ยังความปลื้มปิติชื่นชมโสมนัสของเหล่าศิษยานุศิษย์ทั้งหลายจนไม่อาจพรรณนาได้หมดสิ้น ศิษยานุศิษย์ขององค์หลวงตาก็มีทั้งในกรุงเทพฯ ปริมณฑล ตลอดจนจากจังหวัดที่อยู่ห่างไกลออกไป มีตั้งแต่เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน พระเถรานุเถระ ข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำ ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ นายธนาคาร พนักงานบริษัท พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร พ่อค้า ลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงานไปจนถึงประชาชนทั่วไป และมีหลากหลายวัยตั้งแต่ทารกบิดามารดาพามา เด็ก วัยรุ่น หม่อมสาว ผู้ใหญ่กลางคน ไปจนถึงผู้สูงอายุที่เดินแทบไม่ไหว ลูกหลานต้องพยุงขึ้นกันมากราบบัวก็มี

การฟังธรรมและทำบุญกับองค์หลวงตานั้น ไม่เพียงผู้คนที่มาทำบุญเท่านั้นที่อึ้งบุญอึ้งใจ ผู้ยากไร้และสรรพสัตว์ทั้งหลายก็พลอยได้รับอานิสงส์แห่งทานขององค์หลวงตาได้อีกมากมายไปด้วยทุกครั้งไป แต่ละคนไม่ย่อท้อในการเดินทางมาทำบุญฟังธรรมแทบทุกวัน หลายท่านเดินทางมาฟังเทศน์ทั้งเช้าและเย็น ความทุกข์ความคับข้องใจทั้งหลายจะปลาสนาการไปสิ้นเมื่อได้มากราบนมัสการและได้ฟังธรรมจากองค์หลวงตา ทุกคนเฝ้ารอคอยเวลาที่องค์หลวงตาจะเดินทางมาโปรดที่สวนแสงธรรมอีก ประดุจแผ่นดินที่แห้งผากรอหยาดฝนที่เดียวละนั้น

สวนแสงธรรมจึงเป็นที่พำนักเพื่อโปรดชาว กรุงเทพฯ และเป็นแหล่งเสวนาธรรม ตลอดจน เป็นสถานที่เปิดโครงการช่วยชาติและเป็นสถานที่แห่งประวัติศาสตร์ขององค์หลวงตาในหลายๆ ด้าน ทั้งในเรื่องการสงเคราะห์โลก การรักษาคัลงหลวง การทอดผ้าป่าช่วยชาติ ฯลฯ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมจิตใจชาวพุทธที่สนใจในการปฏิบัติกรรมฐาน

องค์หลวงตาเดินทางมากรุงเทพฯ เป็นครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มี

คณะพระกรรมฐานภาคกลางและภาคตะวันออก กราบทำวัตรและฟังโอวาทที่สวนแสงธรรมเนื่อง ในกาลเข้าพรรษาเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และกลับวัดป่าบ้านตาดเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

หลังจากนั้นองค์ท่านก็ไม่ได้มาที่กรุงเทพฯ อีกต่อไป มีเพียงวัตถุธาตุคือคัลงหลวง ธรรมทาน คือเสียงธรรม และเมตตาธรรมของท่านเท่านั้น ที่โปรดปรายมาถึงตลอดกาล

องค์หลวงตากับบรรพชาภาคต่างๆ บริเวณสวนแสงธรรม

แผนผังสวนแสงธรรม

- ๕.๑ ภายในกุฏิองค์หลวงพ่อตา
๕.๒ ภายในห้องน้ำที่เรียบง่ายขององค์หลวงพ่อตา
๕.๓ อาสนะแสดงธรรมหน้าห้ององค์หลวงพ่อตา
๕.๔ บริเวณระเบียงกุฏิ

เทศน์อย่างนี้ก็เป็น??

มีเรื่องขบขันระหว่างท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ กับองค์หลวงตาเกี่ยวกับการเทศน์ กล่าวคือหากมีเหตุให้ท่านไปแสดงธรรมที่วัดโพธิสมภรณ์คราวใด พอขึ้นธรรมาสน์แล้ว ก่อนการแสดงธรรมท่านเจ้าคุณมักจะเดินไปบริเวณรอบๆ และประกาศว่า

“ใครอย่าพูดนะ เราจะฟังเทศน์มหาบัวนะ เราจะฟังเทศน์มหาบัวนะ ใครอย่าพูดเป็นอันขาดนะ”

ในบริเวณนั้นจึงเงียบหมด จากนั้นท่านเจ้าคุณ ก็กลับมาประจำที่และตั้งใจฟังเทศน์แบบกรรมาฐาน คือ หลับตาฟังด้วยความเคารพในธรรม โดยไม่ถือตัวว่าเป็นพระอุปัชฌาย์ อาจารย์ของท่านมาก่อนแต่อย่างใดเลย มีหน้าซำถ้าอยู่กันสองต่อสองท่านเจ้าคุณจะซักถามแปลก บางครั้งก็นั่งมองดูหน้ากันเฉยๆ ดูหน้า จ้อง แล้วก็ว่า

“ข้อยพูดตามความจริงนะบัว เราฟังเทศน์มาทั่วประเทศไทย ฟังมาแล้วไม่มีใครเทศน์เหมือนเธอ เธอเทศน์ใสตรงไหนขาดสะบั้นขาดสะบั้น แหม! มันถึงใจข้อยเหลือเกินว่าไม่อี ไม่อี ไหลไปเลย

ถ้าหากไม่มีปัญหาเรื่องเทศน์ ข้อยยกให้เจ้านะบัว แต่ถ้ามีปัญหาแล้ว การตอบปัญหาเจ้าเป็นที่หนึ่ง มันถึงใจข้อยเหลือเกินนะบัว .. ตอบปัญหารวดเร็วที่สุด .. บ๊ีบเลย ใส่บ๊ีบๆเลย แหม! เรานี้อยากถามทั้งวัน แต่ไม่มีปัญหาจะมาถาม”

บางครั้งท่านเจ้าคุณยังถามอีกด้วยว่า “บัวๆ เวลามีคนมาถามปัญหาเธอนะ เธอได้คิดไว้ไหม” และมีอยู่ครั้งหนึ่งในขณะที่อยู่กันสองต่อสองกับท่านเจ้าคุณ คราวนั้นท่านเจ้าคุณมองดูหน้าท่านด้วยแววตาที่ใสแจ๋วแล้วกล่าวว่า

“บางทีนะบัว ข้อยพูดตามความจริงนะบัว เจ้าเทศน์นี้ข้อยว่าหาตัวจับยากนะบัว ต่อไปนี้เจ้าจะเป็นเจ้าคุณอุบาสิน้อยนะบัว เจ้าเทศน์ แหม! มันถึงใจข้อยเหลือเกิน”

ทราบกันว่าท่านเจ้าคุณเคยฟังเทศน์ของท่านแต่แบบกรรมา

ฐานเท่านั้น ไม่คาดคิดมาก่อนเลยว่าท่านจะเทศน์ธรรมะแบบขบขันได้ด้วย เช่นในคราวที่พระอุปัชฌาย์เอาตัวท่านไปเทศน์ที่จังหวัดนครพนม ทำให้ท่านต้องได้เทศน์หลายแบบตามลักษณะผู้ฟัง ดังนี้

“...ขึ้นเบื่องต้นขึ้นนครพนมก่อน อันนี้เทศน์ไปธรรมดาเรื่อยๆ เขามาฟังก็มีเมียผู้ใหญ่ เมียอธิศีลศามาฟังเทศน์เรา พอเทศน์จบลงแล้ว บ๊ีบบ๊ีบคลานเข้ามาหาคุณวรวรรณดี ที่เป็นนายกพุทธสมาคม นิมนต์เราไปเทศน์งานฉลองตั้งรากตั้งฐานพุทธสมาคมที่นครพนม พอคำคนมามาก

พอเจ้าคุณไปคนก็มามาก เขานิมนต์เราขึ้นเทศน์ ก็ท่านเจ้าคุณนั้นแหละให้เทศน์ ไปไหนมีแต่ท่านแหละให้เราเทศน์ ท่านไม่เทศน์ ถ้าเราไปท่านไม่มีเทศน์เลย มีแต่เรานั่นแหละเทศน์ เขานิมนต์เทศน์ พอเทศน์จบลงแล้ว ยังไม่ลืมนะเทศน์ชั่วโมงกับหนึ่งนาทิตะเทศน์นี้ไหลไปเลย ไม่เหมือนทุกวันนี่ธาตุชั้น

พอเทศน์จบลงแล้ว คุณนายอธิศีลศาคลานเข้ามาหานายกสมาคม มากระซิบถาม ‘เอ๊ะ ท่านองค์นี้มาจากไหนๆ เทศน์ทำไมแปลกเหลือเกิน ฟังแล้วทำไมมันเพลินๆ ตลอด เราฟังเทศน์มหาเปรียญ ๘ ประโยค ๙ ประโยค เคยฟังมากัทธิธรรมดาๆ แต่อาจารย์องค์นี้มาจากไหนๆ ทำไมเทศน์ถึงแปลกเอาเหลือเกิน จบแล้วยังไม่อยากจะจบ นี่ท่านจบเสียก่อน วันพรุ่งนี้จะนิมนต์ท่านเทศน์อีก’

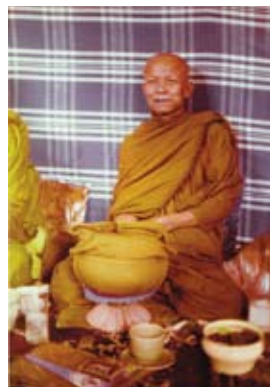
ว่ากันนะ แล้วถาม ‘เป็นใคร’ ‘อาจารย์มหาบัว’ ‘อาจารย์มหาบัวอย่างนี้ แต่ก่อนได้ยินแต่ชื่อท่าน นี่ได้เห็นองค์แล้ว โอ้ ท่านเทศน์อย่างนี้’

พระธรรมเจดีย์ (วงซ้าย) องค์หลวงตา (วงขวา) และครูบาอาจารย์สายกรรมฐาน

พอพรุ่งนี้เช้าฉันเสร็จนิมนต์อีก ไปขอท่านเจ้าคุณนิมนต์ท่านอาจารย์มหาบัวเทศน์อีก เจ้าคุณว่า ‘โอ้ย ไม่ได้ๆ วันนี้จะเอามาหาบัวไปเทศน์ที่(อำเภอ)ท่าอุเทน ไม่ได้ๆ วันนี้จะเอามาหาบัวไปเทศน์ท่าอุเทน’

ตกลงไม่ให้จริงๆ นะวันนั้นไม่ให้เลย นี่ละที่นี้ไปท่าอุเทน ท่านก็อยู่อำเภอท่าอุเทน ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์นี่ ท่านเป็นคนท่าอุเทน ตอนนั้นกำลังเป็นบ้าบตรบ้าเบอร์กัน อู๊ย ไปที่ไหนบ้าบตรบ้าเบอร์เต็มแผ่นดิน ไปวันนั้นมีแต่นักบตรนักเบอร์เต็มนั้น คุณวรวรรณดี ตั้งตรงจิตนี้แหละที่เป็นนายกพุทธสมาคมเป็นคนขับรถให้ ไปถึงแล้วพอถึงเวลาเทศน์ คุณวรวรรณดีแกเคยฟังธรรมะชั้นสูงของเรานี้ละ เคยฟังมาพอแล้ว วันนั้นแกจ้อคอยจะฟังธรรมะชั้นสูง ทางนั้นก็ไปอยู่ตามป่าไม้เรียราดอยู่นี่ ไปเทศน์ให้คนหัวเราะเสียจนจะตาย ฟังเสียงหัวเราะแตกกลันๆ อยู่ที่ศาลา เทศน์มีแบบตลกขบขันมีข้อเปรียบเทียบมีอะไร หัวเราะกันลั่นๆ พวกนั้นเลยเพลินด้วยการหัวเราะ เทศน์ไปไหนก็ไม่ไป ..

องค์หลวงตาและครูบาอาจารย์สายกรรมฐานในงานทำบุญบ้าน

อะไรก็ไม่ชอบขึ้นเหมือนเอาเราไปเทศน์ที่ท่าอุเทนนั่นแหละ .. ตั้งแต่นั้นมาพอท่านเจอหน้าเราที่ไร ท่านจะต้องเอาเรื่องนั้นขึ้นทักทายก่อน เพราะท่านไม่เคยได้ยินเราเทศน์อย่างนั้น เทศน์เริ่มตั้งแต่ต้นจนจบไม่มีอะไร เทศน์ให้ขบให้ชัน พวกนี้หัวเราะกันลั่นตลอดกัณฑ์เลย ท่านเจ้าคุณฯ นี่หัวเราะจนแทบล้มแทบตายจริง ๆ นะ เราจบเทศน์แล้วเขาก็ขอร้อง

‘โธ้ย ! อย่าด่วนจบๆ’

ท่านเจ้าคุณอุปัชฌาย์นี่ก็หัวเราะเป็นบ้า อยู่ข้างหลังเรา ท่านนั่งข้างหลัง เราเทศน์ข้างหน้า

ทางโน้นก็หัวเราะะ ท่านเจ้าคุณก็หัวเราะ หัวเราะจนจะเป็นจะตายจริงๆ น้ำตาไหล หัวเราะตลอดเลย เราไม่ลืมนะ ๔๕ นาที เราก็เริ่มจะลง เขาบอกว่าขอฟังเทศน์อีกอย่าด่วนลง อย่าด่วนจบ กำลังสนุกดี เราก็เริ่มลงของเรา พอจบลงแล้วลงมาพวกนั้นยังหัวเราะกันลั่น ตั้งแต่นั้นเทศน์จนกระทั่งจบเทศน์มีแต่เรื่องตลกขบขันให้หัวเราะ คนหัวเราะกันลั่น

ก็มันหมดดินระเบิดแล้ว บั้งไฟมันก็ลงเรื่อยๆ มันก็จบของมัน... พอลงมาจาก

นิทานหลวงตากับเณร “ตึกก้อๆ”

“...หลวงตากับเณรน้อยไม่จนตรอกเป็นยิ่งงี้ หลวงตากถูกเขานิมนต์ไปเทศน์ในงานเขา แล้ววิ่งมาหาเณร ‘เณรเป็นยังงี้ วันนี้เขานิมนต์หลวงพ่อไปเทศน์ แล้วจะเอาอะไรเทศน์ให้เขาฟัง’ ทางเณรก็ว่า ‘อู๊ย หลวงตาจะไปคิดทุกขจิตตียากอีหยัง เดี่ยวข้าน้อยจะบอกตามหลัง’ เณรก็พาไป เดินไปข้างทางไปเจอนกทามันกำลังขันอยู่สองข้างทาง ‘ตึกก้อๆๆ’ หลวงตาถาม ‘แม่นยังเณร? ตึกก้อๆ’ ‘อ้อ ตึกก้อๆ มันแม่นนกทามา เอาจำไว้ละ’ พอเดินไปกลางทางไปเห็นไก่ป่ามันบินผ่านทางมา ‘นี่มันแม่นยังเณร’ ‘อ้อ นี่บินไปมาเขาเรียกไก่ป่า’

ที่นี้ก็ท้องแล้ว ‘ตึกก้อๆ มันแม่นนกทามา บินไปมามันแม่นไก่ป่า’

ที่นี้ไปอีกก็เห็นนกเขียนบินผ่านฟ้าสูงๆ ‘นี่มันแม่นเณรสูงๆ นะ’ ‘อ้อ บินผ่านฟ้ามันแม่นนกเขียน’

อ้อ ได้ ๓ กัณฑ์แล้ว ตึกก้อๆ มันแม่นนกทามา บินไปมามันแม่นไก่ป่า

บินผ่านฟ้ามันแม่นนกเขียน เอาได้แล้ว พอขึ้นเทศน์ก็ว่า ‘ตึกก้อๆ

มันแม่นนกทามา’ นั่นเห็นไหมหลวงตาจนตรอกเมื่อไร ‘บินไปมามัน

แม่นไก่ป่า บินผ่านฟ้ามันแม่นนกเขียน’ เหลียวไปข้างหน้าบ่อนงาน

เขาเห็นกล้วยละซีที่นั่นะ เห็นกล้วยเขาเหลืออร่ามอยู่ในงานของเขาก็เลยว่

‘ไผทานกล้วยส่วยลงๆ ไผทานโถงสักกะโยงขึ้นฟ้า’

เขาก็ลากกล้วยหนีละซีที่นี้ เอาถุงออกมาจะถวายเป็นกล้วยตาก เพราะหลวงตาว่าไผทานโถงสักกะโยงขึ้นฟ้า ไผทานกล้วยส่วยลงๆ เขาก็เอากล้วยหนี ‘โอ้ กล้วยน้ำว้ากล้วยหอม มันบ่เป็นยัง มันเป็นตาข้างแต่กล้วยตีน้อย’ เขาเอากล้วยตีน้อยมาถวายเป็น เขาไปขนเอากล้วยน้ำว้าอยู่นำกันนั้นแหละเอามาไว้ข้างหน้า แล้วเอากล้วยตีน้อยขนหนีหมด

หลวงตากก็ได้ทั้งถุงทั้งกล้วยน้ำว้า ทั้งกล้วยไข่ กล้วยงั่ว กล้วยหอมหมด เห็นไหมจนตรอกไหมหลวงตา ได้กล้วยตั้งหลายเครือมาแล้วก็ถึง ดีไม่ดีหลวงตาบ๊วยงู้หลวงตานั่นไม่ได้อีก...” (หัวเราะ)

ธรรมาสน์แล้ว ลงมาแล้วมาราบพระประธานเสร็จแล้ว มองดูท่านเจ้าคุณยังหลับตาหัวเราะคิกคักๆ อยู่ นั่นยังหัวตื้นลุ่มตื้นตายอยู่ซิ ยังไม่ลืมนะ ยังหัวเราะลั่น พอจบแล้วก็มานั่ง

พอลืมนะ ‘เอ้ มหาบัว เจ้าเทศน์อย่างนี้ก็เป็นหรือ? มหาบัวๆ ข้อยบ่เคยได้ยินเจ้าเทศน์อย่างนี้’

แล้วหัวเราะอยู่ตลอด มาในรถหัวเราะมาตามทางนะ ‘มหาบัวเทศน์อย่างนี้ก็เป็น’ ท่านไม่เคยได้ยินเราเทศน์แบบนั้น ก็เทศน์ธรรมดาทั่วๆ ไป ในสถานที่นั้นเป็นยิ่งงี้ ท่านก็ไม่ว่าเรื่องของเราอีกไซ้ไหมละ เวลาเทศน์มันก็ออกแบบนั้น หัวร่อแทบล้มแทบตาย ตั้งแต่นั้นมาเจอเราที่ไร

‘มหาบัวเทศน์อย่างนี้ก็เป็นๆ’

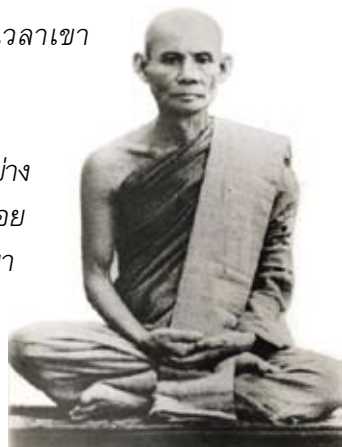
หัวเราะก็ๆ พวกนี้มันชอบบ๊วชอบเบอร์ เล่นบ๊วเล่นเบอร์ เราก็เทศน์เรื่องบ๊วเรื่องเบอร์ เทศน์มีตลกขบขันจนกระทั่งจากกัน เจอหน้าเป็นต้องว่าละซี ‘มหาบัวเทศน์อย่างนี้ก็เป็นๆ’ อยู่อย่างนั้นจนกระทั่งท่านจากไป นี่เราพูดถึงเรื่องเทศน์มันเอาแน่ไม่ได้ละ มันหากเป็นของมันนั่นแหละ เอาแน่ไม่ได้ ...”

การที่ท่านเจ้าคุณฯ มอบความไว้วางใจให้ท่านเป็นผู้แสดงธรรมทางภาคปฏิบัติอยู่เนืองๆ นั้น ท่านบอกเหตุผลไว้เช่นกันว่า

“ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์เป็นอุปัชฌาย์ของเรา พูดตรงๆ พูดตามอรรถตามธรรม ไม่ดูถูกเหยียดหยาม ไม่เย่อหยิ่งจองหอง ท่านบอกว่าท่านลงเราสุดขีดเลย .. ในเรื่องทางกรรมฐานท่านเจ้าคุณท่านเก่งมากนะ ท่านฟังเราตอบปัญหามากต่อมากแล้ว ท่านหาอุบายให้เขากลับมาปฏิบัติ เวลาเขากลับมาบ๊ว

‘เอ้า! บ๊วตอบ’

ท่านจะแอบฟัง ท่านว่าอย่างนั้น ท่านถามไม่ถอย คุยไม่ถอย เราจะตายหลังจะหักนั่งสนทนากับท่าน ด้วยความพอใจของท่าน ท่านเอาจริงๆ สนใจภาคปฏิบัติ สนใจมากทีเดียว”

วัดเขากง อ.เมือง จ.นราธิวาส

ไปภาคใต้ พบพ่อลูกที่นราธิวาส

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ องค์หลวงตาได้รับนิมนต์กระทรวงมหาดไทยไปทางใต้ เพื่อร่วมงานบุญฉลองวัดเขากง จังหวัดนราธิวาส โดยพำนักอยู่วัดประชานิคม การไปงานนิมนต์ในครั้งนี้ถึงกับทำให้ข้าราชการนายหนึ่งร้องไห้ด้วยความปลื้มปิติที่ไม่มีโอกาสได้ไปกราบ แต่กลายเป็นท่านบิณฑบาตมาโปรดถึงที่อยู่ด้วยองค์ท่านเอง ดังนี้

“...เราก็ดูไปคนเดียวไปบิณฑบาต เราได้รับค่ายกยอคราวนั้นละ เราอยู่เมืองไทยมาที่ปีก็เดือนไม่เคยได้รับค่ายกยอ วันนั้นได้รับยกยอ พ่อกับลูกสาวยืนรอใส่บาตร พ่อเลยบอกลูกสาวว่า

‘นี่ลูกดูซิ ดูพระองค์นี้ทำไม่สง่างามมาก เดินอย่างสง่าผ่าเผยองค์เดียวมา ดูท่าทางการเดินการไปการมา ความสรวรระวังเรียบไปเลย พ่อก็ไม่เคยเห็น ดูซิลูก สวยงามมากนะ พระองค์นี้จะไม่ใช้พระอยู่แถวนี้ละลูก พระองค์นี้ต้องอยู่ในป่า อยู่แถวไหนค่อยทราบ’

พ่อกระซิบบอกลูกสาวอยู่อย่างนั้นให้ดู ดูซิลูกๆ พระองค์นี้แปลกอยู่นะ กระซิบบอกลูกเรื่อย ดูซิลูกๆ เรื่อย เราก็ดูเข้ามาๆ เขาเป็นหัวหน้าต.ม. (ตรวจคนเข้าเมือง) เขาพูดกับลูกสาว ลูกสาวรอใส่บาตร วันนั้นพ่อมาใส่บาตรด้วย พ่ออยากใส่บาตรเป็นกำลัง พ่อเดินเข้ามาจนกระทั่งถึงที่รับบาตร

พอมมาถึงก็นิมนต์เราเข้าไปรับบาตร พ่อเรารับบาตร ก็ขันเทฯ หรืออะไร ใส่ขันหนึ่งแล้ว เราขยับออกปึกปึกใส่อีก เราก็เลยรับอีก พอรับที่สองแล้วยังจะเอาอีก ใส่อีก ถึงสองแล้วเราบอก ‘ให้รอให้องค์อื่นรับ

รับนิมนต์ไปฉันที่บ้าน

“...พอพูดถึงนี้แล้วก็ไประลึกถึงบ้านคุณหญิงเลอศักดิ์ เจ้าของรถเมล์ขาว เขานิมนต์เราไปฉันที่บ้าน เขาพูดถึงเรื่องบรรดาพวกบริษัทบริวารในบริษัทต่างๆ เกิดทะเลาะเบาะแว้งยุ่งกันกับเจ้ากับนาย บางทีก็มีลักษณะเดินขบวนไปอย่างนั้น แต่ที่นี้ไม่มี เราก็เลยถาม ‘เพราะเหตุไรจึงไม่มี ที่อื่นเขามีดาษเดินไปแต่ที่นี้ไม่มีเป็นเพราะเหตุไร’

เขาวา ‘เพราะเราเลี้ยงดูเขาเหมือนลูกแต่ในครอบครัวของเรา ใครเจ็บไข้ได้ป่วยนี่เราเป็นภาระรับหมดเลย ค่าหยูกค่ายาค่าหมอเรารับหมดทุกอย่าง จึงเป็นเหมือนลูกหลานในครอบครัวเลย บริษัทนี้ เพราะเหตุนี้เองจึงไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง ไม่มีอะไรดั่งที่บริษัทอื่นๆ เขาเป็น’

นี่เราก็อามาคิดมาพิจารณา นี่ละความเฉลี่ยเผื่อแผ่เลยกลายเป็นครอบครัวใหญ่เลย เขาดูแลหมด บริษัทของเขาเขาดูแลหมด เพราะฉะนั้นลูกน้องจึงไม่ทะเลาะกัน จะทะเลาะอะไรก็นายเป็นพ่อเป็นแม่เลี้ยงดูสมบูรณ์แบบ จะไปทะเลาะหาอะไร ถ้าไม่ทะเลาะหาสันผิตสันพราตหน้าผาก เข้าใจหรือ อืมแล้วก็ยังเป็นบ้าทะเลาะหาอะไร นี่เราก็อามาคิด

นี่ละความเสียสละประสานได้หมดนะ เขาบอกว่าบริษัทเขาชุ่มเย็นเป็นสุข พวกคนงานทั้งหลายถือเราเหมือนพ่อเหมือนแม่ไปเลย สิ่งอะไรนี้เหมือนพ่อแม่กับลูก นี่เราก็อามาคิดเหมือนกัน นี่ละความเสียสละ ความเห็นแก่กันและกัน สัตว์กับคน มนุษย์ต่อมนุษย์ด้วยกัน ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน....”

บ้าง พระท่านก็บิณฑบาตด้วยกัน มาแถวนี้แหละ ให้ท่านบ้าง’

‘โอ๊ย ผมมีเยอะอยู่ข้างบน’ ว่าอย่างนั้นนะ

จัดบาตรอยู่ข้างบน ฟาดใส่นี้ เทหมดเลย เลยพาลูกใส่หมดเลย ที่ยกไปนั้นนะ เทใส่บาตรเราเต็มหมดเลย บอกเท่าไรไม่ฟังเลย ไม่สนใจแม้แต่จะรุกรื้อย พ่อกับลูก ใส่เสร็จแล้วนึกว่าแล้วไม่แล้วนะ พอใส่บาตรเสร็จแล้ว

อ้าว! มันก็เต็มบาตรจะไปไหนนี้ ก็มันเต็มบาตรแล้วนี่ จะไปข้างหน้าไม่ได้แล้ว ก็มีบ้านหนึ่งอยู่ข้างหน้าเราอยู่ ไปรับกันเสียก่อน เขาก็เตรียมปึกปึกบลงไป เขาไปเอากะละมังของเขาลงมารอเทบาตรเรา พอใส่บาตรลงปึก แกกัเอารถแก แกเป็นหัวหน้าต.ม. แกมีรถ ปึกปึกเอาบาตรเรา มาเทเสร็จเรียบร้อยเต็มนะ เทหมดเรา จะกลับ อ้าว! ทางนั้นก็ร่มจะคอยรอใส่

บาตรเรา ฟาดทีเดียวเต็มหมดเลยวันนั้นกลับมา

นั่นละที่ว่า ‘ผมได้ยินชื่อเสียงท่านอาจารย์

มานานแล้ว ผมจนหมดหวังแล้ว นี่ที่ผมตั้งใจมาก
ที่แรกผมอยู่ ตม.หนองคาย ครั้นมาตอน
นั้นถ้าหน้าฝนก็เลยไปด้วยขั้วมขี้โคลนเข้าไม่ได้
ถ้าหน้าแล้งก็เต็มไปด้วยทราย รถเข้าไม่ได้ จาก
นั้นก็เลยย้ายไปทางอุบล จนกระทั่งย้ายมาทาง
นี้ หมดหวังว่าจะมาราบท่านอาจารย์ที่นี่ ไม่
เคยมีวาสนา วันนี้ผมมีวาสนามาก'

พูดน้ำตาาร่วงนะ ไม่ใช่ธรรมดา ผมหมด
หวังแล้วกลับมาเจอตอนที่หมดหวังแล้ว อยู่
หนองคายจะมาหาท่านอาจารย์ก็มาไม่ได้ แล้ว
ย้ายไปอยู่อุบลฯ ย้ายจากอุบลฯ ก็ไปนราธิวาส
นั่นละมาเจอกันที่นั่น

ที่นี้พอมาใส่บาตรหมดแล้ว วันนั้นตามทั้ง
วันเลย ตม.คนนี้ งานการไม่สนใจ เอารถของ
แก่นั้นแหละพาเราไปเที่ยวนั่นเที่ยวนี่ เฝ้าเราทั้ง
วัน บริการทั้งวัน บอกให้ไปทำงาน ไม่เป็นไรผม
มีลูกน้อง ผมส่งลูกน้องแล้ว ว่าอย่างนั้นนะ
บริการเราทั้งวันเลยในวันนั้น ชื่อพันตำรวจโท-
วีระ เราเลยจำได้ แกพอใจพูดขึ้นน้ำตาาร่วงๆ
นะ ครั้งสุดท้ายละที่นี้

พอเสร็จงานแล้วแกก็มารออยู่ที่ห้องเรา
พัก ไม่ไปทำงานที่ไหนเลย เฝ้ากลางวันก็พาไป
เที่ยวทางโน้นทางนี้ ชอกแซกซิกแซกไปหมด
บอกให้ไปทำงานก็ไม่ยอมไป 'ผมพอใจแล้วผม
มุ่งใส่ท่านอาจารย์มาตั้งแต่อยู่หนองคาย หมด
หวัง ฟาดไปอุบลฯ ยิ่งหมดหวัง นี่ฟาดลงมาจาก
นี้แล้วหมดหวังใหญ่ ทำไมมาเจอเอาอย่างนี้'

แกดีใจ พูดน้ำตาาร่วงเลย ที่นี้พอไปรับ
อะไรเสร็จหมดเรียบร้อยแล้ว ในงานเขาถวาย
มากมายของกองพะเนินเทินทึก มาวัดประชา-
ภิรมย์ละ เราถามเขา 'พระในวัดนี้มีกี่คณะ ให้
ไปถามดูมีกี่คณะ'

ถามแล้วเราก็จัดเอาของทั้งหมดที่เขา
ถวายเรา เอาไปแจกพระตามคณะต่างๆ หมด
เลย เราไม่เอาอะไรเลย 'อ้าว ท่านไม่เอาอะไร
เลยเหรอ'

'เอาแล้ว เอาบุญแล้ว' เราว่าอย่างนั้น

แกเห็นว่าอะไรๆ ก็ตาม พอมาในงานนี้
นิมนต์ๆ แทนที่จะเอาอะไรตามเขาถวาย ไม่
เอาเลย ให้ไปแจกคณะอื่นๆ ก็คณะเราให้เอาไป
แจกหมดเลย เพราะของมากต่อมาก

ที่นี้บ่ทเวลาเราจะจากแกมา ก็หมั่นน้ำตา

าร่วงๆ 'หมดหวังแล้วที่นี้ผม แต่ก็ยังมีหวังที่ได้พบ
ท่านอาจารย์เป็นครั้งสุดท้าย ต่อจากนี้ไปจะไม่
ได้พบท่านอาจารย์อีกแล้ว'

ว่าอย่างนั้นนะ ก็หมั่นน้ำตาาร่วง ผู้ชาย
น้ำตาาร่วง เราก็เลยขึ้นรถ จากแกมาก็นั่งรถยนต์
มาขึ้นเครื่องบินที่ปัตตานีหรือนราธิวาสที่โหนดลิ้ม
แล้ว ขึ้นเครื่องบินกลับ ตั้งแต่นั้นมาก็เลยไม่ได้
พบกันอีกเลยจนป่านนี้แหละ แกคงเกษียณแล้ว
นานแล้วนะ ..

ขบขันดิ้อยู่นะ ตั้งแต่นั้นมาก็ไม่ได้ไปอีก
นราธิวาสไม่ได้ไปอีกเลย นี่ไปในงานเขานิมนต์
กระทรวงมหาดไทย ตอนนั้นใครเป็นผู้ใหญ่ใน
กระทรวง นั่นละเขานิมนต์เราไป แล้วไม่ได้ไป
อีกเลยจนกระทั่งป่านนี้ละ นราธิวาสไม่ได้ไปอีก
เลย ปัตตานีเหล่านี้ไม่ได้ไป สงขลา หาดใหญ่
ไปบ่อย แต่เป็นที่ว่าผานๆ ไม่ได้ไปชอกแซก
ซิกแซกก็คือทางภาคใต้เรา ภาคอื่นภาคไหนไป
หมดแหละ ไม่มีอะไรก็ไปละ..."

ลูกบุญธรรม..เมียนได้

องค์หลวงตาได้เกี่ยวข้องกับพระเถร
ประชาชนหลากหลายลักษณะ ซึ่งท่านก็มีวิธี
ปฏิบัติกับแต่ละบุคคลแต่ละคณะแตกต่างกันไป
สำหรับความเกี่ยวข้องในลักษณะความเป็น
“บุตรบุญธรรม” ขององค์หลวงตานั่น ส่วนหนึ่ง
ของการแสดงธรรมเมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน
๒๕๔๓ และ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ กล่าวไว้ ดังนี้

“...อาหารที่ใส่บาตรทุกวันนี้ อาหาร
ประชา (พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก) เรานี้ะ
ประชาขึ้นลูกบุญธรรมหลวงตานะ ลูกโปรตคนหนึ่ง
นะ **ติได้ มาได้ เมียนได้** ลูกคนนี้ นีมอบภาระให้
ผู้กำกับตำรวจอุดรฯ มาถวายจังหันแทน ปิ่นโต
นี้เท่าต้นเสานี้ของงายเธอ

'อ้าว มันใหญ่ก็บอกว่าใหญ่ซี ใหญ่ไปว่าเล็ก
มันขัดกัน'

ปิ่นโตนี้เป็นชั้นๆ เมื่อเข้ามาก็เห็นตั้งอยู่ มา
ประจำหลายปีแล้วนะ เราก็ดูเห็นเขียนชื่อเจ้าของ
ไว้บนปิ่นโต มาตั้งก็ขึ้น เราเป็นหัวหน้าก็ต้องเอา
ก่อนใครละซี แล้วก็แจก.. มาถวายตัวเป็นลูกบุญ-
ธรรม โอ๊ย นานแล้ว ตั้ง ๓๐ ปี

ฟ้าหญิงฯ ท่านมาเหมือนกัน ฟ้าหญิงฯ

นิมนต์ เราไปเยี่ยม ไม่นานก็ถวายตัวเป็นลูกศิษย์
พออันดับที่สองถวายตัวเป็นลูก ฟ้าหญิงเล็กนะ
ถวายอยู่ที่โรงพยาบาลวิชัยยุทธละมั้ง
(‘ครับ ใช่ครับ’) นิมนต์เราไปเยี่ยมที่
โรงพยาบาลวิชัยยุทธ นี่ละอำนาจ
ของธรรม

ความคิดถึงครูบาอาจารย์นี้
เป็นสำคัญมาก พวกเจ้าหน้าที่
ที่คอยดูแลรักษาท่านเวลา
ท่านป่วย อยู่ที่โรงพยาบาล-
กรุงเทพ ชื่อโรงพยาบาลก็เป็นโรงพยาบาลกรุงเทพ
อยู่ในกรุงเทพฯ นั่นแหละ พูดคำไหนออกมาก็คิดถึง
ท่านพ่อ คืออยู่ในโรงพยาบาล

'คิดถึงท่านพ่อ อยากไปเยี่ยมท่านพ่อ' อยู่
อย่างนั้น

จนกระทั่งพวกรักษาอยู่นั้นน้อยใจ เหมือนหนึ่ง
ว่าพวกหมอเหล่านี้ไม่มีความหมายเลย พูดคำไหน
ออกมาก็ท่านพ่อ..."

สำหรับที่มาของคำว่า “ลูกบุญธรรม” ของ
องค์หลวงตานั่น องค์หลวงตาเล่าให้พระเถรฟัง
ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ถึงเหตุการณ์ในราวปี
พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นจุดเริ่มแรกที่ท่านเมตตารับคุณ
พรสวรรค์ คุณกุล มาเป็นลูกบุญธรรม พระวัดป่า-
บ้านตาตูปหนึ่งได้ยินคำกล่าวขององค์ท่านในวัน
นั้นว่า

“...โยมพรสวรรค์ตอนเด็กๆ ป่วย พ่อแม่ก็
เลยพามาฝากให้เป็นลูกองค์หลวงตา ท่านก็เลย
รับไว้ ในสมัยนั้นทางพระเรายังไม่ได้เรียกลูกบุญ
ธรรม องค์หลวงตายังกล่าวให้พระเถรฟังอีก
ด้วยว่า **'เรารับใครก็รับจริงจัง ไม่ได้รับสักแต่
ว่าเป็นพิธี'...**

เมื่อองค์หลวงตาเมตตาเป็นลูกไม่นาน
ปรากฏว่าโรคภัยไข้เจ็บที่เป็นอยู่กลับดีขึ้นอย่าง
คาดไม่ถึง

ตัวอย่างเนื้อหาเทศนาอบรมฆราวาส

ด้วยความเมตตาขององค์หลวงตาที่แสดงพระธรรมเทศนาต่อบุคคลต่างๆ ในสถานที่ต่างๆ ดังกล่าว ธรรมะของท่านจึงมีหลายแบบหลายฉบับ มีทั้งแบบจริงจัง แบบยกเหตุผล อูปมาอุปไมย แบบขบขัน แบบดูเด็ดเด็ดมัน หรือบางครั้งก็สอนโดยไม่ใช้การพูด ซึ่งองค์หลวงตาก็ได้พูดแบบขำขันในเรื่องนี้ไว้เช่นกันว่า

“อย่างพระมหาสมปฤติ บุญเรื่อง ที่วัดนรนาถฯ กทม. ทำวิทยานิพนธ์ท่านพูดถึงเรา ท่านว่าการเทศนาว่าการอาจารย์มหาบัวนี้หาที่คัดค้านไม่ได้ พร้อมทั้งมีอุปมาอุปไมยมีข้อเปรียบเทียบได้ลัดได้ส่วน สองข้อ ข้อที่สามท่านก็ยกขึ้นใหญ่เลยว่าแต่ท่านมีนิสัยตลก เราก็เป็นอย่างนั้นตั้งแต่ท่านยังไม่ว่า จะว่าอะไร มีนิสัยตลก (หัวเราะ)”

องค์หลวงตาเมตตาแสดงพระธรรมเทศนาสั่งสอนฆราวาสไว้จำนวนมากจนไม่อาจนับจำนวนให้แน่นอนลงไปได้ เนื้อหาธรรมก็มีหลายแง่หลายมุมหลายชั้นหลายภูมิ ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานทั่วไปจนถึงที่สุดแห่งธรรม การเทศนาว่าการจะหนักเบามากน้อยท่านจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับคุณสมบัติของบุคคลหรือคณะบุคคลนั้นๆ และเป็นไปตามเหตุปัจจัยความจำเป็นที่มากเกี่ยวข้อง คณะผู้เรียบเรียงหนังสือฯ ได้สอดแทรกคติธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาประวัติขององค์ท่านไว้ในทุกบททุกตอนของหนังสือเล่มนี้อยู่แล้ว ตั้งแต่ธรรมะที่ละเอียดลึกซึ้ง สำหรับนักปฏิบัติภาวนา หรือแม้แต่ธรรมะสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้มีหน้าที่การงาน ครอบครัว สังคม และประชาชาติ ในลำดับนี้จักขอยกตัวอย่างเนื้อหาพระธรรมเทศนาอบรมฆราวาสอื่นๆ มาแสดงแต่พอสังเขป ดังนี้

ขานหมาก

โยม หลวงตาครับ ขอขานหมาก

หลวงตา อย่างๆ ของไม่เป็นประโยชน์ สิ่งใดเป็นประโยชน์เราสอนแล้ว นั้น มาขออะไร ของเศษๆ เเดนๆ ของทิ้ง .. ศาสนาพุทธเราเป็นศาสนาที่เลิศ เราคอยแต่จะเอาของปลอมๆ เข้าไปแทรก .. ขานหมากนี่หนะของปลอม

เหรียญหลวงตา

โยม หลวงตาขา ไม่ทราบหลวงตามีเหรียญแจกหรือเปล่าคะ?

หลวงตา มีเหรียญเดียว ดูเอานี้ .. ออกสนามก็เหรียญนี้ ขึ้นเทคนิคก็เหรียญนี้ เหรียญอื่นไม่เห็นมี เหรียญไหนเก่งเอามาแข่งสิ เหรียญไหนเก่งเอามาแข่งเหรียญนี้ละ ถ้าเก่งก็ไม่ต้องเอาเหรียญ รู้เหรียญนี้ไม่ได้ ว่าฉันเถอะ

โยม ... ????? ...

ใครว่า “หลวงตาบ้า”?

บางคณะที่เพิ่งมาฟังธรรม ยังไม่เข้าใจถึงอุปมาวิธีการสอนของท่าน หลายครั้งท่านสอนอย่างเข้มข้นตรงไปตรงมา ผู้ฟังจึงมักพูดกันว่าท่านดู วันหนึ่งท่านมีเมตตา ยกนิทานให้เป็นข้อคิด ดังนี้

“...เวลาแสดงธรรมอยู่นี้ ใครเห็นหลวงตาดูไหม? ถ้ายังสงสัยว่าหลวงตาดูอยู่ หลวงตาบ้าจะเล่านิทานย่อยๆ ให้ฟัง คือผู้หญิงมันใจน้อย แล้วได้สามีมา สามีพูดอะไรก็ว่าแต่สามีดู ว่าแต่สามีดู เพราะผู้ชายมันเสียงดังไข่มโหม่งล่ะ ผู้หญิงมันเสียงแหลม เวลาผัวพูดอะไรก็ว่าแต่ผัวดูๆ

สามี (คิดว่า) เอ๊ จะทำยังไงนะ เมียเรานี้ พูดยังงี้ก็ว่าแต่เราดู จะทำยังไงนะ เราจะทำแบบอ่อนๆ ที่เดียวแหละ ว่าแล้วไปก็กระซิบแม่หนู วันนี้จะไม่ดูไม่ทำอะไรละนะ วันนี้จะกระซิบกระซาบแล้วนะ

ภรรยา เอาว่ามา

สามี วันนี้จะไป ขอแต่งงานเสียใหม่ได้ไหม?

ภรรยา โอ๊ย ไม่ได้ ไม่ได้

สามี แม่อีหนู รู้สึกเก่าแก่แล้ว มีแต่ว่าดู ว่าดู คำนี้เป็นคำไม่ดู คำนี้มันวลอ่อนหวาน ว่าจะไปหาเมียใหม่มาจะได้ไหม?

ภรรยา โอ๊ย ไม่ได้ ไม่ได้

สามี จะทำยังไงเนี่ย พูดอ่อนกว่าดู พูดแข็งก็ว่าดู พูดอ่อนนี่ที่สุดเวลานี้ ก็ว่าดู เราจะทำยังไง?

ภรรยา ก็อย่าไปหาใหม่สิก็เรายังอยู่นี่หนะ

สามี ถ้าอย่างนั้นก็หยุดแล้วนะ ต่อไปนี้ก็ยังจะดูเหมือนเก่านั้นแหละ

ภรรยา ดูก็ดูไปเถอะ ดูไม่หาเสียใหม่ไม่ว่าอะไรละ อย่าไปหาเสียใหม่ก็แล้วกัน...”

เปิดกิเลสตัวแอบแฝง

ในบางครั้งท่านจะมีวิธีการสอนที่เปิดเผยตัวกิเลสที่แอบแฝงมากับธรรมให้เห็นอย่างชัดๆ ดังในกถาจินตนิพนธ์ไปแสดงธรรมที่วัดแห่งหนึ่ง

“...โอ้โฮ เขาเตรียมต้อนรับหลวงตาบ้าไว้อย่างหรูหราฟู่ฟ่า พอจะก้าวเข้าสู่โบสถ์ เขาปูเสื่อปูพรมเข้ามาเลย พอเราไปถึงที่นั่น เราก็จับเสื่อจับพรม ฟาดเข้าป่าให้เห็นต่อหน้าเลยนะ ปูเป็นแถวเลยนะ

พอเราไป เราก็จับนี้ฟาดเข้าป่า จับนี้ฟาดเข้าป่า แล้วก็เดินไปจับนี้ฟาด

เข้าป่า ต่อหน้าคนมากๆ นะ เพราะมันขวางตาเหลือเกิน กิเลสทำไมมันจึงมีอำนาจมากนัก ..

เขาทำอย่างนั้น เราก็ไม่ตำหนิว่าผิดนะ แต่ให้มีธรรมแทรกบ้างเป็นข้อคิด เพราะฉะนั้น เราจึงจับนี้ฟาดเข้าป่าให้เป็นข้อคิดต่างหากนะ เราไม่ได้ทำประชดอะไร เข้าใจไหม? มันมีความหมายอยู่ในนั้น ปาเข้าป่า ปาเข้าป่า อะไรหรูหรา ฟาดเข้าป่าหมดเลย ..

ทำให้เป็นข้อคิดเสียบ้าง ความหมายว่าอย่างนั้น มิฉะนั้นจะมีแต่กิเลส บิดหูบิดตา ไม่ให้มองเห็นอะไรใดๆ แยะๆ เลย ก็เปิดเสียบ้างสิ...”

การ์ตูน “ปู่สอน”

“...เขาออกการ์ตูนวันหนึ่งก็อดคิดไม่ได้ แล้วก็อดที่จะนำมาเล่าให้ลูกศิษย์ ลูกหาฟังไม่ได้ เพราะเป็นคดีดี ฟัง! ฟังให้ตื่นขึ้นแล้วการ์ตูน มันมี .. เขาเรียกศาลพระภูมิหรืออะไร แล้วมีต้นไม้ใหญ่แล้วมีศาลพระภูมิ โอ๊ย ทำเหมือนจริงๆ นะพวกนี้พวกตลก ทำได้เหมือนจริงๆ แล้วก็มีคนคนหนึ่งนั่งพนมมือแต่แล้วคนหนึ่งไม่ทราบมาจากไหน .. นี่บอกมาจากสูงๆ นั่นแหละ บอกมาจากศาลว่า

“โยมมีความยุ่งยากใจอะไร?”

“ยุ่งยากใจ... ที่ปฏิบัติตามปู่ นั่นแหละ”

“แล้วปู่สอนอย่างไรถึงต้องเป็นความยุ่งยากอย่างนั้นล่ะ?”

“ปู่สอนให้มีความปรารถนาน้อย” ว่าอย่างนั้น

“แล้วเราไปปรารถนาอย่างไร? มันถึงได้ลำบากยุ่งยากใจเรา”

“ไปมีเมียหน่อย” (หัวเราะ)

...นั่นซิ ฟังซิ มันน่าฟังไหมล่ะ มันแปลไปนั่นนะ ไอ้เรื่องกิเลสมันเป็น

อย่างนั้น เราสอนให้เป็นอย่างนี้ มันแปลไปนั่น บอกให้มีความปรารถนาน้อย .. ก็คือว่า ถ้าเป็นพรราชาให้ผัวเดียวเมียเดียวเท่านั้น แต่นั่นมันกลับไปเอาเมียน้อยมาอีก ..

ปู่ท่านสอนว่าอย่างไร ท่านสอนให้มีความปรารถนาน้อย เราโคตไปคว้าเอาเมียน้อยมา

เออ! กองทุกข์ ให้รู้เสียเนิ่นกองทุกข์ หลักของชาวพุทธเรา กาเมสุมิฉฉาจารนี้เป็นข้อบังคับอย่างตายตัวเลย

นี่แหละข้อบังคับเพื่อให้เป็นทองแท่งเดียวกันระหว่างสามภรรยาจนกระทั่งถึงลูกเต้าหลานเหลนผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดจะได้รับความอบอุ่นจากธรรมข้อนี้...”

นิทาน “คนเลี้ยงม้า”

“ผู้เลี้ยงม้านะชาเขยก ม้าก็เดินตามหลังคนเลี้ยงไปทุกวัน คนเลี้ยงเดินเขยกๆ ม้าชาติๆ ก็เขยกๆ ตาม”

“...คิดดูม้ามันยังศึกษาเอาได้จากคนชาเขยก อันนี้คนแท้ๆ ทำไมจะไม่ศึกษาจากพ่อจากแม่ที่เป็นคนเขยก เข้าใจหรือเปล่า? ..

พ่อแม่ต้องระวังให้มีแบบมีลบบ้าง สอนลูกสอนเต้ายังกัน ตื่นขึ้นมาตั้งแต่เข้ายันค่ำมีแต่ทะเลาะให้เด็กฟัง เด็กก็ได้ศึกษานั้นแหละ แล้วไปเที่ยวทะเลาะกับหมู่เพื่อน และกลับมาก็กะทะเลาะกับพ่อแม่ ทะเลาะไปหมดทั้งบ้านเลย เพราะได้ศึกษาวิชาฝีเท้าจากพ่อจากแม่ ..

ให้สอนเด็กไว้แต่เล็กแต่น้อย พ่อแม่

เข้าวัดเข้าวา พาเป็นคนดี ลูกย่อมเป็นคนดีเพราะลูกเต้าที่เกิดมาจากพ่อจากแม่ คือพ่อแม่เป็นครูเป็นอาจารย์ในหลักธรรมชาติ

เป็นพ่อเป็นแม่แล้วยังไม่แล้ว ยังเป็นบุพพจารย์ คือต้องสั่งสอนก่อนอื่นก่อนใครทั้งนั้น คำว่าสั่งสอนไม่จำเป็นจะ

ต้องให้โอวาทสั่งสอนอย่างเดียว ความเคลื่อนไหวของพ่อแม่ของผู้ใกล้ชิดเช่น พี่เลี้ยง เป็นต้น จะเป็นการสอนเด็กอยู่ในตัวหมด...”

นก ๒ ตัว

“...นกสองตัวอยู่ในรัง พอตีลมพายุพัดมา นกสองตัวนั้นก็พลัดตกออกจากรังลงไป ตัวหนึ่งไปตกอยู่ในพวกโจร ตัวหนึ่งตกอยู่ในสำนักฤๅษี เมื่อตกไปอยู่กับพวกโจร พวกโจรไม่มีอะไร มีแต่ปรึกษาปรารภว่าจะไปปล้นบ้านนั้นปล้นบ้านนี้ พูดอะไรมีแต่เรื่องปล้นเรื่องสะดม เรื่องฆ่าเรื่องฟันทั้งนั้น นกก็ศึกษาตลอดศึกษาแล้วพูด นกนั้นดูเหมือนจะเป็นนกแก้วนกขุนทองพอร้องได้แล้ว มันพูดได้ด้วยนะ พ่อเจ้าของเลี้ยงไปนาน มันก็รู้เข้าใจภาษาภาษา พอตื่นเข้าขึ้นมา มันจะ

เห็นแต่กิริยาของโจรที่อยู่ด้วยกันตลอดเวลา และนกตัวนั้นก็ศึกษาตลอด

ยังมีพระราชองค์หนึ่งชอบล่าสัตว์ ได้ขี้นมาและหลงทางเข้าไปในดงโจรนั้น นกตัวนั้นก็พูดขึ้น ภาษาของเราก็คว่า

“อาหารว่างเรามาแล้ว” ภาษาของพวกเรานะ “อาหารว่างเรามาแล้ว วันนี้เอาหมัหมดเลย” คือเอาให้หมดเนื้อหมดตัว ฆ่าทั้งคน เอาทั้งม้า ฆ่าทั้งแกะ ไก่เนื้ออยู่ไม่ได้แล้ว พระราชาต้องรีบเผ่นหนีเลย หนีไป

คราวนี้ไปเจอเอาสำนักฤๅษี นกอีกตัวที่อยู่ด้วยพวกฤๅษีก็ต้อนรับจับได้ว่า “คุณพ่อมาแล้ว” ไม่ทราบมาจากไหนล่ะ ยกเป็นคุณพ่อเลย นั่นเห็นไหม สำนักนโฆหารไพเราะเพราะพริ้ง เพราะออกมาจากจิตใจที่ได้รับการอบรมแล้ว มีการต้อนรับจับคู่ด้วยกิริยามารยาทของนกนั้นเป็นอย่างดี

นี่ท่านนำมาเป็นคดี เราเอาเพียงย่อๆ เท่านั้นนะ เป็นคดีมาสอนพวกเราคือเด็กในบ้านของเรา อยู่ในบ้าน พ่อแม่ก็ให้พูดถึงสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ อย่าพูดเรื่องเหลวเรื่องยา เรื่องพนันขันต่อ เรื่องขู่เรื่องสาว เรื่องกาเมสุมิฉฉาจารนั่นแหละ ตัวขโมยใหญ่นั่น เมียเปลือยไม่ได้ ไอ้ตัวบ้านนี้เองมันบ้าไม่เลิก แล้วเด็กก็ศึกษาตลอดนะซิ ตัวไหนไม่เป็นมงคล พ่อแม่นำมาพูด คนในบ้านนำมาพูด เด็ก

ก็ศึกษาแต่สิ่งไม่เป็นมงคล ไม่เป็นประโยชน์ทั้งนั้น เวลาโตขึ้นมาแล้วจึงเป็นภัยกับโลก อย่าว่าแต่เป็นภัยต่อเขาเองเลย

ขณะเดียวกัน ตรงกันข้าม พ่อแม่ให้การอบรมทางด้านศีลธรรม เด็กได้รับการศึกษาอบรมโดยหลักธรรมชาติดจากพ่อจากแม่ จากผู้เกี่ยวข้องแล้วก็ไปเด็กดีไป แล้วเด็กบ้านนั้นก็ได้รับการอบรม บ้านนี้ก็ได้รับการอบรมในทางที่ถูกที่ดี ครูก็ได้ครูที่เป็นแบบพิมพ์อันดีมาสอน สิ่งที่ดีก็ออกมาจากแบบพิมพ์ดี ทำไมจะไม่ดีล่ะ ครูก็ดี นักเรียนแต่ละคนๆได้รับการศึกษาอบรมมาด้วยกัน จากพ่อจาก

แม่ซึ่งเป็นบุพพาคจารย์ที่สอนก่อนใครทั้งหมด ได้มาเป็นมรดกอันดีงาม เด็กจะระบายไปทางไหนยอมเป็นสิริมงคลต่อกัน จึงเป็นของสำคัญมาก เรื่องเดียวกับผู้ใหญ่ ..

นิทานประกอบเพื่อให้พ่อแม่และผู้ใหญ่ฟังสังวรไว้ ว่าตนยอมเป็นแบบอย่างแก่เด็ก เพราะเด็กยอมเลียนแบบจากผู้ใหญ่ โดยเฉพาะบุพพาคจารย์คือพ่อแม่...”

นิทานสุสุดทอ

“...มีผู้ชาย ๒ คน บ้านเขาอยู่ในป่า หากินในป่า หาดักสัตว์ดักอะไรมากิน หากินอะไรหาอะไรมากิน เวลาไปหาเจ้านายก็เอาของเหล่านี้ไปด้วยไปถวายนาย มีหน่อหวาย พวกนกพวกสัตว์ต่างๆ ใส่ถุงกะเทียวถุงตาข่ายนั้น สะพายไปให้นาย นายเห็นความดีความชอบเลยตั้งยศให้เป็นสุสุดทอ ก็ดีใจเป็นบ้าออกมา ออกมาแล้วไม่ว่าคนที่หาไปนั้นก็เอามาไม่ได้ ถุงกะเทียวตาข่ายนั้นก็เอามาไม่ได้มันหนักมันเสียยศสุสุดทอ ก็ให้เพื่อนช่วยถือถุงนี้หน่อย ‘เราถือไม่ได้แล้วเราเป็นสุสุดทอ’

‘มันเป็นสุสุดทอ ถูกก็เป็นสุสุดทอเหมือนกัน ถูกเป็นเพื่อนมึงนี่นะ’ อ้าวเข้าที่นะยอมรับ แล้วทำไง ก็ห้ามถุงเปล่า

‘กูออกหน้า กูเป็นสุสุดทอ มึงออกหน้า กูก็ต้องออกหน้า กูก็เป็นสุสุดทอเหมือนกัน’ ตกลงก็เลยไปเหมือนว่าดันเกวียน ฟังซิมันบ้ายศ

พอมายังบ้านแล้วที่นี้ลืมเนื้อลืมตัวเหมือนคนจะเป็นบ้าสติ ร้อนๆ ลูกเขามาเห็นผิดหูผิดตาที่ว่า ‘อีพอเป็นหยิ่งเป็นจิ้งซี แต่ก่อนเจ้าบ่เห็นเป็นจิ้งซีที่มีมือนี้ เจ้าเป็นจิ้งไต่ ลักษณะเจ้าคือต่าง คือแปลกแท้ๆ’

‘จิงว่าละสุ กูไปได้ตำแหน่งมา’

‘ได้ตำแหน่งจิงได้กะดื้อกะเดียแท้ บ่แม่นสิพาให้เป็นบ้าบ่ตำแหน่งนี้ตำแหน่งว่าจิงไต่’

‘จำได้ไปถามเพื่อนกูดี’ ให้ลูกสาวไปถามเพื่อน ที่นี้เวลามาก็หาข่าวมาให้กิน ‘สุดต้องใส่สำหรับมา กูเป็นสุสุดทอแล้ว ทาธรรมดามาให้กินกูไม่กินเสียศกู’

พวกลูกพวกหลานเขาก็หาข่าวใส่สำหรับมา ก็นั่งขัดสมาธิกิน กินไปกินมา คนไม่เคยนั่งขัดสมาธิตั้งแต่วันเกิด นั่งชันเข้าชันอะไรไปตามประสาบ้านนอก วันนั้นเป็นสุสุดทอเลยนั่งขัดสมาธิ พอกินไปกินมาเผลอเตะสำหรับหงายตมตกลงข้างล่าง ‘หือ พ่อทำไมเป็นจิงซี เป็นหยิ่งเจ้าเตะพาข้าว’

‘มันไม่สมยศกู’ จริงๆ แล้วมันเผลอสมาธิดีดออกเลยเตะสำหรับตกจบแล้วนี่ละมันบ้ายศ

ลมปากเขาว่าเป็นชั้นนั้นชั้นนี้เป็นบ้ายิ่งกว่าสุสุดทออีก สุสุดทอเตะแต่สำหรับ อันนี้มันจะเตะผู้เตะคนโน้นนั้นไม่ใช่ธรรมดา มันจะได้ความทุกข์ ความลำบากเพราะความตื่นลมตื่นแล้ง อะไรก็ตื่นไป พิจารณาตามเหตุตามผล จิจะตื่นอะไร พระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านไม่ตื่นอย่างนั้นนะ ท่านเสมอหมดเลยทุกอย่าง มองดูโลกธาตุรอบขอบเขตไปหมด มองเห็นพวกเรานี้ด้วยความสงสารเมตตา...”

เจ๊กฝัน

“...มีผู้กราบเรียนเรื่องภาวนาว่า เวลาที่เราฝันถึงครูบาอาจารย์ที่มาสั่งสอนในฝัน เราจะน้อมเอาสัจนั้นมาเป็นธรรมในการพิจารณาประกอบกับพุทโธได้หรือไม่ ท่านอาจารย์ได้ตอบว่า

‘ถูกต้อง’ แม้แต่ข้าพเจ้าเรายังเอามาทำปุ๋ยได้ อันนี้ทำไมจะนำมาไม่ได้ ทำได้ มีเขียนไว้ในประวัติเรื่องเราฝัน จะได้หรือไม่ได้ก็กล้าเขียน ฝันก็เป็นเหมือนเช่นบรรทัดคอยตั้งให้เราตามความฝันไว้ อย่างท่านว่า ‘เอานะๆ ความฝันนี้ดีแล้วนะ’ หลวงปู่มั่น ท่านก็ขุพมาคือเรา หมดทั้งที่จะกัดจะเท่า ไม่ได้อะไร แต่ลมแต่แล้งก็เท่า

‘แล้วถ้าฝันถึงครูบาอาจารย์ ฝันเรื่อยๆล่ะคะ’

‘ฝันเรื่อยๆ เดี่ยวมันจะเป็นเจ๊กฝันนะ ก็ระวังให้อยู่ในความพอดี ฝันแบบเจ๊กฝันในใจไม่ได้ เจ๊กฝัน ฝันว่ายังง ฝันว่าวิ่งบินมาจับหลังคาเรือน เลยวิ่งออกไปหาพระ ให้พระท่านสะเดาะเคราะห์ให้’

‘นี่ เมื่อคืนอ้าวฝันว่าวิ่งมาจับหลังคาเรือนอ้าวนะ มันจะเป็นบาปเป็น

กรรมเป็นเคราะห์อะไรมั๊ย’

‘โธ่ไม่เป็น มันเป็นมงคล’

‘สองตัวนะ’ ขึ้นละซีที่นี้ ที่แรกฝันว่าวิ่งมาจับหลังคาเรือน ก็ตัว ตัวเดียว พอจะเป็นมงคล สองตัว แล้วสามตัว แล้วเข้าไปเป็นสี่ตัวแล้ว

‘นั่นแหละมันจะมากินหัวเจ๊ก’

‘โธ่ โธ่ ไม่มีสักตัว’ เจ๊กก็กลัวตายเหมือนกันนี่

เพราะฉะนั้นจึงอย่าให้เป็นเหมือนเจ๊กฝันก็แล้วกัน ความฝันนี้มันเป็นคู่เคียงของธรรม ท่านบอกไว้ในธรรม ลักษณะที่จะทำให้เกิดความฝัน มี ๔ ประการ คือ กรรมนิมิต จิตอาวรณ์ เทพสังหรณ์ ธาตุวิการ ผู้มีบุญมีบาปสร้างไว้มาก มันก็ฝันได้ สร้างเอาบาปไว้มาก ใครอยากตกนรกทั้งเป็นให้สร้างบาปมากมายนะ ใครอยากไปสวรรค์นิพพานทั้งเป็นให้สร้างบุญมากมายนะ อยู่ไหนจิตก็เป็นบุญ คิดแงใด มุมใด มีแต่กิริยาที่สั่งสมบุญๆทั้งนั้น...”

“ขอโทษ” คำที่ใช้ดับไฟ

“...สัตว์โลกนี้มีผิดมีพลาดด้วยกันทั้งนั้น แต่เมื่อให้อภัยกันแล้ว อยู่ด้วยกันได้ ถ้าต่างคนต่างเบงแล้วนั้นล่ะ ถ้าเป็นหมาก็กัดกันได้เร็วนะ .. แม้จิตใจจะลูกเป็นไฟมาก็ตาม เมื่อน้ำดับไฟคือการขอโทษซึ่งกันและกันแล้ว ก็ให้อภัยกันได้อย่างง่ายดาย

มนุษย์เรานี่ หลักใหญ่ของมนุษย์เราที่มีธรรมอยู่ด้วยกัน เห็นใจเขา เห็นใจเรา ให้อภัยกันได้ ธรรมเป็นอย่างนั้นนะ ไม่

ถือสี่ถือสากันง่ายๆ ผิดยอมรับว่าผิด แล้วแก้ไขตัดแปลง ให้อภัยโทษกัน

คำขอโทษเป็นของสำคัญมากนะ ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย จะเป็นไฟเผาคนอยู่ในคนนั้นก็ตาม พอดคนนี้ไปขอโทษยกมือไหว้เท่านั้นแหละ น้ำดับไฟนี้พริบลงทันทีเลย สงบ ของเล่นเมื่อไหร่ นี่แหละธรรม

ความโกรธเป็นไฟ ความขอโทษกันนั้นแหละเป็นคุณ เป็นน้ำดับไฟ ดูเอาลิหวัใจใครก็เหมือนกัน อย่างเช่นโจรผู้ร้ายนี่ มันก็ใจโหดมหาโหด เวลาเจ้าของบ้านยกมือไหว้ นี่ มันเอาปืนจ่อกำลังจะยิง ปืนมันยังลดลงทันที เห็นไหม ใจมันโหดขนาดนั้น มันยังรับน้ำอยู่นะ ไฟยังรับน้ำอยู่ นี่แหละ น้ำดับไฟคือธรรม อย่างอื่นดับไม่ได้ละ...”

ผ้าเดียวเมียเดียว

องค์ท่านเดือนลูกหลานเสมอๆ ให้อภัยกับควบคุมไฟราคะต้นหา ให้มีขอบเขตอยู่ภายในเตาด้วยศีลด้วยธรรม ดังนี้

“...เราต้องอบรมทางด้านจิตใจให้มาก มันสำคัญไม่มีใครมองเห็น มองแต่อย่างนั้น อย่างที่โลกทั้งหลายแหละ มองกัน .. มันไม่ได้มองดูจุดที่ถูกต้องดีงามอะไร มองแต่จุดจะผูกพันเจ้าของให้จมนะซิ ทำไมมนุษย์อยากไปสวรรค์ทั้งเป็นเนี่ย เวลาตายแล้วมันไม่ยอมไป .. มันก็ไม่คิดนะ มันอยากไปแต่สวรรค์ทั้งเป็น เวลาตกนรกทั้งเป็นมันไม่ยอมตก

มีเมียคนหนึ่งแล้วมันไม่พอ อยากได้อีก ๒ คน เพื่อไปสวรรค์ มีผัวคนหนึ่งแล้วอยากได้อีก ๒ คน ๓ คน เพื่อไปสวรรค์ ผัวคนนี้พาไปสวรรค์ไม่ได้ เบื่อแล้ว ผัวคนนี้เมียคนนี้เบื่อแล้ว เอาเมียคนใหม่พาไปสวรรค์ เอาผัวคนใหม่พาไปสวรรค์ มันเอาสวรรค์ทั้งเป็น โยนรกเผาหัวมันทั้งเป็น มันไม่ได้คิด เนอะ เอาอย่างนั้นสิ เรามีเมียคนหนึ่งแล้วนี่ แล้วครอบครัวยังโง่ มีผัวเข้ามาอีกคนหนึ่ง แผลงผู้ชายเข้ามาอีกคนหนึ่ง เป็นยังโง่ นั่นละไฟกองใหญ่อยู่ตรงนั้นนะ มันไม่ดู

ธรรมท่านดูหมด ท่านจึงมีเข็มงวดกดขันให้อยู่ในขอบเขต มันพอเหมาะพอดีแล้ว กับเมียคนนี้ กับผัวคนนี้ พอเหมาะพอดีแล้ว อย่าให้เลยนี้ไปนะ นั่น

กาเมสุมิฉาจาร ราคะต้นหาอย่าให้กำเรบเลิบบาน บังคับมันไว้ให้อยู่ในเตาอย่าปล่อยตามมัน ปล่อยตามมันแล้วเผาเราทันที เสริมมันเท่าไรมันยิ่งโอบใหญ่เลยนี่ อย่าเสริมมันเลย บังคับมันไว้ ว่าจั้นเลย เขามีผ้ามีเมีย เขาก็จะตาย เขามี ๒๐ เมีย ๓๐ เมีย เขาก็ตายเหมือนกันนะ เราไม่เห็นมีใครไปสวรรค์ มีแต่นรกทั้งเป็นเผาหัวมัน เราอย่าไปหาไฟนรกเผาเรานะ

พากันเชื่อธรรมแล้วสงบ ถึงจะอดจะอึดบ้างเป็นธรรมดาโลก อันนี้เป็นโลกอนิจจัง มีความทุกข์ความจน ความมั่งคั่งความมี เป็นกาลเป็นเวลาเป็นครั้งเป็นคราวเหมือนกันทั่วโลก ยังไงก็ขอให้ธรรมมีในใจ เป็นตายด้วยกันเชื่อถือกันได้ ผากเป็นผากตายต่อกันได้ จงรักภักดีข้อสัตย์สุจริตต่อกันนอบน้อมที่สุด ถึงจะจนก็จนด้วยกัน เป็นด้วยกันตายด้วยกัน ไม่เป็นไร อันนี้ไม่มีไฟเผาเผา ไฟข้างนอกไม่มาเผา อยู่ได้ ดีไม่ดี เศรษฐีสู้ไม่ได้ เศรษฐี ๑๐ เมียสู้ไม่ได้ ไม่ต้องบอกเพียง ๒ เมียเท่านั้นก็สู้ไม่ได้แล้ว อย่าว่าแต่ ๑๐ เมีย สู้ผ้าเดียวเมียเดียวไม่ได้ ธรรมพระพุทธเจ้าเลิศขนาดไหน สอนไว้ให้อยู่ในขอบเขตแห่งความพอดี นี่คือการพอดีแล้ว อย่าหามาเผากัน...”

คนบ้า น้ำบ้า

เทศนาในเช้าวันหนึ่งกับการแสดงธรรมแก่ข้าราชการหน่วยใหญ่ ดังนี้

“...เวลาที่มีการมิงาน มันน่าอาย ขนาดไหนถ้าธรรมดาเราแล้ว เอาแก้วเหล้าไปโชว์ให้เขาถ่ายลงหนังสือพิมพ์ ถือแก้วเหล้าโชว์ ผู้ใหญ่ขนาดไหนถือแก้วเหล้ามาโชว์ มันน้ำบ้ารู้ไหม เด็กเขายังรู้เขายังไม่เอาแก้วเหล้ามาโชว์ ผู้ใหญ่ขนาดนั้นเอาแก้วเหล้ามาโชว์ทำอะไร ถ้าไม่ขายความเลวทรามของตัวที่สุดเลย นี่หรือจะปกครองบ้านเมือง คือแก้วเหล้านี้เธอ อยากถามว่าจั้นนะ เขาตำหนิกันทั้งโลกทั้งสงสารว่าเป็นของไม่ดี ทำไมจึงเอามาโชว์ ..

สุราคืออะไร สุราก็คือเครื่องดอง ของเมา และทำผู้ดื่มให้ลดคุณภาพแห่งความสมบูรณ์มาเป็นคนพร่อง คนไม่เต็มตาเต็งตาขัง คนขาดบาทขาดสลึง ดื่มมากเท่าไรยิ่งขาดบาทหลงเรื่อย ๆ จนกลายเป็นคนบอคนบ้าได้อย่างสดๆ ร้อนๆ เราเกิดมาพ่อแม่ไม่เคยเอาน้ำเมา .. มาให้เราดื่มเรากินมาเลี้ยงดูเรา มีแต่ของดิบของดี ข้าวต้มขนม อาหารหวานความีแต่ของดีๆ

เราเติบโตขึ้นมาด้วยน้ำนมของแม่ ด้วย

ข้าวต้มขนม เป็นของดิบของดีมีราคามากมาย พ่อแม่นำมาเลี้ยงดูจนเป็นผู้เป็นคนขึ้นมา เมื่อเป็นผู้เป็นคนขึ้นมาจากของดิบของดีมีค่ามากแล้ว กลับเอาน้ำสุรายาเมาเข้ามาเบียดเบียนให้มันเมา นี่เป็นสิ่งที่เพิ่มคุณค่ามนุษย์ให้มีศักดิ์ศรีที่เด่นที่ตรงไหน ยังมองไม่เห็น เราลองคิดดูซิ...

สมมุติว่าเรานั่งอยู่ด้วยกันนี่ มีกี่คน ด้วยกันนี้ ล้วนแต่คนเมาสุรา .. นอนรายบ้าเกลื่อนอยู่ตามถนนหนทาง ไปที่ไหนมีแต่คนเมาสุรา ชี้แตกเยียวราดอยู่ตามถนนหนทาง ไม่มีมายายตามมรรยาทของมนุษย์เลย ดูได้ไหมพิจารณาซิ

ถ้าหากว่าสุรามันดีจริงดังที่ขอบสเกสรกัน คนมีคุณสมบัติผู้ดีจะชมไหมว่าพวกข้ามนอนเกลื่อนกลาดชี้ราดเต็มตัวเต็มถนนหนทางอยู่เขาดินะ ชี้ไม่ต้องหาที่ทะเล็กออกเต็มผ้าก็ยังได้ คนธรรมดาทำไม่ได้ นี่เขาดินะ อย่างนี้ไหม ไปที่ไหนมีแต่คนเมาสุราเต็มถนนหนทาง แล้วดูได้ไหม มีแต่คนบ้าเต็มถนน...”

นี่ละพระพุทธเจ้าจึงห้าม ห้ามไว้อย่างนี้ เพราะไม่อยากให้คนเป็นบ้ากัน
ทั้งบ้านทั้งเมืองทั้งแผ่นดิน...ความละอายต่อบาปต่อกรรม ต่อบุคคล ต่อที่สูงที่
ต่ำไม่มี ไปที่ไหนพูดอะไรได้หมดไม่มีอายเพราะหมดอาย เพราะพูดวันยังค่ำ
ไม่มีจบก็คือคนเมาสุรา พูดไม่มีจบ วอกวนไปมาอยู่那儿แลจนผู้ฟังเบื่อจะตาย
เดี๋ยวก็ลาละครับ เดี่ยวคุยอีกไม่จบสิ้น เดี่ยวลาละครับ ได้เวลาแล้วลาละ

ครับ เดี่ยวคุยอีกอย่างนั้นวันยังค่ำ ลาละครับวันยังค่ำแต่ไม่ไปก็คือคนเมาสุรา
พูดไม่มีสนทนา ไม่มีจุดไม่มีที่มาไม่มีสาระ ไม่สนใจว่าตัวชั่ว ถูกหรือผิด ฟล่ำม
ได้ตลอด ไม่สนใจกับเวลาเป็นยังงี้ นี่ก็คือความเมาสุรา หาสติสติไม่ได้
คนโง่ที่สุดก็คือคนเมาสุรา แต่คนที่ท้อถอยที่สุดก็คือคนเมาสุราตัวเอง คนเมา
ก็คือคนบ้านั่นแหละ น้ำนี้เขาเรียกน้ำบ้า...”

หญิงชายอย่าแต่งกายล่อนจ้อน

“...(มีผู้หญิงวัยรุ่นใส่กางเกงขาสั้นเข้าไปถวายเป็นจี้จ๋ยหลวต)

‘เฮ้ย หนูใส่กางเกงล่อนจ้อนเล่นจั่น เดี่ยวมันจะปล่อยให้ออกมานะนี่ เรา
ไม่อยากดู’

มันเป็นอย่างไรเมืองไทยเราเนี่ย แต่งเนื้อแต่งตัวล่อนจ้อนเล่นจั่น เหมือน
หมูเหมือนหมาเหมือนเป็ดเหมือนไก่เหมือนลิงเหมือนค่างอย่างไรงั้น พุทธ-
ศาสนายูในเมืองไทย ไม่ได้อยู่ที่ไหนนะ มันควรจะมึแบบมีฉบับ ทำอะไรทำ
เลอะๆ เทอะๆ เหมือนไม่มีศาสนาเลยนะเมืองไทยเรา เอาละเอามันหนักๆ ลัก
หน่อย มองดูแล้วมันขวางหูขวางตาเหลือเกิน วันนี้มาสัมผัสเอาเสียบ้างละ มัน
เป็นอย่างไร

แต่งไปด้วยกิเลสต้นหาความเพลิดความเพลิน มันดีเท่าไรพาคนให้จม
ขนาดไหน ธรรมมีอยู่พาคนให้ขึ้นทำไมมันไม่สนใจ การนุ่งการห่มล่อนจ้อนเล่น-
จั่นมามันดูไม่ได้นะ แต่งเนื้อแต่งตัวหญิงไทยเป็นอย่างไรแต่งตัว หญิงไทย
ประเพณีของหญิงไทยเราแต่งเนื้อแต่งตัวมาเป็นอย่างไรกัน นุ่งผ้าถุงมาเรียบไป
เลย ล่อนจ้อนเล่นจั่นนี่มันมีแต่พวกลิงพวกค่าง พวกเปรตพวกผี พวกกิเลส
หนาๆ เป็นบ้าตลอดเวลานั่นละ ให้พากันจำเอานะลูกหลานนะ นี่เราจนจะตาย
ไม่มีใครเทศน์ เทศน์อย่างเราไม่มี นี่เทศน์ตามธรรมดาธรรมเลยที่เดียว

การพูดทั้งนี้ไม่ทำใครให้เสียหาย ผู้ที่เป็นมาก่อนนั้นเสียหาย ความเพลิด
ความเพลินไม่รู้เนื้อรู้ตัวนั้นละความฉิบหายตามความเพลิดความเพลินมา
ธรรมะกระตุกเอาบ้างให้รู้เนื้อรู้ตัวนะ ใ้หน้าทุเรศ มันเลวลงทุกวันๆ นะ ผู้หญิง
ไทยเราเนี่ย แต่งเนื้อแต่งตัวล่อนจ้อนเล่นจั่นมองไปจะเห็นที่อยู่ณะนั้น ผู้ชายยัง
ว่าไม่ได้ทั้งๆ ที่มึทำ แต่มันแต่งไม่ได้แบบส่วัดส่วัด น้าหวาดน่าเสียเหมือนผู้
หญิง ผู้หญิงคะนองยิ่งกว่าผู้ชายมากกว่า .. เราพูดธรรมสอนโลกทำไมสอนไม่
ได้ มันขวางธรรมขนาดไหนที่พูดอย่างนี้ คือสิ่งขวางธรรมจะทำลายตนทั้งนั้น

ไม่ใช่ทำความเจริญให้แก่ตน ธรรมไม่ได้เสียหายอะไร ธรรมมีความเจริญรุ่งเรือง
ให้พากันปฏิบัติบ้างซิ แต่งอวดกันหาทำไม กิเลสต้นหาหมันมีมาดั่งกับดัก
กลบไปแล้ว เอาธรรมมาไขหมันลงปอซิ เขม้นลงปอมันถึงน้ำดู ใ้ แต่งเนื้อแต่งตัว
ล่อนจ้อนเล่นจั่นมามันดูไม่ได้นะ มันเป็นอย่างไร มันพิลึกพิลั่น หรือกิเลสจะไม่
ยอมฟังเสียงธรรมเลยหรือเราเป็นลูกชาวพุทธนะ ฟังเสียงบ้างซินะ มันทำไมถึง
เพลิดถึงเพลินจนเกินเนื้อเกินตัวเอานักหนา มันเป็นอย่างนั้นนะ ส่วนมากผู้หญิง
นะมันตื่นเงินเหลือเกิน เราไม่ได้ตำหนิไปทุกคนนะ ที่มันตื่นเงินมีมากเวลานี้ กำลัง
มีมาก เท่อ ไปตามกัน แต่งเนื้อแต่งตัวอวดที่อวดทำอวดคยไปแล้วนะ ใ้มัน
วิเศษวิโสอะไร ธรรมต่างหากวิเศษวิโส ปฏิบัติตัวให้เป็นคนดี คนมีค่าอยู่กับธรรม
นะ ไม่ได้มีคุณค่าอยู่กับอันนั้นะอันที่เดี่ยวนี่ อันที่ตำหนิ มันเลยเถิดไปแล้วนี่

คือมันดื้อนักก็จ้เอาต่อหน้าซิ มันดื้อนักมันดื้อนักก็เอาเสียบ้างซิให้มันทัน
กันกับเหตุการณ์ ถ้าธรรมคาเราก็คือไม่ค่อยว่า แต่ก่อนไ้ยินอย่างนี้ใหม่ไม่ได้ยิน นี่
มันมาประเจิดประเจ้อต่อหน้าต่อตา เครื่องมือแก้กันมีอยู่ก็ใส่เปรียงละซิ
จะว่าอย่างไร มันอะไรก็ไมรู้ เอ้อ แต่งเนื้อแต่งตัว ผู้หญิงละสำคัญ
มากนะ เราไม่ได้ตำหนิผู้หญิงทั้งหลายทุกคนนั้นละ ส่วนมาก
มันจะมี สม่ยนี้ผู้หญิงกำลัง
เป็นบ้า เพลินเกินเนื้อเกินตัว
แต่งเนื้อแต่งตัวจนจะเห็นที่มัน
อยู่นั่นนะ มันก็แต่งมาได้ อยากให้เขา
ดูเขาชม ว่าดีบว่าดี ถ้าว่าดีบว่าดีหามาไม่มุ่งขึ้นนุ่งผ้ามัน
ไม่เห็นดี ก็เป็นหมาเห็นไหม หรืออยากเป็นหมาหรือ อยาก
เป็นหมาแก้ออกให้หมดมันจะได้เป็นหมาเต็มตัว คนอย่าพา
กันยุ่ง นี่พวกหมาว่าอย่างนั้นซิ มันเป็นอย่างไรพวกนั้นะ มัน
เลอะเทอะเอาแท้ๆ นะ...”

อย่าบ้าเมืองนอก

“...เด็กเล็กเด็กน้อยผู้ใหญ่ใครมา แม่ที่สุตหมามา ถ้ามันพูดได้มันก็จะบอกเป็น
เสียงเดียวกันว่า มาจากสหรัฐฯ ฟังซินะ มันเป็นบ้ากับเมืองนอกเมืองนา มันลืมนึก
ลืมนึกตัวชาติไทยเรา เป็นอย่างนั้นะ หน้าไหนมาถ้าลงได้ว่ามาจากเมืองนอก เช่นมา
จากสหรัฐฯ ละ ไถย คูมีหน้ามีตาไปด้วยกันหมดนะ มันเป็นบ้ากันนะพวกนี้รู้ตัวไหม
เรลืมนึกตัวชาติไทยถึงจะไปยกยอเขาจนเกินเนื้อเกินตัว ลืมพื้นฟูชาติไทยของเรา
ขึ้น ให้ทัดเทียมกันขึ้นโดยลำดับตามฐานะของพวกเรา ด้วยความรู้สึกนึกถือรู้สึกตัว

อันนี้หน้าไหนมา ฟังมานานแล้วนะ บางทีจ้หน้า
ผากเอาเลยก็มี เช่น เอาวัตถุเอาของอะไรมาทาน
อย่างซ็อกโกแลต ว่าเอามาจากฝรั่งเศสบ้าง อังกฤษ
บ้าง สหรัฐฯ บ้าง เอามาอวดนะ เราฟังแล้วก็เปรียงทันที่
เลย คือมันทนไม่ได้ มันลืมนึกตัวเสียจนไม่รู้เนื้อรู้ตัวนี้ทำ
ยังงี้ ใส่เปรียงเสียบ้าง ทำนทั้งหลายทราบแล้วยัง
เวลานี้เราช่วยชาติไทย เมืองไหนเขามาช่วยเรามีไหม

พิจารณาสิ เราช่วยเราแทบล้มแทบตาย แล้วมีแต่กัมทักราบเขาเรื่อยๆ ด้วยความเคารพบูชาเขา ที่เขาจะเอาดับเอาปอดเราไปกิน เหยียบหัวเราไปตลอด เงินเขาดอลลาร์หนึ่งเทียบกับเงินไทยเราเท่าไรบาท เหยียบไปเท่าไร ทุกสิ่งทุกอย่างวัตถุมาจากภายนอกเหยียบหัวเมืองไทยทั้งนั้น เรารู้ตัวไหม

เราไม่คิดบ้างหรือที่จะพิศตัวขึ้น ไม่ได้เป็นอย่างเขาก็ตาม ขอให้มันเสีย เหมือนว่ามดตัวหนึ่งมันก็รักชาติของมัน สัตว์ตัวหนึ่งแต่ละตัวๆ รักชาติของมัน คนไทยทั้งประเทศไม่รักชาติมีหรือ ทำไม่ไม่สงวนชาติของตัวเองบ้าง อะไรเอาตั้งแต่เรื่องเมืองนอกมาอดกันๆ อดคนไทยพวกบ้าด้วยกัน มันก็เป็นบ้าไปเรื่อยๆ ละสิ อดเพื่อเป็นคติเราไม่ว่านะ เอาของมาจากไหนก็ตามที่เป็นคติ ยกขึ้นบ้านใดเมืองใดก็ตาม ถ้าเป็นคติที่เราจะยึดเป็นคติตัวอย่างได้แล้วนำมาเป็นคติ อันนี้พูดออกมามีแต่ความหมอบราบๆ ด้วยความสลิ้มตัวทั้งนั้น มันนำทุเรศนะเมืองไทยเรา นี่เราพูดถึงเรื่องความสลิ้มตัวของเรา

นี่เอาธรรมมาสอนพี่น้องทั้งหลาย ธรรมท่านเสมอ อะไรผิดอะไรถูกท่านรู้

สังคหวัตถุ ๔

“...ท่านจึงสอนไว้ในสังคหวัตถุว่า ทานัญจ เปยยวัชชัญจ อตถจริยา จ ยา อิธ สมานัตตตา จ ธัมเมสุ ตตถ ตตถ ยถาทัง การให้ทาน การเสียสละมากนักย ทั้งวัตถุทั้งคุณธรรมภายในจิตใจหนึ่ง

การพูดมีเหตุมีผลไพเราะเพราะพริ้งไม่ยังบุคคลอื่นให้เสียหาย แต่ยังบุคคลอื่นให้ได้รับผลรับประโยชน์จากการพูดที่เป็นสัจเป็นจริงของตน หนึ่ง

และการประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่โลก ไม่ว่าเราจะมีสมบัติเงินทองข้าวของหรือความรู้วิชาใดๆ เราไม่พึงหวังไว้เฉพาะเราคนเดียว ยังมีการเฉลี่ยเผื่อแผ่แก่ญาติมิตรสหายที่เกี่ยวข้องกัน ตลอดถึงผู้จำเป็นมากน้อย จนกระทั่งถึงสัตว์

หมด ท่านสอนพวกเราให้รู้เรื่องราวบ้าง เวลานี้เมืองไทยเราเหมือนกันจริงๆ เทอ กับเมืองนอก เทอไม่ได้ศัพท์ได้แสงไม่ได้เรื่องได้ราวอะไรเลย การที่นำของเมืองใดก็ตามมาเพื่อเป็นประโยชน์แก่เมืองไทยด้วยความจำเป็น เมืองเขาเมืองเราเหมือนกัน ไม่มีใครตำหนิใคร แต่แบบเห่อย เป็นบ้านนี้ไม่น่าดู .. ถ้า หมายความว่าไอ้ปูกก็เราเป็นอยู่ในวัด เราจะไล่มันออกจากวัด แต่มันไม่เหอนะไอ้ปูกก็เรา เห็นเจ้าของมามันวิ่งไล่เจ้าของมันปั๊ๆ เลย คนอื่นมันไม่ยุ่ง

อันนี้อะไรเมืองไทยเป็นเจ้าของทำไมไม่สนใจกัน ดูเมืองไทยเราซึ่งเป็นเมืองเจ้าของ เมืองนั้นเราเป็นเจ้าของที่ไหน เมืองไทยเราเป็นเจ้าของ ตั้งแต่หมาไอ้ปูกก็เรามันยังรู้จักเจ้าของ มันมีความเคารพต่อเจ้าของ มีความรักซื่อสัตย์สุจริตต่อเจ้าของ เห็นเจ้าของในวัดรู้ทุกตัวหมาในนั้นะ เมืองไทยเราเป็นยังงี้ ถ้าอย่างนั้นก็เลกว่าหมาละสิไม่รู้เจ้าของ ชาติไทยเป็นเจ้าของ มันเป็นยังงี้บ้างจึงไม่รู้จักเจ้าของ เทอเป็นบ้าเมืองนอกเมืองนาซึ่งเราไม่ใช่เป็นเจ้าของ ก็ไปดึงเข้ามาเป็นเจ้าของเหยียบหัวเราๆ มันน่าดูไหมพิจารณาสิ...”

เดรัจฉาน ก็มีการสงเคราะห์สงหากันไปตามเกิดตามมี เต็มความสามารถของตน

แล้วก็ความไม่ถือเนื้อถือตัว ไม่เย่อหยิ่งจองหอง นี่เป็นข้อที่สี่ ไม่พองตน มีตนสม่าเสมอกับบรรดาเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย เข้าที่ไหนเข้าได้สนิทไปได้หมด ด้วยความไม่ถือเนื้อถือตัว ไม่เย่อหยิ่งจองหอง ไม่อวดเนื้ออวดตัว ไปที่ไหนเข้าได้หมด แม้ที่สุดกับสัตว์เดรัจฉานเขาก็รัก

ธรรม ๔ ประการนี้เป็นธรรมประจำโลก ท่านสอนไว้อย่างนี้ ถ้าลงธรรม ๔ ประการนี้ได้ขาดหรือเบาบางลงไปจากโลก เฉพาะอย่างยิ่งโลกมนุษย์เรา และธรรมเหล่านี้ได้ขาดสะอั้นลงไปเสียเท่านั้น แม้ที่สุดพ่อแม่มือกุเตาหลานเหลนอยู่ด้วยกันไม่ได้ แตกกระจัดกระจายกันไปเลย ไม่มีฝั่งมีฝ้าเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวกันได้เลย...”

เวลาใส่บาตร..ไม่เหยียบบนรองเท้า

“...พระพุทธเจ้าเสด็จออกทรงผนวช ไม่เห็นมีใครไปร่ายงาให้พระพุทธเจ้า มีไหมในตำราว่า พระพุทธเจ้าไปที่ไหนร่ายงาไปพร้อมๆ ไม่เห็นมี ต่อไปนี้เราจะต้องได้ถือไม้ติดตัวไปด้วย ไปบิณฑบาตต้องถือไม้ติดตัวไปด้วย เราบอกให้ถอดรองเท้า พอถอดปั๊บ-ปั๊ขึ้นเหยียบแล้ว ขึ้นเหยียบอยู่บนรองเท้านะ พวกเพื่อนๆ ละบอกให้ถอดรองเท้า ถอดปั๊บ ขึ้นเหยียบปั๊อยู่ข้างบน ไม่ยอมลงนะ ตีขานะซี ตรงนั้นนะ มันพิลึกกึกกือ กลัวเท้าสกปรกมากกว่าหัวใจสกปรก หัวใจสกปรกมอมแมม เท้าสะอาด ใช้ไม่ได้ ..

(ส่วน)พวกทหารเขาจะมาฟังเทศน์ มาใส่บาตร เป็นต้น พวกทหารเขาแต่งชุดทหารมา หรือพวกที่โฟกศิษะมาด้วยประเพณีของเขาก็ไม่ต้องถอดให้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่เสียความเคารพ ทางทหารก็เหมือนกันจะไม่ถอดรองเท้าก็ได้ นอกนั้นถ้าใส่หมวกก็ให้ถอด ใส่รองเท้าก็ให้ถอดเสีย เพื่อความเคารพธรรม เคารพทานของตน เคารพท่านผู้มีศีลซึ่งมีเพศสูงส่งกว่าเรา

การใส่บาตร เป็นการบำเพ็ญคุณงามความดี เป็นการน้อมรับธรรม

ส่วนกุศลของเราให้ได้เต็มที่ พร้อมกับเคารพธรรมด้วย เคารพครูบาอาจารย์ที่ท่านมีศีลมีธรรมด้วย เคารพในทานของเราด้วย ดังนั้น เราถึงได้บอกให้เข้าใจ เพราะเท้าและรองเท้ามีได้สูงกว่าธรรม พอจะส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมเท้าในเวลาเช่นนั้น บางคนไม่เข้าใจเพราะไม่เคยมีใครบอก เนื่องจากท่านเหล่านั้นคงเกรงใจญาติโยมมากกว่าเกรงธรรม แต่เราเมื่อมีญาติโยมเข้ามาเพื่อธรรม ทำยังงี้ ญาติโยมมา มาเพื่ออะไร มาเพื่อความเข้าใจในธรรมในธรรม สิ่งใดที่จะเป็นผลประโยชน์แก่ญาติโยมไม่เป็นความเสียหายเราก็บอก เพราะเราเกรงธรรม เรามุ่งต่อธรรมด้วยกันเหมือน

ประชาชน จึงได้บอกเสมอ ฉะนั้น

จึงควรพากันเข้าใจไว้ ส่วนมากท่านไม่ค่อยบอก เวลาบิณฑบาตท่านเกรงใจ นอกจากเจริญพรและคล้อยไปตามใจคนเสียเป็นส่วนมากต่อมาก ธรรมทาน และท่านผู้มีศีลและเพศที่ควรเคารพเลยกกลายเป็นธรรมชาติที่ด้อยไปกว่าความเกรงใจกัน นี่เราทั้งหลายเป็นชาวพุทธ มีความเคารพธรรมอย่างฝังใจว่าความสนใจเคารพเท่า จึงได้เตือนได้บอกโดยธรรมเพื่อเข้าใจทั่วกัน...”

คำถวายผ้าป่าที่ถูกต้อง

ศิษย์ กระผมจะขอถวายผ้าป่าครับ

หลวงตา เตี่ยวถามดูเสียก่อน การกล่าว

คำถวายผ้าป่า กล่าวอย่างไร ว่าให้ฟังหน่อย

ศิษย์ อิมานิ มยัง ภันเต ปังสุกุล จีวรานิ สปริวารานิ ภิกขุสังฆัสส โอโณชยาม สาธุโน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ปังสุกุลจีวรานิ สปริวารานิ ปฏิคคัณหตุ อัมหากัง ทิฆรตตัง ทิตาย สุขาย

หลวงตา เอาละเข้าใจ คือที่กล่าวนี้เป็นสังฆทาน ไม่ใช่เรื่องบังสุกุล บังสุกุลไม่ได้เป็นสังฆัสสะ เพราะส่วนมากร้อยทั้งร้อย พุทธแบบเดียวกันหมด แม้แต่พระบางองค์ท่านเป็นหัวหน้ามาทอด เวลากล่าวคำบังสุกุลก็ใส่สังฆัสสะลงไป พอจบลงแล้วนิมนต์เราไปชักบังสุกุล เราก็ตอบไปทันทีบอกว่าชักไม่ได้ อันนี้ถวายสังฆทานแล้ว ถ้าไปชักบังสุกุล ท่านปรบอาบัติ ท่านก็ว่าใช่แล้ว ใช่แล้ว เปลี่ยนว่าใหม่ทันที นั่นคัมภีร์เดียวกัน คำนั่นได้ยังงี้ไหม ผู้ปฏิบัติปฏิบัติอยู่นี้ ผู้รักษารักษาอยู่นี้ ความหมายว่าอย่างนั้น

ศิษย์ แล้วที่ถูกต้องครับ

หลวงตา อิมานิ มยัง ภันเต ปังสุกุลจีวรานิ สปริวารานิ สีลวันตัสส โอโณชยาม สาธุโน ภันเต สีลวันโต อิมานิ ปังสุกุลจีวรานิ สปริวารานิ ปฏิคคัณหตุ อัมหากัง ทิฆรตตัง ทิตาย สุขาย

ที่ว่า สังฆัสสะให้เป็นสีลวันตัสสะ ส่วนสังโฆก็ให้เป็นสีลวันแทนกันเท่านั้นแหละ นี่เป็นบังสุกุล ถ้าเป็นสังฆัสสะ โอโณชยามะแล้วก็ยังเป็นสังฆทาน พระไปชักบังสุกุลท่านปรบอาบัติ มีอยู่ในพระวินัยนี้ว่าไง

ศิษย์ ทำไมเขาถึงพิมพ์มาอย่างนี้ล่ะครับ

หลวงตา โอ๊ะ! เรื่องพิมพ์ พิมพ์อย่างไรก็ได้ไม่ขัดข้องใช่ไหม แต่สำคัญที่ว่าคัมภีร์ว่ายังงั้นนิจิ คือคัมภีร์มันมีนี่ คัมภีร์อันตายตัว อันนี้เราพิมพ์ออกมาให้จำหน่ายขายไปที่ไหนก็ได้ แต่ว่าหลักใหญ่คือคัมภีร์ว่ายังงั้นมันมี คือบทรับอาบัติ ท่านก็มีของท่านนี้จะว่าไง เห็นอยู่ด้วยกัน อย่างภาพพระพุทธเจ้าออกบิณฑบาตก็เหมือนกัน วางขายกันให้เคลื่อน ผู้วาดไม่ได้คำนึงถึงพระวินัยว่าทรงวางไว้อย่างไร เวลาเข้าไปในบ้านในเมือง ท่านให้ห่มคลุม แล้วภาพที่วางขายเราเห็นไหม พระองค์ท่านเป็นผู้บัญญัติเองแท้ๆ ท่านจะฝ่าฝืนได้อย่างไร เพราะท่านเคารพธรรมและวินัยยิ่งกว่าสิ่งใดๆ นี่

เทียนพรรษา..เป็นเพียงความนิยมกันต่างหาก

“...มีอะไรเอาเข้ามาๆ ตั้งอยู่นั่นแหละเทียน ใครก็เทียนพรรษาๆ อันนี้เป็นความนิยมกันต่างหาก ท่านบอกไว้ในหลักธรรมหลักวินัยว่า รูปเทียนธรรมดา เตียนนี้เพิ่มขึ้นมาว่าเทียนพรรษา..

..เตียนนี้ที่พระพุทธรูปแหละเคลื่อนโลกเคลื่อนสงสาร แม้แต่เทียนก็ดูชียเทียนพรรษาๆ ใหญ่เท่าขนง ในตำรับตำราบอกว่าเทียนพรรษามีที่ไหน ไม่มี โฆษณาคุณภาพคุณสมบัติขึ้น ผู้เป็นบาก็เป็นบ้าไปตามกันสิ อย่างงั้นแล้ว รูปเทียนธรรมดาเป็นอาภรณ์บูชาไม่เห็นทำกำเรียบเรียบสานกันแบบนี้ มีหน้าเข้ายังเอาไปแข่งกัน วัดนั้นวัดนี้แข่งกันใครได้ที่ ๑ ใครได้ที่ ๒ ที่ ๓ พระพุทธรูปนี้ขายเคลื่อน...”

การสมาทานศีล

“...สมาทานวิริติ คือสมาทานจากพระ เอาพระมาเป็นสักขีพยาน ไม่ใช่ไปรับศีลจากพระนะ พุทธตามหลักธรรมชาติแล้ว คือสมาทานจากพระ เอาพระเป็นพยานยืนยัน เจ้าของไม่เชื่อใจตัวเอง เอาพระมายืนยันว่า รักษาศีลนี้แล้วจะไม่ไปทำให้เป็นการทำลายศีล เพราะเอาพระเป็นพยานก็ต้องกลัวบาปคนเราใช่ไหมล่ะ นี่ศีลก็เกิดขึ้นได้อย่างหนึ่ง เจตนาวิริติ เจตนาถวณในศีลข้อนั้นๆ ก็เป็นศีลขึ้นมาแล้ว ไม่ต้องสมาทานกับพระ เอาพระเป็นพยาน เอาเจตนาของเจ้าของเป็นพยานเลย สัมปัตตวิริติ เป็นศีลขึ้นในปัจจุบัน เช่น ไปเจอสัตว์ที่ควรฆ่าไม่ฆ่าเสียในขณะนั้น เป็นศีลขึ้นมา เรียกว่า สัมปัตตวิริติ เรียกว่าเป็นศีลขึ้นมาซึ่งๆ หน้า ควรฆ่าไม่ฆ่า ควรลักไม่ลัก ควรอะไรในศีล ๕ ข้อนี้ท่านจะไม่ฝ่าฝืนในเวลานั้นนะ เป็นศีลขึ้นมาในขณะนั้นๆ เรียกว่า สัมปัตตวิริติ

สมุทฺตเลทวิริติ เจตนารับศีลตั้งแต่นั้นจนกระทั่งถึงวันตาย จะไม่ล่วงเกินศีลเหล่านี้ นี่ประการหนึ่ง แล้วสมุทฺตเลทวิริติของพระอริยบุคคล ตั้งแต่พระโสดาขึ้นไปแล้ว ศีลของท่านจะมาพร้อมเลย จะสมาทานไม่สมาทานก็ตาม เป็นสมุทฺตเลทวิริติไปเลย หากว่าจำเป็นเป็นหัวหน้าเอาคนที่ยังไม่เข้าใจศีลเข้าใจธรรม เป็นผู้นำพารับศีลก็สักแต่กิริยาๆ ท่านไม่สงสัยว่าท่านมีศีลต่างพร้อยหรือขาดไป นำเขาว่าเลยๆ นี่ศีลมีได้หลายประเภทอย่างนี้ ส่วนสมุทฺตเลทวิริติของพระอริยบุคคล ตั้งแต่พระโสดาขึ้นไปนั้น เป็นศีลในหลักธรรมชาติ เกิดขึ้นจากหิริโอตตปะทันทิ...”

เข้าพรรษา..พากันตั้งสัจอธิษฐาน

“...ประชาชนญาติโยมก็ให้พากัน ตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ การให้ทาน การรักษาศีล การภาวนา เราจะสัทธิกถณ์บังคับตนข้อใดบ้างในสามเดือนนี้ อย่าให้ผ่านไปเปล่าๆ ไม่เกิดประโยชน์ เช่น ผู้ที่เคยให้ทาน มีขาดบ้างทำบ้างอย่างนี้

เข้าตั้งใจไว้เลย ตั้งสัจอธิฐานไว้ไม่ให้ขาด แม้ไม่ได้ให้ทานวันหนึ่งได้ใส่บาตรองค์เดียวก็ยังดีไม่ขาด นั้น ให้ปักไว้เป็นหลักเป็นเกณฑ์ รักษา ศิลยังงิ เอา รักษา เราจะเป็นผู้รักษาตัวของเรา รักษาศีลก็ศีลเป็นสมบัติของเรา คือรักษาตัวของเรา นั่นแหละ เอาให้ดี ใครมีความหละหลวมอะไร การประพฤติตัวโกโรโกโสให้ดัดลงด้วยธรรม ไม่มีธรรมดัดไม่ได้ละ หนีหาย ต้องเอาธรรมไปดัดสันดานมัน เช่น เคยกินเหล้าเมายาสูรานาอะไร ดัดขาดลงไป ด้วยธรรม อย่างอื่นดัดไม่ได้ละ ถ้าเอาธรรมดัดนี้ขาดสะบั้นไปเลย

ตอนเช้าตอนเย็นการไหว้พระสวดมนต์ไม่ให้ขาด บังคับไว้เลยอย่าให้ขาด มันจะเป็นอะไรก็ให้เป็น อย่างนี้เรียกว่าบังคับตัวเข้าสู่ความดี ไม่บังคับไม่ได้ละ ที่แรกมันฝืนจริงๆ ก็เลสมันเคยตัวมัน มันติดมันดั้นไม่ฝืนขอบเขตไปตามอำเภอใจของตัวเอง .. เรียกว่าปล่อยตัวตลอดตามกิเลส ให้คนจมไปๆ ที่นี้เอาธรรมเข้ารั้งเอาไว้ไม่ให้มันติดมันดั้น ให้รู้จักเวล่ำเวลา ไหว้พระสวดมนต์ นั่งภาวนาในคืนวันหนึ่ง .. บังคับเจ้าของชิ ตั้งแต่บัดนี้ต่อไปกลางคืนเวลาจะนอน เราจะนั่งภาวนาไม่ให้ขาด ในคืนวันหนึ่งๆ อย่างน้อยที่สุด ๕ นาที ขึ้นไป ๑๐ นาที เอาแค่นี้ก่อน ใน ๓ เดือนนี้ให้ได้ ๕ นาทีหรือ ๑๐ นาที บังคับไว้เลยทีเดียว เรียกว่าบังคับตัวเองภาวนา...”

พรปีใหม่

“...พรปีใหม่ปีเก่ามีแต่มืดกับแจ้ง ตัวของเราเองนี่ตัวรับเคราะห์รับกรรม ถ้าทำไม่ดี ให้พยายามปฏิบัติตัวให้ดี จะเรียกว่าพรปีใหม่อยู่กับตัวของเราทุกคน ธรรมท่านสอนอย่างนี้ ท่านไม่สอนให้ตื่นลมตื่นแล้ง ปีนั้นปีนี้ เดือนนั้นเดือนนี้ มันมีแต่มืดกับแจ้ง ตัวของเราได้รับความทุกข์ความทรมาน ไม่มองดูตัวเอง มันเป็นอย่างไร มันพรปีใหม่หรือโทษปีใหม่อยู่กับเรา ให้ดูตัวของเราทุกคน

ส่วนมากพรปีใหม่มีแต่ตื่นกัน ตื่นลมตื่นแล้งกัน ธรรมท่านไม่ตื่น นี่ธรรมนำมาสอน ให้ดูตัวเองนะ ปีใหม่ปีเก่าให้แก้ไขตนเอง วันที่ ๑ มกราคมเป็นปีใหม่แล้ว ไร่เราก็เป็นคนเก่านั่นแหละ ถ้าทำความชั่วก็เผาตัวอย่างเก่านั่นแหละ ถ้าทำดีก็ดีเรื่อยไปๆ ให้พยายามแก้ไขดัดแปลงตนเอง อย่าไปตื่นปีตื่นเดือนยิ่งกว่าดูเจ้าของ...”

หญิง...ผู้คิด “ฆ่าตัวตาย”

คณะหนึ่งขึ้นมาราบองค์หลวงตาที่กุฏิ บทสนทนาเริ่มขึ้นโดยหญิงคนหนึ่ง ได้กล่าวกับท่านถึงความทุกข์ที่กำลังประสบอยู่ และตั้งใจที่จะ “ฆ่าตัวตาย” ตามสามัคคีด้วยหวังว่าจะได้ประสบพบความสุขความสมหวังในโลกหน้า และไม่ทุกข์อย่างที่เป็นอยู่เวลานี้ ความหวังของหญิงผู้นี้จะเป็นดังที่คาดไว้หรือไม่อย่างไร หลวงตาได้เมตตาชี้แนะให้ฟัง ดังนี้

● ฆ่าตัวตาย...หนีทุกข์ได้จริงหรือ ?

หลวงตา ความคิดอยากตายในเวลาเกิดทุกข์ทรมานก็ดี ในเวลาใดๆ ก็ดี ไม่ใช่จะเป็นความคิดที่ถูก และพาให้ผู้คิดได้รับความสุขความสมหวัง แต่เป็นความคิดที่สั่งสมทุกข์เพิ่มให้แก่ตัวและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมเท่านั้น ตามปกติโลก ไม่มีใครคิดอยากตาย แต่เป็นเพราะห้ามไม่ได้ แก้อันใด ก็จำต้องปล่อยไปตามกฎของธรรมชาติ แม้คุณผู้ชายของคุณเองก็ไม่คิดอยากตาย แต่ก็จำต้องยอมเมื่อถึงคราว ส่วนคุณทำไมคิดอยากตาย หรือคุณว่าการตายเป็นของดียิ่งกว่าการมีชีวิตอยู่ ถ้าเช่นนั้นคุณก็ไม่ควรคิดและเป็นทุกข์เพราะการตายแห่งสามิของคุณ เพราะเป็นของดีแล้ว แต่คุณทำไมคิดจนเกิดทุกข์แก่ตนแทบทนไม่ไหว สมมุติว่าลูกชายของคุณก็คิดอยากตาย ลูกหญิงของคุณก็คิดอยากตาย ตลอดคนในบ้านทุกคนก็คิดอยากตาย เพราะคุณเป็นต้นความคิด คุณจะพอใจกับความคิดของคนเหล่านั้นไหม...(ไม่พอใจจะ)

เมื่อเป็นเช่นนั้นคุณทำไมคิดอยากตาย ส่วนคนอื่นไม่อยากให้เขาตาย ถ้าเห็นว่าเป็นของดีก็ควรประกาศให้โลกรับทั่วทั้งกัน เพื่อจะได้พร้อมกันตายเสียให้หมดทั้งแผ่นดิน อย่าให้ยังมีใครเหลือเศษทนทุกข์อยู่กับโลกอันแสนโสมมและทรมานนี้ต่อไป ถ้าเห็นว่าไม่ดีก็ควรงด ไม่ควรคิดเพื่อก่อไฟเผาตนและผู้อื่นให้เดือดร้อนไปด้วย รีบแก้ไขความคิดที่เป็นพิษเป็นภัย ทำให้ให้สบาย คนในบ้านก็จะหลับตาสนิทบ้าง ไม่พะวักพะวน ทั้งกับคนที่ตายไปแล้ว และคนที่กำลังมีชีวิตอยู่ซึ่งกำลังจะพยายามฆ่าตัวตาย คุณเคยเห็นโลกไหนบ้านเมืองใดและคนใดไม่ประสบกับความพลัดพรากจากสิ่งที่รักและพึงใจมาแล้ว ความรักก็เคยรัก รักจนแทบทนไม่ไหว ใจจะขาดในเวลารักนั้นให้ได้เลยก็มี แต่ก็ยังรอดตัวมาได้ เพราะไม่พยายามจะฆ่าตัวตายเพราะความรักเป็นผู้ชักชวน แม้ใจจะรักก็ยอมให้มันรัก เพราะด้านทานไม่ไหว แต่ไม่พยายามฆ่าตัวเหมือนคุณ จะว่าดำหนิ อาจารย์ก็ยอมรับ เพราะคุณคิดและพยายามในสิ่งที่น่าดำหนิ จะฝืนขมไป โลกต้องวินาศ การฆ่าตัวตายไม่มีประโยชน์ นอกจากจะมีโทษซ้ำเติมเข้าอีกเท่านั้น...

● ทำลายตนแล้วผลจะเป็นอย่างไร ?

หลวงตา สำหรับคุณ เวลานี้ยังควรแก้การที่จะแก้ไขดัดแปลงสมบัติอันมีค่าคือตัวของเราให้เหมาะสมแก่ตนและหน้าที่การงาน เพื่อเป็นที่ย่ออุ้นแก่ลูกๆ หลานๆ ตลอดจนคณณะญาติซึ่งคอยพึ่งอาศัยเราอยู่เป็นจำนวนมาก แม้แขนข้างขวาขาดไปคือคุณผู้ชายของคุณจากไป แต่แขนข้างซ้ายยังมีอยู่ คือคุณยังมีชีวิตดำรงอยู่ ลูกๆ หลานๆ ยังจัดว่ามีที่พึ่งอันอบอุ่นอยู่ ก็พอมีทางหายโระบายทุกข์ออกได้บ้าง

หากว่าคุณพยายามฆ่าตัวตายตามสามิไปเสีย ก็เท่ากับทำลายตัวโดยตรง และทำลายลูกหลานวงศ์ให้ไร้ญาติขาดมิตรพลัดที่พึ่งไปด้วย ก็ยังจัดว่าเป็นผู้ทำลายล้างผลาญทั้งของเก่าและของใหม่ ให้ขาดสะบั้นหักแหลกไปตามๆ กัน ต้องจัดว่าคุณสร้างกรรมหนักไว้เพื่อหมุ่ชน แล้วผลจะเป็นอย่างไรบ้าง โปรดคิดดูให้ดี

คัดย่อจากหนังสือ “คำถามคำตอบปัญหาธรรม”
โดยท่านอาจารย์พระมหาบัว ญาณสัมปันโน

อย่าเคียดแค้นจองเวรต่อกัน

ตายแล้วจะไปแบบมืดหรือสว่าง ?

“...เกิดแล้วก็ต้องตายเช่นเดียวกัน ท่านตายไปวันนี้ เราอาจจะตายในวันพรุ่งนี้ได้ ทุกรูปทุกนามที่อยู่ด้วยกันนี้ มีปาชาตัตราอยู่ด้วยกันทุกคน ไม่มีใครที่จะนอกเหนือกว่ากันได้ ที่จะข้ามโลกข้ามสงสารไปโดยไม่มีปาชาตัตราเกิดแล้วต้องตายด้วยกัน

แต่ก่อนที่จะตายนั้น ผู้ที่ตายในทางชั่วก็มี ตายไปด้วยความดีก็มี ตามหลักธรรมท่านกล่าวไว้ถึง ๔ บท มืดมาแล้วมืดไปก็มี ท่านว่า ตมอติมปรายโน **ทั้งมืดมาทั้งมืดไป** เกิดมาก็ไม่รู้ภาษาภาษาอะไร แล้วก็อยู่ไปอย่างนั้นละ เหมือนเปิดเหมือนปิด เหมือนเต่า เหมือนสัตว์ทั้งหลาย ไม่ได้คำนึงถึงศีลถึงทานการกุศลอะไรเลย ตายก็ตายไปแบบนั้น นี่เรียกว่า มืดมาแล้วก็มืดไป **มืดมาแล้วสว่างไป** เบื้องต้นนั้นเรายังไม่รู้ภาษาภาษาอะไร ต่อมาเราได้สดับตรับฟัง ได้อ่านหนังสือหนังสือหรือฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ท่านแนะนำสั่งสอน ก็พอรู้จักบาปรู้จักบุญแล้วบำเพ็ญตนโดยลำดับ เลยกลายเป็นผู้สว่างไป นี่อันหนึ่ง

และ**สว่างมาแล้วมืดไป** นี่ก็หมายถึงเบื้องต้นเราเป็นผู้สนใจประพฤติตัวเป็นคนดี มีศีลมีธรรม ครั้นเวลาจนตัวเข้ามา เรือเลยล่มบาดจอด เขาว่า ภาษามาคีसान ตาบอดบอดเผ่า คือเรือล่มตอนจะจอด ตาบอดตอนแก่ บทเวลาจะตายเลยคว่ำอะไรไม่ได้ คว่ำได้ตั้งแต่หน้าเหลว คือประพฤติตัวเหลวแหลกไปหมด เลยเสียตอนตาย นี่เรียกว่าสว่างมาแล้วมืดไป **สว่างมาแล้วสว่างไปก็เหมือนอย่างพระพุทธเจ้าของเรา** พระองค์ทรงบำเพ็ญพระบารมีมาทุกแห่งทุกมุม มากี่ไม่ทรงประพฤติความเสียหายใดๆ ทั้งนั้น แล้วเสด็จออกทรงผนวชจนได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เมื่อเทียบถึงตัวของเราก็รู้จักภาษาภาษามาตั้งแต่ยังเล็กยังน้อย ประพฤติศีลประพฤติธรรมมาโดยลำดับจนกระทั่งถึงวาระสุดท้าย เป็นคนดีตลอดไป เรียกว่า สว่างมาแล้วก็สว่างไป...”

ด้วยเมตตาธรรมที่ท่านมีต่อคนหลายกลุ่มหลายคนะดังกล่าทำให้คำสอนของท่านจึงมีตั้งแต่ธรรมะที่ลึกซึ้งละเอียดแหลมคม สำหรับผู้มุ่งฝึกฝนจิตตภาวนาเพื่อมุ่งสู่แดนนิพพานโดยเฉพาะ หรือแม้แต่ธรรมะสำหรับเด็ก ผู้กำลังศึกษาเล่าเรียน ผู้มีหน้าที่การงาน ตลอดจนธรรมะสำหรับครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ซึ่งจะได้อรรถาธิบายสำคัญมาแสดงในหัวข้อต่อไป

“...จะเอาความโมโหโทโส เอาความเกลียดความเคียดแค้น ความก่อกรรมก่อเวรไประงับมันนี้ ตั้งกับตั้งกลบก็ไม่มีวันสิ้นสุด มีแต่จะทวีรุนแรงการก่อกรรมก่อเวรแล้วความทุกข์มากขึ้นไป ดังที่ภาษิตเราได้ยกมาแล้ว น ติ เวเรน เวราณี สัมมันตัสสุททาจันถึ ตลอดกาลไหนๆ เวรย่อมไม่ระงับเพราะการก่อกรรมก่อเวร แต่จะทวีรุนแรงยึดเยื้อไปตลอด จนไม่มีฝั่งมีฝายไม่มีต้นมีปลาย แต่เวรนั้นจะระงับด้วยการไม่ก่อกรรมก่อเวร สิ้นสุดยุติกันลงเป็นลำดับจนกระทั่งหมดกรรมหมดเวร ดังที่เรายกตัวอย่างมาเป็นข้อเปรียบเทียบว่า

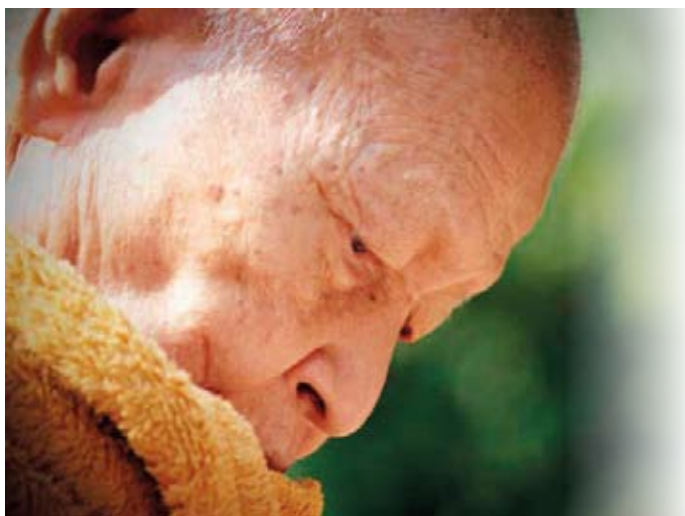
มีหญิงคนหนึ่งมีลูก ผู้หญิงคนนั้นเป็นนางยักษ์กำลังจะกินลูกของผู้หญิงคนนี้ อยู่ สองคนนี้เขาก่อกรรมก่อเวรกันมานาน คราวนี้คนนี้ได้ที คราวนี้คนนั้นได้ที ทั้งสองฝ่ายนี้ได้ทีคนละทิศละทาง มีแต่เรื่องกองทุกข์เฝามาเป็นกับเป็นกลปีนนานขนาดไหน ตั้งแต่เป็นเปิดเป็นปิดเป็นพังพอนเป็นอะไรมาเรื่อยๆ คนนี้กินคนนั้นๆ คนนั้นเป็นเสือ คนนี้เป็นวัว กินกันมาเรื่อย เวลาจะตายมันก่อกรรมก่อเวรเอาไว้ เอา คราวนี้ถึงกินถูก คราวหน้าถูกก่อกรรมถึง แล้วที่นี้คราวหน้าคนนี้ก็ก่อกรรมคนนั้นอยู่นี้เรื่อยมา

พอดีจังหวะที่เวรของเขากกรรมของเขาจะระงับดับลงไปได้ พอดีผู้หญิงคนนั้นกำลังเดินไปพระเชตวัน ไปเจอกับยักษ์นี่คนก่อกรรมก่อเวร พอเห็นก็ปรี๋เข้าไปใส่เลยจะกินลูกคนนี้ คนนี้ไม่มีทางไปก็วิ่งเข้าวัดเชตวัน พอดีพระพุทธรูปเจ้าประทับอยู่ที่นั่น พระองค์ก็โบกมือ มืออะไรกัน ทางนี้ก็วิ่งเข้ามาซุก เหมือนกับว่าหัวอกพระองค์นั้นแหละ เพราะไม่มีที่พึ่งคนเรานะ คนนั้นก็เลยหยุดอยู่นั้น มืออะไรกันว่าฉันนะ นี่เขาจะมากินลูก พระองค์ก็เรียกมาสั่งสอนในเดี๋ยวนั้น นี่พวกเราก่อกรรมก่อเวรกันมานาน ลักเท่าไรแล้ว คราวนี้ก็จะมาก่อกรรมก่อเวรต่อหน้าของเราตาแดด แล้วพระองค์ก็สั่งสอนเรื่องกรรมเรื่องเวรเคยก่อกันมาตั้งแต่เมื่อไร พระองค์ก็ทอดถามหมดเลยเรื่องคนทั้งสองที่ก่อกรรมก่อเวร มีแต่ความทุกข์ทรมานตลอดมา จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

ที่นี้พระองค์ก็ทรงสั่งสอนเรื่องก่อกรรมก่อเวรไม่ใช่ของดี พอสั่งสอนเสร็จแล้วยักษ์นั้นได้สำเร็จพระโสดา เพราะสามารถสำเร็จเป็นพระโสดาได้ นอกจากสัตว์ท่านก็บอกว่าไม่ใช่ฐานะที่จะสำเร็จพระโสดาได้ พอสำเร็จพระโสดาแล้วใครจะรู้ยิ่งกว่าพระพุทธเจ้า ผู้หญิงคนนี้นั้นตัวสั้นเพราะกลัวเขาจะมากินลูก ดีไม่ดีอาจกินแม่ด้วย พอพระองค์รับสั่งเสร็จแล้ว จิตเขาลงได้สำเร็จเป็นพระโสดา พระองค์บอกเอาลูกคนนี้ไปให้เป็นลูกคนนั้น ให้คนนั้นเป็นแม่ ทางนี้ตัวสั้น เอาไปก็เท่ากับมันจะเอาไปบังกลืนในทันทีมันจะไม่เคียวว่าฉันเถอะ เอาไป พระพุทธเจ้ารับสั่ง เอาไปก็อุ้มจากคนนี้ไปยื่นให้แม่คนนั้นหอม แม่คนนี้ก็ตัวสั้นเขาหอมลูกตัวเอง นึกว่าเขาจะาบลูกตัวเอง ตัวสั้นเลย นั่นละตั้งแต่บัดนั้นมาระงับเลยเห็นไหม

เมืองไทยของเรานี้ก็เป็นเมืองของคนมีกิเลส เทียบกันได้กับหญิงสองคนนั้นแหละ อย่ายให้เป็นหญิงสองคนเป็นยักษ์เป็นมารต่อกัน คราวนี้คนนั้นได้ที คราวนี้คนนั้นได้ที ใครได้ทีก็คืออยู่ในนรกด้วยกัน เพราะฉะนั้นจึงให้เปิด ให้นรกพังให้หมดด้วยอรรถด้วยธรรม เป็นความสงบเย็นใจ ยอมรับความผิดความถูกจากกันและกันแล้วบ้านเมืองของเราจะสงบร่มเย็น...”

ส่งเสริมวัดกรรมฐาน

เมตตาไม่ใช่อะไร เมตตานี้
ครอบตลอด เป็นธรรมชาติ
นะ จิตกับเมตตาเหมือนกับว่า
เป็นอันเดียวกัน มันอ่อนนุ่ม
ไปหมด ไม่ได้ถือว่าสูงว่าต่ำ
อะไร มันไปด้วยกัน พร้อม
เลยนะความเมตตาสงสารนี้
นะ ไม่ว่าจะเล่นกับสัตว์
ประเภทใด ความเมตตาอยู่
นั้นนะ ไม่ใช่เล่นแบบโลกๆ
เขาเล่น ..

มันเป็นเหมือนอากาศนี้
นะ ครอบไปหมดเลย อำนาจ

ความเมตตามันเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง คือ เหนือ
เรื่องความคิดจะโกรธจะเคียดจะแค้นให้ใครมัน
ไม่มี อันนั้นมันครอบไว้เสียหมดเลย

ใครจะตำหนิก็ตาม ใครจะชมอะไรก็ตาม
เมตตามันเหนือไปเสียทุกอย่าง เกินกว่าที่จะคิด
เรื่องเหล่านี้ ว่ามันเถอะนะ เรื่องเหล่านี้เป็น
เรื่องขี้หมาไปซะ พูดตรงๆ อย่างนี้ ..

ถ้าจะเทียบอย่างว่า พ่อแม่กับลูกนะ ลูก
มันตัวเล็กๆ มันอดมันอ่อน มันจะกั๊กจะขวน
อะไรก็แล้วแต่ พ่อแม่มีแต่โอ้อ้อ ไซ้ไหมละ
เพราะความรักความเมตตาที่แหละ ในขั้นของ
ปุถุชนก็เป็นอย่างนี้ เมตตาของปุถุชนมันเหนือ
ที่จะไปถึงสิทธิ์สากับเด็กไซ้ไหมละ อันนี้ก็แบบ
เดียวกัน...”

พระช่วยโลกไม่ได้ ใครเล่าจะช่วยได้

ความเมตตาสงสารขององค์หลวงตาที่มี
ต่อโลก ไม่ปรากฏเพียงแค่การเทศนาหรือการ
อบรมสั่งสอนซึ่งเป็นหลักสำคัญที่สุดอย่างเดียว
เท่านั้น ความเมตตาของท่านยังแผ่ขยายไปใน
แง่วัตถุสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค โดยเฉลี่ย
เพื่อแผ่ส่งเคราะห์ช่วยเหลือแบบเจียบๆ อย่าง
ทั่วถึงถึงคนทุกชั้นคนจน คนประสบภัยตามภาค
ต่างๆ โรงพยาบาล โรงเรียน วัดวาอาราม
หน่วยงานราชการ สถานสงเคราะห์ต่างๆ ไป
ตลอด ทั้งถึงแม้กระทั่งสัตว์พิการ ดังนี้

“...เรามีแต่ให้ แต่ให้ตลอด อำนาจความ

องค์หลวงตาให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ
เป็นทานตลอดมาตั้งแต่ตั้งวัดป่าบ้านตาด หาก
คิดมูลค่าต้องเป็นจำนวนหลายๆ หมื่นล้านขึ้น
ไป ความเมตตาของท่านกล่าวไว้ ดังนี้

“ไปดูที่ไหนๆ เราดูจริงๆ ช่วย จริงๆ ..
ถ้าเรายังไม่ตายแล้วเราจะช่วยตลอดไป ไม่ว่า
โรงพยาบาลไหนๆ ช่วยทั้งนั้น โรงร่ำโรงเรียนก็
ปลูกให้เป็นหลังๆ ขาดอุปกรณ์อะไรๆ บ้าง ให้
ให้ ให้ ไม่ว่าแต่โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์
ต่างๆ เราก็คงให้ ”

ด้วยเหตุนี้เอง วัตถุสิ่งของจตุปัจจัย
ไทยทานมากนัก หากพอเพียงกับพระเณรและ
ความจำเป็นในวัดแล้ว ท่านจะหมั่นออกช่วย
โลกอยู่เรื่อยมา ไม่มีส่วนที่ลี้ภัยไว้เพื่อตัวของ

ข้าวสารอาหารสดแห้งของขบฉันที่จัดส่งไปตามวัดป่ากรรมฐาน
เป็นประจำ

ท่านแม่แต่น้อย ดังคำกล่าวของท่านกับพระเถร
ในวัดป่าบ้านตาดตอนหนึ่งว่า

“ไม่ว่าการสงเคราะห์สงหา สิ่งใดที่มีอยู่
ในวัดนี้ไม่ต้องมาขอ บอกว่าเป็นของทุกคน
ผมไม่เคยที่จะสั่งสมอะไรแม้สักชนิดหนึ่งใน
จิตใจเลย พูดตรงๆ อย่างนี้ เพื่อหมู่เพื่อคณะทั้ง
นั้น เราไปด้วยเหตุนี้เองรับหมู่เพื่อน ถ้าพูดถึง
เรื่องรักเรื่องสงวน ก็เหมือนอวัยวะของผมเอง”

องค์หลวงตาท่านเห็นความสำคัญของวัด
กรรมฐานที่มุ่งต่อการปฏิบัติจิตตภาวนาอันเป็น
งานโดยตรงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ด้วย
เหตุนี้ท่านจึงคอยให้กำลังใจออกเดินทางไป
เยี่ยมเยียนยังวัดต่างๆ เพื่อแนะนำทั้งด้านธรรมะ
และสงเคราะห์จัดอุปถัมภ์ไทยทานตามความ

รักษาป่าเขาบริเวณวัดถ้ำพระภูวี่ ด.โสภณ อ.เซกา จ.บึงกาฬ

เหมาะสมและความจำเป็นแก่วัดเหล่านั้น จะได้
ไม่มีข้อกั้ววลในการบำเพ็ญเพียรและจะได้ใช้
เวลาเร่งสร้างสติปัญญาให้กล้าแกร่งจน
สามารถก้าวข้ามทุกข์ภายในใจได้ และนอกจาก
จะส่งเสริมช่วยเหลือวัดปฏิบัติในที่ต่างๆ แล้ว
สิ่งที่ท่านเน้นย้ำเป็นพิเศษอีกประการหนึ่งก็คือ
หัวหน้าวัด ท่านวางหลักปฏิบัติไว้ ดังนี้

“หลักใหญ่หัวหน้าต้องเป็นคนดี พระก็
เป็นพระดี เครื่องครัดในหลักธรรมหลักวินัย
เครื่องครัดต่ออรรถต่อธรรมทุกด้านทุกทาง
เข้มงวดกวดขัน สิ่งใดที่จะเป็นภัยกับวัดกับวานี้
ผู้เป็นหัวหน้าจะต้องโดนก่อนๆ เป็นผู้ระวัง
รักษาทุกด้านทุกทาง เช่นอย่างวัดนี้ก็หลวงตา
เป็นหัวหน้า ตาพระเถรจะมาจับอยู่ที่ตรงนี้
หูพระเถรจะจ้องฟังอยู่ที่ปากเดียว แสดงออกมา
อย่างไรบ้าง กิริยาอาการที่กระทำออกไปมี
ยังงั้บ้าง จิงว่าศึกษา คือหูกฟังสำเหนียกศึกษา
ตาคี่สำเหนียกศึกษา ศึกษาไปด้วยในตัว เรียกว่า
มาอบรมศึกษาจากหัวหน้า

หัวหน้าต้องเป็นแบบเป็นฉบับ หัวหน้า
โกโรโกโสใช้ไม่ได้เลย วัดก็เป็นวัดที่เลว ถ้า
หัวหน้าเลวเสียอย่างเดียววัดเลวหมด ลูกวัดก็
เลวไม่เคารพเลื่อมใสโกโรโกโสหาแบบหาฉบับ
ไม่ได้”

รักษาป่าเขา เพื่อลูกหลานพระกรรมฐาน

คุณค่าของต้นไม้ป่าเขาต่อการบำเพ็ญ
จิตตภาวนา เป็นสิ่งที่องค์ท่านพูดอยู่เสมอๆ ว่า
พระพุทธเจ้าทรงสอนพระให้อยู่ป่า การอยู่ให้
อยู่ด้วยการพิจารณา อยู่แบบอรรถแบบธรรม
ไม่ใช่ไปอยู่ป่าแบบสัตว์ เพราะสถานที่เช่นนี้
เป็นที่ชั้นเอกในการบำเพ็ญเพียร ไม่มีคนไปยุ่ง
กวน วัดที่ท่านให้การช่วยเหลือส่วนใหญ่อิง
พยายามรักษาสภาพที่เป็นธรรมชาติป่าเขา
แหล่งต้นน้ำลำธารไว้ให้มากที่สุด พระเถร

กุลบุตรสุดท้ายภายหลังจะได้มีสถานที่สงบสงัดในการบำเพ็ญเพียร ในเรื่องนี้ท่านเคยกล่าวว่า

“...วัดดงศรีชมพู (ดานวิเวก) เป็นวัดประเภทที่หนึ่ง ภูว่ว ประเภทเอก ไล่เลี่ยกัน วัดดอยธรรมเจดีย์ ภูลังโฆ เป็นประเภทที่หนึ่ง ผาแดง นาคำน้อย เหล่านี้ที่หนึ่งทั้งนั้น อยู่ภาวนาได้ทั่วไป หลบหลักไปหาที่ภาวนาได้สะดวกสบาย .. อยู่ตามเขาในป่าในเขารื่นเรึง มันอาจจะขึ้นกับนิสัยก็ได้ แต่ส่วนมากจะชอบภูเขามากสำหรับพระนะ เป็นป่าเป็นดงก็ขอให้คงภูเขา มันหากมีอะไรแปลกๆ อยู่ นั่นนะ ก็เราเคยเที่ยวมาพอแล้วนี้ .. สงวนไว้แล้วก็ยังที่ที่ชื่อไว้ที่น้ำหนาว (จังหวัดเพชรบูรณ์) นั่นก็เป็นประเภทที่หนึ่งๆ เพราะดงกว้าง ชื่อครอบไว้หมดเลย พระอยู่ ๓ ย่านด้วยกัน...”

คุณค่าของป่าเขามีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนาอย่างมาก ดังนั้นหากพระราชกรณียกิจเข้ามาเกี่ยวข้องกับวัดนั้นๆ โดยไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญ ท่านจะออกหน้าปกป้องวัดเหล่านั้นทันทีด้วยเหตุผลต่อไปนี้

“...ศาสนาจะหมดละนะ ถ้างัดไล่พระออกจากป่าแล้วหมดศาสนา เราบอกตรงๆ อย่างนี้เลย ไม่มีเหลือ พระพุทธเจ้ากับศาสนาพุทธกับป่านี้แยกกันไม่ออก บอกกัน ถ้างัดการจะทรงมรรคทรงผลเห็นผลประโยชน์ของศาสนา

ประจักษ์อยู่แล้วป่าต้องเป็นป่า กับศาสนาต้องเป็นคู่เคียงกันไปแยกกันไม่ออก

องค์ไหนไม่ดีไล่ออก องค์ไหนดีให้อยู่ในป่ามันถึงถูกต้อง จะไล่ออกหมดยังงี้ เพราะ ..ไล่ตะไปเลยนี่นะ มันอดทนไม่ได้ เราเป็นผู้รักษาศาสนาคนหนึ่ง ทำประโยชน์ให้โลกก็เต็มกำลังความสามารถ ยังมาเห็นต่อหน้าต่อตาไม่ได้ นี่เรียกว่าทำลายศาสนาทำลายอย่างนี้เอง บอกชัดๆ เลย

ศาสนานี้จะหมดถ้างัดไล่ไล่พระออกจากป่าแล้วไม่มีเหลือ ตำราไม่มีความหมายเหลืออยู่ในตู้ในหีบ พวกคนนั่นแหละจะไปก่อความทุกข์ความยากลำบากให้ส่วนรวม ว่าอย่างนั้น ศาสนารักษาคณให้อยู่เย็นเป็นสุขยังไม่รู้อยู่หรือ จิตแต่ละดวงๆ ได้รับการอบรมจากศีลจากธรรมแล้วเป็นคนดีมากมายขนาดไหนจากศาสนายังไม่รู้ตัวอยู่หรือ ว่าขนาดนั้นแหละเห็นแต่พุงนั้นซิ ไล่พระออกแล้วไปชนเอาไม้ออกมาจากป่า...”

วัดที่ท่านให้ความช่วยเหลือมักมีสภาพเป็นป่าเป็นเขา บรรยายภาคเื้อต่อความสงบสงัด เช่น วัดที่อยู่ในแถบภูว่ว แถบภูเขาในอำเภอหนองวัวซอ น้ำโสม นายูง นาแห้ว ภูหลวง ภูลังกา น้ำหนาว แนวเทือกเขาภูพาน เขาใหญ่ กาญจนบุรี ราชบุรี ภูเขาในจังหวัดพะเยา

๑

๒

๓

๔

๕

๖

ความเรียบง่าย สงบ สงัด ตามสภาพป่าเขา
ภายในวัดป่ากรรมฐาน

ทางจงกรม คือที่ทำงานของพระ

(๑) พระอาจารย์แบน ธนากโร วัดดอยธรรมเจดีย์ อ.โคกศรีสุพรรณ จ.สกลนคร

(๓) พระอาจารย์ปรีดา (หลวงปู่บุญ) ฉันทกโร วัดป่าดานวิเวก อ.โซ่พิสัย จ.บึงกาฬ

(๕) พระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก วัดป่านาคำน้อย อ.นายูง จ.อุดรธานี

(๒) หลวงปู่ลี กุศลธโร วัดป่าเกษรศีลคุณธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง) อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

(๔) พระอาจารย์เสถียร คุณวโร วัดถ้ำพระภูว่ว อ.เซกา จ.บึงกาฬ

(๖) พระอาจารย์วันชัย วิจิตโต วัดป่าสังฆาราม (ภูลังโฆ) อ. หนองวัวซอ จ.อุดรธานี

เป็นต้น เมื่อมีโอกาสท่านจะนำเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นไปส่งเคราะห์ช่วยเหลือ และพร้อมๆ กันนี้ท่านจะแอบสังเกตอยู่เงียบๆ เพื่อดูข้อวัตรปฏิบัติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพระเถระไปด้วย

ที่ท่านเน้นย้ำคือ ดูว่าสำนักนั้นมีทางจงกรมหรือไม่ มีร่องรอยการเดินจงกรมของพระเถระหรือไม่ เพราะท่านถือว่าทางจงกรมนี้คือที่ทำงานของพระ ทางฆราวาสเขายังมีโต๊ะทำงาน ทางพระเถระก็ต้องมีทางจงกรมเป็นสถานที่ทำงานเช่นกัน ตัวอย่างหนึ่งที่แสดงถึงคำพูดเด็ดขาดของท่านต่อวัดที่ท่านให้การสงเคราะห์และเยี่ยมเยียน ดังนี้

“ไปวัดนั้นวัดนี้ ผู้ที่มีหิริโอตตปปะ ผู้มีศีล มีธรรมประพฤติดัวเป็นคนดี เป็นพระดีเพื่อมรรคเพื่อผลแล้ว เราติดตามแนะนำสั่งสอนดูว่ากล่าว ถ้าแบบเข้าห้อง ไอ.ซี.ยู.แล้วไม่เล่นด้วย ไม่ไปเหยียบจนกระทั่งวัด .. ไม่ไป ไปอะไร เกิดประโยชน์อะไร ไม่ไปเสริม มันหดเข้าตัวน่ะ”

ความจริงจึงในการสงเคราะห์พระเถระผู้มุ่งปฏิบัติธรรมนี้ จะเห็นได้ชัดเจนจากคำสั่งของท่านคราวหนึ่งต่อท่านพระอาจารย์อุทัยเจ้าอาวาสวัดถ้ำพระภูวโนภรณ์ในระยนั้น ใจความว่า

“เรื่องข้าวสารอาหารสดแห้งของขบฉันที่จัดส่งให้อยู่เป็นประจำทุกเดือนนี้ ถ้าไม่เพียงพอให้บอกทันที จะจัดเพิ่มเติมให้ .. สถานที่นี้เป็นที่สงบสงัด เหมาะแก่การบำเพ็ญจิตตภาวนาอยู่มาก หากมีพระเถระผู้ตั้งอกตั้งใจปฏิบัติมาอยู่ด้วยอย่างน้อยเพียงใด ผมจะเป็นผู้รับเลี้ยงเองทั้งหมด แต่ถ้าเป็นพระเถระประเภทหมูขึ้นเขียงคือไม่สนใจต่อการภาวนา ขี้เกียจขี้คร้าน มีแต่กินแล้วนอนนั้น ให้ไล่หนีทันทีเลยนะ”

รักษาป่า ต้นไม้ ต้นน้ำลำธาร

องค์หลวงตามะตาดำช่วยเหลือนิราชภูและฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมหลายแห่ง เช่น ป่าแถบอำเภอนองว้าว อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่ป่าลุ่มน้ำป่าสัก เขตบ้านดงคล้อ บ้านน้ำเที่ยง บ้านสามแยก ตำบลวังขาว อำเภอน้ำหนาว

องค์หลวงตามะตาดำให้วัดป่าดงคล้อเข้าไปฟื้นฟูสภาพป่าที่ถูกทำลาย

สภาพป่าที่ถูกทำลาย

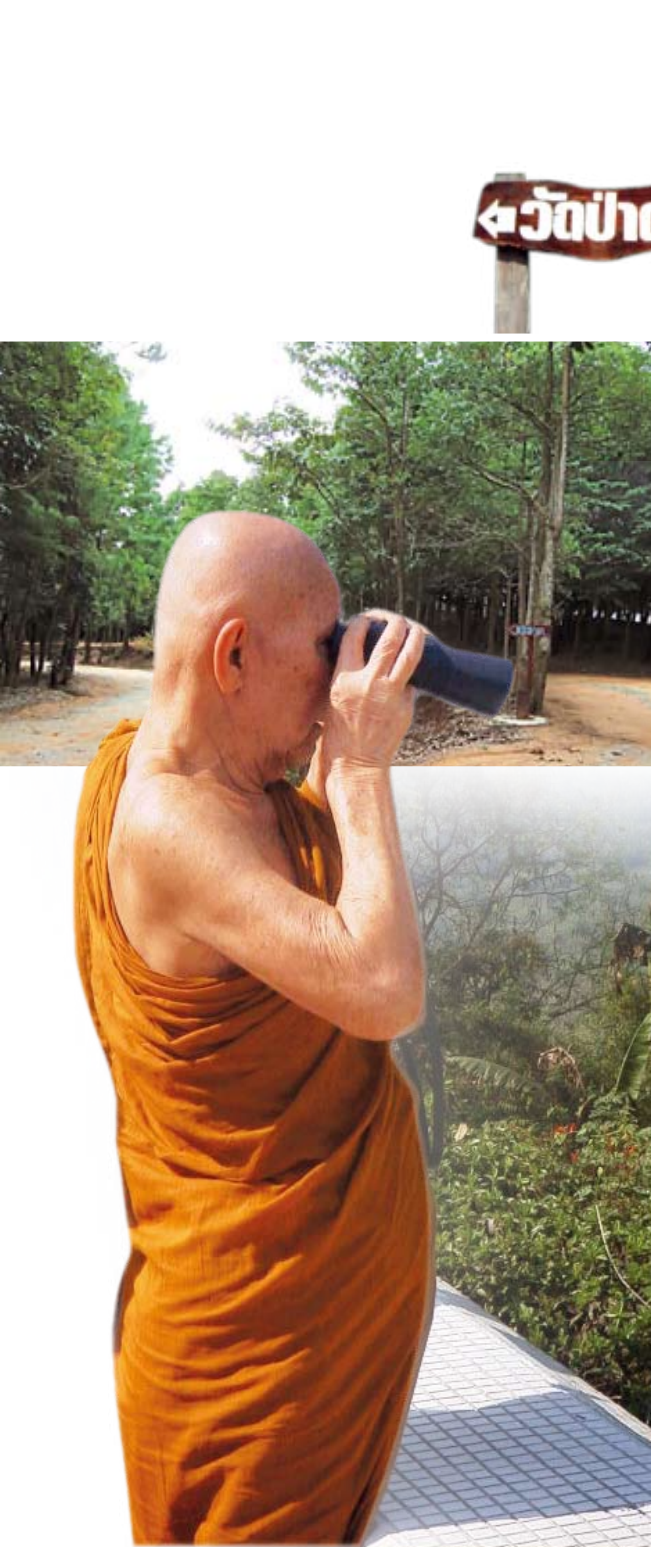
สภาพป่าหลังการฟื้นฟู

แม่น้ำเลย มีต้นน้ำมาจากป่าน้ำหนาว ซึ่งองค์หลวงตามะตาดำฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำนั้นไว้

เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์กั้นแม่น้ำป่าสัก มีต้นกำเนิดมาจากจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งพระกรรมฐาน ท่านเมตตาโปรดดูแลต้นน้ำ

สภาพวัดป่าดงคล้อ อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์

ทหารมาขอประสานงานเกี่ยวข้องกับ ทหาร เป็นผู้มีอำนาจเป็นผู้รักษาได้ เราก็กยกให้ทหาร เป็นผู้รักษาแทนเราไปเลย รู้สึกสะดวกดีทุกอย่าง .. อยากจะปลูกป่าก็เอา ช่วยกันปลูก รักษาตรงไหนๆ ที่มันจะมีความแน่นอนหนามันคง ต่อชาติแล้ว เอาเลย เราก็มอบให้ทางทหารเลย เวลานี้ เราเบาใจมากแล้วเป็นแต่เพียงว่าซื้อ ให้ๆ ให้ทางทหารเป็นผู้ดูแล ..

สงวนป่าเอาไว้สำหรับลูกหลาน ต้นน้ำ ลำธารจะไม่มีเหลือถ้าไม่สงวนป่าเอาไว้ อันนี้ มันอยู่รอบของต้นน้ำลำธารด้วย ซื้อครอบไว้หมด น้ำฝนตกมาจากเขา มันชุ่มเย็น ไหลลงมา แม้แต่แม่น้ำเลยนี่ก็มาจากนั้นนะ แม่น้ำเลย วังสะพุงนี้ มาจากที่เราซื้อครอบไว้ทั้งหมด มีอยู่ ๒-๓ สายแม่น้ำที่ไหลมาจากที่เราซื้อครอบ เอาไว้ ตอนนี้อยู่พักทางโน้นก่อน ทำประโยชน์ อย่างอื่น หมุนไปทางอื่น เรื่องหมุนนี้ไม่ถอย แหละ หมุนไม่หยุด

หมุนเรื่อยๆ ช่วยทางโน้นช่วยทางนี้ จะทำยังไงความทุกข์ความจนไม่โดนใครเข้าก็ดูดี ถ้าโดนเข้าเท่านั้นก็พอแล้ว หายไปเลย ใครจะอยากโดน โดนทุกข์ ไม่มีกินอยู่ได้หรือมนุษย์ เรา จะปลูกของอะไรพืชผลต่างๆ ปลูกไม่ได้ น้ำไม่มี แผ่นดินไม่ขึ้น แห้งผากอย่างนี้ปลูกอะไรก็ไม่ขึ้น ถ้าแผ่นดินมันขึ้นแล้วปลูกมันก็ขึ้น .. ที่น้ำหนาวนั้นเราได้ซื้อที่ให้เป็นพันเป็นหมื่นไร่ นะ ซื้อที่แถวโน้นเพราะที่นั่นเป็นป่าที่สวยงามมาก และเป็นต้นน้ำลำธารอยู่ที่นั่น .. ถ้าหากว่า ไม่ซื้อไว้ทั้งหมด แล้วแห้งแล้งขึ้นมาทันที เรา ห่วงบ้านห่วงเมือง เราทำเอาไว้ให้ลูกๆ หลานๆ ได้ใช้ต่อไป จึงได้ซื้อไว้หมด ...”

จังหวัดเพชรบูรณ์ ยิ่งให้ความสำคัญมากทีเดียว โดยองค์ท่านเมตตาไปดูสภาพพื้นที่ป่าด้วย ตนเอง เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นภูเขาสูงชัน เป็นต้นน้ำลำธารของแม่น้ำสำคัญหลายสาย ได้แก่ น้ำเลย น้ำพอง ฯลฯ ซึ่งสภาพพื้นที่ บริเวณดังกล่าวในขณะนั้น ถูกบุกรุกแผ้วถาง ป่าทำไร่เลื่อนลอย จนสภาพป่าถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง ในเรื่องโครงการน้ำหนาวนี้ท่านให้เหตุผลว่า

“...ที่ดินเวลานี้ (มิถุนายน ๒๕๓๗) ก็ ๑๐ กว่าล้านแล้วที่ซื้อ เนื้อที่ดูเหมือนได้ ๗ พันกว่า ไร่แล้ว หลายแห่ง ทางด้านเพชรบูรณ์ก็มี ที่เราซื้อไว้นี้ ไว้เพื่อชาติบ้านเมืองนะ เราไม่ได้ซื้อโดยลำพังเราเองนะ มันเป็นต้นน้ำลำธาร เช่น ต้นน้ำจังหวัดเลยนี่ที่ผ่านมาทางอำเภอ วังสะพุงนี้แหละ น้ำหมดได้ ๒ แล้งนี้แล้ว ต้นน้ำ มันอยู่ตรงนั้น เราเลยซื้อครอบไว้หมดเลย เวลานี้ก็มีโครงการพระราชดำริประสานงานเข้ามาในเรา เราบอกเอาเลยให้เลย เพราะเราซื้อนี้ ซื้อไว้เพื่อชาติ

หลวงตาบัวไม่มีอำนาจวาสนาอะไรมากนัก วาสนาของพระอำนาจของพระไปเรื่องของพระ ไม่ใช่เป็นเรื่องแบบโลก ที่นี้เมื่อ

พระอาจารย์เฉลิม ธีมมโร พระอาจารย์ชิต ฐิตจิตโต

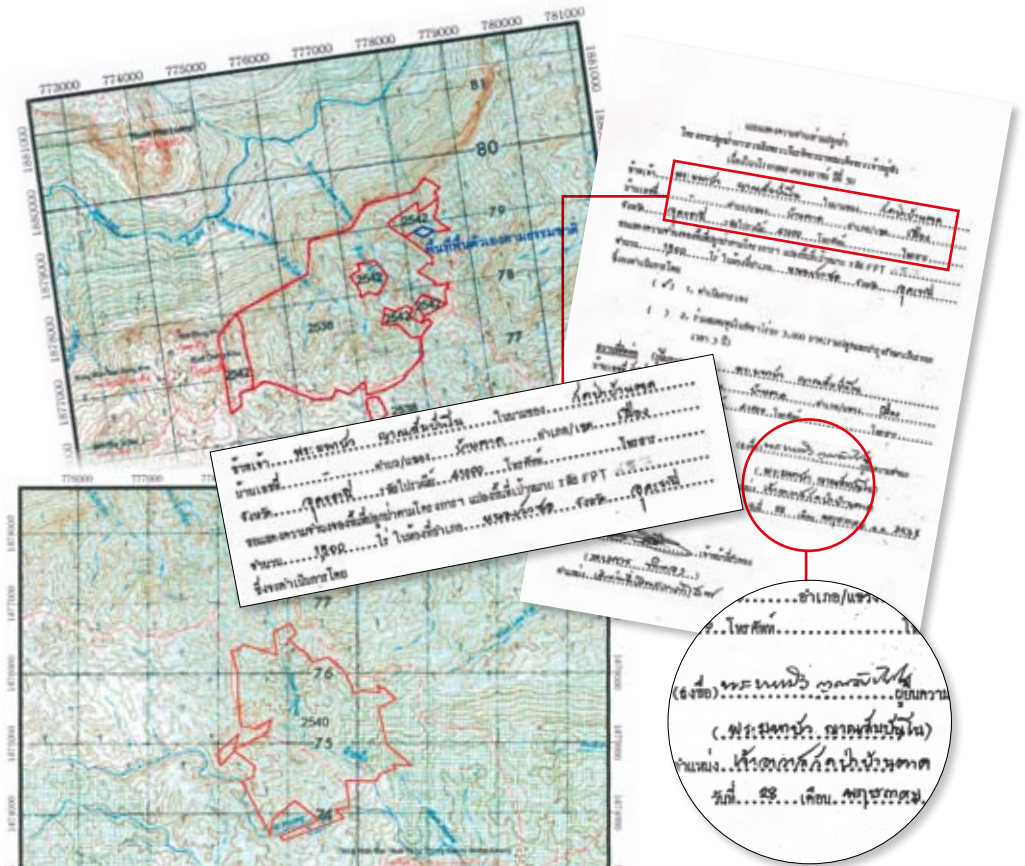
และในขณะที่มีการดำเนินการเรื่องพื้นที่
อยู่นั้น พระอาจารย์ชิตและพระอาจารย์เฉลิม
ก็ได้ดำเนินการสร้างวัดควบคู่กันไปเพื่อรักษาป่า
ได้เต็มที่และเพื่อสืบทอดดำรงรักษาปฏิปทาของ
พระอุตรกรรมฐาน ตามแนวทางขององค์-
หลวงตา โดยพระอาจารย์ชิตได้ดำเนินการ
สร้างวัดป่าดงคล้อขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ ขณะที่
พระอาจารย์เฉลิมเริ่มสร้างวัดป่าบ้านสามแยก
อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ การทำ
หน้าที่ดูแลป่าต้นน้ำลำธารตามความมุ่งหมาย
ขององค์หลวงตาดังจึงประสบผลดีในเวลาต่อมา

สำหรับการรักษาป่าไม้ต้นน้ำลำธารของ
พระกรรมฐานในที่อื่นๆ ก็เช่นกัน ด้วยการรักษา
อย่างจริงจังเพียงไม่กี่ปีเท่านั้น การปลูกป่า
รักษาป่าของพระกรรมฐานที่นั่นก็เห็นผลเป็นที่
ประจักษ์ ป่าไม้มีความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์เป็น
ดงหนาป่าทึบได้โดยเร็ว องค์หลวงตากล่าว
ยืนยันในเรื่องนี้ด้วยองค์ท่านเองเลยว่า

“แล้วป่าไม้เวลานี้เป็นดงหนาแน่นไปหมด
นะ เห็นไหมพระรักษาป่า ให้ป่าไม่รักษาป่า
พวกนี้เป็นเปรตเป็นผี แต่เราไม่ได้ทำหนิทุกจุด
ไปนะ ส่วนมากมีแต่พวกป่าไม้กินไม้ กินไม้ด้วย
เป็นข้าศึกต่อพระกรรมฐานด้วย”

และหากจะกล่าวถึงวัดในพื้นที่ต่างๆ ที่มี
สภาพภูเขาอันเหมาะสมกับการบำเพ็ญธรรมซึ่ง
องค์หลวงตาเคยกล่าวถึงและออกสำรวจ
เยี่ยมเยียนด้วยองค์ท่านเองนั้นมีอยู่จำนวนมาก
กระจัดกระจายไปในที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ขอยก
มาเพียงบางส่วนของท่านเคยกล่าวไว้ ดังนี้

“...ทางภาคอีสานมีภูเขามาก เฉพาะ
จังหวัดเลย เหมาะ ที่ไหนก็มีทำเลที่ภาวนาทาง

แผนที่แสดงพื้นที่แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ป่าสงวนแห่งชาติน้ำหนาวและป่าเตรียมการสงวนหนองน้ำหนาว
จ.เพชรบูรณ์ ซึ่งองค์หลวงตามาตรวจตราให้ดำเนินการปลูกและฟื้นฟูสภาพป่า

ตอนเหนือนะ แต่ทางตอนใต้ไม่ค่อยมี เช่นอย่าง
ไปทางสารคาม ไปทางร้อยเอ็ด ไปทางนูนไม่ค่อย
มีภูเขา ถ้ามาตอนเหนือนี้มีเหมาะ เราเที่ยวทาง
โน้นทางนี้มาก หนองคายก็มี นครพนมก็มีท่าเล
ภาวนา อุดรฯ มี จังหวัดเลย เหล่านี้มีทั้งนั้น

อุดรฯ ก็มีทางด้านตะวันตก อย่างผาแดง ภูสิงห์
ก็เป็นเขตอุดร หรือหนองบัวลำภูก็ไม่ว่า นี่มันก็
เขตเดียวกัน ถ้าไปทางหนองคาย ก็คงศรีษะภู มี
หลายแห่ง สกลนครก็วัดดอยธรรมเจดีย์ เป็นวัด
ใหญ่อยู่ ท่าเลภาวนาสะดวกๆ ส่วนไปทางตอน
ใต้ของภาคอีสานไม่ค่อยสะดวกเหมือนทางตอน
เหนือนะ ..

อย่างโคราช ก็ต้องภูเขาทางสะแกราช
ไปโน้น ห่างมาก ไปทางเขาใหญ่ไปนูน ภูเขา
ทางร้อยเอ็ด สารคาม ไม่ค่อยมี ท่าเลเหมาะๆ
ไม่ค่อยมี เพราะฉะนั้นพระกรรมฐานอยู่ที่ไหน
จึงมักจะอยู่ตามป่าตามเขา ด้วยเหตุนี้เองที่มี
ป่าเขามากๆ จึงมักมีกรรมฐานอยู่ทั่วๆ ไป
อย่างอุดรฯ ก็ไม่น้อยนะ แถวหนองบัวลำภูนั้น
เป็นอันเดียวกัน ต่อกันไปเลยพระเต็มไปหมด
ไปหนองคายไปอะไรท่าเลภาวนาสะดวก...”

บัญชีรายชื่อพื้นที่แปลงปลูกป่าตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐
ที่พ่อแม่ครูอาจารย์องค์หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน ได้เมตตาสงเคราะห์ให้ดำเนินการปลูกและฟื้นฟูสภาพป่า

ลำดับที่	ชื่อผู้จอง	FPT	ปี พ.ศ.	ที่ปลูกบริเวณป่าที่ปลูก	ท้องที่		เนื้อที่ (ไร่)	ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของ
					อำเภอ	จังหวัด		
1	กองกำกับการ ดชด.24 และสโมสรลูกเสืออุดรธานี	33/1	2538	ป่าสงวนแห่งชาติป่านาเยื้อง-น้ำโสม	นาเยื้อง	อุดรธานี	455.00	วัดป่านาแค (โดยพระอาจารย์ศักดิ์)
2	วัดป่าบ้านดาด	35/1	2538-39	ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่ดอน-ปะโค	หนองแสง	อุดรธานี	300.00	วัดถ้ำวงพระจันทร์ (โดยพระอธิการพิพัฒน์ ธรรมวโร)
3	วัดป่าบ้านดาด	36/1	2537	ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่ดอน-ปะโค	หนองแสง	อุดรธานี	300.00	วัดถ้ำวงพระจันทร์ (โดยพระอธิการพิพัฒน์ ธรรมวโร)
4	วัดป่ากุศลโม	41	2547	ป่าสงวนแห่งชาติป่าหมากหญ้า	หนองวัวซอ	อุดรธานี	940.00	วัดป่ากุศลโม (วัดป่าญาณสัมปันโน) โดยพระอาจารย์วันชัย วิจิตโต
5	วัดป่าเกษรศีลคุณดอยธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง)	43	2547	ป่าสงวนแห่งชาติป่าหมากหญ้า	หนองวัวซอ	อุดรธานี	1,000.00	วัดป่าเกษรศีลคุณดอยธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง) โดยหลวงปู่สี กุศลโร
6	วัดป่าเกษรศีลคุณดอยธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง)	45/2	2537	ป่าสงวนแห่งชาติป่าหมากหญ้า	หนองวัวซอ	อุดรธานี	1,034.00	วัดป่าเกษรศีลคุณดอยธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง) โดยหลวงปู่สี กุศลโร
7	วัดป่าบ้านดาด	45/3	2539	ป่าสงวนแห่งชาติป่าหมากหญ้า	หนองวัวซอ	อุดรธานี	900.00	วัดป่าศรีธาถวาย (ถ้ำเต่า) โดยพระอาจารย์บุญมี อัมมโร
8	วัดป่าเกษรศีลคุณดอยธรรมเจดีย์ (ภูผาแดง)	75/1	2541	ป่าสงวนแห่งชาติพื้นที่ดอน-ปะโค	หนองแสง	อุดรธานี	596.65	วัดป่าภูหินร่องก้อ โดยพระอาจารย์สุนทร ฐิติโก
9	ธนาคารแหลมทอง จำกัด (มหาชน)	25/1	2537-39	ป่าสงวนแห่งชาติน้ำหนาวและป่า เตรียมการสงวนป่าหนองน้ำหนาว	น้ำหนาว	เพชรบูรณ์	4,500.00	วัดป่าดงคล้อย โดยพระอาจารย์พิมพ์า จาคจิตโต
10	หลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน	25/2	2537-39	ป่าสงวนแห่งชาติน้ำหนาวและป่า เตรียมการสงวนป่าหนองน้ำหนาว	น้ำหนาว	เพชรบูรณ์	2,730.00	วัดป่าดงคล้อย โดยพระอาจารย์พิมพ์า จาคจิตโต

รับถวายที่ดินสร้างวัดป่า

มีเจ้าศรัทธาประสงค์จะถวายที่ดินแก่องค์หลวงตาสร้างเป็นวัดในที่ต่างๆ เป็นจำนวนไม่น้อย เกือบจะเรียกได้ว่าแทบจะทุกจังหวัดในประเทศไทย และยังมีในต่างประเทศอีกหลายแห่งด้วย แต่โดยมากองค์ท่านมักจะปฏิเสธด้วยเหตุผลต่อไปนี้

“การที่คนถวายที่เป็นวัดๆ ให้เรามากต่อมากนะ .. ภาคเหนือก็มี ภาคตะวันออกก็มีที่เขากวายเป็นวัด เราไม่รับ เพราะหาตัวไม่ได้ หาตัวที่จะมาปกครองวัดไม่ได้ สำคัญมากนะ เราจึงไม่ค่อยรับ ใครถวายที่ไหนๆ ก็รับไม่ได้ เห็นใจสำหรับผู้ถวาย แต่ที่จะรับมานี้ต้องเป็นภาระของเรา ผู้ถวายก็เพื่อเป็นมงคล ผู้รับไว้ทำให้เสียมงคลของผู้ถวายใช้ไม่ได้ .. เป็นแต่เพียงว่าเรารับไม่ได้”

เมื่อเหตุผลความจำเป็นเพียงพอประกอบกับมีผู้รับผิดชอบดูแลให้ ท่านจึงยอมรับได้ ดังนี้
“...การรับที่ที่เขาถวายเป็นวัดแต่ละแห่งๆ

พระสาธุการ... ครั้งพุทธกาล

พระเรวัตตะ

“...พระเรวัตตะเป็นน้องพระสารีบุตร ท่านก็มีฤทธิ์เดชอีกทางหนึ่งของท่าน ท่านไม่ก่อไม่สร้าง ท่านอยู่ในป่าในเขาโดยหลักธรรมชาติสะดวกสบายตามอัธยาศัยของท่านเรื่อยมา แต่เวลาพระพุทธเจ้าเสด็จเข้าป่านั้น ท่านก็เผลอมีขึ้น หูหรรพฟูฟ่ายให้สมพระเกียรติพระพุทธเจ้า ..

ท่านไม่เคยก่อเคยสร้างอะไร เขาสร้างเมืองยังไม่ใหญ่โตยิ่งกว่าท่านสร้างวัด ไม่หุหรรพฟูฟ่ายเหมือนนี้ คราวนี้มีหลวงตาองค์หนึ่งยกโทษพระเรวัตตะ พอพระพุทธเจ้าเสด็จออกมาแล้ว พระเรวัตตะก็คลายฤทธิ์ ที่นี้ พอคลายฤทธิ์แล้วก็กลับเป็นดงคืนโดยหลักธรรมชาติ พระหลวงตาองค์นั้นลืมนมกรก (ที่กรองน้ำ) จึงกลับคืนไปทีเดิม ก็ไม่ทราบว่าการกรองน้ำอยู่ที่ไหนๆ เพราะกลายเป็นป่าเป็นรกไปหมด เลยต้องไปถามพระ

‘ลืมนมกรกกรองน้ำไว้ที่อยู่ที่ไหน ที่กรองน้ำอยู่ที่ไหนๆ’

‘นั่นอยู่ที่นั่น’ (จากเดิมที่เป็นวัดใหญ่โตที่นี่) มันมีแต่ป่าแล้ว มองมาเห็นที่กรองน้ำแขวนอยู่บนต้นไม้ในป่า (ไม่มีสภาพวัดใหญ่โตอีก) .. นี่พูดถึงเรื่องฤทธาศักดานุภาพวาสนาบาปมีไม่เหมือนกัน...”

โห ต้องคิดมากนะ คือการจะรับวัดไหนๆ รับไม่ได้ง่ายๆ นะ คือเราไม่รับแบบสุมสี่สุมห้า คนถวายที่เป็นวัดมากต่อมากเรารับไม่ได้ คือรับแบบชุ่ยๆ ปล่อยไปอย่างนั้นไม่ได้สำหรับเรา เมื่อรับตรงไหนต้องปักติดๆ เลย พอรับแล้วก็ต้องมีคนมาอยู่ ก็มีเท่านั้นละที่เราสร้างวัด (ในระยะแรก) รับที่สร้างวัดก็มีกุริทัตฯ กับวัดป่าหลวงตาบัว เมืองกาญจน์ฯ วัดป่าหลวงตาบัวดีทางหนึ่ง ท่านจันทร์พอเข้ากันได้กับเราก็คือเมตตาสัตว์ เราเมตตาสัตว์อยู่แล้ว ..

วัดกุริทัตตปฏิปทาราม จังหวัดปทุมธานี นี่ เราเคยมาค้างอยู่ ทางศรัทธาเขาก็ถวายวัดนี้ให้เรา เราก็มาพิจารณา แถ่นี่เป็นยังงี้ๆ ตกกลางก็เลยรับเขา รับแล้วก็ต้องหาผู้มาอยู่ หาตัวตั้งตัวตีเสียก่อน พอได้**อาจารย์เจื้อย** ตอนนั้นท่านยังไม่มีที่พัก ท่านกำลังเที่ยวกรรมฐาน ท่านยังไม่มีที่พักที่อยู่เป็นหลักเกณฑ์สมเป็นพระผู้ใหญ่ เราก็เลยนิมนต์ท่านมา เล่าเหตุผลให้ท่านฟังทุกอย่างในวัดนี้ ที่เรารับไว้แล้วมองหาใครก็ไม่เห็น ก็เห็นแต่ท่านนี่แหละให้มาอยู่แถวนี้พอเป็นหลักเป็นเกณฑ์บ้าง เลยนิมนต์ท่านให้รับเป็นเจ้าของาวาสวัดนี้ ท่านก็รับให้ ท่านก็มาให้ทันที เราก็เลยได้รับเขาเพื่ออันนี้ จึงปลดเปลื้องภาระของเราไป อย่างนั้นนะ รับที่ไหนต้องเป็นผู้รับผิดชอบทุกอย่าง ถึงถูกไม่ไช่รับสุมสี่สุมห้า โอ้ย อย่างนั้นไม่เอา นี่ละวัดปทุมธานีกับวัดเสือนี่ เราเป็นผู้รับให้ ก็ต้องหาคนมาอยู่ ทุกสิ่งทุกอย่าง เรามีเหตุผล ไม่ได้ทำสุมสี่สุมห้า ทำแบบทำตะๆ โอ้ย อย่างนั้นไม่เอา ..

อาจารย์เจื้อยมีคุณต่อเรามาก เราลืมนะเมื่อไร ไม่ลืมนะ เป็นอยู่ลึกๆ ไม่ลืมนะ .. พอทราบว่าเราไปจำพรรษา ไปวัดสถานีสกลนคร ทางสามแยกพลี้นั้นแหละ เพราะเราตั้งวัดที่นั่นแห่งหนึ่งเริ่มแรกไปตั้งวัดที่นั่น นี่ก็อาจารย์เจื้อยนะเป็นผู้สร้างให้ .. มากขึ้นอยู่เลย จึงว่าอาจารย์เจื้อยมีบุญคุณต่อเราไม่น้อย แต่ท่านนิสยตรงไปตรงมา บอกว่าพระทั่วประเทศไทย ท่านพูดอย่างตรงไปตรงมา

‘**พระที่มาอยู่บนหัวใจผมมีสององค์ องค์หนึ่งท่านอาจารย์มั่น องค์ที่สองก็ท่านอาจารย์นอคนั้นผมไม่ลงใคร่ง่ายๆ**’

ที่นี้ก็เรานะนิมนต์ท่านให้มาอยู่ ท่านก็รับให้นะ จนท่านมาเสียที่นั่น คือเรามองดูที่นี้มันว่างเปล่า พระกรรมฐานไม่มีเลยจะทำใจ เขาถวายที่ให้เรา เราก็มาพิจารณาแล้วก็คิดเห็นแต่อาจารย์เจื้อย ตอนนั้นอาจารย์เจื้อยท่านยังเที่ยวที่นั่นที่นี้ ท่านยังไม่มีหลักมีแหล่งพอไปหาท่านก็เลยเล่าเรื่องให้ท่านฟัง ท่านก็มาดู เล่าเรื่องให้ท่านฟังเรียบร้อยแล้ว อยากให้ท่านมาเป็นสมภารแถวนี้ มันอยู่ในย่านพอดิวงกรรมฐานเรา ท่านก็รับให้ทันที นั่นละจึงได้เป็นวัดป่ากุริทัตตปฏิปทาราม ปทุมธานี อาจารย์เจื้อยรับภาระให้เรา ..

อย่าง**วัดเสื่อ** (วัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน) นี่ก็**ท่านจันทร์** เป็นพระวัดป่าบ้านตาดเป็นคนคล่องด้าน สมุทราการ อยู่ที่นี่ (วัดป่าบ้านตาด อุดรธานี) หลายปี ออกจากนี้ไปก็ไปเที่ยวทางทองผาภูมิ (วัดเดิมของท่าน คือวัดป่าถ้ำภูเตย กาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๒๘) เราก็คอยฟังเสียง แล้วพอติเขาก็มาถวายที่นั่น (พ.ศ. ๒๕๓๗) ที่เป็นวัดเสื่ออยู่ทุกวันนี้ ก็เลยเอาท่านมาปรึกษา ดู ท่านก็พอใจรับให้ เราจึง

วัดป่ากุริทัตตปฏิปทาราม อ.สามโคก จ.ปทุมธานี

ได้รับวัดนี้แล้วมอบวัดนี้ให้ท่านจันทร์ เลยกลายเป็นวัดเสื่อไปเลย มีแต่เสื่อเต็มวัด เนื้อที่ก็กว้างอยู่ เราก็พิจารณาดูย่านกรรมฐานภาวนา เห็นว่าที่นั่นว่างมากไม่ค่อยมีพระกรรมฐานไปอยู่ พระวัดท่านก็มีผู้ดูแลรักษาดีอยู่ ว่าอย่างนั้น เราก็เลยปรึกษาหารือพร้อมกับการนิมนต์ท่านมาอยู่ที่นี่ จึงได้เป็นวัดเสื่อขึ้นมาเรื่องราวเป็นอย่างนั้น แถ่นี่มีป่าดีจริงๆ แล้วก็มีวัดกรรมฐานตั้งอยู่เป็นย่านๆ ไป เริ่มตั้งแต่วัดเสื่อนี้ไป

คือใครจะถวายที่ที่ไหนก็ตาม เราไม่ได้รับสุมสี่สุมห้า เพราะรับเพื่อประโยชน์แก่ชาติ ศาสนาจริงๆ รับที่ไหนแล้วต้องเป็นภาระหนัก ไม่ได้รับทิ้งๆ ขว้างๆ อะไร ก็เลยรับ .. สัตว์ทุก

หลวงปู่เจื้อย จุนโท

ท่านพ่อเฟื่อง โชติโก

ท่านอาจารย์แบน ธนากโร

องค์หลวงตาระลึกคุณของหลวงปู่เจื้อยที่สร้างวัดให้จำพรรษาที่จำนบุรี พร้อมกล่าวถึงศิษย์สายหลวงปู่มั่นที่เป็นชาวจำนบุรีว่า “พระที่จำนบุรีที่เป็นลูกศิษย์ผู้ใหญ่ของหลวงปู่มั่นนี่ก็อาจารย์เจื้อย อาจารย์เฟื่องนะ จากนั้นก็รองลำดับลำดับกันลงมาจนกระทั่งถึงท่านแบนท่านอะไร ท่านแบนนี่ก็ลูกศิษย์ท่านอาจารย์กงมา เรื่อยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ทางจำนบุรีก็กับทางภาคนี้จึงเข้ากันตลอดเวลา ด้วยอำนาจของครูบาอาจารย์ประสานเข้าหากัน”

พระประธานประดิษฐาน
ในศาลาพระอุโบสถ

ศาลาพระอุโบสถ “ศาลาเมตตาท่านเจ้าคุณมหาบัว ญาณสัมปันโน ๘๔ ปี”
(อาคารประดิษฐานพระพุทธรูปกาญจนภิเษก)
วัดป่าหลวงตาบัว อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

โครงการพุทธอุทยาน (ปลูกป่า) ที่วัดป่าหลวงตาบัว
เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๐

ต้นโพธิ์

องค์หลวงตาเมตตาเยี่ยมวัดป่าหลวงตาบัว
เป็นครั้งแรก และได้ปลูกต้นโพธิ์ เมื่อวันที่
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘

องค์หลวงตาฯ กล่าวว่า... “เราต้องคิดเสียก่อนนะ
การจะปลูกต้นโพธิ์ที่ตรงไหน ต้นโพธิ์เป็นต้นไม้ที่สำคัญ
เวลาปลูกแล้วจะไปแตะต้องโยกย้ายอะไรลำบากนะ ประ-
หนึ่งว่า องค์ศาสนาอยู่ที่นั่น เพราะฉะนั้นชาวพุทธเราเมื่อ
เวลาทำอะไรๆ ก็ตามไปเจอต้นโพธิ์แล้วต้องหลีกเลี่ยงกัน
ไม่มีใครกล้าทำลายคือ องค์ศาสนาตรัสรู้ที่ต้นโพธิ์ จึงเป็น
นิมิตตรกนามอันหนึ่ง เป็นมงคลอย่างยิ่งที่เป็นคู่เคียง
ของศาสนา คือ “ต้นโพธิ์”

ชาวพุทธเราจึงไม่กล้าอาจเอื้อม ที่จะตั้งใจไปทำงานนี้
ยังไม่เคยเห็นมีรายไหนนะ แม้แต่ทางหลวงราชการจริงจริง
เขาไถถนนไปถึงนั้น เขาก็หลบก็หลีกเลี่ยงอยู่อย่างนั้น ต้นไม้ต้น
นั้น สุดท้ายให้เครื่องมือค่อยๆ ทยอยๆ ไถทำลายเองไม่ให้เป็น
เจตนา ไม่ให้เป็นการแกล้งทำนะ มันเป็นอย่างนั้น”

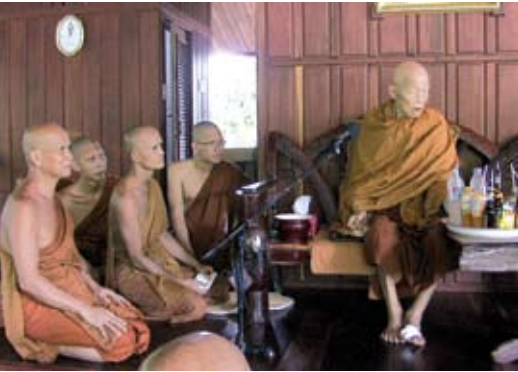
ประเภทเต็มอยู่ในวัดนั้นนะ อันนี้มันก็ขึ้นอยู่กับ
นิสัยวาสนาเหมือนกัน ท่านจันทร์ท่านบวชมา
ท่านก็ได้บวชมาหาสัตว์หาเลื้ออย่างนั้นนะ
ท่านบวชมาหาอรรถหาธรรม เข้าเสาะแสวงหา
ครูอาจารย์หาแต่อาจารย์สำคัญๆ เช่นอย่างมา
อยู่วัดป่าบ้านดาด

ส่วนวัดป่าบ้านดาดจะสำคัญหรือไม่สำคัญ
อะไรบ้างก็แล้วแต่เถอะ ท่านมาอยู่นี่หลายปี
ห้าหกปีหรือไง ทุกอย่างไม่มีที่ต้องติ การ
ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมหลักวินัยเรียบ
เลย จึงได้ไปอยู่ทางนั้น เขาถวายที่ก็เห็นว่าที่
นั้นว่าง พระกรรมฐานไม่ค่อยมีก็พอดีได้โอกาส
ที่ท่านจันทร์อยู่แถวนั้น ท่านจันทร์มาหาก็เลย
ปรึกษาหารือพร้อมๆ กับมอบวัดให้ ท่านก็พอใจ
รับ ตั้งแต่นั้นมาจึงเป็นวัดเสือ วัดป่าหลวงตาบัว
เขาเขียนไว้ข้างทาง วัดป่าหลวงตามหาบัว ..

พอดีเขาถวายที่นี้ เมื่อถวายที่นี้ เราก็
คำนึงคำนวณพิจารณาถึงสถานที่บำเพ็ญของ
พระ ประโยชน์ที่จะได้จากการบำเพ็ญของพระ
สถานที่เหล่านี้มันห่างไกล ดูไม่ค่อยมีพระ-
กรรมฐานที่ตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติอรรถธรรมจริงๆ
มาอยู่ในแถวนี้ เราเลยรับที่นี้ให้ ตามเจ้าของ
เขามาถวายเรา คือตามปกติแล้ว เขาถวายที่นี้
มากต่อมากนะ ถวายเรา วัดกรรมฐานนี้ การ
สร้างวัดนี้รู้สึกสร้างง่ายมาก แต่อาจจะเป็นราย
บุคคล บางอาจารย์ก็ได้นะ แต่สำหรับเรานี้มาก
จริงๆ เราไม่ได้รับนะ เราได้รับไหนเราต้องเป็น
ภาระ นี่มีเหตุผลทั้งนั้นนะ ...”

และเพราะเหตุที่องค์หลวงตาชอบรับที่
ดินสร้างวัดขึ้นนี้ ทำให้วัดทั้งสองกลายเป็น
สถานที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา นั่นคือ
วัดป่าภูกิริยาที่ตปฐิปทารามปัจจุบันกลายเป็นที่
ประดิษฐานภูกิริยาที่ตปฐิปทาราม ซึ่งบรรจุพระบรม
สารีริกธาตุ และพระทันตธาตุของหลวงปู่มั่น
ภูกิริยาที่ตปฐิปทารามใหญ่ฝ่ายวิปัสสนากรรมฐาน
และวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน กาญจนบุรี
กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งการเมตตาสงเคราะห์
สัตว์ที่มีชื่อเสียงไปทั่วโลก ชักนำให้ชาวต่างชาติ
ต่างศาสนาเห็นถึงความอัศจรรย์ของธรรมและ
เกิดความสนใจในพระพุทธศาสนามากขึ้นตาม
ลำดับ

เมตตาเยี่ยมวัดชัยมงคล อ.บ้านแพ้ว จ.นครพนม

พระธรรมเจดีย์ (จุม พันธุโล)

พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ วัดโพธิสมภรณ์ อ.เมือง จ.อุดรธานี

เยี่ยมเยียนให้กำลังใจวัดต่างๆ

นอกจากองค์หลวงตาจะส่งเสริมวัดปฏิบัติในสถานที่ต่างๆ แล้ว สำหรับวัดในเมืองเช่น วัดโพธิสมภรณ์ ในจังหวัดอุดรธานี ท่านก็ยังคอยให้ความช่วยเหลือด้านจิตปัจจัยไทยทานแก่วัดนี้เป็นประจำทุกเดือนตลอดมาหลายสิบปีไม่เคยขาดตกบกพร่องเลย เพราะเป็นวัดที่เกี่ยวข้องกับเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์พระอุปัชฌาย์อาจารย์ของท่าน

“...สำหรับวัดโพธิ์ฯ นี้เราช่วยมาเป็นประจำ ตั้งแต่ท่านเจ้าคุณอุปัชฌาย์ยังมีชีวิตอยู่ เราช่วยมาตั้งแต่โน้นเรื่อยมา เมรุวัดโพธิ์ฯ ก็ใคร่ ดูซิเมรุวัดโพธิ์ฯ เพราะท่านสั่งไว้ว่า

‘เป็นห่วงบรรดาประชาชนทางอุดรเรา เวลาตายแล้วจะไม่มีที่เผาศพกัน ทีนี้เวลาเราตายนี้ ให้พากันสร้างเมรุ สร้างเมรุเผารเราเป็นองค์แรก จากนั้นแล้วก็ได้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวอุดรเราทุกๆ ไปต่อไป’

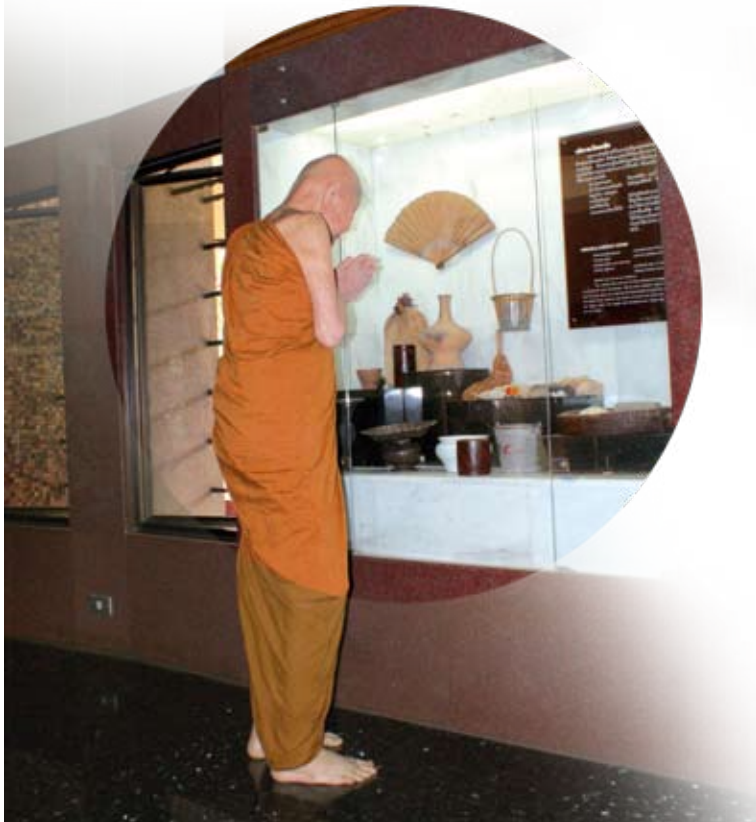
ท่านก็พูดตรงไปตรงมา ท่านพูดมันก็ฝังใจเราละซิ คือท่านเป็นห่วงประชาชนอุดรฯ เพราะฉะนั้นจึงถือท่านเป็นต้นเหตุ เวลาท่านล่วงไปนี้ให้สร้างเมรุเผาศพท่านเป็นศพแรกเลย ต่อไปจะได้เป็นประโยชน์ทุกๆ ไป เพราะฉะนั้นเวลาท่านเสียไปแล้วจึงต้องได้ชวนขวายนะคะ แต่ก่อนก็ไม่แพง แค่ ๕ แสน ว่ากันที่แรก ๓ แสน ครั้นเวลาเอาจริงๆ มัน ๕ แสนเมรุที่วัดโพธิ์ฯ นี้ก็ช่วยมาอย่างนั้น เรียกว่าเราเป็นพื้นเลยเที่ยว

ขาดเหลือเท่าไรเราหามาให้หมด เพราะเราบอกเราจะช่วย

เบื้องต้นท่านก็เป็นอุปัชฌาย์ของเรา จากนั้นมาก็เป็นประโยชน์มาถึงทุกวันนี้ เมรุดูเหมือนเราได้สร้างจริงๆ ก็มีบ้านแพ่งแห่งหนึ่งที่วัดโพธิ์ฯ นี้แห่งหนึ่ง นอกนั้นก็สร้างเล็กๆ น้อยๆ ที่บ้านตาดนี้ เมรุบ้านตาดแห่งหนึ่งเท่านั้น นอกนั้นดูไม่ปรากฏที่ไหนเมรุนะ ก็มีที่วัดโพธิ์ฯ นี้เราช่วยเต็มที่เลยไม่ใช่ธรรมดา ก็รู้สึกว่าเป็นที่พอใจภูมิใจ ไม่เคยขาดตกบกพร่องได้ผิงๆ พอเลยเที่ยว ไม่บกพร่องนะวัดโพธิ์ฯ

ส่วนบ้านแพ่งนั้นเราให้ปู่เดียวพอเลย อันนี้ทำให้ที่เมรุวัดโพธิ์ฯ หาให้ๆ ก็เรียบร้อย บ้านตาดก็ทำให้เขาเสียอันหนึ่ง สงสารนี้ก็ดลยสั่งให้ทำ อันนี้ขนาดกลาง รวมแล้ว ๖ แสน ทั้งโรงสวดโรงอะไรให้หมด เรียกว่าร้อยเปอร์เซ็นต์ เมรุให้หมด โรงสวดอะไรๆ ให้หมด...”

อีกวัดหนึ่งคือ วัดป่าสุทธาวาส ในตัวจังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นสถานที่ประชุมเพลิงและเป็นທີ່ประดิษฐานรูปหล่อของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ผู้มีพระคุณสูงสุด ท่านก็หาโอกาสเข้ากราบไหว้รูปสมมุติของท่านอาจารย์มันตลอดมาไม่เคยลืมเลือนแต่อย่างใดเลย โดยเฉพาะในช่วงสุดท้ายของชีวิตยังเดินทางไปกราบหลวงปู่มั่นมากครั้งยิ่งขึ้นอีก และทุกครั้งที่ได้ไป ท่านจะนำจิตปัจจัยไทยทานต่างๆ ไปส่งเคราะห์ช่วย

พิพิธภัณฑ์หลวงปู่มัน
ที่วัดป่าสุทธาวาส อ.เมือง จ.สกลนคร

เหลือวัดด้วยทุกคราว คุณธรรมดังกล่าวของท่านทำให้ลูกศิษย์ลูกหาทั่วประเทศต่างรู้สึกซาบซึ้งประทับใจในแบบฉบับอันงดงามด้วยกตัญญูทศเวทิตาคุณต่อผู้มีพระคุณ

สำหรับวัดอื่นๆ ที่ท่านให้การช่วยเหลือและไปแวะเยี่ยมเยียนเป็นระยะๆ ก็มีอีกจำนวนไม่น้อย เช่น สร้างกำแพงให้วัดป่านาคำน้อย จังหวัดอุดรธานี แวะไปเยี่ยมพระอาจารย์เมืองพลวฑิโธ และซื้อที่ดินในส่วนที่เว้าแหว่งเพิ่มเติมให้สมบูรณบริเวณหน้าวัดป่ามณีมาวาส จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๒ สร้างกำแพงวัดให้วัดสาขาหลวงปู่สังวาลย์ เขมโก ทางประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น สำหรับวัดที่สร้างให้ครบสมบูรณก็มีวัดปากกระตอน จังหวัดอุดรธานี ที่ซื้อที่ดิน สร้างกำแพงและศาลาให้ นอกจากนี้ยังเมตตาห่วยโยสัตรในวัดอีกด้วย ดังนี้

“...วัดกกระตอน เราสร้างให้เป็นร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ที่สร้างวัดก็ซื้อให้ กำแพงวัดก็ทำให้ ศาลาใหญ่ของวัดก็ทำให้ สามกษัตริย์นี้

หนักมากไม่ใช่เล่น สระสำหรับนกเปิดน้ำเราก้ให้สระหนึ่ง แต่ไม่ค่อยมานะ มาชั่วระยะ คือตั้งใจทำสระไว้สำหรับนกเปิดน้ำ มันชอบวัด ถ้ามีวัดอยู่ที่ไหนนกนี้จะไปเลยละ เขาเคยอาศัยอยู่กับวัด นี่ไม่ค่อยมี ถ้าหากมีนกเปิดน้ำมากขึ้น เราอาจขยายสระนี้ออกไปอีกทางทิศเหนือ ดูเหมือน ๔ ไร่ นะ สระนี้ ๔ ไร่ ขอบนอกเข้ามา รวมแล้ว ๔ ไร่ เป็นตัวสระจริงๆ ก็คงไม่ถึง ๔ ไร่ เพราะเป็นคุสระมหตรอบอยู่ในวง ๔ ไร่ หากว่ามีนกเปิดน้ำมามาก เราจะให้เขาขุดเบิกออกไปอีกทางด้านทิศเหนือ แต่ไม่ค่อยมีสังเกตดู คือนกเปิดกับพระเขารู้ได้ดี อยู่ที่ไหนเห็นจิวรตากอยู่ที่นี่เขาจะร่อนลงดูว่ามีน้ำท่าใหม่ เขาเคยอาศัยวัด

อย่างวัดนาคำน้อยก็เหมือนกัน เวลานี้มีอยู่ประมาณสักสี่ห้าร้อยตัว พวกนี้นั้นเป็นครอบครัวใหญ่แล้ว มีลูกมีเต้าอยู่นั้นเลยไม่ไปกับเขา พวกจรมานี้เขาว่ามาจากไซบีเรีย หน้าหนาวเขาหลบหนาวทางโน้นมาอยู่ทางนี้ พอสิ้นหน้าหนาวแล้วเขาก็กลับไป แต่พวกที่อยู่ดั้งเดิม

นี้มีลูกมีเต้าอยู่นี้หมดเลย ไม่ไปพวกนี้ เวลานี้รวมแล้วประมาณสักสี่ห้าร้อย เป็นปกตินะ ถ้าหน้าหนาวมากขึ้นอีกเป็นพัน เราก้ทำสระใหญ่ให้เขา ในนั้นมีอยู่ ๓ สระ ใหญ่ทั้งนั้น ขุดลอกหมดไปล้านกว่าเฉพาะสระ ก็ทำให้พวกนกเปิดพวกปลา วัดนี้จึงเพาะสัตรได้เยอะนะ พวกปลาก็เยอะ ผ่านไปมาได้ในสระ แต่สระใหญ่นั้นไม่มีน้ำผ่านเข้า มีแต่ปลาอยู่ดั้งเดิม อีกสองสระดูว่ามีน้ำผ่าน ทั้งแล้งทั้งฝนมีน้ำไหลอยู่ตลอด ปลาอยู่ข้างในก็ออกไปข้างนอก

นี่เป็นแหล่งเพาะปลาได้ดีสระวัดนาคำน้อยนะ ปลามีมาก นกเปิดน้ำมีมาก ลิงมีมาก หมูมาก พวกแก้มี่ประมาณหกเจ็ดตัวเอาจากที่อื่นมาปล่อย เพราะนั่นเป็นทำเลที่เหมาะกับสัตรป่า เนื้อที่ตั้งพันกว่าไร่มีัง เราก้ทำกำแพงรอบหมดเลย จึงปลอดภัยสำหรับสัตรและสมบัติภายในวัด ถามว่าเคยมีคนมารุกลักไหม ว่าไม่เคย นั่นละเราทำไว้ อย่างนั้นละเหตุผลพึ่งเอาชื่อกำแพงนั้นสำหรับรักษาสมบัติของวัด ความมั่นคงของวัด และสัตรอยู่ในวัดได้รับความ

พระอาจารย์อินทร์ถวาย สันตุสสโก
วัดป่าบ้านค้ำน้อย จ.อุดรธานี

พระอาจารย์เมือง
พลวัตโต

พระอาจารย์ณรงค์ อาจาโร
วัดป่ากสะทอน อ.เมือง
จ.อุดรธานี

บริเวณหน้าวัดป่ามัชฌิมาวาส อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์
ท้องค้หลวงตาเมตตาซื้อที่ดินให้

ร่มเย็นทั่วถึงกัน จึงต้องทำกำแพงให้ เราละ
ทำให้เอง เวลานั้นก็ชุ่มเย็นมากนะ บริเวณนั้นดู
เหมือนพันกว่าไร่ละมัง สระนั้น โถ สระใหญ่
นกเปิดเต็ม เวลานั้นเขากำลังขยายออกไปจาก
สระเดิม สระใหญ่เวลานั้นต้นไม้กำลังปกคลุมเข้า
มาตาม เขาชอบที่รกๆ นะ ที่เคยโล่งจริงๆ
เขาไม่ชอบ มันมีเหยี่ยว ได้ระวังเหยี่ยว

เราไปเมื่อสองสามวันนี่ตามดูทุกแห่งทุกมุม
สัตว์ได้รับความสะดวกมาก ไม่มีใครไปยุ่ง แต่ดู
นั้นหมดไปไม่ค่อยมี แสดงว่าหมูกิน กินไม่เลือก
นะหมู มันเอาขาดสะบั้นไปเลย แต่ก่อนมีงู
เยอะ พวกงูเหลือม งูจงอาง อะไรต่ออะไร
เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยมีว่างั้น แสดงว่าหมูกินหมด ..

มันรุ่มร่ามๆ ไม่ดี .. กฎที่ทำนี้เหมาะแล้วแหละ
หลังเล็กๆ เหมาะ ไร่ที่หลายๆ ชั้นมันเป็นความ
จำเป็นก็เป็นอีกแง่หนึ่ง นี่ทำแบบโก้ เก๋ๆ แบบ
แข่งกัน ศาสนาก็กลายเป็นโลกแข่งกันไป ..

ที่นี้ถึงจะใกล้ถนนก็ตาม เราทำกำแพง
เป็นเอกเทศสำหรับภavanaของเรา .. มอบ
ให้สมภารเองทำกำแพงวัด ทางรถยนต์สาย
ภาคใต้กลางคืนกลางวันมีเวลาเมื่อไร เรา
เข้าไปนั้นปีบมองดูนี้ โหย ไม่ไหวอย่างนี้ รลวง
ตลอด วัดอยู่ข้างๆ แล้วเป็นวัดภavanaเสียด้วย
เอ๊ ยังไงกัน เราเดินดู พอตื่นเช้ามาออกแต่เช้า
เลย เดินสำรวจดูหมด แล้วนิมนต์สมภารวัดมา
พูดกันกลางวัดเดี๋ยวนั้นเลย ให้ท่านทำกำแพง
ให้หมดทะเลเลย ท่านก็ทำเรียบร้อยแล้ว ท่าน
ชอบวิปัสสนากรรมฐาน นี่ให้ท่านทำเอง คั่นกัน
มานานแล้วแหละ ..

(อีกคราวหนึ่ง) วัดป่าดอยลับงา ที่ท่าน
นพดลอยู่ ดีเหมาะสมแล้ว ท่านไม่สร้างอะไร
เลย เรียกว่าใครไปสถานที่ของท่านที่ท่าน
นพดลอยู่ในจังหวัดกำแพงเพชรนั้นจะไปปลง
ธรรมสังเวยละ ไ้พวกสัวมพวกถ่าน อะไรก็สด
สวยงามแต่หัวใจเป็นสัวมเป็นถ่าน แต่อันนั้น
อยู่ซอมซ่อ ว่าอย่างนั้นเลย ไม่มีใครปรารถนา
แต่ใจสง่างามด้วยภavana มันผิดกันตรงนั้นละ
เราได้ไปดูแล้ว ท่านนพดลก็เป็นพระวัดนี้ ออก
จากนี้ก็ไปอยู่กำแพงเพชร แล้วไปอยู่สถานที่
เช่นเดียวกันกับวัดป่าบ้านดาด ไม่ก่อไม่สร้าง
อะไรเลย คือสร้างใจนี้สำคัญ เราไปดูแล้ว
เหมาะสม เราว่าอย่างนั้น เรียกว่าเขาดอยลับ
งา เราเคยไปแล้ว...”

สำหรับวัดที่แม่ไม่อยู่ในเขตป่าเขา แต่
ความเป็นอยู่เรียบง่ายรักษาข้อวัตรปฏิบัติตาม

หมูป่าในบริเวณวัดป่าบ้านค้ำน้อย

ทางประจวบฯ .. วัดหนองบัว (สาขา
หลวงพ่อสังวาลย์) ที่นี้เป็นวัดป่าให้เป็น
ธรรมชาตินะ เราอย่าไปตัดแปลงมันมากเกินไป
ให้ปล่อยเป็นธรรมชาติ ไปตัดแปลงมาก
เกินไป เช่นโล่งเสียหมดอย่างนี้ก็ไม่เหมาะ อย่า
ตัดแปลงไปเหมือนโลกเขา ที่ไหนจะเป็นป่าบ้าง
ก็ให้เป็น เป็นที่ทำเลภavana ทางจงกรมสำคัญ
มากนะ ให้ทำภavanaแหละดี ตรงไหนไม่ควร
ตัดแปลงมากก็อย่าตัดแปลงมาก ให้ปล่อยไว้
เป็นธรรมชาติ สิ่งก่อสร้างก็อย่าให้ทรูทรมาก
ไป เหล่านี้เป็นเรื่องของโลก เป็นเรื่องกังวล
วุ่นวาย เรื่องของธรรมชำระออก เรื่องกังวลเหล่า
นี้ชำระออกๆ

ส่วนกำแพงให้เริ่มได้เลย กำแพงที่ยังไม่
รอบเราจะทำให้รอบเพื่อกันถนน กำแพงมี
ทางตากันได้ หูกกันได้บ้าง ถ้ามีกำแพง ส่วน
สมบัติภายในวัดนี้ก็กันได้ ถ้าไม่มีรั้วไม่มีกำแพง

องค์หลวงตาและพระอาจารย์สงบ มนัสสันโต
วัดป่าสันติพุทธาราม อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

แนวทางที่หลวงตาสอนสั่งไว้ ท่านก็ส่งเสริมให้การช่วยเหลือและคอยเยี่ยมนุญยอมอยู่เสมอในเวลามาพักที่สวนแสงธรรม ดังนี้

“พระลูกพระหลานก็มีน้อยแล้ววงกรรมฐานเวลานี้ ให้พากันตั้งอกตั้งใจปฏิบัติ เรามีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า เราอยากให้มีพระเป็นผู้ปฏิบัติได้หลักได้เกณฑ์ แน่ใจในตัวเองแล้ว มาสั่งสอนประชาชน ประชาชนเขาเกาะก็จะได้รับความร่มเย็น เกาะติดๆ ไม่ผิดไม่พลาดนะ ครูบาอาจารย์ผู้มีหลักมีเกณฑ์เป็นสำคัญมาก อยากให้มีพระกรรมฐานที่มีหลักมีเกณฑ์มีอยู่ทุกแห่งทุกหน ..

ท่านสงบเป็นพระวัดป่าบ้านตาดเป็นชาวโพธาราม (จังหวัดราชบุรี) ไปอยู่วัดป่าบ้านตาดจากนั้นมาแล้วก็มาตั้งวัดที่โพธาราม ที่แรกไปเช่าที่เขายูเหมือนอย่างเราว่าเอาราชสีห์ไปหมอบอยู่ในกรง ศาสนาพระพุทธเจ้าเลิศเลอขนาดไหน เหมือนเข้าไปหมอบอยู่ในลูกกรง ถูกกรงขัง .. พอเราไปได้ยินว่าเช่าที่เขายู เราสลดสังเวชทันทีเลย เราก็เลยพูดขึ้นมา ศาสนาเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ต่อโลกธาตุ .. ควรที่จะพิจารณาแต่นี้ต่อไป ถ้าหากว่าโพธารามเราจะ

ยกตัวขึ้นกราบไหว้พระพุทธเจ้าให้สนิทใจแล้วควรจะพิจารณาสถานที่ว่า “เช่า” นี้กลับเป็นเอกเทศสำหรับพระสำหรับธรรมที่จะได้ประกาศธรรมสอนโลกนี้จะดียิ่งกว่านี้ แล้วที่แถวนี้มัน

ไม่มีบ้างเธอ .. ให้อยายใหม่ พอว่าอย่างนั้นเรากลับไปก็ไปซื้อที่นั่นปั๊บเลยทันที ..

ใครก็ตามถ้าออกจากวัดป่าบ้านตาดเราจะสอดแทรกตามดูตลอดเวลาบรรดาลูกศิษย์ถ้าใครดีเราไปเยี่ยมเรื่อยเสริมเรื่อย เยี่ยมเรื่อย ถ้าไม่ดีไม่ไปเหยียบเลย พูดง่าย ๆ ดีไม่ดีชี้หน้าด้วย เอาอย่างนั้นนะเรา ไม่ได้เหมือนใคร .. ท่านอยู่ที่นั่น อยากจะให้เราดูทางสวนฝั่งเราก็ค่อยไป นี่ไปเพราะอำนาจของจิตของธรรมของลูกศิษย์ เราไม่ใช่ไปเพราะอะไรนะ เราไม่ได้ไปเพราะสิ่งหุหุหุหุฟานั่นนั้น .. สถานที่อยู่ให้เป็นที่เหมาะสมสำหรับพระผู้บำเพ็ญธรรมเพื่อความสง่างาม สถานที่อยู่ให้อยู่ที่สงบสงัด อย่างไม่ได้อยู่ที่นั่นเหมาะแล้วที่นั่นอย่าสร้างแบบหุหุหุฟาใช้ไม่ได้ ..

เราถึงได้ไปเสมอ ดันไม้อะไรอยู่นั้นท่านรักษาไว้เรียบร้อย .. ที่นั่นก็ไม่หุหุหุฟาถูกภูติดูศาลาเราดูได้สบายเลย เย็นตาเย็นใจ (‘ผมได้นำแผนที่ที่จะเข้าไปยังกระทิงมาด้วยครับ’)

‘อะไรก็ตามเถอะขอให้เป็นที่สงบสงัดเป็นที่บำเพ็ญสะดวกสบาย นั้นแหละจุดเหมาะสมของธรรม ที่ว่านี้เหมาะสมแล้วเธอ’ (‘เหมาะสมครับเป็นป่า’)

‘เออ นั้นจะเป็นป่า ให้อยู่กับป่า อย่าไปทำลายป่า .. อย่าไปทำลายต้นไม้ เราเห็นด้วยแล้ว’...

รับถวายที่ดินใกล้เขตป่าเขา

ในระยะต่อๆ มา องค์หลวงตายอมรับที่ดินสร้างวัดเพิ่มเติมขึ้นอีก เพื่อส่งเสริมให้พระกรรมฐานมีที่อยู่อันสงบสัจจะกระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ดังนี้

“...วัดนาแห้ว (อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย) เขากวายนะ พวกนายทหาร พวกประชาชน เขากวายนายทหารอยู่ทางโน้น ผู้ใหญ่เขาปกครองดูแลอยู่ทางโน้น .. นาแห้วก็ดียู่นะ ตาหมอยู่นนั้นประจำอยู่หลายปีแล้ว เราละไปเริ่มแรกให้ก่อน นายทหารเขาอยากได้พระไปอยู่ที่นั่น พวกนายทหารเขาอยู่เขตติดต่อกันกับประเทศลาว เขาไปรักษาการทางนั้นแล้ว เขาอยากได้พระ รู้สึกว่ามันไม่อบอุ่นอะไรเลย นั่นเขาพูดเป็นธรรมด้นะ นายทหารนะมาพูดกับเราเอง ขอจากเราด้วย ขออยู่แถวนั้นละ คือเขาอยู่ที่นั่น พอติเราไปแล้วเขาทราบเขาก็รีบเข้ามาหาเลย เขาว่า

‘เขาอยากได้พระ พระไปอยู่ที่ไหนชุ่มเย็น พระอยู่ที่ไหนชุ่มเย็น ที่นี้แถวนี้ไม่มีพระเลย พวกทหารพวกประชาชนว่าแห้ว ถ้าได้พระท่านมาอยู่ที่นี่ก็จะชุ่มเย็น’

นั่นเขารู้พูด เขารู้จักนะ เราก็เลยให้ตาหมูปิดู พาดาหมู (พระอาจารย์มานะ) ไปดูตาหมูก็ชอบ ก็เลยให้ตาหมอยู่นนั้น ตาหมูกคนจันทบุรี ท่านก็อยู่ทนทาน ดูว่าโยมแม่ก็มาอยู่ด้วยที่นั่น ใครมาอยู่ด้วยก็ดีทั้งนั้น มันสงัด จากนั้นท่านก็อยู่เรื่อยมา เรานานๆ ไปเยี่ยมทีหนึ่งๆ เพราะมันไกล นาแห้วแล้วยังเลยเข้าไปอีก พอไปถึงนาแห้วเลยเข้าไปอีก ดัดเข้าไปอีก ดูมีวัดอยู่สองแห่ง ท่านสนิทสนมอยากได้วัดแถวนั้น เราพูดมั่วๆ อันนี้ไม่ชัด แต่ที่เราให้ท่านหมูปอยู่ถูกต้องแล้ว นี่แห่งหนึ่งแล้ว

มันเป็นป่าเป็นดง ทางฝั่งลาว ทางลาวทางนี้ติดต่อสื่อสารกันสะดวกสบายอยู่ เป็นป่านะ เป็นป่าเป็นเขาแถวนั้น เราได้ไปดูแล้วถึงได้ชอบใจก็เลยให้ตาหมอยู่นนั้น .. เพราะเป็นทำเลดี ใครมาอยู่ด้วยก็ได้ทั้งนั้น สงัดดีมาก เขียว เรานานๆ ไปที นานๆ ไปที ต่อไปอีกยิ่งจะนานเข้าไปๆ ละ กำลังวังชาอ่อนลงๆ เวลานี้จะไปไหนมาไหนไม่สะดวก กำลังทางธาตุทาง

องค์หลวงตาเดินทางไปเยี่ยมเยียนวัดต่างๆ

วัดถ้ำผาปู่ อ.เมือง จ.เลย

ชั้นร้ออ่อนลงๆ ะยะนี้เป็นระยะที่อ่อนมากนะ ธาตุชั้นร้อของเรา อายุก็ ๙๖ กำลังย่างแล้ว อย่างเข้าสู่สนามรบความตาย .. เราก็อ่อนลงๆ ทุกวันๆ

ถ้าที่ไหนพอที่จะไปเที่ยวดูตามป่าตามเขา ชอกแซกซิกแซกได้เราก็กังไปนะ ไปเพื่อจะมา บอกพระบอกเณร ที่ไหนทำเลดี มาอีกมาบอก พระเพื่อท่านได้เสาะแสวงหาที่สำคัญอย่างนั้น ไปทางนี้ละทางนาแห้วดี ..

เขาถวายเป็นอีกหนึ่งข้างๆ ก็พอดีลูกศิษย์ **ท่านสีทน** วัดถ้ำผาปู่ ไปเที่ยวกรรมฐานแถวนั้น เราเลยบอกเขาให้ติดต่อนิมนต์พระท่านสีทนมา อยู่ที่นี่เสีย เหมาะด้วยกัน เป็นพระปฏิบัติอยู่ ด้วยกันอบอุ่น เราบอกเลย จึงเป็นสองสำนัก ขึ้นมา .. แถวนั้นจึงมีอยู่สองแห่ง แห่งที่ว่าถ้ำผาปู่ไปอยู่นี้เราไม่ได้เข้าไปดูนะ หากเหมาะ เขาชี้แจงเรื่องราวอะไรทุกอย่างเป็นที่หายสงสัย เหมาะสมมาก เราเลยไม่เข้าไปดู...”

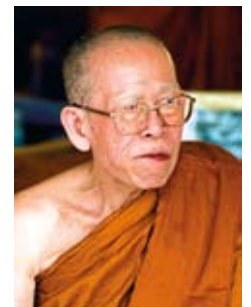
ราวปี พ.ศ. ๒๕๔๔ มีผู้ศรัทธาถวายที่ดิน แก่องค์หลวงตาแถวเขาใหญ่ ท่านจึงเมตตาให้ ตั้งเป็นวัดชื่อว่า วัดเขาใหญ่เจริญธรรมญาณ-สัมปันโน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยเมตตาให้ท่านพระอาจารย์อุทัยขยับขยาย ย้ายจากวัดถ้ำพระภูว อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด บึงกาฬ มาเป็นหัวหน้าวัดแห่งใหม่นี้ เพื่อให้ พระกรรมฐานลูกหลานจะได้มีที่พักภาวนาอัน สงบสัจจและอยู่ไม่ไกลจากป่าเขาใหญ่ ดังนี้

“...ท่านอุทัยท่านเป็นพระเรียบมาตั้งแต่ ดั้งเดิม นากราบไหว้บูชาเป็นขวัญตาขวัญใจแก่ ชาวพุทธเรา ท่านเรียบๆ ตลอดท่านอยู่ที่ถ้ำ- ภูวมาหลายปี คือต่างคนต่างถือเอาความ จำเป็นเป็นสำคัญ พวกที่เขาอุปถัมภ์อุปฐาก ท่านอยู่ก็มี ๓-๔ หลังคาเรือนอยู่ที่นี่ ท่าน บิณฑบาตที่นั่นแล้วท่านก็เห็นใจเขา สงสารเขา ท่านก็จะไป เขาไม่ยอมให้ไป สุดท้ายว่าผมไม่ ตาย ท่านไม่ตาย เอาเลย มัดกันตรงนั้นเลย ท่านจึงได้อยู่เรื่อยมา ท่านอุทัยอยู่มาหลายปีนะ ท่านชอบล้งดมาก .. เวลานี้ท่านเสถียรอยู่แทน ..

ทางเขาใหญ่มีพระกรรมฐานไม่ค่อยมาก ที่เราให้ท่านอุทัยไปอยู่ที่นั่น เขาถวายเป็นที่ ๑๓๐ ไร่ ให้ท่านอุทัยไปอยู่ ท่านอุทัยอยู่ที่ภูว ท่านก็ อยู่มานานภูว สัจจมาก เราเคยไปแล้ว เคยส่ง อาหารไป เห็นว่าที่ที่เหมาะสมเราเลยส่งเสริม ท่านก็อยู่นั่นนาน พอออกจากรั้วเราก็ไปเห็นที่ ที่เขาถวายเป็นเขาใหญ่ ๗๐ ไร่ ต่อมาก็ ๑๐๐ ไร่ ถึง ๑๓๐ ไร่เขาถวายเป็น

พระอาจารย์สีทน สีสอน

หลวงปู่เฒ่า วิริโย

พอดีท่านอุทัยมาก็ปรึกษา ท่านอุทัยยก เหตุผลเทียบเคียง วัดภูวนี้เป็นประโยชน์ สำหรับพระอยู่มากทีเดียวเราว่า แต่ถ้าอยู่ทาง นั้นก็จะเป็นประโยชน์เฉลี่ยกว้างขวางออกไป .. อยู่นั้นก็จุดกลางทางที่จะขึ้นเขาใหญ่นั่นแหละ เห็นว่าเหมาะ ให้มีกรรมฐานตั้งหน้าตั้งตา ปฏิบัติธรรมอยู่เป็นย่านๆ .. เราว่าอย่าง นั้น เราคิดเห็นอย่างนั้นละ และที่นี้ว่างไม่มี พระกรรมฐานเลย ถ้าหากว่าท่านพอมายูที่นี้ ได้ก็ให้ท่านมาอยู่ที่นี่ เพราะห่างกรรมฐานมาก

องค์หลวงตาเดินทางไปวัดแสงธรรมวังเขาเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

หลวงปู่ท้าว สิริโระ

กุฏิองค์หลวงตาที่วัดเขาใหญ่เจริญธรรม ซึ่งองค์หลวงตาทือว่า
“วัดเขาใหญ่ก็เป็นสายของเขา ออกจากเขา เขามากก็ให้ความอบอุ่นกับเขาตัว”
และท่านได้เมตตาเดินทางมาวัดนี้ ตั้งแต่สร้างวัดครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย
รวมแล้วกว่า ๘๐ ครั้ง

ท่านก็พอใจ .. เกิดประโยชน์ส่วนใหญ่เราเลยให้
ท่านไปอยู่ที่นั่น ท่านก็ไปอยู่แล้ว กิตติที่นั่น ..
เจียบ บ้านคนก็อยู่ห่างไกลกับวัดกิตติ สงัดดี อยู่
ที่นี่สงัดดี .. ที่กว้าง ๑๓๐ ไร่ กำลังปลูกต้นไม้
ขึ้น แต่ก่อนมันเตียนโล่ง ..

เราทำไว้เพื่อลูกเพื่อหลานให้ได้มีที่พัก
อบรมศีลธรรมได้สะดวกสบาย เพราะจิตใจเป็น
ของสำคัญมากทีเดียว ถ้าได้รับการอบรมแล้ว
จิตใจจะสง่าขึ้น ภายในร่างกายคือตัวสกรปรกร
รุงรัง แต่จิตใจเป็นทองคำทั้งแท่งไปอยู่ข้างใน
เมื่อได้รับการอบรมแล้วสง่างาม จิตนี้สง่างาม
มาก .. จะรับที่ไหนก็ได้ใครถวาย แต่เรารับไม่
ได้ รับแล้วต้องเป็นภาระ เช่นอย่างรับที่วัดทาง
ขึ้นเขาใหญ่ของท่านอุทัยอยู่นั้น รับแล้วก็ให้
ท่านอุทัยไปอยู่ อย่างนั้นละ เราจึงไม่ค่อยรับ...”

วัดอีกแห่งหนึ่งที่องค์หลวงตาส่งเสริม
คอยเยี่ยมเยียนอยู่เป็นระยะๆ ในช่วงเวลานั้น
และอยู่ในเขตเขาใหญ่เช่นเดียวกันไม่ไกลจาก
วัดเขาใหญ่เจริญธรรมมากนักคือวัดแสงธรรม-
วังเขาเขียว อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
นอกจากนี้ท่านยังเมตตาอุปถัมภ์ที่ดินในจังหวัด
ปราจีนบุรีเพื่อเปิดโอกาสให้พระวัดป่าบ้านตาด
ซึ่งเป็นชาวปราจีนบุรีได้ทำวัดให้ญาติพี่น้อง

ประชาชนชาวปราจีนบุรีได้มีวัดกรรมฐานสืบไป
องค์หลวงตากล่าวไว้ดังนี้

“... ‘ท่านโสภา วัดอะไร วัดทับไทร (สุรินทร์)?’
‘เดี๋ยวนี้มาอยู่ที่วังน้ำเขียว (นครราชสีมา)’

‘ไม่ได้อยู่นั้นหรือ’ ‘ท่านมาสร้างวัดที่นี่ใหม่
อีกหนึ่งวัด ท่านเป็นภูมิแพ้ว ท่านว่าอากาศทางนี้ดี’

สัตว์ป่าปลอดภัย

สัตว์ป่ามักอาศัยวัดเป็นที่พึ่งที่หลบภัยโดย
เฉพาะอย่างยิ่งในเขตวัดป่ากรรมฐานเพราะมีต้นไม้
หนาแน่น ความสงบสงัดของป่ามีผลดีต่อพระด้าน
การฝึกจิต สำหรับสัตว์ป่าเองก็มีความคุ้นเคย วางใจ
และอบอุ่นใจได้ง่ายกับพระ ซึ่งต่างกันอย่างมากกับ
ฆราวาสที่มักเบียดเบียน ท่านเคยกล่าวในเรื่องนี้ไว้ว่า

“พระกับโยมผิดกันนะ ต่างสีกัน ผ้าเหลืองเป็น
ผ้าที่ครองโลกมานาน พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ครองผ้าเหลืองทั้งนั้น ผ้ากาสาฬหสูตร สัตว์เหล่านั้น
เคยเกิดเป็นมนุษย์ เคยบวชเป็นพระเป็นเณรมาในศาสนานั้นๆ มาตั้งมากมาย เพราะฉะนั้นเวลาเห็น
พระมันถึงตายใจเลย ..

นี่มาคิดถึงเรื่องความปลอดภัยของสัตว์นี่ละ ลำบากมากกว่ามนุษย์เรามากนะ มนุษย์เราไปที่ไหน
เป็นอิสระสบายๆ สัตว์นี่ไปไหนหลบๆ ซ่อนๆ ไม่มันตายจริงๆ อย่างนกนี้ดูซิ ถ้าไม่มีคนรักษาไม่ได้มัน
ฉิบหายหมดเลย การทำลายกันไม่ใช่ของดี แม้แต่สัตว์เขาก็ไม่ต้องการ เขาไม่ประสงค์ ความตายนี้ไม่
ต้องมีใครเรียนที่ไหนละ มันหาความรู้ในหลักธรรมชาติของตัวเอง กลัวตายด้วยกันทั้งนั้น สัตว์ทุกประเภท”

.. ‘ที่เราไปนะ เราไปแล้วที่ว่านี่อากาศดี เรื่อง
อากาศมันจะเอาตั้งแต่ภายนอกมาออกหน้า
ออกตาละเร็ว ว่าอย่างนั้นเลย อยากรู้ก็จะเอา
บุก ที่ไหนๆ เมื่อมันจำเป็นที่ไหนก็หายใจได้ทั้ง
นั้นแหละ อยู่เลย เรื่องอากาศยกให้ว่าต่างกัน
ถ้าอยู่ในภูเขาหลังภูเขาจริงๆ เปิดโล่งหมดแล้ว
นี้ โอ้ย หายใจโล่งจริงๆ สบาย เดินจงกรม
สบายกลางคืน มันอยู่บนหลังเขาจริงๆ เราเคย
อยู่แล้ว สบาย โล่ง ยอมรับเรื่องอากาศ’ ..

เราไปดูสถานที่อยู่อะไรๆ เลยทำให้เกิดถึง
เจ้าของคือท่านโสมานั้นแหละที่อยู่วัดนี้นะ มัน
เล่าเรื่องเหล่านี้ๆ แล้วมันก็ส่อเข้าไปหา
เจ้าของ คงจะมีธรรมในใจพอสมควรทางด้าน
จิตตภาวนา คนจึงมีความเคารพเลื่อมใส พอใจ
ที่จะทำอะไรๆ ให้ที่เป็นที่น่าดูน่าชม ศาสนสถาน
คือศาลา ส่วนนอกจากนั้นแล้วก็เป็นที่กระต๊อบ
เป็นอย่างนั้นมาในวัดป่าบ้านตาด ถอดแบบวัด-
ป่าบ้านตาดทั้งนั้นแหละออกไป เป็นกระต๊อบ
เล็กๆ แคร่เล็กๆ แค่นี้ กุฏิก็มีสวยๆ งามๆ
รอบๆ ศาลาในวัด เวลาแขกคนไปเขาจะได้
พัก นอกจากนั้นเข้าไปก็มีแต่อย่างว่า กันด้วย
ผ้าจีวรขาด กันผ้าจีวรขาด แล้วสูงแค่นี้เป็น
ร้านเล็กๆ ประมาณสักสองเมตรหรือสองเมตร
ครึ่ง กว้างแคบประมาณสักสองเมตรครึ่ง..

เณรกับสุนัขที่วัดเขาตันเกด ประจวบคีรีขันธ์

การออกเยี่ยมวัดกรรมฐานในอดีตขององค์หลวงตาในคราวหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๕ พอว่างจากธุระหน้าที่ท่านได้หลบไปภาวนาเยี่ยมชมวัดกรรมฐานในที่แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นวัดที่มีเมตตาสงสารต่อสัตว์ ลังเกตจากวัดนี้รับภาระเลี้ยงดูสุนัขเป็นจำนวนมากด้วยความรักความเอ็นดู และเมื่อองค์หลวงตาเข้าไปแหวะพักที่นี้ก็ได้พบกับสุนัขเหล่านี้ ทำให้มีเหตุการณ์น่าขบขันนำมาเล่าให้ฟังดังนี้

“...ที่หัวหินวัดตันเกด (วัดราชายตนบรรพต ประจวบคีรีขันธ์) บริเวณนั้นวัดอยู่ตั้งสี่ห้าวัดหกวัด หมออยากจะเป็นพันขุน วัดท่านฉายเขาเรียกวัดตันเกด วัดรอบๆ วัดนี้อยู่สูง พวกอยู่ต่ำๆ เติบโตหมดมีแต่วัด แถวนั้นมีแต่วัด รวมวัดทั่วประเทศไทยดูไม่มีที่ไหนสู้ตรงนั้นได้ รวมวัดด้วยรวมหมาด้วยหมาแต่ละวัดๆ เป็นร้อย

พอพูดถึงเรื่องหมาก็มาสัมผัสกับเรื่องของเราเข้า ตอนนั้นไปรักษาท่าน-เจ้าคุณอุปฌาย์เรานี่ ท่านเจ้าคุณธรรมเจดีย์ รักษาที่ศิริราช เราเหน็ดเหนื่อยมากก็เลยไปพักชั่วระยะที่วัดเขาตันเกด .. มาพักตอนกลางคืน ตอนกลางวันอยู่พักเขาทางโน้น ภูเขาเขาวัดนี้ออกหัวหิน เราอยู่ทางปากโน้นมันไม่มีบ้านคน เป็นป่าพวกไม้ไผ่ ที่นี้เราคิดจะซักผ้าเลยเดินไป มันเป็นร้านมีแก่นขนุนวางอยู่ข้างบน เราไปเลือกดูแก่นขนุนที่จะต้มน้ำซักผ้า

มีเณรหนึ่งอยู่นั้น พอเราไปก็เลยพาเณรมาดูแก่นขนุน หมาตัวหนึ่งมันนอนอยู่ได้นั้น คือมันเป็นร้านสูงขนาดนี้ ข้างบนนี้แก่นขนุน หมานอนอยู่ข้างใต้เราก็ไม่สนใจกับหมากับอะไร พอเราดูแก่นขนุนท่อนนั้นท่อนนี้เป็นท่อนๆ แล้วหมาตัวนี้ก็เลยวากๆ มาใส่เรานี่ เราเดินไปนี่ เณรก็ไปด้วยกัน หมาตัวนี้โวกวากเข้าใส่เรา ใกล้เคียงๆ เราไม่ได้อะไรเพราะกับหมามันถูกกันตลอดเวลา ไม่ได้คิดว่าหมาจะเป็นภัยอะไรกับเรา ไปไหนเหมือนกันหมดนะ พอโวกวากมานี้ ธรรมดาก็ตื่นเท่านั้นแหละ แต่เรามันเลย มันโวกวากมา ทางเณรนั้นเคยกับหมาตัวนี้แล้ว ‘เป็นไงๆ มันกัดไหมเข้าไหม’ ‘โอ้ย ไม่ได้ กัด’

‘มันกัดคนไหม’ ‘โถ เก่งมาก’

‘แล้วทำไมเขาเลี้ยงมันไว้ มันมากัดพระทำไม เราก็เป็นพระ’

‘อู๊ย นิสัยมันอย่างนี้ แม้แต่พระที่แปลกหน้ามันก็รู้ ที่มันโหยฮากใส่ท่านนี่คือมันรู้แล้วว่าไม่ใช่พระในวัดนี้’ วาจันนะ

เราก็ไม่สนใจ พูดแล้วยังหาแก่นขนุนอีก เขาก็อยู่นิ่งๆ ติดตามดูเราอยู่ตลอด พอเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ว่า

‘เณร เณรรักหมาตัวนี้ไหม’ ‘โอ้ย รัก เลี้ยงมา เขารักผมมาก’

‘ถ้าเณรรักหมานี้ต้องระวังหมาตัวนี้ให้ดีนะ ถ้ากัดเรานี้มันตายนะหมาตัวนี้ ถ้าลองกัดเราอย่างนี้มันจะพันไปไม่ได้มันต้องตายหมาตัวนี้ แม้แต่ไม่กัดเรานั้นก็จะตายอยู่แล้ว เราว่าอย่างนี้’

มีพักๆ โอ้ย ตั้งแต่นั้นเรานี้แสนสบายนะ เราเดินไปไหนเณรวิ่งดกๆ กลัวหมาจะไปกัดเรา กลัวหมาแถมจะตาย ตั้งแต่นั้นมาเราแสนสบายเลย ไปไหนเณรเป็นตำรวจดก เขาก็ไม่มีอะไรแหละหมาตัวนั้นกับเรา ก็เท่านั้นแหละ แต่เณรรักหมากลัวหมาจะตาย เพราะเราบอกว่าเณรต้องระวังนะหมาตัวนี้ ชี้ไปที่หมาด้วยนะ ถ้าลองกัดแล้วมันต้องตายนะหมาตัวนี้เราว่าอย่างนี้นะ แม้แต่ไม่

กัดเรานั้นก็จะตายอยู่แล้ว ยิ่งกัดเราแล้วยิ่งแม่นยำเรามากอย่างนี้นะ โหตั้งแต่นั้นมาเอาละเณร มันขบขันแท้ๆ คนหนึ่งพูดเล่น คนหนึ่งเอาจริงเอาจัง

เณรเอาจริงเอาจังมากนะ คือกลัวหมาแถมจะตาย เรานี้พูดเล่นกับเณรเล่นกับหมาเข้าใจไหม จากนั้นมาเราเดินลงจากกุฏิ กุฏิเราก็เดี่ยวๆ อยู่ลึกๆ แถดูจะมองดูแต่เรา แถกลัวหมาแถมตาย มันเลยขบขันใหญ่ๆ นี่เราพูดถึงเรื่องไปอยู่ทางเขาทางโน้น ไม่มีบ้านคนเลย ไม่มีเลยจริงๆ หลังกเขาไปทางโน้นแล้วไม่มีทางนี้ก็มีแต่วัด

เราไปอยู่ที่นั่นสบายๆ พอฉันเสร็จแล้วสวดยามแล้วไปเลย หายเสียงๆ มันมีร่มไม้ใหญ่ๆ อยู่ มีกระต๊อบเล็กๆ อยู่ใต้ร่มไม้สำหรับพระกรรมฐานท่านไปภาวนา เราไปอยู่นั่นสบายๆ หัวหินนี้ ฟังแต่ว่า ๒๕๐๕ เป็นไร นานไหม .. ที่เราไป

อุโบสถวัดเขาตันเกด

หลวงปู่ก้วน วิฑิตธัมโม

พักภาวนา พูดถึงเรื่องหัวหิน หมาเยอะจริงๆ ทุกวัดๆ เสียงเห่านี้อีกทีก็เลยนะ

วัดที่เราไปอยู่วัดเขาตันเกด หมานี้ ๓๐ ตัว อยู่ในวัดนี้มี ๓๐ ตัว เราขบขันที่เณร เณรมันเอาจริงเอาจัง ขอแต่เราลงจากกุฏิเถอะ เณรจะวิ่งโน้นวิ่งนี้มองดูหมากลัวหมา เพราะเราพูดมีทำให้กลัวมันก็กลัวไข่มุ่หม่า ทำก็หลายท่า เขาเล่นลิเก ละคร ทำร้องหม่อมให้ ทำหัวเราะ เขามีสั่งนั้นไข่มุ่หม่า นี่ทำบูเณรเข้าใจไหม

ตั้งแต่นั้นมาเราออกจากกุฏิที่ไรเณรจะวิ่งปั๊บแล้วมองโน้นมองนี้มองหมาแถม กลัวหมาจะมากัดเรา คือกลัวหมาแถมตาย ขบขัน พูดถึงเรื่องไปภาวนาไปเที่ยววัดนี้แล้วก็พูดถึงเรื่องภาวนาทางด้านโน้น โอ้ย แอ้เติมไปหมดบนหลังเขาไหลเขาทั่วไปหมด แอ้ ยั่วเย้ยๆ แอ้ขมุ่จริงๆ แถวนั้นไปไหนเหมือนกันหมดไม่มีใครไปแต่ไม่มีใครไปขมุ่ นะ เขาอยู่ลำพังเขา เราเดินไปดู โห แอ้พิลึกพิลั่นนะ มากจริงๆ โน้นตั้งแต่ปี ๐๕ นะ มันไม่ค่อยมีหมู่บ้านคนนี่ บิณฑบาตก็ลงไปทางสถานีรถไฟทางโน้น...”

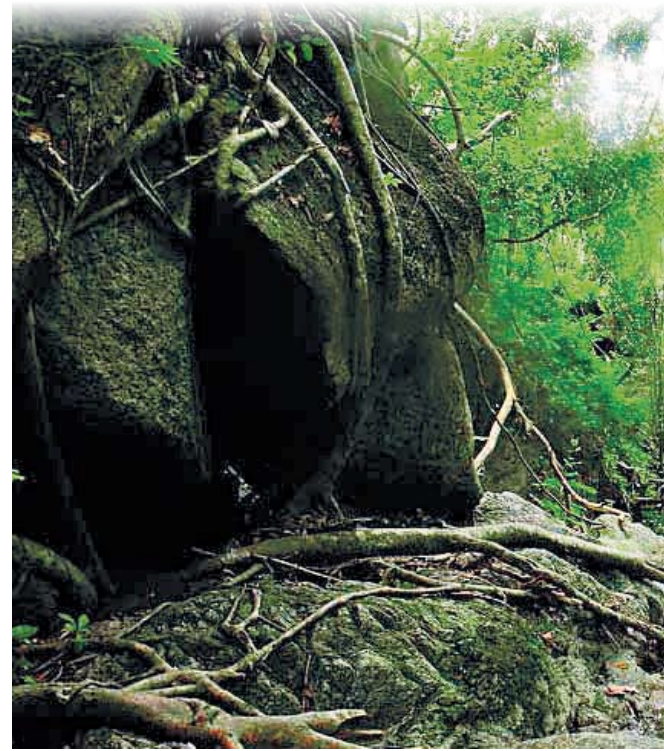
ทางปราจีนฯ ก็เอาอีกแหละ เขาก็ถวายที่เป็นวัดถวายเลย เรามองหาใครไม่เห็น รับทราบไว้ก่อนนะ เราก็คิดเห็นแต่**ท่านป้าง** ท่านป้างเป็นคนอำเภอครีมทาโพธิอยู่นั้นแหละ ไกลๆ กัน เราก็มองเห็นอันเดียวจะเป็นอย่างไรไม่รู้ละ ท่านก็อยู่น้อยๆกับเราตั้งแต่เป็นเณรนะ แล้วมีพระองค์หนึ่ง หลวงตาองค์หนึ่งมาอยู่ปฏิบัติลักษณะท่าทางเราไม่ค่อยไวใจนัก มากับเณรละ เราให้ไปหลวงตาองค์นั้น เณรนี้เราให้อยู่ที่นี่ไม่ให้ไปด้วย จนป่านนี้ดูเหมือน ๑๕-๑๖ พรรษา (๒๑ ปีแล้วครับ) เป็นอุปัชฌาย์ได้แล้ว กิตินะ นิสัยดี

ท่านป้างอยู่กับนี่เท่าไรปีแล้วน้ำ ๒๑ ปี ท่านก็เรียบร้อยอยู่นะ เรียบร้อยตลอดมาตั้งแต่เป็นเณร ทางบ้านเขาถวายให้เป็นวัด แลวนั้นไม่ค่อยมีวัดกรรมฐาน แล้วคอยดูท่านป้างเป็นอย่างไร จะพอรักษาตัวได้ไหม ถ้ารักษาตัวได้แล้วก็ไปอยู่ได้ มันสำคัญอยู่ที่การไปอยู่ นั่นแหละ ท่านก็อยู่กับเรามาเรื่อยมาจนป่านี้นะ...”

ช่วยเหลือและคุ้มครอง วัดกรรมฐาน

องค์หลวงตานอกจากจะเมตตาให้การส่งเสริมช่วยเหลือวัดปฏิบัติในที่ต่างๆ แล้ว ยังให้การปกป้องคุ้มครองวัดกรรมฐานให้รอดพ้นจากปัญหาอุปสรรคต่างๆ เช่น คุ้มครองวัดป่าในสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายมหานิกายหรือธรรมยุต ท่านรักษาการบำเพ็ญสมณธรรมให้ได้รับความสะดวกไม่ต้องถูกกลั่นแกล้งจากบุคคลหรือหน่วยงานใด ขอยกตัวอย่างการปกป้องวัดกรรมฐานมาเพียงตัวอย่างเดียว ดังนี้

“...เขาเขี้ยวเราก็ดูขึ้นไปดู ที่ท่านพักภาวนาเหมาะสมมาก ไปหาซิเมืองไทยเราไปหาที่เหมาะสมอย่างเขาเขี้ยวท่านพุทธะพักอยู่ที่นี่ แล้วยังมาถูกใจเมตตา แล้วจะไล่ให้ไปอยู่ที่ไหน ให้พระไปอยู่ในลั้วในถ้ำอย่างนั้นหรือ เขาผู้ใจเมตตาเขาไม่เห็นไปอยู่ในลั้วในถ้ำ พระก็ไม่ใช้มูตรใช้ศูลพอจะไปอยู่ในลั้วในถ้ำได้ใจ .. ให้ทำไปที่ทำนี้ถูกต้องแล้ว .. อย่าไปสนใจ ถ้าเอาพวกนี้เป็นประมาณเมืองไทยเป็นมูตรเป็นศูลเป็นลั้วเป็นถ้ำไปหมด เรบอกก็ ถ้าเอาท่านเป็นประมาณ

ที่ท่านทำอยู่นี้เมืองไทยจะเจริญ ทั้งทางธรรมทางโลกนั้นแหละเรบอกไปเลย ..

นี่ก็ทางเขาเขี้ยวอยู่ข้างบน มีกุฏิ ๓-๔ หลัง เหมาะมาก ไปหาที่ไหนได้ในประเทศไทย ชั่วนี้เลย ว่าเขาเขี้ยวเป็นอันดับหนึ่ง สำหรับ

พระประสานเสียงช้าง

มีเรื่องขบขันเรื่องหนึ่งแสดงถึงความใกล้ชิดระหว่างพระกรรมฐานกับสัตว์ป่า ซึ่งมักประสบพบเจอกันเสมอๆ ดังเช่นเรื่องราวที่องค์หลวงตาเมตตานำมาเล่าอยู่บ่อยครั้ง แม้เหตุการณ์จะผ่านมานานหลายปีแล้วเกี่ยวกับพวกช้างภายในบริเวณวัดป่าดานศรีสำราญ อำเภอบางบาล จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นวัดที่หลวงปู่คำตันพักอยู่ ดังนี้

“...ขบขันที่ว่า ในบริเวณนั้นเป็นหินดาน แล้วก็พวกช้างพากันมาเล่นน้ำอยู่บริเวณหินดานที่มีน้ำเต็มอยู่แฉนั้น ตั้งแต่สมัยคนยังมีน้อยๆ โนน คนมีอยู่ไม่มากนัก พระท่านไปภาวนาอยู่ที่นี่ พวกหมูเพื่อนเดียวกันเล่าให้ฟัง เราเองก็เคยเล่าให้ญาติโยมฟังขบขันจะตายแหละ

พระธุดงค์กรรมฐานท่านไปปักกลดอยู่บริเวณนั้น แฉๆ บริเวณหินดานซึ่งมีน้ำมาก รอบๆ บริเวณหินดานที่พระท่านไปพักนั้น ไชลองช้างก็มาเล่นน้ำที่นั่นละซิ เล่นน้ำที่มากันเป็นไชลองๆ เล่นจนกระทั่งคนรำคาญ เสียงมันอีกทีก บางคืนจวนสว่างจึงพากันหนีไป ไม่ทราบว่าเขากินอะไรกัน เพราะเล่นน้ำอยู่นั่นเกือบตลอดคืนแต่ละครั้งๆ

วันหลังมา พระท่านก็นัดแนะกัน ติดต่อชาวบ้านให้เขาเอาขี้ปัสสาวะมาสำหรับเคาะไล่ช้าง และชาวบ้านก็นำขี้ปัสสาวะมาให้จริงๆ ตั้งหลายลูก พอถึงเวลากลางคืน ช้างก็พากันมาเล่นน้ำที่บริเวณหินดานนั้น พระพักอยู่ตรงไหนๆ ก็เอาขี้ปัสสาวะๆ ไปไว้ที่ตรงนั้น เวลาไชลองช้างมาเล่นน้ำที่นั่นก็เคาะขึ้นพร้อมกัน

เสียงเคาะขี้ปัสสาวะแต่ละองค์ดังเป๊ๆ ขึ้นทุกทิศทุกทางรอบบริเวณนั้น ไชลองช้างก็ตื่น .. รึง ผู้เคาะขี้ปัสสาวะก็มีแต่เคาะทำเดียว ไม่คิดหน้าอ่านหลัง เคาะเป๊ๆ ช้างต่างตัวก็ต่างกลัวและต่างตัวต่างวิ่งหนีไปทางโน้น ก็เป๊ๆ ไปทางนั้น ก็เป๊ๆ รึงมาทางนี้ ก็เป๊ๆ ช้างก็ต่างตัวต่างวิ่งไปมา และวิ่งไปชนเอากุฏิพระที่อยู่บนหินดานใส่เข้าเบรียง กุฏิพระที่ตั้งอยู่บนหินดานก็ล้มครืนลง

หลวงปู่คำตัน วุฒิมโ
วัดป่าดานศรีสำราญ
อ.พรเจริญ จ.หนองคาย

พระที่นั่งอยู่ในกุฏินั้นก็ร้องลั่นขึ้นที่นั่น ช้างก็วิ่งไปใหญ่ เอาตัวรอดเพราะมันวิ่งหนีตายนี้ กุฏิก็ไม่ใช่กุฏิฝังดิน เป็นกุฏิตั้งอยู่บนหินดาน ชนปั้งเข้า กุฏิก็พังยลล้มลงไป พระก็ร้อง ช้างก็ร้อง

ส่วนช้างทั้งร้องทั้งเผ่นหนี แต่พระนั้นร้องอยู่ในกุฏิที่ถูกช้างล้มลงไป ตื่นเข้ามาหัวเราะกันลั่นเลย แฉนั้นแหละหลวงพ่อดันอยู่...”

ป่าเขาเขียว อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

พระที่ปฏิบัติบำเพ็ญกรรมฐาน เราไปดูแล้วเหมาะสมเหลือเกิน ท่านก็ไปอยู่ที่นั่น .. ป่านี้เหมาะสมมาก เราขึ้นไปเราก็ชมทันทีเลย เอ้า พุดเป็นธรรมชาติต้องพุดอย่างนั้นสิ พุดเคลื่อนคลาดได้เธอ พอขึ้นไปตระเวนไปดูหมดเลยเหมาะสมมากท่านไปอยู่นี้ มีพระ ๓-๔ องค์ นั้นเหมาะอีกด้วย ตระเวนดูไม่ได้ไปไกลละเพราะมีเวลาน้อย ไปตระเวนดูแถวนี้เหมาะ เอ้อ เหมาะเหลือเกิน มีสัตว์อะไรๆ บ้างละเขามาเที่ยว ก็เห็นรอยสัตว์เต็มอยู่ข้างกุฏิ คือสัตว์กับคนเป็นเพื่อนกัน อย่างนี้ละคนไม่เบียดเบียนคนมีธรรม

สัตว์ก็เต็มรอยมันเต็ม พวก รอยหมู รอยเก้ง รอยอะไรสัตว์ใหญ่ๆ มีพวกเสือพวกหมีพวกอะไรมันมา เขาไม่เห็นทำไมคน มาอยู่ข้างกุฏินะ ไปเห็นรอยมันเองนี่ เขาไม่สนใจกับคน เขาก็อยู่กับคนนี่แหละว่าจัน พระท่านก็อยู่ข้างบน กุฏิอยู่ที่นี่เขาก็มาเที่ยวจันจ้าน พวกสัตว์ป่าเต็ม...”

หลวงปู่พรหมขันธ์แก้ว

สัตว์ป่ามักเข้าใกล้พระกรรมฐานเพื่ออาศัยท่านเป็นที่พึ่งรักษาชีวิตให้แคล้วคลาดปลอดภัย พระธุดงค์จึงมักมีประสบการณ์กับสัตว์ป่าแต่ละชนิดเสมอๆ เช่นในคราวหนึ่งองค์หลวงตาเมตตาเล่าประสบการณ์ในเรื่องนี้ของหลวงปู่พรหม จิรปุญโญ บ้านดงเย็นไว้ว่า

“...ที่นี้พุดถึงเรื่องย้อนหลังที่ท่านบวชใหม่ พุดถึงเรื่องอีเก้งมันร้องแวกๆ ท่านมาจาก อ.นาแก วัดถ้ำพระเวส เราเคยไปแล้วถ้ำพระเวส ตกกลางคืนมาจาก อ.นาแก มาถึงบ้านดงโพน เหล่านี้ถึงโน้นเป็นดงใหญ่ เป็นดงป่าดงสัตว์ดงเสือดงเนื้อนะ เราไปทุกวันนี้มีเมื่อไรป่า แต่สำหรับเรา เราไปเห็นตอนนั้นเรียกว่าป่าร้อยเปอร์เซ็นต์ ไปเที่ยวปี พ.ศ. ๒๔๙๔ เป็นดงทั้งหมดนะนั่น

ที่นี้เวลามาคุยกันท่านเล่าให้ฟัง ท่านลงมาจากถ้ำพระเวสจะมาทางสกลนคร มาถึงนั้นบุกป่ามา กลางคืนท่านว่านะ เพราะป่ามันก็ป่าจริงๆ ทางเป็นทางลัดทางเกวียนพอหลวมตัวคนไปได้ ท่านมาก็ขนนั้นขนนี้มากลางคืนท่านว่า พอมาถึงกลางดง ‘เอ้ จะไปอะไร ไปกลางดงกลางคืนบุกป่าฝ่าดงไปหาอะไร พักที่ไหนก็พักได้นี่นะ’ ท่านเลยหลีกทางออกไปพักอยู่ข้างๆ แขนงกลดลงที่นั่นสิ ท่านก็พักที่นั่นเลย

พอกกลางคืนนั้นสิ เราได้เขียนไว้ในปฏิปทา เราระบุชื่อของท่านหรือเปล่าก็ไม่รู้ ถ้าท่านยังมีชีวิตอยู่อาจไม่ระบุก็ได้ แต่เขียนปฏิปทานี้ว่าท่านจะยังมีชีวิตอยู่นะ ที่นี้ท่านมาพักอยู่นั้นกลางคืน ท่านนั่งภาวนาอยู่ อีเก้งมันก็มาข้างมุ้ง ก็ไปกลางคืนมันเป็นดงทั้งนั้นนี่ แขนงมุ้งไว้ เก้งมันโผล่มาเห็นมุ้งละซิ ทางนั้นก็นั่งภาวนา ท่านกำลังจะออก

ธรรมดาท่านไม่หวัหระง่าย ๆ นะท่านอาจารย์พรหม โธ ลักษณะท่าทางน่ากลัวน่าเกรงขามมากนะ นิสัยเด็ดเดี่ยว ทุกสิ่งทุกอย่างมองดูลักษณะน่าเกรงขาม น่าเคารพเลื่อมใส ที่นี้พอท่านนั่งภาวนา ตอนนั้นท่านอดหัวเราะไม่ได้นะ ท่านหัวเราะก๊ากเหมือนกัน เราก็หัวเราะท่านก็หัวเราะ

คือนั่งภาวนาอยู่ อีเก้งมันมาจากไหนก็ไม่รู้ท่านว่าอย่างนั้นนะ เราก็นั่งอยู่กำลังจะเริ่มออก ไม่ได้ยินเสียงนะท่านว่า มันมาข้างมุ้งมาเจอมุ้ง มันก็ร้อง ‘แวก’ ขึ้น อีเก้ง ท่านว่าจันนะ อีเก้งมันร้อง ‘แวก’ มันตื่นมันตกใจ

เราอยู่ในมุ้งร้อง ‘ก๊าก’ อีเก้งอยู่นอกมุ้งก็ร้อง ‘แวก’ เราอยู่ในมุ้งก็ร้อง ‘ก๊าก’ ท่านอดหัวเราะไม่ได้ตอนนี้ เราก็ร้อง ‘ก๊าก’ โดยไม่มีสติสังต มันบ้าจริงๆ ท่านว่าอย่างนั้นนะ ท่านว่าให้ท่าน มันอะไร เขาก็มาของเขา ไ้อ้เราก็ร้องทางนี้ ร้องอยู่ในมุ้ง อีเก้งก็เปิงเลย ทางนี้ไม่เปิง อยู่ในมุ้ง

ท่านเลยเล่าถึงว่า ‘เอ้ ไ้อ้ความรักสงวนชีวิตมันเป็นอย่างนี้นะ เราไม่เคยคิดเลยนะว่ามันจะเป็นอย่างนั้นได้ เวลาอีเก้งมันร้องแวกเราก็โกก ต่างฝ่ายต่างกลัวตาย’ ท่านเอามาเล่าท่านหัวเราะก๊ากๆ เหมือนกันนะ ‘มันบ้าจริงๆ นะ’ ท่านเล่าให้ฟัง

นั่นละเรื่องที่หลวงปู่พรหมท่านร้องในมุ้ง อีเก้งร้องนอกมุ้ง ท่านร้องอยู่ในมุ้ง ฟังเสียงก๊ากขึ้นเลย มันบ้าจริงๆ ท่านว่าให้ท่าน มันอะไรก็ไม่รู้ ไม่ได้คิดได้อ่านเลย พอเขาร้องแวกเขาก็ตื่น ทางนี้ก็ก๊าก เสียงรับกัน ฟังเสียงก๊ากแว้ว โอ้ย ป่าเลิกไปเลย ไ้อ้เราอยู่ในมุ้ง เราเลยไม่ลืม ท่านบวชใหม่ท่านว่า

อันนั้นเป็นดงทั้งหมดนะที่ผ่านพ้นนี้ เดี่ยวนี้เป็นบ้านหมดเลย ไม่มีใครรู้ละว่าแต่ก่อนเป็นดง เราได้เห็นชัดเจนแล้วว่านั่นนะ โอ้ย ดงจริงๆ ดงเสือดงสัตว์ดงเนื้อ เพราะฉะนั้นถึงกลางคืนละซิ เดี่ยวนี้ไม่มีแล้วหมดเลย ตั้งแต่บ้านเขาเรียกบ้านดงโพน ทะลุถึงนาแกนี่ เป็นดงใหญ่ทั้งหมดเลย เดี่ยวนี้เป็นบ้านเป็นไร่เป็นสวน...”

หลวงปู่พรหม จิรปุญโญ

วัดประสิทธิธรรม อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

เสือบ้าน

องค์หลวงตามืดตาเล่าเรื่องราวที่น่าสนใจและเป็นคติเกี่ยวกับชีวิตสัตว์ป่าให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังเสมอๆ แต่มีอยู่คราวหนึ่งท่านยกเรื่อง “เสือบ้าน” มาเล่าเป็นคติเครื่องเตือนใจ ดังนี้

“...ลูกหลานทั้งหลายนำไปพิจารณาว่า หลวงตาบัวดู อู๊ อู๊ คุณๆ ก็อยากให้คุณให้หลานดีนี่ ตั้งแต่หลวงตาบ๊วยคุณเจ้าของ จะว่ายังไง เอาคุณ หลวงตาบ๊วยเคยดูเหมือนกัน แต่ไม่ได้บอกปากบั้งเบ้งอย่างพูดให้ท่านทั้งหลายฟังนะ คุณเจ้าของ คุณอยู่ในใจ คุณด้วยกิริยามารยาท คุณอยู่อย่างนี้จะว่าไง บวชมาเห็นผู้หญิงน่ารัก บังคับไม่ให้มันรัก เข้าใจไหมล่ะ มันเห็นสาวก็ชอบนะซี มันบวชแต่หัว (โล้น) ก็เลสมันไม่ได้บวชด้วยนี่ จึงเห็นสาวมันก็รัก เข้าใจไหมล่ะ บังคับให้มันรัก มันอยากได้เขา ไม่ให้มันได้ ไม่ให้มันเอา มันเหมือนนิทานนะ ฟัง จะพูดให้ฟัง มันเหมือนนิทาน จะเล่าให้ฟังนะนิทาน

มีเด็กผู้ชายคนหนึ่ง พ่อแม่จากไปตั้งแต่เล็กๆ ญาติสงสารเอามาเลี้ยงไว้ พอหย่านมแล้วญาติจึงนำไปถวายไว้กับพระอุปัชฌาย์ (พระกรรมฐาน) ในป่าลึก ห่างไกลจากหมู่บ้านมาก ไม่มีใครกล้าไปมาหาสู่ เพราะสัตว์เสือชุมมาก มีตาปะขาวคนเดียวอยู่อยู่กับพระอุปัชฌาย์คนนั้น เพื่อหุงต้มอาหารถวายท่าน เด็กคนนั้นอาศัยอยู่อยู่กับพระอุปัชฌาย์เป็นเวลานาน จนกลายเป็นลูกของพระไปตามธรรมเนียม อาจารย์เห็นว่าโตขึ้นมาพอสมควร ก็บวชเป็นเณรให้ แล้วอยู่ปฏิบัติทำวัตรแก่อาจารย์เป็นประจำมีได้ขาด วันหนึ่งเณรมีผู้มานิมนต์ ท่านไปงานในเมือง ขัดไม่ได้จำต้องรับ หลังจากรับนิมนต์เขาแล้ว อาจารย์ก็คิดวิตกกังวลกับเณรเกรงว่าจะเป็นอันตราย เมื่อปล่อยให้ออกอาจารย์อยู่วัด เพราะเสือชุมมากในบริเวณนั้น ถ้าจะให้เณรไปด้วย ก็เกรงกลัวอีกทางหนึ่ง ไม่สะดวกใจ ทำให้อาจารย์รำคาญใจเอการออยู่

สุดท้ายก็ตัดสินใจเอาเณรไปด้วย เมื่อไปถึงตัวเมืองแล้วก็พาเข้าพักในป่า ห่างจากตัวเมืองพอสมควร ตื่นเช้าก็พาเณรเข้าไปในงานเขา ในงานนั้นมีประชาชนมากมาย ทั้งหญิงทั้งชาย หนุ่มสาว เฒ่าแก่ เต็มไปหมดในงาน ต่างก็นั่งล้อมล้อมอาจารย์กับเณรจนแน่น ส่วนเณรรู้สึกแปลกตาแปลกใจ เพราะดูแล้วผิดปกติที่เคยอยู่กับอาจารย์ในวัด ไม่เคยมีคนที่เห็นๆอยู่ในเวลานั้น มีทั้งชนิดที่ไม่เคยเห็นนับตั้งแต่เณรเกิดมาก็มี สายตาเณรจ้องมองไปมา พอดีสายตาเณรมองไปเห็นรูปผู้หญิงสาวๆชนิดที่แปลกประหลาดเข้า เกิดสะดุดตาสะดุดใจ จนมองไม่กะพริบตา เณรเลยมองจ้องอยู่ที่รูปประหลาดนั้น อย่างเพเลินตาเพเลินใจ ไม่ยอมพลิกสายตาไปที่อื่นเลย ยังไม่แน่ใจ ต้องถาม

อาจารย์ว่ารูปนี้อะไร พร้อมกับชี้มือไปที่รูปประหลาดนั้นด้วย

ฝ่ายอาจารย์ได้ยิน มองไปที่นั่นก็รู้ว่าเณรนี้เห็นทำไมไม่มีการ

เสียแล้ว และเป็นไปตามที่เราคิดไว้เมื่อก่อนจะพาเณร

ออกมาจากวัดทุกประการ อาจารย์จึงออกอุบายขู่

ปราบเอาไว้เพื่อให้เณรกลัวว่า “นี่แลเสือ ไม่รู้หรือ

เณรต้องระวังให้ดีนะ เดี่ยวมันกัดตายนะ” ดังนี้

พอเสร็จธุระในงานแล้ว อาจารย์รีบพาเณรกลับวัด พอมาถึงวัดแล้วแทนที่เณรจะทำข้อวัตรปฏิบัติต่ออาจารย์ดังที่เคยทำมาแต่ก่อนแต่กลับไม่สนใจในข้อวัตรปฏิบัติต่ออาจารย์เสียเลย มีแต่นั่งสรว้อยเศร้าเหงาหงอยเป็นตุ๊กตา ไม่มีความขี้นขี้มั่วแจ่มใส ทำทางไม่รื่นเริงเหมือนแต่ก่อน

ส่วนอาจารย์ก็ทราบทันทีว่า เณรนี้แปลกแล้ววันนี้ คงไปถูกของดีจากเมืองมาแน่ละ จึงเดินเข้าไปหาเณรแล้วถามว่า “เณรนี้เป็นอะไร วันนี้ทำไมแปลกตามาก ไม่สบายหรือ”

เณรรีบตอบอาจารย์ว่า “ผมไม่ได้เป็นอะไร แต่คิดถึงเสือ ผมอยากได้เสือ”

“คิดถึงเสือที่ไหนกัน”

อาจารย์ถาม

“ผมคิดถึงเสือตัวที่อยู่ในบ้าน ผมอยากได้เสือตัวที่อยู่ในบ้านงานนั้น”

เณรตอบอาจารย์

อาจารย์หมดท่า แม้จะหาอุบายขู่เข็ญเอาไว้เพื่อให้เณรกลัว แต่เณรกลับคิดถึงเสือและอยากได้เสือด้วยซ้ำไป อาจารย์ออกอุบายคำรามว่า “ก็เสือในป่าบริเวณวัดเรามีมากมายต้องการซัดก็ตัวก็ได้ เณรทำไมไม่ยอมได้ แต่กลับไปคิดถึงเสือ และอยากได้เสือตัวอยู่ในบ้านในเมืองอย่างรักกัน เณรนี้จะบ้าไปแล้วนะเธอ”

“เสือในป่าผมกลัวมันมาก ไม่อยากได้มัน แต่เสือในบ้านผมรักมันมาก ผมอยากได้มัน เพราะมันสวยและน่ารักมาก นับแต่วันเกิดมาผมไม่เคยเห็นเสือสวยและน่ารักมากเหมือนเสือตัวอยู่ในบ้านเลย ทั้งเสือบ้านมันหัวเราะเป็นเหมือนคนเราและผมรักมันมากเวลามันหัวเราะ มันจะมีที่ตัวก็สวย และน่ารักเหมือนกันหมด ไม่เห็นตัวไหนจะน่ากลัวเหมือนเสือที่อยู่ในบริเวณวัดเราเลย ทั้งเสือเหล่านี้หัวเราะไม่เป็นด้วย มองเห็นแล้วน่ากลัวทั้งนั้น ต่อไปขอให้อาจารย์พาผมเข้าไปอยู่กับเสือบ้างเถอะ อย่าพาผมมาอยู่กับเสือป่าแถวนี้เลย ผมกลัวมันมาก ส่วนเสือบ้านมีมากกว่าเสือป่า แต่ก็ไม่เห็นตัวไหนน่ากลัวเลย ทั้งสวยงามมาก ทั้งน่ารักมากกว่าเสือป่าเป็นไหนๆ” เณรตอบอาจารย์

ดังนี้ โปรดคิดดู เณรเคยอยู่ในป่ามาแต่เล็กจนโต เพิ่งเข้ามาเห็นเสือบ้านเพียงครั้งเดียว ก็ยังรู้จักและอยากได้เสือบ้านในทันทีทันใด ทั้งนี้ก็เพราะกฎธรรมชาติ สัญชาตญาณมันฝังอยู่ส่วนลึกของหัวใจมานานแสนนาน จึงสามารถรู้ได้ ทั้งคู่มิตร ทั้งคู่ศัตรู เช่น สุนัขกับเสือ ไม่ว่าสุนัขพันธุ์ใด เพศใด วัยใด พอเห็นเสือ ไม่ว่าเสือเป็นหรือเสือตายต้องกล้วจนตัวสั่นไปตามๆ กัน เว้นแต่รูปเสือในกระดาษเท่านั้นสุนัขไม่กลัว หนูเห็นแมวต้องกลัว และแข็งไปทันที สตรีกับบุรุษเห็นกันแล้วต้องถูกชะตากันทันทีทันใด เว้นแต่กรณีพิเศษเท่านั้น เณรเห็นเสือบ้านก็เช่นเดียวกัน ต้องรักชอบทันที แม้อาจารย์จะหาอุบายขานบปราบปรามไว้สักเท่าใด ใจของเณรก็ยังรักชอบเสือบ้านอยู่แน่นอน หาได้เป็นไปตามคำสั่งสอนของอาจารย์ไม่

ตะกี้ที่พูดถึงระดับเรา เข้าใจไหมล่ะ มันไปเห็นเสือบ้าน มันจะเป็นอย่างนั้นนะ เข้าใจไหม ต้องบังคับมัน ดัดมัน เอามัน เป็นเอามาก ไม่กินข้าว ดัดมัน ก็วันก็ตาม ก็ช่างหัวมัน จะว่าไง ดัดมันลงเรื่อย ทางจิตฝึกเข้าไป ดัดเข้าไป บิ๊บเข้าไป จิตข้างนอกก็บิ๊บ ข้างในก็บิ๊บ ข้าวไม่ให้มันกิน บิ๊บเข้าไป เพื่อจะเอาความสะอาด เอาการเอางานให้มัน เอาอรรถเอาธรรมให้มัน มันดัดแปลง เอาอย่างหนัก ไม่ว่าแต่เรา ครูบาอาจารย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน...”

สงเคราะห์โรงเรียน

องค์หลวงตามะตาส่งเคราะห์สนับสนุนทางการศึกษาทั้งประเภทตึกอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในงานธุรการ ประเภทสื่อการเรียนการสอนและอื่นๆ แก่โรงเรียนต่างๆ หลายแห่ง ตัวอย่างประเภทที่ท่านช่วยเหลือได้แก่ สร้างอาคารธรรมสถาน ตึกเรียน อาคารเรียน โต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์ทางการเรียนการสอน ค่าอาหารกลางวันเด็กนักเรียนยากจน ทุนการศึกษาเด็กกำพร้า สะพานลอยสำหรับนักเรียนที่เดิน ฯลฯ เป็นต้น

สำหรับตัวอย่างโรงเรียนที่ท่านเมตตาสงเคราะห์มีอยู่หลายจังหวัดในทุกภาคทั่วประเทศตามเหตุผลความจำเป็นมากน้อยในการสงเคราะห์ อาทิ ในจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ โรงเรียนสตรีราชินูทิศ โรงเรียนบ้านดาด โรงเรียนอุดรธรรมานุสรณ์ โรงเรียนหนองแสงวิทยา โรงเรียนบ้านดงเมือง โรงเรียนบ้านหนองตุ โรงเรียนค่ายประจักษ์ศิลปาคม ฯลฯ จังหวัดเลย ได้แก่ โรงเรียนบ้านนาแก้ว จังหวัดกระบี่ ได้แก่ โรงเรียนปลายพระยาวิทยาคม จังหวัดพังงา ได้แก่ โรงเรียนบางเตย โรงเรียนเกาะเคียม จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ โรงเรียนปากท้าววิทยา โรงเรียนบ้านนาหน้า โรงเรียนวัดบ้านปากไพร จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ โรงเรียนคลองหลวง

ด้านธรรมะที่ใช้ในการเรียน

ด้วยตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนของชาติ จะได้มีความรู้ติดเนื้อติดตัวอันจะเป็นประโยชน์แก่ตน แก่ครอบครัว และชาติบ้านเมือง ตลอดถึงความห่วงใยในศีลธรรมและความประพฤติของเด็กและเยาวชน การแสดงธรรมขององค์หลวงตาในเวลา ที่นักเรียนนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์จากสถาบันการศึกษาต่างๆ มาทำบุญใส่บาตร หรือได้รับนิมนต์ให้ไปแสดงธรรมตามสถานศึกษาต่างๆ จึงมักเน้นให้เด็กมีคุณธรรมรู้จักรับผิดชอบชีวิตตนเองตามวัยอันควรอย่างมีหลักเกณฑ์เหตุผล ดังนี้

ขยันเรียน...รอบคอบ...คบเพื่อนดี

“...จงพยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียนทุกคน อย่าขี้เกียจ อย่าเถลไถล อย่าเห็นการเล่นดีกว่าการเรียน จงเห็นการเรียนดีกว่าการเล่น จะภาคภูมิใจในตัวเอง เวลาสอบก็อาจหาย ไม่สะทกสะท้าน และสอบได้คะแนนสูง เพราะความขยันเรียนย่อมได้คะแนนดีเสมอ

ผิดกับคนขี้เกียจเรียนอยู่มาก อย่าเอามาเป็นตัวอย่างจะเสียใจภายหลัง รีบเตรียมตัวในเวลาเรียนและก่อนสอบอย่าให้บกพร่องในหลักวิชาที่เรียน ..

เวลาสอบตก เราจะตำหนิครูก็ไม่ได้ เพราะเราขี้เกียจ บกพร่อง ข้อสำคัญการชอบเที่ยวนั้นจะทำให้เราสอบตก เมื่อสอบตกแล้วทำให้เกิดความขี้เกียจซ้ำคร้าน เข้าอีก และชอบคบค้าสมาคมกับเพื่อนฝูงที่เลวทราม เรากียังมีใจต่ำทรามไปเรื่อยๆ มองเห็นครูเห็นอาจารย์เกิดความกระดากอาย กลัวครูจะซักจะถาม นั่นนี่ ไม่อยากเข้าหน้าเสียแล้ว เพราะจิตใจมันเสียมันเลวลง เพื่อไม่ให้เป็นอย่างนี้ จงรีบ

ดัดแปลงตนแต่ปัจจุบันคือขณะนี้บัดนี้ตลอดไป ..

ตรงไหนที่ยากลำบากให้พยายามเรียน และท่องเสมอจนจำได้ ข้อใดที่ครูบอกหรือครูสั่ง ให้ท่องจำให้ได้ จงท่องให้ได้ติดปากติดคอจริงๆ .. อันไหนเป็นความไม่เข้าใจ ก็ท่องให้เข้าใจจริงๆ ที่ไหนไม่เข้าใจให้ศึกษาใต้ถามครูเพื่อความเข้าใจ

อย่าเก็บเอาไว้ด้วยความอายครูและเพื่อนฝูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ปิดทวงเพื่อความเข้าใจของตนในเวลาจำเป็น เช่น เวลาสอบเราระลึกไม่ได้ทั้งๆ ที่สิ่งนี้เราสงสัยควรจะถามครูอยู่แล้ว แต่ไม่ถาม

เวลาข้อสอบออกมาก็มาถูกจุดที่เราไม่รู้ที่เราสงสัยนั้น ก็เลยขาดผลขาดประโยชน์ที่ไม่ควรจะขาดไปเสีย และถูกตัดคะแนนลงไปเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง กลายเป็นคนเดินช้าล้าหลังไม่ทันเขา ..

ดังนั้น จึงต้องพยายามศึกษา ให้เข้าใจทุกแง่ทุกมุม ไม่สะเพร่ามั่งง่าย ควรพยายามฝึกหัดตนให้เป็นคนละเอียดรอบคอบไปด้วยเป็นการดี เวลาสอบจะไม่พรวดพราดซึ่งมักทำให้ได้คะแนนต่ำและสอบตกเสมอ...”

หนังสือที่ควรอ่าน

นอกจากตำราเรียนที่นักเรียนต้องรับผิดชอบในการศึกษาหาอ่านแล้ว ควรรู้จักค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากหนังสือ

ประเภทอื่นด้วย ในเรื่องนี้องค์หลวงตามเตตาทให้คำแนะนำแก่ลูกหลานไว้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการเลือกสรรหนังสือที่ควรอ่าน ดังนี้

“...เราเห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือทางด้านธรรมะ เป็นสำคัญ อ่านทางโลก มันมีฉากหน้าฉากหลัง สุดท้ายก็ฉากหลังนั้นแหละทำลาย

ฉากหน้าเป็นเครื่องล่อหลอตาล่อใจไปหน่อยๆ ฉากหลังนี้สำคัญ แทะเข้าไปเลย เสียมากต่อมาก แต่เมื่อไม่มีใครคิดทางเรื่องเสียแล้วก็ มันจะเสียขนาดไหนก็ไม่สนใจ มีแต่บิหน้าเรื่อยๆ ความฉิบหายก็ไปเรื่อยๆ เหมือนไฟลามทุ่ง

ส่วนที่เป็นสารประโยชน์ก็มี ไม่ได้ปฏิเสธ แต่ผู้ที่อ่านส่วนมากมักอ่านด้วยความเพลิดเพลิน ละชิ ไม่ได้อ่านเพื่อหาสาระประโยชน์อะไรนักกะยิ่งเป็นเด็กหนุ่มเด็กสาวด้วยแล้ว คึกคะนองนี้โอ้ย เป็นบ้าไปเลยเทียว บ้าสุดๆ ร้อนๆ

ยิ่งเห็นโป๊ๆ เป๊ๆ ด้วยแล้ว ยิ่งไปใหญ่เลยนะ ลืมมุ่งชื่นมื่นผ่านนั้นแหละ วังเป็นบ้าเหมือนหมา

นี่ละอำนาจของกามตัณหา มันใช่เล่นเมื่อไร มันเคยทำลายโลกมามากต่อมากแล้ว อันไหนก็ไม่รุนแรงเหมือนอันนี้ อันนี้รุนแรงมาก ไม่ว่าสัตว์ว่าคน ถ้าลงอันนี้ได้บิบหัวใจแล้ว อยู่ไม่ได้ ต้องตื่นเทียว ..

ท่านจึงให้มี “น้ำ” คือ ธรรมะ อ่านธรรมะ ฟังธรรมะ อบรมธรรมะ เพื่อดับไฟในใจ เพราะ สิ่งที่ทำให้เพลิงเพลินนั้นเป็นสิ่งที่มิพหุภัยและความโศกเศร้าแฝงอยู่ในนั้น จึงนำธรรมะเข้าไป ชะล้างในจุดนั้น เปิดออกเพื่อเห็นโทษของมัน...”

“คุณธรรม” นำ “ความรู้”

ศีลธรรมและความประพฤติของผู้กำลัง ศึกษาเล่าเรียน เป็นสิ่งที่จะเพิกเฉยไม่ใส่ใจไม่ได้โดยเด็ดขาด องค์หลวงตาท่านสอนให้ พยายามชวนชวายเป็นลำดับตนให้มากเพราะ คนเราจะมีแต่วิชาความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมี**ธรรม**เข้าแทรกเสมอ ด้วยการพิจารณาใคร่ครวญว่าผิดหรือถูกประการใด ใน การคิด การพูด และการกระทำของตนเอง เปรียบเสมือน**รถมีเบรกห้ามล้อ** คือ มี **“ธรรม”** นั้นเอง การศึกษาเพียงอย่างเดียว โดยปราศจากการฝึกฝนอบรมใจให้เจริญขึ้นมี โทษ ดังนี้

“...เรียนมาเท่าไรก็เป็นเครื่องมือของ ความชั่วช้าลามกไปเสียทั้งสิ้นฯ เวลานี้เป็น อย่างนั้นนะ ถ้าไม่มีธรรมแล้ว ยังไง โลกนี้จะ พินาศฉิบหายจริงๆ

ขอให้ลูกหลานทั้งหลายจำเอาไว้ คำนี้อย่า ได้ลืม ผังให้ลึกด้วย .. เพียงความรู้ทางโลกที่ เรียนมา .. ความรู้นี้มันเป็นเครื่องส่งเสริม กิเลสตัณหา ให้เอาไปใช้ได้อย่างคล่องตัวฯ ผู้ที่ ล่มจม ก็คือเราฯ ผู้เรียนมานั้นแหละ .. มันพาให้ โลกให้โกรธให้หลง พาให้ส่งเสริม ราคะตัณหา มากขึ้นฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นพิษ เป็นไฟทั้งสิ้น...”

ท่านเล่าว่า บางคนมาคุยโวโอ้อวดลิ้มตัว ว่าตัวเก่งทางนั้นเด่นทางนี้ มีหลายครั้งที่ท่าน เมตตาตักเตือนให้เป็นคติเครื่องเตือนใจว่า

“...เขามาพูดเรื่องราว จบด้านนั้น .. เเด่น ทางนี้ .. เเด่นทางไหนฯ ใช้วิชาความรู้เด่นทาง ความชั่วช้าลามก เเด่นทางความลิ้มเนื้อลิ้มตัว .. เเด่นทางมี ๑๐ เมีย ๒๐ ผัว ใช้ความรู้ความสามารถเด่นทางนักเลงโต .. เเด่นทางนักเลงสุรา .. ทางโกโรโกโส เเด่นทางทำลายชาติ .. เรียนมา เท่าไรมาโก้ มาอวดหน้าร้านอยู่เฉยๆ ตัวล่มจมฯ ประพฤติเหลวแหลกแหวกแนว

ความรู้สูงเท่าไรยิ่งหยิ่ง ยิ่งจองทองพอง ตัว แล้วทำลายชาติ ทำลายตัวเองไปในตัว .. ใครอย่าอวดว่าใครเรียนเก่ง มีความรู้ชั้นนั้นชั้น นี้ .. เรียนมาให้เป็นเครื่องประดับโลกประดับ สงสาร ประดับบ้านประดับเมืองให้เป็นสรณะ แก่นสารแก่ชาติไทยของเรา สมความรู้ที่เรียน มาเล็กน้อย มันถึงถูก...”

จบการศึกษาแล้ว อย่าเลิกาศีลธรรม

แม้จะประสบความสำเร็จทางการศึกษา ขึ้นสูงเพียงใดก็ตาม เช่น จบปริญญาเอกหรือ ดอกเตอร์ **“ธรรม”** ก็ต้องมีความจำเป็นสำหรับ ผู้ที่ยิ่งขึ้นไปอีก องค์ท่านเคยอธิบายเหตุผลย้ำ อย่างเด็ดว่า

นักเรียนมาร่วมทำบุญตักบาตร สวดมนต์ นั่งภาวนาและช่วยกิจการงาน ณ วัดป่าบ้านตาด

“...ดอกเตอร์มีแต่ความรู้วิชาเอามาอวด โลกกันเฉยๆ แต่เจ้าของทำความล่มจมแก่โลก ดอกเตอร์นี้ใช้ไม่ได้ นั่น เห็นไหมละ ฟังซิ เรา พูดนี้เสียหายไปตรงไหน มันมีอย่างนั้นได้นี้ พูด ตามความมีความเป็น แล้วแก้ไขความเป็น อย่างนี้ด้วยการสั่งสอนอย่างนี้ .. เขาไม่เป็น ดอกเตอร์ เขาครองตัวดี เขาประพฤติตัวดี นั่น เป็นคนดีนะ ไม่ได้สำเร็จความดีด้วยดอกเตอร์ แต่ ไม่มีธรรมภายในใจนะ

ดอกเตอร์มีธรรมในใจถึงแม้ว่า จะไม่ได้ เป็นดอกเตอร์ก็ดี ถ้าเป็นดอกเตอร์ก็ยิ่งดี นั่นแหละ ยิ่งเป็นผู้สง่างามในปวงชนนะ เรียนมา ความรู้สูงมาเป็นตัวอย่างเป็นแบบพิมพ์ที่ดีของโลก ดอกเตอร์ประเภทนี้ เป็นดอกเตอร์ที่ ร่มเย็น ให้ความชุ่มเย็นแก่โลกสมชื่อสมนามว่า

เป็นดอกเตอร์มีความรู้ชั้นสูง ความประพฤติปฏิบัติดีงามทุกสิ่งทุกอย่างสูงไปตามๆ กันกับความรู้ที่เรียนมา นี่เรียกว่าดอกเตอร์ระดับชาติ ถ้าอยู่ในชาติไทยของเรา ก็ระดับชาติไทยของเรา ระดับสังคม ระดับทุกแห่งทุกมุม...”

ท่านจึงเปรียบดอกเตอร์เป็น ๒ ประเภท คือ ดอกเตอร์เพื่อทำลายชาติบ้านเมืองหนึ่ง และดอกเตอร์ที่ให้ความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนและชาติหนึ่ง ท่านกล่าวถึงประเภททำลายชาติก่อน ดังนี้

“...ไม่มีคำว่าอ่อนข้อในเรื่องทำความชั่วช้าลามก ในเรื่องความล้มเหลวล้มตัวไม่มีใครเกินดอกเตอร์เหล่านี้ เพราะเรียนวิชาความล้มเหลวมาตลอด ตลอด เพราะกิเลสคือความทำคนให้ล้มตัวนี่ละ ถ้ามีธรรมแทรกเข้าไป จะเป็นเหมือนมีสติ มีเครื่องยับยั้ง มีเบรคห้ามล้อ จะรู้เนื้อรู้ตัว ผิดถูกชั่วดีประการใดแล้ว เอาความรู้นี้พาดำเนินไป เพื่อความสงบร่มเย็นแก่ชาติบ้านเมือง เนี่ย

ดอกเตอร์ที่มีธรรมเป็นผู้ให้ความร่มเย็นแก่โลกได้มากที่สุด ไม่มีใครเกินผู้ที่มีความรู้มากหละ และมีธรรมในใจ ผู้นี้แหละเป็นผู้ให้ความร่มเย็นแก่โลกมากที่สุด ตั้งรากฐานบ้านเมืองได้ก็คือผู้นี้ นำชาติบ้านเมืองให้ขึ้นจากความล่มจมได้ทุกประเภทก็คือผู้นี้...”

คำสอนของท่านดังกล่าวข้างต้นนี้ทำให้ประจักษ์ว่า การศึกษาหาความรู้ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน เบื้องต้น กลางตลอดจนถึงระดับสูงสุดก็ตาม ความจำเป็นแห่งการฝึกฝนอบรมจิตใจให้พร้อมด้วยคุณธรรมก็ยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นตามกัน

ผู้ที่ตระหนักและเห็นคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ในเรื่องดังกล่าวชัดเจน จึงยอมมีความเคารพบูชาและเทิดทูนในท่านผู้รู้ผู้สอนและผู้สนใจใคร่ต่อการปฏิบัติธรรม เฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สามารถปฏิบัติได้อย่างที่ได้สอนผู้อื่น และเห็นผลแห่งการปฏิบัติจนสามารถเป็นสักขีพยานยืนยันถึงสาระคุณแห่งธรรมได้อย่างถึงใจ

ความรู้เหนือโลก-ความรู้แบบโลก

ด้วยเหตุนี้เองท่านผู้มีธรรม แม้ท่านจะมีความรู้วิชาทางโลกสูงล้ำฟ้าเพียงใดก็ตาม ท่านย่อมไม่ประมาทธรรมและไม่ประมาทผู้ประพฤติธรรม แต่กลับให้ความเคารพและถือท่านเป็นสรณะที่พึ่งที่ควรเข้าปรึกษาปรารภเพื่อความเจริญในธรรมยิ่งขึ้น และยอมไม่ล้มตัวปล่อยไหลยกเอาวิชาความรู้แบบโลกของตนเข้าข่มท่านผู้รู้ในธรรมปฏิบัติผู้จัดอาสวะกิเลสให้สิ้นจากใจได้ เพราะวิชาความรู้แบบโลกนั้นจะสูงต่ำล้าลึกเพียงใดก็เป็นเพียงความรู้ของนักโทษในเรือนจำเท่านั้น ดังนี้

“...ดูใจเจ้าของ แน่นนอนไหมเวลานี้ ตั้งแต่มหาเศรษฐี ภูฎมพี สูงสุดมา คนที่กิเลสครอบงำนี้เป็นความรู้ความเห็นความเป็นอยู่ด้วยอำนาจของกิเลสครอบงำหัวใจทั้งนั้น .. เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในวงของกิเลส เป็นความรู้ของผู้อยู่ใต้อำนาจของกิเลส จะรู้ขนาดไหน

กิเลสต้องครอบงำอยู่นั่นแล .. เป็นความรู้ของนักโทษเรือนจำคือวัฏจักร...

วัฏจักรนี้ เหมือนเรือนจำครอบความรู้อันนี้ไว้ กิเลสเป็นผู้บงการทุกอย่างๆ .. มันวิเศษที่ไหน ความรู้ของพระพุทธเจ้าไม่ได้เป็นความรู้แบบนี้นี่นะ เหนืออันนี้หมดแล้ว .. ดูหัวใจเจ้าของนั่น เวลาเกิด มันก็ไม่รู้สถานที่เกิดเกิดมาจากไหน เกิดมาก็บ่กี่ปักก็กลับ เกิดตายมานี้ก็บ่กี่ปักก็กลับ

พระพุทธเจ้าท่านเห็นหมดนี้ แทงทะลุข้างหลังหมด พวกเราแทงไปไหน จะว่าย่างง่เกิดมาจากชาติใดภพใด ตกนรกหมกไหม้หรือไปสวรรค์ชั้นพรหมที่ไหนมา มันก็ 모르สถานที่มาของตัวเอง ง่หรือไม่ง่ ปัจจุบันนี้จะไปไหนมันก็ไม่ได้แน่ว่าใจนะ ถ้าใจไม่มีหลักเกณฑ์ด้วยธรรมะอย่างเดียวเท่านั้น ไม่แน่ว่าทั้งนั้น ใครก็ใครเถะอย่ามาคุย อย่ามาอวดธรรมของพระพุทธเจ้าเลย อย่ามาแข่งธรรมของพระพุทธเจ้า ถ้าไม่อย่าจม ..

มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ถวายปริญญาคุณวุฒิปณัติกิตติมศักดิ์แด่องค์หลวงตา

ใจพระพุทธเจ้า ใจพระอรหันต์ท่าน กับใจของพวกเราที่เป็นคลังกิเลสนี้ต่างกันอย่างไรบ้าง ต่างกันอย่างไรพูดไม่ได้เลย จึงเรียกว่า **โลกุตตรธรรม** แปลว่า ธรรมเหนือโลก มองดูโลกเห็นหมดทุกอย่าง แต่โลกดูธรรมโลกมองไม่เห็น เห็นแต่กิเลส...”

ท่านยกตัวอย่างเทียบว่า นักโทษในเรือนจำจะมีความรู้ขนาดไหนก็ไม่สามารถนำความรู้ นั้นไปเป็นกฎเกณฑ์ปกครองบ้านเมืองให้สงบร่มเย็นได้ มีแต่พวกที่มีความรู้นอกเรือนจำต่างหาก ที่เป็นผู้ตั้งกฎหมายปกครองบ้านเมืองให้ร่มเย็น อันนี้ก็เปรียบเทียบได้เช่นกัน **โลกุตตรธรรม** คือ ธรรมเหนือโลก คือความรู้เหนือโลกนี้ต่างหาก ที่จะทำโลกให้ร่มเย็น ไม่ใช่ความรู้ที่ถูกกิเลสครอบหัวไว้

ต้องเห็นบุญเห็นคุณพ่อแม่

“...บิดามารดาเป็นผู้สำคัญ เป็นผู้ให้กำเนิดเกิดขึ้นมาด้วย เป็นผู้เลี้ยงดูเราด้วย เป็นผู้แนะนำสั่งสอนเรามาก่อนใครๆ ด้วย ไม่มีผู้ใดจะเลี้ยงดูและทะนุถนอมเราด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความสงสารเมตตา ด้วยความบริสุทธิ์ใจยิ่งกว่าพ่อกับแม่ การสงเคราะห์สงหาลูกแต่แต่ละคนนับตั้งแต่วันอยู่ในท้อง ยาบ่ารุงครรภ์ก็ต้องมี ยาบ่ารุงครรภ์ไม่เกิดขึ้นมาเฉยๆ ต้องมีสมบัติเงินตราไปซื้อหามา ฐานะของพ่อแม่แต่ละคนก็ไม่สม่ำเสมอ กันจนบ้าง มีบ้าง บางรายจนจริงๆ

แต่อย่างไรก็ตาม การขวนขวายด้วยวิธีต่างๆ เพื่อลูกของตนนั้น ย่อมไม่มีบกพร่องใน

ทางน้ำใจพยายามเลี้ยงดูสงเคราะห์สงหาด้วยความรักความเมตตาจริงๆ เพราะฉะนั้นลูกทุกคน จึงต้องเห็นบุญเห็นคุณของคุณพ่อคุณแม่ บูชาคุณพ่อคุณแม่ เคารพพ่อแม่ เคารพครู เคารพอาจารย์ ซึ่งล้วนแต่ผู้มีบุญมีคุณแก่ตนมาแล้วทั้งนั้น...”

ข้อควรปฏิบัติต่อพ่อแม่

“...ให้สมบัติเงินทอง ข้าว น้ำ อาหารคาวหวาน เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย .. ให้การพยาบาลรักษาในเวลาเจ็บไข้ได้ทุกข์ .. ประคับประคองท่านในเวลาแก่ชรา ยืนเดินนั่งนอนหรือไปมาไม่สะดวก .. รักษาหัวใจไม่ให้ได้รับความกระทบกระเทือนบอบช้ำจากการแสดงออกของบุตรธิดาแต่ละอย่างๆ ..

บำรุงท่านด้วยวัตถุ หรือด้วยมรรยาบทธธยา คัย ไม่ฝ่าฝืนตื้อดิ่ง .. ช่วยเตือนด้วยอุบายต่างๆ ในทางที่ชอบ.. ปล่อยโยนให้เร็นเร็นใจในเวลาที่ท่านเกิดความหงุดหงิดไม่สบายใจในบางเวลา...”

ข้อควรระวังกับพ่อแม่

“...เวลาพ่อแม่ว่าอะไรก็อย่าเถียงอย่าโต้ อย่าอวดรู้ อวดฉลาด ว่าตนนี้ได้เรียนรู้ความรู้วิชาในขั้นนั้นขั้นนี้ พ่อแม่ไม่ได้เรียนอะไร จะเรียนอะไร พ่อแม่เลี้ยงลูกมาจนเกือบตาย จะให้เรียนอะไรอีก เข้าใจหรือเปล่าละ ทั้งให้ไปเรียนอีก ทั้งเลี้ยงลูกอีก มันตายละพ่อแม่คนนี้ เราโตขึ้นมาเราไปเรียนหนังสือ แล้วเอา

ความรู้นี้ไปอวดพ่อแม่ คนนั้นเป็นคนโง่งคนพาล ลันดานหยาบ ไม่ดี คนอกตัญญู คนนั้นไปทำอะไรไม่เจริญนะ ดีไม่ดีลูกเกิดขึ้นมาก็มาเป็นภัยต่อพ่อแม่ มาเป็นข้าศึกต่อพ่อแม่ เพราะพ่อแม่คือใคร ก็คือเรา เราไม่รู้จักบุญจักคุณของพ่อแม่ฉันใด ลูกก็จะไม่รู้จักบุญจักคุณของเราฉันนั้น ..

อะไรก็ตามเถอะ อย่าได้ลิ้มคุณค่าของพ่อแม่ อันนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ใหญ่โตมาก ใครประมาทพ่อแม่แล้วคนนั้นไม่เจริญเลย ไปไหนก็ไปเถอะ มันหากเป็นอยู่ในนั้นแหละ เพราะพ่อแม่นี้เป็นเรื่องที่หนักมาก ถ้าว่าบุญก็บุญมาก กุศลมาก ปฏิบัติถูก ต่อพ่อแม่แล้ว ท่านว่าได้บุญมาก ทักขิณียบุคคลของบุตร คือ พ่อกับแม่ เทียบกับพระอรหันต์องค์หนึ่ง ไม่ใช่เล่นๆ นะ ถ้าทำผิดก็เป็นพิษอย่างร้ายแรง...”

อ่อนน้อมต่อครูอาจารย์-ผู้อาวุโส

องค์หลวงตามะตาสอนลูกหลานที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเสมอๆ ดังนี้

“...เวลาไปพบครูอาจารย์สถานที่ใด

ให้ยกมือไหว้และทำความเคารพ

อย่างอ่อนน้อมถ่อมตนจริงๆ อย่า

ทำตัวแข็งกระด้างและเฉยเมย

ไป เหมือนความรู้วิชาของเรา

เกิดขึ้นมาจากดินจากหญ้า ไม่

เกิดขึ้นมาจากความอดส่ำหยาบคายน้ำพักน้ำแรง

ความเมตตาสงสารของครู

ให้เราคิดถึงครูอาจารย์ว่าเป็นผู้มีคุณค่า อยู่บนหัวใจของเรา หรืออยู่บนกระหม่อมจอมขวัญของเราเสมอ อย่าได้ลิ้ม อย่าได้ลบหลู่ดูหมิ่น เราจะเป็นผู้เจริญในอนาคต ไม่อับเฉาเศร้าหมอง เวลาเราเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นครูอาจารย์คน ย่อมมีคนเคารพสนองตอบความดีของเรา ..

เราเป็นนักเรียนศึกษาเล่าเรียนให้เข้าใจ ให้เคารพครูเคารพอาจารย์ กลับไปบ้านไปเรือน เคารพพ่อเคารพแม่ เคารพวิทยุคุณวุฒิ เคารพคนเฒ่าคนแก่ เคารพท่านผู้มีบุญมีคุณ ..

เพราะนี้ ปราชญ์ทั้งหลายเทิดทูน

กันมากมาย จงพากันรักษามรดกนี้ไว้ อย่าทำให้เสื่อมทรมและสูญหายไป...”

ความรัก

“...สมมติว่าเรามีความรักความชอบในผู้ใดก็ตาม ความรักนั้นยอมรับว่ารัก เพราะอยู่ในใจใครห้ามไม่ได้ แต่สิ่งที่เราจะบังคับไม่ให้ไปตามความรักเสียทุกอย่างนั้น เป็นเรื่องของใจจะต้องบังคับ สติปัญญาจะต้องบังคับตน ไม่ให้แสดงออกในสิ่งที่ไม่น่าดู และในสิ่งที่เสียหาย

จนกว่าเวลาได้อำนวยถูกต้องทุกประการแล้วนั้น โลกยอมรับกัน เพราะฉะนั้น โลกนี้จึงมีผู้มีเมียมียุคมีเด้าเหล้ากอยุ่เต็มบ้านเต็มเมือง ก็ไม่มีใครตำหนิกัน เพราะเป็นไปด้วยความถูกต้องดีงาม เป็นไปด้วยชนบประเพณีที่มนุษย์ยอมรับกัน...”

“วัยเรียน” ไม่ใช่ “วัยลิง”

“...อย่าเที่ยวเตร็ดเตร่เร่ร่อน เวลาไม่ใช่เวลาเที่ยวเตร็ดเตร่เร่ร่อน ถึงเวลาจะควรเป็นหากค่อยเป็นไปเอง เรื่องอารมณ์คึกคะนองก็เหมือนกัน ชอบสนุกเฮฮา ชอบเกะชอบเกี้ยวชอบเลี้ยวโน่นเลี้ยวนี้ไม่ดี เช่น นักเรียนผู้หญิงนักเรียนผู้ชาย ก็อย่าไปสนิทกันในทางกามารมณ์อันเป็นทางเสียหาย ทางเผาบ้านเรือนก่อนปลูกยังไม่เสร็จ มันฉิบหาย

ในระยะนี้ในวัยนี้เป็นวัยเรียนไม่ใช่วัยเล่นเลยขอบเขต อย่างกลัวโลกตาฝ้าตาฟางนี้จะสูญหายไปไหน มันไม่สูญหายไปไหนแหละ เพราะมันมีอยู่กับเรากับท่านทุกเวลานาที นอกจากได้ติกระบาลมันไว้ ไม่ให้คนเป็น ลิง ไปเท่านั้น ไม่งั้นลิงจะมาแย่งเอามนุษย์ไปกินหมด ..

มนุษย์เราสืบพันธุ์มาตั้งแต่ต้นจนอวสานปัจจุบันนี้ และยังจะมีต่อไปไม่มีที่

สิ้นสุด เรื่องหญิงกับชายแล้วไม่สูญพันธุ์ เรื่องนี้ไม่ต้องศึกษาเล่าเรียนให้เพิ่มโรคบ้า

กามเข้าไปอีก ไม่

ต้องมีโรงร่ำโรงเรียนสอนกัน โรคคาก็พร้อมจะเจริญอยู่แล้ว ดังสัตว์เดรัจฉานเขาก็ไม่สูญพันธุ์ เพราะเรื่องกามกิเลสนี้เป็นสิ่งที่มีอยู่ในหัวใจสัตว์ทั้งตัวผู้ตัวเมียทั้งหญิงทั้งชาย มีอยู่ด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีคำว่าบกพร่องเพราะไม่ได้เรียน ไม่ได้ส่งเสริมมัน...”

อย่าเป็น “หญิงใจง่าย ชายไร้ศักดิ์ศรี”

“...เวลานี้ไม่ใช่เวลาที่เราจะไปสนใจกับสิ่งเหล่านี้ อันจะเป็นการทำลายการศึกษาเล่าเรียนและทำลายอนาคตของเราให้กุดด้วนเข้ามา เรามีหน้าที่ที่จะศึกษาเล่าเรียนและรักนวลสงวนตัวทั้งหญิงทั้งชาย

ผู้ชายก็รักเกียรติของตัวเองว่าเป็นชาย ผู้หญิงก็สงวนศักดิ์ศรีอันดีงามของตนว่าเป็นกุลสตรี ตามประเพณีของมนุษย์ผู้มีสมบัติผู้ดีของเมืองไทยเรากลือกันมาอย่างนั้น เพราะเป็นหลักประเพณีอันดีงามมาแต่ดึกดำบรรพ์ ไม่เคยล้าสมัยและมีปมด้อยร่อยหรอแก่ประเพณีของชาติใดในโลก .. ยิ่งเราเป็นนักเรียนด้วยแล้วเรียนความรู้ก็ให้รู้ ความประพฤติก็ให้ดี การสงวนตัวรักษาตัว ก็ให้ต่างคนต่างรักษาให้ดีมีศักดิ์ศรีทั้งหญิงทั้งชาย ผู้ชายก็อย่าเป็นคนเห็นแก่ตัวจัด มีช่องว่างตรงไหนเข้าทำลาย ซึ่งเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของตัวเองนั้นแล

การทำเช่นนั้นเป็นความเลวทรามของตัวเอง เป็นผู้ขายแบบลิงไว้ใจไม่ได้ สุภาพชนรังเกียจเตือน ทั้งเสียเกียรติแห่งความเป็น

ผู้ชาย ผู้หญิงที่ชอบปล่อยตัวเป็นคนใจง่ายขายคล่อง เป็นคนขายก่อนซื้อ สุกก่อนหาม นั่นคือหญิงเลวทราม บทถึงเวลาเอาจริงเอาจังไม่มีใครซื้อ ใช้ไม่ได้ และไม่มีใครนับหน้าถือตาอยากนำมาเป็นศรีสะใภ้ กลัวเกรงจะเป็นสกุลขายทอดตลาด...”

ติดยาเหมือนปลาติดเบ็ด .. เลือดสาด

“...ยาเสพติด .. เวลาที่มีระบาด อยู่ทุกแห่งทุกหน แม้แต่ในโรงเรียน มหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ก็มีเยอะ .. ลูกหลานให้รู้จักวิธีรักษาตัวอย่าให้หลวมตัวเข้าไป

ที่แรกก็คิดว่าเป็นเรื่องสนุก เมื่อติดเข้าไปแล้วก็เหมือนกับปลาติดเบ็ดนั้นแหละ มันมีเหยื่ออยู่นิดเดียวที่ปลายเบ็ดนั้นนะ พอกินเข้าไปเท่านั้น ถูกเบ็ดเกาะปาก

ที่นี้ดินไม่หลุดเกาะไม่ออกแหละ เบ็ดเกาะติดเลย แล้วก็ตาย ยาเสพติดก็เหมือนกัน เมื่อเสพเข้าไปแล้วก็ติด ติดแล้วไม่ได้เสพ ไม่ได้ตีมันไม่ได้กิน อยู่ไม่ได้ ทรมทรมาย เงินทองข้าวของไม่มี ตัวก็ได้ติดยาเข้าไปแล้วทำอะไร หาทางบริสุทธิ์ไม่ได้ก็หาทางทุจริตเที่ยวฉกเที่ยวลักเที่ยวปล้นเที่ยวฉ้อ กดขี่ข่มเหงใครได้เป็นเอาทั้งนั้น คำว่ายางอายไม่มีในหัวใจ ..

ถ้าติดเข้าไปแล้วจนกระทั่งวันตายก็ไม่มีทางหาย ไม่เหมือนโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย รักษาด้วยหูกยายังมีเวลาหาย แต่ยาเสพติดนี้ถ้าลงได้ติด เข้าในรายใดแล้ว รายนั้น

เมตดารับผ้าป่าช่วยชาติและแสดงธรรมเทศนาตามสถานศึกษาต่างๆ เพื่ออบรมเยาวชนให้เป็นคนดีของชาติ

ต้องเขียนใบตายให้เลย เขียนใบว่าหมดคุณค่า
ตายทั้งเป็นไว้ให้เลยทีเดียวทั้งที่ยังไม่ตาย...”

ไหว้พระก่อนนอน

“...นี่สอนให้บรรดาลูกหลานมีหลักใจ โดย
อาศัยหลักธรรมเข้าเป็นเครื่องสนับสนุน เป็น
เครื่องป้องกันตัว เป็นเครื่องรักษาตัว เป็นธรรม
อบอุ่นใจ เวลาก่อนนอนอย่างน้อยให้ไหว้พระ

อิติปิโสฯ สวากขาโตฯ หรือ

อรหังฯ สวากขาโตฯ สุปฏิปันโนฯ แล้ว
เวลาจะนอนให้ระลึกถึงคำบริกรรมภาวนา
เพื่อให้เป็นพลังของจิต เช่น

พุทโธ พุทโธ เป็นต้น

เรานั่งภาวนา อย่าง
น้อยได้สัก ๕ นาที ให้นั่งนึก
อยู่กับ **พุทโธ พุทโธ**

ที่นี้เวลานอนลงไปก็นึก **พุทโธ พุทโธ**
จนกระทั่งหลับ นี่ จิตใจเราก็เข้มข้นเบิกบาน
หลับฝันไปก็ไม่ฝันร้ายฝันน่ากลัวต่างๆ จิตใจก็มี
พลัง...”

คอมพิวเตอร์กรรม

“...คอมพิวเตอร์ของธรรมมีมาดั้งเดิมแล้ว
กรรมของสัตว์ที่ทาลงไปเป็นคอมพิวเตอร์แล้ว
พระพุทธรูปเจ้าทุกๆ พระองค์สอนแบบเดียวกัน
หมด .. คอมพิวเตอร์ของกรรม .. พวกกันจำเอานะ ..

คอมพิวเตอร์ของบาปของกรรมมัน
ละเอียดยิ่งกว่าคอมพิวเตอร์ที่เราใช้กันอยู่
นี่ .. เป็นหลักธรรมชาติๆ คอมพิวเตอร์
ธรรมชาติจดจำารักกันไปในตัวๆ เสร็จ
คอมพิวเตอร์หลักธรรมชาติที่มีอยู่
ประจำสัตว์เกี่ยวข้องกับดิกับชั่วอัน
นี้มีประจำอยู่ภายในนั้นแล้ว

ธรรมชาติเป็นคอมพิวเตอร์อยู่ในตัวแล้ว
ในการสร้างดีสร้างชั่วบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์
มิใช่ประโยชน์ต่างๆ บรรจุคอมพิวเตอร์อยู่ในตัว
ของมัน จดเข้าอยู่ในหัวใจ เรียบ! แล้วยมบาล
จะหาที่ไหน คอมพิวเตอร์บอกโดยหลัก
ธรรมชาติแล้ว ตายก็ตมเลยๆ นี่ นี่หลัก
ธรรมชาติ ไม่ขึ้นกับใคร ใครจะลบล้างไม่

เมตตาอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นเยาวชนที่ดี

ลบล้าง ไม่มีปัญหา ไม่มีความหมายทั้งนั้นละ

ใครอย่าเก่งนะ! ว่ามีอำนาจลลนา บุญ-
ญาธิสมภารป๋าๆ เกื่อนๆ เอ้า เวลาตายไป
ขาดลงไปปั๊บ ถึงขั้นที่เลย ไม่มีนะกิโลกก็โลจาก
นี่ถึงนรกหลุมนั้นๆ ก็กิโล .. ผิงเดียวเท่านั้นถึง
เลย เพราะการสร้างในหัวใจเจ้าของมีกิโล
ที่โหดแล้ว พอตายแล้วก็ตมเลย ถ้าลงนรกลง
ต่ำก็ตม ถ้าไปสวรรค์ทางดีก็ตมผิงเลย...กิเลส
ตัณหาที่มันพาให้สร้างความชั่ว หิริโอตตบปะ
ไม่มีในหัวใจนะ ไม่รู้ตัวนะว่าไปสร้างความชั่ว
เพราะอันนี้เป็นเหตุ

ให้**ธรรม**จับเข้าไป มันรู้ทันที เห็นหมด ..
มันจะออกมาแ่งไหนแ่งใด มันรู้หมด .. ปิดไม่
อยู่ๆ เพียงแต่จิตแยบออกมา บอกชัดเจนแล้ว

บาปออกมาพร้อมกันแล้ว ผู้
ทำห้ลบตาทำอยู่นั้นไม่รู้ว่
บาปว่าบุญ เป็นยังเง หลัก
ธรรมชาติ คือ คอมพิวเตอร์
บอกไว้แล้ว

ทำดีก็เหมือนกัน ไม่
จำเป็นจะต้องทำที่แ่งที่ลับ
ที่โหดๆ คอมพิวเตอร์มันไม่มีคำว่าที่แ่งที่ลับ ..
คอมพิวเตอร์จะบอก ในนั้นเสร็จๆ เลย ทำมาก็
ครั้งก็ทนไม่ต้องไปหานับ คอมพิวเตอร์จะบอก
ในตัวเสร็จหมดเลย ..

อัครจริยธรรมพระพุทธรเจ้า แหม ไม่เคย
จิตจางเลย ยิ่งไปเห็นคนทำความชั่วซ้ำลามาก ยิ่ง
สลดใจนะ ถ้าจะเรียกภาษาโลกเรียกว่า หดหู่ ไม่

อยากดู เพราะว่าเขาจะไปทำกรรมของเขาอีก
ขนาดไหน มันเห็นชัดๆ อยู่ คอมพิวเตอร์มันบอก
อยู่นั้น

คอมพิวเตอร์ในตัวของเขาเองที่ทำ มัน
บอกอยู่ตลอดเวลาๆ ไม่ได้สนใจกับใครละ
คอมพิวเตอร์หลักธรรมชาตินี้เป็นอย่างนั้น
ตลอดเวลา ใครเชื่อไม่เชื่อก็ตาม...”

พุทธศาสตร์ : วิทยาศาสตร์

องค์หลวงตากล่าวว่า พุทธศาสนาเป็น
ศาสตร์ที่ลึกลัมมากที่สุด แต่ไม่มีใครสนใจศึกษา
ปฏิบัติ จึงไม่มีใครรู้เห็นถึงความอัศจรรย์
และความเลิศเลอของศาสตร์แขนงนี้
ผู้ที่เรียนจบวิชานี้จะเรียกว่าเรียนจบ
ไตรภพ หรือจบความรู้ทั่วสามแดน
โลกธาตุก็ไม่ผิด ดังท่านได้ขยาย
ความเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า

“...วิทยาศาสตร์เป็นอันหนึ่ง
พุทธศาสตร์เป็นอันหนึ่ง วิทยาศาสตร์นี้
ไปทางด้านวัตถุไม่ใช่เธอ ส่วน
พุทธศาสตร์นี้ไปได้ทั้งวัตถุ ไปได้ทั้ง
นามธรรม คือ จิตใจ ล้วนๆ .. พุทธ-
ศาสตร์เป็นศาสนาที่สังหารได้จริงๆ
ในเรื่องทุกข์ทั้งมวลที่เกิดกับสัตว์ทั้ง
หลาย สังหารออกจากจิตใจได้จริงๆ
ไม่มีอะไรเหลือ เช่น พระพุทธรเจ้า พระ-
ปัจเจกพุทธรเจ้า พระอรหันต์ เป็นผู้

หายขาดโดยสิ้นเชิงเมื่อแก้อันนี้ตก เมื่อแก้อันนี้ไม่ตก สามแดนโลกธาตุนี้จะเป็นป่าช้าของสัตว์ทั้งนั้นเลย เกิดตายๆ กองกัน ทุกข์ถมกันอยู่อย่างนี้ตลอดไปเลย เนี่ย วิชาธรรมจึงเลิศเลอไม่มีใครตามได้ แก้ได้ คัดได้ เรื่องภพเรื่องชาติ ธรรมเท่านั้นที่จะแก้ได้ นอกนั้นไม่ได้

อันนี้เป็นความลึกลับมากของภพของชาติ ความเปิดเผยคือการเกิดตายอย่างนี้ด้วยกัน เห็นชัดเจน แต่สาเหตุของมันที่จะพาให้มาเป็นอย่างนี้ เป็นยังไงนี้ ไม่มีใครรู้ได้ ไม่มีใครเรียนรู้ได้เลยละ นอกจากทางด้านจิตตภาวนาพุทธศาสนา ..

โลกนี้เป็นโลกที่ลึกลับมาก สัตว์โลกมองไม่เห็นเลย แม้ที่สุด เป็นหมอกก็มองไม่เห็น หมอที่เรียนแพทย์เรียนอะไรนี้ เป็นวิชาทางส่วนร่างกายกับโรคต่างหาก ไม่ได้เรียนวิชาทางด้านจิตใจ

เรียนแพทยศาสตร์เพื่อเป็นวิชาแก้โรคแก้ภัยไปหมด ไม่ใช่แก้กิเลส มันต่างกันอย่างนั้นนะ ที่นี้ **วิทยาศาสตร์ทางพุทธศาสนา** นี้เพื่อแก้กิเลส โดยตรงๆ ไปเลยเชียว .. จนเข้าถึงจิตตศาสตร์ หมดร่างกายนี้เข้าสู่จิต เรียนทะลุถึงจิตเลย แต่ **วิทยาศาสตร์ทางแพทย์** นี้เขาเรียนจบเพียงแค่นี้ เขาไม่ได้เข้าไปถึงขั้นนั้นนะ

วิทยาศาสตร์อันนี้ใครพูดไม่ได้ด้วย พุทธศาสนานี้เข้าถึงขั้นจิตตศาสตร์นี้แล้ว ไม่มีใครรู้ได้ด้วย ถ้าไม่ได้ทำทางภาวนาปฏิบัติ รู้ไม่ได้เลย บอกว่าไม่ได้เลย ตีบตันขนาดนั้น ถ้าเป็นทางด้านจิตตภาวนาเรียกว่าทำทางด้านจิตตศาสตร์ล้วนๆ แล้วรู้ตามไปจนถึงถอนราก

ถอนโคนมันออกได้หมด ไม่เหลือ

ไม่มีเหลือเลยนะ อย่างพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ ท่านถอน ท่านเรียนจบแล้ว เอาอันนั้นมาสอนโลก

ที่ควรจะพูดขึ้นนั้น ท่านก็ลงถึงขั้นนั้นเลย ผู้ที่ยังไม่ควรได้ขั้นไหน ก็ให้อยู่ตามขั้นภูมิของตนๆ ไป .. ที่ควร

จะไปได้ ก็ถอนไปเลย นี่ท่านเรียนจบ อันนั้นละ พุทธ-ศาสนา เราจึงไม่มีอะไรเลิศเลอกิน **เรียนจบไตรภพ** ว่ากันเลยนะ .. จึงเป็นวิชาที่ลึกลับมากที่สุด ไม่มีใครเรียนละ

ใครจะเรียนที่ไหนก็ตามเรื่องโลก โลกเรียนมาจบชั้นไหนภูมิใด มันก็เป็นวิชาของกิเลส วิชาของวัฏจักร มันไม่ใช่วิชาของวิวัฏจักร ถอดถอนภพชาติออกได้เหมือนวิชาธรรม อันนี้สำคัญมากนะ...”

ความรู้ของไอน์สไตน์ กับ ความรู้พระพุทธเจ้า

ถาม นักวิทยาศาสตร์ชื่อไอน์สไตน์ เขาเขียนว่า คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าไม่ขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ หลวงตาว่าจริงหรือเปล่าครับ

หลวงตา พระพุทธเจ้าจริง ไอน์สไตน์สแตว่ามาตั้งแต่โคตรพ่อโคตรแม่ไอน์สไตน์ก็สู้พระพุทธเจ้าไม่ได้ จะมาอวดอะไรประสาไอน์สไตน์ กิเลสเต็มหัวใจ พระพุทธเจ้ากิเลสไม่มีในหัวใจ

พุทธศาสตร์ ธรรมศาสตร์ กับ **วิทยาศาสตร์** มันผิดกันคนละโลก วิทยาศาสตร์เป็นความรู้ของคนมีกิเลส มันจะไอน์สไตน์ตาม ยกหมดทั้งโคตรทั้งแซมมาไอกก็ตาม มาจามด้วยก็ตาม เข้าใจไหม นี่ก็คือโอจามของโคตรแซมนี้แหละ มันไม่ได้เหมือนพระพุทธเจ้า ที่ว่าไม่ขัดกัน คือเป็นหลักธรรมชาตินั้นมันเข้าได้เป็นแง่ๆ ที่เข้าได้ คือหลักพุทธศาสนานี้เป็นหลักธรรมชาติ ตรัสรู้ในหลักธรรมชาติ

สิ่งใดมีจริงยังงี้ๆ อย่างนี้รู้เห็นตามเป็นจริง สิ่งใดที่ควรแก้ได้ แก้ไม่ได้ ก็แก้ได้ตามหลักความเป็นจริง ท่านไอน์สไตน์ ไม่ขัดธรรมพระพุทธเจ้า ที่ว่านี้เราก็คงได้ยิน แต่ไม่ตั้งเป็นปัญหามาถามเรา เราก็อมตบ

เราเคยได้ยินไอน์สไตน์ นี้เรียกว่าเข้าไปหลักธรรมชาติ แง่ไหนที่เข้าได้เราก็อยอมรับในหลักพุทธศาสนาของเรา มีอะไรอีก ตอบเสร็จแล้วผ่านไปแล้วไอน์สไตน์ ก็ยกมาหมดทั้งโคตรมันแล้วจะไม่หมดยังงี้ หรือมันมีหลายโคตรอีก มาเอามาอีก เราจะยกโคตรเราใส่ไว้ เอาว่ามา...”

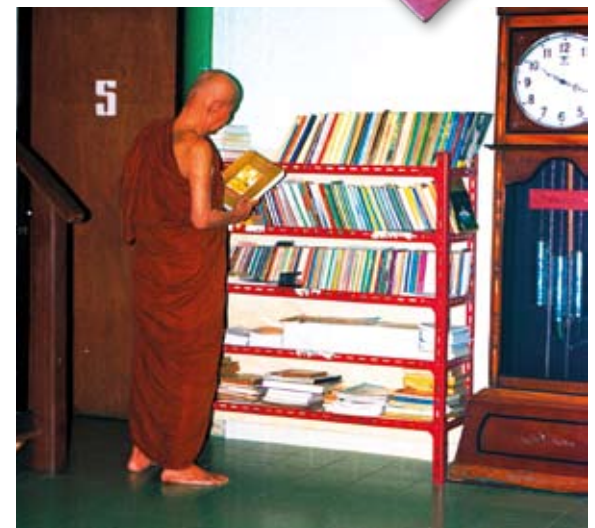
“อันชนกชนนีนี้รักเจ้า
เทียบเท่าชีวิตว่าได้”

เป็นหนังสือท้องคัหลวงตา

เรียบเรียง เพื่อให้ลูก

มีความกตัญญูตเวทีตาคุณ

รู้ซึ่งในพระคุณพ่อแม่

สงเคราะห์หน่วยงานราชการ

องค์หลวงตาให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือหน่วยงานหลายหน่วยในด้านต่างๆ กัน เพราะท่านเห็นว่าเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้ความสะดวก ให้บริการช่วยเหลือแนะนำในการประกอบอาชีพ สารทุกข์สุกดิบบำบัดทุกข์บำรุงสุข รวมทั้งสวัสดิการต่างๆ แก่ประชาชนเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว

เมื่อหน่วยราชการต่างๆ มาขอความช่วยเหลือ หากเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและสมเหตุผล ท่านก็เมตตาอนุเคราะห์ให้ ไม่ว่าจะเป็นอาหารการกินเครื่องอุปโภคบริโภค รถยนต์ รถตู้ รถบัส เครื่องไม้เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำงาน สิ่งก่อสร้างต่างๆ ภายในหน่วยงาน ซื้อที่ดิน สร้างถนน ห้องอาบน้ำ สุขาหน่วยงาน ทำฝนเทียม เงินว่าจ้างเจ้าหน้าที่ฯ เจาะบาดาล ถังน้ำ ติดตั้งไฟฟ้า สมทบสร้างอนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ นอกจากนี้ยังมีในรูปของกองทุน เช่น

ตั้งมูลนิธิพระราชญาณวิสุทธิโสภณฯ เพื่อสงเคราะห์ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔ ด้วยทุนเริ่มต้น ๑๒ ล้านบาท เพื่อนำดอกผลไปช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่างๆ ทั้งแก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ตลอดจนทั้งครอบครัว รวมถึงเป็นทุนการศึกษาแก่ลูกหลานอีกด้วย

หากไม่นับสถานพยาบาลและสถานศึกษา หน่วยงานที่ท่านให้ความช่วยเหลืออื่นมีอยู่หลายจังหวัดในทุกภาคทั่วประเทศ ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หลายจังหวัด หน่วยงานทหารหลายกรมกอง

(บน) เมตตาสงเคราะห์เจ้าหน้าที่ป่าไม้

(ซ้าย) รถตู้ที่องค์หลวงตาบรรทุกสิ่งของไปส่งเคราะห์สถานที่ต่างๆ แทบทุกวัน

^ ส่งเสริมโครงการในพระราชดำริ

^ ที่กรมชลประทาน ๒๐ เมษายน ๒๕๕๒

สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท การรถไฟแห่งประเทศไทย กรมราชทัณฑ์ กรมป่าไม้ โครงการในพระราชดำริ ที่ทำการจังหวัดหลายจังหวัด ฯลฯ

การสงเคราะห์ช่วยเหลือขององค์หลวงตานั้นส่วนใหญ่ท่านจะดูแลด้วยองค์ท่านเอง แต่ถ้าเป็นในสถานที่ไกลออกไป ท่านก็มอบหมายให้พระหรือฆราวาสที่ท่านไว้วางใจให้รับผิดชอบดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์แทนท่าน ขอยกตัวอย่างการแสดงผลการเกี่ยวกับการสงเคราะห์ช่วยเหลือหน่วยราชการเพียงเล็กน้อยพอให้มองเห็นภาพรวมในเมตตาธรรมของท่านต่อหน่วยราชการ ดังนี้

“...จากนั้นก็ก้าวเข้าสู่สถานสงเคราะห์ โรงร่ำโรงเรียน โรงพยาบาล ที่ราชการต่างๆ ทั่วประเทศ เวลานี้เรือนจำก็มีอยู่สองโรงหรือสามโรงที่ช่วยอยู่เวลานี้ อุดรเวลานี้กำลังปลูกสร้างหลังหนึ่ง แล้วสว่างแดนดินนั้นก็กำลังจ่ายเป็นงวดๆ ลาดยาวนี้สองหลังรวมแล้วสองหลังนี้อย่างน้อย ๓๐ ล้าน ขึ้นแล้วหลังหนึ่งถึงชั้นสามแล้ว หลังที่สองกำลังเทคอนกรีต ะยะนี้มีสาม หนองบัวลำภูผ่านมาแล้วนี่ก็เรือนจำ ..

ทางด้านไปน้ำหนาวเราก็สร้างให้เขาเยอะเหมือนกันนะ พวกบ้านพักตำรวจ เจาะน้ำบาดาล เอาไฟฟ้าแรงสูงมา โอ๊ย หลายอย่าง

เด็กที่คลอดในเรือนจำมีจำนวนมาก
สภาพนักโทษหญิงเองก็แออัด
องค์หลวงตาดำจึงเมตตาสร้างตึก
นักโทษหญิง ๒ หลัง รวม ๔๙ ล้านบาท

ภาพตัวอย่างหน่วยราชการเพียงบางส่วนที่องค์หลวงตาดำเมตตาสงเคราะห์

ก่อสร้างที่ว่าการ อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์ พร้อมเมตตาเปิดอาคาร เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๐

นี่ก็ให้ท่านชิต ท่านชิตอยู่ที่น้ำหนาว น้ำหนาวกับอันนี้มันติดกัน เลยสั่งท่านชิตไปเลย ให้ท่านชิตมาทำหน้าที่แทนเราเหมือนกัน เดี่ยวนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านชิตบ้านท่านอยู่เพชรบุรี แต่ท่านเป็นพระวัดป่าบ้านตาด อยู่ที่ตั้งลึกกว่าปีนะ แล้วไปอยู่น้ำหนาว

นี่ละเวลาจำเป็นก็อย่างนี้ละ ต้องสั่งมอบให้ลูกศิษย์คนนั้นๆ เพราะเจ้าของไปดูไม่ได้ อยู่ที่ไหน

ก็ตาม ใกล้ชิดกับลูกศิษย์คนไหนๆ มอบให้ลูกศิษย์คนนั้นทำหน้าที่แทนๆ อย่างที่ให้ท่านชิตทำหน้าที่ด่าน แล้วให้ท่านฉลาดทำหน้าที่พังงา ที่อื่นก็เหมือนกันแบบเดียวกันแหละ เพราะเราไปไม่ทั่วถึง มันไกล ลำบาก ลูกศิษย์มากก็ตัวอย่างหนึ่ง เวลาจำเป็นที่ไหนมอบให้คนนั้นทำหน้าที่แทน มอบทางโน้นมอบทางนี้เรื่อย ทุกแห่งนะ มอบไปเรื่อยๆ อย่างนี้

เพราะงานเรามันกว้างขวางมาก การช่วยชาติเรียกว่าทุกภาค เสมอกันหมดเลย ความจำเป็นมากน้อยเพียงไรนี่ถือเป็นสำคัญ ช่วยมาตลอดๆ อย่างนี้ แล้วที่เกี่ยวข้องกับลูกศิษย์ก็มอบให้ลูกศิษย์ทำหน้าที่ ถ้าสงสัยอะไรให้ถามมา .. นี่เรียกว่าทางวงราชการ เราก็ช่วยอย่างนี้...”

^ สถานีตำรวจภูธรน้ำหนาว
อ.น้ำหนาว จ.เพชรบูรณ์

<< เมตตาให้พระอาจารย์ชิต วิจิตรโต
ดูแลการก่อสร้างภายใน
สถานีตำรวจภูธรน้ำหนาว

ด้านธรรมะสำหรับชีวิตและการงาน

ท่านเมตตาให้ธรรมะเป็นข้อคิดเตือนใจแก่คณะผู้ใหญ่ผู้น้อยของหน่วยงานต่างๆ ที่มาราบเยี่ยมท่านเสมอๆ ให้รู้จักนำศีลนำธรรมมาเป็นหลักยึดเหนี่ยวในจิตใจ ไม่ให้เพลอเพลินลืมนื้อลืมตัว

อย่าบ้า...ลากยศสรรเสริญ

คราวหนึ่งท่านแสดงธรรมอย่างเป็นกันเองแบบลูกหลานไปรตคณะนายทหารชั้นผู้ใหญ่ร่วมกับนักธุรกิจจำนวนเกือบ ๕๐ คน ดังนี้

“...นี่มาจากทางไหนกันบ้างนี่ ?” มาจาก .. มาดูงานทางภาคอีสาน ก็เลยมาราบครับ”

‘เธอ มาดูงานเธอ .. เคยมาวัดป่าบ้านตาดแล้วยังละ? เหล่านี้เคยมาแล้วยัง?’

‘ครั้งแรก ไม่เคยมาเลยครับ’

‘ไม่เคยมา แต่โรงลิเกละครระบำรำไปพวกบ้าๆ นั้นไปทั้งนั้นใช่ไหม? .. ทื่อ?’

ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วเวลาที่สุตนะ มองไม่เห็น ถ้าเป็นหมา จับหางดึงไว้ หางขาดยังบิน (คิบลาน) ไปได้นะ ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้ว ถ้าเป็นเรื่องศีลเรื่องธรรม นี่ก็เอาใส่เข้าไปเท่าไรก็ไม่ยอมไปนะ เวลานี้โลกกำลัง สกปรกมาก สกปรกจริงๆ สายตาของธรรมจตุไม่ได้นะเวลานี้ แต่กิเลสมัน แหม มันเพลิน มันไม่รู้จักเป็นจักตายนะ .. เรื่องมั่วสุมกับกิเลส ความโกรธราคะตัณหา นี่ตัวสำคัญ สกปรกรกรุงรังก่อพิษก่อไฟเผาไหม้โลกคือตัวเหล่านี้เอง แต่โลกชอบกันมากที่สุดที่จะแยกออกไป เพื่อศีลเพื่อธรรม มันไม่อยากแยกนะ มันติดมันติดอยู่นี่

พระพุทธเจ้าที่พระองค์มาตรัสรู้ ลากไปเท่าไรมันไม่ยอมไป มันรู้สัว่มสัว่ถานไม่ได้ มันเป็นอย่างนั้นนะ สวรรค์นิพพานไม่ได้เลิศเลอยิ่งกว่าสัว่มกว่าถาน เวลานี้กิเลสมันดังลงไปขนาดนั้นนะ ให้เพลินในสัว่มในถานไป มันไม่ค่อยเห็นเรื่องมรรคเรื่องผลเรื่องคุณงามความดีที่เลิศเลอยิ่งกว่านี้ขนาดไหน มันไม่ยอมให้เห็นนะกิเลส เราไม่ได้ตำหนิใครนะ กิเลสมันอยู่ใน หัวใจคน เราก็ตำหนิเข้าไป มันก็ต้องโดนคนจนได้นั้นแหละ จะว่าไป

พระพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้แล้ว ทั้งๆ ที่ทรงปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า .. นาน ขนาดไหน .. เพราะเกิดยากแสนยากที่สุด เนี่ย ท่านมาสั่งสอนสัตว์โลก เมื่อเวลาได้บรรลุธรรมถึงขั้นพระอรหัตตภูมิเต็ม เต็มตัวแล้วเป็นศาสดาเต็มองค์แล้ว แล้วมองสัตว์โลก ทั้งๆ ที่ปรารถนาเพื่อสั่งสอนสัตว์โลก ตรัสรู้เพื่อสั่งสอนสัตว์โลก

พอตรัสรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว มองดูสัตว์โลกแล้ว มีแต่แปดทิศแปดด้าน ทรงท้อพระทัย จะสั่งสอนไปได้อย่างไรเมื่อมันเป็นอย่างนี้แล้ว ..

เห็นไหมขนาดนั้นแหละ ท่านดูพวกเรา เรายังมัวเมาเกาหมัดกันอยู่ตลอดเวลา ไม่ลืมหลืมตา รื่นเริงบันเทิงกับมูตรกับคูถตลอดเวลา มันน่าสลดสังเวชไหม

เวลานี้ยังโอ้อ่าฟูฟ่ายอยู่นะ เป็นบ้ากับยศกับลาภกับสรรเสริญเยินยอ ให้เขานับหน้าถือตา อวดมั่งอวดมีอวดดีอวดเด่น อวด .. ไปอย่างไม่มี ลมๆ แล้งๆ หาเหตุผลหาหลักหาเกณฑ์ไม่ได้ คือกิเลส หลอกคนให้เป็นบ้ากับอันนี้ มันไม่มองดูธรรมนะ ธรรมเป็นของจริง เลิศเลอขนาดนี้ก็เท่าพันทวี สิ่งเหล่านี้ก็เป็นอย่างที่เราดูฝูงหอนมันอยู่ในสัว่มมันละ เพียงเราดูลงไปเท่านั้น มันเป็นอย่างวิสัยหอนกับเรา

ที่นี่ วิสัยแห่งธรรม กับ วิสัยของกิเลส ที่สกปรกสุดยอด วิสัยแห่งธรรมที่สะอาดสุดยอดคู่กัน เป็นยังงี้ ก็เห็นกันอย่างชัดเจนนะ .. นั่นละ

นี่โลกมันถึงไม่ยอมมองดูนั้น มันมัวดูแต่สัว่มแต่ถานตลอดเวลา ไม่ว่าเขาว่า เรานะ อย่าไปตำหนิใครนะ หมายถึงหัวใจแต่ละดวงๆ มีแต่พินแต่ไฟเผาไหม้อยู่ตลอดเวลา ถ้าภิกษุทำทางออกมาแสดงประดับร้านว่าสวยว่างามว่าโอ้อ่าฟูฟ่ายมีบ้านมีเรือนมีสมบัติเงินทองข้าวของมากน้อย มีบริษัทยารามาก นี่เอามาโอ้อ่าฟูฟ่ายประดับร้าน แต่ภายในหัวใจเป็นไฟด้วยกันหมด ฟังซินะ

เอาธรรมจับเข้าไปมันก็เห็นนะสิ .. ดูหัวใจดวงใดมันมีแต่พินแต่ไฟ ด้วยความโลภ ความโกรธ ราคะตัณหา ความตระหนี่ ถี่เหนียว ความเห็นแก่ตัว ความริศความไถ ความเอาตัวเอาเปรียบ มันเป็นพินเป็นไฟเผาไหม้ตลอดเวลา...”

ความเสียสละ

“...การเสียสละนี้เป็นบุญเป็นกุศล เป็นคุณแก่ตนเอง ให้ไปโน้น ย้อนกลับมาหาเจ้าของ เหมือนเราเปิดประตู อากาศเข้ากับอากาศออกประสานกันทันที การให้ไปกับการได้มาประสานกันทันที นี่แหละการเสียสละ เปิดออก เปิดประตูเสียสละ เปิดออกกว้างก็ออกได้กว้าง เข้าก็เข้าได้มาก เวลาเราเปิด เปิดแคบออกก็ออกได้น้อย เข้าก็เข้าได้น้อย

สมมุติว่าอากาศก็ดี น้ำก็ดี ถ้าเปิดประตูน้ำเป็นส่วนน้อยก็เข้าน้อยออกน้อย เปิดมาก เข้ามากออกมาก ปิดเลยไม่ให้น้ำออก ที่นี้มันเลยไม่เข้า ..

คนเป็นนักเสียสละ คนมีแก่ใจ ไปไหนเย็น มีเพื่อนมีฝูงก็มาก มีคนเคารพนับถือ ถ้าเป็นเด็กก็เป็นเด็กน่ารัก เป็นผู้ใหญ่ก็นำเคารพบูชา นำคบค้าสมาคม

ความใจกว้างขวาง ไปที่ไหนเป็นอย่างนี้ ถ้าคับแคบปิดตัน ไปที่ไหนติดตันอันตู่ไปหมด เวลาจะตายก็ไม่มีใครไปกุสลา มาติกาในงานศพให้ เห็นแต่หมาเดินต๊อกๆ แด็กๆ ในงานศพ มันมาหากินเศษอาหาร ไม่ได้กินข้าว หมาจวนจะตายเพราะความตระหนี่ของคน มันตระหนี่ถี่เหนียว ตายแล้วไม่มีใครไปเผาศพหมาจะมาหากินเศษอาหารก็ไม่ได้กิน ทุกข์ทั้งหมาทุกข์ทั้งคน

คนใจคอกว้างขวางไปไหน เพื่อนฝูงก็มาก เวลาตายนี้ คนเต็มไปหมดในงานศพบอกอย่างชัดเจนว่า คนนี้มีอัฐยาศักดิ์กว้างขวาง ใครที่มาด้วยความเต็มใจเต็มใจด้วยความเคารพนับถือ ด้วยความรักความสนิทสนมกัน ความเสียสละ ไม่เหมือนคนตระหนี่ถี่เหนียวตายนะ คนไม่มีในงานศพ หมาเลยทิว อย่าทำนะแบบหมาทิวเข้าใจไหม?...”

อย่า...กินบ้าน กินเมือง

องค์หลวงตามีความเมตตาสงสารและห่วงใยชาติด้านเมือง เป็นพื้นในจิตใจตลอดมา ดังนั้นเมื่อมีโอกาสสั่งสอนตักเตือน

กลุ่มข้าราชการงานเมือง ท่านก็มักจะแสดงธรรมอย่าง เต็มเม็ดเต็มหน่วยเช่นเดียวกับคราวนี้

“...นี่ละ วัดหนึ่งๆ ครอบครัวยุคหนึ่งๆ ขึ้นอยู่กับ หัวหน้าครอบครัว ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ ผู้ว่าฯ ขึ้นไปเป็นลำดับ ลำด้า ให้มีศีลธรรมเป็น

เครื่องกำกับตัวเอง อยู่เสมอ อย่าปล่อยเนื้อปล่อยตัว

เวลานี้เราปล่อยให้กิเลสเข้าไปตีตลาดตามโรงงานต่างๆ นี่มีแต่กิเลสตีตลาด ทั้งนั้น แหกเหลวไปหมด ศีลธรรมเข้าใกล้ไม่ได้เลย

เพราะฉะนั้น บ้านเมืองถึงเหลวแหลก เหลวแหลกดังที่เห็นอยู่นี้แหละ ไม่ใช่ เหลวแหลกแบบไม่มีคน คนตายฉิบหาย มันเหลวแหลกด้วยความประพฤติ เหลวแหลกด้วยความเป็นอยู่ด้วยกันอย่างนี้แหละ หาความไว้วางใจกันไม่ได้ เพราะไม่มีศีลธรรมเป็นที่ไว้วางใจ

ไปที่ไหนก็เหมือนกับลิง คอยกิน .. กิน คอยคด .. คด คอยโกง .. โกง คอยจะได้ออกาสอันไหนนี่ รีดไถทุกแบบทุกฉบับ สุดท้ายข้าราชการเลยเป็นผีตัวหนึ่ง เป็นยักษ์ตัวหนึ่ง แก่ชาติด้านเมือง เขาก็เอือมระอาซี

เงินทุกบาททุกสตางค์ได้มาจากประชาชนราษฎรทั้งนั้น เป็นภาษีอากรเข้ามา เพื่ออุดหนุนประเทศชาติด้านเมือง ให้มีความแน่นหนามั่นคง กลับเป็นเปรต เป็นผี ให้เปรตให้ผีไปกินเสียหมด มันก็ใช้ไม่ได้

วงราชการแต่ละวงเลยกลายเป็นวงสังหารประชาชน วงสังหารประเทศชาติด้านเมือง อย่างนี้ดูไม่ได้ใช้ไม่ได้เลย

เพราะฉะนั้น ขอให้พี่น้องทั้งหลายที่เป็นชาวพุทธปฏิบัติตามศีลธรรมนี้ ขอให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเข้าไปโดยลำดับ เพื่อความสงบเย็นและมั่นคงของบ้านเมืองเรา ..

อย่าเห็นแก่ตัว จงเห็นแก่ชาติ

ครั้งหนึ่งองค์หลวงตามีเมตตาแสดงธรรมแก่หน่วยงานราชการกลุ่มใหญ่ ดังนี้ “การปกครองกัน ให้คำนึงถึงหลักและกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับนำมา ปกครองกัน อย่าเอาอารมณ์มาปกครองกัน อย่าเอาอำนาจวาสนาศักดานุภาพว่า เราเป็นผู้ใหญ่มีอำนาจมาก อยากทำอะไรก็ได้มาปกครองกันโดยหาหลักเกณฑ์ หาระเบียบกฎข้อบังคับไม่ได้ นั่นเป็นความผิด .. ต่างคนต่างก็ให้อภัยซึ่งกันและ กัน ต่างคนต่างปกครองในฐานะพ่อแม่กับลูกจะมีความร่มเย็นเป็นสุข ..

สมบัติของกลาง เราอย่านำออกไปใช้ในกิจส่วนตัว และนำออกจำหน่าย ขายกิน นั่นเป็นการขายชาติ เป็นการฆ่าชาติ เป็นการทำลายชาติ เพราะความ เห็นแก่ตัว .. ความเห็นแก่ตัวนั้นไปไม่รอด ถ้าชาติไปไม่ตลอดเราต้องจมไป ด้วยชาติ เราจะเห็นแก่ตัวว่าเอาตัวรอดเป็นยอดดี การคิดเอาตัวรอดแบบนั้นแล

การกล่าวทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงว่าวงราชการจะ เลอะๆ เทอะๆ ไปหมดทุกรายนะ เราพูดถึงราย ที่ไม่ดีต่างหาก ซึ่งมีจำนวนมากต่อมาก อันนี้มี มากจริงๆ อยู่ที่ไหนๆ ไม่คณนาได้ เต็มไปหมดใน วงราชการแผนกต่างๆ ยังเย่อหยิ่งจองหอง เสียด้วยนะ วงราชการไม่ระลึกเลยว่าตัวเอง กินเงินเดือนของประชาชนราษฎร เย่อหยิ่งจองหองจนน่าเกลียด เป็นเจ้าอำนาจ กดขี่บังคับประชาชนหลายแบบหลายฉบับนะ

คนนี้แบบนี้คนนั้นแบบนี้ๆ ถ้าไม่ได้ได้โต๊ะเหนื่อโต๊ะเสียก่อนเป็นขัด เป็นแย้ง เป็นหาอุบายเท่านั้นเท่านั้นอยู่จนได้ นี่ชี้ที่มันน่าเกลียดเอาเหลือเกินนะ เอือมระอาเอามาก ประชาชนราษฎรไปแต่ละครั้งๆ เสียเวลาลำเวลามาบ้านมา เรือน ค่ำรถค้ำราอาหารการกิน หน้าที่การงานต้องเสียไปสักเท่าไรไม่ได้คำนึง คอยแต่จะเอาได้โต๊ะเหนื่อโต๊ะ ถ้าไม่ได้จะต้องหาอุบายนั้นหาอุบายนี้

เวลานี้วงราชการเป็นอย่างนี้นะ เสียเอามากมาย ขอให้พี่น้องทั้งหลาย จำเอาไว้ทุกคน นี่คือความจริง เราไม่ได้หาเรื่องใส่คน เราสอนคนเพื่อความสงบ ร่มเย็นทั่วหน้ากัน

มันเป็นอย่างนี้เวลานี้ เขาเชื่อจริงๆ เบื่อวงราชการเวลานี้ ไม่ใช่ธรรมดาแต่ประชาชนถึงเขามีปาก เขาก็ไม่พูดง่าย ๆ ถ้าพูดก็เป็นภัยต่อปากเจ้าของ อีกแหละ เพราะพวกนี้พวกเจ้าอำนาจ อำนาจอันนี้มันอำนาจปาๆ เกื่อนๆ เสียด้วยนะ ไม่ใช่อำนาจธรรมดา ไม่อย่างนั้นมันทำชั่วไม่ได้ ถ้าไม่ใช่อำนาจแบบนี้ ..

ชีวิตมันเกี่ยวโยงกันไปหมดไม่ว่าภาคไหนๆ ชีวิตอยู่ก็จุดศูนย์กลางคือชาติ ต่างคนต่างระลึกถึงชาติเสมอ อยาระลึกถึงตนยิ่งกว่าชาติ ถ้าลงชาติได้ลุ่มจมไป แล้ว ใครจะไปนั่งบนเก้าอี้เหนือเทวดาอยู่ได้คนเดียว ไม่เคยมี ต้องเป็นกองทุกข์ เหมือนกันหมด ให้เราเห็นใจประชาชนราษฎร

นี่ความห่วงเหินจากศีลจากธรรมเป็นอย่างนี้ ให้พี่น้องทั้งหลายจำเอาไว้ ศีลธรรมคือเครื่องยึดเหนี่ยวของใจและความประพฤตินี้หน้าที่การงานทั้งปวง ให้เป็นไปเพื่อความดีงาม ถ้าปราศจากศีลธรรมเสีย อะไรๆ ก็เหลวไปตามๆ กัน ฉะนั้น ศีลธรรมจึงเป็นธรรมจำเป็นมาก...”

เป็นยอดที่เลวที่สุด .. เพราะคนๆ หนึ่งอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องอยู่ด้วยกันหลายคน เช่นประเทศไทยเรานี้ทั้งประเทศมีความเกี่ยวโยงกันอยู่เหมือนกับตาเหตาทาย ตาหนึ่งขาดก็เกี่ยวเนื่องไปถึงตาเหตาทายทั้งหลาย ปลาที่หลุดออกไปที่นั่นได้ ..

ถ้าชาติได้ลุ่มจมไปเสีย เราจะเอาตัวรอดด้วยวิธีใด นอกจากเราต้องจมไปกับ ชาติเท่านั้น ชาติจมเราต้องจม ชาติอยู่ได้เราก็อยู่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น เราต้อง รักษาเพื่อความอยู่รอดของคนทั้งชาติ ไม่ใช่รักษาเพื่อความอยู่รอดเฉพาะเรา นั้นเป็นความคิดผิดของบุคคลผู้เห็นแก่ตัวมาก คิดเพื่อความชั่วร้าย แต่หาว่าไม่ว่า ความคิดนั้นคือเพชฌฆาตสังหารตนและชาติให้ลุ่มจม

ท่านจึงสอนว่า สามัคคี .. เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นความเกี่ยวโยงกัน ไปหมด คนในชาติรักคนในชาติ ไม่มีใครที่จะรักยิ่งกว่าคนไทยรักคนไทย ไม่มีใคร ที่จะรับผิดชอบยิ่งกว่าคนในชาติจะรับผิดชอบคนในชาติของตน และไม่มีใครจะ รับผิดชอบยิ่งกว่าเราจะรับผิดชอบในขอบเขตของเรา...”

ตำรวจดี คนรัก

องค์หลวงพ่อเมตตาแสดงธรรมโปรดคณะนายตำรวจดังนี้

“...เราเป็นตำรวจนี่ก็คือ เป็นผู้ที่รักษาหน้าที่การงานอันสำคัญในส่วนรวม อำนาจอะไรก็มอบให้ตำรวจเป็นผู้ปกครอง บ้านเมืองเพื่อความสงบสุขร่มเย็น ถ้าตำรวจไม่มี โจรमारผู้ร้ายเต็มไปหมด ที่ไหนๆ ก็เป็นโจรได้เป็นผู้ร้ายได้

ถ้าไม่มีสิ่งกลัวเสียอย่างเดียว คนเราจะทำชั่วได้อย่างง่ายดาย แต่เมื่อสิ่งที่ยับยั้งบัญชา สิ่งที่น่ากลัวอยู่บ้าง ก็ต้องได้ระมัดระวังคนเรา

เพราะฉะนั้นเมื่อมีตำรวจที่ดีรักษา กฎหมายบ้านเมือง เพื่อชาติบ้านเมือง เพื่อสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุข มีมากน้อยในสถานที่ใด สถานที่นั้นบ้านเมืองนั้นย่อมได้รับความสงบร่มเย็น ตำรวจก็เป็นผู้พึ่งเป็นพึ่งตายของชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันเราอย่าให้ตำรวจเป็นผีเป็นยักษ์ของชาวบ้าน รีดไถเขาก็แล้วกัน เราต้องแยกออกเป็นประเภทๆ เพราะเรื่องความจริงมีอยู่อย่างนั้น ..

การประพฤติปฏิบัติตัวเรานั้นแหละ เป็นตัวอย่างอันดีแก่ชาวบ้าน ชาวเมืองทั้งหลายก่อนหน้าเขา อย่าเอาใครมาเป็นตัวอย่าง ถ้าเอาหลักกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาบวกในความเป็นตำรวจของเราแล้ว

ดำเนินหน้าที่การงานเพื่อชาติบ้านเมือง เพื่อความซื่อสัตย์สุจริต ความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง ต่อประชาชน ไปที่ไหนประชาชนเขาจะรัก

ถ้าคิดเราก็จริงๆ ปรับโทษลินไหมจริงๆ เพราะคนนี่ผิด เมื่อเราจับอย่างมีเหตุผลมีผลปรับโทษด้วยความมีเหตุผลนี้ชาวบ้านเขาก็เห็นใจ เขาก็รักเขาก็ชอบ เขาก็รู้ว่าเราทำถูก ถ้าเราทำตรงกันข้ามไม่มีหลักมีเกณฑ์ อาศัยแต่อำนาจของความเป็นตำรวจ เอาอำนาจของกฎหมายบ้านเมือง แล้วทำสุ่มสี่สุ่มห้าแอบหน้าแอบหลังอย่างนั้น เขาก็รู้ เพราะเหตุไร เพราะบ้านเมืองนั้นคือใคร ก็คือคน คนมีหัวใจ ตำรวจรู้คนเขาก็รู้ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงแนวของตำรวจ เรา ผู้มีหน้าที่รักษาชาติบ้านเมือง

ตำรวจไปที่ไหนบ้านเมืองเราจะมีคามร่มเย็น คนรัก ไปไหนดีมีเสน่ห์ในตัวเด็กก็รัก ไม่ว่าแต่ผู้ใหญ่รัก เด็กรัก ก็เย็นใจก็สบาย เหมือนเรามีคุณค่า ผู้ใหญ่รักก็เหมือนเรามีคุณค่า ประชาชนรักยิ่งเป็นผู้มีคุณค่ามาก

เพราะฉะนั้น .. จงตั้งหน้าตั้งตาทำตัวของตัวให้เป็นตัวอย่างของตัวเอง ให้มีความร่มเย็น ให้มีความพึงใจในตัวของเราเองก่อนที่จะไปปฏิบัติหน้าที่การงานให้เป็นที่พึงใจของประชาชนทั้งหลาย ให้พึ่งพาตัวเป็นหลักใจ นั้นละ ที่นี้ไปที่ไหนประชาชนพลเมืองไม่ว่านักบวชหรือฆราวาส หญิงชาย รักหมด...”

เป็นทหารแล้วอย่าบ้ายศ

“...วันนี้เรานำคำพินิจให้มาทางกุดสองตัว เราดำเนินมันสักหน่อย ทุกวันมันปวดเขี้ยวมันวิ่งเข้าป่า ถ้ามันปวดเขี้ยววิ่งออกมา มันอยู่ห้องที่(หนอย)เขาถอดเทป มันมักจะไปนอนแอบอยู่นั้นนะ เป็นเสียวกัน หนานี้จะไปติดอยู่นั้นนอนอยู่นั้น ครั้นเวลาไปเที่ยวที่ไหนมามานั้น

มันจะไปตะกุกๆ ประตุ ก๊อกๆ ๗ ทางนั้นเปิดประตูรับเข้าปั๊บเลย นอนสบาย วันนั้นมันปวดเขี้ยวออกมาพอดีเป็นจังหวะเราไปที่นั่น

พอเห็นเราไปข้างนอก เขามองเห็นเราเขาเปิดประตูปั๊บ หมาสองตัวนั้นก็ออกมา ปั๊บบ๊อบออกมา ออกมาตัวนั้นก็ไปเหยียวยที่เขายูเสื้อเรียบร้อยแล้ว ไปเหยียวยใส่ตรงนั้นเลย ตัวนั้นก็ปั๊บบ๊อบออกมาด้วยกัน ออกไปที่นั่นก็ไปเหยียวยใส่เสื้อตรงนั้นอีก โอ้ มันทำไมเป็นอย่างนี้ไอ้หมาสองตัวนี้ ‘ทุกวันมันเป็นอย่างนี้หรือ’ ‘ไม่เป็น’

‘มันทำไมมันจึงเป็นอย่างนี้ละ’

‘คือแต่ก่อน พอมันปวดเขี้ยวมันจะออกไปเหยียวย พอเปิดปั๊บบ๊อบเข้าป่าไปเหยียวยป่า’

แล้ววันนี้พาดเขี้ยวบนเสื้อเลย เห็นต่อหน้าต่อตา มันเป็นยังงั้นมันขายหน้าเอานักหนา เจ้าของเป็นเสียวกันมาทำไมไม่สอนกัน เขียวราด ไอ้หมาทางกุดสองตัวนั้น หนาน้อย อันนี้นำคำพินิจให้มา

แต่ที่น่าขมก็คือว่า คนเรานี้ปุบปวมไว้อย่างเต็มเหนี่ยว ให้เป็นความสะดักเพิ่มเกียรติยศชื่อเสียง ให้เป็นศักดิ์ศรีดงามของมนุษย์เรา ปุสือแล้วยังไม่แล้วเอาพรมมาปูอีก แล้วใส่รองเท้าอวดๆ เดินเหยียบพรมเข้าไป เราเห็นแล้วเราสะดุดใจจนไม่ลืม ไม่ใช่ผู้น้อยนะ ผู้ใหญ่เสียด้วย นี่ทำตัวที่เลวต่ำทรามที่สุด นี่มันยังงี้ ตั้งแต่หมาเขาก็ไม่เคยใส่รองเท้ามาเหยียบพรม อันนี้คนใส่รองเท้ามาเหยียบพรมที่มีราคาสูงส่ง มันยังงี้เป็นอย่างนี้ อย่างนี้หรือจะเป็นผู้นำชาติบ้านเมือง มันคิดไปเลยทันที เพราะผู้นี้เป็น ข้าราชการผู้ใหญ่ฝ่ายทหาร มันลืมหูลืมตาอย่างนั้นคนเรา ใส่รองเท้าไปเหยียบพรมที่เขาปูไว้อย่างเรียบ

‘ก็ถอดเสียซิถอดรองเท้า แต่หมามันยังไม่ใส่รองเท้าไปเหยียบพรม เราเป็นคนทั้งคนและเป็นผู้ปกครองชาติบ้านเมืองทำไมจึงทำตัวเลวอย่างนี้ ลืมตัวขนาดนี้เขียวหรือ ใครอย่าไปเป็นอย่างนั้นนะ ถ้าควรถอดรองเท้าให้ถอด ถ้าไม่ถอดอย่าเข้า ดีกว่าที่จะไปขายตัวอย่างนั้นนะ เลว เลวมากทีเดียว’

นั่นมันอดคิดไม่ได้ละ ตั้งแต่นั้นมามันจับติดในหัวใจ ก็เลสตัวพองตัวนี้ ใส่รองเท้าอวดอวดๆ เข้าไป ว่าตัวนี้ยศใหญ่ ยศใหญ่อะไรมันต่ำกว่าหมาขนาดไหนยศ หมาเขาไม่ได้ใส่รองเท้าไปเหยียบพรม ไอ้คนเนี้ยๆ เป็นผู้ใหญ่อุปการบ้านเมือง แล้วใส่รองเท้าอวดๆ ไปเหยียบพรมให้คนทั้งสังคมนั้นดูอยู่ต่อหน้าต่อตา

เราเห็นเองเราเกิดความสลดสังเวช เลยไม่ลืมเหตุการณ์อันนี้ ที่เห็นประจักษ์ใจ เพราะฉะนั้นพี่น้องอย่าทำกันนะ อย่าลืมเนื้อลืมหูลืมตาถึงขนาดนั้น...”

เรือนจำมนุษย์ เรือนจำนรก

“...อยู่ในเรือนจำนั้นเราอย่าเข้าใจว่านักโทษนั้นจะเป็นคนมีโทษทุกคนนะ คน

บริสุทธิ์มาติดคุกติดตะรางมีเยอะนะ ก็เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความเชื่อๆ คนที่ฉลาดเขาก็เหยียบหัวผ่านออกหนี เขาก็จับคนนี้ยัดใส่คุก หลักฐานพยานยืนยันก็ลงมายืนยันกับคนโง่หมด! คนฉลาดมันก็เอาตัวรอดๆ .. บางคนก็เป็นไปด้วยนิสัยสันดาน อันนั้นไม่ดีเลย .. เราสร้างคุณงามความดีเพื่อขึ้นสู่สุคติโลกสวรรค์ถึง

นิพพาน นี่คือการสร้างบุญสร้างกุศล ให้เชื่อพระพุทธเจ้าเถิด ท่านผู้บริสุทธิ์ที่มาสอนโลกมีเพียงพระองค์เดียวคือพระพุทธเจ้า นอกจากนั้นก็มีแต่กิเลสสอนกิเลสสอนซึ่งกันและกัน ขนกันลงนรกหมกไหม้ นรกถ้าไม่ใช่เป็นกรรมของสัตว์แล้ว นรกก็นี่จะต้องได้ขยายหลุมนรกๆ ให้กว้างขวาง ไม่งั้นไม่พอกับสัตว์ทั้งหลายที่ตกวันหนึ่งๆ

เวลาหนึ่ง คือไม่มีประมาณ ไหลลงอยู่ตลอด เพราะสัตว์โลกทำบาปตลอดเวลา ผู้ทำบุญก็ไหลขึ้นตลอดเวลา ทั้งสองอย่างนี้ไม่ต้องขยับขยาย ไม่ต้องต่อติดต่อร้านเหมือนอย่างบ้านเรือนของเรา

เรือนจำเขายังต้องขยาย เห็นไหมละเมืองมนุษย์เรา เรือนจำคับแคบต้องสร้างเรือนจำที่นั่นที่นี้สำหรับคนชั่ว แต่นรกไม่ต้องสร้าง มันจะแน่นอัดขนาดไหน ก็ตามก็เป็นกรรมของสัตว์ อัดอยู่ในนั้นละ นรกจึงไม่ต้องขยาย ขุนนรกมีเท่าไร มีมาตั้งแต่เดิมตั้งแต่ตั้งกาลปีไม่มีใครตกแต่ง หากเป็นหลักกรรมชาติ สัตว์โลกทั้งหลายก็ไหลเข้าไปสู่ตามหลักกรรมชาติแห่งความต่ำทรามของตน ผู้ที่จะไปสวรรค์ก็เหมือนกัน สวรรค์เหล่านี้ก็ไม่ได้ตกแต่ง ไม่ได้ขยับขยายอีก ว่าคนไปสวรรค์มากสวรรค์ไม่มีที่พออยู่กัน ไม่มี พอดิบพอดีๆ ถึงนิพพาน นี่เป็นความ

พอดีสำหรับกรรมของสัตว์โลกทั้งฝ่ายดีฝ่ายชั่วที่มีมาน้อย

ให้เชื่อนะเชื่อพระพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์ สอนโลกด้วยความแม่นยำ ด้วยความถูกต้อง มีพระองค์เดียวคือพระพุทธเจ้า...”

ผู้พิพากษาต้องให้ความเป็นธรรมตลอดไป

“...ผู้พิพากษานั้นเป็นหัวใจของโลก คือผู้ที่เรียนเป็นทางผู้พิพากษานี้ต้องเป็นธรรม อย่างนั้นจึงว่าหัวใจของโลกอยู่กับผู้พิพากษา สำคัญอยู่ที่นี่ ถ้าผู้พิพากษาใกล้ชิดติดพันกับบรรดากับธรรมแล้วยิ่งแน่นหนามันคงเข้าไปในความตายใจของพี่น้องทั้งหลายทั่วประเทศเขตแดน นี่สำคัญ เหมือนได้พ่อได้แม่ พ่อแม่กับลูก พ่อแม่จะไปทุจริตกับลูกไม่มี มีแต่ลูกมันลอกมันเลกมันลากพ่อแม่เรื่อยนะ

พ่อแม่ที่ไปลอกไปเลกไปลากลูกไม่ค่อยมีนะ ผู้พิพากษาก็ต้องเป็นอย่างนั้น เหมือนพ่อเหมือนแม่คนภายในประเทศ นี่ร่มเย็น เป็นผู้ให้ความเป็นธรรมเหมือนพ่อแม่กับลูก พ่อแม่ให้ความเป็นธรรมต่อลูกตลอดไป นอกจากลูกมันชอบลอกชอบเลกชอบลากเข้าใจไหม...”

ทหาร ตำรวจ ต้องเอาชีวิตเข้าแลกเพื่อชาติไทย

“...ท่านทั้งหลายเป็นทหาร เป็นลูกของชาติไทยเรา ไม่มีใครที่จะรักชาติไทยเรายิ่งกว่าทหาร ตำรวจ นี่เป็นหัวใจของชาติไทยเรา เวลาที่ชาติไทยเราก็ตี ก่อนหน้ามาตั้งแต่บรรพบุรุษที่ดี ถือปัจจุบันนี้เป็นหลักเกณฑ์ที่ว่าศูนย์กลางที่ดี และจะเป็นไปข้างหน้าที่ดี ทหารทุกๆ ท่านคือลูกแห่งชาติไทยของเรา ลูกกับพ่อกับแม่นี้จะแยกกันไม่ออก อะไรมานเข้ามาที่จะมาทำลายพ่อแม่นี้ ลูกต้องเอาคอขาดแทนเลย นี่เรียกว่าลูกรักพ่อรักแม่ ทหาร ตำรวจ ของเราก็คงเหมือนกัน คือลูกแห่งชาติไทย อันใดที่จะมาจะต้องทำลายส่วนรวมซึ่งเป็นหัวใจของชาติไทยเรา ซึ่งเป็นเหมือนกับพ่อกับแม่แห่งเราทั้งหลาย ซึ่งเป็นตำรวจ ทหาร ตลอดพลเรือนทั่วๆ ไปนั่น เราต้องต่อสู้ ต้องรักษาสุดเหวี่ยง เอาชีวิตเข้าแลกเพื่อชาติไทยของเรา คือพ่อแม่ของเรานี้โดยถ่ายเดียวเท่านั้น ไม่อย่างนั้นไม่เรียกว่าทหาร

คือคำว่าทหารนี้ต้องเป็นนักสู้เพื่อตัวเอง ชาติของตัวเอง สมบัติทุกสิ่งทุกอย่างของตัวเอง พร้อมกับคนไทยทั้งชาติ นี่เรียกว่าทหารคือลูกที่ดีของพ่อของแม่คือชาติไทยของเรา..

ท่านทั้งหลายไปเพื่อรักษาชาติบ้านเมือง ก็เป็นธรรม สำหรับคนทั้งชาติอาศัยซึ่งกันและกัน ก็มีความรักษาและป้องกันเป็นธรรมดาแหละ ขอให้ไปเป็นสุข อยู่เป็นสุข มาเป็นสุข ทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นสุข เขาอย่าเป็นศัตรูกับเรา เราไม่เป็นศัตรูกับเขา ต่างคนต่างไปเท่านั้นแหละ

รักษาชาติบ้านเมือง ถึงปีนจ้อกันอยู่ก็ตาม ต่างคนต่างไม่ทำลายกันแล้วปีนมันก็ไม่ดัง เข้าใจไหมละ แบกเต็มบ่ามันก็ไม่ดังละปีน ต่างคนต่างไม่ทำกัน แต่ก็ไปตามหน้าที่ ต่างคนต่างเห็นใจกัน เขาก็คน เราก็คคน ทางธรรมะไม่ทราบจะหนักไปทางไหน จะบอกว่าทางนี้ไป ไปอยู่ที่ไหนๆ ม่ามันหมดทั้งเปิดทั้งไก่อชื่อว่าพวกข้าศึกอยู่ที่ไหน ให้ตามฆ่าให้หมด มันใช้ไม่ได้ ขัดกับธรรมอย่างมาก เราก็คไปตามหน้าที่ของเรา เขาก็อยู่ตามหน้าที่ของเขา เรากับเขาก็เป็นคนเช่นเดียวกัน ต่างคนต่างไม่ทำลายกัน เขาก็ปลอดภัย เราก็คปลอดภัยมา เข้าใจหรือให้ไปแบบนี้ละ ไป คือปีนนี่ยกขึ้น เราไม่เห็นียวโก มันก็ไม่ลั่นละโก มันอยู่เฉยๆ แบกบ่นบ่าจนหนัก มันก็ไม่ใช่ไร เขาเหมือนกัน เราเหมือนกัน ต่างคนต่างไม่เป็นภัยต่อกัน ต่างคนต่างแบกปีนมาหากัน ปีนมันก็อยู่เฉยๆ มันไม่ดัง เข้าใจไหม อันนี้ให้เป็นแบบนี้ละ ให้ต่างคนต่างอยู่เฉยๆ ปีนไม่ดัง ทางนี้ก็ไม่ดัง ข้าศึกก็ไม่เกิด เราก็คไปเป็นสุข มาเป็นสุข เขาก็อยู่เป็นสุข ไปเป็นสุขเหมือนกัน

นี่ละภาษาธรรม ให้พากันเข้าใจอย่างนี้ ที่จะให้ธรรมบอกว่า ไปนี้ให้ไปมามันหมดนะ หมู หมา เบ็ด ไก่อย่าเอาไว้เลย ม่ามันหมด อย่างนี้ไม่ใช่ธรรม เข้าใจไหม เรื่องธรรมก็พูดอย่างที่ว่าละ ไปก็ให้เป็นสุข ตามจารีตประเพณีที่เราอยู่ร่วมกัน รักษาชาติบ้านเมือง ก็ไปเพื่อรักษาชาติบ้านเมือง ไม่มีเหตุจำเป็นอะไรที่จะให้กระทบกระเทือนกัน ก็ไม่ควรให้กระทบกระเทือน...”

สงเคราะห์โรงพยาบาล

การสงเคราะห์ด้านโรงพยาบาลนี้ องค์หลวงตา ท่านให้ความสำคัญมากตลอดมา โดยเฉพาะในระยะ ๓๐ ปีสุดท้ายท่านยิ่งสงเคราะห์มากเป็นกรณีพิเศษ นอกจากนี้ก่อนมรณภาพเพียง ๒-๓ ปี ท่านได้เริ่มโครงการผ้าป่า ๘๔๐๐๐ กอง สร้างตึกสงฆ์อาพาธ ๑๐ ชั้น โรงพยาบาลศูนย์-อุดรธานี มีประชาชนจำนวนมากทั้งในประเทศ

และต่างประเทศได้ร่วมกันบริจาคเข้า

โครงการจนมียอดเงินบริจาค ๔๖๙.๕ ล้านบาท เหลืออีกเพียง ๓๐.๕ ล้านบาท และหลังจากองค์ท่านมรณภาพไม่ถึง ๒ เดือนเท่านั้นปรากฏว่ามีเงินบริจาคมากถึง ๕๐๙ ล้านบาท เกินงบประมาณที่ตั้งไว้อีกด้วย สำหรับเหตุผลที่ช่วยเหลือสงเคราะห์โรงพยาบาลนั้นท่านกล่าวไว้ ดังนี้

“สภาพของคนไข้ที่ต่างรอคอยความหวังจากหมอ เป็นสภาพที่น่าสงสารมาก คนไข้ก็คือคนจนตรอกจนมุม เมื่อวิ่งมาหาหมอ หากหมอไม่มีเครื่องมือที่ดีที่ทันสมัยก็ก้าวไม่ออกรักษาให้ไม่ได้ และสภาพคนชนบทเป็นคนยากจน

เสียส่วนมาก การบำบัดรักษาถ้าพอเป็นไปได้ก็ควรให้รักษาใกล้บ้าน จะได้ไม่ต้องสิ้นเปลืองเงินทองมากในการเดินทางตลอดสถานที่พักอาศัยการกินอยู่หลับนอน”

หากมีโอกาสฟังเทศน์ของท่านอยู่ประจำจะสังเกตเห็นได้ชัดเจนว่า ท่านมีความห่วงใยสงสารคนเจ็บป่วยมาก ท่านพร่ำสอนเสมอว่า

“มนุษย์เราจะยากดีมีจนบุญหนักศักดิ์ใหญ่หรืออาภัพวาสนาอย่างไร ก็ล้วนแต่เป็นเพื่อนร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน เกิดมาด้วยบุญด้วยกรรม และกรรมย่อมจำแนกแจกแจงสัตว์ให้มีความประณีต เลวทรามต่างกัน แล้วเกิดไปตามวิบากแห่งกรรมของตนๆ

ดังนั้นท่านจึงไม่ให้ประมาทกัน แต่ควรช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีน้ำจิตน้ำใจต่อกัน เพราะหากมนุษย์ไม่ช่วยสงเคราะห์มนุษย์ด้วยกันแล้วใครจะช่วย เรื่องความเจ็บป่วยนั้น ถ้าใครโดนเข้า ใครก็ทุกข์ทั้งนั้น เจ็บไปแค่หนึ่ง แต่ครอบครัวพี่น้องพ่อแม่ก็ป่วยทางใจ ป่วยด้วยความห่วงใยอีกเท่าไร จึงควรเห็นใจกัน”

ในอดีตที่องค์หลวงตายังแข็งแรงไปมาเองได้ไม่มีผู้ใดติดตาม การสงเคราะห์ช่วยเหลือโรงพยาบาลของท่านในระยะนั้นไม่มีการบันทึกไว้เลยเพราะท่านมุ่งประโยชน์ต่อคนเจ็บไข้เท่านั้น ไม่มุ่งประโยชน์อื่นจากการบันทึกข้อมูล ดังนั้นหากนับเฉพาะข้อมูลส่วนที่มีการ

บันทึกไว้ในระยะต่อมา ท่านสงเคราะห์ช่วยเหลือสถานพยาบาลต่างๆ ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งสิ้น ๒๒๕ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นการบริจาคเครื่องมือทางการแพทย์ เช่น เครื่องเอกซเรย์ เครื่องอัลตราซาวด์ เครื่องตรวจคลื่นหัวใจ เตียง เครื่องช่วยชีวิตเด็ก เครื่องช่วยหายใจเด็กทารก เครื่องดูดของเหลว เครื่องช่วยคลอด กล้องจุลทรรศน์ เตียงทำฟัน พร้อมอุปกรณ์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีรพพยาบาล พร้อมอุปกรณ์ ซื่อที่ดิน ตลอดจนการก่อสร้างต่างๆ เช่น สร้างตึกผู้ป่วย สร้างตึกรวมเมตตา-มหาคุณ สร้างตึกสงฆ์อาพาธ ห้องผ่าตัด สร้างกำแพง ฯลฯ

ความเมตตาของท่านไม่เพียงการซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รพพยาบาล และการก่อสร้างต่างๆ เท่านั้น ท่านยังเมตตาบริจาคเงินตั้งเป็นกองทุน

โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี

โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๔ โดยการริเริ่มของ พ.ต.อ.ขุนศุภกิจวิเลขการ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งข้าหลวงประจำจังหวัดอุดรธานี เห็นความจำเป็นในเรื่องการเจ็บไข้ของประชาชนชาวจังหวัดอุดรธานี จึงขออนุญาตใช้ที่ดินไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพราะเดิมเคยเป็นที่ตั้งของบ้านพักข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการมาก่อน และในการดำเนินการก่อสร้างอาคารสถานที่โรงพยาบาลแห่งนี้ ได้อาศัยความร่วมมือจากฝ่ายปกครองและหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ เนื่องจากทางโรงพยาบาลมีกำลังคนและงบประมาณไม่เพียงพอ ทางจังหวัดจึงดำเนินการจัดหาเงินในงานประจำปีทุ่งศรีเมือง โดยมีพ่อค้าและประชาชนร่วมบริจาคสมทบ

เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๙๖ ได้มีการประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ตึกอำนวยการ โดยต่อมาในวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๗ จึงมีพิธีเปิดตึกอำนวยการอย่างเป็นทางการ แต่โรงพยาบาลได้เริ่มปฏิบัติงานก่อนที่จะทำพิธีเปิด เนื่องจากประชาชนทราบข่าวว่ามีแพทย์และพยาบาลจึงเข้ามาขอความช่วยเหลืออย่างมาก การรักษาจึงดำเนินไปทั้งที่ตึกยังไม่แล้วเสร็จ

การก่อสร้างสถานที่ปฏิบัติงานภายในโรงพยาบาลได้ค่อยๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ปัจจุบันมีตึกรวมกว่า ๒๐ ตึก ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดจากการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนทั้งงบประมาณแผ่นดินและเงินบริจาคจากพ่อค้าประชาชนตลอดจนคณะสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ตึกอุบัติเหตุ” และ “ตึกรวมเมตตามหาคุณ” ซึ่งได้รับความเมตตาจากหลวงตาพระมหาบัว ญาณสัมปันโน เป็นผู้นำในการรับบริจาคจากประชาชนทั่วสารทิศ

“ตึกอุบัติเหตุ” สร้างขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๒๓ เป็นตึก ๒ ชั้น ซึ่งท่านเห็นความสำคัญเวลามีเหตุฉุกเฉิน “ในอุดรนี้เราได้สร้างหลายตึกมั่ง เขามาขอเท่านั้นที่แรกดูว่า ๒ ชั้นหรืออย่างไร เราก็ให้ปั๊บเลยให้ตามที่เขาขอ เขาเองเขาก็ไม่คิดไม่คาดว่าความจำเป็นของคนไข้ส่วนมากมักเป็นตึกอุบัติเหตุ มันหนาแน่นขึ้น หนาแน่นขึ้น สร้างเท่านั้นไม่พอ เลยวิ่งมาขอเรารีก ขอเรารีกให้”

สำหรับ “ตึกรวมเมตตามหาคุณ” องค์หลวงตาได้เมตตารับไว้เช่นกันตามที่ท่านได้ปรารภถึงที่มาของตึกไว้ว่า “สาเหตุที่ตึกคนไข้สาธุการหลังนี้จะปรากฏแก่สายตาของเราท่านทั้งหลาย เนื่องจากได้เล็งเห็นความจำเป็นของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทั้งบ้านนอกในเมือง ทั้งใกล้และไกล ที่เจ็บไข้ได้ทุกข์ต่างๆ จากโรคภัย หากไม่สุจริตจริงๆ จำต้องวิ่งเข้ามาพึ่งโรงพยาบาลและหมอ ซึ่งเป็นสถานที่และผู้รับภาระความฝากเป็นฝากตายในเวลานั้น แต่เพราะคนจำนวนมากที่เจ็บไข้ชนิดต่างๆ กัน วิ่งเข้ามา

เพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น กองทุนตึกอุบัติเหตุ กองทุนศูนย์พิทักษ์ดวงตา กองทุนสงเคราะห์คนพิการและผู้ป่วยกจนไร้ที่พึ่ง ฯลฯ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าอาหารคนไข้และเจ้าหน้าที่ ค่าจ้างพี่เลี้ยงเด็ก ฯลฯ หากประมาณประเภทของรายการทั้งหมดที่พอจะรวบรวมได้ไม่น่าจะน้อยกว่า ๓๐๐ รายการ (รายการที่ซ้ำกันเกินกว่า ๑ ชั้นหรือ ๑ ประเภท นับเป็น ๑ รายการเท่านั้น)

เปิดโรตนา..ทุ่มใส่รตพยาบาล

องค์หลวงตาให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือคนเจ็บไข้รายย่อยมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นการช่วยค่ารักษา ค่าพอกไต้เป็นประจำทุกเดือน หรือการรับเป็นคนไข้ในอุปถัมภ์ ฯลฯ แม้ในช่วงอาพาธและชราภาพมากแล้วก่อนมรณภาพไม่นาน ท่านก็ยังอุตส่าห์หันไปมองความทุกข์ของผู้อื่นและให้การช่วยเหลือ อย่างเช่นกรณีท่านเจ้าคุณอุตรคณาจารย์ วัดโพธิสมภรณ์ ดังนี้

“เจ้าคุณอุตรท่านไม่สบาย เราก็อช่วยเกือบจะ ๒ ล้าน เรายังติดตามอีก ยังมีความจำเป็นอะไรอีก คือเราจะช่วยอีก ท่านเป็นโรคอะไร (เป็นมะเร็งที่โคนลิ้น ตอนนี้งั้นได้แล้ว) งั้นได้แล้วนะ เป็นมะเร็งมีทางหายไหมละ (มีโอกาหายอยู่แล้วครับ)”

และหากมีรตพยาบาลเข้ามาที่วัดป่าบ้านตาดไม่ว่ามาจากทางใดก็ตาม พระที่เป็นเวรประจำศาลาจะจัดข้าวของใส่เต็มรตทุกคนไม่ว่าจะมาวันละกี่คน พระศาลาจะปฏิบัติตามนี้โดยเคร่งครัด มีให้ขาดตกบกพร่องโดยเด็ดขาด และหากมาจากโรงพยาบาลที่ไกลมากก็จัดให้มากเป็นกรณีพิเศษ ดังนี้

“...เมื่อวานนี้ก็ข้ามเขาภูพานลงไปทางนั้นไปอำเภอเขาวง กุณินารายณ์เขามาจับของเมื่อวานนี้ พอดีเราก็อไปห้วยฝั่งติดกันกับกุณินารายณ์ กุณินารายณ์ทางนั้นห้วยฝั่งอยู่ที่นี่ ทางกุณินารายณ์เขามาจับของจากโกดัง เราก็อไปให้ห้วยฝั่งเมื่อวานนี้ เป็นอันว่าที่กาฬสินธุ์ได้สองโรงเมื่อวาน รวมแล้วเมื่อวานนี้ ๕ โรง

โรตนาของเรามีประจำไว้สำหรับโรงพยาบาล วันละ ๓ โรง ๔ โรง ๕ โรง เป็น

ประจำ ขาดไม่ได้เหมือนกันอันนี้ก็ดี อันนี้ก็เด็ดเหมือนกันนะ เด็ดไปอีกประเภทหนึ่ง เด็ดเพื่อคนไข้ ..

(อีกคราวหนึ่ง) ‘วันนี้โรงพยาบาลกระบี่มารับรถตู้ที่ได้รับความเมตตาจากหลวงตา’

‘เออ ให้อรไว้นั่นนะ’ คือออกจากนี้เราจะไปดูรถเสียก่อน เรงใหม่ ไม่รีบดอกนา เพราะเรื่องที่เราจะไปดูนี้นักกว้างขวางยืดยาวขนาดไหน เรื่องราวใหญ่โตมากอยู่กับจุดที่เราจะดูนี่นะ รอไว้นั่นนะ

เวลาไป พระท่านเคยแล้วเอาของบรรจุใส่รถเต็มเลย ไม่ว่ารถโรงพยาบาลที่ไหนๆ มา เราให้เต็มตามที่กำหนดไว้ โรงพยาบาลต่างๆ ไปให้เสมอกันหมด อย่างนี้ก็ให้เป็นพิเศษอีกเพราะมาจากกระบี่ เช่น อุบลฯ

มีก็โรงพยาบาลเราจะให้เป็นพิเศษทุกโรงเลย แล้วอุตรดิตถ์ให้เป็นพิเศษทุกโรงเหมือนกันในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ ส่วนชัยภูมิให้สองโรงที่ไกลมาก นอกนั้นให้เหมือนกันทั่วๆ ไป กับนาแห้ว

เราสั่งไว้อย่างไรพระจะจดเอาไว้ๆ เวลาเห็นรถประเภทนั้นมาหรือจังหวัดนั้นมาที่ควรจะได้รับพิเศษ พระจะจัดให้ตามที่เราเขียนไว้เรียบร้อยแล้ว เราเองเป็นคนให้ สั่งรถชนิดนี้ลองดู ได้ยินมาแล้วให้ฟัง เราจะต้องไปดูเองก่อน รอให้เรียบร้อยก่อนนะ ให้พูดอะไรๆ เสียก่อน เพราะงานเรามันมีหลายอย่างหลายด้าน ..

มีแต่เรื่องจ่ายช่วยโลกทั้งนั้น ช่วยตลอดเลย นั่นโกดังใหญ่ โรงพยาบาลมาไม่ต่ำกว่าวันละสองโรงสามโรง สี่ห้าโรงในระยะนี้วันหนึ่งๆ วันละสามโรงสี่โรงห้าโรงมาประจำ อันนี้ให้เต็มคันรถ กำหนดไว้ให้พอ เสมอกันหมดเลย คือเราไม่ได้ทำแบบชู้ๆ นะทำอะไร ทำอะไร

แล้วติดตามตลอด เอาให้ถึงความจริงๆ แล้วก็เอาความเบาใจกลับมาไม่ให้ขัดข้อง เพราะฉะนั้นเราจึงเตือน ถ้ามอะไรให้ได้ความ บอกอย่างนั้นเลย

โรงพยาบาลจัดไว้สองประเภทในโกดัง ตั้งแต่อุบลฯ โคราช อุตรดิตถ์ ออกไปไกลกว่านั้นอีก เราให้เป็นพิเศษ ของที่เป็นพิเศษมีอะไรอีกนั้น กำหนดให้เสมอกันหมดที่พิเศษ ที่ธรรมดาทำให้เสมอกันหมด รถที่ไหนมาที่ว่าเป็นพิเศษก็ให้พิเศษเสมอกันหมด แต่น้ำมันรถนั้นทุกคน พอมาถึงวัดแล้วก็เติมน้ำมันให้เต็มถังๆ ทุกคนเลย ไม่ว่าใกล้ไกล เดียวนี้มันจะเป็นเดือนละล้านกว่าจะมั่งน้ำมัน แต่ก่อนถามเขาว่าเท่าไร แสน ไม่รู้มาตั้งสิบกว่าปีแล้วแหละ เห็นรถผ่านมานี้ถึงน้ำมันเต็มมาเลย ถ้ามเขามันถึงอะไร เขาบอกว่าถึงน้ำมัน น้ำมันเอาไปไหน เขาก็บอกเอาไปใส่ปั้มน้ำมันเต็มให้พวกมาเอาสิ่งของพวกโรงพยาบาล เติมน้ำมันให้ เดียวนี้น้ำมัน

โกดังโรงงานวัดป่าบ้านตาด เพื่อแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภคเป็นทาน

โรงพยาบาลต่างๆ มารับการสงเคราะห์ที่วัด พร้อมเติมน้ำมันให้เต็มถัง

โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี

>>

วางศิลาฤกษ์
ตึกรวมเมตตาตามหาคุณ
เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

อาศัยโรงพยาบาลและหมอ ส่วนสถานที่อยู่อาศัย ทุญญา อุปกรณ์เครื่องมือหมอ ตลอดถึงหมอนน้อย ไม่เพียงพอกับความจำเป็น คนไข้ที่ได้รับการตรวจรักษาและหมอผู้ทำการตรวจรักษาย่อมไม่สะดวก ซึ่งเป็นสิ่งไม่อาจอำนวยความสะดวกได้อย่างสมใจทั้งสองทาง ดังนั้นอาตมาจึงได้ขบคิดและชักชวนท่านสาธุชนผู้ใจบุญทั้งหลาย สร้างตึกหลังนี้ขึ้นมา โดยให้นามว่า “ตึกรวมเมตตาตามหาคุณ” และจัดหาเครื่องอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดเครื่องมือแพทย์ที่เห็นว่าจำเป็น มีเอกเขเรย์อย่างดี ๒ เครื่องประกอบกันเป็นต้น เพื่อสมทบกับส่วนที่มีอยู่แล้วจะเป็นความสะดวกรวดเร็วแก่หมอและเป็นผลดีแก่คนไข้มากขึ้น “ตึกรวมเมตตาตามหาคุณ” เริ่มทำการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งองค์หลวงตามานได้เมตตาเป็นผู้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ และเป็นประธานเปิดตึกเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๖

อนึ่ง ด้วยเหตุที่องค์หลวงตามีความมุ่งหวังอย่างแรงกล้าที่จะอนุเคราะห์ช่วยเหลือคนไข้ที่ยากจนให้ถึงที่สุด กอปรกับทางโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานีได้ตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยเหลือคนพิการ ผู้ป่วยและผู้ไร้ที่พึ่ง จึงกราบเรียนขอ

อนุญาตองค์หลวงตาจัดเงินรายได้จากผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคในวันพิธีเปิด “ตึกรวมเมตตาตามหาคุณ” ส่วนหนึ่งตั้งเป็น “กองทุนสงเคราะห์คนพิการ ผู้ยากจนและบุคคลไร้ที่พึ่ง” ซึ่งองค์หลวงตาได้เมตตาอนุญาตตามคำขอนั้นตามคำปรารภที่ว่า

“การฉลองตึกคนไข้อันเป็นวาระสุดท้ายแห่งความมุ่งหมายสำเร็จลง จึงมีความมุ่งหมายอันแรงกล้า ปรารถนาอยากให้โรงพยาบาลแห่งนี้ มีรายได้จากงานฉลองเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อเป็นทุนอนุเคราะห์ช่วยเหลือคนไข้ซึ่งมีจำนวนมากที่พึ่งตัว

อาคาร ๙๖ ปี หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

เองไม่ได้ มีความใฝ่ฝันหวังพึ่งผู้อื่นอย่างสิ้นหัวใจ จะได้ไม่ผิดหวัง ทั้งการแบ่งเบาภาระแก่คณะหมอผู้ทำการตรวจรักษาอีกทางหนึ่งด้วย”

และในปีต่อมา คือ พ.ศ. ๒๕๒๗ องค์หลวงตาได้มอบเงินบริจาคให้แก่โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี เพื่อก่อตั้ง “มูลนิธิรวมเมตตาตามหาคุณ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์ผู้ป่วยไร้ที่พึ่งและยากจนของโรงพยาบาลอุดรธานีในด้านที่จำเป็น และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการให้การสงเคราะห์ผู้ยากจนและบุคคลไร้ที่พึ่งของโรงพยาบาลอุดรธานี

ก่อสร้างอาคาร ๑๐ ชั้น โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี

ด้วยตึกสงฆ์อาพาธหลังเดิมซึ่งสร้างขึ้นด้วยเงินจากคณะสงฆ์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ขำรดทรุดโทรมจากการใช้งานมากกว่า ๔๐ ปี ประกอบกับปัจจุบันมีภิกษุสงฆ์จากจังหวัดในภาคอีสานตอนบนเข้ามารับการรักษาที่โรงพยาบาลอุดรธานี มีทั้งตรวจรักษาเป็นผู้ป่วยนอก และบางรูปต้องรับไว้เป็นผู้ป่วยใน ส่งผลให้พระภิกษุต้องนอนพักรักษาตัวปะปนกับผู้ป่วยทั่วไป ซึ่งมีจำนวนมากและแออัด ทำให้เกิดปัญหาภาวะเสี่ยงต่อการรักษาพยาบาล และบางครั้งอาจขัดต่อวินัยสงฆ์ ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี มีพระเถระชั้นผู้ใหญ่ที่ต้องให้การดูแลสุขภาพอย่างใกล้ชิด

คณะผู้บริหารโรงพยาบาลอุดรธานีได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้มีสถานที่เฉพาะเป็นสัดส่วนในการรักษาพระภิกษุอาพาธ จึงเห็นพ้องต้องกันเข้ากราบเรียนปรึกษาองค์หลวงตาถึงการก่อสร้างตึกสงฆ์อาพาธหลังใหม่ ซึ่งองค์หลวงตามานได้เมตตารับเป็นองค์อุปถัมภ์และเป็นธุระในการสร้างอาคารสงฆ์อาพาธ ตามแบบแปลนเลขที่ ๙๙๒๒ ในพื้นที่โรงพยาบาลอุดรธานีตามผังหลักของโรงพยาบาล โดยจะดำเนินการเองทั้งหมดเพื่อความรวดเร็ว และเมื่อแล้วเสร็จสมบูรณ์จะส่งมอบอาคารสงฆ์อาพาธให้กระทรวงสาธารณสุขต่อไป องค์ท่านปรารภในเรื่องนี้ว่า

“โรงพยาบาลเราได้รับปากแล้ว เราสงสาร เขาหาที่พึ่ง เราก็ให้ที่พึ่งทั่วโลก นี่ก็สงสารโรงพยาบาลอุดรจะสร้างตึกคนไข้ ๘ ชั้น เป็นเงิน ๑๑๕ ล้านบาท ให้หมู่เพื่อนพระเจ้าพระสงฆ์พิจารณาช่วยกัน”

>>

ขึ้นราคา คิดว่าเดือนหนึ่งไม่ต่ำกว่าล้าน อย่างน้อยนะ เพราะน้ำมันแพงทุกวันนี้

เราเมตตาเสมอไปหมดนะ ใครอย่ามาคิดว่าเรารักคนนั้นชังคนนี้ได้ ชัดกับธรรม เสมอหมดเลย ผิดบอกว่าผิด ถูกบอกว่าถูกตรงเป้งๆเลย เรียกว่าภาษาธรรมไม่อ้อมแอ้ม ไม่มีเห็นแก่หน้าแก่ตา เมื่อปฏิบัติก็ต้องปฏิบัติตามนั้น พูดตามนั้น ตรงเป้งๆ ไปเลย สำหรับสมบัติของวัดนี้เรียกว่าออกช่วยโลกทั้งนั้น พูดได้

อย่างชัดเจนเลย เราไม่เก็บ เงินทองข้าวของวัดอุปัชฌาย์ไทยทานได้มามากน้อยออกหมดเลย สมควรที่จะไปวัดใด ที่เกี่ยวกับวัดกับวาก็ไปทางวัดทางวาเกี่ยวกับประชาชนส่วนรวมหรือส่วนบุคคลก็มี ก็ให้ไปตามนั้นๆ ..

สำหรับรถนี้ดูเหมือนจะร่อยกว่าคันแล้วจนจำไม่ได้ บางโรง ๓ คันก็มี ๔ คันก็มี ส่วนมากโรงละ ๑ คันตามปกติ ถ้าสองคันหรือสามคันก็แสดงว่าผิดปกติ เราให้ด้วยเหตุผลกลไกอย่างนั้นะ ถึงสี่คันอย่างนี้ก็เหมือนกัน สี่คันก็โรงพยาบาลศูนย์ เนาะสมควรไหมละกับรถ ๔ คัน คันนั้นใช้อย่างนั้นๆ เราฟังเหตุฟังผลทุกอย่างค่อยให้ไป ไม่ใช่ให้ทีเดียวดูม ๔ คันนะ ให้เป็นลำดับลำดับมา แต่จำได้ว่าโรงพยาบาลศูนย์นี้ได้ให้ ๔ คันค่ายประจักษ์ดูเหมือนคันเดียว ที่ได้สองคันก็เหมือนกัน

มีเหตุมีผลทุกอย่าง เราทำอะไรเราไม่ได้ทำเหลาะแหละนะ ทำจริงจังทุกอย่าง ตรงกับเหตุกับผล จะให้มากน้อยนี้เราเป็นคนสั่งเองเรียบร้อยแล้วด้วยเหตุด้วยผล เราไม่ได้ให้สุ่มสี่สุ่มห้า ถ้าไม่สมควรให้เราไม่ให้ พูดตรงๆ อย่างนี้ละ นี่ละภาษาธรรม...”

เยี่ยมโรงพยาบาล

องค์หลวงตาท่านมักจะออกเยี่ยมโรงพยาบาลต่างๆ อยู่เป็นประจำแม้ในที่สุดท้ายของท่าน ในการออกเยี่ยมโรงพยาบาลแต่ละครั้งท่านจะนำข้าวสาร อาหารสด อาหารแห้ง ผ้าขาว ฯลฯ บรรทุกเต็มรถเท่าที่รถจะสามารถรับน้ำหนักได้ไหว เพื่อนำไปแจกโรงพยาบาล ทุกครั้งไป พร้อมกันนี้ท่านจะถือโอกาสตรวจดูด้วยว่ายังขาดตกบกพร่องในเครื่องมือเครื่องมืออันใดบ้างองค์ท่านจะได้ช่วยในจุดที่ยังขาด ในการนำของไปแจกในที่ต่างๆ นั้นท่านให้เหตุผลไว้ ดังนี้

“...ไปไหนๆ แต่ละโรงๆ นี่เป็นล้านๆ แสนๆ นี่รู้สึกจะเริ่มมีน้อยแล้วเดี๋ยวนี้ มีแต่ล้านๆ ขึ้นไปไปนี้ไม่ใช่ไปให้เครื่องมือแพทย์เท่านั้นนะ ยังไปดูหมออีกดูพยาบาลอีก กิริยามารยาทของหมอเป็นยังไง เวลาเกี่ยวข้องกับคนไข้ ดูอากัปกิริยาของเขาเป็นยังไง ดูไปหมด ไม่ใช่แต่ว่าใครจำเป็นอะไรๆ แล้วเอามาให้ๆ อย่างนั้นไม่ได้ เราไม่ทำอย่างนั้น ให้ทั้งสิ่งของด้วย

ดูทั้งน้ำใจ ดูทั้งกิริยามารยาทความประพฤติดีงามของหมอและพยาบาลด้วยเป็น

ยังใจ จะพอพุงเครื่องมือของเรานี้ไปได้ไหม เพื่อประโยชน์แก่คนไข้ได้จริงหรือไม่ หรือเสียเงินเปล่าๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไรต้องดูอีก แล้วเครื่องมือเหล่านี้ จะเป็นยังใจ หมอเหล่านี้เป็นหมอพ่อค้า พยาบาลพ่อค้า หรือเป็นหมอเป็นพยาบาลเพื่อรักษาคนไข้ เพื่อเอาหัวใจคน เอาชีวิตจิตใจคนจริงจังหรือเป็นยังใจบ้าง ดูไปหมดไปทุกแห่งทุกหนไปดูอย่างนั้นนะที่เราไปโน้นไปนี้

วันนี้เปิดเสียให้ชัดเจน เราไม่เคยพูดเหละคำอย่างนี้ทั้งๆ ที่ไปปฏิบัติหน้าที่อย่างนี้เหละอยู่ ไปเรื่อยๆ... แล้วก็ดูสภาพของโรงพยาบาล ดูสภาพของเครื่องมือ ถ้าตรงไหนมีความจำเป็นมาก ทุ่มให้เลยเทียว เอ้า ขาดอะไรๆ บอกมาๆ บอกเท่าไรให้เท่านั้นๆ ให้เลยเป็นล้านๆ นั่งครู่เดียวเอาไปสองล้านสามล้านก็มี น้อยอย่างนั้นละ ถ้าถึงใจ เอาจริงเรา ถ้าไม่ถึงใจ สดางค์หนึ่งก็ไม่ให้...”

องค์หลวงตาในรถตู้ขณะเดินทางไปส่งเคราะห์โรงพยาบาลเป็นประจำทุกวัน

โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี

<<

ต่อมาในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ องค์ท่านได้ปรากฏในเรื่องนี้อีก และยังเมตตาตั้งงบประมาณไว้ ๕๐๐ ล้านบาท ในการก่อสร้างตัวอาคารและจัดหาเครื่องมือแพทย์ ดังนี้

“เราได้นำบทพจนเรื่องของตึกโรงพยาบาล ๘ ชั้น เป็นเรื่องเขาดำริ เราคิดว่าจะทำทั้งที่ อยากรได้ ๑๐ ชั้นจะเหมาะ เพิ่มอีก ๒ ชั้น เราจนจะตายแล้วเอาไว้เป็นที่ระลึกของลูกหลานเรา .. สิ่งของสำคัญๆ ที่ราคาแพงๆ จะเข้าในตึกนี้มากกว่านั้นอีกเท่าไร ๒๐๐ ล้านเหวอ เฉพาะตึกนี้ ๒๐๐ ล้าน รวมทั้งหมดที่จะเข้าพวกเวชภัณฑ์จะเข้าในตึกหลังนี้ อย่างน้อย ๓๐๐ ล้าน รวมแล้วเป็น ๕๐๐ ล้าน มันเป็นอย่างนั้นจะให้ว่าอย่างไร ต้องคิดรวบรวมไปหมดซิ .. ผ้าป่าสงฆ์อาพาธสูง ๑๐ ชั้น ๒๐๐ ล้าน บาทนะ อันนี้มันไม่อยู่ละ ๒๐๐ นะ เราคิดเรียบร้อยแล้วว่าไม่ต่ำกว่า ๕๐๐ ล้าน มี ๒๐๐ ล้านเป็นพื้นไว้เวลามันจะมาจริงๆ อย่างน้อยไม่ต่ำ ๕๐๐ ล้าน”

องค์หลวงตามตตาอนุญาตให้คณะศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์จัดทำผ้าป่า ๔๔๐๐๐ กองสร้างโรงพยาบาลและประชุมหาหรือจัดตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ ขึ้นมาดำเนินงาน เพื่อความ

อาคาร ๘ ปี หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

พิธีวางศิลาฤกษ์ ตึกสงฆ์อาพาธ ๑๐ ชั้น
“อาคาร ๘ ปี หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน”
เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๒

สะดวก รวดเร็ว และสำเร็จลุล่วงด้วยดี พร้อมได้ขนานนามอาคารหลังนี้ว่า “อาคาร ๘ ปี หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน” เพื่อเป็นการบูชาอาจารย์คุณในวาระครบรอบ ๘ ปี ขององค์หลวงตามตตาเห็นความสำคัญและเมตตาสงเคราะห์ช่วยเหลือในการนี้อย่างเต็มที่จวบจนวาระสุดท้ายของชีวิต

รายละเอียดพื้นที่ “อาคาร ๘ ปี หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน”

ขนาด ๑๐ ชั้น กว้าง ๑๙.๕ เมตร ยาว ๔๓ เมตร
พื้นที่ใช้สอย ๙,๗๕๐ ตารางเมตร

ชั้นที่ ๑ ห้องจ่ายยา ห้องรับเงิน ห้องระบบ

ชั้นที่ ๒-๗ คนไข้สามัญ ๑๘๐ เตียง แยกโรค
๔๒ เตียง รวม ๒๒๒ เตียง

ชั้น ๘ ห้องคนไข้สามัญ ๑๖ เตียง พิเศษรวม
๑ ห้อง (๔ เตียง) และห้องพิเศษ ๗ ห้อง

ชั้นที่ ๙ ห้องพิเศษ ๙ ห้อง

ชั้นที่ ๑๐ ห้องพิเศษ ๙ ห้อง

ชั้นที่ ๘, ๙, ๑๐ หอสงฆ์ พิเศษ ๒๕ ห้อง
พิเศษรวม ๑ ห้อง สามัญ ๑๖ เตียง รวม ๔๕ เตียง
(ชั้นที่ ๙, ๑๐ มีห้องปฏิบัติธรรม ชั้นละ ๑ ห้อง)

นอกจากการสร้างตึกแล้ว องค์หลวงตามตตาเมตตาเรื่องเครื่องมือแพทย์ต่อโรงพยาบาลศูนย์อุดรในหลายวาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องมือเกี่ยวกับตา ดังส่วนหนึ่งของพระธรรมเทศนาว่า

“เครื่องมือฟ่งมือแพทย์อะไรไหลเข้ามาวัดป่าบ้านตาดเดี๋ยวนี้นะ อะไรก็ตามไหลเข้ามาที่นั่น เราต้องออกช่วยไปหมดเลย ปัจจัยไม่มีเหลืออะหมดๆ ออกช่วยสาธารณประโยชน์ เครื่องมือแพทย์มากจริงๆ เพราะหมอทางอุดรวิ่งเข้ามานะ เขาไม่มีที่ไป เขาวิ่งมาหาเรา เครื่องมือแพทย์ชนิดนั้นขนาดชนิดนี้ขาดเราก็ต้องปูปับหามาจนได้นะ หาจนได้

เครื่องมือแพทย์ที่อุดรเยอะ เขามาหาเรานี่ละ เฉพาะอะไรนะที่อุดร ๒๕ ล้านอะไรนะ ตานะ เครื่องมือตา เฉพาะเครื่องมือตาอันเดียว ๒๕ ล้าน เราให้หมดเลย (เครื่องมือตาอย่างเดียว ๔๓ ล้าน โรงพยาบาลศูนย์อุดร) โรงพยาบาลศูนย์อุดร ๔๓ ล้าน อย่างนั้นละ มีเท่าไรกว้านไปหมดละ ไปทางนั้นบ้างทางนี้บ้างให้แยกไปหมด”

ปัจจุบันรวมเครื่องมือตาที่องค์หลวงตามตตาสงเคราะห์โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๕๕ ล้าน ๕ แสนบาท

ไม่ทอดทิ้งถิ่นกันดาร

โรงพยาบาลบางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร เป็นที่ลำบากหลายสิ่งหลายประการ องค์ท่านก็ไม่มีสัมภาระจะไปเยี่ยมเยียนและอนุเคราะห์ ดังนี้

“...เวลาเราไปก็ตามแต่เราจะเห็นสมควร ไปโรงพยาบาลไหน กำหนดเวลาพอสมควร เพราะเราแยกไปโรงพยาบาลนู่น ไปโรงพยาบาลนี่ ไปให้ล้นมาเสมอ เฉพาะอย่างยิ่งพวกที่อยู่ในที่ลำบากลำบาก ถ้าใกล้เคียงกับถนนหนทางตลาดตลาดเล เราก็เห็นว่าพออยู่ได้กันได้ เราก็ไม่ค่อยหนักแน่นมากนัก ถ้าเป็นโรงพยาบาลอยู่ลึกๆ อย่างนี้มักจะไปอยู่ตลอด

เช่นอย่างพวกภูหลวง (จ.เลย) นี่เข้าลึกในหุบเขา นี่เราก็ซอกแซกเข้าไป ภูเรือ (จ.เลย) อยู่ในกลางเขา เราก็ซอกแซกไปเป็นประจำ เดือนละ ๑ หมื่นเป็นประจำ นายง (จ.อุดรธานี) ก็อยู่ในหุบเขาเหมือนกัน หุบเขากว้างๆ เข้าไปอยู่ลึกๆ นู่น อันนี้เราก็ให้ค่าอาหารครัวคนไข้ ๒ หมื่นเป็นประจำ ส่วนหนองวัวซอ (จ.อุดรธานี) ใกล้กับถนน อาจจะมิว่าสนาอันหนึ่ง ที่แรกให้เดือนละ ๕ หมื่น เพราะเกี่ยวกับไฟฟ้าด้วย ๓ หมื่น ให้ค่าอาหาร ๒ หมื่น ที่นี้เห็นว่าค่าไฟฟ้าไม่มี ความจำเป็นแล้ว ตัด ๓ หมื่นออก ยังเหลือให้เดือนละ ๒ หมื่น นี่ก็ใกล้ถนนเหมือนกันแต่ให้เดือนละ ๒ หมื่น รู้สึกจะเอาวัดเอาเปรียบ โรงพยาบาลอื่นๆ มากไป อาจจะถูกต้องวันใดก็ได้ แล้วแต่เหตุผลของเราที่จะพิจารณา เพราะเราพิจารณาอยู่ตลอดแล้วนี้ หนักเบาแห่งไหนๆ อันนี้ให้เป็นประจำ ที่ซอกแซกเรามักไปซอกแซกๆ ..

น้อยหาญหมี

“...คำว่า “น้อยหาญหมี” คือเขาชื่อ “น้อย” เขาไปในป่ากับแฟนเขานั้นแหละ ป่านั้นมีเสือมีหมี ทางที่เขาไปเป็นทางงอซอกคอก พอคนเดินไปทางนี้ และหมีก็มาทางนั้น พอมาถึงก็จ๊ะเอ๋กันพอดี ผู้ชายมันรวดเร็วมีกำลังขึ้นต้นไม้ เมียขึ้นไม้หันเพราะแบกตำเลียมอยู่ หมีก็โดดเข้ามาจะมาตะบักตบ เมียเลยเอาตำเลียมตีหัวหมี

พอดีหมีก็ตาย เมียก็ยืนตัวสั้นอยู่ข้างล่าง สามีก็ตัวสั้นอยู่บนต้นไม้เพราะความกลัว ส่วนเมียสะดุ้งกลัวเรื่องบาปเรื่องกรรม เขาบอกว่าตั้งแต่เขารู้เพียงสามาเขาไม่เคยฆ่าสัตว์ เขารักษาศีลรักษาศรัทธามาเรื่อยๆ แต่ทำไมเขาถึงได้ฆ่าหมีตายทั้งตัว สามีก็ตัวสั้นอยู่บนต้นไม้เพราะความกลัวยังอุตส่าห์ตะโกนลงมาว่า

‘อย่าพูดอย่างนั้นซิ แกมากับผู้ชายทุกคน แกจะไปบอกว่าแกฆ่าหมีตายทั้งตัว ไม่มีใครเชื่อหรอก ต้องบอกว่าเราซิ เราเป็นผู้ชาย เป็นคนฆ่า เขาถึงจะเชื่อ’

ผลสุดท้าย เมียก็จำใจ เพราะเหตุผลของสามี เรื่องเหตุผลนะมันถูก แต่คนมันไม่ถูก พอออกจากนั้นไปถึงบ้าน มีแต่ว่าพ่อเด็กมันฆ่าหมี แซดกันไปว่า

‘น้อยฆ่าหมี’ “น้อย” ก็คือ เขาชื่อน้อย “หาญหมี” นั้น

ก็คือนายน้อยเป็นคนกล้าหาญฆ่าหมีตายทั้งตัว คำว่า “กล้าหาญ” เลยตัดคำว่า “กล้า” ออกเสียให้เหลือแต่ “น้อยหาญหมี”

เรื่องมาประกอบกับพี่น้องทั้งหลาย บริจาคแทบล้มแทบตายไม่ว่าทางใกล้ทางไกล รพพยาบาลไม่ทราบว่าได้มากี่คัน โรงพยาบาลที่ช่วยเวลานี้ก็ร่วมสี่สิบคันแล้ว ที่เอาเงินของพี่น้องทั้งหลายบริจาคกันนั้นแหละ ไปช่วยทางโรงพยาบาลต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรพพยาบาล พอออกมาคันไหนๆ ก็บริจาคโดยท่านอาจารย์มหาบัว บริจาคโดย “น้อยหาญหมี” มันเลยเป็นอย่างนั้น เราก็อาย แต่ที่เราไม่คัดค้านอะไรก็คือว่า มันมีส่วนดีอยู่ในชื่อนั้น

สำหรับเรา ที่จะนำมาเป็นเครื่องประดับเราอย่างนั้นอย่างนี้ ว่าเป็นคนดีคนดีหรือคนมีวาสนากว้างขวาง เราไม่เคยคิด เราคิดในจุดที่ว่า เมื่อมีชื่อเรา ก็จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ได้เห็นทั้งหลาย และอาจจะเป็นคนดีคนหนึ่ง เป็นเครื่องเตือนใจให้เกิดกุศลเจตนามาบริจาคทานแม้จะไม่ได้หาญหมีเราอยู่บนต้นไม้โน่น มันจะหาญหมีอะไร...”

เมื่อชนเครื่องอุปโภคบริโภค
จากโกดังโรงงานในวัดแล้ว
องค์หลวงตายังเมตตาไปซื้อ
ของสดที่ตลาดเต็มคันรถ
เพื่อนำไปส่งเคราะห์โรงพยาบาล

(อีกคราวหนึ่ง) วันนี้ก็จะไปโรง-
พยาบาลภูหลวงไปดูอีกทุกห้อง ห้อง
ไหนมีความจำเป็นอะไรก็จะช่วยเหลือ
กันไป เพราะเป็นโรงพยาบาลอยู่ที่คับแคบ
ติดตันอันดูลำบากลำบาก ไปก็เอาข้าวเอาของไป
เต็มรถๆ เทปี่วะๆ ไป คือ ถ้าตรงไหนที่อยู่
ท่ามกลางของอยู่ข้าวอยู่น้ำ เราก็ไม่ค่อยสนใจนัก
นะ ถึงจะเป็นโรงพยาบาลเล็กก็ตาม แต่อยู่
ท่ามกลางของอยู่ข้าวอยู่น้ำไม่ค่อยอดอยาก
ขาดแคลนอะไรมากนัก เราก็ไม่ช่วยอย่างอื่น
พวกข้าวพวกอาหารการกินไม่ค่อยช่วยมาก
ช่วยแต่เครื่องมือแพทย์ไป

ถ้าที่ไหนขาดแคลนอย่างนั้นเราช่วย
ทุกด้านเลย เครื่องมือแพทย์ก็ช่วย อาหาร
การกินก็ช่วย เช่น อย่างภูหลวงนี้ไม่มีข้าว
ภูเรือ (จ.เลย) ก็ยังอยู่ในภูเขาด้วยซ้ำไม่มีข้าว
อ.นาเยือง (จ.อุดรธานี) ไม่มีข้าว ทางคำตากล้า
(จ.สกลนคร) ก็ไม่มี คำตากล้าไม่ได้ทำนา
น้ำท่วม เหล่านี้เราไปทั้งนั้นแหละ นี่ก็ยัง
สองดาว (จ.สกลนคร) นี่อีก นี่เริ่มแล้ว ทาง
สองดาวนี้เริ่มแล้ว อยู่ในหุบเขา ไปหาที่

หุบเขา ที่จำเป็นๆ...”

แม้โรงพยาบาลที่อยู่ไกลออกไปมากๆ
ท่านก็ไม่เคยลืมหรือทอดทิ้ง เมื่อโอกาสอำนวย
ให้เมื่อใด ท่านจะรีบไปเยี่ยมทันที

“...วันนี้เราก็จะไปละ เอาของไปโรง-
พยาบาลคำชะอีและดอนตาล (จ.มุกดาหาร)
ไกลนะวันนี้ สงสาร มันอยู่ด้วยกัน ๒ โรง จึง
เอาไปไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย แต่ว่าเต็มรถนะ
หากไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยเพราะแบ่ง ๒ โรง
อยู่ใกล้กัน ถ้าไปโรงเดียวก็เต็มรถ เทปี่วะเลย
ได้มาก เอาไป ๒ โรงก็ต้องแบ่งครึ่ง แต่รถนั้น
เต็มรถ วันนี้จะเป็น ๒ โรง มันไกล ๓ ชั่วโมงกว่า
กว่าจะถึง .. ไปส่งแล้วกลับขนาดนั้นค่าพอดิ...”

และสำหรับโรงพยาบาลอื่นๆ ที่อยู่ไกล
มากจนไม่อาจไปดูแลเยี่ยมเยียนด้วยองค์ท่าน
เองได้ ท่านก็จะมอบหมายให้ผู้ที่ไว้วางใจได้
ดำเนินการแทน ดังนี้

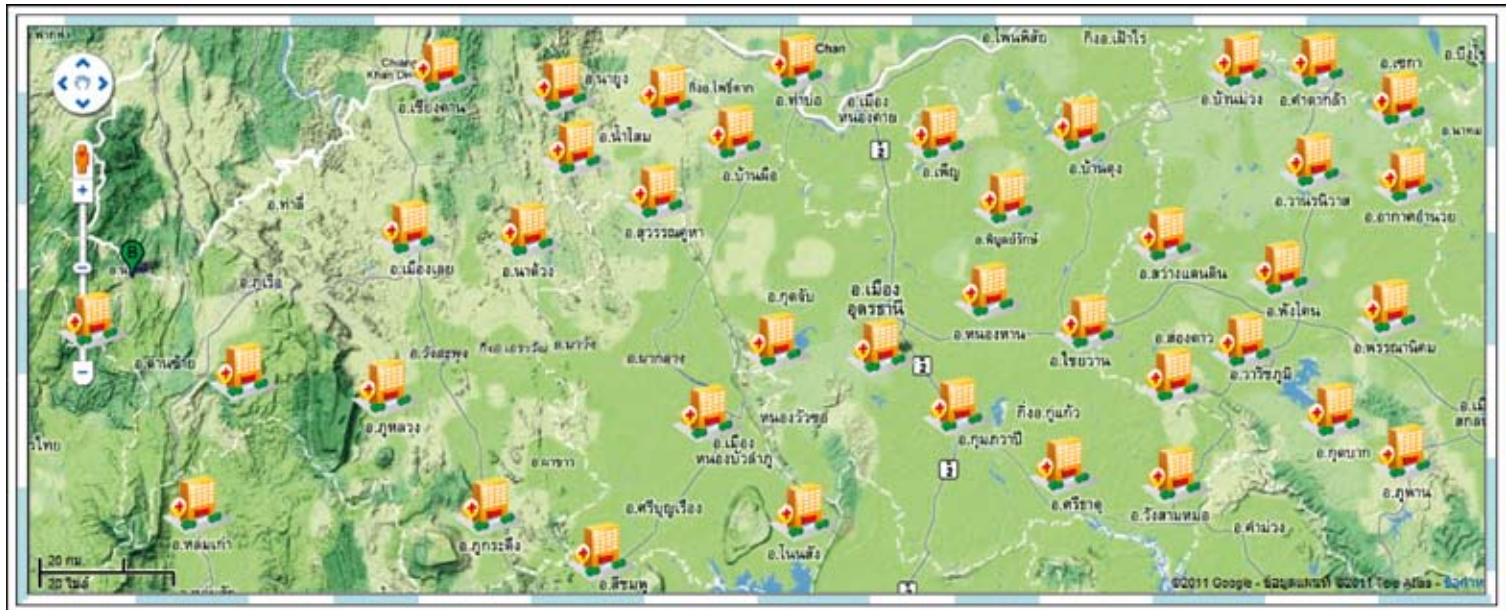
“...‘เคยรู้จักท่านตลาดไหม’

‘เคยได้ยินชื่อค่ะ’

ท่านเป็นพระวัดนี้ เป็นคนที่ฟังจาแต่เป็น
พระวัดนี้ ท่านไปอยู่นั้นหลายปีไปตั้งสำนัก พอดิ

รายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยและสิ่งของที่องค์หลวงตานำไปส่งให้โรงพยาบาลแต่ละครั้งพอสรุปได้ ดังนี้

1. ให้ปัจจัยโรงพยาบาลโรงละ ๒๐,๐๐๐ บาท
2. ข้าวสารเจ้า ๑๒ กก. จำนวน ๑๗ ถุง
3. น้ำมันพืช ๔ ถัง
4. น้ำปลา ๔ ถัง
5. ขนมหั้ว ๔ ถัง
6. ไข่ไก่ ๒๐ แผง จำนวน ๖๐๐ ฟอง
7. กลัวยหอม ๑ ถัง
8. น้ำตาลทราย ๑๕ กก. จำนวน ๑ ถุง
9. ผ้าขาว ๒ ผืน
10. ไก่ย่าง ๕๐ ตัว แบ่งให้โรงพยาบาล ๒๕ ตัว อีก ๒๕ ตัว
นำไปฝากเด็กฯ และบุคคลทั่วไป ซึ่งอาจจะไม่ใช่ทุกครั้ง
ขึ้นอยู่กับเส้นทางที่ไปและเหตุการณ์ในวันนั้นๆ

ส่วนหนึ่งของโรงพยาบาลที่องค์กรหลวงตาเดินทางไปสงเคราะห์ในละแวกนั้น

พระอาจารย์คลาด ครูธัมโม วัดถ้ำบางเตย อ.เมือง จ.พังงา

ทางโรงพยาบาลเกาะยาว พังงา ขอติชม เรา เลยมอบให้ท่านคลาดเป็นตัวแทนเรา ให้ดูทุกสิ่งทุกอย่าง ควรจะตัดจะเพิ่มจะเติมอะไรๆ ยกให้ท่านทั้งหมดเลย ให้ท่านเป็นคนดูแลเองทุกอย่าง อำนาจให้ร้อยเปอร์เซ็นต์เหมือนกับเราไปสั่งเอง คือใครอยู่ที่ไหน ลูกศิษย์อยู่ที่ไหนๆ เวลามีความจำเป็น เราจะมอบให้ลูกศิษย์ในที่นั้นๆ ทำแทนเราๆ”

ด้วยเหตุนี้การสงเคราะห์ของท่านจึงกระจายไปในสถานที่ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ประชาชนที่เขตพื้นที่ที่ได้รับบริจาคจากทุกภาคทั่วประเทศตลอดถึงประเทศเพื่อนบ้านต่างได้ใช้และได้รับอานิสงส์ของท่านเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว นับเป็นเมตตาธรรมอันสูงยิ่งที่องค์กรหลวงตามีต่อพี่น้องประชาชนลูกหลานที่ไม่อาจบรรยายได้หมดสิ้น

ทุ่มบริจาคเครื่องมือ “ตา”

การสงเคราะห์เกี่ยวกับตาก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่องค์กรหลวงตาเห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง จากการช่วยเหลือโรงพยาบาลด้านตาโดยเฉพาะมีมากถึง ๒๓ แห่ง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมมูลค่าทั้งสิ้น ๑๙๘,๗๐๐,๐๐๐ บาท องค์กรท่านอธิบายถึงเหตุผลการช่วยเหลือไว้ ดังนี้

“...เรื่องตารู้สึกจะกว้างขวางไปมากเวลานี้ คือก่อนที่จะเราช่วยถ้าเป็นธรรมดาให้เราพิจารณา เราช่วยที่จุดจำเป็นคือตาเป็น

อันดับหนึ่ง อวัยวะอย่างอื่นอย่างใดก็เป็นของเราเหมือนกันหมด แต่อะไรมีความจำเป็นอันดับหนึ่ง เราก็มาเล็งเห็นแต่ตาเป็นอันดับหนึ่ง จึงต้องช่วยอันนี้ก่อน เครื่องมือตาเราช่วยอันนี้ละก่อน เริ่มช่วยมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ เรื่อยมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ..

องค์กรหลวงตาเมตตาสร้างอาคารโรงพยาบาลต่างๆ ทุกภูมิภาค

เมื่อสองสามวันนี้ก็ทางเชียงใหม่มาขอ
เครื่องมือตา ๘ ล้าน ๒ แสน ที่เราได้ช่วยวัน
นั้น พอไปโรงพยาบาลบึงกาฬเขาก็ขาดเสีย ๒
ล้านกว่าบาท ตึกสามหลัง หลังคาเสียหมดเลย
ที่แรกเขาก็ขอแต่เราไม่ให้ เราให้รถคันหนึ่งก่อน
ไปเที่ยวนี้ขาดเอาเสียสามหลังเลย เชียงใหม่
กับบึงกาฬขาดเสีย ๑๐ ล้านกว่าเมื่อสองวัน
ผ่านมานี้ แล้วให้เรื่อยๆ อย่างเมื่อวานนี้ก็เอา
อีกทางเวียงจันทน์ เริ่มแล้วส่งรถแล้ว รถไม่
ทราบราคาเท่าไร ลงส่งแล้วเราจ่าย ส่วนที่ให้
ไปแล้วเมื่อวานนี้เขาขอที่จำเป็น ๑ แสน ๘ หมื่น
เราให้สองแสนเลยกับรถคันหนึ่ง

กะว่าวันที่ ๘ เราจะไปเวียงจันทน์ เรา
กำหนดเอง เพราะได้พูดบ้างแล้วว่า หมอจะ
ว่างวันที่ ๘ เราก็จะไปวันนั้น ได้ติดต่อแล้ว
เครื่องมือแพทย์ตาเป็นอันดับหนึ่ง ฟังว่าทาง
โน้นแทบไม่มีเลยเครื่องมือตา มีนิดหน่อยๆ
เพราะฉะนั้นเราถึงทุ่มให้เลย ๑๖ ล้านที่แรก
ให้เลย ครั้งที่สอง ๑๔ ล้าน เป็น ๓๐ ล้าน
พอหายใจได้บ้างแหละ...”

ต้นเหตุที่ทำให้องค์ท่านเห็นความสำคัญ
เครื่องมือตาเป็นกรณีพิเศษนั้นมีความเป็นมา ดังนี้
“...ตานี้คือเริ่มแรกที่เป็นเหตุก็คือ เราไป
ผ่าตาที่โรงพยาบาลรัตนิน ซอยอโคก มันก็
แปลกอยู่นะเรากับ ดร.เชวาร์ นีมันมีอะไร
กันนะ มันแปลกอยู่ มาคุยกันสองต่อสองคุยกัน
อยู่ๆก็นั่นนะ เพราะ ดร.เชวาร์มาพักอยู่นี้เป็น
อาทิตย์นะ พักภาวนาอยู่เนี่ย เวลาจะไปก็ไปคุย
ธรรมะกันแล้ว กราบเสร็จแล้วมาว่า

‘ขอนิมนต์ท่านอาจารย์ไปตรวจตาด้วย ดูตา
ท่านอาจารย์ผิดปกติมาก’

เราไม่เคยสนใจเพราะตาเราก็ดีๆ อยู่ไม่เห็น
มีอะไร ดูตาท่านอาจารย์ผิดปกติมากกว่างั้นนะ
เราก็มองเป็นอารมณ์ แล้วอยู่ๆ ไม่กี่วันนะ
อย่างนานไม่เลย ๕ วันมีเหตุอะไรอะไรจำเป็น
ทางกรุงเทพฯ เลยรีบไปกรุงเทพฯ โดยด่วนเลย

พอไปกรุงเทพฯ ดร.เชวาร์ทราบก็นิมนต์
ให้ไปตรวจตาเสียก่อน พอไปถึงนั่นเราก็มอง
ตรวจ พอเข้าไปในห้องตานี้ ‘ไอ่’ หมอร้องไถ่
เลยนะ

‘ไอ่โห ทำไม่ถึงมาได้พอดีพอดีเอานักหนา
ถ้าเลย ๗ วันนี่ตาบอดอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ยเลย’

ช่วยเย็บผ่าตัดแท่นตาอุ้มใช้ปะชาธิณัฐทฤษฎาก
ในขอบเขตทั่วประเทศ

องค์หลวงตาเป็นบุคคล
ต่างประเทศคนแรกที่ได้รับ
เหรียญไชยพัฒนา ชั้น ๓
ในปี ๒๕๔๙ ในสาขางาน
กระทรวงสาธารณสุข สป.ลาว

เมตตาสงเคราะห์โรงพยาบาลในประเทศลาว อาทิ เครื่องมือตา
อุปกรณ์การแพทย์ รถพยาบาล สร้างอาคาร เป็นต้น

เขาวางั้น เขาเอาเข้าห้องตาตั้งแต่บัดนั้น
ทางนี้ ๕ ชั่วโมง ทางหนึ่ง ๒ ชั่วโมงเป็นเวลา
๗ ชั่วโมงไม่ได้ออกมาเลยแหละ แล้วจากนั้น
เขาก็กำหนดดูตาแล้วให้มาผ่า กลับไปผ่าที่หลัง
นี้ออกมาสว่างจ้าหมดเลย นี่ละเป็นต้นเหตุ
นะ...”

ภายหลังการรักษาดวงตาในครั้งนั้น
ทำให้องค์ท่านเห็นถึงความจำเป็นของเครื่องมือ
ตา จากนั้นจึงบริจาคช่วยเหลือโรงพยาบาลต่างๆ

อย่างจริงจังตลอดมา เฉพาะอย่างยิ่งโรงพยาบาล
อุดรธานี ดังนี้

“...อุดรฯ เชิญหมอดานี้เข้ามาประชุมกัน
ทันทีเลย ตกลงประเดี๋ยวประด๋าววันนั้นให้เสร็จ
เลย ต่างคนต่างรับรองกัน คือเราจะให้เครื่อง
มือทำตานี้ทั้งหมด

‘แล้วเวลานี้หมอมที่เกี่ยวกับทางด้าน
ตานี้เวลานี้มีครบไหม’

‘ไม่ครบก็ครบได้ เพราะเวลานี้ที่ไม่มีก็
เพราะไม่มีเครื่องมือมาก หมอจึงไม่มามาก’

‘ถ้าฉันเอาเลยนะ ให้หมอกำหนดกันมา
เลยให้ครบ ทางนี้จะเอาอะไรให้บอกมาเดี๋ยวนี้
จะสั่งโดยด่วนเลย’

ทางนั้นเขาก็จัดการส่งเครื่องมือตา เรียกว่า
ครบเลยนะ เอาโดยด่วนเลย ฟาดเลย ทางโน้น
ก็เอาหมอมมาโดยด่วน ทางนี้ก็สั่งโดยด่วน ตั้งแต่
บัดนั้นมาจนกระทั่งปานนี้ละ จึงได้เห็นคุณค่า
ของตามาก เฉพาะอย่างยิ่งภาคอีสานไหลเข้ามา
ที่นี้หมดนะ แล้วก็ไปศรีนครินทร์ ๒ แห่งนี้ นี่ละ
ตาที่เห็นนี่ก็อย่างนั้นแหละ จนกระทั่งปานนี้
เรียกว่าเปิดโอกาสหรือว่าพิจารณาไว้ร้อย
เปอร์เซ็นต์นะตา อะโรคพวกพร่องควรถะสั่งหรือ
จะซ่อม ให้รีบสั่งหรือซ่อมทันทีไม่ต้องมาขอ
อนุญาตจากเรา ให้สั่งเลย ตกลงเท่าไรๆ เราจะ
เป็นคนจ่ายเงินให้ตลอดมานะ ตานี้ร้อย
เปอร์เซ็นต์ตลอดมาจนกระทั่งปานนี้ เราเห็น
คุณค่าของตามาก มีหลายคนเราจะเห็นได้
ชัดเจน คือว่าวันไหนถ้าเราเข้าโรงพยาบาลนะ
เข้าห้องตานี้อัดแน่นทุกวันนะ คนมาตรวจตา
แน่นทุกวันๆ จนถึงกับเราสงสัยต้องถามหมอ
แล้วคนมาจำนวนมาก ๆ

‘นี่ตรวจเขาทันไหม’ ‘ทัน’

เขาวว่า ถ้าไม่ทันเครื่องมือก็สั่งแล้วทำให้
เพียงพอ โอ้ เพียงพออยู่แล้วนี่ก็ทันอยู่แล้วเขา
ว่าฉัน เราก็หมดปัญหาไป อย่างนี้ทุกวันนะไป
เมื่อไรเต็มอยู่ทุกที ห้องอื่นไม่ค่อยมีนะ ห้องตา
เป็นที่หนึ่งๆ ตลอดมา...”

หมอพยาบาลหญิง ห้ามถูกตัวพระ

เทศนาในคราวหนึ่งท่านกล่าวถึงความ
สำคัญและจำเป็นในการรักษาพยาบาล
พระภิกษุใช้ในโรงพยาบาลควรมีข้อปฏิบัติที่
เข้มงวดเพื่อรักษาและเอื้อต่อพระธรรม
วินัยของพระ ดังนี้

“...แม้เราจะพยายามรักษาตัวเองด้วย
หลบหลีกไปไหน แต่ความที่โรคสูงงอมเต็มทีจึง
แสดงอาการขึ้นมา ปลายปี ๒๕๒๗ ปรากฏว่า

ความเมตตาของท่านกระจายไปอย่างกว้างขวางดังปรากฏ
มีสถานพยาบาลที่ได้รับความอนุเคราะห์ด้านการแพทย์
และเครื่องอุปโภคบริโภคจำนวน ๒๑๗ แห่งทั่วประเทศ
และในประเทศเพื่อนบ้าน ๘ แห่ง รวม ๒๒๕ แห่ง
ประกอบด้วย คุรุภัณฑ์การแพทย์ ที่ดิน อาคาร และรพพยาบาล
สำหรับเครื่องมือตาประเภทเดียว ท่านบริจาคช่วยโรงพยาบาล
มากถึง ๒๓ แห่ง คิดเป็นมูลค่าถึง ๑๙๔ ล้านบาท

โรคหัวใจผสมกับโรคหอบที่เกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วนได้กำเริบอย่างรุนแรง ทำให้เราต้องฝืนไม่ยอมนอนติดต่อกันถึง ๓ คืน เนื่องจากโรคหอบนี้มักเกิดขึ้นในเวลากลางคืน

หากตกใจหรือกำเริบขึ้นขณะนอนหลับนั้น ย่อมแก้ไขไม่ทัน หมอจีนที่ลูกศิษย์นำมารักษาได้ถวายยาถูกกับโรค โรคหอบที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันจึงสงบลงอย่างเด็ดขาดและไม่ปรากฏว่าได้แสดงอาการขึ้นอีกในภายหลัง

หมอเขารู้เรื่องอรรถาธิบายที่ไหน เขาไม่รู้เรื่อง เขาก็รู้วิชาของหมอ ปฏิบัติตามเรื่องของหมอล้วนๆ ตามหลักวิชาเขาเรียน ที่นี้พระทั้งองค์ไปมอบตัวเป็นซุงให้เขาเลย แล้วแต่เขาจะกลุ่ด แบบไหนๆ เราไม่เป็นตัวของเราเลย

พอพูดอย่างนี้เราก็นั่งไปถึงโรงพยาบาลอุดรฯ เราเอาพระไปผ่าตัดที่โรงพยาบาลอุดรฯ พอผ่าตัดแล้วพวกหมอผู้อำนวยการสั่งให้หมอผู้หญิงเข้ามาพะรุงพะรังกับพระเข้ามาฉีดยา เราพูดอย่างเด็ดเลย

‘อย่ามายุ่งเลยนะ ไม่มีเลยหรือผู้ที่ปฏิบัติให้ได้รับความสะดวกตามหลักธรรมหลักวินัย จึงต้องเอาผู้หญิงเข้ามาฉีดยายุ่งเหยิงอย่าทำ ไม่ให้ทำ’ ว่าอย่างนี้เลย

‘ก็ท่านอย่ามาเคร่งครัดในเวลาป่วยนี้ไม่ได้ ท่านอย่ามาเคร่งครัดในเวลานี้’ ผู้อำนวยการเสียด้วยนะ พูดอย่างนี้

เราว่าอย่างนี้ ‘เราเคร่งครัดมาตั้งแต่ยังไม่ได้เข้าโรงพยาบาลแล้ว เราไม่ได้มาสังฆารธรรมวินัยนี้ละ เรามาเข้าโรงพยาบาลเรามาแก้โรคต่างหาก ถ้าไม่สมควรที่จะรักษาเราก็ก๊อกลับได้ ที่ไหนมีป่าช้าทั้งนั้นแหละ’...”

เมตามอบอาคาร รพพยาบาล
อุปกรณ์การแพทย์ต่างๆ เป็นจำนวนมาก

ตัวอย่างเนื้อหาเทศนาธรรมขององค์หลวงตา

เตือนหมอ..อย่าหยิ่ง อย่ารีดโลกกิน

“...หมอไม่รู้ศีลธรรมก็มีเยอะนี่นะใช่เล่นเมื่อไร หมอหยิ่งในความรู้ของเจ้าของว่าเป็นหมอ เหมือนกับว่าวิชาความรู้ของหมอนี้เลิศเลอ ยิ่งกว่าความรู้ของพระพุทธเจ้า ที่พ้นจากกิเลสไปแล้ว มีมากต่อมาก เพราะฉะนั้นหมोजึงหยิ่งไม่ค่อยเข้าศาสนา เห็นว่าศาสนาเป็นของต่ำช้า เลวทรามไป ยิ่งกว่าความรู้ของเราที่เรียนมาจากความเป็นหมอ มีมาก เราพูดตรงๆ อย่างนี้เราใส่เปรี้ยวๆ หลายหนแล้วนี่ ไม่ได้มาพูดให้ฟังเฉยๆ หมอจึงไม่ค่อยเข้าศาสนา เพราะหมอหยิ่งในความรู้ของตัวเอง

ความรู้นี้เป็นความรู้ของกิเลสที่ผลิตให้ต่างหาก ไม่ใช่ความรู้ของธรรมที่พระพุทธเจ้าผลิตให้ณะ ผิดกัน ความรู้อันหนึ่งเห็นโลก ความรู้พระพุทธเจ้าเห็นโลก ความรู้อันนี้อยู่ได้อ่านาจของกิเลสต่างหากจะวิเศษวิโสอะไร ก็เป็นวิชาแขนงหนึ่งๆ เหมือนกับวิชาทางโลกที่เขาใช้กันนั่นเอง ไม่เห็นมีอะไรผิดแปลกกัน จะเอาอะไรมาหยิ่ง มันหากหยิ่งในหัวใจ เจ้าของคนมีกิเลสนั่นละ แต่เราพูดอย่างนี้เราไม่ได้ตำหนิหมอทั่วไปนะ ผู้ที่มีแต่หากผู้เป็นอย่างนี้มันจำนวนมาก หยิ่งในความรู้ของเจ้าของว่ามีเกียรติ ความรู้ทางหมอนี้โลกเขาให้เกียรติ ตั้งแต่เริ่มเรียนหมอเขาก็เริ่มให้เกียรติแล้ว ยิ่งมาเป็นหมอด้วยแล้วเลยกลายเป็นอะไรๆ ไป เพราะทิฐิมานะมันสูงขึ้นๆ จิตใจจึงต่ำลง

นี่ชอกแซกจะว่าไ้ หากไม่พูดเฉยๆ ถึงวาระพูดถึงจะนำมาพูด ถ้าไม่ถึงวาระพูดก็เหมือนไม่รู้ ผ่านไปๆ เข้าลื่นซักๆ หมดเลย

เหมือนไม่รู้ไม่เห็น ทั้งๆ ที่รู้อยู่เห็นอยู่อย่างนั้น ตาบอดหูหนวกไปอย่างนั้นละ

นี่เราได้เตือนหมอบรรดาลูกศิษย์ลูกหา เฉพาะอย่างยิ่งคิริราช เราเตือน หมอใหญ่ๆ พวกศาสตราจารย์ เราเป็นหมอเป็นศาสตราจารย์ ขอให้ศาสนาของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นของเลิศเลอนี้ นำออกเป็นคติตัวอย่างเคียงข้างกันไปกับหมอนะ เรารู้ว่าอย่างนี้ คนไข้ถึงเคารพนับถือ และการปฏิบัติคนไข้ก็สนิทถ้ามีธรรมแทรกนะ ถ้ามีแต่ความรู้ธรรมดาก็เหมือนคนพูดทั่วๆ ไปนั่นแหละ รีดกันกินโลกกันได้สบายเหมือนกัน หมอเป็นพ่อค้ำมีน้อยเมื่อไร ว่าอย่างนี้แล้ว ว่าตรงๆ อย่างนี้ ถ้ามีธรรมแทรกแล้วมีเมตตาพร้อมกันไป นี่เราก็บสอน สอนหมอ หมอใหญ่ๆ พวกศาสตราจารย์นั่นแหละ ก็ลูกศิษย์เราทั้งนั้นนี่ โรงพยาบาลไหนไม่มีลูกศิษย์ไม่มี โรงพยาบาลใหญ่ๆ ในกรุงเทพฯ มีแต่ลูกศิษย์ทั้งนั้นพวกศาสตราจารย์ๆ ก็สอนได้ละซิ ลูกศิษย์กับอาจารย์สอนกันไม่ได้มีอย่างเธอ ต้องสอนได้ ไม่ได้ก็เอา ก.ไก่ สอนเข้าไปซิ

วิชาเป็นอย่างนั้นแหละ แต่เดี๋ยวนี้รู้สึกว่ามีหมอหันหน้าเข้าวัดกันเยอะนะ วิชาพาให้ลืมตัวเป็นได้ เข้าใจว่าเป็นความรู้ที่วิเศษวิโส ยิ่งกว่าความรู้ของธรรมไปเสีย เห็นศาสนาเป็นของเล่นไป เห็นความรู้ของเราสูงกว่าศาสนาไป ความรู้ของกิเลส อันหนึ่งความรู้ของวิมุตติธรรม ความหลุดพ้นจากโลก ต่างกันขนาดไหน จะมาเทียบเคียงกันไม่ได้แหละ เหมือนอึ่งกับช้างพูดง่ายๆ เทียบกันไม่ได้...”

แพทย์ พยาบาล ต้องมีเมตตาธรรม

เมื่อมีโอกาสอันควร องค์ท่านจะแนะเตือนด้วยความเมตตาแก่บรรดาแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลเสมอๆ ดังตัวอย่างหนึ่ง ท่านแสดงธรรมแก่คณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุข มีท่านรัฐมนตรีเป็นประธาน ดังนี้

“...วันนี้ได้พูดถึงเรื่องโรงพยาบาล โรงพยาบาล กับ หมอ เป็นของสำคัญอยู่มาก หมอนั้นสำคัญอยู่ที่นอกจากเรียนหลักวิชาแห่งหมอมานแล้วนั้นเป็นทางเดินกลางๆ แต่อภัยภัยใจคอและจิตวิทยาของหมอที่จะปฏิบัติต่อคนไข้ นั้น เป็นสิ่งลึกลับแต่จำต้องนำมาใช้สำหรับหมอ เวลาคนไข้ได้ป่วยเจ็บหัวตัวร้อน รุ่งเข้ามาหาหมอ กิริยามารยาทที่นิ่มนวลอ่อนหวานที่เป็นพื้นมาจากความเมตตาของหมอนั้น ต้องออกแสดงก่อนอื่น ก่อนยาที่จะเข้าถึงตัวคนไข้ ความเอาอกเอาใจให้ความอบอุ่นแก่คนไข้ นั้นเป็นยาวนานแรกซึ่งจะต้องเข้าถึงคนไข้ก่อนอื่น

จากนั้นก็ปฏิบัติไปตามหน้าที่ ด้วยความเมตตาของหมอ เพราะคำว่าหมอนี้ โลกทั้งหลายเขายอมรับ ยอมรับให้ศักดิ์ศรีดงามยอมรับนับถือให้ความเคารพทุกสิ่งทุกอย่าง ไว้วางใจกับหมอ

เพราะหมอนั้นถือกันว่าเป็นแบบพิมพ์ เป็นศักดิ์ศรีดงามของชาติไทยหรือของโลก โลกเขาจึงยอมรับ เมื่อเราก้าวเข้ามาสู่ความเป็นหมอเริ่มตั้งแต่เรียนเป็นนักศึกษาแพทย์ ก็เริ่มมีเกียรติแล้ว...โลกยอมรับนับถือเรื่อยมา จนกระทั่งถึงเป็นหมอออกมา โลกยิ่งยอมรับมากขึ้น นับถือมากขึ้น

เพราะฉะนั้น การต้อนรับโลกที่นับถือนั้น เราจึงต้อนรับด้วยความเมตตาเป็นพื้นฐานของหมอ หมอต้องมีความเมตตา เป็นพื้นฐาน สมบัติเงินทองข้าวของสิ่งเหล่านั้น เป็นสิ่งเป็นผลพลอยได้เท่านั้น เมตตาที่มีต่อคนไข้ทั้งหลายที่เขาพาพียงพาอาศัย เขามาขอความอบอุ่นจากเรานั้น เป็นเรื่อง ที่ หมอ จะต้องปฏิบัติ และ พยาบาล จะต้องปฏิบัติให้ถึงชาวบ้านทุกๆ รายไป นี่เป็นหลักสำคัญ

โรงพยาบาลจึงเป็นโรงชุบชีวิตของสัตว์โลกทั้งสองอย่าง คือ โรงพยาบาลหมอเกี่ยวกับโรคทางร่างกายหนึ่ง โรงพยาบาลหรือสถาบันอันใหญ่หลวงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาหนึ่ง ทั้งสองอย่างนี้ มีความจำเป็น อย่างน้อยเสมอกัน มากกว่านั้นทางด้านจิตใจคือธรรมเป็นของสำคัญมาก...”

คนไข้กับหมอ ตั้ง “พ่อแม่ลูก”

โรงพยาบาลที่ท่านเมตตาพาพวกอาหารไปส่งเคราะห์ในแต่ละวันๆ นั้น โดยมากแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ในทีนั้นๆ จะเคารพท่านถือองค์ท่านเป็นเสมือนพ่อแม่ เวลานำข้าวของไปแจกแต่ละครั้งๆ หลังจากที่ได้ซักถามว่ามีสิ่งใดขาดหรือไม่แล้ว ในระยะหลังหลายครั้งองค์ท่านจะถือโอกาสสอนเตือนแก่แพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ เนื่องจากองค์ท่านก็ถือเป็นเหมือนลูกเหมือนหลานขององค์ท่านเองเช่นกัน ดังตัวอย่างในคราวหนึ่งที่องค์ท่านนำมาเล่าแบบขำขันให้ฟัง ดังนี้

“...คนไข้เข้ามาเขาฝากเป็นฝากตายฝากทุกสิ่งทุกอย่าง ครบครันเหย้าเรือนเขาฝากมาหาหมอหาพยาบาลหมดจะว่าไง เขามาหาแล้วหน้าบึ้งใส่เขามีอย่างเทร่อ แบบนี้ก็มีแต่แบบหน้าหมาไม่ใช่หน้าคน เรว่างั้น ก็บอกซัดๆ อย่างนี้แล้ว เขาก็อดหัวเราะไม่ได้ เขาหัวเราะ .. เราอย่าเห็นว่าเราเป็นถึงหมอ คนไข้เป็นทุกตะเข้ญใจหรือเป็นหมาตัวหนึ่งเข้ามานี่ ด้อมๆ เข้ามาในโรงพยาบาลไม่เป็นเช่นนั้นนะ

คนไข้มาแต่ละคนๆ พระเจ้าแผ่นดินแห่งมานะ พระเจ้าแผ่นดินไม่แถมายังไง ก็เงินเต็มกระเป๋า ตราพระเจ้าแผ่นดินติดตรามาเห็นไหมละ คนไข้เขามีคุณค่าต่อหมอขนาดไหนเราต้องคิดบ้างซิ...คนไข้คนหนึ่งกับหมอเป็น **อัญมณัญญ์** อาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าไม่มีคนไข้หมอก็หมดความหมาย โรงพยาบาลล้มหมด ที่ตั้งกันอยู่อาศัยกันอยู่ทุกวันนี้ พอเป็นไปได้ทั้งฝ่ายหมอฝ่ายคนไข้

ก็เพราะต่างคนต่าง **อัญมณัญญ์** ซึ่งกันและกัน อย่าเห็นวาทะทางไหนสูงกว่ากัน ถ้า **อัญมณัญญ์** แล้ว อยู่ด้วยกันได้มนุษย์เรา .. เพราะเรื่องคนไข้กับหมอแยกกันไม่ออก เหมือนพ่อแม่กับลูก เราจะว่าเป็นเทวดากับหมาได้ยังไง เราก็บอกถึงว่าเงินในกระเป๋าเขาแต่ละคน พระเจ้าแผ่นดิน แห่งมานะว่างั้น .. คนหนึ่งกระเป๋าเป้งๆ มาเขาให้ด้วยน้ำใจมีเยอะนะ เขาให้ค่าหยุก ค่ายาเป็นธรรมดา เขาให้ด้วยน้ำใจของหมอน้ำใจของพยาบาลที่มีคุณค่าแก่คนไข้ของเขา แล้วเขาตั้งใจให้ด้วยน้ำใจมากกว่านั้นอีกนะ มีเยอะนะ...”

จิตแพทย์หมดทางเยียวยา

“...ความอยากนั้นละ อยากนั้นอยากนี้ อยากคิดอยากปรุงอยากแต่ง อยากรู้อยากเห็น อยากได้นั้นได้นี้ อยากๆฯฯฯ ตลอด นี่ตัวมันกวนใจ ภาวนาสติจับปื๊บเข้าไปตรงนั้นมันจะกวนไปไหน จะสงบลงๆ สติเข้าตรงไหนสงบตรงนั้น ไม่มีสติแล้วก็เลยเกิดเตลิดเปิดเปิงเป็นบ้าได้เลย อย่างที่เราเห็นคนบ้าอยู่ตามสี่แยกไฟเขียวไฟแดง เราไปเห็นด้วยตาเนื้อของเรา รกจะชนกัน เพราะหลักบ้าอยู่ในสี่แยกไฟแดง มันทำเฉยนะ หยิบนั้นหยิบนี้ใส่โน้น หยิบอันนี้ออก หยิบอันนั้นเข้า เฉยไม่สนใจกับใคร ก็เราเห็นเองนี่ รถที่หลักคนนี่หลักกันไปหลักกันมาก็จะชนกันซิ รถเลยจะเป็นจะตายกับคนๆฯฯฯ เดียวนี้พอติเราก้ไปเจอนั้นด้วย เราก้ได้ดู อ้อ นี่ไม่สนใจกับใครเฉยนะ รถที่วิ่งขวักไขว่หลักกันหลบกัน ทั้งจะชนคน ทั้งจะชนกันไม่ได้เรื่องอะไร ยุ่งเราก้ดู โอ้ เป็นอย่างนี้

ทีนี้ก็เอามาพิจารณา นี่ละคือความเคลื่อนไหวไปมานี้คือคนเป็น มีชีวิตอยู่ ความรู้มีอยู่กับใจแต่ไม่มีสติเครื่องรับผิดชอบในตัวเอง มันอยากทำอะไรก็ทำ นี่ละมีแต่จิตล้วนๆ อยากทำอะไรก็ทำ เหมือนไล่เตือนบั้งก็มันคืบคลานของมันไป ไม่ใช่ไม่มีความรู้ มันมีความรู้แต่ไม่มีสติไม่มีปัญญาเครื่องรักษาตัว มันก็เป็นไปแบบนั้น คนเราเมื่อไม่มีสติเครื่องควบคุมตัวเองรับผิดชอบตัวเองแล้ว ก็เหมือนคนบ้าอยู่ในสี่แยกไฟเขียวไฟแดง อยากทำอะไรก็ทำ เฉย คนอื่นจะเป็นจะตาย..รอกมา ตอนนั้นตำรวจไม่มี

นี่ละเรื่องมีแต่ความรู้อย่างเดียว ไม่มีสติรับผิดชอบเป็นได้อย่างนั้น นั่นละมีแต่ความรู้เป็นอย่างนั้น คือความรู้อันนี้มันมีกิเลสตัวสำคัญที่เรียกว่าวิชชาครอบงำอยู่นั้น สติปัญญาที่จะควบคุม คอยรับผิดชอบแก่ไขกันไม่มี มันก็ปล่อยตามเรื่อง ไปไหนก็ไป มีแต่ความรู้ไม่ทราบว่าจะผิดไม่ทราบว่าจะถูก ไม่ทราบว่าจะควรไม่ควร สิ่งที่จะให้ทราบเหล่านี้คือสติคือปัญญา รับผิดชอบในตัวเอง แล้วก็รู้เรื่องคนอื่นคนใดได้เหมือนเรารู้เรื่องของเรา ถ้าไม่มีสติหรือปัญญาเสียอย่างเดียว ตัวเองก็ไม่รู้เรื่องของตัวเอง คนอื่นก็ไม่รู้เรื่องของเขา อยากจะทำอะไรก็ทำไปตามความรู้สึก โดยมึอันหนึ่งดันให้อยากทำอย่างนั้นอย่างนี้ ไม่มีความรับผิดชอบคือสติ

นักภาวนาพิจารณานะ นี่เราพูดเรื่องสติทั่วๆ ไป จิตทั่วๆ ไป ถ้าเป็นจิตของนักภาวนาต้องแหลมคมตลอด แยกๆ รู้ๆ แล้วปัญญาสอดแทรกๆ มองปั๋วปั๋ว ทะลุปั๋วๆ นั่นละสติปัญญาที่เข้าเป็นธรรมแห่งเดียวกับใจด้วยแล้วเป็นอย่างนั้น ที่จะมาพูดอย่างโลกนี้พูดไม่ได้นะ มันไม่เหมือนโลกโลกมันเป็นโลกสมมุติ อันนั้นแม้แต่อยู่ในชั้นธรรมชาตินั้นเป็นวิมุติแล้ว แสดงลวดลายของวิมุติอยู่ตลอดเวลาในธรรมชาติของตนเองที่บริสุทธิ์นั้น นี่ชั้นก็เป็นของชั้นๆ ต่างกันนะ...”

จิตวิญญาณในโรงพยาบาล

“...โรงพยาบาลจึงเป็นได้ทั้งสองประเภท ป่าช้าคน โรงพยาบาลรักษาคน มีสองประเภท เดียงนั้นคนไข้คนหายคนตายอยู่ในนั้นเยอะ

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยนอนโรงพยาบาลดูซิมาจับแข็งจับขาตึง สัมภเวสีเสาะแสวงหาที่เกิด คือถ้ากรรมหนักจริงๆ กรรมชั่วหนักจริงๆ ลงปึ้งเลยรุนแรง ขาดสะบันไปเลย ถ้าเป็นทางความดีนั้นก็ฝังติดขึ้นเลย ถ้าเป็นสัมภเวสีเสาะแสวงหาที่เกิดไม่หนักถึงขนาดนั้นทั้งชั่วทั้งดี เขาเรียกสัมภเวสีเสาะแสวงหาที่เกิดเร็วๆ ร่อนๆ อยู่ตามโรงพยาบาล เวลาคนไข้ไปนอนที่โรงพยาบาลมันมาทำทุกแบบนั้นแหละ บางทีมาจับขากระดูกเอาบ้าง ..

อย่างแรงก็จับขาเขกระดูก อย่างหนึ่งกระชิบกระชาบอยู่ในโรงพยาบาลกับคนป่วย มีทุกแบบอยู่ในโรงพยาบาล .. ตายแล้วมันไม่ยอมไปอยู่ในโรงพยาบาลนะ เอาไปรักษาโรงพยาบาล ที่แรกเป็นโรงพยาบาล แล้วก็กลายเป็นป่าช้าขึ้นมา

เวลาคนตายกรรมไม่หนักมากนัก สัมภเวสีเร่ร่อนอยู่ตามนั้น ใครไปก็มาขอความช่วยเหลือ แต่คนว่าผีหลอกๆ มันไม่ได้หลอก คือมาขอความช่วยเหลือ มาทำแบบไหนที่จะให้เจ้าของตื่นรู้สึกตัวหรืออะไรขึ้นมาพอรู้สึกตัวขึ้นมาถือว่าผีกวณผีหลอกอะไร เขามาขอความช่วยเหลือต่างหากนะ อย่างนั้นจะเป็นก็อาศัยกัน ตายแล้วก็ต้องมาอาศัยกันอยู่อย่างนั้น .. ถ้าผู้ที่มีบาปหนักๆ ก็จมไปเลย ไม่มีโอกาสที่จะได้มาเกาะมายึดติดนั้นติดนี้ ถ้าผู้มีบุญมากติดขึ้นเลย ผู้ที่สัมภเวสีจะหนักหรือเบาอะไรมันก็พอคาราคาซัง นี่ละมันวกเวียนไปเป็นเปรตเฝ้าโรงพยาบาล ..

เดียงหนึ่งๆ ทั้งคนไข้หายไป ทั้งคนไข้ตายไป มีเยอะๆ แล้วดวงวิญญาณมาเกาะมายึดอยู่ตามนั้นละโรงพยาบาล โรงพยาบาลเป็นสถานที่ประชุมหรือชุมนุมของดวงวิญญาณที่ตายไปแล้ว อยู่ที่โรงพยาบาลแต่ละแห่งๆ พอตายแล้วคิดห้วงนั้นห้วงนี้ จิตวิญญาณเกาะอยู่นั้น .. โรงพยาบาลจึงเป็นทั้งป่าช้าเป็นทั้งโรงพยาบาลรักษาคนไข้ รักษาไม่หายก็ตาย เดียงในนั้นทั้งเดียงคนไข้ทั้งเดียงคนตายอยู่ในนั้นละ สลับซับซ้อนเต็มไปหมด

เมื่อจิตมีความรู้สึกกับสิ่งเหล่านี้ จิตวิญญาณอะไรจะมากกว่าจิตวิญญาณของสัตว์ เกิดตาย สัมภเวสี ที่ลงอยู่ในนรกก็เยอะ เป็นชั้นๆ ขึ้นมา ไปสวรรค์พรหมโลกก็เยอะเหมือนกัน ที่สัมภเวสีเป็นเปรตเป็นผีนี้มาก เวลาทำบุญให้ทานนี้เขาอุทิศส่วนกุศลพวกนี้ไม่มีญาติมาขอทานกินเยอะนะ ..

ไปตามโรงพยาบาลดูแล้วสลดสังเวชนะ คนไข้เคลื่อนโรงพยาบาล ในโรงพยาบาลมันป่าช้าคนเป็นคนตาย อยู่ไหนหมดเลยละ ที่หายก็ออกมา ที่ไม่หายก็ตายเป็นป่าช้าอยู่นั้นละ ตายแล้ววกเวียนก็มี ไปนรกก็มี ไปสวรรค์ก็มี ที่วกเวียนสัมภเวสีหาที่เกิดที่อะไรก็มีอยู่ในโรงพยาบาล จิตวิญญาณเป็นสัมภเวสี ถ้าหากว่ากรรมหนักกรรมดีก็ขึ้นเลย ติดเลย ถ้ากรรมชั่วก็ลงเลย ถ้ากรรมที่เป็นสัมภเวสีนี้ไม่มาก กรรมชั่วก็ไม่มาก กรรมดีก็ไม่มากเป็นสัมภเวสีหาที่เกิด ในโรงพยาบาลนี่ละ โรงพยาบาลเรียกว่าป่าช้า ป่าช้าผีเป็นผีตายอยู่นั้นหมดเลยละ ตายแล้ววกเวียนไปที่ไหนไม่ไปนะ อยู่ตามนั้นก็มี ถ้าผู้มีกรรมชั่วมากก็ลงนรก ผู้มีกรรมดีมากก็ไปสวรรค์

ในดิโรกขทกัณทสูตร พระพุทธเจ้าแสดงไว้แล้ว น่าสงสารมาก คือมาอาศัยอยู่ตามข้างฝาข้างบ้านของเจ้าของของญาติเจ้าของ ดิโรกขทกัณทสูตรแสดงถึงเรื่องความเสาะแสวงหาความดีนรณของเปรตของผี มาในบ้านในเรือน ไปโรงพยาบาล ไปหมด หาที่พึ่งหาที่อาศัย ตายแล้วไม่มีที่พึ่ง คือเวลามีชีวิตอยู่นี้หาแต่ความชั่วใส่ตัวเอง เวลาตายลงไปแล้วไปเป็นสัมภเวสีเสาะแสวงหาที่เกิดที่อยู่ ทั้งความทุกข์ร้อนทุกอย่างเต็มตัวๆ นี่ละจิตวิญญาณไม่เคยมีคำว่าตายคำว่าสูญ คือในจิตแต่ละดวงๆ เป็นจิตที่ไม่เคยตาย สัมภเวสีขึ้นลงๆ สัมภเวสีอย่างนี้ตลอด

น่าสังเวชนะความเกิดความตายของสัตว์ น่าสลดสังเวชมากทีเดียว ไม่ใช่ธรรมดา ตายแล้วมันไม่แล้วซี จิตสัมภเวสีหาที่เกิดเพราะทุนรอนไม่มี ถ้ามีทุนรอนมีบุญมีกุศลตายแล้วก็ติดฝั่ง ผู้ที่กรรมหนักๆ ก็ลงฝั่งเหมือนกัน ลงแรงขึ้นแรง ถ้าผู้ที่ไม่ถึงขนาดนั้นชีพวกกวนบ้านกวนเมืองอยู่ตามโรงพยาบาลเต็มไปหมดนั้นละ แต่เขาไม่ได้ว่านะ คือเขาไม่รู้ เขาก็ว่าแต่ผีมาหลอกบ้างอะไรบ้าง มาขอความช่วยเหลือ ไม่ได้มาหลอกมาหลอนอะไร มาขอความช่วยเหลือ

เพราะฉะนั้นใครจึงอย่าประมาท จิตดวงนี้ไม่มีคำว่าตาย คำว่าสูญมีแต่เกิดกับตายและสัมภเวสีหาที่เกิดให้เหมาะสมกับกรรมของตน เพราะทุกคนมีกรรมทุกคน แล้วเกิดในที่ต่างๆ กัน น่าสลดสังเวชการเกิดการตายของสัตว์โลก เป็นทุกแบบทุกฉบับ ป่วยหนักไม่หายก็ไปเท่านั้นละ เรื่องตายเป็นอย่างนั้น...”

สงเคราะห์ประชาชน ผู้ด้อยโอกาส และสถานสงเคราะห์

สมุดบันทึกขององค์หลวงตาในคราวสงเคราะห์ชาว
อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี

ความเมตตาสงเคราะห์โลกขององค์หลวงตา
ที่มีมาโดยตลอดก่อนการช่วยเหลือสงเคราะห์
โรงเรียน โรงพยาบาล หน่วยงานราชการ
สถานสงเคราะห์ ก็คือ การสงเคราะห์คนทุกข์
คนจน คนเจ็บคนป่วย ผู้ด้อยโอกาสรายย่อยใน
ที่ต่างๆ ที่ท่านได้ประสบพบเห็นหรือรับทราบ
และช่วยเหลือเพิ่มขึ้นเมื่อตั้งวัดป่าบ้านดาด
ต่อๆ มาท่านก็ให้การสงเคราะห์อย่างจริงจัง
มากยิ่งขึ้นอีกทั้งรายย่อยช่วยทุกภาคทั่ว
ประเทศ ทั้งแบบองค์กรก็ช่วยเหลือมากขึ้นทั้ง
ในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ
สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ
ปัญญา ปากเกร็ด สถานสงเคราะห์บุคคล
ปัญญาอ่อนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาน
สงเคราะห์เด็กหญิงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด มูลนิธิธรรม-
มิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย จ.ลำปาง

ศูนย์บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและ
เยาวชน มูลนิธิช่วยเหลือคนทุกข์ยากใน
ประเทศลาว เป็นต้น

กระทั่งผู้ประสพภัยธรรมชาติร้ายแรงตาม
ภูมิภาคต่างๆ ท่านก็ยังให้ความช่วยเหลือตาม
ความจำเป็นและเหตุผล เพื่อบรรเทาความ
เดือดร้อนด้วยเครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจน
เป็นที่พึ่งทางใจแก่ผู้ที่กำลังตกทุกข์ได้ยากไม่ว่า
จะเป็นอัคคีภัย อุทกภัย ในภาคต่างๆ ภัยจาก
สึนามิในภาคใต้ ไม่เว้นแม้แต่บุคคลไร้ญาติที่
เสียชีวิตลง (ศพไร้ญาติ)

ประเภทของการสงเคราะห์มีหลายแบบ
แตกต่างกันไป ด้านสถานสงเคราะห์ เช่น
เครื่องอุปโภคบริโภค ห้องสมุดและอุปกรณ์
ภายใน เครื่องคอมพิวเตอร์

รถตุ้ รับผิดชอบค่าจ้าง
พี่เลี้ยงผู้อภิบาลเด็กพิการ
ทางสมองและปัญญา ซื้รถ
ให้ รับผิดชอบค่าก่อสร้าง
อาคารสถานที่ เป็นต้น
จำนวนค่าใช้จ่ายแต่ละ
ประเภทก็มีตั้งแต่หลักหมื่น
จนถึงหลักหลายล้าน บาง
ครั้งก็ช่วยเหลือเฉพาะส่วนที่
ขาดซึ่งก็จำนวนเงินไม่น้อย
อย่างเช่น การอนุเคราะห์

เงินบางส่วนที่ยังขาดซื้อรถให้กับมูลนิธิธรรม-
มิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย จ.ลำปาง
ประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ บาทเศษ เป็นต้น ในด้าน
สาธารณประโยชน์ก็เช่น สร้างและขยายถนน
สร้างสะพาน ขุดสระน้ำให้ชาวบ้าน ขุดสระน้ำ
ให้สัตว์ได้ใช้กิน ฯลฯ

ช่วยเจียบ อยู่ใต้ดิน

ความเมตตาอย่างหาประมาณมิได้ในส่วน
นี้ขององค์หลวงตาต่อผู้ประสบทุกข์ภัยต่างๆ
ยังมีอีกหลายประการแจจแจไม่หมดสิ้น และยัง
แผ่ครอบคลุมกว้างขวางทั่วประเทศถึงประเทศ

คณะศิษยานุศิษย์ออกสงเคราะห์ช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม
ตามท้องคลองตาพาท้า

เมตตาสงเคราะห์อาหารสดและเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ชาวบ้านบริเวณสวนแสงธรรมอย่างสม่ำเสมอและเมื่อกลับวัดป่าบ้านตาด เวลานั้นรุดผ่านไปต่างๆ องค์ท่านมีเมตตาระลึกถึงเด็กๆ เสมอ โดยเมตตาให้ซื้ออาหาร ขนม และผลไม้ไปฝาก เช่น โกโก้ แคนตาลูป เป็นต้น องค์ท่านเคยกล่าวด้วยว่า “เขายังเด็กน้อยตัว เด็กน้อยมันได้แต่งหน่วยหนึ่ง มันก็ตั้งใจตัว”

องค์หลวงตามะตามอบถุงยังชีพแก่ผู้ประสบภัยพิบัติประเภทต่างๆ ทุกภาคทั่วประเทศ ยกภาพตัวอย่างมาเพียงบางส่วน เช่น ปลายปี ๒๕๔๗ ช่วยเหลือภัยสึนามิ ๖ จังหวัดภาคใต้ ปลายปี ๒๕๔๘ ที่จ.อ่างทอง จ.อยุธยา จ.สุพรรณบุรี จ.นครปฐม ปลายปี ๒๕๕๓ ที่จ.นครราชสีมา ภายหลังองค์หลวงตาได้ละชั้นร์ คณะลูกศิษย์ได้สืบสานการสงเคราะห์เช่นนี้ต่อไป

เพื่อนบ้านอีกด้วย ขอยกคำกล่าวของท่านมาแสดงเพียงเล็กน้อยเพื่อบอกถึงที่มาและเหตุผลของการช่วยเหลือบ้าง ดังนี้

“...สงเคราะห์สงหาไปเฉพาะๆ นี่ทั่วไปหมด ไม่ว่าคนทุกชนชั้น จังหวัดไหนเราไม่ว่านะ มีความจำเป็นอยู่ตรงไหน บางทีเจ้าของไปไม่ถึง ถ้ามเหตุถามผลไป บางทีก็โทรศัพท์ถึงกันคุยกันเลย ฆราวาสได้ก็มี โทรศัพท์คุยกันเลย ได้เหตุได้ผลเรียบร้อยแล้วส่งเงินไปให้เลย นั่นอย่างนั้นนะ มันทุกภาคเราช่วยไป .. ไม่ว่าแต่โรงพยาบาล สถานสงเคราะห์ต่างๆ เราก็ให้ เช่น อย่างสถานสงเคราะห์บ้านข้าวสารนี้เราก็ช่วย .. ที่อื่นเราก็ช่วย ไม่ช่วยแต่ที่แห่งเดียวแล้วคนทุกชนชั้นมีความจำเป็นยังงี้บ้างที่ควรจะช่วยเป็นรายบุคคลๆ นั้นเราช่วยมาตลอด อันนี้กว้างขวางมาก ไปหลายจังหวัด ภาคไหนก็ไปหมด

บางทีส่งแต่เงินไปให้ก็มี บางทีเจ้าของไปดูเอง ปลุกบ้านให้ก็มี ชื่อที่ให้ก็มี ทั้งชื่อที่ทั้งปลุกบ้านให้ก็มี นี่เรียกว่า ช่วยรายบุคคลที่จำเป็น ช่วยทั่วไป แต่ที่เราไม่ค่อยพูดไม่ค่อยประกาศระบุชื่ออะไรแหละ ให้แล้วเงียบไปเลยๆ เพื่อรักษาเกียรติเขา สิ่งที่เราจะพูดเราก็พูดได้เช่นรายชื่อที่ออกทางหนังสือพิมพ์แล้วเป็นการเปิดเผยแล้ว เวลาเราช่วยเราก็พูดบ้างถ้าเป็นเรื่องไม่มีหนังสือพิมพ์ เป็นเรื่องมาพูดขอความช่วยเหลือกันโดยเฉพาะๆ นี่เราก็ให้เป็นเรื่องเฉพาะๆ ไปเลยแล้วเหมือนไม่ให้ ให้แล้วผ่านไป เรื่องๆ อันนี้ช่วยตลอด ..

นี่หมายถึงเราช่วยคนทุกชนชั้น อย่างนี้เราจะระบุชื่อไม่ได้นะ เรารักษาศักดิ์ศรีกันเข้าใจไหม ถ้าหนังสือพิมพ์เขาออกประกาศบ้าง

แล้วนั้น เราจะบอกก็ได้ ไม่บอกก็ได้ ส่วนที่เป็นเรื่องโดยเฉพาะอย่างที่ว่านี้เป็นความจำเป็นอย่างนี้ทั่วประเทศนะไม่ใช่เล็กน้อย เป็นล้านๆ ก็มันจะช่วยเหลืออย่างนี้ ช่วยด้วยความจำเป็น ใครเมื่อจำเป็นไม่อาศัยคนอื่นจะอาศัยใคร คิดดูซิในครัวเรือนเรายังอาศัยกันทั้งครอบครัว ใครอยู่เป็นเอกเทศได้เมื่อไร ตั้งแต่พ่อแม่แมลงมาอาศัยกันโดยลำดับลูกเต้าหลานเหลน แม้หมุ่หมา เป็ด ไก่ ก็อาศัยเจ้าของเข้าใจไหม ทำไมคนทั้งประเทศไม่อาศัยกันหรือ เวลาจนตรอกอย่างนี้จิตมันต้องวิ่งหาที่พึ่งที่อาศัยละซิ นี่ละให้คิดอย่างนี้จะพี่น้องทั้งหลาย

อย่างคนทุกชนชั้นนี้ หมายถึงพวกที่เจ็บไข้ได้ป่วย เรียกว่าไม่มีทางอาศัยได้เลย เป็นอนาถา เจ้าของก็จะตาย นี่เรารับๆ ให้เป็นคนไข้ของเรา ที่ไหนใกล้ไกลเราส่งมาถึงเราส่งมาถึงเรา เราก็รับปั๊บๆ อย่างนั้นมาก นี่เรียกว่าคนจนประการหนึ่ง ประการย่อยๆ ออกไปอีกนั่นก็คือว่า เป็นคนจนจริงๆ แต่เป็นคนดี ถูกพวกคตพวกโกงพวกปล้นปล้นหลอกลวง ต้มเอาเสียแหก กว่ามารู้สึกตัวหมดตัวแล้วอย่างนี้มี ถ้าอย่างนี้เราช่วย ให้ตามสืบหาเหตุหาผลชัดเจน เราไม่ใช่ช่วยง่าย ๆ นะ เข้าถึงตัวเลย เป็นยังงี้ๆ พอได้รับความมาแล้วเรารับปั๊บเลย มันจะจริงจริงๆ ไม่รู้เนื้อรู้ตัว เป็นคนดี ถูกพวกเปรตพวกผีมันกดมันโกงเอาละซิ

โอ้ อย่างนี้ก็หลายรายเหมือนกัน แต่อย่างนี้เราจะไม่พูดตามที่เราเคยประกาศแล้วช่วยคนทุกชนชั้นนี้ทั่วประเทศไทย ของเล่นเมื่อไร แต่อันใดที่เป็นเรื่องเฉพาะเราจะไม่พูดระบุชื่อว่าเป็นคนนั้นคนนี้ไม่มี ช่วยเงียบๆ เงียบไปเลยนะเรา อันใดที่ควรจะมีเปิดก็เปิดออกมา เช่น

เขาออกทางหนังสือพิมพ์แล้วติดตามไปดูทางหนังสือพิมพ์ เพราะเขาบอกบ้านเลขที่ นี่ก็โทรไปถาม บางทีเราเดินทางไปดูเองก็มี ไปเงียบๆ อย่างนี้ที่เราปฏิบัติต่อโลก ไปดูนัดชัดเจนเรียบร้อยแล้วเป็นที่เข้าใจแล้ว ที่นี้ตกลงกันเลย อย่างนี้มีมาก อย่างนี้เราไม่พูดเลย ถ้าหนังสือพิมพ์เขาออกเราอาจออกบ้าง เราไปดูตามหนังสือพิมพ์เขาประกาศ ถ้าเรารู้ตามเรื่องของเขาโทรมา โทรมาหาเราเข้ามาถึงเรา เราก็ให้สัมภาษณ์ อย่างนี้เงียบๆ ไปเลย ถ้าช่วยก็ช่วยไปเลย มากต่อมาก เมืองไทยเราทุกภาคที่เราช่วยแบบนี้นะ แบบนี้ไม่พูด

บอกได้แต่ภาคเท่านั้น บุคคลๆ เรียบอกไม่ได้เพราะเราพิจารณาเรียบร้อยแล้ว ความสำเร็จของการบอก การบอกเหมือนกับว่าเอาไฟไปเผาบ้านเขาอีก สกุลของเขาก็มีศักดิ์ศรีดงาม เราให้ ให้เพื่อเป็นความสุขเย็นใจเย็นกายทุกอย่างของเขา เป็นความสะดวกแล้วเราไปให้แบบโฆษณาบ้างๆ เอาไฟไปเผาเขา ถ้าเป็นอย่างหลวงตาบัว อย่างมา ให้เสียดีกว่ามาประกาศกัน อย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราจึงไม่พูด เอาคอไปตัดให้ตัดเลย เราสงวนศักดิ์ศรีของคนแต่ละคนๆ แบบเงียบๆ นะที่เราทำ ถ้าลงว่าเงียบ เงียบจริง ไม่ได้บอกใครว่าให้ที่ไหนคนใดคนไหน ถ้าว่าส่วนใหญ่จะระบุที่เช่นภาค มันทุกภาค จะไปว่าบ้านไหนเราไม่บอกเพราะเราสงวนรักษาศักดิ์ศรีดงามของเขา ให้แล้วให้เขาเป็นสุขใจไปเลย เงียบไปเลย เพราะเราไม่ได้ทำเพื่อเอาชื่อเอาเสียงเอาอะไรๆ เราไม่มีอย่างนั้น มีแต่ความเมตตาล้วนๆ

นี่เราอ่านอยู่นี้ ที่เขาจำได้ เขาก็เอามาลง เขาคงจะไปหาเก็บเอาที่ไหนบ้าง อาจจะทราบจากพระจากอะไรที่เราพูดอยู่ภายในวัด แล้วเขาก็ไปเขียนออกอย่างนั้น ส่วนที่เขาไม่ทราบ เช่นอย่างเราไม่ระบุคน

ไม่ทราบ จึงไม่มีมาออกเลย ที่เราไม่ระบุนานต่อมาก็คงไม่ได้มาออก นี่เห็นไหมหลวงตาทำประโยชน์ให้โลก ไม่ได้ประกาศเจ้าของเพื่อโอ้อวดนะ เอาเรื่องความเมตตาเรื่องของธรรมแสดงออกจากน้ำใจให้พี่น้องทั้งหลายได้เห็น เมตตาไปที่ไหนเย็นไปหมด ช่วยไปทุกแห่งทุกหน เราช่วยตลอดมา ก็บอกแล้วว่าเราไม่เก็บ เงินเราไม่เคยมีก็บอกแล้ว...”

และเพราะเหตุต้องช่วยเหลือกว้างขวางหลายแห่งหลายมุมจนไม่อาจประมาณได้เช่นนี้ องค์ท่านจึงไม่มีเงินติดเนื้อติดตัวตลอดมา ดังนี้

“...สงเคราะห์คนทุกชั้นคนนี้หลายแห่งหลายหน บางทีเพียงรายเดียวเท่านั้นเป็นล้านๆ ก็มี ไม่ใช่เล่นๆ นะ รายละ ๓ แสน ๔ แสน รายละ ๔ หมื่น ๕ หมื่น มีอยู่ทั่วไปในประเทศไทยของเรา บางทีเงินจนจะไม่มีติดธนาคารแหละ แยกออกๆ แยกออกๆ ให้ผู้ที่ทำหน้าที่แทนเรานั้น เป็นหัวใจของเราเอง เรามอบความไว้วางใจแล้ว เขาก็ไปจัดทำตามนั้นๆ ทุกแห่งทุกหน เขาจะจัดแจกให้ทั่วถึงกันหมด ทางผู้ที่ได้รับแล้วเขาก็ตอบรับมาๆ เราเป็นที่แน่ใจๆ

ตัวอย่างผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และสถานสงเคราะห์ที่องค์หลวงตาเมตตาช่วยเหลือ

ความเมตตาแผ่ไปถึงเด็ก ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และนักโทษ และยังครอบคลุมไปถึงแม้กระทั่งเด็กแรกเกิดที่อยู่ในเรือนจำ

แล้วหายเจียบๆ ไปเลย ขอให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบเอาไว้ว่า นี่คือวิธีหนึ่งที่เรารช่วยชาติไทยของเรา แบบช่วยเจียบๆ มีมากนะ ไม่ใช่ธรรมดาทั่วประเทศไทย

การจ่ายเงินนี้จ่ายหลายประเภทนะ บางทีธนาคารเขาอาจจะสงสัยเราก็ได้ แต่เราไม่สงสัยเรานี่ เราเป็นผู้ทำเอง ใครจะมาสงสัยเราก็ไม่สนใจกับใคร เพราะจ่ายเงินมากต่อมาก ท่านจะจ่ายไปมากมายอะไรนักหนา เขาอาจจะคิดไปแปลกๆ ต่างๆ ก็อาจเป็นได้ เพราะธนาคารเขาเป็นผู้จัดการเงิน จ่ายเงินให้เราที่เสนอเข้าไปๆ เสนอเข้าไปเท่าไรเขาก็ถอนออกมาตามบัญชีของเราที่มีอยู่ เรียกว่าต่ำกว่าบัญชีตลอดไป จ่ายอยู่เรื่อย เขาไม่รู้เรื่องของเราว่าจ่ายเพราะอะไร

เงินเราเป็นอย่างนั้นนา มิได้ หลวงตา-บวนี้มีเงินไม่ได้ หมด มีเท่าไรหมด อย่างนั้นแหละพี่น้องทั้งหลายทราบทั่วหน้ากัน ไม่เคยมีเงินติดตัวคือหลวงตาบวนี้ ประกาศบ้างได้เลย เต็มหัวอก ตั้งแต่เริ่มสร้างวัดมาเพราะอำนาจความเมตตาฉันมีก่อนสร้างวัดอยู่แล้ว...”

ช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ครั้งหนึ่ง พี่น้องชาวลาวประสบภัยเดือดร้อน มีผู้อพยพจำนวนมากต่างหนีร้อนมาพึ่งเย็นที่จังหวัดหนองคาย คราวนั้นหน่วยราชการต่างอลหม่าน ด้วยไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไรกับผู้อพยพเหล่านี้ ทั้งจะต้องดูแลเรื่องอาหารการกินการอยู่ ที่พักหลับนอนขับถ่าย เกี่ยวกับสาธารณูปการต่างๆ พอได้พักได้อาศัยกันไปก่อน

เมื่อองค์ท่านทราบเรื่องก็รีบเข้าช่วยอุ้มภาระของหน่วยราชการ แต่ที่สำคัญกว่านั้นก็คือความเมตตาสงสารพี่น้องชาวลาวซึ่งเป็นพี่น้องกันตลอดมา สิ่งที่เกิดขึ้นกลางมีเพียงแม่น้ำโขงเท่านั้น ท่านยังกล่าวด้วยว่า ต่างเป็นเพื่อนร่วมทุกข์เกิดตายด้วยกันทั้งนั้น เมื่อประสบกับความทุกข์อย่างสาหัสทั้งทางกายและตื่นตระหนกเสียขวัญทางใจเช่นนี้ด้วยแล้ว องค์ท่านจึงรีบเข้าช่วยเหลือทันที

“...เช่นอย่างพวกเวียงจันทน์ พวกประเทศลาวเข้ามา .. ก็มาเต็มอยู่ที่นี่ โห หลายหมื่นเต็มอยู่ที่หนองคาย ดูเหมือนเราไปแจกของถึง ๓ ครั้งด้วยกัน .. แจกถึง ๒-๓ วันถึงหมดๆ แต่ละครั้งนั้นะ ครั้งแรกก็ไม่เท่าไร ครั้งที่ ๒ กับที่ ๓ นี่หนักมาก แจกเอาอย่างเต็มเหนี่ยว คือแจกด้วยความยุติธรรมที่ให้เสมอกันหมด ไปสำรวจเอาตัวเลขมาเลย ไม่เอาครอบครัว เอาตัวเลข มีเท่าไรแจก .. เพราะฉะนั้นมันถึงนาน คนเขาแจกช่วยกันเยอะนะ อย่างคนที่มารับมันก็มาก ๒ วัน ๓ วัน

รถลิสล้อย โอ้โฮ จอดกันเป็นแถวเลย ข้าวเต็มเอี้ยๆ .. และเครื่องกระป๋องก็เหมือนกันอีก รถลิสล้อย ถ้าหากว่า มันขาดตรงไหนๆ ให้เขาวิ่งไปตลาด โห ตลาดเขาถล่มเลย

‘จะเอาไปไหนนักหนาละ?’

พอว่า ‘อาจารย์มหาบัว’ แล้ว ไช้ย คือเขาเสียชีวิตที่ไม่ได้เตรียมเอาไว้ขายนี เวลาไปมันไม่พอละซิ เข้าไปร้านนั้นแล้วไปร้านนี้ กว้านเอาร้านนั้นร้านนี้ ให้เขาลงบัญชีเรียบร้อยไว้ ลงบัญชีไว้หมด พอเสร็จเรียบร้อยแล้ว เขาจ่ายตามนั้นเลยทันที นอกนั้นไม่ได้คำนึงละ เรื่องเงินเรื่องทองนี่นา นี่เท่าไรเอามา ว่าฉันเลย บอกเอามาพอเสร็จแล้ว เราค่อยส่งจ่ายทีเดียบบับเลย หนองคายนี่ก็ ๓ ครั้งนะ...”

ขอยกตัวอย่างการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในไทยอีกคราวหนึ่ง ดังนี้

“...ไฟไหม้ที่ไหนๆ เราจะเข้าถึงก่อนๆ ทั้งนั้น รถนี้ โห .. รถลิสล้อย นี่เป็นอัยยาคัยมาตั้งแต่เดิม ไฟไหม้ที่ไหนๆ อำเภอนั้นอำเภอนี้ เราจะยกขบวนไปเลย .. ทางไหนบ้างมีอยู่เรื่อยๆ นะ ไฟไหม้ที่ไหนๆ ทางอำเภอบ้านดุงบ้าง ที่ไหนบ้างนะ ก็ให้เขาแจกแบบเดียวกัน เครื่องกระป๋องก็เต็มรถ เต็มรถเลย บ้านดุง (จ.อุดรธานี) นี่ดูว่าเหลือไปทางไหนบ้างนะ ไปทางโรงเรียนอะไรบ้าง...”

เพราะเราเอาไปแจกมากจริงๆ ไม่ใช่เล่นๆ นะ จนของที่ไปแจกนั้น พวกเครื่องกระป๋องเหลือเลย เขาเลยขอไปทางไหนๆ บ้าง เราก็ให้ไป เพราะเราตั้งใจเอามาแจกอยู่แล้วนี่ของเหลือเท่าไรๆ ก็แยกออกไปตามโรงร่ำ โรงเรียน ส่วนนี้เราก็ได้สมบุญตามจำนวน ที่เรากำหนดเอาไว้ ได้เสมอกัน เหลือจากนั้นไปอีก เพราะเราเอาไปเผื่อมากมายนี้ เขาก็แยกไปโรงเรียนอะไรต่ออะไรบ้าง ก็อย่างนั้นนะ นี่ก็ไม่ให้ใครลงชื่อนะ ไม่ให้ลง ทำแบบใต้ดินๆ ตลอดมา...”

ช่วยแบบไม่ให้บกพร่อง

เมื่อองค์ท่านตัดสินใจช่วยรายได้แล้ว ท่านจะตรวจสอบก่อนว่ามีผู้ใดช่วยเหลือก่อนแล้วหรือไม่ หากยังไม่มีท่านจึงช่วยเหลือและจากนั้นก็ติดตามผลว่าเป็นอย่างไรในระยะ

เมตตาช่วยเหลือไปถึงพี่น้องชาวลาว

เวลาหนึ่ง การสังเกตขององค์ท่านถึงขนาดว่า ในระหว่างที่เขาได้รับเงินไปแล้วเขารักษาเงิน ด้วยความรอบคอบหรือไม่เพียงใด ดังนี้

“...เขาออกหนังสือพิมพ์เรื่องยายแก่ อายุ ๖๙ ปีตาบอด ว่ามีคนช่วยเหลือเยอะ เราก็เป็นอันว่าหมดปัญหาไปเรากำลังเขียน จดหมายไปถาม นี่เห็นเขาออกทางหนังสือพิมพ์ แล้วว่ามีคนช่วยเหลือเยอะก็หมดปัญหา เขาจะตอบ จดหมายหรือไม่ตอบก็ไม่มีปัญหาอะไรละมีคน ช่วยแล้ว อยู่จังหวัดสุโขทัย อำเภอศรีมาศ ทาง จากนี้ไป ๔๖๐ กิโลเมตร ไม่ใช่เล่นนะ ..

เมื่อวานนี้ก็มีผู้หญิงคนหนึ่งเขามา นี่ละที่ เราว่าคนจนเพียงเอกเทศรายหนึ่งของรายทั้งหลายนะ เขามาเมื่อวานเขามาติดต่อด้วยความ จนตรอกจนมุม มีลูกชายคนหนึ่งติดตัวมา ลูก คนที่สองอยู่ในท้อง แม่กับลูกชาย กับลูกอีกคน หนึ่งในห้องมาติดต่อด้วยเงิน เขามาติดต่อกับ พระไว้เรียบร้อยแล้ว พระให้รอเวลาเราออกมา พอออกมาเขาก็รออยู่ที่นั่น มาขอเงิน เมื่อวาน นี้ว่าติดหนี้เขา (๖๐,๐๐๐ กว่าบาทครับ หลวงตา ให้ไป ๓๐,๐๐๐ บาทครับ) ค่าอะไรต่ออะไรๆ จะถูกเขาขับไล่

พอถึงอีกสองวันหรือสามวันเขาก็จะขับ เราดูคนก็ไม่มีท่าทางลักษณะจะมาหลอกเรา คือเดี๋ยวนี้นคนเรานั้นหลายเล่ห์หลายเหลี่ยม เชื่อ ไม่ได้ง่ายๆ พอเขามาพูดเราก็ดูด้วย ดูลักษณะ

ดูทุกสิ่งทุกอย่างเต็มเลยละ พอเห็นว่าลงใจแล้ว แหละ รวมแล้ว ๖๕,๐๐๐ นะ เมื่อวานนี้ รวม ทั้งหมด ๖๕,๐๐๐ เราเลยให้ ๓๐,๐๐๐ เมื่อวาน เพื่อไป ๕,๐๐๐

พอตกลงเราก็ให้เขารับจ่ายเงิน ไปถึงกุฏิ ยังเป็นอารมณ์อีก ไม่แน่ใจอีกในการเก็บเงิน ของเขา เวลาเขาไปก็มีลูกคนเดียว ไม่มีเพื่อนมี ผูกเลย กระเป๋านี้ก็มีกระเป๋าหนึ่ง เราเลยรับลง มาอีก ไปหาเขาอีก เขากำลังติดต่อกับคนที่จ่าย เงินอยู่ ไปก็เอาเงินให้เขาจ่าย แล้วเขาเอาเงิน เข้า เราเลยต้องไปสั่งเสียทุกอย่างนะ นั่นเห็น ไหมละมันบกพร่องอยู่ เงินที่เศษที่เหลืออะไร กับ เงินก้อนที่เราให้มันเป็นอันเดียวกัน พอลาก ออกมานี้ก็จะเห็นทั้งหมดใช่ไหมละ นี่แวมิตา

พอเห็นนั้นเราเลยสั่งใหม่ แก่ใหม่ ยืนสั่ง อยู่นั่นเลย ‘ให้เอาปัจจัยที่จะใช้จำเป็นในเวลา ออกเดินทางจากนี้ถึงบ้าน จะใช้ประมาณสัก เท่าไร แล้วเพื่อเอาไว้พอประมาณ นอกจากนั้น ให้เก็บให้ดีให้หมดเลย อย่าออกมาให้ใครเห็น เป็นอันตราย’

เราบอก เอาออกดู เขาก็ใส่ในกระเป๋า เขาเอาผ้าห่อมัดเข้าในกระเป๋าของเขา

‘ไหนปัจจัยที่จะเอาใช้ตามทางเท่าไรดู กะ พอไหมจากนี้ถึงบ้าน’ ‘พอ’

‘แล้วรถล่ะ’ ถามถึงเรื่องรถเรื่องรา

สุดท้ายเราก็เลยให้ ตชด.เราไปส่งเมื่อวาน เราไม่แน่ใจ ให้ไปส่งขึ้นถึงนั่นเลย ให้ ตชด. ตามส่งไปเลย ไปถึงที่ขึ้นรถไปบ้านเขาเลย เราถึงได้นอนใจ ตายใจได้ เดียวเอาเงินไปนั้น แล้วเสร็จหมดกลางทางไม่มีเหลือ เพราะความ เชื้อชา ดูลักษณะก็ไม่ค่อยฉลาดอะไรนัก เราดู

ไม่ได้ประมาณเขานะ เราดูเพื่อจะอารักขา เขา ไม่ได้เพื่อทำลายเขา ถึงขนาดไปกุฏิแล้วยัง ไม่แล้ว ยังลงมามาก ลงมากไปเห็นจริงๆ อย่าง ที่ว่า จึงต้องได้แยกปัจจัยเป็นจำนวนๆ ออก เขาจะเอาทั้งหมดนี้ออก แล้วจะไปจ่ายนั้นจ่ายนี้ ก็จะลากมาทั้งหมด เห็นหมดเลย เสียหมดเลย เราจึงให้แยกออก เอาไปใช้จากนี้ถึงบ้านเพื่อไว้ พอประมาณ ส่วนนี้ห้ามไม่ให้ใครเห็นเด็ดขาด เก็บไว้ให้ดี แล้วสิ่งที่เก็บ ให้เขาเก็บให้เราดูด้วย ให้เขาใส่ลงในกระเป๋าของเขา เราเป็นคนยืนดู อยู่ อย่างนั้นแหละไม่แน่ใจ

นี่ก็ ๓๐,๐๐๐ เมื่อวาน นี่เรียกว่ารายย่อย ในรายทั้งหลาย ที่เรียกว่าเป็นคนจน นี่ประเภท หนึ่ง จนนี้จนกว้างขวางทั่วประเทศไทยนะ ติดต่อกันทางโทรศัพท์ทางอะไรๆ ถึงที่ถึงฐาน ให้คนไปสืบถามติดต่อกันจนเป็นที่แน่ใจ ควรจะ ช่วยเหลือเท่าไรเมื่อลงใจแล้วช่วยเหลือกันได้ เต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยไม่มีความบกพร่อง ในเรื่องที่จะให้เกิดความเสียหายบกพร่อง ประการใด อย่างนี้เราช่วยทั่วประเทศนะ ถ้า รายไหนเป็นเรื่องเฉพาะอย่างนี้ เราจะไม่บอก ว่าเราช่วยคนนั้นคนนี้ ชื่อนั้นชื่อนี้ ผ่านไปเลยๆ

นอกจากเขาลงหนังสือพิมพ์ ออกประกาศ เราอ่านเราก็ติดตามหนังสือพิมพ์ไปดู ถ้าราย เช่นนั้นเราจะออกชื่อเขาบ้างก็ได้ ไม่ออกก็ได้ แต่ส่วนรายที่ผ่านเลยนี้ยังงี้ก็ไม่ออก เรียกว่า รักษาศักดิ์ศรีเขา บางแห่งเป็นล้านๆ ก็มี ไม่ใช่ น้อยๆ นะ ที่เป็นล้านๆ เพราะเหตุไร ความ จำเป็นยังงี้ๆ ถึงจะต้องช่วยเขาเป็นล้านๆ นี่มัน ก็บ่งบอกชัดเจนว่าสมควร เขาเป็นคนดีคน ดีแล้วถูกเพื่อนฝูงในโรงงานเดียวกันด้อมเสีย แหกเลย พลิกตัวไม่ทันจะจม ถูกเขาจะไล่หนี จากบ้าน เรื่องราวเขาก็ติดต่อกมา เราก็ตัดต่อไป จนถึงที่ถึงฐานเรียบร้อยแล้วจัดการส่งไปทาง ธนาคารเลย อันนี้จัดการให้ บอกรับรองไว้ไม่ให้ ไล่ออก อย่างนั้นนะ ถึงขนาดนั้น เราเป็นตัวยืนยัน ไปรับรองทางธนาคาร แล้วส่งเงินตามหลังไปเลย จนกระทั่งเรียบร้อยแล้วปล่อยเลย

รายอย่างนี้แล้วเรียกว่าเจียบเลยๆ อย่างนี้ ก็มีอยู่มากเหมือนกัน ถ้ารายไม่ควรรอชื่อเราจะ ไม่ออก เพราะทำให้มีความรุ่มเย็นเป็นสุขแก่ กัน เป็นสิริมงคลแก่กัน แล้วไปทำลายเขาด้วย ประกาศชื่อเสียงเขาเป็นความเสียหาย เราจะทำ ไม่ลง สิ่งใดที่ควรจะผ่านเราจะผ่านเลย ถ้าควร จะบอกเราก็บอก มากนะไม่ใช่่น้อยๆ นี่ประเภท คนจน จนหลายชนิดอีก เข้าใจไหมละ

จากนั้นก็พวกคนไข้ คนไข้ตามจังหวัดต่างๆ หรือโรงพยาบาลไหนมีความจำเป็นเขาบอกมา หาเรา เราก็กส่งไปโรงพยาบาลเลยว่าเป็น คนไข้ของเรา ให้เขาจัดการร้อยเปอร์เซ็นต์ไป เลย อย่างนี้เป็นคนจนประเภทหนึ่ง...”

การช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์รายย่อยขององค์หลวงตามีจำนวนมาก ขอยกตัวอย่างมาแสดงเพียงบางรายเท่านั้น ดังนี้

หัวหน้าครอบครัวและลูกๆ ล้มป่วย

“...สำหรับคนทุกข์คนจนมีอยู่ทั่วไป นี่เราก็กินได้ก็เดียว เมื่อสองวันมานี้เราก็กินเงินไปแล้ว ความทุกข์ความจนนี้เรายกตัวอย่างนะ

ครอบครัวนี้อยู่ดีๆ หัวหน้าครอบครัวก็ล้มป่วย ลูกเด๋าทันทีเลยก็เจ็บไข้ได้ป่วยออกๆ แอดๆ ที่นี้เงินก็ไม่มี ต้องครอบครัวอื่นเขามาช่วยจึงพอได้พ้นวันหนึ่งๆ บรรดาลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดเขาก็เชื่อเรานั้นเองเขาถึงส่งมา เขาส่งมาอ่านรายการให้ฟังแล้วสลดสังเวชส่งปึ้งให้เลย บอกว่า ‘เราไม่มี เรามีเท่านี้ เอาเสียก่อน’

ส่งไปให้ ๒ แสน เลยโอนไปเลย โอนไปแล้วก็บอกเดี๋ยวนั้นๆ บอกว่าให้รับทางโน้นทางนี้โอนแล้วโทรศัพท์ถึงกันเลย ทางโน้นรับรองเรียบร้อยแล้วสมบูรณ์แบบแล้ว...”

โอบอุ้มสองพ่อลูกที่ลพบุรี

“...ลพบุรีที่เขาว่าตะกั่วนี้เราก็กินช่วยนะนั่น มีลูกสาวคนเดียวตัวเล็กๆ เสียด้วย ดูเหมือนเสียทั้ง ผัวป่วย เมียทิ้ง เราสลดสังเวช พอมารอ่านหนังสือพิมพ์แล้วตามไปเลยนะ ไปก็เป็นความจริง นี่ก็เราก็กินให้หมดเลย ที่อยู่ที่บ้านยังขัดข้องอะไรอยู่บ้างซื้อให้เลย ซื้อบ้านให้เลยแล้วให้เงินให้ทองไว้เรียบร้อยหมด

โอ๊ย แกยกมือแล้วยกมือเล่า ตอนนั้นแกไม่สบายไปอยู่โรงพยาบาล เราตามเข้าไปโรงพยาบาลโคกสำโรง ไปวันนั้นกลับวันนั้นนะ อยู่โคกสำโรง ไปก็เข้าไปอยู่ในโรงพยาบาล โอ้ น่าสงสาร

ตามไปโรงพยาบาลนะ ถามหาแล้วแม่เป็นอย่างไรๆ แม่ นับว่าเป็นอัปมงคล พ่อเลี้ยงลูกคนเดียว ลูกอายุ ๘-๙ ปี โอ๊ย น่าสงสาร เราเอาเงินไปยัดใส่่มือพ่อแม่ไม่ให้ใครเห็นนะ ให้คนของเราเอาเงินไปยัดใส่่มือพ่อแม่หลายหมื่นอยู่นะ อะไรที่ขาดเงินจำเป็นในเวลานั้นเราก็กินให้หมดเลย นอกจากนั้นเอาเงินใส่มือให้ไม่ให้ใครรู้ จับยัดใส่มือลับๆ เป็นหมื่นๆ นะ นั่นแกก็พอเป็นไปได้ออย่างนั้นละ ความเมตตาสงสาร

ที่ว่าลพบุรีเราก็กินอย่างนั้นละ อำเภโคกสำโรง กลับวันนั้นนะ หลายอย่างลพบุรีมีหลายอย่าง แกก็ยกมือแล้วยกมือเล่า แกบอกว่า

‘ไม่มีที่พึ่ง เมียก็ทิ้ง ลูกตอนนี้ในความดูแลของพ่อ’

เราก็กินเงินไปให้ด้วย แล้วช่วยอะไรอยู่ตรงไหน ความเกียจของของแกอยู่ที่ไหนให้หมดเลย ความเมตตาเป็นอย่างนั้นละ...”

อนาคตลูกสาวทั้งสามขึ้นกับองค์หลวงตา

“...หนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น เราก็กินติดตาม เราก็กินกรุงเทพฯ เขาเอาหนังสือพิมพ์มานั้นเราเลยอ่าน เขาบอกข่าวว่าครอบครัวที่ยากจนที่สุดที่จังหวัดขอนแก่น มีลูกสาวสามคน ขึ้นรถไปเฉียดรถจักรยานคนแก่ เลยได้รักษาให้เขา ก็เลยต้องได้กู้เงินมา ๑ หมื่นบาทมารักษาเขา เขาออกจากหนังสือพิมพ์

พอเรากลับมาจากนั้นเราก็กินตามไปแหละไปจริงๆ ไปดูบ้านดูเรือน มีลูกสาวสามคน ลูกสาวได้ออกจากโรงเรียนหมดทุกคน ให้ออกจากโรงเรียนหมดทั้งสามคน เรียนชั้นต่างๆ แล้วให้ลูกไปหาทำงาน ได้เงินมาก็เอาไปใช้หนี้เขา

พอเราเห็นอย่างนั้น เราก็กินตกลงกับพ่อเดี๋ยวนั้นเลย บอกว่า ‘ให้เรียกลูกกลับมาเรียนหนังสือโดยด่วน ให้มาเดี๋ยวนี้อย่างด่วน’

อยู่โรงเรียนไหนให้ออกจากโรงเรียนไปทำงาน เพื่อได้เงินนี้มาใช้หนี้เขา พอเราเห็นหนังสือพิมพ์เราก็กินตามไป พอไปถึงก็เห็นบ้านหลังหนึ่งเท่ากระต๊อบ เราก็กินเรียกพ่อกับแม่มาทันที บอกลูกอยู่ที่ไหนให้เอามาเลย กลับมาเรียนทั้งหมดเรียนหนังสืออยู่ชั้นไหนให้รีบกลับไปเรียนตามเดิม บอกตรงๆ เราจะสงเคราะห์ให้หมดเด็กสามคน สงเคราะห์ให้สาวจนจบปริญญาโท (น้องๆ จบปริญญาตรี

เขาพอพึ่งตัวเองได้เขาเลยไม่รบกวนหลวงตา)

เราไม่เคยได้พบเขาสักที มีตั้งแต่เวลาเกี่ยวข้องกับเงินเขาขาดเงินอะไรเขาก็กิน เราจ่ายให้ตามนั้นๆ ทั้งหมดทุกคน เด็กสามคนเรียนปริญญาโทก็มี ได้ทำงานหมดแล้วแหละ อย่างนั้นแหละความเมตตา นั่นละที่ว่าเด็กสามคนเรียนหนังสือทั้งหมดทุกคนเลย เราได้สงเคราะห์ให้หมดเลย เห็นหนังสือพิมพ์อยู่กรุงเทพฯ นะ เวลาขากลับมาก็ตามไปดูบ้านเขา มันมีบ้านเลขที่อยู่ อยู่บ้านไหนๆ เขาบอกทาง นสพ. เราจึงติดตามไปถึงบ้านเขา

เรียกพ่อเรียกแม่มา เด็กไปทำงานอยู่ที่ไหน ได้เงินมาแล้วเอาเงินมาให้พ่อ พ่อติดหนี้เขาอยู่หมื่นหนึ่ง เลยเอาเดี๋ยวนั้น เงินหนึ่งหมื่นเราให้ทันทีนะ ที่ว่าติดหนี้เขาเราให้เลย ให้ลูกกลับมาเรียนหนังสือตามเดิม ให้เรียนไปเรื่อย เราจะดูแลค่าศึกษาเล่าเรียนลูกเท่าไรสามคนนี้ให้หมดเลย

จนกระทั่งเขาได้เป็นปริญญาทางปริญญาโทหมดภาระแล้วเราถึงได้ปล่อยนะ ทั้งสามคนนี้เราเลี้ยงดูตลอดเลย เกี่ยวกับเรื่องการเงินเขาก็กินอยู่ บางทีมากับแม่ก็มี เราก็กินจ่ายเงินให้ ขัดข้องอะไรจ่ายให้จนเรียบร้อยแล้ว เดี๋ยวนีเขา

ทำงานแล้วแหละ อย่างนั้นละความเมตตาโลก ..

เรื่องเมตตานี้จริงๆ ไม่มีเหลือละกับเรา เราไม่เหลือ เราจึงไม่เคยมีเงิน ใน
วัดนี้ไม่มีใครจนเท่าหลวงตาบัว เรื่องการเงินการทองมีเท่าไรออกหมด ออกช่วย

โลกหมด เขาติดหนี้ติดสินพะรุงพะรังที่ไหนตามไปใช้หนี้ให้ เป็นอย่างนั้นละ
เรียกว่าเต็มกำลังของเราที่ช่วยโลก...”

พลิกชีวิตแม่ลูกในกรุงเทพฯ ผู้ถูกดูแล

“...ผู้หญิงคนหนึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ ทุกข์จนมาก นี่ก็กรรมอันหนึ่งของแก
เหมือนกัน ไปที่ไหนเขาบู้ปากเลยๆ เขาไม่อยากให้เข้าไปหน้าร้านเขาเลย เขา
มาพูดให้ฟัง ไม่ใช่เราเอาคำพูดลุ่มลุ่มทำมาเล่า ตอนเขาจน

‘เวลามองเห็นเขากินข้าว ไข่ น้ำลายไหล
มองหอะไรที่จะกินก็ไม่มี ความจนก็จน ความ
หิวก็หิว ลูกก็อยู่อกแม่ แม่ก็จะตาย ลูกก็จะตาย’
เขาเล่าให้ฟัง

ที่แรกออกทางหนังสือพิมพ์ก่อนเรื่อง
ผู้หญิงคนนี้ จากนั้นเราก็สืบเสาะไปจนกระทั่งถึง
ตัว ให้นักหนังสือพิมพ์นักข่าวไปติดต่อให้จน
กระทั่งถึงตัว แล้วได้ตัวมาคุยกัน พูดตามความ
สัตย์ความจริง ทั้งพูดทั้งน้ำตาจริงพูดตามความ

เป็นจริง นั่นละเวลาแกเสวยกรรมของแกก็เป็นอย่างนั้น

ไปที่ไหนเขาบู้ปากเลย เขาถ่มน้ำลาย เขาไม่ให้เข้าร้านเขา เขาถูก เขา
มาเล่าให้ฟังเราก็สงสาร เลยช่วยเลยแหละ ช่วยขึ้นปัจจุบันเลยนะไม่ใช่ธรรมดา
ซื้อบ้านให้ทั้งหลังเลย บ้านราคาก็แสน ขัดข้องอะไรให้หมดเลย ผิงผิงติดขึ้น

ส่งเสริมอาชีพสตรี

“...ไปที่ไหนแม่ที่สุดสีแยกไฟเขียวไฟแดงเขามาขายดอกไม้ แต่ผู้ชายเราก็
พูดตรงๆ เราไม่ให้ผู้ชาย ผู้ชายมาแย่งงานผู้หญิง ผู้ชายควรจะหากินไกลกว่านี้
กลับมาหาอย่างนี้เราไม่เสริม ไม่ให้นะ ถึงเขาจะไปเลี้ยงครอบครัวเขาก็ตามแต่
เราก็ไม่ให้ในตัวของเขาเอง เราตำหนิ

งานอย่างนี้ไม่ใช่งานผู้ชาย เป็นงานผู้หญิง เขาว่างเมื่อไรเขากระโดดปั๊บ
ปั๊บออกมา เขามาขายชั่วคราวหนึ่ง อย่างนี้เราให้ รายละเอียดๆ ให้ผู้หญิง
ถ้าทำอย่างนี้ นักนี้เราก็ไม่ให้นะ อ้าวเราดูทั้งนอกทั้งในดูไปหมดคุณ ถ้าลักษณะ
อย่างนี้ คนนี้ไม่รู้ตัวเลย อย่างนี้ไม่ให้นะ

ความเมตตามันครอบคลุมโลกธาตุ .. ไปที่ไหนๆ มันก็เป็นอย่างนั้น แม้ที่สุด
ไปจอดไฟแดง เห็นเขามาขายดอกไม้ตามสี่แยก งานผู้หญิงเขาอยู่ในครอบครัว
เขาพอได้เขาก็วิ่งมา ผู้ชายแทนที่จะไปหางานไกลๆ มาแย่งงานผู้หญิง เพราะอย่างนี้
เราถึงไม่เสริมงานนี้ เรารู้ว่าเขาเอาไปเลี้ยงครอบครัวเขา แต่เราไม่เสริมงาน
นี้ ถ้าผู้หญิงให้ๆ ไม่ว่าไปที่ไหนให้หมด ..

ทางด้านธรรมเราก็พอ ด้านวัตถุทุกอย่างเราก็พอ กับโลกที่บกพร่อง

ที่นี่ร้านที่บู้ปากก็มาประจบประแจงแก มาเลียแข้งเลียขาแก เห็นว่าแก
มีฐานะ อย่างนั้นซิเวลานั้นก็บู้ปากใส่เขา ถ่มน้ำลายใส่เขา ที่นี้ก็มาเลียแข้ง
เลียขาเขา นี่เห็นไหมโลกสกปรก เห็นเขาอยู่ในสภาพนั้นก็เหยียบย่ำลงไปอีกนะ
แทนที่จะยกยอเขาขึ้นด้วยความเมตตาสงสารเขากลับเหยียบย่ำลงไปอีก ที่นี้
เวลาเห็นเขาดีขึ้นมาแล้ว มาประจบประแจงเลียแข้งเลียขาเขาอีก นี่เขาก็มาพูด
ให้ฟัง เห็นประจักษ์อย่างนี้เอง

เราช่วยจริงๆ ช่วยจนพินได้เลย ร้านขายของก็ซื้อให้ เป็นร้านที่ขายของดี
เขาจะแข่งให้ก็ซื้อให้เลย เขาก็เข้าทำหน้าที่แม่ค้าใหญ่ตรงนั้นเลยเทียว บ้านซื้อ
ให้ราคาหลายแสน ได้ฟังสภาพอย่างนั้นแล้วสงสาร เราช่วยทันทีเลย แล้วพวก
ที่บู้ปากถ่มน้ำลายใส่เขา กลับมาประจบประแจงเลียแข้งเลียขาแก

เห็นไหมความหยาบของคนมันหยาบทั้งสองด้าน เวลาบ้านน้ำลาย ใส่เขา
บู้ปากใส่เขาก็เป็นตำปะเภทหนึ่ง ที่นี้มาประจบประแจงเขาก็ก็น่าอีกประเภท
หนึ่ง นี่ละอย่างนี้เราช่วยโลก เวลามาสัมผัสเราก็พูด ที่ไม่พูดมากกว่านี้ละ
ทำนองเดียวกันนี้มีเยอะ...”

กราบซาบซึ้งในพระคุณองค์หลวงตาที่เห็นรถตู้ของท่าน

ตลอดมาเราช่วย ไปที่ไหนจนพวกในสี่แยกต่างๆ เขาจำรถเราได้หมด จำได้จริงๆ
เพราะผ่านแล้วผ่านเล่า ไปที่ไรไฟเขียวไฟแดงดอกไม้พวงละ ๓๐๐ บาทๆ ให้
เขาขายดอกไม้พวงหนึ่ง ๑๐ บาท แต่เราให้รายหนึ่ง ๓๐๐ บาท ดอกไม้ก็ไม่เอา
ไปยื่นให้ๆ ไปเรื่อยเลย อย่างนี้ละ

เขาจำได้หมดนั่นแหละ เราไปไหนเขาจำได้หมด นี่ละอำนาจเมตตาธรรม
เขาจำได้หมด ไปที่ไหนมีแต่เมตตาหวานไปหมด...”

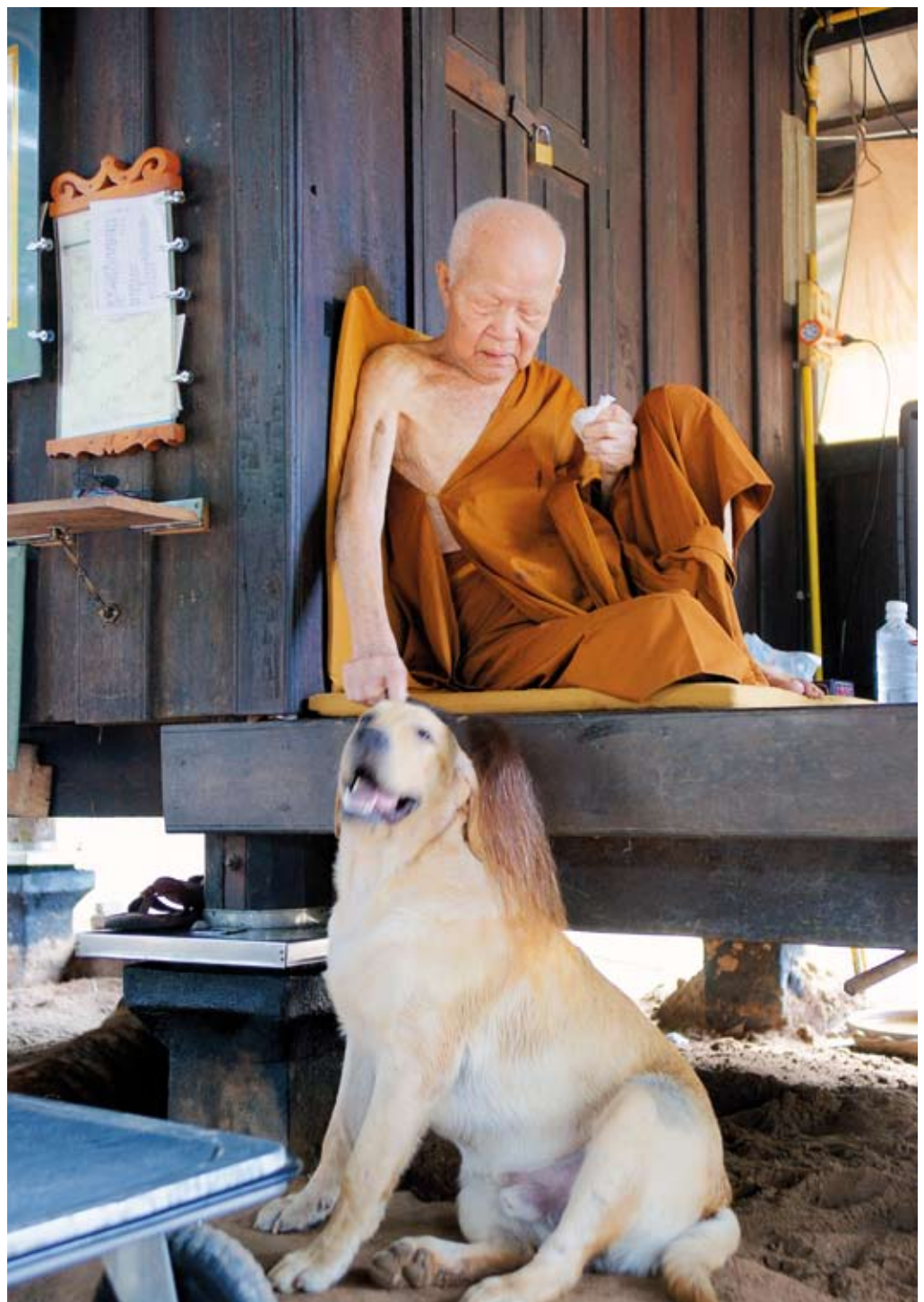
สงเคราะห์สัตว์

องค์หลวงตาสอนเสมอให้พระเถรฆราวาส ลูกศิษย์ลูกหาสงเคราะห์ช่วยเหลือสัตว์ รู้จักมีความเมตตาสงสาร เห็นสัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนร่วมทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกัน ดังนี้

“...ชาติขึ้นวาระนะไม่มี ลงในคำเดียวว่า **สัพเพ สัตตา** อันว่าสัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วยกันหมดทั้งสิ้น ครอบหมดเลย เสมอภาคเลย เห็นอกเห็นใจกันทั่วถึงหมดเลย นี่ละธรรมพระพุทธรเจ้าฟังเอาซิ ..

คือสัตว์ทุกตัวเกิดมาได้ ด้วยอำนาจของกรรมทั้งนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นมาด้วยอำนาจของชาติขึ้นวาระนยะศถาบรรดาศักดิ์อะไร เกิดขึ้นมาด้วยอำนาจของกรรม กรรมเป็นพื้นฐานให้เกิด นอกนั้นก็แตกเป็นแขนงออกไป สัจจิตบ้าง ทุจริตบ้าง แล้วแต่จะเกิด นั่นเป็นเรื่องนอกต่างหาก หลักของกรรมเป็นหลักใหญ่

เพราะฉะนั้น ท่านจึงไม่ให้ดูถูกเหยียดหยามกัน แม้แต่สัตว์เดรัจฉาน ท่านก็ไม่ให้ดูถูกเขา เวลานี้เขาเสวยกรรม อยู่ในวาระของกรรมของเขอย่างนั้นๆ เป็นชั้นๆ ไปเลย ท่านจึงไม่ให้ประมาท มันเป็นวาระๆ เวลาพ้นแล้วเขาสูงกว่าเราก็ได้ ก็เหมือนอย่างคนลงมาจากน้ำจากหลุมจากบ่อขึ้นภูเขา ที่แรกก็อยู่ใต้ก้นบ่อ พอขึ้นมาแล้วเขาขึ้นภูเขาสองกว่าเราอีก กรรมไม่แน่นอนแล้วแต่ใครสร้างของใครเอาไว้ ..

เขาก็อร่าลู่ส เกลียตทุทซ์ มีหิวมีอ้ม มีเจ็บป่วย มีโรคคัณหา มีจิตวิญญานเช่นเดียวกับมนุษย์เรา ตัวจิตนี้เองเป็นตัวพาท้องเที่ยวให้เราไปเวียนว่ายตายเกิด .. เพราะนี่ขึ้นอยู่กับวาระของกรรมที่ให้ส่วยผลดีชั่วอย่างไรตามวาระที่เราสร้างกรรมมา จึงไม่ควรประมาทเขา ไม่ควรเบียดเบียน ไม่ควรรังแก และไม่ควรม้าเขา การเบียดเบียนเขาก็คือเบียดเบียนตัวเรานั้นเอง...

ด้วยความเมตตาอันยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณขององค์หลวงตาเช่นนี้ จึงปรากฏเป็นรูปธรรมสังเกตจากกิจวัตรหลักอันหนึ่งขององค์ท่านซึ่งพระเนตรลูกศิษย์ลูกหาทุกจังหวัดทั่วประเทศเห็นตรงกันก็คือ ไม่ว่าองค์ท่านมีโอกาสดินทางไปยังสถานที่ใด องค์ท่านจะต้องจัดหาอาหารสด อาหารแห้ง ไปแจกจ่ายเป็นทานแก่สัตว์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงหรือจังหวัดใกล้เคียง อาทิ ให้อาหารปลาที่วัดหงษ์ปทุมมาวาส ปทุมธานี วัดไร่ขิง นครปฐม สวนสัตว์ดุสิต สวนสัตว์เขาเขียว ช้างที่อยุธยา ช้างที่ลำปาง ลิงที่ลพบุรี และกุ่มภวาปี ฟาร์มจระเข้ที่นครปฐมและสมุทรปราการ นกเป็ดน้ำที่วัดต่างๆ เสือที่กาญจนบุรี ตลอดจนที่อื่นๆ อีกจำนวนมาก

ชนิดของสัตว์ที่ให้การสงเคราะห์ก็มีหลายประเภท เช่น สุนัข ปลา จระเข้ เสือ เก้ง กวาง ชะนี ลิง ไก่ป่า กระรอก กระแต กระต่าย

หมูป่า รวมไปถึงสัตว์ที่อยู่ตามห้วยหนองคลองบึงทั่วไป ตลอดจนในสวนสัตว์หลายแห่งขอยกตัวอย่างความเมตตาในเรื่องนี้มาเพียง ๒ เรื่องสั้นๆ ซึ่งเป็นเหตุการณ์เมื่อครั้งอดีตและในช่วงบั้นปลายชีวิตก่อนมรณภาพเล็กน้อยเพื่อแสดงถึงความเมตตาที่คงเส้นคงวาต่อเนื่องไม่ผันแปรตลอดไป ดังนี้

“...(เมื่อครั้งอดีต) ไปจังหวัดเชียงใหม่ ไปถึงจังหวัดพะเยา รถก็ไปเสียอยู่ตรงนั้น มีหมาตัวหนึ่งมันมาเดินป่วนเปี้ยวๆ มันไปสัมผัสก็ต้องพุด ถ้าไม่สัมผัสก็ไม่พุด มันไปป่วนเปี้ยวๆ หากินตามนั้น พอเห็นมันแล้วดูท้องมันด้วยท้องก็รู้สึกว่ำแฟบไม่พองเลย กำลังหิว เห็นมันมาดมมันดมนี้เลียบบๆ คน รถเราก็อึดที่นั่นพอดี เราก็ลงรถ

พอเห็นอย่างนั้นก็ทำมือเป็นสัญญาณให้อาจารย์หมออวย เกตุสิงห์ มา ‘นี่เห็นไหม หมาตัวนี้กำลังหิวโหย มันกำลังหากิน ไปเอาอาหารมาให้มันหน่อยนะ ให้เขาก็อิ่มสักทีเถอะ เขาหิวเต็มที่ ไปเอาร้านไหนก็ได้’

ไปโรงข้าวแกงเขาเอาเป็นห่อมาเลย อาจารย์หมออวยก็ฟังจ้อ พอเข้าใจแล้วปั๊บปั๊บปิ้งเลยทีเดียวนะ ลักครู่ได้มาห่อขนาดนี้ (ทำมือประกอบ) พอเปิดออกดู อู๊ย มีแต่อาหารดีๆ อาหารประเภทของคนร้อยเปอร์เซ็นต์นั่นแหละ พอวางให้เขา ‘เฮ้อ! กิน’

เขามองดูหน้า แทนที่เขาจะรีบกินด้วยความหิวไม่ละ เขามองดูหน้าเรา เขาก็มองดูเขา ‘เฮ้อ! กิน’ เขาก็กิน พอกินอิ่มแล้ว มันไม่หมดถึงครึ่งแกละ เขากินเต็มที่ของเขา อิ่มแล้วเขาก็ไป ไปนั่นไปนี่แล้วกลับมาดูๆ คือมันเสียตายท้องมันเต็มเสียก่อน อาหารยังมีเราก็ดูอย่างนี้แหละ เขาดูเรา สุดท้ายเราก็อว ‘มึงกินอิ่มแล้วหรือ เอาให้เต็มเหี้ยว วันนี้เป็นวันของมึงนั่นแหละ’

เราก็ดูเรากับมัน เขาก็ดูเรา แล้วทำทางกระดิก นั่นเห็นไหมละ เราไปคลอเคลียกับเขา พุดกับเขา เขาอดไม่ได้เขาทำทางกระดิกๆ อย่างนั้นแหละ เขาเคยเห็นเราเมื่อไรทำไมเขาทางกระดิก นี่ละเพราะความประสานกันด้วยการให้เห็นไหมละทานการให้ ประสานให้หมากับคนสนิทกันได้ เขากะดิกทางใส่เรา เราก็อิ่ม

อาจารย์หมออวยก็ปิ้งปิ้งทันที ปู๊ๆ ไปเลย ฟาดมาเสียห่อขนาดนี้ ไปเอาจากโรงข้าวแกงเขามา ก็ยังอยู่นั่นละนะ เขาไปไหนไปนี่แล้วกลับมาดูๆ เขาไปดูอาหารของเขา มีหมาตัวเดียว นี่ละอำนาจแห่งการเสียสละ ให้ทานทั้งหลายจำเอาไว้ไปปฏิบัติต่อกัน ต่อสัตว์โลกทั่วๆ ไป ความสงบบรมเย็นจะมีทั่วไปหมด เพราะอำนาจแห่งความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ..

(อีกคราวเมื่อต้นปี ๒๕๔๙) เมื่อวานนี้ก็ไปให้**อาหารปลา** ๓ จุดเมื่อวาน ไปทาง**นครชัยศรี**ละเมื่อวานปลาอดอยากขาดแคลน ปลาขึ้นมาเต็ม ผอม เราไปดูใกล้ๆ ปลาขึ้นขึ้นมา มันหิวอาหาร เอาอาหารไปหว่านลงๆ แล้วมันมา ปลาไม่ได้อ้วน ผอม คืออาหารไม่พอ เมื่อวานนี้ก็ไปหว่านลง ค่าอาหารปลาเมื่อวานก็ตั้งแสนกว่าบาท ไม่ใช่เล่น อย่างนั้นจะไปที่ไหนทำอย่างนั้น

(เมื่อต้นปี ๒๕๔๓) วันนี้เราไปให้**อาหารที่เขาดิน** อาหารปลา ปลาไม่ค่อยกินนะ มีแต่ปลาแก่ๆ ตัวใหญ่ๆ ยาว มันแก่พอแล้วไม่ค่อยกิน เลยให้เล็กน้อย ต้องไปให้**วัดลานบุญ** อาหารเป็นเม็ดเขาไม่ค่อยชอบเหมือนขนมปัง เขากินเหมือนกันแต่กินขนมปังมากกว่า เราให้เขามากพอนั้นแหละ จนกระทั่งขนมปังหมดพอดี เอาไปเยอะ ซื้อมันอีกเยอะ หมดอาหารเม็ดเอากลับมาให้ปลาเรา เพราะเราแย่งเอาจากปลาของเราไป มีเท่าไรเอาไปหมด พอเหลือแล้วก็เอากลับคืนมาให้มัน เต็มมันคิดดอกกับเรา ลำบากนะ เราจะว่าคิดดอกได้แต่คน ปลามันคิดดอกได้เหมือนกัน

อ้าว ถ้าให้ความเป็นธรรมก็ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเห็นใจเขา เรากลับมาต้องเอาเพิ่มให้เขาอีก ถึงเรียกว่าคิดดอกให้เขา เราเตรียมขนมปังไปเยอะก็หมด ซื้อมาจากนั้นเพิ่ม หมด

สงสารสัตว์จะว่าไง สัตว์ทิวสัตว์ก็เป็นทุกข์เหมือนคน ไม่ว่าคนว่าสัตว์มีท้องมีปากมีความหิว แล้วก็ต้องมีความทุกข์เหมือนกัน ควรจะเฉลี่ยเผื่อแผ่กันได้ยังงี้ก็ต้องเฉลี่ยกัน อย่างไปหาเลี้ยงที่นั่นที่นี้ก็เห็นอย่างนี้เอง เห็นภัยแห่งความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากความหิว เมื่อพอเป็นไปได้ก็ช่วยกันไปอย่างนั้น นี่ที่ดู ดูอย่างนี้...”

สัตว์พิการ ไม่ถูกทอดทิ้ง

ความเมตตาสงสารสัตว์ขององค์หลวงตา เช่นนี้เอง ทำให้เมื่อรับทราบปัญหาความทุกข์ความลำบากของสุนัขหลายร้อยชีวิต (ในระยะต้น) ที่บ้านสัตว์พิการ ซอยพระมหาการุณย์ปากเกร็ด นนทบุรี ซึ่งเป็นสถานที่รับเลี้ยงสัตว์หลายประเภททั้งปกติและพิการจำนวนมาก องค์ท่านก็รีบอนุเคราะห์ช่วยเหลือทันทีด้วยการซื้อที่ดิน สร้างอาคาร ขยับขยายกว้างขึ้น และช่วยเหลือต่อเนื่องด้วยการจ่ายค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา และค่าใช้จ่ายต่างๆ จนสามารถรองรับสุนัขพิการได้เป็นจำนวนมาก ท่านเมตตาเล่าความเป็นมาโดยย่อที่ได้เข้าไปช่วยเหลือบ้านสัตว์พิการแห่งนี้ว่า

“...ที่ปากเกร็ด หมาตั้งสามสี่ร้อยตัว เขาออกจากหนังสือพิมพ์ เราเห็นในหนังสือพิมพ์ก็ตามไปดู ไปดู โอ้โฮ มีแต่หมาพิการ ย้วยเยี้ยๆ

ไปดูสภาพของมัน แล้วเป็นยังไง งามสภาพความเป็นอยู่ของเจ้าของที่เลี้ยงหมา งามทุกสิ่งทุกอย่างจนกระทั่งถึงค่าน้ำค่าไฟ ค่าบริการต่างๆ รอบด้าน เกี่ยวกับหมานี้เดือนหนึ่งหมดเท่าไร

เขาวา ถ้าธรรมดาแล้วก็เดือนละแสน แต่ไม่มีเงินแสนซีที่จะเลี้ยงหมา บางวันเครียดเสียจนกระทั่งนอนไม่หลับ เป็นยังงี้ถึงเครียด โอ๊ย หมาก็ร้องพอดหมา คนก็ทุกข์พอดคน หาร้องทิวไทย ไม่มีอะไรจะให้กิน เจ้าของก็หมดไม่มีอะไรจะกิน อาชีพเพียงเป็นครูเท่านั้น เมื่อเห็นหมาก็สงสาร เอามาเลี้ยงๆ พอดคนอื่นเห็นเราเลี้ยงหมาตัวหนึ่ง เขาก็เอามาทิ้งไว้ที่หน้าบ้านๆ แล้วก็เลี้ยงเรื่อยๆ มาจนกระทั่งปานนี้แหละ

บางวันเครียดเสียจนนอนไม่หลับ หาร้องพอดหมา คนก็ทุกข์พอดคน ว่ากัน เราก็เลยถามถึงเรื่องราวต่างๆ เขาบอกว่าหมดเดือนละแสน เราเลยให้เดือนละหนึ่งแสนเลย ตั้งแต่บัดนั้นมาหลายปีแล้วนะให้เดือนละหนึ่งแสนๆ ถ้าหากว่าขัดข้องอะไร จำเป็นอะไร ให้บอกอีกนะ .. สร้างตึกให้หลังหนึ่งให้ ๖ ล้าน แล้วซื้อที่ให้ ๔ ล้านสองแสน

เราซื้อให้เลยเพราะที่มันแคบ อันนี้ที่หนึ่งไร่ เราเลยซื้อให้อีกหนึ่งไร่ขยายออกไป รถเราก็จะให้ เขาบอกเขาไม่เอารถ เราให้มอเตอร์ไซด์คันหนึ่ง เขาบอกว่าอาศัยรถเพื่อนฝูงได้อยู่ไม่เป็นไร .. นอกจากนั้นก็ซื้อที่ให้หนึ่งไร่เลย แต่ก่อนเขามีอยู่หนึ่งไร่ เราซื้อให้อีกหนึ่งไร่ แล้วสร้างตึกให้อีกหนึ่งหลัง สบายทุกวันนี้ หมาปากเกร็ดสบาย...”

องค์หลวงตาเมตตาให้อาหารปลาในสถานที่ต่างๆ เสมอ พร้อมให้เงินสนับสนุน องค์การสวนสัตว์ดุสิตยังได้กราบถวายรางวัล “ผู้มีพระคุณกิตติมศักดิ์” แด่องค์หลวงตาอีกด้วย

เมตตาสงเคราะห์มูลนิธิบ้านสงเคราะห์สัตว์พิการ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

กระรอกภายในวัดป่าบ้านตาด

สุนัขปลอดภัย..ไม่จรจัด

บ้านเลี้ยงสุนัขอีกแห่งหนึ่งบนถนนพุทธ-มณฑลสาย ๓ ซึ่งมีสุนัขกว่าร้อยตัวที่ต้องเป็นภาระดูแลอยู่ที่นี้ องค์หลวงตากมีเมตตาให้การช่วยเหลืออีก ดังนี้

“...ไปกรุงเทพฯ อีกคราวนี้ เขาก็เขียนจดหมายมาหาเรา เพราะจดหมายเราเบื่อพอแล้วนะ มันจดหมายอะไร จดหมายยุ่งนี่นะ เอามาอ่าน ใจอ่อนทันที เขาพูดถึงเลี้ยงหมาไม่มีเงิน ติดหนี้ติดสินเขาจะรุ่งพระรังเพราะการเลี้ยงหมานั้นเอง สงสารหมา ไม่รู้จะทำยังไงก็ไปกู้ยืมเพื่อนฝูงมา ซื้ออาหารให้หมากิน เจ้าของก็จนตรอกจนมุม เวลานั้นติดหนี้ท่วมหัวหมาบางวันก็อ้วก บางวันก็หิวจะตาย ร้องครวญครางจะตาย แต่เจ้าของก็ตายไม่ทราบจะทำยังไง ถ้าท่านจะเมตตาได้ก็จะเป็นพระเดชพระคุณอย่างยิ่ง เขาเขียนจดหมายมา

พอเห็นเท่านั้นเราให้พระตามไปเลยนะ วันหลัง เขาบอกบ้านเลขที่ไว้เรียบร้อยที่กรุงเทพฯ ตามไปดูก็ย้วยเย้ยๆ ตามที่บอก ถามเขาให้ชัดเจนนะ ทุกสิ่งทุกอย่างถามให้ชัดเจน

พอลงมาแล้วก็มา เจ้าของเขาก็ตามมาถึง เราก็กถามกับเจ้าของเขาให้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเลย เขาบอกว่าติดหนี้อยู่ สำหรับเลี้ยงหมา เลี้ยงหมานี้เดือนหนึ่งหมดประมาณเท่าไร หมดประมาณหมื่นห้าห้า .. เดือนหนึ่งให้พอเหมาะพอดี ประมาณหมื่นห้า .. หนี้ทั้งหมดนั้นหามาเลี้ยงหมานะ เราเห็นใจ ..

เอา เราจะใช้ให้ เตี้ยวนี่ส่งไปแล้ว พอมาถึงบ๊อบก็ส่งปั๊บเลย .. เดือนละหมื่นห้าห้า เราให้เป็นเดือนละ ๓ หมื่น ประจำทุกเดือนไปเลย ให้เป็นเดือนละ ๓ หมื่น เรียกว่าทบครึ่ง เพื่อเอาไว้ครึ่งหนึ่ง แล้วใช้หนี้ก็ให้พร้อมไปเลย .. เราก็จะจ่ายให้ตามนั้นหมดเลย .. หมาที่สวนแสงธรรมกำลังทุกข์ เราจึงช่วยทุกข์ พออ่านจดหมายว่าหมา ใจอ่อนเลยนะ เลยคำว่าวุ่น จดหมาย วุ่นนี้มาอย่างงี้กัน เลยหมดเลยคำว่าวุ่น อ่อนทันทีเลย ให้ตามไปดูในวันหลัง ได้ความมาอย่างนั้นละ ก็เป็นอันว่าปล่อยแล้วหนีน .. เราก็คงให้คนนี้ ให้เขาอยู่เลี้ยงหมา ที่ไร่หนึ่งนั้นให้เลี้ยงหมาหมดเลย บุญของเขา บุญของหมา...”

ไม่ลืมนสัตว์ในวัด

ความเมตตาส่วนนี้องค์ท่านถือเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งชนิดที่ไม่ยอมให้บกพร่องเลย นั่นคือ ความเมตตาสงสารสัตว์ที่อยู่ในวัดป่าบ้านตาด ซึ่งมีอยู่หลายประเภท เช่น ไก่ป่า กระรอก กระจอน กระแต ฯลฯ

องค์ท่านสังเกตุใส่ใจดูแลเรื่องอาหารน้ำตลอดมา โดยเน้นย้ำตักเตือนพระเณรมิให้มองข้ามหรือเผลอลืมให้อาหารสัตว์ พร้อมให้เหตุผลด้วยว่า เขาอยู่กับเรา เขาก็อาศัยเรา เราจะใจจัดใจดำไม่สนใจการกินอยู่ของเขานั้นไม่ควรอย่างยิ่ง เราก็ทิว เขา

ก็ทิว เรามีปากมีท้อง เขาก็มีปากมีท้อง เช่นกัน

อย่าเป็นพระแบบใจดำๆ สิ่งใดพอจะเอื้อเพื่อเกื้อกูลก็ช่วยเหลือกันไป จึงจะสมกับเป็นลูกศิษย์ตถาคตผู้มีเมตตาธรรม

กระเจงภายในวัดป่าบ้านตาด

ด้วยเหตุนี้ภายในวัดจึงมีจุดให้น้ำให้อาหารกระรอกกระแตทำเป็นร้านเล็กๆ สูงระดับอกกระจายอยู่ทั่ววัด กะจำนวนได้มากกว่าร้อยจุด องค์ท่านเห็นว่า ร้านกระรอกทุกร้านควรมีข้าวเหนียว กล้วยสุกหรือผลไม้สุกในปริมาณพอดีกับที่เขาต้องการ ไม่มากไปจนบูดเน่าเหม็นหรือน้อยไปจนขาดเขิน ควรเหลือไว้พอดีๆ เสมอ ขอยกคำกล่าวของท่านที่แสดงถึงความใส่ใจในชีวิตความเป็นอยู่ของสัตว์มาแสดงแต่พอสังเขป ดังนี้

“...เราเดินเข้าไปที่ไรไม่เห็น**สับปะรด**สักลูกหนึ่งแขวนอยู่นั้นเลย ตรงนี้ละซี ที่ว่า**กระรอก**ร้องห่มร้องไห้ก็ตอนนี้นี้แหละ ขาด**สับปะรด** ไปที่ไรไม่เห็นสักที เราก็เลยจะปลอมโยนกระรอกว่า

‘ลูกกินกล้วยไปก่อนเถอะ อาจารย์สุมาแล้วสุค้อยกินทีหลัง’ ..

ก็มันชอบสับปะรดมากกว่ากล้วย ถ้าสับปะรดมีเท่าไรเอาหมดๆ นอกจากไม่มี

สับปะรดแล้วมันก็มากินกล้วย .. ฟาดใส่รถเต็มมาเทปัះเลยให้พวกสัตว์

‘ขนุนอยู่ตามริมสระข้างในครัวนั้นนะ มันสุกมันแก่ที่ไหนให้ตัดกันลงไปเลี้ยงกันๆ ทางโน้น ไม่จำเป็นต้องส่งมานี้

อยู่ทางนี้เราก็แจกกระรอก

กระแต .. อยู่ทางนี้ให้กระรอกกระแต ทางโน้นให้ทางโน้น มันสุกที่ไหนๆ ตัดออกมาๆ เอาไปเลี้ยงกัน วัดนี้เหลือเฟือ ผลไม้ขนุนมีอยู่ทั่วไปสำหรับกระรอก’...”

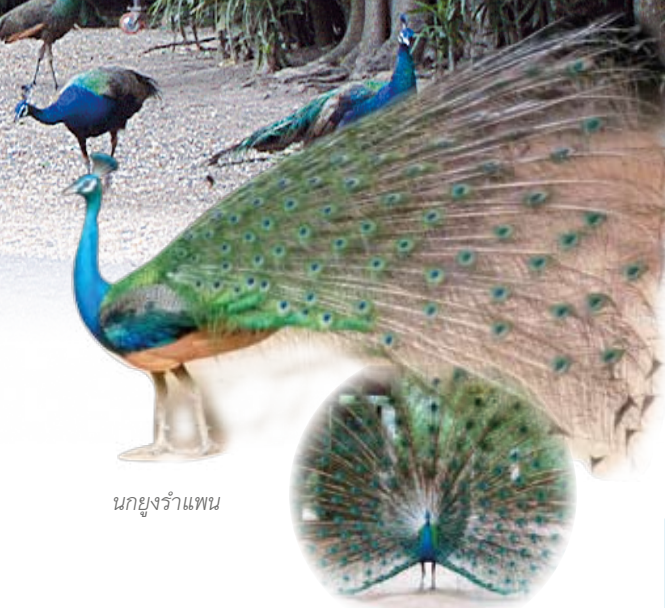
ความห่วงใยสัตว์ในลักษณะนี้ไม่เว้นแม้ขณะนั่งรถออกไปส่งเคราะห์โรงพยาบาล ท่านก็ยังทวนมานึกถึงปากท้องของสัตว์ในวัด ดังนี้

“ตั้งแต่เราวิ่งรถไปมาตามทางเห็นผลไม้ที่เขาขายอยู่ตามถนนหนทาง เรายังคิดถึงสัตว์ นี้เอาไปให้พวกสัตว์กระรอกกระแตในวัดคงจะดี .. เช่นอย่างที่เรไปทางหนองคาย ลงไปทางนูน มันมีอาหารชนิดต่างๆ ผลไม้ที่เขานำมาขายข้างทาง ไปเห็นแล้วคิดถึงสัตว์ ก็เราไปด้วยความอึดท้อง ไม่ทราบว่าเขาจะอึดเมื่อไร ไม่อึดเมื่อไร หรือหิวตลอดเวลาก็ไม่ทราบ”

ขั้นตอนการให้อาหาร พระเณรจะมาเอากล้วยหรือผลไม้อื่นๆ จากโรงกล้วยซึ่งเป็นจุดกลาง จากนั้นจะนำไปวางตามจุดให้อาหารที่ตนรับผิดชอบบริเวณใกล้กุฏิ

พวกไก่ป่าจะมีกระสอบข้าวสารหักวางไว้ที่จุดกลางเสมอๆ เพื่อไว้ให้พระเณรฆราวาสตักใส่ถังแล้วเอาไปหว่านในจุดให้อาหารทั่ววัดตามเขตรับผิดชอบของตน และคอยหมั่นสังเกตน้ำกินของสัตว์ด้วย ไม่ปล่อยให้พร่องไปสำหรับพวกกระต่าย กระเจิง เต่า นกยูง ฯลฯ พระเณรและญาติโยมจะคอยจัดหาผักบุ้ง กะหล่ำ ผักกาดขาว กล้วย ขนุนปิ้ง หรืออาหารอื่นๆ มาให้อยู่เสมอๆ มิให้ขาดตามความชอบของสัตว์แต่ละชนิด

สิ่งเหล่านี้เป็นข้อปฏิบัติที่พระเณรผู้มาศึกษาอยู่กับองค์หลวงตาทุกระยะนับแต่ตั้งวัดบ้านตาดเป็นต้นมา ต่างองค์ต่างรับผิดชอบ

นกยูงร้านแพน

ใส่ใจดูแลสัตว์ในวัดตลอดมาทุกรุ่นไป เมตตาธรรมอันกว้างขวางยิ่งใหญ่ไม่มีประมาณของท่านยอมไม่อาจบรรยายหรือแจกแจงได้หมดสิ้น สิ่งที่พอจะสื่อได้ชัดเจนที่สุดก็คือคำกล่าวขององค์ท่านเองที่ว่า

“...**ธรรม**เป็นธรรมชาติที่นึมนวลอ่อนโยน เมื่อเข้าสัมผัสสัมพันธ์กับใจผู้ปฏิบัติผู้มีความเชื่อความเลื่อมใสแล้ว จิตใจนั้นก็กลายเป็นสิ่งที่นึมนวลอ่อนโยนไปด้วยเมตตาจิต ไม่เคยมีกึ๋มความไม่เคยเสียสละก็เสียสละได้เพื่อผู้อื่น เพราะความเมตตา สามารถมองเห็นเขาเห็นเราว่ามีสาระสำคัญเช่นเดียวกันได้ เพราะความเมตตา

เมื่อธรรมมีอยู่ในจิตดวงใดมากน้อย จิตดวงนั้นต้องแสดงออกทางกิริยาให้เห็น ปิดไว้ไม่อยู่ ยิ่งจิตที่บริสุทธิ์ด้วยแล้ว ไม่มีสิ่งใดที่จะนึมนวล ละเอียดย่อนยิ่งกว่าจิตดวงนั้น ให้ความเสมอภาค ให้ความเมตตาแก่สัตว์ทั่วๆ ไป ไม่พูดเพียงมนุษย์เท่านั้น

แม้สัตว์เดรัจฉานชนิดใดก็ตาม ไม่กล้าดูถูกเหยียดหยาม ไม่กล้าทำลาย ให้ความเสมอภาคตามความจริง และเมตตาโดยสม่ำเสมอ ไม่มีคำว่าจะเป็นลุ่มๆ ดอนๆ ว่าคราวนั้นมีเมตตา คราว

นี่ไม่มี เพราะจิตนั้นเป็นจิตเมตตา ดวงเมตตาทั้งดวงก็คือจิตดวงที่บริสุทธิ์อยู่แล้ว...”

คุ้มครองและไถ่ถอนชีวิตสัตว์

ความรับผิดชอบสัตว์ภายในวัด มิใช่เพียงการดูแลเรื่องอาหารการกินเท่านั้น ยังครอบคลุมไปถึงการคุ้มครองรักษาชีวิตสัตว์ให้แคล้วคลาดปลอดภัย โดยปกติท่านจะเข้มงวดกับพระเณรอย่างมากให้ช่วยกันจับพวกงู แมว อีเห็น พังพอน ฯลฯ ซึ่งเป็นสัตว์ร้ายที่เข้ามาทำลายชีวิตสัตว์ในวัด และให้นำไปปล่อยที่อื่น เหตุการณ์ในคราวหนึ่งเป็นตัวอย่างที่ทำให้สัตว์ภายในวัดต้องบาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก เพราะเหตุ “แมวบ้าน” เพียงตัวเดียว ดังนี้

“...แมวตัวนี้เป็นมหาโจร .. พระทั้งวัดจับแมวไม่ได้ ตัวเดียวก็ไม่ได้ ไส่กันอีกทีก็เมื่อคืนนี้เราขบขันจะตาย พระไล่จับแมวตอนกลางคืน ที่จับออกคือว่ามันอยู่ข้างในนี้มันกัดหนูกินหนูแหลก กระจอน กระแต สัตว์ต่างๆ นี่กินหมด ถ้าได้เข้า(วัด)แล้วไล่ไม่ออก ตัวไหนก็ตามเข้าแล้วไล่ไม่ออก .. นี่เราเข้มงวดกวาดขันมาก

คิดดูซิ ลังกะสีนี้เรามาตีเกาะกับต้นเสา ซิเมนต์รอบวัดหมดเลยนะนี่ เพราะแมวมันขึ้นมาเอาสัตว์ตายไปเกือบหมดนะ เราถึงทำกันใหม่ .. จึงต้องได้พยายามจับเพื่อรักษาชีวิตสัตว์ที่อยู่ในนี้ให้แคล้วคลาดปลอดภัย เพราะฉะนั้นจึงได้ถามพระ ยังไม่ได้เรื่องเธอ ยังไม่ได้ไปตีระฆังประชุมกันทั้งวัด

‘อ้าว! แมวตัวนี้ เป็นยังงัยพระทั้งวัดจับแมวตัวเดียวไม่ได้ก็ควรจะติดคุกทั้งหมดเลย พวกนี้ ลู่วแมวไม่ได้ ถือเป็นผู้ต้องหาของแมว เอาเข้าติดคุกทั้งหมด ยกเว้นก็ยกเว้นหลวงตาบัวคนเดียว นอกนั้นเข้าคุกทั้งหมดเลย ลู่วแมวไม่ได้’

อู๊ย ขบขันดิเนะ เอมาคิดทั้งนั้นเรา เรื่องแมวเหล่านี้เอามาคิดหมด ความฉลาดของมัน เอาจริงเอาจัง ไส่กันทั้งคืน ทุกคืนระยะนี้ ยังไม่ได้นะ ถ้ามเมื่อเช้านี้ก็ยังไม่ได้ พระ ๓๓ องค์ไล่จับแมวตัวเดียวก็ไม่ได้ แสดงว่าใช้ไม่ได้เลย .. ไส่แมวขบขันดิ ..

แมวที่เข้ามาอาศัยกินในวัดตั้งแต่สร้างวัดนี้เราจับไปปล่อยไม่ต่ำกว่าร้อยตัวนะ ถ้ามันเข้ามาเป็นอย่า

หลวงปู่ชอบ..หยอกสุนัข

“...หลวงปู่ชอบกับหมาที่ถูกกันมากนะ เป็นไปได้กับหมานี่ แผลกอยู่ .. ญาติโยมเขารู้นิสัยท่านแล้วแหละ แต่เรามันอดคิดไม่ได้นะ .. พอไปถึงนั้นแล้ว (วัดโคกมน จังหวัดเลย) หมามันก็เคยมากินเศษอาหารไข่มุข เวลาพระบิณฑบาต หมาที่ป่วนเปียนๆ ท่านก็ถือไม้ไป พอถึงนั้นแล้วท่านก็ทิ้งไม้แล้วเข้ารับบาตร กลับมาก็เอาไม้กลับมา ที่นี้พอเข้าไปนั้น หมามันมาป่วนเปียนๆ อยู่ ท่านก็เอาไม้ท่านถือไปนี้ใส่หลังหมาแป๊บขึ้น เสียงหมาร้อง ‘แฉ็ก’

พวกโยมเขาเฉยนะ เราดูพวกโยมเขาเคยกันกับหมากับท่าน ใส่หลังหมาแป๊บ หมาที่ ‘แฉ็ก’ มันตื่นมันไม่ได้เจ็บแหละ มันตื่น ไม้ก็ไม้แตกๆ แป๊บเข้าไปมันก็ ‘แฉ็ก’ แล้ววิ่งไป ท่านก็ทิ้งไม้แล้วเข้ารับบาตร เฉย ท่านเฉยนะ พวกโยมเขาก็เฉย เรามันขบขันจะตาย ‘เอ๊ ท่านก็ชอบหมานะ’ แต่ไม่ได้ยอเข้ามาว่าเหมือนเรา ..

อยู่กลางวัดโคกมน อยู่ดีๆ นี่ เห็นหมาตัวหนึ่งมันวิ่งมานี้ แล้วบอกให้พระเณรไล่ พระเณรก็ดูตามลงมา ‘อะไรๆ’ ‘นี่ลัดหมาตัวนี้’ ‘ลัดมันไปไหน’ ‘ไล่มันลงน้ำ’ เท่านั้นละนะ

คนนั้นก็ลัดคนนี้ก็ลัด ไส่ลงน้ำ โดดลงน้ำมันก็ว่ายน้ำไปฝั่งโน้น ‘นี่เห็นไหมว่ามึงเก่ง มึงตกน้ำเห็นไหม’ วาจัน เท่านั้นแล้วไปเลย มีเท่านั้นละ คือเล่นกับหมาเท่านั้นก็เอา

เวลาพระเณรเล่าให้ฟัง ‘อ๊อ กับหมาท่านชอบมาก เล่นกับมันเท่านั้นแหละ ดักไม้ให้มันขึ้น ไส่มันก็โดดลงน้ำ มันก็

ว่ายน้ำไปฝั่งโน้น เห็นไหมมึงเก่ง หรือ ตกน้ำเห็นไหม เท่านั้นแหละ แล้วท่านก็หนี หมาที่

ไป เป็นอย่างนั้นนิสัย’ อย่างที่เป็นนี้แหละ ..

พวกญาติโยมเขาขึ้นเป็นแถวรอใส่บาตรท่าน พอไปถึงนั้นก็หิมา นี่ละมันเข้ากันได้กับหลวงตาบัวนะ เดินไปพอตีเขาก่าลังยืนกันเป็นแถวใส่บาตร พวกเขารู้นิสัยท่านแล้วละ เขาเฉยเขาไม่สนใจนะ เขารู้นิสัยกันแล้ว เขาก็จับนิสัยได้ เข้ากันได้กับเราสนิท

พอไปปั๊ๆ ไปใกล้ๆ แล้วมีหมาตัวหนึ่งมาเดินป่วนเปียนๆ อยู่ นี่ ไม่น่ามัน เวลาท่านจะรับบาตร ท่านก็วางทิ้งไว้แล้วเข้ารับบาตร กำลังจะไปถึงที่ทิ้งไม้เท่านั้น หมามันก็ป่วนเปียนๆ ท่านก็จับอันนี้ละใส่หลังหมาแป๊บๆเลย ฟังเสียงหมาร้อง ‘แฉ็ก’ อันนี้ร้อง ‘แฉ็ก’ เลย พอหมาร้อง ‘แฉ็ก’ หมาวิ่ง ท่านก็ทิ้งไม้ เราที่ขบขันดิแต่เราก็ไม่พูดนะ เฉย ส่วนโยมเขาเฉยเขารู้นิสัยท่าน

ท่านก็เข้ารับบาตร ไส่หมาตัวนั้นถูกไม้ตีหลังมันก็ ‘แฉ็ก’ ร้องเลย ท่านก็ทิ้งไม้เข้ารับบาตร ท่านกับหมาเอาต้อยนะ นี่อันหนึ่งตามปกติท่านชอบเล่นกับหมา ที่นี้อยู่ในวัด อยู่ดีๆ นี่นะ วัดท่านมีคลองข้ามวัด คลองข้ามผ่านวัดไปนั้นน้ำเต็มอยู่ ท่านก็เวลาหมามา ท่านบอกพระเณร ‘ลัดๆๆ พระเณรไปไหนหมด ลัดๆๆ’

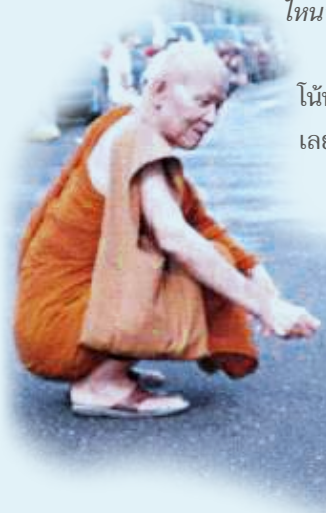
พอพระเณรมา ‘อะไร’ ‘นี่หมาตัวนี้ ให้ลัดหมา’

ให้องค์นั้นลัดตรงนั้น องค์นั้นลัดตรงนั้นๆ ลัดตรงนี้ๆ ไส่หมาลงคลองไม่ใช่อะไรนะ มันไม่มีที่ไป พระวิ่งมาก็ไม่รู้เรื่องรู๊วว ท่านสั่ง ‘ให้มาเดี๋ยวนี้ๆ รุ่งมา’

ที่ไหนได้มาลัดหมาตัวเดียว รุ่งไส่ทางนั้นก็ไส่ ทางนี้ไส่ ท่านก็ไส่ทางนี้ มันก็โดดลงคลอง โดดลงคลองมันก็ว่ายน้ำไปทางนั้น ‘นั่น เห็นไหมมึงสู้พระได้เธอ’

พอมันกระโดดลงน้ำ ท่านก็หนีเลยนะไม่มีอะไร เท่านั้นแหละ

ท่านชอบหมา เห็นหมา ไส่จนกระทั่งมันไม่มีที่ไปมันก็ลงคลองว่ายน้ำ นั่นเห็นไหมมึงเก่งกว่าพระเธอ เราก็ขบขันดิ ท่านอาจารย์ชอบนิสัยท่านชอบหมา...”

นี้แหละ สัตว์ตายพิณาศ ไม่มีคำว่าอืมว่าหิวนะ พอเจอนี้ด้อมใส่เลย ได้ก็เอา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ความหิวโดยถ่ายเดียว .. จับตัวไหนก็เรียกว่า เนรเทศเลย เอาไปปล่อยหนองคายบ้าง เขามา จังหันพวกหนองคายฝากเขาไป สกลนครบ้าง ศรีสะเกษ อุบลฯ เลย จับไปปล่อยหลาย จังหวัด แมวถ้าเข้ามาแล้วแล้วจะไม่ออก ก็มัน มีสัตว์กินเต็ม เมื่อวานเห็นมันคาบสัตว์ตัวหนึ่ง ออกมาตัวเท่านกเขา ไก่มันจะขึ้นคอนนอน มัน ก็ไปด้อมเอา..

แต่ก่อนวัดนี้งูน้อยเมื่อไร งูมาก แล้วเอา ไปหมด พยายามจับ**จงอาง**นี้ดูเหมือนจับไปได้ ๗ ตัว **งูเห่า**เหล่านี้จับ **สามเหลี่ยม**เขาเรียกทำ ทานจับไป จงอางได้มากกว่าเพื่อน แต่ก่อนที่ เดียวเราไม่สนใจกับงูนะ ยัวะยัวะ ในวัด มันยัง ไม่มีคนเข้ามาเกี่ยวข้อมาก ครั้นต่อมามีผู้มีคน เข้ามาเกี่ยวข้อ มีเด็กเล็กเด็กน้อยอะไรทำให้ คิด เลยต้องจับงูไปปล่อย ไม่งั้นจะเป็นอันตราย ต่อพวกนี้ละ ปล่อยหมดงู จับไปปล่อยหมด เพราะคนแฟนพานๆ ..

งูเหลือมกับสัตว์เหล่านี้กินเร็วที่สุด ลักษณะใบๆ นะ แต่เวลากินกินได้กระทั่งแมว แมวนี้สติดี รวดเร็ว แต่งูเหลือมก็กินได้ เรียกว่า มันมีวิชาวอดเร็วยิ่งกว่าแมวอีก พวกไก่พวกอะไร เต็มอยู่ต้นไม้ หมด มันขึ้นไป กินหมดเลยไก่ กิน ตามต้องการของมันละ อืมแล้วก็ไป เลยต้องจับ งูเหลือมนี้ไปปล่อย ..

เราไปเราดูจริงๆ ดูสัตว์ ไช้ สงสาร เดียวนี้ จับ**ตะกวด**ไปได้ตั้ง ๑๐ ตัวแล้วนะ ตะกวดที่ หากิน ลูกไก่ก็กิน ไช้ไก่ก็กิน ลูกกระต่ายก็กิน พวกนี้กินหมดเลย เวลาที่สิ่งพระให้จับ เอาไป ปล่อยวัดถ้ำกลองเพล จะบอกสมภารก็ได้ ไม่ บอกก็ได้ เราคือสมภารใหญ่วัดถ้ำกลองเพลบอก ขึ้นเลย คือวัดถ้ำกลองเพลกว้าง เนื้อที่มันพันกว่า ไร่หรือโง อันนี้ร้อยไร่เท่านั้น ที่นี้เวลาไปปล่อย ไนน์พวกสัตว์อะไรๆ ก็ไม่ค่อยมี ไม่เหมือนวัดป่า บ้านตาตซึ่งเป็นที่ชุมนุมของสัตว์ ไปปล่อยนั่น

เขาก็อยู่ตามเรื่องของเขา อันตรายก็ไม่ ค่อยมีเพราะมีกำแพงกันเอาไว้ข้าง ใน ไม่มีใครไปรบกวน เขาก็หากิน ได้ตามสบาย ถ้าอยู่ที่นี้หากิน แต่สัตว์ในวัด...”

(บน) เมตตาให้อาหารช้างที่ จ.อยุธยา และ จ.สุรินทร์ (ล่าง) เมตตาให้อาหารชีวิตโคกระบือ

ความสังเกตขององค์หลวงตายังพิจารณา ไปถึงความผูกพันระหว่างแม่ลูกของสัตว์ในวัด อีกด้วย และเพราะเห็นถึงความผูกพันระหว่าง กันของสัตว์เช่นนี้ด้วยแล้ว ก็ยิ่งเป็นการตอกย้ำ ถึงพิษภัยของสัตว์ร้ายที่ต้องรีบช่วยกันจับออก ไปปล่อยให้ได้ ดังนี้

“...**กระต่าย** เวลาเราไปใกล้เขาเฉยนะ แม่ ก็เฉย ลูกก็วิ่งรอบแม่ แม่ไม่พาวังลูกก็ไม่ไป วัง อ้อมแม่อยู่ คือลูกนั้นกลัว หาทิ้ง ก็วิ่งหาแม่ แม่ ไม่ไปไหนแม่เฉย ลูกก็แอบอยู่กับแม่ เราเดินไป ไ้อ้ เป็นอย่างนั้นะสัตว์ คือ แม่มันเชื่องกับคน แล้วไม่สนใจ เราไปเขาก็เฉย เขากินอะไรก็ กินเฉย ไ้อ้ลูกก็วิ่งไปไ้นั่นแล้ววิ่งมาหาแม่ๆ วัง แอบแม่

เวลาเราไป แอบแม่อยู่นั่นนะ คือแม่ไม่ พาวัง เขาก็ทิ้งแม่เขา อ้อ มันพึ่งแม่มันนะ เรา ก็ผ่านไป มันเป็นแบบเดียวกันหมด ตัวเล็กๆ มันวิ่งไปไหนมันก็วิ่ง แต่ไม่พันทิ้งมาหาแม่นะ วังไปแล้ววิ่งกลับมาหาแม่ มาแอบอยู่กับแม่ ที่นี้ เวลาเราเดินผ่านไปแม่เฉย เขาก็แอบอยู่กับแม่ เราเดินเฉย แม่เขาก็เฉย จากนั้นไปทั่วไปหมดนะ นี่สัตว์มันก็พึ่งแม่มันเห็นไหมละ วังไปไหนก็ไม่ ยอมไปวิ่งกลับมาหาแม่ อ้อ สัตว์ก็พึ่งแม่ ถ้าแม่

พาแผ่นลูกนี้ไปหมดเลย ที่นี้แม่ไม่ พาวังละลูกก็แอบอยู่ที่นี่ เพราะ ฉะนั้นจึงว่าให้รีบเร่งวันนี้จะหาแมว ให้เห็น ให้หาทั่ววัด...”

และอีกตัวอย่างหนึ่งที่พอจะสื่อถึงความ เมตตาของท่านต่อชีวิตสัตว์ เพราะสัตว์เหล่านี้ ได้ถูกตีตราและกำลังจะถูกนำไปฆ่าที่โรงฆ่า สัตว์ในไม่ช้านี้ องค์ท่านก็มีเมตตาพยายามเข้า ช่วยเหลือตามกำลัง ดังนี้

“นี่เขากำลังเอา**วัว**มา จะแจกวัวตอนนี้ไป เอามาจากโรงฆ่าสัตว์ วัวนี้ตามโรงฆ่าสัตว์ตาม ไปกว้านเอามาๆ จะไปแจกคนทุกซอกคนจน ช่วย ชีวิตสัตว์ อยู่ไหนกว้านเอามาหมด รถไล่พวก สัตว์พวกโคกระบือไปแล้วตีตราแดงๆ นี่แสดง ว่าแน่นอนแล้ว จะต้องถูกฆ่า กำลังจะเข้าไป โรงฆ่าสัตว์ก็ดึงออกมาๆ ดูจะ ๕๐๐ ตัว มีแต่ พวกที่จะตายพวกนี้ ไปดึงออกมาจากโรงฆ่า สัตว์ กำลังจะเข้าไปเอาออกมาๆ หมด พันภัย พวกนี้ ไม่อย่างนั้นตายหมด ..

เวลานี้กำลังปล่อยสัตว์ สัตว์ถูกฆ่ามาเป็น ประจำเป็นกับเป็นกัลป์แล้ว เวลานี้กำลังปล่อย ระยะนี้เป็นระยะปล่อยสัตว์ เรานี้อยากให้ ปล่อยเหลือเกิน สัตว์เอาเข้าไปฆ่าๆ ถอนออก

มาพันภัยๆ อย่างพวกวัวนี้ น้ำตาไหลนะ เอาจจากกรรเขาไม่ยากลง เขานึกว่าจะเอาเขาไปฆ่า เขาไม่ยากลง น้ำตาไหล ความจริงจะเอาลงไปปล่อย น่าสงสารมากนะ ใครจะอยากตาย..สัตว์ ไม่มีใครอยากตาย แม้แต่สัตว์ตัวเล็กตัวน้อยเขามากินเราเช่นยุง เขาก็ไม่อยากตายแล้วใครๆ จะอยากตายล่ะ...”

ไล่ขนานสัตว์

บางครั้งสัตว์ที่ไม่มีพิษไม่เป็นอันตรายก็กลับสร้างปัญหาขึ้นได้เหมือนกัน โดยปกติไก่ป่าในวัดจะขันเป็นระยะๆ ทั้งวันในช่วงกลางวัน แต่หากมีเหตุการณ์อะไรที่เป็นอันตรายก็จะตกใจร้องกะตึกดังขึ้นและถี่ขึ้น จากนั้นตัวอื่นๆ ก็จะร้องตามๆ กัน ยิ่งหลายตัวเท่าใดก็ยิ่งทำความรำคาญแก่นักปฏิบัติไม่น้อย องค์หลวงตามีมาตรการ ดังนี้

“...ไก่ที่มีกะตึก มันมีเหตุการณ์นะ ธรรมดามี เราก็เข้าไปดูมันมีอะไร หรือมีงูมีอะไรอยู่นั้นมันถึง ‘กะตึกๆ’ อยู่จนตลอด ตั้งแต่เช้ามาจนกระทั่งสายไม่หยุด ไปก็เอาใหญ่เลย คว้าได้ก่อนกรวดตามนั้นกำไว้เต็มมือ เอาหนังสะตึกติดมือแล้วก็ไป มีงูอะไร มันก็ร้องอยู่นั้นละใกล้ๆ ก็มันไม่ได้กลัวใครนี่ มันเคยกับพระแล้ว ‘กะตึกๆ’ อยู่จนมีงูกลัวอะไร

ไก่ป่าจำนวนมากภายในวัด

เราก็หาเหตุเหตุการณ์ที่มันกลัว เช่นอย่างมีงู มันตกใจเพื่อเตือนลูกก็ได้ ลูกมันมี ไปหาตุที่ไหนก็ไม่มี มันก็ยัง ‘กะตึกๆ’ เราเดินเข้าไปนี้ มันก็ยัง ‘กะตึกๆ’ อยู่ไม่ยอมหยุด หาตุหมดไม่มีอะไรแล้ว ที่นี้ตั้งทำก้าก่อนกรวดในมือพาดทางโน้นทางนี้เลยเปิดทั้งแม่ทั้งลูกเลย หายเจียบ นันมันชอบอย่างนั้นต้องเอาอย่างนั้นไซ้ใหม่

มันหลายแบบนะหลวงตา ไปหาตุอันตรายก็ไม่มี มันร้องอะไรนักหนานี้ละ ลูกก็อยู่ด้วยกัน นันไม่เห็นตื่นเต้น แต่แม่เป็นบ้าอะไร นันละเอาแม่มัน สุดท้ายลูกวิ่งตามแม่ ไส้ขนานไล่หลงทิศไปเลย เข้าป่านู่นอีกนะ เข้าตามไล่เอาจริงๆ ตั้งแต่นั้นมาเจียบเลย...”

แม้จะวัย ๙๐ ปีชราภาพมากแล้วก็ตามแต่ด้วยความจำเป็นต้องรักษาชีวิตสัตว์แบบเร่งด่วนทำให้ท่านต้องจับสัตว์ร้ายตัวนั้นด้วยตนเองก็มีไม่น้อย ดังนี้

“...ที่สนใจมากคือสัตว์ ถ้าเห็นสัตว์ตัวไหนจ้องอยู่นั้นเฝ้าดูอยู่นั้น ยิ่งกระแด่ด้วยแล้วยังรักมาก ไปไหนถามหาแต่กระแด่ กระแด่ไปไหนมีแต่กระแด่ยั่วเย้าๆ นี่เข้ามาหาคน แล้วก็เดินผ่านไป อย่างนั้นแหละ .. จึงได้บอกว่า**งูทางมะพร้าว งูสา** ใครเจอแล้วให้รีบมาบอกพระ ถ้าเป็นกลางวันให้รีบมาบอกพระ ให้ดูตัวมันไว้ มันเลื้อยไปไหน คนหนึ่งให้เดินตามไป แล้วคนหนึ่งรีบออกมาบอกพระ ให้พระไปจับ นี่ละตัวสำคัญของกระแด่ ไม่มีเหลืออะไร เทียบกับแมวตัวหนึ่งงูนี้มันหลอกกระแด่นี้ของเล่นเมื่อไรพอได้โอกาสบีบพันเลย

เราไปเห็นแล้วอยู่หน้าทางจงกรมเรา กระแตมากินน้ำ งูก็ไปเฝ้าอยู่ในน้ำ หัวจงกรมเราด้วย เราเดินจงกรมก็คอยสังเกตดู เพราะยังงี้ก็ไม่มีอันตรายถ้าเราอยู่ที่นั่น ว่าจันเถอะนะ มันจะทำแบบไหนกันก็เราดูอยู่ที่นั่น

สักเดี๋ยวมันหลอกกันนะ ทำให้กระแด่ผลอ หลอกทำท่าอย่างนั้นอย่างนี้ กระแตก็วิ่งรอบนั้นรอบนี้ พอได้โอกาสบีบฉวยมับเลยนะ พันเลย พอพันเราก็ดึงใส่เลย จับได้เลย งูนี้แหละ กระแด่ หลุดก็วิ่งชนต้นไม้ต้นอะไรไป แต่ไม่เป็นไรแหละ เรา

ก็จับได้แล้ว เป็นอย่างนั้นนะ ..

นี่ว่ากลัวงูก็กลัวนะ ธรรมดาแล้วกลัว แต่ทุกวันนี้พูดตามความจริง ไม่ทราบว่าจะกลัวหรือไม่กลัว เหตุผลเท่านั้น ถ้าเป็นงูไม่เป็นภัยไม่ระวังมากนัก เช่น งูทางมะพร้าว งูเขียว พระฉวยได้ยังงี้เราก็จวยได้แบบเดียวกัน เนะ คือเหตุผล

มันไม่เป็นภัยกลัวหาอะไร ไม่เป็นภัยก็ต้องไม่กลัวถึงเรียกว่ามีเหตุผลไซ้ใหม่ มันไม่เป็นภัยยังกลัวอยู่ก็เรียกว่าบ้ากลัว เข้าใจไหม อันนี้ไม่กลัว ฉวยมับเลย จับได้เรื่อยแหละเรา...”

งูจางสัตว์เลี้ยงวัดปล่อยสัตว์ปลอดภัย

โดยปกติองค์หลวงตามะไม่เลี้ยงสัตว์มีพิษหรือสัตว์ตัวใหญ่ๆ เพราะเกรงอันตรายจะเกิดกับชาวบ้านที่มาวัด ดังนี้

“...สัตว์ตัวใหญ่ๆ

เอามาเลี้ยงไม่ได้นะเป็น

อันตราย ทำลายคน พวกหมู่นี้ก็ไม่ได้ อีเก้งตัวผู้ก็ได้ เวลาศึกะนองนี้ชีวิตคน ต้องระวังอย่างวัด..เขาเอากวางมาเลี้ยงไว้ เราไปเจอเข้าก็สะดุดเลย โอ้ย ทำไมเอากวางตัวใหญ่ๆ มาเลี้ยงไว้เดี๋ยวชนคนนะ มันตีคน ไม่ได้นะ พอเราพูดจบคำ ท่านก็ว่ามันเคยชนคนมาหลายคนแล้ว ก็อย่างนั้นแล้ว สัตว์เหล่านี้ไม่ได้นะ ผูกโกรธด้วย พวกงูผูกโกรธเก่งนะ...”

สำหรับวัดป่าบ้านตาดช่วงหนึ่ง ก่อนปี ๒๕๓๐ ยังไม่ค่อยมีคนปลูกพาลานเหมือนสมัยนี้ ครั้งนั้นงูจางซึ่งเป็นสัตว์มีพิษร้ายแรงไม่มีใครอยากพบเห็นหรืออยู่ใกล้กลับกลายเป็นสัตว์เลี้ยงของพระประจำวัดป่าบ้านตาดในช่วงเวลานั้น ดังนี้

“...งูทุกชนิดในวัดนี้ เราจับทั้งนั้น แต่ก่อนเขาอยู่กับพระป่วนเปี้ยนๆ อย่าง**งูจาง**นี้มันเหมือนสัตว์เลี้ยง ไม่แผลงฤทธิ์ เป็นเหมือนสัตว์เลี้ยงเรา อยู่กับพระป่วนเปี้ยนๆ ไม่แสดงฤทธิ์เดช แต่งูชนิดอื่นเราไม่แน่ แต่สำหรับงูจางนี้แน่ว่าไม่แสดงพิษภัยอะไรเลย แต่ก่อนปล่อยให้เขาอยู่กับพระ ก็พระทั้งวัดนี้ ไปที่ไหนก็เจอ

พระเรื่อยๆ องค์ไหนก็แบบเดียวกัน เพราะเราลี้ภัยกับพระไว้เรียบร้อยแล้ว

‘อย่าไปหยอกไปเล่นเป็นอันขาด ให้เดินผ่านไปเฉยๆ คือการหยอกเล่นของเรา เขาจะถือว่าจริงจังกับเขา เพราะสัตว์เหล่านี้ถือมนุษย์นี้เป็นข้าศึก เราไปทำอะไรหยอกเล่นกับเขา เขาจะถือว่าเป็นจริงกับเขา หลังจากนั้นแล้วเขาผูกโกรธผูกแค้น เวลาเห็นเราไปนี่เขาจะเจอเราก่อนไปเราไม่รู้เขาฉกบิ๊บ เพราะฉะนั้นจึงไม่ให้สนใจเลย ใครจะเจอที่ไหนให้เดินผ่านไปธรรมดา แล้วเขาจะชินเอง เขาจะรู้นิสัยของพระองค์เอง’

และมันก็เป็นอย่างนั้น ไปที่ไหนวันหนึ่งเจอพระสักกี่องค์ เจอแบบเดียวกันหมด ไม่มีใครสนใจ เดินผ่านไป บางทีขวางทาง เราไปนี่พอติเป็นจังหวะเขาออกมาทีไปเจอเขา เขาก็นิ่ง บางทีเราก็ก้าวไปทางหัว เขาก็นิ่ง บางทีก็ไปทางหาง เขานิ่งของเขายู่งั้นแหละ ทีนี้พอเราผ่านไปแล้วเขาก็เลี้ยวไป เป็นประจำอย่างนั้นที่ไหนเหมือนกันหมด ทีนี้จึงจ้องอยู่กับพระเลยเป็นสัตว์เลี้ยงนะ

อยู่ในคราวนี้เวลาพระมาฉันน้ำร้อนเขาเลี้ยวเข้ามาเฉย พระนั่งอยู่เขาผ่านเข้ามาตรงกลาง ‘มีงมาอะไรไอ้ขี้ตื้อ’ พระท่านว่า แต่ท่านไม่หยอกเล่นนะ เขาก็เลี้ยวเข้ามาเฉยไปเลยเป็นอย่างนั้นนะ โอ๊ย หลายตัว ประมาณสัก ๔ ตัว ๑๐ ตัว เท่าที่เราจำได้ นี่ละจับออกไปๆ แต่ก่อนไม่จับ ทีนี้เวลาคนมากมาย เข้า คนกับพระมันต่างกัน มาเจอเขาเข้าจะไปหยอกไปเล่นกับเขา ๑ แล้วมาแบบเซ่อๆ ซ่าๆ ๑ ซึ่งเป็นภัยทั้งนั้น เลยต้องจับออกๆ ไปปล่อยในภูเขาๆ ทุกวันนี้ไม่มีแล้ว...”

โดยปกติเวลาที่นำสัตว์ไปปล่อยจะไล่หรือไล่เพียงใดเป็นไปตามชนิดของสัตว์และความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ร้ายหรือไม่ก็ตาม ความปลอดภัยของสัตว์ตัวนั้นๆ ต้องปลอดภัยที่สุด ส่วนมากองค์หลวงตามักให้พระหรือฝากฆราวาสที่ไว้ใจได้ไปปล่อย แต่ก็มิอยู่คราวหนึ่งที่ท่านนำไปปล่อยด้วยตัวเอง ดังนี้

“มีปล่อยไล่สัตว์เดียวเรายังจำได้ นอกนั้นมีแต่ไล่ๆ ทั้งนั้น อันนี้เราไปเองไปปล่อย ท่าน

สิงห์ทองไปด้วย ส่วนใหญ่มีแต่ตัวใหญ่ๆ ปล่อยที่ไหน สกกลา นี่ก็เราไปปล่อยเอง ปล่อยแถวใกล้บ้านเขานะ ปล่อยที่ไหนให้อยู่ใกล้บ้านเขา เพราะแมวเหล่านี้เป็นแมวบ้าน มันอยู่กับบ้าน มันมาหาลำไฟกินกับวัดกับวาแล้วจับเนรเทศเข้าในบ้านเขา .. ตัวใหญ่ทั้งนั้น ตัวไหนก็ดี”

แม้แต่การนำสัตว์ไปปล่อยแต่ละครั้งๆ องค์ท่านก็ให้ความสำคัญและจริงจังอย่างมาก ถึงกับกำชับผู้รับผิดชอบให้คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตสัตว์ทุกขั้นตอนเลยทีเดียว

“...(พระ)ไปปล่อยหมู หมูหลุดตกกรถ หมู ๒ ตัวไป มันเป็นอย่างไรมันไม่รู้ มันสะดุดจิต ลังแล้วก็ไม่แน่ใจไปยื่นสิ่งอีก คือลังว่าหมูนี้เอาไปปล่อยตรงนั้นๆ บอกเรียบร้อยแล้ว แล้วไปมันขวางอยู่ในจิตอีกมันไม่แน่ใจ เดินเข้าไปอีกไปซ้ำซ้ำอีก

‘นี่ถ้าหมูปล่อยหายไปแล้ว ท่านมานี่ต้องออกจากวัดทันที’

บอกอย่างนั้นนะ พอไปก็หายจริงๆ ก็ต้องออกจริงๆ ไล่ออกจากวัดเลยทันที ทันทีทันทีเป็นอย่างนั้นนะเรา ถ้าว่าอะไรถ้าลงจิตมันลงขาดปัดแล้วมันค้ำไม่ได้ ฟุ้งเลย .. ไปตกหายทั้งสองตัวเลย มากี่ไล่ออกจากวัด เพราะมีสัญญากันในคำพูดที่ไปสั่งเสีย

ถ้าหมูนี้หลุดตกจากกรถไปแล้วท่านต้องออกจากวัด พอติไปตกจริงๆ ท่านก็ออกจริงๆ ไม่ออกไม่ได้ ไล่เลยแหละ .. มันก็แปลกอยู่นะ จิตนี้ ไม่มีอะไรบอกมันหากเป็นของมัน ถ้าอะไร

ไม่สนิทใจมันจะมาขวางอยู่ .. ลังเรียบร้อยแล้ว ไปยื่นสิ่งจริงๆ เพราะไม่สนิทใจ ท่านก็เลยออกจากวัด เป็นอย่างนั้นนะเรา คือว่าอะไรต้องเป็นอย่างนั้น

เจ้าของเองก็เหมือนกัน ถ้าสิ่งอะไรผิดไปนี้ต้องยอมรับโทษแห่งความผิดของเราว่าสั่งผิดไป ผู้ทำทำตามก็จะผิดไปอีก.. วันนี้เตรียมของไปให้พระที่ถูกไล่ออกจากวัด ก็ไม่ได้ไล่ด้วยความเกลียดความโมโหโพล้ออะไร ไล่โดยเหตุโดยผลต่างหาก..”

เมตตาสงสารหาประมาณมิได้

พื้นที่วัด คือแดนประหารสัตว์

องค์ท่านเบาใจเมื่อสัตว์ร้ายในวัดถูกนำไปปล่อย เพราะห่วงใยในชีวิตของสัตว์จำนวนมากที่จะต้องตายเพียงเพราะสัตว์ตัวสองตัวเท่านั้น ความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและเห็นคุณค่าของสัตว์แต่ละตัวๆ ไม่มียกเว้นแม้ในเวลาไปแจกทานระหว่างทาง หลานชายของท่านซึ่งเป็นผู้ขับรถถวายอยู่เป็นประจำตระปาดิและขับรถด้วยความระมัดระวังตลอดคล้องกับความเมตตาของท่าน ดังนี้

“...นี่ค่อยเจียบๆ ทางข้างใน (สัตว์ร้ายที่เพิ่งไปปล่อย) ไม่มีแล้วนะเดี๋ยวนี้ ก็แสดงว่าจะค่อยหมดปัญหาไป สัตว์จะได้งอกเงย อู๋ยส่งสารสัตว์มากนะ มองดูตัวไหน แม้แต่ **จิ้งเหลน** **กิ้งก่า** วิ่งผ่านถนน พอมองเห็นบอกเลยนะ **‘นั่นกิ้งก่า’**

รถก็หลีกไป ไม่เคยทับเคยเหยียบมัน นอกจากมันสุดวิสัยก็จำเป็น หลีกทั้งนั้นละเรา จิตมันเมตตาขนาดนั้นละ จึงว่าอยากให้พี่น้องทั้งหลายได้เห็นหัวใจนี้ มาพูดเล่นๆ หรือ...”

ด้วยความเมตตาอันลึกซึ้งของท่านเช่นนี้ วัดป่าบ้านตาดจึงกลายเป็นแดนผาสุกของสัตว์ เพราะมีเมตตาธรรมในพระพุทธานุภาพเป็นที่พึ่งอันแสนสงบสุขและร่มเย็น ดังนี้

“...เราไปสร้างวัด ดงนี้ก็ถูกเขาทำลายไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงเป็นอำเภอหนองแสงนั้นนะ สัตว์เหล่านี้ก็เลยตายหมด **กระรอก**เรายังจำได้ มีอยู่ ๒-๓ ตัว เขตของวัดที่เราอยู่นี้ กระรอกอยู่ในเขตนี้ **โกป่า**ก็มี ๒ พวก พวกหนึ่งอยู่ทางทิศใต้ พวกหนึ่งอยู่ทางทิศเหนือ มันไปยกพวกตีกันเรื่อยละแต่ก่อน .. เขตนั้นกระรอกก็ตายหมด สัตว์อะไรๆ ตายหมดทั้งนั้นแหละ

มีอยู่เฉพาะในเขตวัด สัตว์อะไรมีเท่าไรก็ยังอยู่เป็นปกติ พวกกระรอก พวก**กระเจง** **อีเก้ง** ถ้ามันออกไปข้างนอกถูกเขาฆ่าตาย แต่ก่อนมันมีอยู่ทั่วไปในวัด พอออกข้างนอกไปก็ถูกเขาฆ่าๆ หมด เก้งก็หมด หมูก็หมด มีแพรวหลายอยู่แต่กระรอก ที่แรกมีอยู่ ๒-๓ ตัว มันแพรวพันธุ์มากเต็มวัด .. ยังเหลือแต่กระรอกกับโก

ตะขาบ..รับแผ่เมตตา

“...พูดถึงเรื่องตะขาบ เราพักอยู่ที่ทางพัทยา แต่ไม่ได้อยู่บริเวณพัทยา อยู่ในสวนเล็กๆ ไปภาวนาคือตอนนั้นพวกลูกศิษย์ลูกหาแล้วหมอต้มไม่ให้เราจับแบก อยู่ในวัดนี้ไม่รับอย่างไร ก็แขกเข้าออกทั้งวันๆ นี่ว่าอย่างไร ถึงได้ขโมย เติรมของปูบับ จากกุฏิแล้วขึ้นรถไปเลย ไปพักอยู่ที่พัทยา เข้าไปในสวน สวนเล็กๆ ภาวนาอยู่นั้น มันก็มาเกี่ยวกับเรื่องตะขาบ

เอ้ มันแปลกอยู่น้า เราก็เดินจงกรม เจริญเมตตาตามที่พูดกับตะขาบนั่นแหละ เจริญเมตตาอะไร เรียกร้อย หัวจงกรมนั้นนะ มีตะขาบตัวหนึ่ง โอ้ยยาวใหญ่ตัวเท่านี้ มันอยู่หัวจงกรม ที่เราไปถึงแล้วหยุด แล้วกลับ มันมาอยู่ที่นั่น เราเดินจงกรมคงจะไปเหยียบมันทำ มันกัด ไม่กัดแรงนะ พอแปลบเท่านั้นแหละ มองลงไป พอฉายไฟลงไปเห็นตะขาบมันวอน **‘อ้าว! ไฉนมันอยู่โลกไหนนี่’**

เรารู้ว่าอย่างนั้น คุยกับมันนะ **‘กูแผ่เมตตาครอบโลกธาตุ มึงอยู่โลกธาตุไหนมึงถึงได้มากัดกูได้ลงคอ สัตว์ทั้งหลายเขาไม่เคยทำ ทำไมอำนาจเมตตาธรรมที่กูแผ่ครอบโลกธาตุนี้พึ่งจบลงเดี๋ยวนี้ มึงอยู่โลกธาตุไหน มึงถึงได้มากัดกูลงคอ’**

พูดกับมันอยู่นั้น เหมือนบ้า ตะขาบมันก็อยู่ของมันนั่นละ มันวอนไปเวียนมาอยู่นั้น เราพูดกับมัน กูก็แผ่เมตตาจนครอบโลกธาตุแล้วเดี๋ยวนี้เอง มึงอยู่โลกธาตุไหนมึงถึงได้มากัดกูได้ลงคอไฉนนะ มันเดินวอนไปเวียนมาอยู่นั้นนะ อยู่ตรงนั้นนะ มึงจะไปไหนทำไมมึงไม่ไป พอว่าแล้วก็ **‘ไป’** เอาไม้มาเขี่ยๆ มันก็ไปก็เดินตามมันไปเรื่อยๆ มันออกจากที่เตียงโล่งที่เราปิดกวาด มันเข้าป่า ส่งมันจนถึงป่า

‘มึงอย่ากลับมาอีกนะ กูจะไปเดินจงกรมกูอีก’

บอกอย่างนั้นนะ มันนำคิดนะ เดินจงกรมอยู่ไม่นานนะ มาอีกมาตรงนั้นอีก มาอยู่หัวจงกรมที่เก่าเหยียบอีก มันกัดเรา คือไปเหยียบมันละทำ ไม่เห็นมันแต่มันไม่กัดแรงนะ พอให้รู้สึกแปลบเท่านั้น ฉายไฟลงไป อ้าวตะขาบตัวเก่านั้นนะ **‘มึงมาอย่างไร’** ก็ตามส่งมันอีกเข้าป่า

นี่ละมันอดคิดไม่ได้ละ กูแผ่เมตตาครอบโลกธาตุ มึงอยู่โลกธาตุไหน มึงถึงไม่ได้รับเมตตาแล้วมากัดกู ว่าอย่างนั้นละ คุยอย่างนี้ละเหมือนเราคุยกันนี้ละ สักเดี๋ยวพระท่านได้ยิน ท่านวันชัย ท่านเดินจงกรมแถวนั้นได้ยินเสียงเราพูดกับมัน พอท่านมา เราก็ว่า

‘นี่ตะขาบตัวนี้มันกัดเราสองหนแล้ว แต่ไม่กัดแรงนะ เหมือนกับว่าเข็มแทงเหยียบเท่านั้นละ แล้วมันเดินวอนเวียนอยู่นั้น เราก็ตามส่งมันไป ไปเข้าป่า มึงอย่ามาที่นี่ กูเดินจงกรม กูแผ่เมตตาครอบโลกธาตุมึงอยู่โลกธาตุไหน มึงถึงได้มากัดกูลงคอ มึงไม่ได้รับเมตตาถูเธอ มันไม่ได้กัดแรงละ กัดพอเหยียบนิดหน่อยไม่ปวดนะ เลือดพออึบๆ นิดหนึ่ง คือคงไปเหยียบมันนะทำ’

ก็เราเดินจงกรมไปตรงนั้น มันมาอยู่ตรงนั้น ตามส่งถึงสามหนนะ ตะขาบตัวนี้นะ ตามส่งเข้าป่ามันนะ **‘ไปมึงไป’** มันเข้าป่าแล้วเราก็กกลับมาเดินจงกรมอีก สักเดี๋ยวมานอีก ตัวเก่านั้นแหละ ไม่ใช่ตัวไหนนะ เดินวอนเวียนอยู่นั้น เอาไม้เขี่ยไปเรื่อย เขาก็ไปของเขาเรื่อย ตามส่งจนถึงป่าสามหน กลับมาอยู่ที่เก่าอีก มันมาเมตตาหรือใจไม่รู้ละ เราแผ่เมตตาให้มัน มันไม่ได้รับนะ เลยว่าให้มัน ..

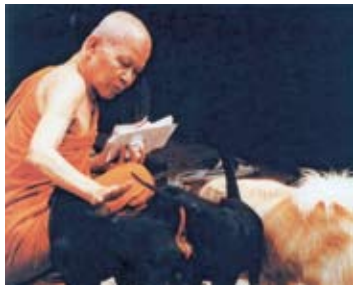
แล้วก็เลยพากันตามส่ง ทั้งพระท่านวันชัยตามส่งไป เข้าไปในป่าที่เก่าแหละ ไกลนะ มันก็ค่อยไปของมันเรื่อย เราก็กตามส่ง พอมันหยุดที่ไหนเราก็กเอาไม้เขี่ย เขี่ยแล้วมันก็ไปเรื่อย ส่งถึงสามหนมาอยู่ที่นั่น มันเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ หรือมันมาเมตตา ก็บอกว่ากูแผ่เมตตาถึงสามโลกธาตุ มึงอยู่โลกธาตุไหนมึงไม่ได้รับเมตตา มึงมากัดกูได้ ตั้งแต่นั้นมาไปส่งถึงสามหนมันยังกลับมาที่นี่ แสดงว่ารับเมตตาไม่พอ สามหนนะไฉนตะขาบตัวนี้ ตัวใหญ่ ไปถึงนั้นแล้วส่งแล้วกลับมาเดินจงกรม ไม่นานนะมาอีกแล้ว มาที่เก่า

มันก็แปลกอยู่นะ ก็เราแผ่เมตตาจริงๆ ไม่ใช่พูดธรรมดา...”

เดี๋ยวนี้โกป่าที่ว่า ๒ พวกที่ยกพวกมาตักกันนั้นละ ครั้นต่อไปมันก็มากขึ้นๆ ไม่ทราบพวกไหนต่อพวกไหน เลยกลายเป็น “โกบ้าน” ไป ไม่ได้กลัวคนเลย จาก “โกบ้าน” แล้วเป็น “โกบ้า” ไปเลย เข้าใจไหม ไปดูในครวัชชี มันกลัวคนเมื่อไร โกอยู่ในวัด .. เวลานี้อยู่ในชนบ้่าทั้งหมดเลย ไม่รู้จักกลัวคน กระรอกก็เหมือนกัน เป็นแบบเดียวกันไม่กลัว

อย่างนั้นละ “ธรรม” ไปอยู่ที่ไหน ถ้าธรรมอยู่ที่ไหนสัตว์ตายใจได้ทั้งนั้นละ ไม่ได้กลัวคน สัตว์ในวัดสนุกสนานรื่นเริง อาหารเราก็ให้กิน แล้วความปลอดภัยพระก็รักษาเองโดยหลักธรรมชาติ ใครจะเข้าไปยุ่งไม่มี เขาก็อยู่สบายๆ .. พวกสัตว์อะไรที่อยู่บริเวณวัดนั้นเขาอยู่ผาสุกสบายทั้งนั้นแหละ ออกจากนั้นไปตายหมด...”

ป่าช้าหมารอบกุฏิ

องค์หลวงตามะตารับสนัขมาเลี้ยงไว้ที่วัดหลายตัว ให้พระเลี้ยงดูเป็นอย่างดีมีการแบ่งอาหารใส่ถาดแยกเป็นกลุ่มๆ ให้กินจนอิ่มทุกตัวไป ท่านจะกำชับพระเณรเสมอห้ามสุนัขเหล่านี้เข้าไปทำลายสัตว์อื่นในวัดและคอยกันไม่ให้กัดกันทะเลาะกัน หากตัวใดตื้อท่านสั่งให้พระเณรใช้ไม้เรียวตีสั่งสอนทันที นอกจากนี้ความเมตตาเอ็นดูสุนัขในวัดของท่านถึงกับให้ฝังตัวที่ตายแล้วไว้ในบริเวณรอบๆ กุฏิของท่านเลยทีเดียว นับเป็นความรักความเมตตาของท่านโดยแท้

“...กระต่ายมันมีอยู่ทั่วไปหมดเดี๋ยวนี้ มันออกไปหมด .. กระแตก็เยอะ โอ้ย เราสงสารสัตว์นะ ไปที่ไหนจะจ้องดูแต่สัตว์ พวกกระแต

เขื่องมากไม่รู้จักกลัวคน แล้วลูกกระต่ายด้วย หมามันเข้าไปมันกัดเอานะ ข้างในหมาเข้าไปหรือเปล่า เห็นหมาเข้าไปไหม ถ้าตัวไหนเข้าไปอย่าคุ้นกับมัน เว้นแต่ไอ้หอยของกับไอ้ปูกก็เท่านั้น ไอ้หอยมันไม่มีปัญหะ มันก็ไม่ทำร้ายสัตว์นะ แต่ไอ้หมี(หมาตัวใหญ่)ให้ระวังให้ดี ไอ้หมีไปมันเอาจริงๆ ก็มีไอ้หมีตัวเดียว นอกจากนั้นไม่เห็นตัวไหนเข้าไป..

ทุกคนให้เตือนกันนะ .. ไอ้หมีอย่าไปคุ้นกับมันแต่นี้ต่อไป มันมีลูกกระต่ายแล้วจะเกิดเหตุ เราเป็นห่วงมากนะ ไปดูเรื่อยกัลวจะบกพร่อง เดี่ยวมันเอาลูกกระต่ายไปกินแล้วไม่ได้นะ เราเข้มงวดกวดขันมาก .. มันเข้าไปเรื่อยก็ชดเชยชชิ่งสะตึก ไม่ได้ยิงหมาแหละ ยิ่งขู โสเบี้ยะมันวิ่งเลยมันกลัว ในวัดนี้พระมีหนังสือตึกทั้งนั้นแหละ แต่ไม่เคยยิงถูกหมา .. เพราะไม่ได้ยิงไล่มัน พวกนี้มันกลัวหนังสือตึก พอยิงแค่นี้ก็ไปเลยเฟ่นเลย ต้องมีไว้ขู่ไม่จั้นไม่ได้เพื่อรักษาความ

แมวหลวงปู่ฝั้น ปฏิสังขาร ก่อนกิน

“...ท่านอาจารย์ฝั้นกับแมวนี้ถูกกันมากนะ แมวก็มีแต่แมวใหญ่เสียด้วยนะ ท่านไปอยู่ถ้ำขาม เขาเอาแมวใหญ่มาจากไหนไม่รู้ไปปล่อยที่ถ้ำขาม ก็ไปอยู่กับท่าน ป่วนเปี้ยนอยู่กับท่าน ติดกับท่านนะ ไม่ติดองค์ไหน ติดกับท่านอาจารย์ฝั้น ท่านไปไหนมันตามไปเรื่อย

พอไปข้างหน้าบิณฑบาตแพละ หงายท้องขึ้นฟ้า มันทำความเคารพท่าน ท่านบอก ‘นี่มันเคารพ’ ท่านว่าอย่างนั้นนะ ‘เขากลับไม่เป็น นี่ละวิธีแมวกราบ กราบอย่างนี้’ ท่านว่าอย่างนั้นนะ คือเขานอนแผ่สองสลิ้ง แผ่อย่างนี้เลยนะ ท่านไปแล้วเขาไปล้มแผ่อยู่ข้างหน้าและก็หงายท้อง ‘นี่เขากลับ เขาเคารพเรา’

‘แมวเคารพ เคารพอย่างนี้หรือ’ ‘เคารพอย่างนี้แหละ’ ท่านว่า ขบขันดีนะ สักเดี๋ยวไปกับท่านนั้นละ ที่นี้ตอนจ้งหันนะ มันสำคัญอยู่ แปลกที่ตอนจ้งหัน เอ้ มันรู้ภาษาคนจริงๆ นะ ที่นี้พอจ้งหันจ้งหันจัดไว้ มันมีแมวอยู่ ๓ ตัว ตัวใหญ่ที่สุดคือตัวหัวหน้า ท่านจัดจานข้าว จัดอย่างนี้ใส่ไว้ ๓ จาน ท่านนั่งอยู่นี้ก็จานข้าวแมวๆ ๓ ตัว จัดไว้ให้ ทุกวันเราก็ไม่ได้สังเกตนะ วันนั้นท่านพูดขึ้น เราจึงได้สังเกต บทเวลาท่านจะพูด เขากินแล้วนะ นั้น พอเขากินแล้วท่านนั่งกำลังพิจารณา

ท่านว่า ‘นี่มันอย่างไรนี่ แมวสามตัวนี่มันไม่มีปฏิสังขารหรือ? ฟาดแล้ว พระยังไม่ได้ฉัน ทำไมฟาดแล้ว’

ท่านพูดอย่างนั้นะ ฟาดแล้ว เขาหยุดนะ เขาหยุดแล้วมอง

ดูหน้าท่าน นี่ที่นำคิดนะ เขากำลังกินอยู่ละ ๓ ตัว ตัวใหญ่ พอท่านว่าอย่างนั้น เขาเลยหยุด พอหยุดแล้วก็มองดูหน้าท่าน .. ท่านก็เริ่มฉัน ฉันแล้วเขายังมองดูท่านอยู่ละ เขาไม่กล้ากิน พอหลังจากนั้นแล้วเห็นเขานั่งมองดูท่านอยู่ตลอด เขาไม่กินอีกนะ

พอท่านฉันไปๆ ‘เอากินขีที่นี้ พระท่านฉันแล้วนั้นนะ เห็นกินก่อนพระก็ว่าให้บ้างละ พระเป็นอาจารย์ของเรา ไม่ถึงไหนเราฟาดแล้ว’

ท่านพูดหยอกสัตว์น่ารักด้วยนะ คำพูดท่านก็ดี พระท่านยังไม่ฉันเราฟาดแล้ว ท่านว่าอย่างนั้น จากนั้นเอากินที่นี้ พอว่าอย่างนั้นเขาก็หันมากิน

วันหลังอีก พอจัดอาหารเสร็จแล้วเขาไม่กล้ากินนะ จัดอาหาร ๓ จานเสร็จ นั่งต่างคนต่างหมอบ เฝ้าอยู่ ที่น่ารักมากก็คือเขาเฝ้าแล้วเขาดูจานข้าว แล้วเขาดูปากพระ มันน่าขบขันดีนะ เขาดูปากพระแล้วเขาก็ดูจานข้าว พระท่านยังไม่ฉันเขาก็ดูอยู่นั้นละ จนกระทั่งพระท่านเริ่มลงมือฉัน เขาเห็นพระท่านฉันเขาก็กลับมากินของเขา ตั้งแต่วันนั้นเขาจะรอ จนกระทั่งพระท่านฉันเสร็จแล้ว เขาถึงจะกิน ก่อนที่เขาจะกินเขาต้องดูปากพระเสียก่อน ถ้าปากพระท่านยังไม่กินเขาก็ยังไม่กิน

มันรู้ภาษาคนหรือใจหน้า แมวสามตัว ตัวใหญ่ นี่ละมันรู้ภาษาดี เพราะท่านว่าตัวใหญ่นี้ ตัวใหญ่ก็หยุด...”

ปลอดภัยของสัตว์ พระท่าน
มีไว้อย่างนั้นละ ..

ส่วนไอ้ปูกี้(หมาตัวเล็ก)
มันต้อยอย่างหนึ่งคือไม่ถือสิทธิ์สา
เลย จะทำอะไรมีแต่หลบๆ แล้ว
เปิดหนีเลย มันรำคาญท่า ก็ติ
อย่างหนึ่งนิสัยมันดี เวลามันผิต

พลาดอะไรเจ้าของดี ไม่เรียวหวด หมอบ หวด
เท่าไรยิ่งหมอบ นี่ก็ดี รู้ผิดนะ นิสัยมันต้อย
หนึ่ง มันมีแต่ขู่เขาเท่านั้น แต่ไม่เคยกัด พอขู่
เขาแล้วก็วิ่งเลย เพราะพอขู่เขาแล้วไม่เรียวลง
ข้างหลังละซี มันมีแต่ขู่เขาไม่เรียวชัดเจนหลังก็
วิ่ง ที่นี้พอขู่เขาแล้ววิ่ง ไม่เรียวมาไม่มาวิ่งเลย

เขาก็ฉลาดเหมือนกันนะ เข้าทำดี เล่นกับ
หมาก็น่ารักนะ พูดเรื่องหมา นิสัยหมา
มันก็มีหัวใจของมัน มันรู้จักผิดจักถูก
เหมือนกัน ตายไปเรื่อยๆ

ตัวหนึ่งก็ตายแล้ว **ไอ้จ๋า**

พลอด(หมาตัวใหญ่มีจุดๆ) เอาไป
ฝังไว้ที่กุฏิ บริเวณกุฏิเราป่าช้า
หมานะ ตัวไหนตายเราสั่งเองให้ไป
ฝังไว้ที่รอบๆ กุฏิของเรา ตายไปอีกตัว
หนึ่งแล้ว .. มันตายเป็นชุดๆ ไป พอมันแก่
แล้วก็ตายๆ ...”

ความเมตตาของวัดป่าหลวงตาบัว

ความเมตตาอย่างไม่มีขอบเขตขององค์-
หลวงตาต่อสัตว์ทั้งหลายนี้ ยังแผ่ออกกระจาย
อย่างทั่วถึงไปยังวัดต่างๆ ที่ท่านรับถวายที่ดิน
รวมถึงวัดต่างๆ ที่องค์ท่านมักไปเยี่ยมเยียนอยู่
เนื่องๆ ในที่นี้ขอยกตัวอย่าง วัดป่าหลวงตาบัว
ญาณลัมปโน ที่กาญจนบุรีเพียงแห่งเดียวซึ่ง
เด่นเรื่องความเมตตาต่อสัตว์และองค์หลวงตามัก
กล่าวถึงเป็นพิเศษเสมอ ดังนี้

“ท่านจันทรนี่เป็นพระวัดป่าบ้านตาด เป็น
คนคล่องด่าน สมุทรปราการ อยู่ที่นี่หลายปี ออก
จากนี้ไปก็ไปอยู่ทองผาภูมิ เราก็คอยฟังเสียง
จากนั้นเขาก็มาถวายที่ที่เป็นวัดเสืออยู่ทุกวันนี้
เนื้อที่ก็กว้างอยู่ เราก็จินตนาการดูยานกรรมฐาน
ภาวนา เห็นว่าที่นั่นกว้างมากไม่ค่อยมีพระกรรม-
ฐานไปอยู่ เลยให้ท่านจันทร วัดเสือ มาปรึกษา

หาหรือท่านก็พอใจรับ .. ใครจะถวายที่ที่ไหน
ก็ตามเราไม่ได้รับส้มสี่ส้มห้า เพราะรับ
เพื่อประโยชน์แก่ชาติศาสนาจริงๆ รับ
ที่ไหนแล้วต้องเป็นภาระหนัก ไม่ได้รับ
things ขว้างๆ อะไร ก็เลยรับ ..

อันนี้มันก็ขึ้นอยู่กับนิสัยวาสนา
เหมือนกัน ท่านจันทรท่านบวชมาท่าน
ก็ไม่ได้บวชมาหาสัตว์หาเสืออย่างนั้นะ ท่าน
บวชมาหาอรุณหาธรรม เข้าเสาะแสวงหาครู
อาจารย์ ท่านก็เลยเลี้ยงดู ท่านตั้งใจบวชมาหา
เลี้ยงสัตว์เลี้ยงเสืออะไร ท่านไม่มีนะเจตนาเดิม
ความจำเป็นมันหากแทรกเข้ามาๆ .. พอรับแล้ว
พอดีพวกเสือก็เข้ามา พวกเสือพวกสัตว์เข้ามาใน
วัดนั้น เลยกลายเป็นวัดเสือวัดสัตว์ไปหมด วัด
นั้นเลยกลายเป็นวัดเสือ ตรงที่ทำเลขวานมันก็
เลยกลายเป็นวัดเสือไปเลย เอาเป็นก็ให้เป็น มัน
ก็น่าดูอันหนึ่งเสือ

อย่างท่านจันทรท่านเมตตาสงสารเอาใจใส่
สัตว์ สุดท้ายสัตว์อยู่ข้างบนภูเขาลงมากินอาหาร
กับท่านหมด **หมู**เป็นร้อยๆ **นกยูง**เป็นร้อยๆ ..
สุดท้ายวัดเสือนี่กลายเป็นวัดสัตว์ทุกประเภทเต็ม
อยู่นั้นละ .. พวก**ม้าป่า** **วัว** **ควายป่า** **หมูป่า**
แพะ **นกยูง** ฯลฯ มันมากต่อมาก มาเองนะ ..
ลงมาจากภูเขา ท่านจัดอาหารให้ เลี้ยงดูเขา
แน่นะ ก็อย่างนั้นละ

เมื่อเขาเคยแล้วเขาก็ลงมา ตอนเช้ามันละ
หลังไหลลงมา พอกินอิ่มแล้วเขาไป เขาไม่
รบกวนเรา สัตว์เหล่านี้เป็นสัตว์ป่าทั้งหมด เวลา
มันออกมาจากป่ามาอยู่ในวัดนี้มันเป็นสัตว์ป่า
แล้วเอามาเลี้ยงไว้ในบ้านเลยถือว่าเป็นสัตว์บ้าน

เมตตาต่อสัตว์ที่วัดป่าหลวงตาบัว อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี

ไปเลย ไม่นึกว่าเขาเป็นสัตว์ป่ามาแต่ก่อน ..

นี่ละอำนาจแห่งการเสียสละความเมตตา
สัตว์เคยรู้จักพระที่ไหน เขาเป็นสัตว์ป่าล้วนๆ
ทำไมมาอยู่กับพระได้อย่างสนิทใจ นี่ก็คือความ
เมตตา ความเสียสละ สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน
การให้เป็นเครื่องประสานกันสำคัญมากนะ การ
ให้นี้ประสานกันได้ดี จิตใจอ่อนนุ่มเลยทันทีเมื่อ
ได้รับการสงเคราะห์จากกันและกัน พระพุทธเจ้า
ทุกพระองค์ถึงยกทานบารมีขึ้นก่อน ทานบารมี
คือการให้ การเสียสละ เป็นพื้นฐานของ
พระพุทธเจ้าทุกพระองค์...”

ที่วัดเสือแห่งนี้สัตว์ป่าต่างชนิดกันซึ่งโดย
ปกติแล้วจะต้องทำลายชีวิตกันแต่สัตว์ป่าที่นี้
กลับมีความคุ้นเคยกันและอยู่ร่วมกันได้อย่าง
ผาสุกในสถานที่แห่งนี้ ดังนี้

“...ที่แรกพวกวัวพวกควายนี่ก็ร้อง
‘ไ้ก้าก้า’ พอเห็นเสือวิ่งเข้าป่าเข้ารก เสือกไล่
ไล่ไปก็โดดขึ้นบนหลังวัวหลังควาย ฟังเสียงร้อง
‘ไ้ก้าก้า’ ขึ้น เขาไม่ใช่อะไรนะเขาหยอก .. เสือ
หยอกควายนี่ควายมันจะตายมันกลัว หยอกวัว
หยอกควาย เสียงร้อง ‘ไ้ก้าก้า’ ไ้เสืออยู่บน
หลัง มันขบขันดินะ คือไม่ทำอะไร แล้วก็ไม่ใช่เล็บ
เล็บไม่ใช่ กัดก็ไม่กัด มีแต่หยอกเล่น แต่ควายตั้ง
แต่เกิดมามันคุ้นเสือเมื่อไรไซ้ไหม เพราะฉะนั้น
เขาถึงวิ่ง วิ่งเสือกไล่ ไ้โดดขึ้นบนหลัง ควายก็
หมอบร้อง ‘ไ้ก้าก้า’ ไ้ย ขบขันดี ตัวหนึ่งเล่นตัว
หนึ่งกลัว เดียวนี้อยู่ด้วยกันได้แล้วนะ ที่ว่านี้ว่า
แต่เริ่มแรก เดียวนี้อยู่ด้วยกันได้แล้ว ไม่ว่าเสือ
ว่าวัวว่าควายอยู่ด้วยกันได้สบายเลย นี่อำนาจ
เมตตาธรรมไม่มีอะไรกันเลย ...”

องค์หลวงตา กับ เสือเมืองกาญจน์ฯ

“...วัดป่าหลวงตาบัวเลี้ยงเสือมากนะ เป็นสัตว์ที่น่ารัก เสือซึ่งเป็นสัตว์ที่น่ากลัวมากแล้วกลับมาเป็นสัตว์ที่น่ารักมาก มันขบขันตอนที่เราไปเยี่ยม เราก็ออ นุ่นเวลามันทำเร็วแท้ๆ นะ

เราก็ออ คือมีกรงอยู่นี้มันอยู่ข้างใน เราอยู่ข้างนอกก็เลยเดินรอบข้างๆ มันไป

เขาอยู่ข้างใน เขาเดินเอื่อยๆ ไปมา เราเดินฉากไป เขาเดินไปทางนั้น เราไม่ได้นึกว่าเขาจะหันมาใส่เราป๊ะนี่ เขาเดินไปทางนั้น เราก็ดูไปทางนี้ ‘ป๊ะ’ นี่เลย แกร่งอยู่นะ แต่เล็บมันไม่ออก ‘ป๊ะ’ นี่ เรามองไปที่ไหนได้เขาเดินไปที่นั่นแล้ว เขาใส่เรา ‘ป๊ะ’ แล้วไปโน่นแล้ว อู๊ย ลึกกลับแท้ๆ

เวลาตบเรานี้ไม่รู้เลย เร็ว กรงเหล็กอยู่ข้างในเราอยู่ข้างนอก มันสอดออกมาตบเราไฉ่ยัง ไง ความเร็วของมันนะ เราก็ดูเห็นๆ มัน ‘ป๊ะ’ เข้านี่เลย เรามองไปเขาเดินไปสบายเหมือนเขาไม่ได้ตบเรานะ เขาเดินแบบสบายเลย เราก็เลยยิ่งรักเขามาก เขาเคยเหมือนไม่ได้ทำอะไรเราตอนเขาไป ใส่ ‘ป๊ะ’ นี่ มันแปลกอยู่ เป็นสัตว์ที่น่ารัก ถ้ามพระท่านว่า ‘มันเคยทำอะไรไหม’

พระว่า ‘ไม่เคยทำ’ อย่างไม่รู้ก็ตามมันก็เป็นสัตว์น่ากลัวอยู่นั่นละ ไม่ทำใครว่านั่น...”

ก่อนวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน ที่กาญจนบุรีจะเป็น “วัดเสือ” ที่เกี่ยวข้องกับการอนุเคราะห์เมตตาสัตว์ ท่านพระอาจารย์ภูษิต(จันทร์) ได้เคยรับหน้าที่ดูแลอาหารน้ำสัตว์หลายร้อยตัวในวัดป่าบ้านตาดมาตั้งแต่ครั้งเมื่ออยู่กับองค์หลวงตาแล้วเป็นกิจวัตรเพิ่มเติมจากความรับผิดชอบในกุฏิองค์หลวงตา ซึ่งส่วนหนึ่งของหนังสืออ่านฟ้าได้กล่าวถึงเรื่องราวของท่านพระอาจารย์ภูษิตในเหตุการณ์ระยนั้นว่า

“...วันนั้นหลวงตาท่านไปข้างนอกกว่าจะกลับก็เกือบมืด ท่านอาจารย์จันทร์มีหน้าที่อีกอย่าง คือ ให้อาหารไก่ทั้งหลายในวัดซึ่งมีอยู่เป็นร้อยตัว วันนั้นท่านก็ลืมหื้ออาหารไก่ พอหลวงตากลับมาถึง ท่านก็รีบเตรียมต้มน้ำร้อนใส่กระเป๋าน้ำร้อนเสร็จออกไว้ข้างที่นอนหลวงตา

เพราะเป็นหน้าหนาว ซึ่งหนาวมาก ท่านก็วางกระเป๋าน้ำร้อนเสร็จออกมาอยู่ด้านนอกของกุฏิ ก็เห็นไก่ทั้งหลายแห่กันมาหาหลวงตาถึงหน้ากุฏิ พร้อมแย่งกันส่งเสียงกันดังแซ่ดเต็มไปหมด ท่านประหลาดใจมาก

ทันใดนั้นหลวงตาก็กถามท่านว่า ‘ท่าน

จันทร์วันนี้ไม่ได้เอาอาหารให้พวกไก่หรือ’

ท่านนั้นแหละ ท่านก็เข้าใจทันทีว่า พวกไก่มันแห่กันมาฟ้องท่าน แต่ไม่เท่านั้น .. ท่านยังคิดสงสัยต่อไปอีกว่า ‘เอ.. แล้วท่านพอ (ท่านเรียกหลวงตาว่า ท่านพอ) รู้ภาษาไก่ได้อย่างไร’

ทันทีที่คิดจบ กระเป๋าน้ำร้อนก็ปลิวร่อน..พลั้ว ดิ่งตรงออกมาที่หน้าท่านกำลังยืนลังเลอยู่ ถ้าท่านไม่หลบ ก็ฟาดหัวแตกแน่นอน ท่านหลบได้ทันพร้อมกับขบขันคิดว่า

‘กระเป๋าน้ำร้อนก็อดสำห้ทำถวายให้ได้ใช้ตามที่คุณหมอยาวถวายไว้ และยังเอามาปาหัวเราเกือบหัวแตก และนี่เราเป็นใคร เราเป็นถึงนักเรียนนอกปริญญาโทมาอยู่เพื่อปฏิบัติธรรมที่นี้ ทำไมเรื่องแค่นี้ต้องทำเรขนาดนี้??’

ท่านบอกว่าทูลุ้มันขึ้นขีดสุด กำลังจะเดินออกไป ตัดสินใจว่า ‘ไปแน่ ไม่อยู่แล้ว ออกจากนี้ไปแล้วจะไม่กลับมาเหยียบที่นี่อีก’

ทันใดนั้น เสียงหลวงตาก็กดลั่น ‘แค่ภาษาสัตว์ทำไมจะรู้ไม่ได้ พวกฤษนอกศาสนาเขายังระลึกชาติได้ตั้ง ๗ ชาติ แล้วเราเป็นใคร เราเป็นพระในพระพุทธศาสนาระลึกได้ไม่ถึง ๗ ชาติก็ให้อายพวกฤษนอกศาสนา และสมัยหลวงปู่มี้นนะ ไม่มีของใช้ใดๆ (กระเป๋าน้ำร้อน) อย่างที่เราใช้กันนี้หรือจะบอกให้”

พอท่านได้ฟังเท่านั้น ท่านถึงกับก้มกราบลงขอขมาท่านหลวงตา นี่คือคำสอนตอนหนึ่งที่หลวงตาท่านปราบทูลุ้ชนิดไม่ทันได้ตั้งตัว และ

องค์หลวงตากับเจ้าเสือ “เทรฟฟ้า”

เมื่อรู้เท่าทันก็เท่ากับผ่านการทดสอบจากพ่อแม่ครูอาจารย์ที่เมตตาให้ท่านได้อยู่ปฏิบัติรับใช้อย่างใกล้ชิดและตลอดเวลา ครูบาอาจารย์เช่นนี้หาได้ยากในโลก ผู้ใดที่คิดว่าครูบาอาจารย์ท่านไม่เมตตาที่ท่านเช่นนั้นเช่นนี้ ก็ขอจงพิจารณา...”

เมื่อวัดป่าหลวงตาบัว ญาณสัมปันโน (วัดเสือ) เกิดขึ้นตามความประสงค์ขององค์หลวงตาแล้ว จากนั้นไม่นานมีเหตุทำให้วัดต้องได้เข้าไปเกี่ยวข้องกัสัตว์ หมูป่าตัวแรกถูกตีมา ท่านเลยรักษาให้จนหาย ส่วนเสือตัวแรกที่เข้ามาที่วัดก็โดนฉีดยาฟอร์มาลินเพื่อหวังจะสตัฟแต่บังเอิญมันไม่ตาย ยังกระดุกกระดิกได้ ชาวบ้านจึงเกิดกลัวบาปขึ้นมา ก็เลยนำมาถวายขอให้พระอาจารย์ภูษิตรับไว้ หากไม่รับก็จะนำไปขายต่อซึ่งก็ต้องตายแน่นอน ท่านจึงยอมรับไว้ ในตอนนั้นขนมันโดนเลาะไปหมดแล้ว แทะหมดสภาพว่านี่คือเสือ ท่านก็หยอดข้าวกับน้ำแกงต้มฟักอาหารที่พอแบ่งจากบิณฑบาตป้อนมันทุกวัน จนสามารถเดินได้ ขนเริ่มขึ้นใหม่ แต่เพราะมันก็ไม่แข็งแรง ร่างกายโดนยาฟอร์มาลินไม่สมบูรณ์ดังเดิม องค์หลวงตากล่าวในเรื่องนี้ไว้เช่นกันว่า

“...นี่ก็เป็นนิลยวาสนาของแต่ละองค์หรือแต่ละบุคคล เช่นอย่างวัดเสือ ท่านจันทร์ท่านบวชมาเพื่อมาปฏิบัติบำรุงรักษาเสือเมื่อไร แต่มันหากมีความจำเป็นที่แทรกเข้ามาๆ เบื้องต้นก็มีใครเอาสัตว์อะไรมาปล่อย ท่านก็ไม่หาปล่อย แต่เขาเอาไปถวายท่าน ท่านก็เห็นว่ามันเป็นที่ว่าง เป็นทำเล

ที่ปลอดภัยตลอดสัตว์ทั้งหลาย เกี่ยวกับเรื่องอาหารก็สะดวกคงจะเป็นอย่างนั้น เขาเอาวัวควายไปถวายท่าน ให้ท่านตั้งใจเสาะแสวงหามาเลี้ยงไม่ละเราเชื่อท่านที่ นี่ก็จำเป็นต้องได้รับ

ครั้นรับแล้วสัตว์หลายประเภทเข้ามาที่นั่นๆ รวมเข้าไปจนกระทั่งสัตว์ในป่าแท้ๆ ม้าป่าเราก็ไม่เคยเห็น ได้ยินว่ากระต๊อ วัวแดง อะไรนี้เราก็เคยได้ยิน ในดงบ้านตาดก็มีเยอะ อันนั้นก็ลงมากระต๊อ วัวแดงก็มาจากเขา นี่ วัวนั้น เราเคย แต่ม้าป่าเราไม่เคยได้ยิน ก็อยู่ที่นั่น แล้วถาม นี่ก็มาจากป่าลงมาเลย นี่แปลกอยู่นะ

ท่านก็เลยเลี้ยงดู ท่านตั้งใจบวชมาหาเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเสืออะไร ท่านไม่มีนะเจตนาเดิม ความจำเป็นมันหากแทรกเข้ามาๆ ที่แรกก็คิดว่าพวกสัตว์พวกเนื้อ ครั้นต่อมาก็มีพวกเสือ เสือเข้ามามาให้ท่านเลี้ยง ที่นี้ค่อยๆ ลุกกลามไปนะ พวกนกยูง พวกหมู หมูนี้หลายร้อยตัว ตอนเช้ามันก็เป็นเองของมันจะให้ทำอะไร หมูตอนเช้ามันลงมา แรกจริงๆ คือหมูตัวหนึ่งจะถูกเขาทำลายหรืออะไรเขาตีเอาหรืออะไรเป็นบาดเป็นแผล แล้วอะไร

บ้าง เป็นสัตว์พิการ หมูตัวเดียวเสียก่อนเป็นต้นเหตุ จึงนึกคิดนะ เขาจะไปส่งข่าวให้ท่านทราบได้อย่างไร หมู..ภาษาสัตว์เขาก็มีประจำเขาถ้าเป็นอย่างนั้น เรามาจับจุดนี้ละ แล้วหมูเป็นหมูโหนดตัวเดียวถูกเขาทำลาย มันก็ลงมาวัด ท่านจัดอาหารให้เขากิน ท่านส่งสารไปเห็น โอ้อย่างไรกันนี้ เลยจัดอาหารเลี้ยงหมูตัวนี้ละ หมูโหนดหมูตัวเดียว .. ท่านก็เลี้ยงดูจนเขาหายแล้วเขาก็ขึ้นไปจากวัด

เพื่อนฝูงไม่ทราบอยู่ที่ไหนมาตั้งแต่เดิมไหลกันลงมา มากินอาหารกับท่าน ท่านเลยต้องจัดเป็นการเป็นงานจริงๆ มันไหลมาไม่ใช่บ่อยๆ เป็นร้อยๆ หมูป่าไหลลงๆ ท่านเลยต้องจัดเอาจริงๆ นะ จัดเป็นการเป็นงานขึ้นมา จัดอาหารเลี้ยงหมู แล้วหมูเป็นร้อยๆ เอาที่นั่นก็ยกขึ้นมา อันนั้นก็แบบเดียวกันอีก ยัวะๆ เลยเลี้ยง แล้วสัตว์อะไรต่ออะไรอยู่ในป่ามาๆ จึงได้เห็นสัตว์ป่าธรรมชาติแท้ๆ นี่เขาอยู่ในป่าเขาฆ่าคน เวลามันที่อาศัยเขาก็ลงมาอาศัย ถ้าไม่มีที่อาศัยเขาก็อยู่ตามป่าโดยหลักธรรมชาติของเขา

ขอสรุปความเลยว่าสัตว์ส่วนมากที่เอามาเลี้ยงไว้นี้มีแต่สัตว์ป่านะ คนเอามาเลี้ยงแล้วก็เลยกลายเป็นสัตว์บ้าน ที่นี้เลยเห็นว่าสัตว์อยู่ในป่าในเขาว่าเป็นสัตว์ป่าๆ เกือบๆ ที่ไหนได้ไปแย่งจากป่ามาเป็นบ้าน สัตว์ในบ้านของเราเป็นป่าๆ เกือบๆ พวกวัวพวกควายเหล่านี้ ควายป่าก็มีเยอะธรรมชาติแท้มันเป็นสัตว์ป่าทั้งนั้นแหละ อันนี้ก็ขึ้นอยู่กับนิสัยวาสนาของท่านของเราละ เป็นเอง...”

สัตว์ร้ายเกรงบารมีหลวงปู่ชอบ หลวงปู่ผัน หลวงพ่อผาง

“...หลวงปู่ชอบกับเสือนี้บ่อย เสือขึ้นไปหาท่าน มันแปลกอยู่นะ ก็แบบเสือที่เดินเอื่อยๆ ผ่านเรา มันปับนี่เลย แล้วเขาก็เดินเลย เสือพวกนั้นก็ลักษณะนั้นละ ดูเหมือนมันจะรักท่าน มันขึ้นไปหาท่านเรื่อย ‘สุมาทำไม’

ท่านว่าจัน ถามเขา เขาขึ้นไปแล้วไปนั่งข้าง นี่ทางจงกรมบนถ้ำ เขาขึ้นมาเสียงเขากระหึ่มๆ ‘อ้าว’ นี่มันก็ตอนเช้าแล้ว เรากำลังจะลงไปบิณฑบาต เสียงมันกระหึ่มๆ ‘อ้าวๆๆ’ ขึ้นมา ท่านเดินอยู่ แล้วขึ้นมามาจริงๆ นะ เดินขึ้นมาเลยเลย ครั้นเดินขึ้นมาถึงทางจงกรมเขาก็มาขึ้นอยู่บน ‘มึงมาอะไรละ มึงขึ้นมาอะไรๆ กำลังจะไปบิณฑบาต ไป ลง’

เขาก็เลย ท่านเลยจับตัวมัน ‘ไป ลง’

มันก็ร้องโหยกแล้วไปเลย เวลาเขาจะไปสักครูหนึ่งท่านก็เตรียมลงไปบิณฑบาต ท่านเลยคิดยับยับขึ้นมา ‘หรือมันจะไม่ซื้อกับเราก็อะไร’ เวลาเราเดินไปนี้เดี๋ยวมันจะดักอยู่ข้างทาง กลัวมันจะคิดไม่ซื้อต่อเรา เดินไปท่านก็ดูไป ไม่มีเขาไปแล้ว เจอบ่อยแหละเสือ อาจารย์ชอบเจอบ่อย

มันเป็นตามนิสัยวาสนา เป็นสัตว์ก็เคยเกี่ยวข้องกันมา เวลาเป็นสัตว์จิตใจก็ผูกพันสนิทสนมกันมาอย่างนั้น เป็นสัตว์แต่ร่าง แต่จิตใจมันเคยเกี่ยวข้องกันมาถึงเป็นอย่างนั้น ..

ท่านอาจารย์ผันนี้พวกเสือพวกอะไร พวกสัตว์ลึกลับที่มองไม่เห็นด้วยตา ท่านเด่นมากอยู่นะท่านอาจารย์ผัน ท่านเล่าให้ฟังเองท่านมาอยู่ปากช่อง ท่านอยู่ในย่านกลางดงไม่มีบ้านคนแต่ก่อน มีสองสามหลังคาเรือนพอบิณฑบาตได้ เขาก็นิมนต์ให้ท่านไปพักด้วย ท่านก็ไปพัก อยู่กลางดง หินดาน โลง ท่านไปพัก

อยู่นั้นแล้วออกมาบิณฑบาตกับทับเขา เขาอยู่ปลูกเป็นทับเป็นอะไรอย่างนั้นละ เขาไปทำอะไรอยู่ที่นั่น เวลาออกมาเสียดังไม่มา พอรับบิณฑบาตพอสมควรแล้วก็กลับมา ก็มาเห็นมันนอนอยู่บนหินดานหินลาดอะไรนี่

กลางแจ้ง มองไปอะไรเหลือๆ ท่านว่าอย่างนั้นนะ มองไป เขานอนสบาย มองไปเห็นแต่เหลือๆ ไม่มองเห็นลาย ส่วนใหญ่มองไปจะเห็นเหลือมากกว่า ดำเลยไม่ปรากฏ ‘เอ๋ นี่มันอะไร’ ท่านก็เดินไปเรื่อย พอไปถึงๆ ถึงรู้ว่าเสือ มันนอนตากแดดผิงแดด เสือโครงนะ ท่านเดินไปแล้วก็ว่า ‘มึงมานอนอะไรที่นี้ไฉนนี่ละ’

มันร้องโหยกแล้วเปิดเลย ร้องเข้าป่าเลย อย่างนั้นแหละ ..

(ส่วนหลวงพ่อผาง) พวกงู จะเข้ เหล่านี้ เหมือนกับท่านเป็นครูเลย เขียว พวกนี้หมอบกลัวหมด จะเข้ตัวหนึ่งมันอยู่ในสระที่วัดนั้น (วัดป่าอุดมคณาภิรต เขต อำเภอแม่จาง จ. เชียงใหม่) เราเคยไปแล้ววัดนี้ เวลาเขาไปปลูกกุฎิกลางน้ำ เวลาผล่อๆ คนกำลังทำกุฎิ มันมาจับเอาขาละซี ร้อง ‘เอ็กอ้าก’ ขึ้นเลย

พอร้องขึ้นหลวงพ่อผางก็มา พอมันได้ยินเสียงหลวง-พ่อผาง จะเข้มันจำได้เลยนะ พอหลวงพ่อผางมานี้ไม่ทราบหนีไปไหนมันกลัว ถ้าได้ยินเสียงหลวงพ่อผาง หมอบเลย กลัว...”

